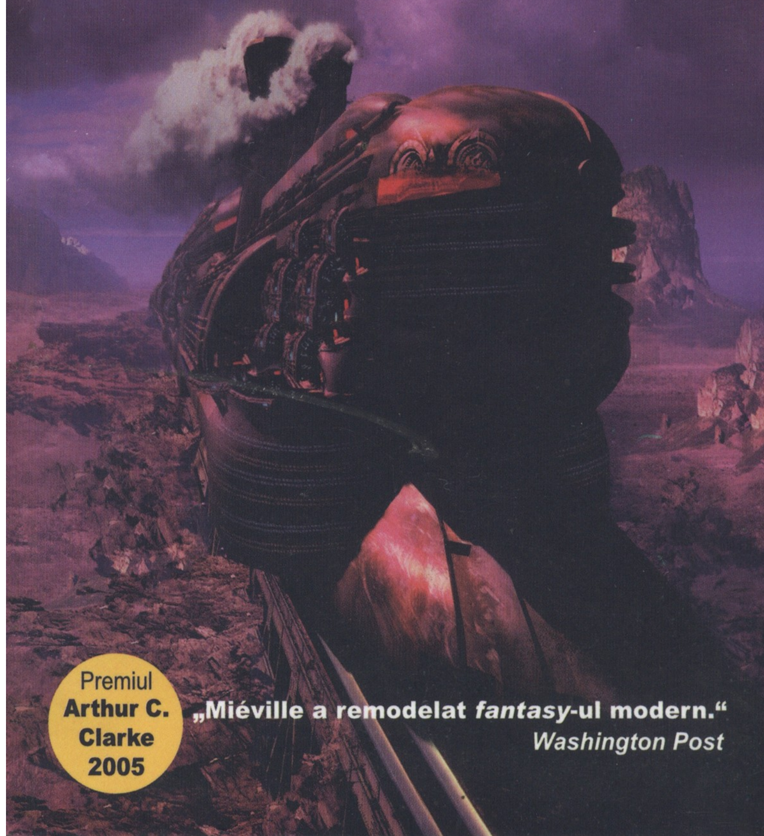
Ultimul volum al trilogiei Noul Crobuzon

CHINA MIÉVILLE

Iron Council

Consiliul de Fier

China Miéville

Consiliul de Fier

Traducere de Mihai Samoilă

www.virtual-project.eu

Cuprins

Surorii mele, Jemima

Ridicaţi monumente portabile mobile pe platformele trenurilor.

VELIMIR KHLEBNIKOV, *Propuneri*

Ani la rând, femei şi bărbaţi taie o linie peste pustie şi trag istoria după ei. Sunt nemişcaţi, cu gurile deschise în strigăte de luptă. Scurmă în pietriş şi şanţuri de stâncă, în păduri, în tufăriş, în umbra cărămizilor. Se tot apropie.

Iar în anii demult trecuţi cineva stă pe un ciot de granit, un pumn strâns al muntelui. Copacii acoperă piscul ca o spumă de pădure. El stă deasupra unei lumi verzi, în timp ce fauna cu pene şi cu piele groasă pătează aerul de sub el şi nu-l bagă în seamă.

Peste stâlpii de batolit se află calea pe care a construit-o şi a mărginit-o cu corturi de prelată. Sunt oameni şi foc, verişor inofensiv al conflagraţiilor ce fertilizează pădurile.

Omul singur stă în bătaia vântului care îngheaţă acest vechi monument pentru totdeauna, în timp ce răsuflarea îi coagulează ţurţuri în barbă. Consultă mercurul leneş din sticlă, un barometru cu un deget de sfoară marcată. Se localizează pe sine şi pe oamenii lui de pe pântecele lumii şi în toamna muntelui.

Au urcat. Coloane de oameni au luat pieptiş gravitaţia, atârnând legaţi cu frânghii în crăpăturile şi în colţurile zidurilor de siliciu. Servitori ai echipamentului lor, au cărat ciudăţeniile de alamă, lemn şi sticlă ca pe nişte nababi fără minte peste lume.

Omul singur răsuflă în momentul demult trecut, ascultă tusea animalelor de munte, ritmul copacilor mişcaţi de vânt. Unde sunt prăpăstii el a aruncat linii ca să le disciplineze şi să le cunoască, le-a marcat şi le-a notat pe desenele lui, a aflat parametrii peneplenei sau ai pereţilor liberi, ai canioanelor tributare, ai pâraielor, râurilor şi pampasului acoperit cu ferigi, le-a înfrumuseţat. Unde pinii sau frasinii se apleacă în gol, el notează raza unei curbe, umilit de teren.

Frigul îi ia şase oameni şi îi lasă albi şi tari în morminte improvizate. Aripate mânjesc expediţia cu sânge, şi urşi şi tenebre îi împuţinează şi oameni frânţi şi strigând negăsiţi în întuneric şi catâri cad, şi excavaţii cedează şi se petrec înecuri, şi indigeni neîncrezători ucid, dar astea sunt alte momente. În vremea aceea demult trecută se află doar un om deasupra copacilor. La vest, munţii îi blochează calea, dar în acest moment mai sunt kilometri întregi până acolo.

Doar vântul îi vorbeşte, dar ştie că numele lui este înjurat şi respectat. Calea lui e o luptă. În dealurile construite ale oraşului lui strădaniile sale dezbină familii. Unii spun că face lucrarea zeilor şi el e mândru de asta. Este o insultă pe chipul lumii iar

planurile lui şi drumul sunt o monstruozitate.

Omul priveşte noaptea colonizând. (A trecut mult timp de la acel moment.) Priveşte cioturile de umbră şi înainte să audă zgomotul cratiţelor oamenilor lui pregătind cina sau mirosul de animale de stâncă prăjite pe care le va mânca alături de ei, e numai el şi muntele şi noaptea şi cărţile lui cu descrieri a tot ce a văzut, şi măsurătorile acestor neinteresante înălţimi, şi voinţa lui.

Zâmbeşte nu viclean nu plictisit nu sigur pe sine, ci bucuros, pentru că ştie că planurile lui sunt sfinte.

Partea Întâi
Ornamente

1

Un om aleargă. Îşi forţează drum prin ziduri de crengi şi frunze, prin încăperile fără rost ale Codrului Adânc. Copacii se înghesuie în jurul lui.

Atât de adânc în pădure se aud zgomote aborigene. Coroanele copacilor se clatină. Omul este împovărat şi încins de soarele nevăzut. Încearcă să urmărească o potecă.

Chiar înainte de lăsarea întunericului îşi găsi locul. Poteci vagi făcute de hotchi l-au condus la un bazin înconjurat de rădăcini şi sol pietros. Copacii au cedat. Pământul a fost bătucit şi pătat cu urme de foc şi de sânge. Omul îşi desfăcu rucsacul şi pătura, câteva cărţi şi haine. Puse jos, printre râme şi miriapozi, ceva bine învelit şi greu.

Codrul Adânc era rece. Omul făcu un foc şi se aşeză aproape, ferindu-se de întunericul care îl înconjura, dar privind înspre beznă de parcă ar fi aşteptat să iasă ceva de acolo. Toate erau mai aproape. Se auzeau permanent zgomote, chemări guturale ale păsărilor de noapte sau răsuflarea şi mârâitul vreunui prădător nevăzut. Omul era atent. Avea la el, ca arme, un pistol şi o puşcă, şi cel puţin pe una dintre ele o ţinea mereu în mână.

Văzu, la lumina focului, orele trecând. Somnul puse stăpânire pe el şi îl duse în altă parte în valuri mici. De fiecare dată se trezea şi trăgea aer în piept de parcă ar fi ieşit din apă. Era şocat. Chipul îi era cuprins de tristeţe şi mânie.

— Te găsesc eu, spuse.

Nu remarcă momentul răsăritului, dar clipa aceea trecu şi începu să vadă marginea luminişului. Se mişcă de parcă ar fi fost făcut din crenguţe, de parcă ar fi acumulat umezeala nopţii. Mestecând carnea uscată, ascultă foşnetul pădurii şi se plimbă prin locul fără iarbă.

Când auzi, în sfârşit, voci, se aruncă pe burtă şi privi printre trunchiuri. Trei oameni se apropiau pe poteca acoperită cu

frunze putrede şi uscături. Bărbatul îi urmări din priviri, cu puşca pregătită. Când ajunseră la lumină puternică, îi văzu limpede şi îşi lăsă puşca deoparte.

— Aici, strigă el.

Ei se aruncară prosteşte la pământ şi îl căutară din ochi. El ridică mâna deasupra movilei de pământ.

Erau doi bărbaţi şi o femeie, îmbrăcaţi mai nepotrivit decât el pentru Codrul Adânc. Rămaseră în mijlocul arenei şi îi zâmbiră.

— Cutter.

Îi strânseră mâna şi îl bătură pe spate.

— V-am auzit de la distanţă. Dacă aţi fost urmăriţi? Cine mai e de venit?

Nu ştiau.

— Am primit mesajul tău, spuse bărbatul mai mărunţel, vorbind repede şi privind împrejur. Am mers şi am văzut. Ne-am certat. Ceilalţi au spus, ştii tu, că ar trebui să stăm pe loc. Ştii ce au spus.

— Mda, Drey. Au spus că sunt nebun.

— Nu *tu.*

Nu-l priveau. Femeia se ridică, iar vântul îi umflă fusta. Respira iute, temătoare. Îşi muşcă unghiile.

— Mulţumesc. Pentru că aţi venit.

Dădură din cap de parcă ar fi vrut să se scuture de gratitudinea lui Cutter: vorbele acelea nu i se potriveau, i se păreau ciudate, şi lui, şi lor. Încercă să nu le dea o notă sardonică.

— Înseamnă foarte mult pentru mine.

Aşteptară în depresiunea din luminiş, zgâriind desene în ţărână sau scrijelind în lemn. Erau prea multe de spus.

— Deci v-au spus să nu veniţi?

Femeia, Elsie, îi spuse că nu, nu chiar aşa, nu cu cuvintele astea, dar Caucus fusese împotriva chemării lui Cutter. Ridică privirile spre el şi le coborî iute când vorbi. El dădu din cap şi nu făcu nicio remarcă.

— Eşti sigură? spuse el, fără să accepte semnele ei vagi din cap. La naiba, chiar eşti sigură? Aţi plecat de la Caucus? Sunteţi pregătiţi pentru asta? Pentru el? E cale lungă până unde trebuie să ajungem.

— Deja am intrat kilometri întregi în Codrul Adânc, spuse Pomeroy.

— Mai sunt sute. *Sute* de kilometri. O să fie groaznic de greu.

Mult timp. Nu pot promite că ne mai întoarcem.

Nu pot promite că ne mai întoarcem.

Pomeroy spuse:

— Mai spune-mi o dată că mesajul tău era adevărat. Spune-mi că a plecat, unde a plecat şi pentru ce. Spune-mi că e adevărat.

Bărbatul cel mare aşteptă încordat şi, la încuviinţarea scurtă a lui Cutter, spuse:

— Bine atunci.

Atunci sosiră ceilalţi. Mai întâi o altă femeie, Ihona; apoi, în timp ce îi urau bun venit, auziră pocnete de uscături frânte sub paşi grei, iar în luminiş apăru un vodyanoi. Stătea aplecat ca toţi cei din rasa lui broştească şi ridică mâinile cu membrane între degete. Când sări de pe cornişă, trupul ca un sac cu grăsime făcu valuri din pricina impactului. Fejhechrillen era murdar şi obosit, neadaptat la deplasarea prin pădure.

Erau încordaţi, nu ştiau cât să mai aştepte, nu ştiau dacă mai aveau să vină şi alţii. Cutter tot întreba cum de primiseră mesajul lui. Îi nefericea. Nu voiau să se mai gândească la decizia lor de a-l urma: ştiau că erau mulţi cei care considerau gestul lor drept o trădare.

— O să ne fie recunoscător, spuse Cutter. E un hâtru şi s-ar putea să n-o arate, dar asta o să însemne mult, atât pentru mine cât şi pentru el.

După o clipă de tăcere, Elsie spuse:

— N-ai de unde să ştii. Nu ne-a solicitat, Cutter. N-a făcut decât să primească un mesaj, după cum spui tu. S-ar putea să se înfurie că am venit.

Cutter nu o putea convinge că greşeşte. În loc de asta, spuse:

— Nu-mi închipui, însă, că o să plecaţi înapoi. Poate că ne aflam aici şi pentru noi, nu numai pentru el.

Începu să le povestească despre ce aveau de înfruntat, accentuând asupra primejdiilor. Parcă ar fi vrut să-i descurajeze, deşi ei ştiau că nu asta era intenţia lui. Drey se sfădi cu el pe un ton nervos. Îl asigură pe Cutter că înţelegeau. Cutter îl văzu cum încearcă să se îmbărbăteze şi tăcu. Drey afirmă repetat că se hotărâse deja.

— Mai bine am pleca, spuse Elsie după ce trecu miezul zilei. Nu putem aştepta la nesfârşit. Oricine altcineva a mai plecat încoace, se vede treaba că s-a rătăcit. Vor trebui să se întoarcă la Caucus, să facă ce trebuie făcut în oraş.

Cineva scoase un strigăt slab şi tot grupul se întoarse.

La marginea luminişului îi urmărea un hotchi călare pe gallusul lui. Cocoşul de luptă uriaş îşi umflă penele de pe piept şi ridică un picior pintenat într-o poziţie ciudată. Hotchi, un soi de bărbat scund şi îndesat, ţepos ca un arici, mângâia creasta bidiviului lui.

— Vine miliţia.

Accentul îi era puternic, ca un mârâit.

— Vin doi miliţieni, ajung aici într-un minut sau două.

Se aplecă în faţă în şaua ornată şi întoarse pasărea. Aproape fără zgomot, din pricina harnaşamentului lipsit de piese metalice care să zăngăne, cocoşul se repezi cu ghearele înainte şi cu atitudine războinică, dispărând într-o clipă în pădure.

— Ce-a fost…? Ce…? La naiba…

Dar Cutter şi tovarăşii lui tăcură la sunetele ce se apropiau. Arătau cuprinşi de panică, prea târziu să se mai ascundă.

Peste trunchiurile acoperite cu muşchi îşi făcură apariţia doi oameni. Purtau măşti şi erau îmbrăcaţi cu uniformele cenuşii ale miliţiei. Fiecare avea câte un scut de oglindă şi câte un revolver ca o solniţă la şold. Se opriră la marginea luminişului şi rămaseră nemişcaţi, cercetându-i pe cei ce îi aşteptau.

Preţ de o clipă ce păru foarte lungă, nimeni nu făcu nicio mişcare, parcă ţinând sfat în tăcere – *suntem, sunt, ce, oare să, oare să…?* – până ce unul trase. Apoi se stârniră pocnete, ţipete şi focuri de armă. Unii căzură. Cuter nu-şi dădea seama care e poziţia fiecăruia şi era îngrozit că poate fusese atins de glonţ şi încă nu simţea. Când sincopa haină a armelor se opri, îşi descleştă fălcile.

Cineva striga *Doamne, o doamne.* Era un miliţian, căzut cu un glonţ în burtă lângă prietenul lui mort şi încercând să ridice pistolul greu. Cutter auzi zbârnâitul scurt, ca o bucată de pânză ruptă, al unei săgeţi, iar miliţianul căzu pe spate cu o săgeată înfiptă în el, tăcând pe loc.

Din nou un moment de tăcere, apoi:

— Sfinte GurăMultă… Sunteţi toţi…? Drey? Pomeroy?

La început, Cutter crezu că niciunul dintre ai lui nu fusese lovit. Apoi îl văzu pe Drey alb la faţă şi ţinându-se de umăr, cu sângele pătându-i mâinile încleştate.

— Pentru numele lui Dumnezeu, omule.

Cutter îl ridică în capul oaselor pe Drey (S-a *terminat cu bine?* tot întreba omuleţul.) Glonţul îi sfâşiase muşchiul. Cutter rupse

cămaşa lui Drey şi legă rana cu fâşii curate de pânză. Durerea îl făcea pe Drey să se zbată, iar Pomeroy şi Fejh trebuiau să-l ţină. Îi dădură o bucată de lemn groasă de un deget din care să muşte în timp ce îl bandajară.

— Probabil că v-au urmărit, tâmpiţilor.

Cutter făcea spume de furie în timp ce-şi termina treaba.

— V-am spus să fiţi atenţi, la naiba…

— Am fost, strigă Pomeroy, împungându-l cu un deget pe Cutter.

— Nu-i urmăreau pe ei.

Hotchi reapăru, pe cocoşul lui.

— Patrulau. Aţi stat aici mult timp, aproape o zi întreagă.

Descălecă şi păşi de-a lungul marginii arenei.

— Aţi stat prea mult.

Îşi arătă dinţii într-o expresie nelămurită. Abia dacă îi ajungea lui Cutter la piept, dar era îndesat şi musculos, păşind ca un om de statură mai mare. Se opri lângă miliţieni şi adulmecă. Îl ridică în capul oaselor pe cel pe care îl ucisese cu săgeata şi începu să o împingă în trup.

— Când au să vadă că nu se mai întorc, o să trimită alţii, spuse el. Au să vină după voi. Poate că au pornit deja.

Îşi ghidă săgeata printre oasele pieptului celui mort. O prinse de tijă atunci când ieşi prin spatele cadavrului şi o trase afară cu un sunet ud. Hotchi o puse în tolbă aşa însângerată cum era, ridică pistolul din degetele înţepenite ale miliţianului şi trase în gaura lăsată de săgeată.

Păsări speriate de împuşcătură se ridicară în zbor. Hotchi mârâi din pricina reculului la care nu se aştepta şi îşi scutură mâna. Gaura lăsată de săgeată devenise o cavitate.

Pomeroy spuse:

— La naiba… tu cine dracu’ mai eşti?

— Eu sunt hotchi. Războinic cu cocoş de luptă. Alectryomach. Vă ajut.

— Tribul tău… spuse Cutter. E de partea noastră? Unii hotchi sunt de partea lui Caucus, spuse el către ceilalţi. De aceea locul ăsta e în regulă. Sau ar fi trebuit să fie. Clanul lui nu e amestecat cu miliţia. Ne-a dat voie să trecem. Dar… nu pot risca o luptă cu cei din oraş, aşa că a făcut să pară că noi am omorât miliţienii, nu săgeţile lor.

Pomeroy şi hotchi aruncară cadavrele unul peste altul. Pomeroy îi dădu un pistol lui Elsie şi pe celălalt lui Cutter. Erau

arme moderne şi scumpe, iar Cutter nu ţinuse niciodată aşa ceva în mână. Era greu, cu cele şase butoiaşe aranjate într-un cilindru gros, rotativ.

— Nu sunt rezistente, spuse Pomeroy, adunând muniţia. Dar sunt rapide.

— La naiba… mai bine am pleca.

Vocea lui Drey era marcată de durere.

— Zgomotul armelor s-a auzit la kilometri distanţă…

— Nu sunt mulţi prin preajmă, spuse hotchi. Poate că nu a auzit nimeni. Dar ar trebui să plecaţi, da. Ce faceţi? De ce aţi plecat din oraş? Îl căutaţi pe acela cu lutul?

Cutter îi privi pe ceilalţi, iar ei îl priviră atenţi, lăsându-l să vorbească.

El spuse:

— L-ai văzut?

Păşi spre războinicul hotchi care îşi făcea de lucru.

— L-ai văzut?

— Nu l-am văzut, dar ştiu de el. Au trecut ceva zile, poate mai mult de o săptămână. A trecut prin pădure pe un uriaş cenuşiu. Fugea. Miliţia îl urmărea.

Lumina amiezii cădea peste ei şi animalele pădurii porniră din nou să facă zgomot. Cutter era înconjurat de kilometri întregi de pădure. Deschise gura de mai multe ori înainte să vorbească.

Cutter spuse:

— Miliţia îl urmărea?

— Pe cai Refăcuţi. Am auzit.

Pe cai Refăcuţi cu copite de fier sau cu gheare de tigru sau cu cozi prehensile şi acoperiţi cu glande veninoase. Cu pistoane hidraulice care dădeau picioarelor lor o putere ridicolă sau cu boilere în spatele şeii, dându-le rezistenţă la efort. Carnivore şi cu colţi lungi. Cai-lupi sau cai-bouri, cai-maşini.

— N-am văzut, spuse hotchi, urcând pe cocoş. Au plecat după omul cu lutul, la sud de Codrul Adânc. Mai bine aţi pleca. Repede.

Îşi întoarse pasărea de luptă şi arătă cu un deget maroniu din pricina fumului.

— Fiţi atenţi. Ăsta e Codrul Adânc. Acum plecaţi.

Dădu pinteni gallusului şi dispăru printre tufe şi trunchiuri de copaci.

— Plecaţi, strigă el, deja nevăzut.

— La naiba, spuse Cutter. Haideţi.

Îşi strânseră tabăra. Pomeroy luă bocceaua lui Drey odată cu a lui şi cei şase ieşiră din arena de luptă a cocoşilor şi intrară în pădure.

Se îndreptară spre sud-vest după busola lui Cutter, pe drumul pe care o luase şi războinicul hotchi.

— Ne-a arătat calea, spuse Cutter.

Tovarăşii lui aşteptau ca el să-i dirijeze. Trecură printre rădăcini şi desişuri, lăsând urme peste tot. Curând, oboseala lui Cutter deveni atât de profundă încât se transformă într-o senzaţie cu totul străină.

Când observară că se lăsase întunericul, se lăsară să cadă la pământ între nişte copaci. Vorbeau cu glas slab, afectat de zgomotul de fond al pădurii. Era prea târziu să vâneze: nu aveau decât carnea uscată şi pâinea din bagaj, şi făcură glume pe seama mâncării.

La lumina focului, Cutter observă că Fejh se usca. Nu ştiau unde să găsească apă proaspătă şi Fejh turnă doar puţin din apa pe care o aveau cu ei, deşi se vedea că era turbat. Gâfâia.

— O să-mi fie bine, Cutter, spuse el, iar bărbatul îl bătu prieteneşte pe obraz.

Drey era alb ca hârtia şi delira. Văzându-i sângele închegat, Cutter nu-şi putea imagina cum de mai rezista. Cutter îi împărtăşi temerile în şoaptă lui Pomeroy, dar nu se puteau întoarce, iar Drey nu era în stare să se întoarcă de unul singur. Pământul pe care stătea era pătat cu sânge.

În timp ce Drey dormea, ceilalţi se traseră mai aproape de foc şi îşi povestiră lucruri despre omul pe care îl urmăreau. Fiecare dintre ei avea motive pentru care răspunsese chemării lui Cutter.

Pentru Ihona, omul pe care-l căutau fusese prima persoană din Caucus care îi păruse distrată, asemenea ei. Tăcerea lui, o calitate în care unii nu aveau încredere, o făcuse să simtă că exista loc şi pentru imperfecţiune: că putea face şi ea parte din asta. Zâmbi plăcut la această amintire. Fejh, în schimb, îl cunoscuse în timpul unei cercetări asupra şamanismului vodyanoilor şi fusese fascinat de el. Cutter ştia că toţi îl iubeau pe omul pe care-l urmau. Dintre sutele de indivizi din Caucus, nu era de mirare că şase dintre ei îl iubeau.

Pomeroy spuse cu voce tare:

— Îl iubesc. Cu toate astea, nu din acest motiv mă aflu aici.

Vorbea în fraze scurte.

— Vremurile sunt prea mari. Sunt aici din pricina locului în care se duce, Cutter, din pricina lucrului pe care-l urmăreşte. Nu pentru că a plecat – ci din pricina locului unde a plecat şi a motivului. Asta merită totul.

Nimeni nu-l întrebă pe Cutter de ce se afla el acolo. Când veni rândul lui, lăsă privirea în jos şi nu spuse nimic, cercetând focul.

O pasăre-de-război îi trezi, scuturând din moţ şi croncănind. Trezirea bruscă îi ameţi. Un hotchi călare îi privea şi, atunci când se ridicară, le aruncă la picioare o pasăre vânată în pădure. Arătă spre răsărit printre copaci şi dispăru în lumina verzuie.

Porniră împleticit în direcţia indicată printre tufe. Razele de soare se jucau peste ei. Era o primăvară călduţă şi Codrul Adânc deveni umed şi cald. Hainele lui Cutter se îngreunară de sudoare. Îi privi pe Fejh şi Drey.

Fejh se mişca apatic, ţopăind pe picioarele din spate, făcând salturi joase. Drey ţinea pasul, deşi asta părea imposibil. Sângera sub hainele de piele şi nu încerca să împrăştie muştele care veneau atrase de miros. Însângerat şi palid, Drey avea culoarea unei bucăţi de carne tăiată de mult. Cutter se aştepta să arate durere sau teamă, dar Drey nu făcea decât să mormăie pentru sine. Cutter era umilit de atitudinea lui.

Simplitatea pădurii îi stupefia.

— Încotro mergem? spuse cineva către Cutter.

Nu mă întreba asta.

Se făcuse seară şi urmăriră un sunet plăcut până găsiră un pârâiaş acoperit cu iederă. Se bucurară şi băură din el ca nişte animale fericite.

Fejh se aşeză în apă şi o făcu să dea pe dinafară. Când începu să înoate, mişcările lui până atunci stângace deveniră graţioase. Adună apa în pumni şi o modelă cu meşteşugul vodyanoilor: ca un aluat, apa păstra forma pe care i-o dădea, figurine brute cu aspect de căţeluşi. Le aşeză pe iarbă, unde se tot prelinseră preţ de o oră, infiltrându-se în sol.

A doua zi dimineaţă, rana lui Drey se agravă. Aşteptară atunci când febra îl forţa să se oprească, dar trebuiau să continue drumul. Aspectul pădurii se schimbă, deveni mai amestecat. Trecură printre cedri şi stejari, pe sub bananieri păroşi cu mustăţi ca nişte frânghii ce ajungeau la pământ şi deveneau rădăcini.

Codrul Adânc era aglomerat. Păsările şi maimuţele din coroane îşi petreceau dimineaţa ţipând. Într-un loc cu copaci

morţi, uscaţi, un soi de urs cu siluetă neclară şi copleşită de forme şi culori în continuă schimbare, ieşi din tufe spre ei. Ţipară, cu excepţia lui Pomeroy care trase în pieptul creaturii. Cu o uşoară explozie, se împrăştie sub formă de stoluri de păsări şi sute de fluturi care îi ocoliră în zbor şi se regrupară dincolo de ei, luând din nou forma fiarei. Acum îi puteau vedea penele şi aripile din care îi era făcută blana.

— Am mai fost în pădurea asta o dată, spuse Pomeroy. Ştiu ce este un urs-stol.

— Am ajuns destul de departe, spuse Cutter şi se îndreptară spre vest în vreme ce soarele apuse dincolo de ei.

Continuară să meargă la lumina unui felinar lovit fără încetare de fluturi de noapte. Trunchiurile copacilor sorbeau lumina.

După miezul nopţii trecură prin arboret şi ieşiră din pădure.

Timp de trei zile străbătură Pasul Cerşetorului, cu stânci şi morene presărate cu copaci. Străbătură căile gheţarilor demult dispăruţi. Oraşul era la doar câteva zeci de kilometri. Canalele lui ajungeau aproape până la ei. Uneori, dincolo de văi, vedeau munţii adevăraţi departe spre vest şi nord, munţi pentru care aceste dealuri nu erau decât nişte firimituri.

Băură şi se spălară în pârâu. Mergeau mai încet, pentru că trebuiau să-l tragă după ei pe Drey. Nu-şi putea mişca braţul şi părea golit de sânge. Nu se plângea. Era pentru prima dată când Cutter îl vedea reacţionând curajos.

Cărările erau abia ghicite şi ei le urmară spre sud prin iarbă şi flori. Pomeroy şi Elsie împuşcau iepuri de stâncă şi îi frigeau după ce îi umpleau cu ierburi.

— Cum o să dăm de el? spuse Fejh. Avem tot continentul de căutat.

— Îi ştiu drumul.

— Dar, Cutter, e un *continent* întreg…

— O să lase semne. Oriunde s-ar duce. Lasă o urmă. Tu nu poţi.

Nimeni nu mai vorbi o vreme.

— Cum o să ştie ce semne să ne lase?

— A primit un mesaj. Un om de legătură mai vechi.

Cutter văzu garduri copleşite de vreme, pe locul unde fuseseră odată ferme. Fundaţiile caselor în unghiuri de piatră. Codrul Adânc era spre est, iar şesul era presărat cu colţi de dolomită. Odată, iţindu-se din desiş, văzură rămăşiţele unei

industrii străvechi, coşuri de fum sau pistoane.
În a şasea zi, zi de Peşti, a şaptesprezecea din anotimpul Chet 1805, ajunseră într-un sat.

În Codrul Adânc se auzea un zgomot de fond slab, sub ţipetele bufniţelor şi ale maimuţelor. Nu era puternic, dar animalele din calea lui ridicau privi speriate de victimă. Cărarea dintre copaci era biciuită de razele lunii. Crengile copacilor nu mişcau.
Prin umbrele nopţii apăru un om. Purta un costum albastru închis. Ţinea mâinile în buzunare. Raze de lună îi atingeau pantofii lustruiţi care se deplasau peste rădăcini la o înălţime de un stat de om. Omul trecea, cu trupul încordat, suspendat ţeapăn în aer. Cum trecea suspendat prin forţe oculte între coroanele arborilor şi pământ, era însoţit de sunetul acela, de parcă spaţiul ar fi gemut din pricina acestei violări.
Nu avea nicio expresie. Ceva se foia peste el, abia zărit în umbre, prin hainele lui. O maimuţă, agăţată de el ca de mama ei. Era desfigurată din pricina unei excrescenţe de pe piept, excrescenţă care tresărea şi se încorda.
În lumina slabă, omul şi pasagerul său ajunseră în arena în care se dăduse lupta la care participase şi hotchi. Rămaseră plutind deasupra arenei. Priviră miliţienii morţi, murdari.
Maimuţica se lăsă să atârne de pantofii omului şi îşi dădu drumul peste trupuri. Degeţelele ei îndemânatice le examinară. Sări din nou pe picioarele care atârnau în aer şi chirăi.
Tăcură o vreme ca şi restul pădurii. Omul îşi murseca buzele gânditor, răsucindu-se într-o piruetă molcomă, iar maimuţa de pe umărul lui privea în desişul cufundat în noapte. Apoi porniră din nou, printre copaci, urmaţi de sunetul acela înspăimântător, printre tufe rupte cu zile în urmă. După ce plecară, animalele din Codrul Adânc ieşiră din nou. Dar erau neliniştite şi rămaseră aşa toată noaptea.

2

Satul nu avea niciun nume. Fermierii îi păreau lui Cutter pe cât de săraci pe atât de răi. Le luară bani pentru mâncare cu o atitudine urâtă. Dacă aveau vindecători, ei nu-i văzură. Cutter nu putea să facă nimic altceva decât să-l lase pe Drey să doarmă.
— Trebuie să ajungem la Myrshock, spuse Cutter.

Sătenii îl priviră ignoranţi, iar el strânse din dinţi.

— Nu e pe Lună, ce naiba, spuse el.

— Pot să vă duc până la oraşul porcilor, spuse în sfârşit unul. Avem nevoie de unt şi de carne de porc. E la patru zile de mers spre sud.

— Tot ne mai rămân vreo şase sute de kilometri până la Myrshock, pentru dumnezeu, spuse Ihona.

— Nu avem de ales. Iar târgul acela de porci este probabil mai mare şi poate că de acolo ne va duce cineva mai departe. Voi de ce nu ţineţi porci aici?

Sătenii îşi aruncară priviri.

— Prădători, spuse unul. La asta ne-aţi putea da o mână de ajutor. Să ne apăraţi căruţele cu armele voastre. Să ajungem bine în târgul de porci. E o piaţă acolo. Vin negustori de peste tot. Au aeronave, vă pot ajuta.

— Prădători?

— Aha. Bandiţi. pRefăcuţi.

Doi cai scheletici trăgeau la căruţă, mânaţi cu biciul de săteni. Cutter şi tovarăşii lui stăteau în căruţă, printre legume şi alte fleacuri de vânzare. Drey zăcea plin de sudoare. Braţul îi mirosea tare urât. Ceilalţi ţineau armele la vedere, neliniştiţi, ostentativ.

Creasta şerpui de-a lungul potecilor şterse până ce Dealurile Cerşetorilor făcură loc câmpiei cu iarbă. Timp de două zile călătoriră prin verdeaţă, printre stânci aplecate ca nişte depozite aşezate de-a lungul unor canale de apă. Apusul păta stâncile cu roşu, ca un tatuaj.

Erau atenţi la corsarii aerului. Fejh trăgea câte o fugă la apele pe lângă care treceau.

— Prea lent, îşi spuse Cutter, dar ceilalţi îl auziră. Prea încet, la naiba.

— Arătaţi-vă armele, spuse căruţaşul deodată. Cineva ne priveşte.

Arătă spre povârniş, spre steiurile de stâncă.

— Dacă dau năvală, trageţi. Nu aşteptaţi. Ne iau pielea de pe noi dacă-i lăsăm în viaţă.

Chiar şi Drey era treaz. Luă un pistol cu repetiţie în mâna sănătoasă.

— Arma ta trage cel mai împrăştiat, Pomeroy, spuse Cutter. Fii pregătit.

În timp ce vorbea, amândoi căruţaşii începură să strige.

— Acum! Acum! Acolo!

Cutter se întoarse cu pistolul ţintind primejdios de imprecis, iar Pomeroy îşi ridică flinta. O săgeată de arbaletă şuieră pe deasupra capetelor lor. O siluetă ieşi din spatele unei stânci acoperite cu muşchi, iar Elsie trase asupra ei.

Era un pRefăcut – un Refăcut renegat, reconfigurat în fabricile de pedeapsă ale oraşului, care fugise şi-şi găsise adăpost între dealurile Rohagi.

— Nenorociţilor, strigă el de durere. Să vă ia naiba.

Îi puteau vedea Refacerea – avea prea mulţi ochi.

Alunecă în ţărână, însângerând-o.

— Nenorociţilor.

Un glas nou.

— Dacă mai trageţi, muriţi.

De jur-împrejurul lor se ridicară siluete cu arcuri şi puşti vechi gata de tragere.

— Cine sunteţi? Nu sunteţi de pe-aici.

Cel care vorbea păşi înainte pe o poliţă de stâncă.

— Haide, voi doi. Ştiţi regulile. Vama. Vă taxez pentru o încărcătură de – ce-aveţi acolo? O încărcătură de legume nenorocite.

pRefăcuţii erau o adunătură de zdrenţăroşi, cu Refacerile lor, pistoane cu aburi şi carne de animal, tresărind ca nişte tumori. Femei şi bărbaţi cu colţi sau cu membre de metal, cu cozi, cu intestine de gutapercă atârnând negre în cavernele pântecelui lor deschis, lipsit de sânge.

Şeful lor mergea cu paşi largi. La început, Cutter crezu că stă călare pe un mutant lipsit de ochi, dar observă mai apoi că torsul omului era cusut pe un trup de cal, în locul capului. Dar, din capriciu şi cruzime, biotaumaturgii statului îi puseseră trunchiul cu faţa spre coada calului, ca şi cum l-ar fi călărit de-a-ndoaselea. Cele patru picioare de cal îşi alegeau drumul cu grijă, păşind în spate, iar coada îi era ca un bici.

— Asta e ceva nou, spuse el. Aţi venit înarmaţi. N-am mai văzut aşa ceva. Ştiu cum arată mercenarii. Voi nu sunteţi din ăştia.

— N-ai să mai vezi nimic dacă nu te cari, spuse Pomeroy, ţintind cu muscheta lui uriaşă cu un calm uimitor. Ne puteţi copleşi, dar câţi dintre voi vor muri pentru asta?

Fiecare din grup, chiar şi Drey, avea câte un pRefăcut în vizor.

— Ce sunteţi voi? spuse şeful. Cine sunteţi? Ce faceţi?

Pomeroy începu să răspund în doi peri, provocator, dar brusc i se întâmplă ceva lui Cutter. Auzi o şoaptă. Intimă, ca un abur în ureche, nenaturală şi atrăgătoare. Odată cu cuvintele veni şi o răceală. Se cutremură. Vocea rosti: *„Spune adevărul.”*

Cuvintele ieşiră din gura lui Cutter ca o incantaţie involuntară.

— Ihona e o ţesătoare. Drey e mecanic. Elsie nu are serviciu. Pomeroy e popă. Fejh e docher. Eu am o prăvălie. Suntem de-ai lui Caucus. Îl căutăm pe prietenul meu. Şi căutăm Consiliul de Fier.

Tovarăşii lui se holbară.

— Ce naiba, omule? spuse Fejh.

Apoi Ihona:

— Sfinte GurăMultă…

Cutter descleştă dinţii şi clătină din cap.

— N-am vrut, încercă el să le spună. Am auzit ceva…

— Măi, măi, spuse şeful bandiţilor. Aveţi cale lungă. Chiar dacă treceţi de noi…

Apoi cedă. Deschise gura şi vorbi ritmic, cu un glas diferit, declamativ.

— Pot să plece. Lăsaţi-i să treacă. Caucus nu ne e duşman.

Oamenii lui făcură ochii mari.

— Lăsaţi-i să treacă, repetă el.

Făcu un semn din mână spre pRefăcuţii lui, furios. Ei strigară mânioşi, necrezându-şi urechilor, iar preţ de câteva secunde părură să nu dea ascultare ordinului lui, dar mai apoi bătură în retragere şi-şi puseră armele la umăr, înjurând.

Şeful pRefăcuţilor îi urmări pe călători cu privirea în timp ce se îndepărtau, iar ei tot aruncară priviri în urmă până ce drumul coti şi nu-l mai văzură. Nu-l văzură mişcând din locul lui.

Cutter le povesti tovarăşilor lui despre şoapta care-i dăduse ghes.

— Taumaturgie, spuse Elsie. Ţi-a făcut vreo vrajă şeful hoţilor, cine ştie de ce.

Cutter clătină din cap.

— N-aţi văzut cum arăta? spuse el. Atunci când ne-a dat drumul? Aşa mă simţeam şi eu. Era şi el sub aceeaşi influenţă.

Când ajunseră în târg, dădură peste negustori şi peste barzi. Între clădirile cu ziduri de pământ bătătorit pluteau baloane cu gaz pe jumătate dezumflate.

În ziua de Prafuri, pe când treceau peste stepa cu iarbă, pietre şi flori, Drey muri. Părea că se vindecă, fusese conştient cât stătuseră în oraş, chiar făcuse ceva negoţ cu balonierul. Dar peste noapte braţul i se infectă şi, cu toate că reuşi să se trezească dimineaţă, nu mai trăi mult.

Negustorul nomad avea grijă de motorul gondolei, stânjenit de tristeţea pasagerilor lui. Elsie ţinea în braţe trupul lui Drey care se răcea. În sfârşit, când soarele ajunse sus, făcu o slujbă, îşi sărutară prietenul mort şi îl încredinţară pe Drey zeilor, cu ezitarea uşoară a liber-cugetătorilor.

Elsie îşi aminti de înmormântările aeriene de care auzise printre triburile din nord. Oamenii tundrei îşi lăsau morţii în sicrie deschise atârnate de baloane, trimiţându-i spre cer prin aerul rece, printre nori, să rătăcească în curenţii de aer departe de insecte, de păsări şi putreziciune, aşa că stratosfera de deasupra terenurilor lor de vânătoare era un cimitir prin care exploratorii în dirijabile se întâlneau cu morţii mumificaţi de frig, rătăcind fără ţintă.

Îi făcură lui Drey o altfel de înmormântare aeriană, de nevoie, îl duseră cu blândeţe la marginea nacelei, îl trecură printre odgoane şi îi dădură drumul.

Parcă zbură. Căzu sub ei şi braţele i se desfăcură. Vântul îl bătea şi părea că Drey dansează sau că luptă, răsucindu-se în aer şi devenind tot mai mic. Trecu pe lângă păsări în zbor. Prietenii îi urmăriră plutirea cu pioşenie şi cu emoţie, până cu câteva clipe înainte de a ajunge la pământ.

Trecură peste tufe şi iarbă care deveneau tot mai uscate pe măsură ce înaintau spre sud. Codrul Adânc bătea în retragere. Vântul era de partea lor. Cutter o auzi pe Elsie şoptindu-i lui Pomeroy, plângând după Drey.

— Nu ne putem opri acum, îi murmură Pomeroy. Ştiu, ştiu… dar nu mai putem acum.

De trei ori văzură alte baloane, la depărtare de kilometri. De fiecare dată pilotul lor se uită prin telescop să vadă ce navă era. Nu erau aşa de mulţi aeronauţi. Îşi cunoşteau unul altuia traseele.

Omul le ceruse o mare parte din banii lor ca să-i ducă la Myrshock, dar când auziseră că miliţia trecuse prin Târgul Porcilor nu cu mult timp în urmă, o unitate de husari călare pe bidivii modificaţi, nu-l mai putură refuza.

— Suntem pe drumul cel bun.

Călătoreau acum nu iute, dar fără oprire, şi pentru prima oară simţiră oarecare speranţă.

— E greu de crezut, spuse Cutter, că suntem în mijlocul unui război.

Nimeni nu răspunse. Erau obosiţi. Se întoarse să privească pământul parcă făcut din petice.

În a treia dimineaţă de când se ridicaseră în aer, pe când uda cu apă pielea uscată de vânt a lui Fejh, Cutter strigă şi arătă spre locul unde, la mare distanţă, se vedea marea, iar înaintea ei, într-o depresiune acoperită cu iarbă maronie, cheiurile dirijabilelor şi minaretele din Myrshock.

Era un port urât. Erau obosiţi. Nu erau pe teritoriul lor.

Arhitectura părea aruncată de-a valma, materiale adunate la întâmplare şi încropind, surprinzător, un oraş. Vechi, dar fără istorie. Acolo unde fusese construit după un plan, estetica îi era discutabilă – biserici cu faţade de ciment, mimând arabescuri antice, bănci placate cu marmură în culori neobişnuite, reuşind doar să arate vulgar.

Myrshock era un amestec. Oameni trăiau alături de cactuşi, rasă vegetală ţepoasă şi vânjoasă, şi alături de garuda, popor păsăresc de negustori liberi din Cymek, de dincolo de ape, care străbăteau nu numai străzile, ci şi aerul. Vodyanoi într-un ghetou de canale.

Călătorii mâncau de la tarabele de pe stradă, de lângă dig. Se vedeau rânduri de nave străine şi de corăbii din Myrshock, vapoare cu fabrici, nave negustoreşti cu hamuri pentru viermi de mare. Spre deosebire de docurile de acasă, la malul râului, acestea erau docuri la ţărm de mare, cu apă sărată, astfel că nu existau docheri vodyanoi. Sprijiniţi de pereţi stăteau golanii şi pierde-vară care puteau fi văzuţi în orice port.

— Trebuie să fim precauţi, spuse Cutter. Avem nevoie de o navă ce se îndreaptă spre Shankell, iar asta înseamnă că echipajul va fi format din cactuşi. Ştiţi ce avem de făcut. Nu putem face faţă cactuşilor. Avem nevoie de un vas mic, cu echipaj puţin.

— Mai sunt vaporaşele cu aburi, spuse Ihona. Cele mai multe aparţin piraţilor…

Privi împrejur fără ţintă.

Cutter tresări şi rămase nemişcat. Cineva îi vorbea. Din nou

vocea aceea care-i şoptea la ureche. Îngheţă locului.

Vocea spuse:

— *Nava cu aburi* Akif. *Se îndreaptă spre sud.*

Vocea spuse:

— *Transport de rutină, echipaj mic. Încărcătură folositoare – antilope negre, dresate pentru călărie. Drumul este plătit. Plecaţi la orele zece în seara asta.*

Cutter se uită la fiecare trecător, la fiecare marinar, la fiecare derbedeu. Nu-l văzu pe niciunul murmurând. Prietenii îl priviră alarmaţi.

— *Ştii ce ai de făcut. Mergi în sus pe Dradscale. Pe acolo au luat-o miliţienii. Am verificat. Cutter, ştii că te pot forţa să faci asta – îţi mai aduci aminte ce s-a întâmplat în Trecătoarea Cerşetorului – dar vreau să asculţi şi să o faci pentru că aşa trebuie. Ne dorim acelaşi lucru, Cutter. Ne vedem pe malul celălalt.*

Frigul se topi şi vocea dispăru.

— Ce naiba se petrece? spuse Pomeroy. Ce-i asta?

Când Cutter le spuse, începură să se sfădească până ce atraseră atenţia.

— Cineva ne joacă pe degete, spuse Pomeroy. Să nu le facem munca mai uşoară. Nu ne urcăm pe nenorocitul acela de vas, Cutter.

Îşi încleştă şi-şi descleştă pumnul noduros. Elsie îl atinse nervoasă, încercând să-l liniştească.

— Nu ştiu ce să-ţi spun, omule, spuse Cutter, epuizat din pricina vocii din urechi. Nu ştiu cine este, dar nu e din partea miliţiei. O fi cineva din partea lui Caucus? Nu văd cum sau de ce. Vreun agent independent? Ei i-au ţinut în frâu pe pRefăcuţi: omul ecvestru a primit şoapta ca şi mine. *Nu ştiu ce se petrece*. Dacă vrei să te sui pe altă navă, nu te opresc. Dar ar fi bine să găsim una cât mai curând. Şi mi se pare normal să vedem dacă o putem găsi şi pe aceasta, doar aşa, să vedem.

Akif era o ruginitură, ceva mai mare decât o barjă, cu o singură punte joasă şi un căpitan patetic de recunoscător pentru faptul că voiau să călătorească cu el. Îl privi nesigur pe Fejh, dar zâmbi din nou când îi pomeniră de preţ – da, deja plătit pe jumătate, spuse el, cu scrisoarea pe care o lăsaseră pentru el.

Era perfect, se hotărâră. Deşi Pomeroy se înfurie din pricina acestei decizii, Cutter ştia că nu avea să-i părăsească.

Cineva ne urmăreşte, gândi Cutter. *Cineva care şopteşte.*

Cineva care spune că-mi este prieten.

Marea, apoi deşertul, apoi kilometri întregi de ţinut necartografiat. *Oare pot s-o fac?*

Doar o mare neînsemnată. Omul pe care-l căutau lăsase urme, lăsase oameni impresionaţi. Cutter observa neliniştea prietenilor lui şi nu-i învinovăţea – încercarea prin care treceau era copleşitoare. Dar credea că vor găsi omul pe care-l căutau.

Se interesară de zvonurile despre un călăreţ sau despre o poteră a miliţiei înainte de a ridica ancora. Merseră să trimită o scrisoare înapoi în oraş, către oamenii de legătură dintre Caucus, scrisoare în care spuneau că sunt pe drum, că găsiseră urme.

Omul plutitor traversa geografia ocultă, printre fulgere şi peste bălţi alcaline. Plutea fără efort, bătând din braţe. Prinse viteză, alunecând în modul cel mai neobişnuit.

O pasăre îi ţinea tovărăşie, dar nu zbura, ci doar stătea agăţată de capul lui. Îşi deschise aripile şi lăsă aerul să-i treacă printre pene. O pală de vânt îi ciufuli penele. Omul trecu peste sate. Animalele care-l văzură urlară.

La capătul abrupt al dealurilor, într-un peisaj uscat, omul plutitor se apropie de o întrerupere. Ceva îngropat pe jumătate în ţărână, o stea ruginie şi cârpe maronii. Un mort. Venit de foarte de sus şi înfipt în pământ. Carnea îi era strivită.

Omul care plutea deasupra pământului şi pasărea care-l călărea se opriră deasupra mortului. Priviră în jos spre el, apoi ridicară privirile spre cer într-o sincronizare perfectă.

3

În cea de-a doua zi de la plecare, printre valurile cenuşii ale Mării Sărmane, ceata lui Cutter puse mâna pe *Akif.* Pomeroy ţinea un pistol la tâmpla căpitanului. Echipajul se uita şi nu-i venea să creadă. Elsie şi Ihona ridicară armele. Cutter se uită la mâna tremurândă a Elsiei. Fejh ieşi din butoiul lui cu apă ţinând în mână un arc. Căpitanul începu să plângă.

— O să facem un ocol, spuse Cutter. O să-ţi ia câteva zile în plus să ajungi la Shankell. Mergem mai întâi spre sud-vest. De-a lungul coastei. În sus, pe râul Dradscale. Ai să ajungi la Shankell cu întârziere de câteva zile, asta-i tot. Şi fără nişte marfă.

Echipajul de şase oameni oftă şi predă armele. Erau cu toţii

zilieri: nu erau ataşaţi nici de căpitan, nici de ceilalţi. Se uitau la Fejhechrillen cu ură doar din prejudecată.

Cutter îl legă pe căpitan de cârmă, lângă antilopele cu coarne tăiate pe care le transporta *Akif,* iar călătorii făcură cu rândul ca să-l ţină sub ameninţare sub privirile echipajului. Smiorcăiala lui era jenantă. Arşiţa deveni mai puternică. Siajul vasului se lărgi de parcă ar fi sfâşiat apa. Cutter îl văzu pe Fejh suferind din pricina aerului încins şi sărat.

Văzură ţărmul nordic al Cymekului în a treia zi. Dealuri coapte de soarele nemilos, praf şi capcane de nisip. Ici-colo se vedeau petice de verdeaţă cu nuanţe prăfoase, copaci întăriţi cu frunziş înspicat. *Akif* se târî prin mlaştini sărate.

— Întotdeauna a spus că numai aşa se poate ajunge la Consiliul de Fier, spuse Cutter.

Mineralele din estuarul râului Dradscale făceau pete pe suprafaţa apei. Mocirla sălcie era plină de ierburi, iar Cutter rămase cu gura căscată să vadă un clan de lamantini ieşind să pască la suprafaţă.

— Nu e un loc sigur, spuse cârmaciul. E cu…

Scoase o obscenitate sau un zgomot de dezgust şi arătă spre Fejh.

— Mai sus. Plin de porci de râu.

Cutter se încordă la această expresie.

— Aha, spuse el şi ţinti cu pistolul.

Pilotul dădu înapoi.

— Noi nu facem asta, spuse el.

Brusc, se aplecă spre spate peste balustradă şi căzu în apă. Toată lumea tresări şi ţipă.

— Acolo.

Pomeroy arătă cu revolverul. Pilotul ieşise la suprafaţă şi se îndrepta spre una dintre insule. Pomeroy îl urmări cu privirea, dar nu trase.

— La dracu', spuse el atunci când omul ajunse la ţărm. Singurul motiv pentru care ceilalţi nu l-au urmat este că nu ştiu să înoate.

Arătă cu capul spre echipajul care aclama.

— Au să riposteze cu mâinile goale dacă întindem coarda, spuse Ihona. Uită-te la ei. Şi doar ştii că nu avem de gând să-i împuşcăm. Ştii ce trebuie să facem.

Aşa că, printr-o inversare ciudată de situaţie, cei care deturnaseră nava depuseră pe insulă echipajul. Pomeroy bâţâia

din pistol de parcă ar fi dus la îndeplinire o pedeapsă. Dar îi lăsară pe marinari să scape şi, pe deasupra, le mai dădură şi provizii. Căpitanul se uita cu jale. Pe el nu-l lăsau să plece.

Cutter era dezgustat.

— Sunteţi prea slabi, se răsti el la prietenii lui. Nu ar fi trebuit să veniţi dacă sunteţi aşa de slabi.

— Şi ce propui, Cutter? strigă Ihona. Fă-i tu să stea de bunăvoie dacă poţi. N-ai să-i omori. Nu, poate că n-ar fi trebuit să venim, deja începe să ne coste.

Pomeroy era plin de furie. Elsie şi Fejh îşi fereau privirile de ale lui Cutter. I se făcu brusc frică.

— Haideţi, spuse Cutter, încercând să nu pară viclean sau dispreţuitor. Haideţi. O să ajungem acolo. O să-l găsim. Călătoria asta nenorocită se termină.

— Pentru unul care nu ştie nimic sigur, spuse Ihona, rişti o mulţime. Ar trebui să ai grijă, ceilalţi s-ar putea să creadă că nu eşti ceea ce-ţi place ţie să crezi că eşti.

Râul era larg. Se deschideau în el pârâiaşe şi şanţuri, aducând apă murdară. Mergea drept, fără să unduiască, preţ de mulţi kilometri.

Pe malul estic, în spatele mangrovelor se ridicau dealuri uscate, aride şi bătute de vânt. Era un deşert de noroi copt, iar la mare distanţă dincolo de el se afla Shankell, oraşul cactuşilor. Pe malul de vest, terenul era şi mai aspru. Dincolo de bordura de copaci se afla un pieptene de stâncă. O zonă carstică înfiorătoare, un desiş incredibil de dinţi de piatră. După hărţile imprecise ale lui Cutter, se întindea pe o sută cincizeci de kilometri. Hărţile îi erau mâzgălite cu notiţe ale exploratorilor. *Unghiile Diavolului,* spunea una, iar alta *Trei morţi. Ne-am întors.*

Se vedeau păsări, cocostârci înalţi în umeri care păşeau ca nişte răufăcători. Zburau cu bătăi leneşe de aripi, de parcă ar fi fost mereu epuizate. Cutter nu mai suportase până acum un soare atât de brutal. Gemea sub lumina lui. Cu toţii erau chinuiţi, dar Fejh se resimţea cel mai tare, se tot scufunda în butoiul lui cu apă împuţită. Când, în sfârşit, apa din jurul lor deveni dulce, plonjă cu uşurare şi îşi umplu din nou hârdăul. Nu înotă prea mult: nu cunoştea acest râu.

Omul pe care-l urmăreau fusese probabil un vector de schimbare. Cutter cerceta malurile după semne ale trecerii lui.

Înaintară pe timpul nopţii, anunţându-şi trecerea cu fum şi

duduieli. În lumina dură roşiatică a răsăritului, frunzele şi curmeiele ce atârnau în curent păreau să se topească, să lase dâre de vopsea, să se dizolve în apă.

Pe când soarele era încă jos, râul se lărgi şi se desfăcu într-un lac. Mlaştina era mărginită de stâncăria ca nişte degete. *Akif* încetini. Timp de câteva minute, singurul sunet fu cel al motorului.

— Acum încotro, Cutter? spuse cineva în sfârşit.

Ceva se mişcă sub apă. Fejh sări pe jumătate din butoiul lui.

— La naiba, e…

Dar vorbele lui fură întrerupte.

Dinaintea navei se iviră capete cu guri largi. Voinici vodyanoi clătinând suliţe în mână.

Căpitanul se ridică şi ţipă. Forţă motoarele la maximum şi banditii acvatici se împrăştiară şi se scufundară. Fejh îşi clătină butoiul, vărsând apă murdară. Se aplecă şi strigă în dialectul din Lubbock spre vodyanoii de dedesubt, dar ei nu răspunseră.

Ieşiră din nou la suprafaţă şi o clipă rămaseră suspendaţi de parcă ar fi plutit pe apă. Aruncară suliţele înainte de a cădea. Stropi de apă arcuiră de sub braţele lor răşchirate, transformându-se în harpoane. Cutter nu mai văzuse asemenea acva-meşteşug. Trase în apă.

Căpitanul continua să accelereze. Cutter îşi dădu seama că avea de gând să acosteze forţat. Nu aveau timp să ancoreze.

— *Ţineţi-vă bine!* strigă el.

Cu un scrâşnet teribil, vaporaşul se căţără pe mal. Cutter se aplecă peste prova şi căzu ca un bolovan.

— Haideţi! spuse el, ridicându-se.

Akif stătea ca o rampă. Ţarcul antilopelor se rupsese şi, aruncate una peste alta, acestea deveniseră o masă primejdioasă de coarne şi copite. Fejh sări peste balustrada aplecată. Elsie se lovise la cap, iar Pomeroy o ajuta.

Ihona tăia legăturile căpitanului. Cutter trase de două ori spre creaturile ce se apropiau pe sub apă.

— Haideţi! strigă el din nou.

O spirală de apă se ridică lângă vasul eşuat. Pentru o clipă, crezu că aveau de-a face cu un val ciudat, sau cu un acva-meşteşug uimitor, dar spirala era înaltă de mai bine de şapte metri, un stâlp de apă limpede ca cristalul, având în vârf un vodyanoi. Era un şaman, călare pe undina lui.

Cutter vedea vasul distorsionat prin apa trupului elemental.

Miile de litri de apă se opintiră asupra bărcii cu o mişcare ciudată şi o clinti, iar Ihona şi căpitanul căzură pe puntea înclinată, alunecând spre coloană, încercară să se redreseze, dar apa undinei se ridică, le linse picioarele, apoi se sparse, un val, înghiţindu-i. Cutter ţipă când tovarăşa lui şi prizonierul ei fură cuprinşi în pântecele undinei. Dădeau din picioare şi din mâini, încercând să înoate, dar în ce parte era ieşirea? Undina era străbătută de curenţi care îi ţineau înăuntru.

Pomeroy urlă. Trase, la fel făcu şi Cutter, iar Fejh dădu drumul unei săgeţi. Toate trei proiectilele loviră fiinţa elementală, cu plescăituri ca de pietre aruncate în apă, şi fură înghiţite. Săgeata se vedea, răsucindu-se în lichid, coborând în spirală pentru a fi eliminată ca un deşeu. Cutter trase din nou, de această dată în şamanul de deasupra apei monstruoase, dar arma nu avea precizie. Cu o bravură idioată, Pomeroy lovea undina, încerca să o sfâşie pentru a ajunge la prietena lui, dar nici nu era băgat în seamă, iar loviturile lui nu făceau decât să stârnească stropi.

Ihona şi căpitanul se înecau. Undina se revărsă în cala vasului, iar şamanul o lovi în vintre. Cutter ţipă, urmărind-o pe Ihona care încă mai mişca, dusă odată cu materia undinei sub punte.

Vodyanoii năpădiseră vasul *Akif.* Începură să arunce din nou cu suliţe.

Apa se revărsă din vas, undina transformându-se într-un gheizer ieşind din cală, ducând cu ea bucăţi de motor – fiare plutind pe valurile ei ciudate. Şi, răsucindu-se ca nişte gunoaie, trupurile victimelor. Se mişcau acum doar atât cât îi mişca apa. Ochii şi gura Ihonei erau deschise. Cutter o zări doar pentru o clipă înainte ca elementalul să coboare într-un arc larg în lac, apă în apă, ducând pradă şi morţi.

Călătorii nu puteau decât să blesteme şi să plângă. Blestemară de multe ori, urlară şi înaintară, în cele din urmă, în savană, îndepărtându-se de barcă şi de apa rapace.

Când se lăsă noaptea, se aşezară epuizaţi între nişte copaci, alături de antilopele lor şi o priviră pe Elsie. Luna şi fiicele ei, sateliţi ce o înconjurau ca nişte monede aruncate, erau sus pe cer. Elsie, cu picioarele încrucişate, îi privea, iar Cutter fu surprins să o vadă atât de calmă. Dădea din gură. În jurul gâtului avea legată o cămaşă. Privirea îi era tulbure.

Cutter privi dincolo de ea, în desiş. În lumina nopţii, copacii-cupolă şi copacii ţepoşi aveau siluete de asasini. Baobabii

îndesaţi îi priveau cu coroanele lor despicate.

Când Elsie se potoli, căpătă un aer defensiv. Îşi desfăcu de la gât cămaşa.

— Nu ştiu, spuse ea. N-a fost limpede. Cred că e pe undeva pe-acolo.

Făcu un gest spre o ridicătură îndepărtată. Cutter nu spuse nimic. Elsie arăta spre nord–nord-est, în direcţia în care ştiau că trebuie să meargă. Fusese uşurat că venise şi Elsie cu ei, dar ştiuse întotdeauna că se pricepea doar la farmece mărunte, fără să aibă vreo putere deosebită. Nu ştia dacă Elsie simţea de-adevăratelea emanaţiile, şi nici măcar ea nu ştia asta.

— Oricum, tot în direcţia asta trebuie să mergem, spuse Cutter.

Încerca să spună cu blândeţe – nu e nimic pierdut, chiar dacă te înşeli – dar Elsie nu-l privi.

Merseră zile întregi printr-un ţinut care îi pedepsea cu dogoare şi spini ca sârma ghimpată. Nu se pricepeau să stăpânească bine animalele pe care le călăreau, dar înaintau într-un ritm pe care nu l-ar fi atins dacă ar fi mers pe jos. Îşi ţineau armele în jos, epuizaţi. Fejh zăcea într-un butoi cu apă din lac atârnat între două antilope. Apa era stătută; îl făcea să se simtă rău.

Intrau în panică din pricina zarvei de deasupra. O grămadă de creaturi se repezeau la ei din cer, batjocorindu-i. Cutter le cunoştea din poze: urătoarele, hiene cu aripi de liliac.

Pomeroy împuşcă una şi suratele ei începură să o devoreze înainte să ajungă la pământ. Stolul se concentră, rapace şi canibal, iar grupul scăpă.

— Unde e nenorocita aceea de şoaptă a ta, Cutter?

— Du-te naibii, Pomeroy. Dacă aflu, o să am grijă să-ţi spun.

— Doi deja. Doi tovarăşi morţi, Cutter. Ce naiba facem?

Cutter nu răspunse.

— De unde ştie *el* încotro să mergem? întrebă Elsie, referindu-se la supraveghetorul lor.

— Întotdeauna ştie unde suntem, după câte mi-a spus, rosti Cutter. Mi-a dat de înţeles că primeşte mesaje. Mi-a spus că a aflat de la o persoană de contact pe care o are în oraş că ei caută să ajungă la Consiliu. A trebuit să plece, să ajungă primul acolo.

Cutter n-ar fi vrut să discute despre asta, într-atât era de vag

ceea ce ştia.

— Mi-a arătat pe hartă odată unde credea că se află. Ţi-am spus. Acolo mergem şi noi.

De parcă ar fi fost aşa de simplu.

Ajunseră la poalele unui povârniş abrupt cam pe la apus, găsiră un pârâiaş şi băură din el cu mare uşurare. Fejh se bălăci. Oamenii îl lăsară să doarmă în apă şi urcară povârnişul. De pe creastă cuprinseră câmpul cu privirea şi văzură lumini pe calea pe care aveau să apuce. Trei pâlcuri: cel mai îndepărtat fiind abia vizibil, cel mai apropiat la numai vreo două ore de mers.

— Elsie, Elsie, spuse Cutter. Tu chiar ai simţit ceva.

Pomeroy era prea greoi să coboare panta abruptă, iar Elsie nu avea destulă vlagă. Doar Cutter putea coborî. Ceilalţi îi spuseră să aştepte, să caute o altă cale împreună a doua zi, dar chiar dacă ştia că era o nebunie să străbată acele câmpuri ostile de unul singur pe timp de noapte, nu se putea abţine.

— Duceţi-vă, spuse el. Aveţi grijă de Fejh. Ne vedem mai târziu.

Era uluit de cât de bucuros se simţea să fie singur. Timpul se oprise. Cutter păşea printr-o lume a fantomelor, prin visul pământului despre propriile sale păşuni.

Nu se auzea nicio pasăre de noapte, niciun strigăt de hienă, nu era nimic decât peisajul întunecat ca un fundal pictat. Cutter se afla singur pe o scenă. Se gândi la Ihona cea moartă. Când ajunse în sfârşit aproape de lumini, văzu un pâlc de case. Păşi în satul luminat atât de tare de parcă ar fi fost aşteptat în mod festiv.

Era gol. Ferestrele erau doar nişte găuri. Pragurile uşilor se căscau spre încăperi tăcute. Nicio uşă.

Luminile erau adunate la intersecţii: globuri de mărimea unui cap în care ardea un soi de plasmă vâscoasă, rece şi nu mai strălucitoare decât o lampă cu abajur. Atârnau complet nemişcate. Bâzâiau şi suprafaţa lor era cuprinsă de o vânzoleală de forme: arcuri de flăcări reci se întindeau cât un lat de palmă dincolo de suprafaţă. Sori de noapte domesticiţi. Nimic nu se mişca.

Mergând pe aleile pustii, se adresă omului pe care îl urmăreau.

— Acum unde eşti?

Vocea lui era foarte grijulie.

Când se întoarse pe creastă, Cutter văzu o lumină la marginea ei, un felinar care se mişca încet. Ştia că nu aparţine tovarăşilor lui.

Elsie voia să vadă satul pustiu, dar Cutter insista cu fermitate că nu au timp, că trebuie să cerceteze celelalte lumini, să vadă dacă există vreo urmă.

— Ai simţit ceva, îi aminti el. Ar fi mai bine să căutăm. Avem mare nevoie de îndrumare.

Fejh se simţea mai bine, îşi împrospătase apa, dar tot se mai temea.

— Vodyanoii nu au ce căuta aici, spuse el. Am să mor aici, Cutter.

Pe la jumătatea dimineţii, Cutter se uită în urmă şi arătă cu mâna spre soare. Cineva, o siluetă ca o pată, stătea pe cal pe platforma unde fuseseră ei noaptea trecută. Un bărbat sau o femeie cu o pălărie cu boruri largi.

— Suntem urmăriţi. Trebuie să fie cel care şopteşte.

Cutter aşteptă să audă şoapta în urechi, dar nu auzi nimic. Toată ziua şi prima parte a nopţii călăreţul îi urmă fără să se apropie. Asta îi mânia, dar nu puteau face nimic.

Al doilea sat i se păru lui Cutter la fel ca primul, dar se înşela. Antilopele încetiniră la pas, sforăind, traversară pieţe pustii, trecură pe sub globuri de lumină sfârâitoare şi dădură peste un zid lung găurit tot de gloanţe, cu mortarul stropit cu sevă. Călătorii descălecară şi se opriră dinaintea rămăşiţelor reci ale violenţei. La periferia târgului, Cutter văzu parcele; apoi îşi dădu seama că nu era un câmp cultivat, ci fusese altfel modificat, răscolit şi carbonizat. Era pământul reavăn de deasupra unui mormânt. Era o groapă comună.

Oasele străpungeau solul ca mlădiţele unei recolte groteşti. Aveau linii dure, erau înnegrite de foc, fibroase ca lemnul tare. Oase de cactuşi.

Cutter stătea printre morţi, călcând pe carnea lor vegetală putredă. Timpul se întoarse. Îl simţi tremurând.

Sperietoarea înfiptă în mijloc era un cadavru. Trupul putred al unui om. Era gol, flasc, ţintuit de un copac cu piroane. Era străpuns cu suliţe. Una îi ieşea cu vârful prin stern. Îi fusese înfiptă prin anus şi-l străpunsese complet. Scrotul îi era sfâşiat. Gâtul purta urme de sânge închegat. Era tăbăcit de soare şi năpădit de insecte.

Călătorii se holbau ca nişte credincioşi la totemul lor. Când,

după mult timp, Pomeroy îndrăzni să mişte, o făcu foarte grijuliu, de parcă ar fi fost o lipsă de respect să-şi desprindă privirea de la mort.

— Priviţi, spuse el, înghiţind în sec. Cu toţii sunt cactuşi.

Scurmă cu vârful piciorului în pământ, scoţând la iveală rămăşiţe ale morţilor.

— Şi mai este el. Ce sfântu' s-a-ntâmplat aici? Războiul doar n-a ajuns până aici…

Cutter privi cadavrul. Nu era foarte însângerat. Nici chiar între picioare.

— Era deja mort, şopti Cutter, uluit de priveliştea brutală. L-au mutilat după ce a murit. După ce i-au îngropat pe ceilalţi.

Sub bărbia cadavrului nu era sânge închegat, ci o bucată de metal însângerată. Cutter îşi feri privirea când o trase afară din gâtul mortului.

Era o insignă mică. O insignă a Miliţiei Noului Crobuzon.

Omul traversă apa clătinându-se. Părul şi hainele îi unduiau în mişcare. Marea Sărmană, puţin adâncă sub el, se agita şi îi arunca spumă pe pantaloni.

Un trup ţâşni deodată ca un fulger, un peşte-spadă se arcui alături de el, ajungând destul de sus ca să traseze o arcadă, înfigându-se înapoi în apă ca o suliţă. Peştele se ţinea aproape, înaintând în ritmul nehotărât al omului.

Când ieşi din nou la suprafaţă, când se arcui în soare, surprinse privirea omului ce se clătina. Ceva întunecat se prinse de aripioara lui dorsală. Ceva ce alunecă şi se îngropă în pielea lui de peşte.

4

Ieşiră de pe hartă, îndreptându-se spre al treilea grup de lumini. Dincolo de ele se afla un zid de piatră ca nişte plăci cornoase aşezate pe o spinare antediluviană, printre care trebuiau să găsească o spărtură.

Cutter ridică insigna sângerie. I se făcu rău gândindu-se că miliţia se afla înaintea lor. *Am putea ajunge prea târziu.*

Dădură peste gropi cu apă, dar era murdară. Fejh îşi umplu din nou butoiul, însă pielea începuse să-i crape. Împuşcară câţiva iepuri şi păsări leneşe. Trecură pe lângă antilope şi depăşiră

grijulii turme de mistreţi de mărimea cailor.

Cutter avea impresia că poteca pe care o părăsiseră era un soi de infecţie a pământului. La răsăritul celei de-a treia zi de când dăduseră peste miliţianul răstignit se apropiară de ultimul sat. Iar când se apropiară destul, soarele se ivi şi îi scăldă în lumină roşiatică. Ceva se mişcă, ceva ce crezură că e un stei de piatră sau un copac uscat.

Icniră. Animalele pe care le călăreau se poticniră.

De ei se apropia un gigant, cel mai mare cactus pe care-l văzuseră până atunci. Cactuşii obişnuiţi aveau doi metri, doi metri şi jumătate, dar acesta era de cel puţin două ori mai înalt. Părea un elemental, o creatură a pământului, o formă de relief mişcătoare.

Păşea săltat pe şolduri răsucite, cu picioarele lui uscate. Se legăna, gata parcă să se prăbuşească. Pielea lui verde fusese despicată şi se vindecase de multe ori. Ţepii lui erau lungi de un deget.

Masivul cactus se apropie împleticit de ei, destul de repede pentru pasul lui nesigur. Ţinea în mână o măciucă făcută dintr-un trunchi de copac. Pe măsură ce se apropia o ridica tot mai sus şi, cu chipul imobil, începu să strige. Rostea cuvinte pe care nu le înţelegeau, o formă de Sunglari, şi venea cu intenţii ucigaşe spre ei.

— Stai, stai!

Toată lumea ţipa. Elsie, cu ochii injectaţi, întinse mâna şi Cutter înţelese că încerca să-şi canalizeze mintea pentru a face cine ştie ce farmece pricăjite.

Cactusul venea cu pas împleticit. Fejh trase o săgeată care îl lovi cu un duduit umed şi rămase atârnând într-o parte, fără să cauzeze vreo durere.

— *Vă omor,* croncăni cactusul cu glas slab, într-un dialect ragamoll urât. *Crimă fac.*

Îşi cântări în mâini arma uriaşă.

— *N-am fost noi!* strigă Cutter.

Aruncă insigna miliţiei în calea gigantului cactus şi trase cu pistolul cu repetiţie spre ea, făcând-o să sară şi să zdrăngăne până ce goli toate cele şase butoiaşe. Cactusul se opri din năvală. Cutter scuipă spre insignă până i se uscă gura.

— N-am fost noi aceia.

Nu mai văzuseră asemenea arătare. Cutter crezu că trecuse

prin Torsiune, că fusese afectat de energia rea a zonei cacotopice, dar nu avea dreptate. În ultimul sat pustiu, cactusul povesti despre el. Era un *ge'ain* – ceea ce ei interpretară drept „întârziat”.

Printr-un soi de vrajă, cactuşii din savană păstrau câţiva bulbi în comă luni de zile după sorocul naşterii. În vreme ce semenii lor răsăreau murdari din ţărână, *ge'ain,* întârziaţii, dormeau dedesubt în coconul lor, crescând. Trupurile li se dezvoltau în vreme ce tehnici oculte îi ţineau ca nenăscuţi. Când, în sfârşit, se trezeau şi ieşeau la suprafaţă, erau monstruoşi. Dimensiunile lor erau prodigioase.

Anormalitatea aceasta îi afecta. Oasele lor lemnoase se îndoiau, pielea li se cojea şi era presărată cu excrescenţe. Simţurile lor dezvoltate le produceau durere. Erau paznicii, luptătorii şi străjerii ţinutului lor. Erau tabu. Adoraţi, respectaţi. Fără nume.

Degetele mâinii stângi a întârziatului erau lipite între ele. Se mişca încet, jenat de dureri artritice.

— Noi nu Tesh, spuse el. Nu războiul nostru, nu treaba noastră. Dar ei tot au venit. Miliţia.

Sosiseră dinspre râu, un pluton călare cu foarcuri şi arme motorizate. Cactuşii auziseră de multă vreme poveştile din nord, unde miliţia şi legiunile din Tesh se răfuiau. Exilaţii le povestiseră despre actele monstruoase ale miliţiei, iar sătenii cactuşi fugiseră de echipele morţii.

Miliţia ajunsese într-unul dintre sate înainte ca acesta să se golească complet. Cactuşii aceia adăpostiseră refugiaţi din nord cu tolba plină de poveşti despre carnagii şi se hotărâseră să nu se lase fără luptă. Ieşiseră dinaintea miliţiei într-un grup înfricoşat, cu bâte şi cuţite de cremene. Fusese un măcel. Trupul unui miliţian fusese lăsat în urmă, ca să fie pedepsit de către *ge'ain* în mijlocul cactuşilor morţi.

— Au trecut două săptămâni de când au venit. De atunci ne tot vânează, spuse întârziatul. Au adus aici războiul cu Tesh?

Cutter clătină din cap.

— E o încurcătură nenorocită, spuse el. Miliţienii pe urmele cărora mergem noi nu-i urmăresc pe amărâţii ăia, ci pe omul nostru. Cactuşii aceia au intrat în panică din pricina celor auzite şi au devenit fără să vrea ţinte la rândul lor. Ascultă-mă, – mai spuse el uriaşului verde –, cei care au făcut asta satului tău caută pe cineva. Vor să-l oprească înainte ca el să transmită un mesaj.

Ridică privirea spre chipul lui mare.

— Vor veni şi mai mulţi.

— Şi Tesh vine. Să se lupte cu ei. Noi suntem la mijloc.

— Da, spuse Cutter sec, apoi aşteptă mult timp. Dar dacă omul nostru câştigă... dacă scapă, atunci miliţia... poate o să aibă alte lucruri la care să se gândească decât la războiul ăsta. Aşa că poate vrei să ne ajuţi. Trebuie să-i oprim, înainte ca ei să-l oprească pe el.

Cu mâinile noduroase la gură, întârziatul scoase un strigăt animalic de durere. Jalea lui se răspândi peste câmpie. Animalele din noaptea fierbinte se opriră şi în tăcerea care urmă se auzi un răspuns. Un alt strigăt, la kilometri depărtare, pe care Cutter îl simţi în măruntaie.

Întârziatul urlă iar şi iar, făcându-şi simţită prezenţa. Într-un interval de câteva ore, un mic grup de *ge'ain* îi veni în întâmpinare cu paşi uriaşi şi dureroşi. Erau cinci şi erau diferiţi: unii aveau mai mult de şapte metri înălţime, cu membre rupte şi aşezate la loc strâmb. O adunătură jalnică de giganţi schilozi.

Călătorii erau uluiţi. Întârziaţii jeliră împreună în limba lor.

— Dacă ne-aţi ajuta, spuse Cutter cu umilinţă, poate că vom putea opri miliţia de tot. Oricum, va fi o răfuială şi asta ar putea fi răzbunarea voastră.

Întârziaţii petrecură ore întregi aşezaţi în cerc, vorbind în şoaptă, întinzându-se unul spre altul. Mişcările le erau grijulii din pricina greutăţii membrelor. *Săracii ostaşi rătăciţi,* gândi Cutter, cu toate că uimirea îi rămăsese aceeaşi.

În sfârşit, cel care chemase adunarea îi spuse:

— S-au dus, un pâlc de miliţieni. S-au dus spre nord. La vânătoare. Ştim unde.

— Ei sunt, spuse Cutter. Îl caută pe omul nostru. Pe ei trebuie să-i ajungem.

Întârziaţii îşi smulseră o mulţime de spini ca sa-i poată căra în cârcă pe Cutter şi pe tovarăşii lor. Îi duceau cu uşurinţă. Antilopele de călărie, acum părăsite, îi priviră cum pleacă. Cactuşii făceau paşi de mamut, legănându-se peste pământuri, păşind peste copaci. Cutter se simţea mai aproape de soare. Văzu păsări, chiar şi garude.

Ge'ain intrară în vorbă cu ele. Siluetele înaripate le dădură ocol, făcând parcă zgomot de valuri. Le vorbiră cu glasuri tăioase în limba lor păsărească. *Ge'ain* ascultară şi le răspunseră cu voci

găunoase.

— Miliţie în faţă, spuse cel care-l ducea pe Cutter.

Continuară să meargă împleticit, odihnindu-se rareori, cu paşi de giganţi-cactus. Odată se opriră pe când luna şi fiicele ei stăteau să apună. La marginea savanei, spre vest, se vedea lumină. O torţă, un felinar care se mişca.

— Cine e? întrebă întârziatul lui Cutter. Un om călare. Te urmăreşte?

— E acolo? Sfinte… prindeţi-l! Repede. Trebuie să ştiu ce hram poartă.

Ge'ain goni cu paşi de beţiv, înghiţind distanţele, însă lumina se stinse.

— A dispărut, spuse întârziatul.

O şoaptă se auzi în urechea lui Cutter, făcându-l să tresară.

— *Nu fi prost,* spuse vocea. *Cactuşii nu mă vor găsi. Pierzi vremea. Am să mă apropii de tine din când în când.*

Când îşi văzură de drumul lor, lumina apăru din nou, păstrând distanţa spre vest.

După două nopţi, timp în care adăstaseră doar ca să se odihnească sau ca să-i împrospăteze apa lui Fejh, *ge'ain* se opriră. Arătară spre o dâră de verdeaţă şi de pământ bătătorit.

Dincolo de kilometri întregi de iarbă uscată aşternută dinaintea dealurilor ceva mai înverzite se ridica o ceaţă pe care Cutter o crezuse la început praf sau fum, dar după aceea îşi dădu seama că e amestecată cu un cenuşiu mai închis. Ca şi cum cineva ar fi mânjit o fereastră cu degetul murdar de grăsime.

— Ei sunt, spuse întârziatul lui Cutter. Miliţia. Ei sunt.

Întârziaţii nu stătură pe gânduri. Scoaseră din rădăcini copaci noduroşi dintre cei ce creşteau în preerie şi-şi făcură din ei bâte, apoi continuară drumul spre ucigaşii neamului lor.

— Ascultaţi! strigară Cutter şi Pomeroy şi Elsie, încercând să-i convingă de strategia lor. Ascultaţi, ascultaţi.

— Lăsaţi unul în viaţă, spuse Cutter. Pentru Dumnezeu, lăsaţi unul să putem vorbi cu el.

Dar întârziaţii nu dădură semne că ar fi auzit sau că le-ar fi păsat.

Aerul preeriei unduia; căldura reverbera între stâncile mari cât o casă. Animalele se speriau la trecerea giganţilor zgomotoşi ca nişte copaci ce se prăvăleau. Întârziaţii trecură de o culme şi se opriră. Cutter privi în jos spre miliţieni.

Erau un grup mare, siluete minuscule cenuşii, însoţite de câini şi de ceva ce scotea fum: un turn de fier la fel de înalt ca întârziaţii, tras de cai Refăcuţi. În vârf avea o platformă de pe care priveau doi oameni. Sfâşia în drumul lui tufele şi lăsa în urmă pământul răvăşit şi dâre de ulei.

Foarte încet, întârziaţii îşi aşezară pasagerii jos. Cutter şi tovarăşii lui îşi verificară armele.

— Asta e o tâmpenie, spuse Pomeroy.

O pasăre de pradă jigărită trecu pe deasupra, ţipând speriată.

— Uite ce putere de foc au.

— Lor ce le pasă? făcu un semn Cutter spre întârziaţi. Nu vor decât răzbunare. Noi suntem aceia care vrem mai multe. N-am să-i opresc să-şi obţină satisfacţia. De parcă aş fi în stare, chiar de-aş vrea.

Întârziaţii coborâră panta greoi spre miliţie.

— Mai bine am pleca.

Călătorii se împrăştiară. Nu aveau nevoie să se ascundă. Miliţienii văzuseră întârziaţii şi nu-i mai interesa nimic altceva. Cutter alerga în norul de praf stârnit de giganţii-cactus.

O armă motorizată trase. Gloanţele răpăiră din butoiaşele rotitoare. Miliţienii îşi alergau caii cuprinşi de panică. Părăsiseră teritoriul cactuşilor şi se crezuseră în siguranţă. Gloanţele lor băteau ca ploaia peste întârziaţi, stârnind stropi fini de sevă, dar nu-i opreau din mers.

Un *ge'ain* izbi cu arma ca un berbec. În mâna lui părea o bâtă, însă la o privire mai atentă îţi puteai da seama ce era cu adevărat: un copac. Lovi minaretul şi-i îndoi blindajul. Cutter se lăsă pe burtă şi trase spre grămada de miliţieni cu arma lui cu repetiţie.

Miliţienii traseră; demonstrau un curaj impresionant şi prostesc, ţinând piept atacului până ce întârziaţii ridicau un picior şi-i striveau sub talpă, odată cu caii lor. Un cactus mătură cu copacul lui, rupând gâtul unui om doar pentru că-l atinse cu o rădăcină.

Miliţienii cu puşti se retraseră în spatele celor care duceau foarcuri şi aruncătoare de gaz pirotic. Întârziaţii ridicară mâinile. Aruncătoarele de flăcări îi făcură să se retragă, cu pielea înnegrită şi crăpată.

Cel mai mic dintre *ge'ain* se clătină când un disc ascuţit de metal tras dintr-un foarc se înfipse în muşchii lui vegetali şi-i reteză un braţ. Îşi duse mâna stângă la ciotul rămas şi îi lovi cu

piciorul pe călăreţ şi pe calul lui, ucigându-i. Însă durerea îl făcu să cadă în genunchi şi un ţintaş îl ucise cu un disc tras în cap.

Săgeţile lui Fejh şi bubuitul flintei lui Pomeroy îi deconspirară. Armele din turn şfichiuiră tufişul în care se ascunsese Fejh. Cutter strigă atunci când arma motorizată porni să se rotească, cu lanţurile şi angrenajele zgomotoase ca nişte ciocane, iar o ploaie de gloanţe bătu vegetaţia.

Mai erau acum patru întârziaţi cuprinşi de furia uciderii, călcând totul în picioare şi lovind orbeşte.

Turnul se aplecă şi se deplasă. Arma lui motorizată ţinti un alt *ge'ain,* o linie de gloanţe îl perforă de la şold la piept. Cactusul se împletici şi se îndoi cu o mişcare nenaturală după tăietura cea nouă.

Pomeroy se ridică în picioare. Ţipa şi Cutter îşi dădu seama că strigă numele lui Fejhechrillen. Pomeroy trase în mod repetat în jos. Câinii erau turbaţi, muşcând în gol cu fălcile lor pline de bale.

De la mare distanţă se auzi un foc. Un alt om se prăbuşi peste marginea turnului de fier.

Vocea şopti în urechea lui Cutter.

— *Jos. Te-au văzut.*

Cutter se aruncă la pământ şi privi printre firele de iarbă. Auzi un alt foc tras de departe. Un miliţian căzu de pe cal.

Cutter văzu un căpitan-taumaturg, îi privi venele şi tendoanele străbătând pe sub piele în timp ce răspândea scântei întunecate. Cutter trase şi rată; fusese ultimul lui glonţ.

Taumaturgul strigă, hainele lui scoaseră fum şi o lance de energie lăptoasă ţâşni din pământ, de sub picioarele celui mai mare *ge'ain,* străpungându-l, continuând spre cer şi dispărând. Cactusul se chirci, cu seva curgându-i şuvoi. Flăcări negre îl cuprinseseră. Taumaturgul privi cu ochi însângeraţi, dar triumfător, şi fu doborât de ţintaşul nevăzut. Ultimii doi *ge'ain* îi striveau pe miliţieni.

Unul îmbrăţişă turnul înţesat cu arme, luptându-se cu el, răsucindu-l violent. În vreme ce tovarăşul lui strivea ultimii oameni, cai şi câini mutanţi, el împingea şi răsturna coloana. Aceasta scârţâi, se clătină dezechilibrată, stârnind panică printre caii înhămaţi la ea. Căzu încet, se zdrobi şi se despică, vărsând oameni vii şi morţi.

Cei ce scăpaseră fugiră, iar întârziaţii se luară după ei, bătând din picioare grotesc, ca nişte copii. La distanţă de bătălie se vedea un călăreţ ce galopa spre ei. Cutter auzi din nou şoapta –

Păstrează câinii în viaţă, nu-i lăsa să omoare câinii, pentru dumnezeu – dar nu era un ordin, nu-l luă în seamă şi fugi, ca şi prietenii lui, spre desişul unde se ascunsese Fejh. Îl găsiră întins pe iarbă.

Merse şi merse, omul clătinat, zbură, şi era ţeapăn, tăind aerul. Prin estuarul mlăştinos, printre insule scunde, peste mangrove şi prin arcurile lianelor, peste maluri noroioase şi peste steiuri de stâncă, peste peisajul zdrenţuit.

Tovarăşul lui era o pasăre, un iepure, o viespe mare cât un porumbel, o creatură a stâncilor, o vulpe, un cactus-copil, mereu ca o tumoră atârnată de omul clătinat sau aţinându-se alăturea, trecând imposibil prin steiuri de piatră. Omul clătinat ieşi la suprafaţă în câmpie. Pentru un timp, fiara de sub el fu o antilopă care alerga mai ceva decât oricare altă antilopă.

Merseră şi merseră, tăind prin pustie tot mai iute. Merseră spre nord, trecând prin copaci şi sate arse şi tot spre nord şi tot mai tare şi, indiferent de animalul care îl urma sau se ţinea de el sau zbura deasupra lui, mergeau tot mai repede şi vânau, urmărind semnele pământului şi ale aerului pe care numai ei le puteau vedea, apropiindu-se, urmărind, venind în întâmpinare.

5

Îl pregătiră pe Fejh pentru înmormântare. Câinii ciudaţi dădeau ocol cadavrelor miliţienilor şi urlau după stăpânii lor.

Cei doi întârziaţi care rămăseseră în viaţă stăteau amorţiţi, cu picioarele înfipte în pământ. Nu muriseră toţi miliţienii. Se mai auzeau scâncete slabe şi gâfâieli dinspre cei prea fărâmaţi ca să mai poată mişca. Nu erau mai mult de patru sau cinci, murind încet, dar încă plini de energie.

În timp ce Cutter săpa, călăreţul trecu printre câinii agitaţi. Călătorii se întoarseră cu spatele la prietenul lor mort şi cu faţa spre călăreţ.

El îi salută aplecând capul şi atingându-şi borurile pălăriei cu mâna. Avea culoarea prafului. Vesta îi era decolorată de soare, pantalonii de piele şi cizmele îi fumegau de praf. La oblâncul şeii avea o puşcă. La fiecare şold avea câte un revolver.

Bărbatul îi cercetă din priviri. Se uită lung spre Cutter, îşi ridică mâna dreaptă la buze şi murmură ceva. Cutter îl auzi de

parcă i-ar fi şoptit la ureche.

— *Mai bine te-ai grăbi. Şi-ar fi bine să luăm unul dintre câini.*

— Cine eşti? întrebă Cutter.

Bărbatul se uită spre Pomeroy, Elsie, apoi din nou spre Cutter, mormăind. Când ajunse la el, Cutter auzi: *„Drogon”.*

— Un susurător, spuse Pomeroy cu neîncredere, iar Drogon se întoarse spre el şi îi şopti ceva.

— O, da, răspunse Pomeroy. Poţi fi sigur de asta.

— Ce faci aici? spuse Cutter. Ai venit să ne ajuţi să-l îngropăm…

Trebui să se oprească şi nu mai reuşi decât să gesticuleze.

— De ce ne urmăreşti?

— *După cum ţi-am spus,* şopti Drogon. *Dorim acelaşi lucru. Voi sunteţi acum nişte exilaţi, ca şi mine. Căutăm acelaşi lucru. Caut Consiliul de Fier de ani de zile. N-am fost sigur că voi o să reuşiţi. Şi nici acum nu sunt. Nu suntem singurii care caută Consiliul, ştiţi asta. Ştii de ce nenorociţii ăştia sunt aici.*

Arătă spre un miliţian care suspina şi sângera.

— *De ce credeţi că v-am urmărit? Am avut nevoie să ştiu după cine v-aţi luat.*

— Ce spune? întrebă Elsie, dar Cutter îi făcu semn să tacă.

— *Încă nu ştiu dacă să am încredere în voi, dar v-am urmărit şi ştiu că alături de voi am cea mai bună şansă. Şi v-am arătat că aveţi cea mai bună şansă alături de mine. M-aş fi dus cu omul vostru dacă aş fi putut, după ce am auzit că a plecat.*

— De unde ştii…? spuse Cutter.

— *Nu sunteţi singurii cu urechile ciulite, cine ştie cine mai este. Dar ascultă, nu avem timp: nu e numai el urmărit. Acest grup mergea după omul vostru – ei nu ştiu mai multe decât am aflat noi – dar alţii vă urmăresc pe voi. V-au luat urma încă din Codrul Adânc. Şi câştigă teren. Şi nu sunt numai miliţieni.*

— Ce? Cine vine?

Şi Cutter repetă îngrozit ceea ce auzi.

— Mânuitori, spuse el.

Mai înspăimântaţi să moară singuri decât de mânia duşmanilor lor, miliţienii care mai trăiau încă strigau după ei. Nu aveau niciun plan, nu încercau nicio şmecherie – nu voiau decât să vorbească cu cineva aşa cum erau, întinşi pe jos în dogoare.

— Hei, hei, prietene.

— Hai, vino, hai.

— Sfinte GurăMultă, mi-am pierdut braţul, omule, s-a dus.

Majoritatea erau oameni la vreo treizeci de ani, cu o expresie de mândrie şi de resemnare care le părea săpată adânc pe chip. Nu se aşteptau la milă, ci doar să fie băgaţi în seamă înainte să moară.

Câinii încă urlau şi dădeau ocol. Drogon adună trei creaturi cu craniu ciudat, mânându-i dinaintea calului lui uriaş. Potoli fiarele cu şoapte neauzite.

— De ce ne ajută? întrebă Elsie. Ce vrea?

Pomeroy era de părere să-l ucidă, sau cel puţin să-l lege şi să-l lase în urmă.

— La naiba, nu ştiu, spuse Cutter. Spune că a auzit ce se petrece. Că e în căutarea Consiliului şi el. Nu ştiu, sincer. Uite ce a făcut – ne-ar fi putut ucide până acum. Mi-a salvat viaţa – l-a doborât pe unul care mă luase la ochi. Aţi văzut cum trage. Şi ai văzut şi tu, Pom, că e un taumaturg.

— E un susurător, spuse Pomeroy cu silă. E doar un făuritor de şoapte.

— Mie mi-a şoptit, frate. Îţi mai aduci aminte? Nu e un susur din ăla care pune un câine cu botul pe labe. L-am auzit de la kilometri distanţă şi m-a făcut să dau la pace cu haiducul pRefăcut.

Domeniul subvocalurgiei era un teren alunecos: ştiinţa sugestiilor ascunse, o tehnică secretă. Dar omul acela o aplica excelent.

Câinii era Refăcuţi. Centrii olfactivi ai creierului lor fuseseră măriţi. Craniile le erau umflate de parcă le-ar fi dat creierul pe dinafară. Ochii le erau mici, iar în vârful botului aveau nări dilatate şi mobile ca ale porcilor. Boturile încreţite purtau fire şi baterii, circuite taumaturgice. Fiecare avea câte o fâşie de pânză legată de zgardă.

— O, Doamne, astea sunt hainele lui, spuse Cutter.

— *Aşa o să-i ia urma din capătul celălalt al continentului,* şopti Drogon. *Aşa au reuşit să-l urmărească.*

Nu-i uciseră pe miliţienii rămaşi în viaţă, nici nu-i scuipară în faţă, nici nu le dădură apă, ci îi lăsară nebăgaţi în seamă. Drogon se concentră asupra câinilor. Le şoptea şi ei se potoleau. Erau dornici să aibă încredere în el.

— Câinii sunt ai noştri acum, spuse Pomeroy.

Drogon ridică din umeri şi întinse lesa, iar animalul îl privi pe

Pomeroy şi-şi arătă colţii.

— Tu ce poveste ai? spuse Pomeroy.

Drogon arătă spre Elsie, şopti, iar ea se apropie de el. O luă de mâini şi i le puse pe fruntea lui, iar ea intră în transă. El continuă să vorbească, enunţând ceva ce numai ea putea auzi.

Când termină, Elsie deschise ochii.

— Mi-a spus să-l citesc. Mi-a arătat că e sincer. Şi a spus „Vreau ceea ce vreţi şi voi, vreau să găsesc Consiliul.” A spus că e din oraş, dar că nu e de partea Parlamentului şi nici a miliţiei. Spune că este un vaquero, un călăreţ. A trăit ca un nomad vreme de douăzeci de ani. A spus că sunt prea multe poveşti ca să nu fie adevărată existenţa Consiliului. Şi că acesta e preţios pentru cei ce trăiesc în sălbăticie. Consiliul de Fier. Ca un tărâm făgăduit. Aşa că, atunci când a auzit ce se întâmplă – când a auzit cine a plecat să-l apere – l-a urmat ca să ajute. Să-l găsească. Ne-a urmărit pe noi. Până ce a fost sigur că poate avea încredere în noi.

— Nu vorbeşti adevărul, spuse Pomeroy. Asta nu înseamnă nimic.

— Nu, dar am aflat ceva, se înfurie Elsie. Pot simţi. I-am testat sinceritatea.

Făuritorul de şoapte îşi puse înapoi pălăria pe cap şi se întoarse spre câini, subvocalizând până ce aceştia căutară afecţiunea lui.

— Elsie nu e destul de puternică pentru a fi sigură, Cutter, spuse Pomeroy.

De ce aşteaptă toată lumea ca eu să hotărăsc? gândi Cutter.

Drogon ţinu cârpele la nasurile absurde ale câinilor, iar animalele lăsară bale şi se întoarseră spre nord.

— *Trebuie să mergem,* îi spuse Drogon lui Cutter. *Încă suntem urmăriţi. Suntem aproape acum, suntem aproape.*

Elsie încercă să mulţumească întârziaţilor, fără să capete nicio reacţie din partea lor.

— Trebuie să plecaţi, strigă ea. Vin mânuitorii.

Dar *ge'ain* nu răspunseră. Rămaseră pe pământul răzbunării lor, fără să aştepte nimic. Oamenii nu avură altceva de făcut decât să le strige mulţumiri şi să-i lase pe giganţii vegetali în toropeala lor. Cutter salută mormântul lui Fejh.

Câinii se împrăştiară pe potecă înaintea lui Drogon, adulmecând frenetic. Uneori îi lăsa să rătăcească prin vegetaţia

aspră. Se îndepărtă de grup în timp ce Cutter şi restul îşi vedeau de drum.

Şoptea fiecăruia în parte de la distanţă de kilometri. Lăsase câinii să alerge, să părăsească poteca, iar când se îndepărtau prea tare le şoptea comenzi ca să se întoarcă.

— *Continuă să mergi,* îi spuse el lui Cutter. *Mânuitorii sunt pe urma ta.*

Mânuitorii. Maleficele mâini de legendă. Paraziţii cu cinci degete ieşeau acum la lumină.

Urcară o şa între dealuri. Cutter se gândea la Fejh care se cocea încet în pământ. Privi urmele pe care le lăsaseră, morţii şi muribunzii, doi întârziaţi rămaşi ca nişte copaci, ruinele luptei ca o pată de murdărie.

Ţinutul de dinaintea lor era mai împădurit, terenul deveni abrupt, împiedicat s-o ia la vale de rădăcinile măslinilor. Praful lui Drogon se împrăştia ca un nor. Era înaintea lor, calea pe care o alesese se vedea ca o cusătură. Treceau printre tufe de salvie şi de lemnul-câinelui. La fiecare pas, Cutter speria roiuri de lăcuste.

Nu era acesta singurul moment al călătoriei lor în care timpul părea să se închege. O zi nu mai era decât o clipă. Mişcările – zborul insectelor, scurta apariţie a vreunui rozător – nu erau decât repetarea la nesfârşit a unei rutine.

Nu dormiră prea mult în noaptea aceea din pricina zgomotelor dulăilor şi a şoaptelor lui Drogon ce veneau din tabăra lui de mai sus. Erau împovăraţi de armele pe care le luaseră de la miliţieni şi lăsaseră o dâră de cuţite şi de puşti grele.

Odată văzură o garuda mult deasupra lor, întins ca un crucificat. O văzură plonjând, virând spre Drogon, apoi urcând din nou.

— A încercat să-i şoptească, spuse Cutter. Dar a scăpat de sub influenţa lui.

Era mulţumit.

Ritmurile lor nu erau cele obişnuite ale zilei: aţipeau preţ de câteva minute când soarele era sus, dar şi la apus sau noaptea. Dacă făuritorul de şoapte dormea, o făcea în şa. În preerie trecură pe lângă animale ciudate, ceva între girafe şi gorile, mergând sprijinite în pumni şi mâncând frunze de pe crengile joase.

— *Trebuie să te grăbeşti,* îi spuse făuritorul de şoapte lui Cutter. *Mânuitorii se apropie.*

Îl urmară pe Drogon la lumina lunii spre linia dealurilor ce se terminau cu un platou. Văzură un coridor întunecat printre creste. Aveau să ajungă acolo la răsărit, iar Cutter îşi imagină relieful, soarele arzător ca o pedeapsă formând doar o bandă deasupra zidurilor de stâncă.

Elsie spuse:

— Se apropie ceva.

Părea pierită. Părea îngrozită.

— Se apropie ceva dinspre sud.

De dincolo de valurile de pământ, de dincolo de orizont se simţea o tulburare. Cutter ştia că Elsie e o vrăjitoare cu slabe puteri, dar simţise ceva.

Răsăritul era uşor luminat, iar la primele raze de soare Cutter văzu praful scos de copitele calului lui Drogon pe terasa de piatră. Făuritorul de şoapte se afla la intrarea în chei.

— Urmaţi această cale, îi spuse Drogon lui Cutter. *Repede. Mânuitorii se apropie, dar o să reuşiţi dacă ţineţi pasul. Câinii urlă. Au dat de mirosul omului nostru, e aproape, pe aici. Reuşiţi să ajungeţi... poate că vom ţine piept mânuitorilor, să-i prindem într-o ambuscadă.*

Un plan slab.

Probabil că Drogon se întorsese şi gonise în urma haitei pe când ei intrară alergând în cheile de piatră. Cutter se gândi la steiurile de piatră pe sub care aveau să treacă şi văzu limpede ceea ce văzuse în camera prietenului lui fugar care-l trimisese aici. Cutter văzu firul întins al capcanei şi toţi morţii, zăcând împrăştiaţi sub o formă antropoidă construită din materiale alese la întâmplare.

— La naiba. *Înapoi! Înapoi!*

Strigă aşa cum nu mai strigase niciodată. Pomeroy şi Elsie se împleticiră; adormiseră mergând. Cutter făcu mâna pâlnie şi urlă din nou.

— Staţi! Staţi!

Trase focuri de revolver în aer.

Drogon era în urechea lui.

— Ce faci? Mânuitorii te vor auzi...

Dar Cutter vorbea şi se târa epuizat.

— Staţi staţi staţi! strigă el. Nu intraţi, nu intraţi. E o capcană.

Praful se prăvăli peste el, parcă modelat de căldura ce se inteţea, devenind un om călare. Drogon se întorcea. Cutter strigă.

— Nu putem intra, spuse el. E o capcană. Ne aşteaptă un golem.

Drogon mâna împrejurul lor de parcă ar fi fost o turmă, iar când se încordau le şoptea, adresându-se subconştientului, şi ei nu se puteau opune. „Fugiţi”, le şoptea el, iar ei, neajutoraţi, îl ascultau.

Platoul era presărat cu grohotiş alunecos, aşa că se ţinură de tufe ca să urce spre coridorul întunecat. Drogon îşi luă calul şi se grăbi pe un drum ce părea imposibil de străbătut. Câinii, legaţi la intrarea în chei, trăgeau de zgardă, cu înfăţişare imbecilă din pricina ochilor porcini şi a dinţilor dezgoliţi. Jinduiau să intre, să ajungă la sursa mirosului.

— Ştie, spuse Cutter aplecându-se pe vine ca să scuipe praful pe care-l înghiţise. Ştie că vin duşmanii după el.

— *Un mânuitor,* spuse Drogon ca un fir de praf la marginea platoului. *Trebuie să mergem.*

Cutter spuse:

— Ştie că vin şi nu încearcă să-şi ascundă mirosul. Crede că îl urmăreşte miliţia şi i-a *atras aici.* E o cursă. Nu putem intra. Trebuie să ocolim. El e de partea cealaltă, aşteptând.

Nu dezbătură mult timp problema, prezenţa mânuitorului se făcea simţită în aer. Câinii lătrau şi Drogon îi ucise cu focuri de armă la intrarea în tunel. Ceilalţi îl urmară, prinzându-se de rădăcini, pe vârful platoului. Drogon la şopti „Urcaţi”, chiar aşa suspendat cum era, iar ei găsiră energie să împingă cu picioarele şi să se agaţe cu mâinile.

Drogon îi conduse pe lângă marginea crăpăturii. Îi vedeau calul şi câinii măcelăriţi de sub ei. Drogon şopti ceva calului, iar acesta sforăi şi se întoarse, gata parcă să intre în chei.

— Ce faci? întrebă Cutter. Dacă nu-l ţii în frâu îl împuşc, mă jur. Nu putem risca să declanşeze ceva.

Pentru o clipă, făuritorul de şoapte păru să se împotrivească, dar se întoarse şi porni din nou să alerge, lăsând calul pe loc.

Cutter se uită în urmă şi strigă. Îi urmărea, clătinându-se, silueta unui om. Ducea o povară. Era la câţiva kilometri distanţă, venind ca o săgeată spre stâncă.

De cealaltă parte puteau vedea peste vârfurile de stâncă peisajul ce urca într-o pantă uşoară. În lumina puternică a dimineţii Cutter văzu copaci pitici.

— Va trebui să aşteptăm până ce drăcovenia aceea pleacă, spuse Pomeroy.

— *Nu putem,* spuse Drogon pe rând lui Cutter şi lui Pomeroy. *Nu-l urmăreşte pe prietenul nostru, ne urmăreşte pe noi. Ne urmăreşte gândurile. Trebuie să trecem dincolo. Să-i ţinem piept.*

— Să-i ţinem piept? spuse Pomeroy. E un *mânuitor.*

— O să fie bine, spuse Cutter, simţindu-se brusc foarte convins. O să se rezolve.

El, nu Drogon, găsi calea la coborâre. O urmară unul câte unul, făuritorul de şoapte rămânând la urmă.

— *Nenorocitul de mânuitor e atât de aproape,* îi spuse el lui Cutter. *E la intrare, a văzut câinii, intră.*

Cutter privi împrejur. *Vino să vezi,* gândi el. *Vino şi te uită la capcana ta.* Fugi spre ieşirea din tunel.

— Ce faci? îi strigară tovarăşii. Cutter, întoarce-te!

— *Stai,* spuse făuritorul de şoapte, iar Cutter trebui să se oprească.

Ţipă de furie.

— Lasă-mă! Trebuie să verific ceva, spuse el, îngheţat pe loc. La naiba, dă-mi drumul!

Făuritorul de şoapte îl eliberă. Cutter se împletici înainte. Cuprins de groază şi precaut, se apropie de intrarea presărată cu aşchii de piatră, cu bolovani prăvăliţi. Se aplecă. Spuse:

— Veniţi să mă ajutaţi. Ajutaţi-mă să-l găsesc.

Se auzi ceva. Simţi aerul mişcându-se. Un oftat venind din stâncă.

— *Vine,* spuse făuritorul de şoapte.

Drogon nu făcu nicio mişcare, nici Pomeroy sau Elsie; doar îl priviră pe Cutter de parcă ar fi uitat orice gând de scăpare.

— Veniţi să mă ajutaţi, spuse Cutter şi aruncă o privire în întuneric.

Prezenţa care se apropia îl făcu să se chircească.

Văzu o lucire. Un fir întins în dreptul pragului, ducând spre grămada de bolovani stivuită de ambele părţi, legat la baterii şi la maşinării pe care Cuter le ştia ascunse acolo.

— Am găsit, strigă el.

Cutter ridică privirea şi auzi urletul. Prin fisură erau împinse afară frunze şi muşchi fărâmiţat. Sunetul mânuitorului era nociv. Cutter văzu în fisură vârtejuri de frunze moarte. Auzea o bătaie ritmică de tobă şi sforăitul unui cal. Se strecură înapoi la tovarăşii lui.

— Fiţi gata să fugiţi, spuse el. Fiţi gata să fugiţi mâncând pământul.

Veni. Zgomotos. Un cal galopa spre el. Picioarele i se mişcau cu asemenea rapiditate încât răsunau ca o herghelie întreagă. Bidiviul lui Drogon. Fugea cum nu mai fugise vreodată un cal, fugea peste pietre care îi răsuceau încheieturile şi îi spărgeau copitele, dar continua să gonească în ciuda rănilor, ud de sudoare şi de sânge. Ceva stătea agăţat de el. O gâlmă prinsă de gâtul lui, ca o coadă scurtă, ca un vierme înfipt în carne.

În spatele lui apăru un om. Un om. Stătea în aer, cu braţele la piept; se repezea spre ei cu o viteză înfricoşătoare. Îi văzu. Plonjă spre ei fără să-şi modifice poziţia trupului. Începură să tragă în el, iar omul se apropie până ce vârfurile picioarelor i se loviră de stâncă.

Cutter se ridică şi trase, apoi se lăsă iute înapoi şi se ascunse în spatele stâncii. Cu toţii trăgeau. Făuritorul de şoapte stătea cu picioarele depărtate şi trăgea ca un expert, cu câte un pistol în fiecare mână; Pomeroy şi Elsie trăgeau sălbatic, iar gloanţele lor îşi atingeau ţinta; văzură sângele ţâşnind din cal şi din omul impasibil, fără ca asta să-i oprească.

Omul clătinat deschise gura şi scuipă foc. Răsuflarea dogorită linse firul şi-l făcu să lucească, astfel că preţ de o clipă mânuitorii văzură metalul, iar inerţia îi duse spre el, gura omului şi a calului se deschiseră de spaimă, fără să se poată opri. Trecură de fir şi ieşiră la lumină.

Stâncile căzură. Se prăvăliră peste ei. Spirele se desfăşurară şi trimiseră curenţi taumaturgici prin circuite, duduit de valve şi o cantitate masivă de energie se eliberă, făcând ceea ce fusese plănuit să facă, generând un golem.

Golemul se încropi din cele dimprejur. Substanţa hăului. Toată materia pusă în mişcare de acel câmp puternic. Stâncile se prăvăliră într-o formă vag umană, înaltă de şapte metri, steiurile acelea un braţ, tufele acelea uscate un altul, bolovanii aceia mari un burdihan sprijinit pe picioare de piatră şi un cap de pământ ars de soare.

Golemul era necizelat şi instruit simplu doar să ucidă. Cu mişcări rapide de asasin, ridică braţele ce cântăreau mai multe tone şi prinse mânuitorii. Ei încercară să i se împotrivească. Golemului îi trebui doar o clipă să rupă gâtul calului, zdrobind mânuitorul, mâna-parazit ce se zvârcolea în carnea lui.

Omul fu mai iute. Scuipă foc care trecu fără efect peste chipul golemului. Cu o forţă imposibilă, omul se luptă cu braţul de piatră coagulată şi-l dizlocă, astfel încât golemul deveni

neîndemânatic. Dar reuşi să-l păstreze în strânsoare. Chiar dacă braţul i se transforma în grohotiş, golemul trase omul clătinat în jos, îl prinse de picioare cu o mână făcută din pietriş şi capul cu o alta şi îl rupse.

Gazda fiind ucisă, pe când cadavrul ei se mai afla încă în aer, golemul, îndeplinindu-şi sarcina, încetă să mai existe. Pietrele şi praful lui căzură la pământ transformându-se într-o grămadă însângerată, îngropând pe jumătate calul mort.

Trupul sfărâmat al omului se prăbuşi, împrăştiind sânge peste pietre. Sub haine se zbătea ceva.

— Staţi deoparte, spuse Cutter. Vrea o altă gazdă.

Drogon porni să tragă în cadavru de când se afla încă în aer. Când cadavrul ajunse la pământ, ceva cu multe picioare şi vânăt la culoare se strecură de sub hainele lui. Ca un păianjen.

Se împrăştiară. Arma lui Pomeroy bubui, dar creatura nu se opri, aflându-se la numai câţiva paşi de Elsie care pornise să ţipe. Focurile repetate ale lui Drogon o opriră. Făuritorul de şoapte se apropia în timp ce trăgea, trimiţând cu trei focuri precise creatura în iarbă. O lovi cu piciorul şi o ridică, însângerată, ca o cârpă.

Era o mână. O mână sfărâmată. De la încheietură îi creştea o coadă scurtă. Atârna moartă şi umedă.

— *Un dreptaci,* spuse făuritorul de şoapte lui Cutter. *Din casta războinicilor.*

Se petrecu o altă tulburare, ca un animal mare trecând printre copaci. Cutter se întoarse şi încercă să încarce armele.

Zgomotul se auzi din nou şi ceva se mişcă într-un pâlc aflat la vreun kilometru distanţă. Ceva ieşi la lumină. Un gigant, un om imens, cenuşiu. Priviră cum se apropie fără să ştie ce să facă sau să spună. Cutter ţipă şi începu să alerge. Prinse viteză atunci când omul de lut se apropie şi văzu pe cineva făcându-i din mână din cârca lui: un om care sări jos şi veni spre el cu braţele deschise, strigând ceva neauzit de nimeni dintre cei ce îl urmau în goană, stârnind norişori de polen şi roiuri de insecte.

Cutter alergă la deal; omul alergă la vale. Cutter strigă; îl strigă pe om pe nume. Cutter plângea.

— Te-am găsit, spuse el. Te-am găsit.

Partea a Doua
Reveniri

6

O fereastră se deschise brusc deasupra pieţei. Ferestrele de peste tot se deschid deasupra pieţelor. Un oraş al pieţelor, un oraş al ferestrelor.

Noul Crobuzon din nou. Neîncetat, neprecupeţit el însuşi. Cald primăvara aceasta, jucăuş: râurile îi put. Zgomotos. Neîntrerupt, Noul Crobuzon.

Ce dă ocol peste degetele ridicate ale oraşului? Păsăret, paraziţi aerieni, gargui (creaturi vesele cu picioare de maimuţă) şi nave aeriene în culori reci, fum şi nori. Tendinţele naturale ale terenului Noul Crobuzon le-a uitat, ridicându-se şi coborând după cu totul alte rosturi: un labirint tridimensional. Tone de cărămizi şi lemn, beton, marmură şi oţel, pământ, apă, paie şi tencuială, acoperişuri încropite şi ziduri.

Ziua, soarele pârleşte culorile acelor pereţi, scorojeşte marginile zdrenţuite ale afişelor care-i acoperă ca nişte pene, dându-le treptat o nuanţă de ceai. Amestecuri de cerneluri povestesc despre vechi spectacole, în vreme ce betonul se usucă. Se văd faimoasele tipărituri ale Consilierului de Fier, repetate în serii incompetente de către vreun mâzgălitor de grafiti dizident. Se văd şine suspendate întinse între colţuri de arhitectură ca nişte stâlpi sparţi ai unui templu. Cablurile taie aerul şi zăngăne, astfel că vântul cântă la Noul Crobuzon ca la un instrument.

Noaptea aduce o nouă lumină, tuburi elictro-barometrice cu gaz luminos, sticlă răsucită, modelată să scrie nume şi cuvinte sau să deseneze imagini. O decadă a trecut de când n-au fost aprinse sau au fost uitate: acum străzile sunt scăldate toate în lucirea lor distinctă şi vie, acoperind lumina lămpilor cu gaz.

Zgomot mult. Fără nicio remuşcare. Întotdeauna sunt oameni peste tot. Noul Crobuzon.

„… atunci, *celă*lalt op-er-at-or spuse in-sti-ga-torului *oficial* că

hainele lui nu pot fi auzite, *gând,* de-a dreptul absurd…”

Pe scenă, cântăreaţa Adeleine Gladner, cu numele de scenă Adely Gladly (pronunţat ca să rimeze *Aderly Graderly)* îşi striga şi urla numărul „Instigatorul Oficial” în aplauzele şi chiuiturile beţivanilor, din toată inima şi cu toată gura. Părea demodată (costumul ei fiind o exagerare demult ieşită din uz a boarfelor unui vagabond, aşa că arăta mai mult timidă decât libertină), îşi scutura franjurii spre jucătorii profesionişti şi zâmbea, culegând de jos florile pe care ei le aruncau, fără să se oprească din cântat.

Vocea ei atât de dorită era aşa cum era de aşteptat, aspră şi foarte frumoasă. Audienţa îi aparţinea în întregime. Ori Ciuraz, la capătul din spate al sălii, era sardonic însă în niciun caz imun. Nu-i ştia bine pe cei de la masa lui, doar atât cât să-şi încline paharul spre ei. O priveau pe Adely în timp ce el îi privea pe ei.

Salonul Ultimului Cerşetor era enorm, plin de fum şi de mirosuri de drog. În boxe şi în cercul de scaune înălţat se găseau oamenii importanţi şi suitele lor, uneori chiar şi femeile importante. Francine 2, regina khepri, venea aici uneori. Ori nu îi putea vedea bine pe vânătorii de obscenităţi dincolo de balustrada de ghips, dar ştia că silueta pe care o vedea în boxa aceea era un informator al miliţiei, iar acela era un membru al Fraţilor Os de Peşte, iar acolo se afla un mahăr industriaş.

În dreptul orchestrei, lângă scenă, se îngrămădeau mulţi oameni, poligloţi şi aparţinând multor rase, sorbind din ochi gleznele lui Adely. Ori delimita din priviri graniţele tribale.

O adunătură de vagabonzi, hoţi de buzunare şi stăpânii lor, soldaţi străini lăsaţi la vatră, puşcăriaşi eliberaţi, scăpătaţi obscuri, cerşetori, peşti cu femeile lor, jucători de noroc, cuţitari, poeţi şi agenţi de poliţie. Oameni, ici-colo câte un cactus iţindu-se peste mulţime (acceptaţi la înghesuială numai dacă îşi smulseseră în prealabil ţepii), capete de scarabei ale kheprilor. Ţigări atârnate în colţul gurii şi lume ciocnind pahare sau veselă în timp ce chelnerii treceau printre ei pe podeaua presărată cu talaş. La marginile încăperii se coagulau mici grupuri, iar unul ca Ori – obişnuit cu Ultimul Cerşetor – putea vedea unde se întrepătrundeau şi unde se separau şi din ce erau formate.

Mai mult ca sigur că erau miliţieni în hol, dar niciunul nu purta uniformă. În spate, omul înalt şi musculos, Derisov, era un agent – toată lumea ştia asta, dar nu ştia cât de mare şi ce relaţii înalte avea, aşa că nimeni nu risca să-l ucidă. Lângă el, un grup de

artişti, dezbătând principiile şcolilor lor şi ale mişcării cu o pasiune de sectant.

Mai aproape de Ori şi cu ochii pe el, o masă cu tineri spilcuiţi, Noi Condeie, scuipând în sec cu ostentaţie când le trecea vreun xenian prin apropiere. Îl urau pe Ori mai mult decât pe khepri sau pe cactuşi, pentru că era un renegat al rasei lui; şi, încurajat brusc de cele dimprejur, de aerul cosmopolitan şi aspru al Ultimului Cerşetor, Ori ridică privirea şi se uită în ochii lor, luând în acelaşi timp pe după umeri bătrâna femelă de vodyanoi de lângă el. Ea se întoarse surprinsă, dar, văzând Condeiele, mormăi a aprobare şi se aplecă spre Ori, făcându-i ochi dulci cu gesturi exagerate, apoi aruncându-le şi lor ocheade.

— Băiat bun, spuse ea.

Dar, cu inima bătându-i repede, Ori nu avea ochi decât pentru cei patru tineri care-l priveau. Unul vorbi furios cu tovarăşii lui însă i se făcu semn să tacă, iar cel ce făcuse semnul ridică sprâncenele spre Ori şi ciocăni în ceasul de la mână, spunând din buze *mai târziu.*

Ori nu se temea. Tribul lui era pe-aproape. Mai că încuviinţă din cap spre Condei în semn de provocare, dar o asemenea complicitate îl revolta şi-şi întoarse privirea. Îşi vedea prietenii şi camarazii discutând în contradictoriu, mai aprins decât pictorii, dar dacă ar fi avut nevoie ar fi sărit în ajutorul lui. Şi erau mai mulţi. Condeiele n-ar fi făcut faţă insurecţioniştilor.

Mulţimea era deja înnebunită după Adely, cânta odată cu ea şi cu prezentatorul şi bătea darabana cu degetele în masă în timp ce ea încheia – „încă o *dată, plouaaaaată”* – apoi intră în delirul aplauzelor. Condeiele, artiştii şi toate grupuleţele se alăturară fără nicio reţinere.

— Vă mulţumesc tuturor, sunteţi nişte scumpi, toţi, spuse ea printre urale şi, pentru că era o profesionistă, se făcu auzită. Vin să vă salut şi să vă rog să arătaţi înţelegere pentru cei ce vor veni în seara aceasta pe scenă, să-i primiţi bine, să le arătaţi dragostea voastră. E prima dată pentru ei, şi ştiţi cum e prima dată, nu? O mică dezamăgire, nu-i aşa, fetelor?

Mulţimea izbucni în râs şi deveni nerăbdătoare să asculte cântecul ei cel mai bun, „Ai terminat?” spre care bătea atât de evident prezentarea ei. Şi, într-adevăr, se auzi măcăitul comic, primele note, după care Adely trase bine aer în piept, făcu o pauză, apoi strigă „Mai târziu!” şi fugi de pe scenă în huiduieli

glumeţe şi strigăte decepţionate.

Primul număr ieşi la rampă. O familie cântăreaţă, doi copii îmbrăcaţi ca nişte păpuşi şi mămica lor care cânta la pianină. Majoritatea audienţei nu-i băgă în seamă.

Eşti o vacă, gândi Ori. Adely părea aşa de generoasă că introducea începători. Dar mulţimea venea acolo pentru ea, aşa că surprizele aduse nu puteau decât să dea şi mai multă greutate numerelor ei. Îi transforma pe toţi în dezamăgiri, oricât de buni ar fi fost. Era greu să apari înainte de o celebritate chiar şi fără un astfel de sabotaj, chiar dacă era fin realizat. Toată lumea aştepta să se termine celelalte numere ca să o capete înapoi pe Adely.

Trioul făcu loc unui dansator. Era în vârstă, însă agil, iar Ori, din politeţe, îi dădu atenţie, însă era doar unul dintre puţinii care o făcea. Apoi urmă un comediant care ar fi fost oricum aruncat afară, cu sau fără intervenţia ei.

Toţi artiştii erau puri, oameni neRefăcuţi. Asta îl preocupa pe Ori – nu ştia dacă era o coincidenţă sau dacă avuseseră grijă Condeiele să nu apară niciun xenian. Să fi fost Noile Condeie cei care trăgeau sforile la Ultimul Cerşetor?

În sfârşit, numărul jalnic al comediantului se termină. Venise vremea pentru ultimul număr. TEATRUL DE PĂPUŞI FLEXIBILII, scria pe plăcuţa de prezentare. POVESTEA TRISTĂ ŞI INSTRUCTIVĂ A LUI JACK JUMA-DE-RUGĂCIUNE. Asta venise să vadă Ori. Nu se afla acolo pentru Adely Gladly.

În spatele cortinei se făceau pregătiri în vreme ce audienţa discuta despre evenimentul principal, Privighetoarea din Mocirla Câinelui. Ori ştia că Teatrul de Păpuşi Flexibilii se pregătea şi zâmbi.

Când catifeaua se dădu în sfârşit la o parte nu se anunţă nici cu talgere, nici cu tobe, iar artiştii aşteptară ca lumea să-şi dea seama, până ce se auziră câteva icnete şi fumul de tutun se împrăştie, lăsând să se vadă scena amenajată pe scenă. Se auziră înjurături. Ori văzu un Condei ridicându-se.

Era decorul obişnuit – teatrul de păpuşi în căruţă, cu figurinele cioplite şi îmbrăcate în hăinuţe ţipătoare – dar partea din faţă a scenei fusese decupată, iar păpuşarii se vedeau în întregime, îmbrăcaţi prea evident în cenuşiul închis al miliţienilor. Pe scenă erau împrăştiate şi alte obiecte, ca nişte gunoaie ciudate. Un cearşaf era întins şi bătut în cuie, iar pe suprafaţa lui se proiectau imagini din ziare. Pe scenă erau oameni cu roluri

neclare, o trupă de actori şi muzicanţi, Flexibilii înlocuind orchestra salonului cu un trio cu cimpoaie şi beţe de tobă cu care să bată în nişte plăci de metal.

Ori ridică degetul mare ca să se vadă de pe scenă. Prietenii lui rămaseră neclintiţi şi tăcuţi până ce murmurul deveni uşor ameninţător, iar din spatele sălii se auzi strigându-se *căraţi-vă.* Atunci, provocând un sunet masiv, dureros, unul dintre ei lovi metalul. Pe loc şi strecurat pe sub sunetul ce încă reverbera, un alt muzicant porni o melodioară săltăreaţă, inspirată din cântecele străzii, iar tovarăşii lui îl acompaniară cu o percuţie uşoară, ca de talgere. Un actor păşi înainte – era îmbrăcat imaculat, cu costum şi mustăţi date cu ceară – se aplecă uşor, scoase pălăria dinaintea doamnelor din rândul întâi şi mugi o obscenitate ce trecuse de cenzură prin adăugarea unei consoane la început, rezultând un cuvânt fără sens şi neconvingător.

Mulţimea se simţi din nou lezată. Dar Flexibilii aceia erau pricepuţi – paiaţe arogante cu siguranţă, dar serioase – şi jucară audienţa pe degete cu măiestrie, astfel că, după fiecare şoc urma un dialog iute şi glumeţ sau o melodioară veselă, făcând imposibil de întreţinut mânia. Însă era o provocare extraordinară sau o serie de provocări, iar mulţimea oscila între uluire şi nemulţumire. Ori îşi dădu seama că era doar o problemă de cât de mult din piesă se putea juca până să devină primejdios pentru actori.

Nimeni nu ştia precis ce urmăreşte adunătura aceea de strigăte şi fraze pe jumătate şi zgomote şi cavalcade de costume complicate şi de neînţeles. Păpuşile erau elegant manevrate, dar ar fi trebuit să fie – după cum fuseseră concepute – actori de lemn în povestiri moralizatoare tradiţionale, nu aceşti mici provocatori ai căror păpuşari îi lăsau să răspundă urât povestitorului, să-l contrazică (mereu în registrul tradiţional al păpuşilor, cu un limbaj copilăresc cu multe onomatopee) şi să danseze desfrăbălat atât cât le lăsau încheieturile.

Imagini, chiar şi animaţii – poze în succesiuni atât de rapide încât păreau că personajele sar, aleargă sau trag cu arma – se succedară, sacadat, pe ecran. Povestitorul ţinea predici audienţei şi se sfădea cu păpuşile şi cu ceilalţi actori şi, odată cu înteţirea oprobiului sălii, povestea lui Jack Juma-de-Rugăciune se contură oarecum haotic. Asta mai potoli puţin mulţimea furioasă – era o poveste îndrăgită şi voiau să vadă cum avea să o interpreteze echipa asta de Novatori anarhişti.

Introducerea era cea obişnuită. „Niciunul dintre noi nu uită, sunt sigur” spuse povestitorul, şi avea dreptate, nimeni nu putea uita, se întâmplase în urmă cu abia douăzeci de ani. Păpuşile mimară povestea. O trădare obscură şi Jack Juma-de-Rugăciune, legendarul Jack, şeful pRefăcuţilor, fusese prins. Îi tăiaseră gheara uriaşă de insectă de pe braţul drept – ei i-o puseseră acolo în fabricile de pedeapsă, dar el o folosise împotriva lor, aşa că i-au luat-o. Păpuşile interpretară scena folosindu-se de panglici roşii ca să mimeze sângele.

Fireşte că miliţia spusese întotdeauna că era un bandit şi un ucigaş, iar el chiar omorâse, fără nicio îndoială. Dar, ca şi în alte versiuni ale poveştii, şi aceasta îl prezenta aşa cum era el ţinut minte: un haiduc, un erou. Jack fusese prins şi asta era o poveste tristă, de aceea cenzura lăsase lumea să o afle.

Nu îi aranjaseră o execuţie publică – nu permitea constituţia – dar găsiseră o cale să-l afişeze. Îl legaseră de un stâlp uriaş în Piaţa BilSantum de lângă Staţia Pierzaniei şi îl ţinuseră acolo zile întregi, iar paznicul îl biciuise la cea mai mică mişcare, luându-i toată vlaga. Plătiseră oameni să-l batjocorească, cu asta erau de acord cei mai mulţi. Mulţi crobuzonieni veniseră acolo şi nu aclamaseră. Erau unii care spuneau că nu e Jack cel adevărat – *n-are gheară, au prins vreun nenorocit şi i-au tăiat mâna, asta-i tot* – dar tonul lor era mai mult disperat decât convingător.

Păpuşile defilară prin faţa stâlpului de placaj în miniatură de care era legat Jack cel de lemn.

Apoi *da-da-da-da-da* se auzi toba de metal. Toţi actorii de pe scenă începură să strige şi să gesticuleze spre păpuşile-miliţieni, iar pe ecran apăru „toată lumea!” şi chiar şi cei mai sceptici spectatori se prinseră în joc şi începură să strige *aici, aici.* Aşa fusese – o diversiune a cuiva din mulţime, plănuită sau nu – asta încă se mai dezbătea, deşi Ori avea propriile lui păreri. Pe când miliţienii traversară legănat scena păpuşarilor, Ori îşi aminti.

Era o amintire din copilărie – nu mai ţinea minte de ce se afla în piaţă şi cu cine. Era pentru prima dată în ani de zile când miliţia se arătase în uniformă, o avanpremieră a schimbării opticii lor de poliţie secretă. Aşezaţi în formaţie de luptă, se îndreptaseră spre partea din mulţime unde se striga. Paznicul scosese un pistol cu cremene, lăsase biciul şi li se alăturase, părăsind osânditul sfărâmat.

Ori nu-şi amintea să fi văzut pe acela care urcase la Jack Juma-de-Rugăciune până ce nu ajunsese aproape de vârf. Păstra

o imagine vie a lui, dar nu ştia dacă e memoria lui de copil de şase ani sau cea construită din toate rapoartele pe care le auzise mai târziu. Omul – aici intră în scenă păpuşa care-l întruchipează, în vreme ce miliţienii stau cu spatele – era deosebit de ceilalţi. Fără păr, brăzdat de cicatrici, marcat ca după ani de acnee feroce, cu ochii înfundaţi în orbite şi largi, îmbrăcat în zdrenţe, cu o eşarfă trasă peste gură şi nas ca să-i ascundă chipul.

Păpuşa care escaladase cu mişcări exagerate treptele îl strigă pe Jack Juma-de-Rugăciune cu voce răguşită, un ecou vechi de douăzeci de ani al chemării pătrunzătoare a personajului real. Îl strigă pe Jack pe nume, aşa cum o făcuse în ziua aceea. Se apropie, scoase un pistol şi un cuţit (cuţitul de tablă subţire al păpuşii luci). *Îţi aduci aminte de mine, Jack?* strigase el, ca şi păpuşa acum. *Ţi-am rămas dator.* O voce triumfătoare.

Ani de zile după uciderea lui Jack Juma-de-Rugăciune, piesele urmaseră linia oficială a întâmplării. Omul cu chip însemnat – frate, tată sau iubit al vreunei victime a Călugărului – era prea antrenat de furie ca să mai aştepte, copleşit, arzând de dorinţa de a ucide. Şi chiar dacă era de înţeles şi nimeni nu-i făcea vreo vină, legea nu lucra în acest fel; iar când auziră şi-l văzură, trebuiră să-şi facă trista datorie ca să-l îndepărteze, iar când aceasta nu le reuşi, să tragă în el, dejucându-i planurile şi ucigându-l pe Juma-de-Rugăciune cu gloanţe rătăcite. Lucru regretabil, de vreme ce procesul legal nu se încheiase, însă nu era nicio îndoială că rezultatul final ar fi fost acelaşi.

Asta fusese povestea timp de ani de zile, iar actorii şi păpuşarii îl interpretaseră pe Jack ca pe un răufăcător, observând însă că mulţimea continua să-l aclame.

În a doua decadă după evenimente, ieşiră la lumină noi interpretări, drept răspuns la întrebarea *De ce Juma-de-Rugăciune strigase parcă cu încântare atunci când omul se apropiase de el?* Martorii îşi aminteau de omul cu chip brăzdat ridicând pistolul şi credeau că poate l-au văzut pe Jack încordându-se ca şi cum l-ar fi întâmpinat, apoi, *fireşte,* să fie ucis *de milă.* Unul din gaşca lui Jack, riscându-şi viaţa ca să sfârşească umilinţele şefului său. Şi poate că reuşise – putea fi cineva sigur că glonţul care ucisese captivul Refăcut fusese al miliţiei? Poate că primul foc fusese al unui prieten care salva un alt prieten.

Spectatorilor le plăcea mai mult această variantă. Acum Jack Juma-de-Rugăciune redevenise – aşa cum fusese în grafiti vreme

de ani de zile – un erou. Povestea devenise o grandioasă şi oarecum moralizatoare tragedie a speranţelor nobile-însă-condamnate, şi chiar dacă Jack şi tovarăşul lui fără nume erau acum eroi, cenzorii oraşului o permiteau, spre surprinderea multora. În unele producţii, nou-venitul lua viaţa lui Jack, apoi şi-o lua pe a sa, în altele era împuşcat în timp ce trăgea. Scena morţii ambilor devenise din ce în ce mai elaborată. Adevărul, aşa cum îl înţelegea Ori – că Jack fusese lăsat mort atârnând în legături şi omul cu chip brăzdat dispăruse, urmând o soartă obscură – nu era menţionat.

Pe scăriţă alerga păpuşa ucigaşului, cu armele la iveală, culegând din mers biciul căzut al paznicului (un aranjament complicat de fire şi cuişoare uşurând mişcarea), după cum spunea tradiţia că se întâmplase. Dar *ce-i asta?*

— Ce-i asta? strigă povestitorul.

Ori zâmbi – văzuse scenariul. Îşi strânse pumnii.

— De ce a ridicat biciul? spuse povestitorul.

Fiind prinşi de farmecul producţiei Novatoare, Condeiele se ridicaseră şi strigau *ruşine, ruşine.*

— Io căpătat pistol, spuse păpuşa omului desfigurat, adresându-se direct spectatorilor peste strigătele ce se înteţeau.

— Io am cuţitu'. Ce să fac cu biciuşca?

— Am o idee, urâţelule, spuse povestitorul.

— Io am deja o idee şi eu, vezi? răspunse păpuşa. Una din ăstea, spuse ea ridicând pistolul şi biciul, nu-i pen' mine, înţelegi?

Un mecanism mic şi elegant răsuci pistolul astfel încât ajunse cu mânerul înainte, un *cadou* pentru prietenul lui dărâmat, iar cuţitul îl îndreptă spre legăturile lui Jack Juma-de-Rugăciune.

Un pahar stropi cu bere, descriind o curbă peste mulţime şi se sparse cu stropi. *Trădare!* se auziră strigăte, dar acum se auzeau şi altele, oamenii se ridicau în picioare şi strigau *da, da, spune-o aşa!* Speriaţi, alunecând pe cioburi, actorii Teatrului de Păpuşi Frexibilii continuară cu noua lor versiune a piesei clasice, versiune în care cele două personaje nu erau blestemate a avea viziuni prea pure pentru a suporta sau înfrânge o lume ce nu-i merita, ci luptau, încercând să învingă.

Nu se mai auzeau din pricina vacarmului. Se arunca spre scenă cu mâncare. La capătul scenei se petrecu o îmbulzeală şi apăru prezentatorul cu costumul boţit. Era mânat din urmă, aproape împins de un tinerel subţire – un funcţionar al Biroului

de Cenzură care urmărise din culise toate reprezentaţiile. Treaba pe care o avea încetase brusc de a mai fi o rutină.

— Destul, trebuie să vă opriţi, strigă prezentatorul şi încercă să îndepărteze păpuşile. Am fost informat că reprezentaţia aceasta s-a încheiat.

Fu întrerupt brusc din discursul lui pompos. Fu lovit de resturi aruncate, aşa că se sperie şi mai tare. Suporterii Flexibililor erau puţini, dar zgomotoşi, şi cereau ca spectacolul să continue, dar văzând că maestrul de ceremonii al Ultimului Cerşetor pierde controlul, tânărul cenzor însuşi păşi în faţă şi vorbi publicului.

— Această reprezentaţie este anulată. Trupa aceasta se face vinovată de Indecenţă de Gradul Doi faţă de Noul Crobuzon şi astfel este dezmembrată pe perioada anchetei.

Du-te dracului, ruşine, cară-te, să continue spectacolul Ce indecenţă? Ce indecenţă? Tânărul cenzor nu era deloc intimidat şi nu băga în seamă această dizidenţă.

— A fost chemată miliţia, iar la sosirea ei, toţi cei care se vor mai afla aici vor fi consideraţi complici ai acestui spectacol. Vă rugăm să părăsiţi clădirea imediat.

Mulţimea era prea agitată ca să se disperseze.

Mai multe pahare zburară prin aer şi se auziră ţipete în locurile în care căzură. Condeiele ţinteau spre scenă, după cum văzu Ori, încercând să-i lovească pe actori. Se ridică şi îi arătă prietenilor lui din apropiere, iar aceştia se repeziră spre zurbagii, dând naştere la o revoltă.

Adely Gladly ieşi în fugă, îmbrăcată deja în costumul de scenă, strigând cuvinte de împăcare. Ori o văzu, chiar înainte de a pocni în ceafă un nemernic de Condei, apoi îşi întoarse atenţia spre scandalul de jos. Pe scenă, actorii îşi strângeau în grabă decorurile. Pe deasupra zgomotului de bătaie, a strigătelor şi a paharelor sparte, vocea minunată a Privighetorii din Mocirla Câinelui implora să se oprească bătaia, dar nimeni nu-i dădea vreo atenţie.

7

Piesa încetase, iar miliţienii care veniră erau mai preocupaţi să evacueze clădirea decât să opereze arestări. Ori blocă Condeiele destul de mult timp pentru ca păpuşarii să-şi strângă lucrurile, apoi se strecură împreună cu Flexibilii în culise pe lângă

scandalagiii majoritatea beţi şi lipsiţi de convingeri politice care să-i întărite.

Ieşiră într-o alee, însângeraţi dar râzând, împreună cu o grămadă de angajaţi ai teatrului care îndesau costume în saci, printre care se găseau şi unul sau doi observatori ca Ori. Plouase până mai adineauri, dar noaptea era caldă, aşa că pelicula de apă părea sudoarea oraşului.

Petron Carrickos, cel care fusese povestitorul, îşi scoase mustaţa, rămânând cu o urmă de lipici pe buză, şi o lipi pe un afiş stingher de pe alee, dându-i predicatorului ce apărea în reclamă nişte sprâncene groase. Ori se îndreptă alături de el şi alţi câţiva spre vest, spre strada Cadmiu. Aveau să ocolească şi să se îndrepte spre staţia din Câmpul Poftei fără să treacă prin faţa intrării Ultimului Cerşetor.

Târziu, dar nu atât de târziu, străzile unde se întâlneau Câmpul Poftei şi Vizuina Urletului se umplură. Miliţienii păzeau pe la colţuri. Ori se strecură pe lângă privitori întârziaţi ai vitrinelor, spectatori de teatru, iubitori de muzică din cabinele voxiterator, câţiva golemi ca nişte marionete gigantice, purtând eşarfe cu numele stăpânilor. Pereţii erau mâzgăliţi. Galerii ilicite şi teatre, bodegi ale artiştilor, semnalizate prin grafiti pentru cei ce ştiau să le citească. Câmpul Poftei devenise un soi de colonie pentru boemii de duminică. Întotdeauna fuseseră nişte beţivi cu bani, nişte copii răzgâiaţi ce căutau izbăvire sau pierzanie, dar vizitele lor se transformaseră acum într-un soi de turism. Ori era cuprins de silă. Artiştii şi muzicanţii se mutau, locul lor fiind luat de agenţi şi comercianţi, iar nivelul chiriilor crescuse, chiar dacă industria se prăbuşea. Aşa se întâmpla şi în Vizuina Urletului.

Străzile sclipeau sub firmele elictro-barometrice leneşe. Ori salută din cap figurile cunoscute de pe la întâlniri sau spectacole – o femeie de la uşa argintarului, un cactus bine făcut ce împărţea fluturaşi. Zidăria de cărămidă se încovoia dar rezista, iar casele se sprijineau una de alta, reparate cu bride de metal sau cu ciment, vopsite în stiluri anarhice, mâzgălite cu spirale şi obscenităţi. Iar deasupra lor se profilau pe cer spirele templelor şi turnurile de veghe ale miliţiei şi blocurile turn. Mulţimea se subţia pe măsură ce seara se transforma în noapte.

Cu trenul suspendat printre acoperişuri până la Staţia Şireteniei, schimbând platforma şi luându-şi rămas-bun de la prieteni, până ce chiar şi Petron se opri în Dealul Mâţei, Ori rămase singur printre călătorii nocturni împrăştiaţi pe scaune şi

mirosind a gin. Trecu pe lângă unii ce plecau la schimbul de noapte, care-şi întorceau feţele să nu-i vadă pe beţivani. Ori se aşeză lângă o femeie mai în vârstă şi îi urmări privirea prin geamul murdar peste kilometri de oraş, grămadă de clădiri presărată cu lumini. Trenul traversă râul. Femeia nu se uita la nimic anume, îşi dădu seama Ori, dar deveni şi el atent – uite o grămadă de lumini într-o intersecţie, un nod al oraşului.

Ferestrele de pe strada lui Ori din Cartierul Sirian erau, cele mai multe, lipsite de perdele, iar când se trezi privi afară şi, la lumina lămpilor cu gaz, văzu siluete mari, nemişcate în casele lor, dormind. Era o stradă colonizată de cactuşi. Luase în chirie de la o doamnă-cactus drăguţă care îi cărase fără niciun efort bagajul în mâna ei verzuie atunci când se mutase.

Trenurile de noapte treceau prin dreptul ferestrelor de la ultimul etaj lucind slab. Se duceau spre sud, în Vale, sau spre nord, la uriaşa lor staţie terminus, acea sinapsă de arhitectură răvăşită aflată la confluenţa celor două râuri, Staţia Pierzaniei.

Foiala nopţii continua. Aerul era cald şi umed, înmuia lipiciul şi măcina cărămizile. Muşca din părţile cele mai vechi ale oraşului, din colibele şi ruinele invadate de iederă din Sobek Croix. Familii întregi dormeau cum apucaseră prin depozitele de la marginea Oraşului Oaselor. Mlaştina Bursucului era traversată de pisici şi de un viezure ce se întorcea acasă pe sub faţadele năclăite ale prăvăliilor. Aerostate adormite şi leneşe aşteptau pe sub nori.

Două râuri curgeau şi se întâlneau, devenind unul singur, mare şi vechi, Marele Catran, presărat cu guri de canale şi ieşind gemând dincolo de limitele oraşului printre cioturile unui pod, printre suburbiile dărăpănate din orbita Noului Crobuzon, căutând marea. Locuitorii ilegali ai oraşului ieşeau pentru scurt timp la iveală, apoi se ascundeau iar. Exista o industrie a miezului nopţii. Cineva era întotdeauna treaz, nenumăraţi cineva, în blocuri turn sau în case elegante sau în dughenele din Chnum sau în ghetourile xeniene, în Casa de Sticlă sau pe terasele din Mahalaua Neamului şi Cartierul Pârâului, configurate de viermii khepri, remodelate cu salivă cristalizată de insectă. Totul continua.

Nu se vorbea nimic despre scandal în ziarele de a doua zi, nici în următoarea. Asta nu-i oprea pe oameni să afle că se întâmplase ceva.

Ori făcuse cunoscut celor potriviţi faptul că fusese acolo. Trecând pe lângă prăvăliile şi bodegile din Cartierul Sirian, îşi dădu seama că este privit şi ştiu că unii dintre cei ce-l priveau – femeia de colo, vodyanoiul, omul sau cactusul, chiar şi Refăcutul de colo – ţineau cu Caucus. Fără să-şi arate bucuria, Ori îşi ciocănea uşor pieptul cu pumnul într-un salut clandestin, pe care unii îl ignorau, iar alţii îl repetau drept răspuns. Caucuşii îşi făceau semne complicate cu degetele, mesaje gestice pe care Ori nu le putea descifra. Îşi spuse că poate se vorbea despre el.

Caucus, în şedinţe închise şi secrete, vorbind despre el. Ştia că nu e aşa, dar îl încânta să gândească aşa. Da, prietenii lui erau Novatori, dar nu decadenţi, nici pierde-vară, nici exhibiţionişti. Se gândi la Caucus, delegaţi din toate facţiunile, încălcându-şi strategia şi consemnul care îi ferea de miliţieni şi informatori, ca să-l salute pe Ori Ciuraz şi pe prietenii lui, în chip de provocare. Nu se putea întâmpla aşa ceva, dar îi plăcea s-o creadă.

În Cotul Mare, Ori accepta tot ce i se oferea în timpul programului de lucru. Căra cu spinarea pentru ceva de mâncare şi niscai mărunţiş. Componente vopsite în cenuşiu, aparţinând unei maşinării militare care aveau să fie transportate de-a lungul coastei, apoi prin Marea Sărmană şi prin strâmtori spre un război îndepărtat. Lucra pentru orice şantier sau dană, orice antreprenor îl putea angaja, să descarce barje peste Podul Mătrăgunii, iar când ziua se termina, stătea la băut cu tovarăşii lui de muncă deveniţi temporar prieteni.

Era tânăr, aşa că maiştrii îl necăjeau, dar o făceau cu precauţie. Aveau grijă. Acolo era sursa tuturor necazurilor. Erau vremuri grele pentru fabricile din Cotul Mare, din Kelltree şi Pârloaga Ecoului. Pe lângă topitoria din Calea Tuthen, Ori văzu urme de gloanţe pe jos, acolo unde fuseseră pichete în urmă cu câteva săptămâni. Pereţii erau însemnaţi cu inscripţii dizidente. *Toro: Omul-Călugăriţă trăieşte!* Găuri de glonţ marcau zidurile de la Răscrucea Tricornului, unde cu mai puţin de un an în urmă miliţia fusese pusă în faţa a sute de demonstranţi.

Începuse la Fabricile Paradox, ca o răbufnire de nemulţumire neorganizată din pricina unor lucruri de nimic, apoi se răspândise pe străzi cu mare iuţeală, iar podelele prăvăliilor din împrejurimi fură rupte când se alăturară şi alţii demonstranţilor ale căror sloganuri ce vizau reangajarea unor prieteni se transformară treptat în cereri de mărire a salariilor, apoi, brusc, în denunţuri

ce vizau Primarul şi loteria electorală şi în cereri de drept de vot. Se aruncaseră sticle şi substanţe caustice; se trăsese – miliţia răspunsese cu foc sau poate chiar ei trăseseră primii – şi şaisprezece oameni muriseră. Omagii scrise cu creta apăreau regulat la răscruce şi erau spălate. Ori îşi atinse uşor pieptul cu pumnul când trecu pe lângă locul Masacrului Paradox.

În ziua de Lanţuri merse la Iubita Băcanului. Cu puţin timp înainte de ora opt, doi oameni părăsiră barul şi nu se mai întoarseră. Alţii îi urmară, fără o ordine anume, ca la întâmplare. Ori îşi bău ultima bere şi se îndreptă cică spre baie, dar văzând că nu este urmărit dădu colţul pe un coridor igrasios, ridică o trapă şi coborî în beci. Cei adunaţi în întuneric îl priviră fără să-l salute, cu tot atâta suspiciune câtă bucurie pe chip.

— Chaverim, le spuse el.

Cuvântul era furat dintr-o limbă veche.

— Chaver[1], îi răspunseră ei – camarad, egal, conspirator.

Un singur Refăcut, şi acela la prima lui întâlnire. Mâinile îi erau lipite între ele la încheietura pumnului, iar când încleşta şi descleşta degetele parcă imita zborul unei păsări.

Erau acolo două femei dintr-un atelier de sub arcadele căii ferate din Vadul Pitit, cusătorese, aşezate lângă un docher, un maşinist şi un funcţionar vodyanoi într-o parodie de costum omenesc pe care-l putea purta şi sub apă, cu tot cu cravata cusută. Un cactus stătea în picioare. Butoaie cu bere ieftină şi vin prost serveau drept mese pe care stăteau împrăştiate publicaţii dizidente: un *Strigăt* boţit, *Forja* şi câteva numere din cea mai cunoscută foaie de revoltă, *Agitatorul Renegat.*

— Chaverim, îţi mulţumim că aţi venit, rosti un bărbat de vârstă mijlocie cu autoritate calmă. Vreau să salut noul nostru prieten, Jack.

Înclină fruntea spre Refăcut.

— Războiul cu Tesh. Infiltrarea miliţiei. Sindicatele de comerţ liber. Greva de la brutăria lui Purrill. Am veşti despre toate astea. Dar aş vrea să vorbesc câteva minute despre părerea mea – a noastră, a *Agitatorului Renegat* – asupra problemei rasei.

Aruncă o privire spre vodyanoi, spre cactus, apoi începu să vorbească.

---

[1] Heber sau Chever, personaj biblic (numele lui are şi sensul de prieten, tovarăş, cunoscut). (N.T.)

Tocmai aceste introduceri, aceste discuţii îl aduseseră pe Ori în cercurile Agitatorilor Renegaţi. Cumpărase câte un exemplar în fiecare săptămână timp de trei luni de la un negustor de fructe din Mahalaua Beznei şi până la urmă omul îl întrebase dacă nu vrea să discute despre problemele dezbătute în publicaţie şi îl îndrumase pe Ori spre aceste întâlniri secrete. Ori era un obişnuit al casei, ridicând tot mai multe discuţii şi obiecţii, antrenându-se cu tot mai mult entuziasm, apoi din ce în ce mai puţin – până la un moment dat, după o întâlnire când au rămas singuri şi organizatorul, cu o încredere afectată, i-a spus lui Ori numele lui adevărat, Curdin. Ori îi răspunsese la fel, deşi, ca şi ceilalţi, la întâlniri îl striga pe numele de Jack, cum îi striga pe toţi.

— Da, da, spusese Curdin. Cred că ai dreptate, Jack, întrebarea este *de ce?*

Ori despături *Agitatorul Renegat* şi îl citi pe sărite. Dezbateri despre unitatea în acţiune pe care le mai văzuse, analize furioase care aveau darul de a limpezi lucrurile, coloane întregi cu greve. Fiecare loc, fiecare grup de doi-trei oameni care puseseră uneltele jos, care câştigaseră sau pierduseră, un grup de douăzeci sau o sută, o jumătate de oră de întrerupere, dispariţia oricărui membru al ghildei sau a vreunui sindicalist. Un catalog al tuturor conflictelor, violente sau blajine. Îl plictisea.

Lipseau poveşti. Nemulţumirea lui Ori faţă de întâlniri creştea. Nu se întâmpla nimic aici. Era cu mintea în altă parte. Se gândea la Ultimul Cerşetor.

Bătu cu palma pe exemplarul lui din *Agitatorul Renegat.*

— Unde e Toro? spuse el. Toro a mai făcut o ispravă. Am auzit. În Chnum. El şi echipa lui au eliminat gărzile, l-au împuşcat pe magistratul care locuia acolo. De ce nu se spune nimic aici?

— Jack… e limpede ce credem despre Toro, spuse Curdin. Am avut un articol în numărul de dinainte. Noi nu… nu aşa se face treaba pe-aici…

— Ştiu, Jack, ştiu. Tu critici. Te iei de el.

Organizatorul nu spuse nimic.

— Toro e acolo şi *face* ceva, nu? Luptă şi nu *aşteaptă* ca tine. Tu stai şi *aştepţi* şi mai spui că el o ia înainte şi se dă mare?

— Nu-i aşa. Nu sar la gâtul nimănui care se opune magistraţilor sau miliţiei sau Primarului, dar Toro nu poate schimba lucrurile de unul singur sau împreună cu echipa lui, Jack…

— Da, dar schimbă ceva.

— Nu destul.

— Dar schimbă *ceva.*

Ori îl respecta pe Curdin, învăţase atât de multe de la el şi din pamfletele lui, nu voia să-l îndepărteze. Dar complacerea gazdei începuse să-l enerveze. Omul era de două ori mai în vârstă decât el – îmbătrânise? Se uitară unul la altul fără cuvinte în vreme ce restul schimbau priviri între ei.

Mai târziu, Ori îşi ceru scuze pentru comportamentul lui.

— Nu-i nimic, spuse Curdin. Poţi fi cât vrei de necioplit. Dar am să-ţi spun adevărul, Jack – erau singuri şi se corectă – am să-ţi spun adevărul, Ori. Sunt îngrijorat. Mi se pare că ai luat-o pe o cale anume. Cu piesele şi păpuşile tale…

Clătină din cap şi oftă.

— Nu mă opun, îţi jur, am auzit ce s-a întâmplat la Ultimul Cerşetor şi, ştii, bravo ţie şi prietenilor tăi. Dar şocul şi împuşcăturile nu sunt de ajuns. Să te întreb ceva. Prietenii tăi, păpuşarii Flexibili – de ce crezi că şi-au ales numele ăsta?

— Ştii de ce.

— Nu, nu ştiu. Ştiu că e un omagiu şi mă bucură asta, dar de ce tocmai *el* şi nu Seshech sau Billy le Ginsen, de ce nu Poppy Lutkin?

— Pentru că ar fi fost arestaţi dacă ar fi făcut-o.

— N-o face pe prostul, băiete. Ştii ce vreau să spun – sunt o mulţime de nume cu care se putea trimite un mesaj ca să-l necăjească pe Primar, dar voi îl onoraţi pe *el.* Pe editorul fondator al *Agitatorului Renegat* – nu *Forja* sau *Războiul de Ţesut* sau *Neamul Nostru.* De ce el?

Curdin bătea cu ziarul pe coapsă.

— Îţi spun eu de ce, băiete – chiar dacă ştii, chiar dacă nu, el e cel care sperie puterea. Pentru că avea *dreptate.* Despre partide, despre război, despre pluralitate. Şi Bill şi Poppy şi Gât Verde şi toţi ceilalţi – Toro, Ori, Toro şi gaşca lui, chiar şi Jack Juma-de-Rugăciune – oameni buni, *Chaverim,* dar în probleme din astea strategia lor nu face două parale. Ben avea dreptate şi Toro greşeşte.

Ori simţi aroganţă, îndârjire, fervoare sau analiză în vocea lui Curdin. Aşa mânios cum era, nici nu se chinui să aprofundeze acest sentiment.

— Acum te legi de Juma-de-Rugăciune?

— N-am vrut să spun asta, nu zic că…

— La dracu’, cine te crezi? Toro *face* ceva, Curdin. Mişcă

lucrurile. Tu nu faci decât să *vorbeşti,* tu şi toţi *Agitatorii Renegaţi.* Iar Benjamin Flex e *mort.* De mult timp.

— Nu eşti corect, îl auzi spunând pe Curdin. Abia ţi-au dat tuleiele în barbă şi-mi spui *mie* de Benjamin Flex, sfinte GurăMultă.

Tonul lui nu era nepoliticos. Nu voia să pară prea dur, dar Ori era furios.

— Cel puţin eu *fac* ceva! strigă el. Cel puţin eu fac *ceva.*

8

Nimeni nu părea să ştie de la ce pornise războiul cu Tesh. Renegaţii aveau teoriile lor şi mai erau versiunile oficiale şi sforăriile nevăzute din spatele lor, dar în cercul lui Ori nimeni nu ştia exact de la ce pornise şi nici măcar exact când pornise.

Când lunga recesiune se făcu simţită, cu ani în urmă, navele comerciale ale Noului Crobuzon începuseră să se întoarcă la docuri cu rapoarte despre manevre piratereşti efectuate împotriva lor, atacuri nebănuite din partea unor nave necunoscute. Activitatea exploratorie şi comercială a oraşului era atacată. Istoria era marcată de oscilaţiile Noului Crobuzon între autarhie şi angajare, dar niciodată, spuneau căpitanii răniţi, mercantilismul lui nu fusese atât de pedepsit şi într-un mod atât de neaşteptat.

După secole de nesiguranţă şi relaţii ciudate, oraşul se înţelesese cu Magocraţia, dând cale liberă navelor Noului Crobuzon prin Strâmtorile Apei de Foc. Astfel se deschise o cale maritimă spre ţinuturile înverzite şi spre insule, spre locurile legendare din capătul îndepărtat al continentului. Navele se întorseseră cu mesajul că vizitaseră Maru'ahm. Navigaseră ani de zile şi aduseseră cu ele bijuterii de la mii de kilometri depărtare, din dublul oraş al crocodililor numit Fraţii. Apoi începuse pirateria, dură, iar Noul Crobuzon înţelesese încetul cu încetul că era atacat.

Navele oculte din Tesh, goeletele şi fregatele chipeşe, împopoţonate cu pânze colorate, ale căror echipaje se machiau cu henna şi-şi pileau dinţii, încetaseră să mai intre la docurile Noului Crobuzon. Se zvonea că, prin canale demult uitate, ambasadorul secret şi ascuns din Tesh îi spusese Primarului că cele două state ale lor se află în război.

Rapoartele despre prădăciunile puse la cale de Tesh în Strâmtorile Apei de Foc deveniseră din ce în ce mai dese şi mai importante, ajungând în ziare şi în anunţurile guvernului. Primarul promisese răzbunare şi contraatac. Se intensificaseră recrutările pentru marina Noului Crobuzon, concomitent cu „răpirile la beţie” ale celor ce aveau să devină marinari în mod forţat, cel puţin aşa auzise Ori.

Era un război încă îndepărtat, abstract: bătălii pe mare la mii de kilometri depărtare. Dar conflictul escaladase. Apărea din ce în ce mai mult în discursurile miniştrilor. Noul mercantilism al oraşului nu era răsplătit; pieţele nu se deschideau pentru exporturile sale; războiul blocase sursele de mărfuri exotice. Navele plecau şi nu se mai întorceau. Fabricile Noului Crobuzon nu se mai deschideau, iar altele se închideau, afişele de pe uşile lor care proclamau „suspendarea temporară a producţiei” deveniră ridicole. Oraşul stagna; se afunda în mocirlă. Supravieţuitorii începură să se întoarcă acasă.

Soldaţii zdrobiţi se apucară să cerşească şi să-şi predice experienţa în faţa mulţimilor din Mocirla Câinelui şi Burduful Râului. Speriaţi, cu oasele frânte, tăiaţi de duşmani sau de chirurgii grăbiţi de pe câmpul de luptă, mai aveau şi răni ciudate pe care numai trupele din Tesh le puteau provoca.

Sute dintre cei care se întorseseră înnebuniseră, bâiguiau într-o limbă necunoscută, rostind aceleaşi cuvinte cu toţii, prin tot oraşul, în acelaşi timp. Unii dintre ei lăcrimau cu sânge, însă continuau să vadă şi, după cum auzise Ori, strigau fără încetare că văd moartea peste tot. Mulţimea se temea de veterani de parcă s-ar fi simţit vinovată. Odată, cu multe luni în urmă, Ori trecuse pe lângă unul care se răstea unei adunări îngrozite, arătându-şi braţele cu piele cenuşie.

— Ştiţi ce-i asta! le striga el. Ştiţi! Am fost la marginea undei de şoc şi vedeţi? Au încercat să-mi taie mâinile cu fierăstrăul, numai *ca să nu vedeţi voi…*

Îşi fâlfâise braţele parcă făcute din hârtie şi atunci apăruse miliţia şi-l înhăţase. Dar Ori văzuse teroarea pe chipurile privitorilor. Îşi mai amintea oare Tesh cu adevărat ştiinţa pierdută a fabricării bombelor de culoare?

Atât de multe lucruri nesigure, moral la pământ, teamă în oraş. Guvernul Noului Crobuzon se mobilizase. Timp de doi-trei ani funcţionase Ofensiva Specială. Şi mai multă moarte, şi mai multă industrie. Fiecare ştia pe câte cineva care plecase la război

sau dispăruse de prin crâşmele de la docuri. Şantierele navale din Tarmuth, orăşelul acela satelit din estuar, începuseră să scoată pe bandă rulantă nave de luptă şi submarine; orăşelul îşi mai revenise economic, punând în mişcare şi morile şi forjele Noului Crobuzon, totul din pricina războiului.

Ghildele şi sindicatele fuseseră scoase în afara legii sau restricţionate, emasculate. Apăruseră locuri noi de muncă pentru cei ce începuseră să se obişnuiască cu sărăcia, deşi concurenţa pentru ele era crâncenă. Noul Crobuzon se extindea forţat.

Fiecare perioadă istorică îşi are haiducii ei. Jack Juma-de-Rugăciune pe când Ori era un copil, Strunitorul din Săptămâna Prafului, Alois şi tovarăşii ei de acum un secol. Chiar şi GurăMultă, dacă-l judecai într-un anume fel. Deveniţi ciudaţi din pricina contextului, schimbând regulile: mulţimea care scuipa în scârbă Refăcuţii devenise adepta lui Juma-de-Rugăciune. Fără îndoială, unii dintre ei erau inventaţi de istorie, nişte pungaşi fără importanţă care căpătaseră o aură din ce în ce mai mare de-a lungul secolelor. Dar unii erau adevăraţi: Ori putea să jure în ceea ce-l privea pe Jack. Iar acum era Toro.

În ziua de Cranii, Ori fugise cu Novatorii. Îşi încasase diurna şi li se alăturase în crâşma Doi Viermi de lângă Podul Vizuinei şi, în preajma acoperişurilor modelate cu salivă de cărăbuş ale Mahalalei Neamului ce se vedeau dincolo de râu, jucaseră jocuri şi discutaseră artă. Studenţii şi exilaţii din cartierul artelor se bucurau întotdeauna să-l vadă pe Ori pentru că el era unul dintre puţinii muncitori adevăraţi din grup. Seara, Ori şi Petron, împreună cu alţi câţiva, puseră în scenă o improvizaţie, mascaţi în porci, traversând ca la paradă Câmpul Poftei, trecând pe lângă Ceasu’ şi Cocoşu’, tavernă ce-şi pierduse demult importanţa, unde veneau parveniţii şi şmecherii de centru să se dea drept boemi. Novatorii grohăiseră spre consumatori şi strigaseră „Ah, nostalgie!” cu glasuri porcine.

În ziua de Prafuri, Ori hămăli şi seara bău în crâşma muncitorilor din Vadul Pitit. Stând în fum şi râsete de beţivani, i se făcu dor de decorul spectaculos de la Doi Viermi. O barmaniţă îi atrase privirea şi îşi aminti că o mai văzuse pe la vreo întâlnire ilicită. Ea îşi ridică puţin colţul şorţului ca să-l lase să-i vadă exemplarul din *Agitatorul Renegat* din buzunarul interior, invitându-l să cumpere, aducându-i aminte de cearta pe care o avusese cu Curdin.

El dădu din cap atât de brusc încât barmaniţa avu impresia că îl confundase. Făcu ochii mari. Săraca femeie, nu avusese de gând să o sperie. O convinse că nu era nicio primejdie să vorbească cu el. O strigă pe numele de Jack.

— M-am săturat, şopti el. M-am săturat de *Agitatorul Renegat,* care tot timpul spune, dar niciodată nu *face* nimic, m-am săturat să aştept o schimbare care nu mai vine.

— Ce vrei să spui? întrebă ea.

Ori bătu cu degetele în masă.

— Tot citesc chestia asta de luni de zile. Miliţia face ceva. Condeiele fac ceva. Şi singurii din partea *noastră* care fac ceva sunt ţăcăniţii de teapa celor din Liga Excesului sau bandiţii ca Toro.

— Doar nu vorbeşti serios, nu? şopti cu grijă Jack. Doar ştii limitările...

— La naiba, Jack, nu începe cu „limitele acţiunilor individuale”. M-am plictisit. Nu-ţi vine uneori să uiţi tot, *să nu-ţi mai pese?* Sigur că şi tu vrei o schimbare, cu toţii o vrem, dar dacă tot nu se petrece nimic, măcar să nu-mi mai pese.

În seara zilei de Peşti, Ori coborî în Staţia Saltpetrului. Traversă labirintul de cărămidă al Malului Sur, trecu pe lângă locuitori care-şi curăţau faţadele caselor de afişe şi grafiti, pe lângă alţii care sporovăiau de la ferestre peste străduţele înguste. Într-un grajd vechi, şomerii stăteau la coadă să mănânce o supă. Acţiunea de caritate era dirijată din Mahalaua Neamului, iar ordinea era păstrată de un trio de khepri înarmate precum zeiţele-paznici ai lor, Surorile Dure, una cu arbaletă şi flintă, una cu suliţă şi plasă de pescuit şi alta cu o cutie metamecanică.

Khepri îşi întindeau trupurile subţiri şi încordate de femei. Îşi vorbeau fără sunet, mişcându-şi antenele şi picioruşele capului lucios ca un cărăbuş. Expulzau izuri chimice. Se întoarseră spre Ori – a cărui imagine se reflectă în ochii lor compuşi – şi îl recunoscură; îi făcură semn să se apropie de unul dintre cazane. Ori începu să împartă supă vagabonzilor răbdători.

Serviciul fusese finanţat cu bani din Mahalaua Neamului, dar era întreţinut de localnici. Când Primarul a spus că oraşul nu-i poate întreţine pe nevoiaşi au apărut structuri alternative. Pentru a-i pune într-o lumină proastă pe conducătorii Noului Crobuzon sau din disperare, diverse grupuri oferiră programe sociale. Erau inadecvate şi aglomerate, şi fiecare dădea naştere altora, ca rezultat al competiţiei dintre secte.

În Inima Scuipatului erau conduse de către biserică: grija bătrânilor, a orfanilor şi a celor sărmani era în mâna hierofanţilor, călugărilor şi măicuţelor. Cu spitalele şi bucătăriile lor improvizate, secte de apostaţi şi de zeloşi îşi clădeau o încredere pe care mii de ani de predici nu le-ar fi oferit-o din partea populaţiei. Văzând acestea, partidul Noilor Condeie deschisese şi el un serviciu social, exclusiv pentru oameni, în Sunter, ca să sprijine luptele de stradă. Insurecţioniştii, care ar fi fost arestaţi pe loc dacă ar fi apărut în public, nu aveau cum să răspundă în acelaşi fel.

În schimb, se folosiră de banii veniţi din Mahalaua Neamului – bani despre care se auzea că ar fi provenit de la Francine 2, regina interlopă khepri. Nu era ceva nou pentru şefii industriei ilicite să sprijine asemenea acte umanitare: în Oraşul Oaselor, domnul Motley era binecunoscut pentru faptul că îşi păstra loialitatea localnicilor prin acte de bunăvoinţă. Dar de oriunde ar fi venit banii, Refugiul Malul Sur era condus de localnici, iar Caucus încerca să facă cunoscut faptul că este implicat.

Cei câţiva adepţi ai lui Caucus, fiecare urmând o altă linie, lucrau cu alţii care nu aparţineau cauzei, iar asta le deranja unitatea. Activiştii trebuiau să-şi şoptească dezbaterile din timpul pauzei de masă.

Ori umplea castroanele cu polonicul. Recunoştea feţele multor urmăriţi; unora le ştia şi numele. Mulţi erau Refăcuţi. O femeie căreia i se luaseră ochii drept pedeapsă, cu pielea cusută de la nas la linia părului se strecură agăţată de haina ponosită a tovarăşului ei. Majoritatea erau oameni, dar nu toţi, mai erau şi alte rase, cu toţii nişte nenorociţi. Un cactus bătrân, cu ţepii uscaţi şi sfărâmicioşi. Bărbaţi şi femei cu cicatrici. Erau unii cu minţile pierdute, care cântau imnuri sau molfăiau cuvinte fără rost sau puneau întrebări fără sens.

— Eşti un ar? întreba un bătrân cu părul lins pe toată lumea care trecea, cu un accent vechi, încă decelabil. Eşti un ar? Eşti excesiv? Eşti proscris? Eşti un ar, băiete?

— Ori. Ai venit pentru iertarea păcatelor?

Ladia era angajată permanent acolo. Glumea pe seama tuturor voluntarilor şi le spunea că vin acolo doar ca să mai scape de sentimentul de vină. Nu era proastă – ştia cui se închină fiecare. Când Ori făcu o pauză, ea i se alătură şi-şi turnă lichior în ceai. Ori ştia că discuţia lor nu putea fi auzită în vacarmul celor flămânzi.

— Eşti ca Toro, îi spuse el. Eşti singura de aici care face ceva, care schimbă ceva.

— Ştiam eu. Ştiam eu că ai venit din pricină că te simţi vinovat, spuse ea. Să-ţi faci penitenţa.

El îşi termină schimbul şi aşteptă răbdător. Ori murmură ceva celor care se aflau în grija lui. Unii zâmbiră şi îi răspunseră; unii se feriră, cu respiraţia mirosind a alcool sau prea-ceai.

— Eşti excesiv? Eşti proscris? Eşti un ar? insistă bătrânul pe lângă el.

Ori îi luă castronul din mână.

— Tu eşti, spuse bătrânul. Tu *eşti* un ar. Eşti un ar, răutate mică.

Omul zâmbi ca un sfânt şi arătă spre burta lui Ori, unde i se desfăcuse cămaşa, lăsând să se vadă la centură un exemplar împăturit din *Agitatorul Renegat,* AR.

Ori îşi băgă înapoi cămaşa în pantaloni, cu grijă să nu pară că se fereşte de ceva. Spălă castroanele la pompă (bătrânul chicotea şi se trăgea de barbă, tot zicând *eşti, eşti un ar,* pe la spatele lui Ori). Mai făcu un tur al sălii, de data asta încet, oferind ultimele bucăţi de pâine, apoi se întoarse la omul care râdea.

— Sunt, spuse el într-o doară, cu voce stinsă. Sunt un ar, dar ai face bine să vorbeşti încet, meştere. Nu-i bine să o ştie toată lumea, pricepi? Păstrează secretul, bine?

— O, da.

Comportamentul bărbatului se schimbă pe loc. Un aer de nebunie se lăsă peste el şi coborî glasul.

— O, da, putem face asta, nu? Oamenii buni sunt ari. Voi ari. Iar ei excesivi şi liberi şi proscrişi.

Facţiunea Excesului, Sindicatul Liber, Liga Proscrişilor – nu era numai *Agitatorul Renegat;* bătrânul înşira numele grupurilor din Caucus.

— Oameni buni, dar flecari, spuse el şi deschise repetat mâinile ca o gură care vorbeşte. Cam multă flecăreală.

Ori zâmbi şi dădu din cap.

— Le place să vorbească. Da, bine, vorbele sunt bune. Nu-s întotdeauna fără rost.

— Cine e moşul? o întrebă Ori pe Ladia.

— Iacob Spirală, spuse ea. Un bătrân nebun. A găsit pe cineva cu care să vorbească? S-a hotărât să te placă, Ori? A ajuns la concluzia că eşti un proscris, un liber sau un ar?

Ori o privi fără să ştie dacă ea îşi dă seama despre ce vorbeşte.

— A început să-ţi vorbească despre mâini şi limbi? Mâini şi limbi, Spirală! strigă ea fluturând din mâini şi scoţând limba, iar bătrânul croncăni şi făcu aceleaşi gesturi. E de partea primilor şi împotriva celorlalţi, din câte îmi amintesc, îi spuse ea lui Ori. Ţi-a cântat? „Prea multe palavre, prea puţine ciocane."

Pe când Ori pleca în seara aceea, un alt voluntar îl ajunse în prag, un omuleţ blând şi cam prostuţ.

— Te-am văzut că vorbeai cu Ladia despre Iacob Spirală, spuse el şi rânji. Ai auzit ce se spune despre el? Ce a făcut? A fost din gaşca lui Jack Juma-de-Rugăciune! Jur pe sfântu'. A fost în gaşcă şi l-a cunoscut pe Cicatrice şi a scăpat.

9

În seara următoare, Iacob Spirală nu apăru în adăpost, şi nici în următoarea. Plăcerea şi surpriza cu care Ladia îl întâmpina pe Ori începură să se schimbe. O văzu urmărindu-l dacă nu vinde droguri sau marfă de contrabandă, dar el nu făcea decât să muncească din răsputeri, iar ea rămânea mirată.

În ziua de Cranii, pe când Ori mătura podeaua adăpostului, auzi „Eşti proscris? Eşti un ar?" Iacob Spirală îl văzu şi zâmbi şi spuse:

— Uite băiatul. Uită-te la el..., şi clipi, ridică un deget, apoi făcu din ochi.

Se aplecă şi şopti:

— Tu eşti ar.

O încercare, gândi Ori. Era sceptic. O dovadă de indulgenţă. Numai când se termină de împărţit mâncarea şi primele familii fără casă începură să se întoarcă de la cerşit şi de la furat ca să se odihnească, numai atunci Ori se dădu mai aproape de Spirală.

— Fac cinste cu ceva de băut? spuse Ori. Mi se pare că avem interese comune. Să mai vorbim. Despre ari. Despre prietenul nostru Jack.

— Prietenul nostru, da. Jack.

Omul stătea jos, înfăşurat într-o pătură. Ori îşi pierdea răbdarea. Iacob Spirală scoase ceva, o bucată de hârtie cu urme de ţărână pe la pliuri. I-o arătă lui Ori cu un zâmbet copilăresc.

Era răcoare atunci când Ori plecă spre casă. Merse de-a

lungul căii ferate, pe lângă şinele ce treceau peste arcade de cărămidă ca nişte şerpi de mare. Lumina, parcă venind de la lumânări, ieşea pe ferestrele murdare ale unui tren şi isca umbre tremurânde peste acoperişurile în pantă, ca mai apoi să se ascundă din nou în spatele şemineelor din calea locomotivei.

Ori mergea repede cu capul în jos şi mâinile în buzunare atunci când trecea pe lângă miliţieni. Le simţea privirile aţintite asupra lui. Erau greu de văzut, uniformele lor înghiţeau lumina şi excretau beznă. Pe timp de noapte, lucrurile care se vedeau cel mai bine pe lângă ei erau armele: erau dotaţi, după câte se părea, la întâmplare şi li se vedeau bastoanele, cutiile metamecanice, pumnalele, revolverele.

Îşi amintea că în urmă cu doisprezece ani, înainte de criză, pe vremea Războiului Maşinilor, când, pentru prima oară în ultimul secol, tradiţia miliţiei de a lucra sub acoperire – reţele de spioni, informatori, deghizaţi şi teamă descentralizată – devenise inadecvată, după care ieşiseră la vedere în uniforme. Ori nu-şi mai amintea rădăcinile crizei. Un copil printre mulţi alţii, urcase împreună cu tovarăşii lui gălăgioşi pe acoperişurile din Cotul Mic şi din Mlaştina Bursucului de pe malul nordic al Catranului şi privise barajul miliţiei din gropile de gunoi din Cotul Sur.

Cu agresivitate de copil, se alăturaseră acţiunii de eliminare a maşinăriilor din oraş. Brusc, ticăitul şi pufăitul maşinilor deveniseră duşmănoase. Poterele încolţeau şi distrugeau roboţii. Cele mai multe maşinării aşteptau răbdătoare să fie dezmembrate, să li se spargă sticla, să li se smulgă firele.

Puţine dintre el se împotriviseră. Motiv de război. Infectate cu o conştiinţă virală, programe care nu ar fi trebuit să existe, care infectaseră maşinăriile din Noul Crobuzon, roţile dinţate ale maşinilor lor analitice se roteau în combinaţii eretice pentru a genera o conştiinţă mecanică, rece. Motoare gânditoare pentru care autoapărarea era o prioritate, care îşi ridicau membrele de metal, de lemn sau ţeavă împotriva foştilor lor stăpâni. Ori nu văzuse asta niciodată.

Miliţienii răvăşiseră jungla de gunoaie din Cotul Sur. O bombardaseră, o trecuseră prin foc, înaintând în echipă prin peisajul de topitură şi scrum. Acolo existase un soi de făbricuţă pentru programele pernicioase, acum ea şi mintea monstruoasă din spatele ei erau distruse. Fusese un soi de demon, sau un consiliu al maşinăriilor conştiente şi servitorii lui biologici.

Mai existau maşinării şi motoare diferenţiale în oraş, dar mult

mai puţine, strict controlate. Un număr de golemi le înlocuise pe jumătate, îmbogăţind câţiva taumaturgi. Gropile de gunoi din Cotul Sur erau încă albe ca oasele şi distruse. Accesul acolo era interzis şi copiii din Noul Crobuzon se căţărau, se strecurau să ia suveniruri şi-şi spuneau unul altuia că gropile sunt bântuite de fantomele maşinăriilor. Dar rezultatul cel mai de durată al crizei, gândi Ori, era faptul că miliţienii patrulau acum fără să se mai ascundă. La numai câteva luni după Războiul Maşinilor începuseră revoltele recesiunii şi foarte puţini miliţieni mai apelaseră la deghizări.

Ori nu ştia dacă asta era bine sau rău. Unii rebeli susţineau că ieşirea la suprafaţă a miliţiei era o dovadă de putere, alţii că nu.

Hârtia pe care Iacob Spirală i-o arătase lui Ori era o heliotipie, făcută cu mult timp în urmă, înfăţişând doi oameni stând pe acoperişurile de lângă Staţia Pierzaniei. O tipăritură ieftină, spălăcită din pricina luminii şi zdrenţuită de timp, cu timpul de expunere prea mare, astfel că subiecţii păreau să aibă aure de mişcare. Dar erau uşor de recunoscut. Iacob Spirală, cu barbă albă, părând chiar mai bătrân decât acum, având acelaşi rânjet de om nebun. Alături de el, un om cu faţa întoarsă, în ceaţă, cu mâinile ridicate spre aparat, cu degetele mâinii stângi răşchirate. Braţul drept era desfăcut, o gheară masivă şi brutală de călugăriţă.

A doua zi dimineaţă devreme, pe când vagabonzii erau scoşi afară din adăpost, Ori aştepta.

— Spirală, spuse el pe când bărbatul ieşea scărpinându-se, înfăşurat în pătura lui.

Bătrânul clipi din pricina luminii.

— Arul! Tu eşti arul!

Îl costă pe Ori plata pe o zi de muncă. Trebui să plătească un taxi să-l ducă pe bătrânul slăbit până în Dealul Muştei, unde Ori nu cunoştea pe nimeni. Spirală vorbea de unul singur. Ori îi plăti micul dejun într-o piaţă de sub Turnul Miliţiei din Dealul Muştei, unde şinele suspendate la zeci de metri înălţime legau turnul de Ţepuşa din inima oraşului. Iacob Spirală mâncă mult timp fără să vorbească.

— Prea multă pălăvrăgeală, prea puţină ciocăneală, Spirală. Nu-i adevărat? Prea mult din asta – Ori scoase limba – prea puţin din asta.

Încleştă pumnul.

— Ciocan, nu palavre, spuse vagabondul vesel şi mâncă o

roşie prăjită.

— Aşa spunea Jack?

Iacob Spirală se opri din mestecat şi ridică privirile timid.

— Jack? Te fac eu Jack, spuse el. Ce vrei să ştii despre Jack?

Accentul, acea urmă nedefinită de ceva străin, răsună pentru o clipă mai tare.

— El a ciocănit, nu a pălăvrăgit, nu-i aşa? spuse Ori. Nu am dreptate? Uneori îţi doreşti ca cineva să dea cu ciocanul, să facă ceva, nu?

— Am avut juma de rugăciune cu Jack, spuse bătrânul şi zâmbi foarte trist, iar nebunia păru să-i dispară pe moment. A fost cel mai bun dintre noi. Îi iubesc, pe el şi pe copiii lui.

Copiii lui?

— Copiii lui. Ei l-au urmat. Să-i bată mai departe.

— Aşa.

— Să-i bată, Toro.

— Toro?

Ori văzu în ochii lui Iacob Spirală o adevărată nebunie, o mare întunecată de singurătate, frig, lichior şi droguri. Dar mintea încă îi funcţiona, vicleană ca o baracuda, trădată de tresăririle de pe chipul vagabondului. *Mă duce cu vorba,* gândi Ori. *Mă testează cumva.*

— Dacă aş fi fost mai în vârstă, aş fi fost omul lui Jack, spuse Ori. El e şeful, întotdeauna a fost. L-am urmat. Ştii, l-am văzut murind.

— Jack nu moare, fiule.

— L-am văzut.

— Mda, poate aşa, dar ştii tu, cei ca Jack nu mor.

— Atunci, unde e acum?

— Cred că Jack se uită şi zâmbeşte la voi, arilor, dar sunt alţii, prieteni ai noştri, tovarăşi de-ai mei, despre care el zice „Să luptăm pentru ei!”

Bătrânul chicoti.

— Prieteni de-ai tăi?

— Da, prieteni de-ai mei. Cu planuri mari! Ştiu tot. Odată ce eşti prieten cu Jack, rămâi prieten pe vecie şi prieten cu toţi ai lui.

— Cu cine sunt prietenii tăi? dori Ori să afle, dar Iacob nu spuse nimic. Ce planuri? Cine sunt prietenii tăi?

Bătrânul termină de mâncat, îşi trecu degetele prin

gălbenuşul întins în farfurie şi le linse. Nu băga de seamă sau nu-l interesa că Ori se afla acolo; se lăsă pe-o parte şi se odihni, apoi, fără să-şi privească tovarăşul, ieşi afară. Vremea era înnorată.

Ori îl urmă. Nu se ferea. Mergea pur şi simplu la câţiva paşi în urma lui Iacob Spirală, însoţindu-l până acasă. Un drum languros. Pe strada Shadrach, printre resturile unei pieţe până în Fundătura Aspicului unde câţiva măcelari şi vânzători de fructe îşi instalaseră tarabele.

Iacob Spirală vorbea cu mulţi dintre cei pe lângă care trecea. Primea mâncare şi monede.

Ori urmărea societatea vagabonzilor. Femei cenuşii la faţă şi bărbaţi îmbrăcaţi parcă în piei care se descuamau îl salutau pe Iacob sau îl blestemau cu fervoarea specifică lor. În umbra carbonizată a unui birou ce suferise un incendiu, Iacob bău mai mult de o oră cu alţi vagabonzi din Fundătura Aspicului, în timp ce Ori încerca să-l înţeleagă.

Odată, un grup de tineri necopţi, printre care o fată vodyanoi cu mers săltat şi un garuda crescut în oraş, apăru să arunce cu pietre. Ori dăduse să se ridice protestând, dar vagabonzii strigară şi făcură gesturi largi, cu o agresivitate aproape rituală, iar tinerii plecară curând.

Iacob Spirală se îndreptă înapoi spre est către Marele Catran, spre cocioabele de cărămidă şi adăpostul din Cotul Sur care îi devenise un fel de casă. Ori îl privi cum se împiedică, îl privi cum scotoceşte prin gunoaiele de la intersecţii. Văzu ce culegea Iacob: resturi ciudate. Ori cercetă fiecare piesă în parte, ca şi cum Iacob Spirală era un mesaj ce-i venea din alt timp pe care trebuia să-l descifreze cu atenţie. Un text organic.

Omuleţul se strecura prin traficul Noului Crobuzon, pe lângă căruţe cu legume aduse de la ferme şi din Spira Grânelor. Poduri suspendate îi duseră peste canale prin care barje transportau antracit şi prin aglomeraţia de după-amiază, copii, negustori certăreţi, cerşetori, câţiva golemi, alţi negustori ponosiţi care ştergeau de pe pereţi grafiti cu spirale şi sloganuri radicale, printre ziduri umede care păreau să se năruie.

Când, după mult timp, culori mai adânci începură să lingă cerul, ajunseră la Staţia Trauka. Calea ferată tăia pe deasupra capului sub un unghi ce ignora terasele de dedesubt. Iacob Spirală privi din nou spre Ori.

— Cum de l-ai cunoscut? spuse Ori.

— Pe Jack?

Iacob se clătină pe picioare. Erau pe malul pe care se afla Mahalaua Beznei, sub şine. În râu, o siluetă cătrănită spărgea apa, o casă vodyanoi cu luminile stinse.

Iacob vorbea cântat, iar Ori crezu că aude o baladă populară din ţinutul de baştină al lui Iacob.

— Jack Călugărul era o încântare. Regele bântuitorilor nocturni. El a fost cel care a luat atitudine, care a salvat acest loc de boala viselor de acum mulţi ani, înainte să te naşti tu. I-a spintecat pe miliţieni, spuse el făcând gesturi tăioase din mână. I-am dat ce-i trebuia. Eram informatorul lui.

La lumina lămpilor cu gaz, Ori privea heliotipia. Trecu cu degetul peste gheara lui Jack Juma-de-Rugăciune.

— Şi ceilalţi?

— Am avut grijă de toţi copiii lui Jack. Toro e unul cu idei bune, zâmbi Iacob. Dacă ai şti planurile…

— Spune-mi.

— Asta nu pot.

— Spune-mi.

— Nu eu trebuie să ţi le spun. Toro ar trebui să ţi le spună.

Informaţia – locul şi ziua – trecu de la unul la altul. Ori împături poza şi o puse deoparte.

Ziarele din Noul Crobuzon erau pline cu poveşti despre Toro. Erau gravuri artistice ale unei creaturi teribil de musculoase, cu cap de taur, descrieri ale mugetelor sălbatice ce se auziseră prin Mafaton şi Corbul, prin casele din centru şi prin birourile guvernului.

Faptele lui Toro erau înşirate, iar ziarele nu se puteau abţine să nu le menţioneze. Seiful unei bănci fusese spart şi mâzgălit cu sloganuri, mii de guinee fuseseră luate, dintre care sute fuseseră distribuite copiilor din Cartierul Infam. În *Compendiul,* Ori citi:

> Din fericire, CAZUL MILIOANELOR DIN CARTIERUL INFAM nu a fost atât de sângeros precum CAZUL SECRETAREI CĂLCATE sau CAZUL VĂDUVEI ÎNECATE. Aceste incidente ar trebui să reamintească populaţiei că banditul cunoscut sub numele de TORO este un laş şi un ucigaş a cărui carismă este singura care îi conferă un oarecare grad de simpatie printre localnici.

Mesajele ajunseră la Ori pe căile complicate şi secrete ale

Noului Crobuzon. Aşteptase de trei ori la colţul indicat de Iacob Spirală, în Vadul Lipitorii, sub indicatoarele ce arătau spre Piciorul Gros şi Calea Dintelui, lângă vechiul muzeu al figurilor de ceară. Stătuse în bătaia soarelui, cu spatele la perete şi aşteptase, în vreme ce copiii străzii încercau să-i vândă nuci şi chibrituri învelite în hârtie colorată.

De fiecare dată îl costa diurna şi îi era afectată relaţia cu angajatorii din Cotul Mare. Trebuia să-şi găsească timp şi pentru ei, altfel avea să moară de foame sau bunătatea proprietăresei avea să se sfârşească. Se întoarse la grupul celor care citeau *Agitatorul Renegat,* să stea, un Jack printre alţi Jack şi să vorbească despre nedreptăţile din oraş. Curdin era mulţumit să-l vadă. Ori era acum mult mai calm în discuţii. Secretul pe care-l avea îi provoca plăcere. *Nu mai sunt unul dintre voi,* gândea el, simţindu-se ca un spion al lui Toro.

La colţul străzii fu salutat de o fată cu rochie ruptă care nu avea mai mult de zece ani. Ea îi zâmbi, arătându-şi dinţii lipsă. Îi înmână un coş de hârtie cu nuci, iar când el scutură din cap, ea îi spuse:

— Domnu' deja a plătit. A spus că sunt pentru dumneata.

Când desfăcu hârtia, reuşi să citească mesajul pătat de uleiul nucilor prăjite. *Te-am văzut aşteptând. Adu haleală şi argintărie de pe masa unui bogătaş.* Dedesubt era desenat un cerculeţ cu coarne, însemnul lui Toro.

Fu mai uşor decât se aştepta. Studie o casă din Cartierul Buimăcelii de Est. Până la urmă plăti un băieţel să spargă un geam din faţă în vreme ce el se afundă în tufele din spate, forţă uşa grădinii, înşfăcă cuţite, furculiţe şi puiul de pe masă. Apăru câinele, dar Ori era tânăr şi mai scăpase de câini cu fuga.

Nimeni nu avea să mănânce chestia grăsoasă care stătuse toată noaptea în sacul lui. Era doar un examen. A doua zi, în locul obişnuit, puse sacul la picior şi, când plecă, uită să-l mai ridice. Era foarte agitat.

Mmm bun, spunea următorul bileţel, recuperat şi el din mâncarea cumpărată pe stradă. *Acum avem nevoie de bani prietene, patruzeci de nobili.*

Ori îşi îndeplini sarcinile. Făcu ceea ce i se ceru. Nu era un hoţ, dar cunoştea hoţi. Ei îl ajutară sau îl învăţară cum să facă. La început nu-i plăcură aventurile acelea anarhice, să alerge

noaptea pe străzi cu poşete în mâini, însoţit de ţipetele doamnelor bine îmbrăcate.

Detesta să o facă pe pungaşul, dar ştia că altceva mai rafinat ar fi atras miliţia. Pe când străbătea străzile aglomerate la apusul soarelui, găştile aveau grijă să iasă, ca din întâmplare, în calea miliţienilor cu bastoane, împiedicându-i să înainteze.

Primele două dăţi abia îşi putuse stăpâni tremuratul. Deveni energizat, teribil de excitat să comită aceste acte, să facă ceva palpabil. A treia oară şi după aceea, nu mai avu nicio teamă.

Niciodată nu luă un bănuţ din ceea ce fura. Dădea totul corespondentului său nevăzut. Avu nevoie de mai multe livrări. Nici nu mai ştia câte. Jafurile deveniră o rutină. Dar îşi îndeplinise norma de patruzeci de nobili: primi o altă comandă. De această dată primi un tub de ceară cu şanţuri scrijelite, pe care trebui să-l ducă la o cabină voxiterator.

Printre pocnetele acului auzi o voce slabă: *„Toate bune până acum, băiete, dar să trecem la treburi serioase, adu-ne un blazon al miliţiei.”*

Se întâlnea cu Iacob Spirală în fiecare săptămână. Îşi dezvoltaseră un stil de conversaţie plin de ocolişuri şi insinuări. Nu avea niciodată un ton categoric – nu recunoştea nimic – iar Iacob Spirală încă mai vorbea cu o logică difuză. Ori îşi dădu seama că nebunia bătrânului era cel puţin în parte un teatru.

— Tovarăşii tăi m-au pus să fac diverse chestii, spuse Ori. Nu sunt foarte primitori, nu?

— Nu, nu sunt, dar când ajung să-ţi fie prieteni, rămân prieteni pe viaţă. Am stat în adăpost mult timp. Am stat pe-acolo mult, să văd dacă pot găsi pe cineva pe care să-l prezint lor.

Ori şi Iacob Spirală discutară politică în acest fel, precaut şi indirect. În timpul şedinţelor de la *Agitatorul Renegat,* Ori era tăcut şi atent. Numărul lor scăzu, apoi crescu din nou. Numai una dintre femeile din atelierul din Vadul Pitit mai venea. Vorbea din ce în ce mai des, fiind din ce în ce mai la obiect.

El o asculta cu un soi de nostalgie şi se întreba: *Cum am să mă descurc cu treaba asta?*

Merse în Mocirla Câinelui, unde ştia că era mai greu să găsească miliţieni, dar unde se putea ascunde. Îi trebuiră două încercări, o mulţime de planuri şi câţiva şekeli drept mită. Noaptea, în bezna de sub Podul Orzului. O patrulă de doi miliţieni

momită de un băieţel cu răsuflarea tăiată, spunându-le că e cineva căzut acolo, în vreme ce o gaşcă striga. O tânără trecătoare se văicărea în apa neagră în timp ce trenurile treceau pe deasupra. Se zbătea cuprinsă de spaimă cu adevărat (nu ştia să înoate, dar era ţinută la suprafaţă de doi copii vodyanoi de dedesubt care chicoteau).

În prima noapte, miliţienii stătură doar la margine şi trecură cu lanternele peste femeia care se zbătea, în timp ce copilul le striga să o salveze. Miliţienii îi strigară să aibă răbdare şi plecară după ajutoare; atunci ieşi Ori, scoase prostituata dezgustată din apă şi îi împrăştie iute pe toţi.

În a doua noapte, un ofiţer îşi lăsă jacheta şi cizmele în grija tovarăşului lui şi sări în apa rece. Vodyanoii se scufundară, iar femeia intră rău de tot în panică şi începu să se scufunde. Haosul din apă nu era prefăcut.

Copiii ţipau pe lângă miliţianul rămas pe uscat, împingându-l să ajute, înghiontindu-l până ce acesta ţipă la ei şi-şi ridică bastonul, dar era prea târziu. Copiii desfăcuseră legătura de haine a partenerului său, pe care încă o mai ţinea în mâini, şi îi împrăştiară conţinutul.

Ori lăsă insigna într-un pantof vechi la colţul străzii lui Toro. Când se întoarse după două zile, dădu peste cineva care îl aştepta.

Umăr Vechi era un cactus. Era slab şi mic de statură pentru un cactus, chiar mai scund decât Ori. Se plimbară împreună prin piaţa de carne. Ori văzu că preţurile continuau să crească.

— Nu ştiu cine te-a îndrumat la noi şi nici n-am să te întreb asta, spuse Umăr Vechi. Unde-ai fost până acum? Cu cine ai fost?

— AR, spuse Ori, iar Umăr Vechi dădu din cap.

— Ei, n-am să mă plâng de ei, dar ar fi bine să te hotărăşti, băiete.

Îl privi pe Ori cu o faţă palidă, fără niciun pic de verde, după ani de stat în soare. Ori se simţi foarte tânăr pe lângă el.

— Amicul nostru face lucrurile cu totul altfel, spuse cactusul, scărpinându-se la nas cu primul şi ultimul deget întinse ca nişte cornițe. Nu dau doi bani pe ce spune Flex şi ai lui. Poţi să-ţi iei rămas-bun de la filosofie. Nu suntem interesaţi de conceptul de eficienţă, nici de grafice ale tendinţelor mahalalei sau alte chestii din astea. *Agitatorul Renegat* se ocupă din ce în ce mai mult de teorie. Nu-mi pasă dacă pot ţine predici ca la universitate.

Stăteau liniştiţi, înconjuraţi de muşte şi de mirosul cald de

carne, de strigătele vânzătorilor.

— Nu mă interesează decât ce faci, meştere. Ce poţi să faci pentru noi? Ce poţi să faci pentru amicul nostru?

Îl luară ca mesager. Trebuia să se dovedească demn de asta, ducea pachete sau mesaje lăsate de Umăr Vechi prin tot oraşul, fără să se uite în ele, şi le livra unora care îl cercetau cu neîncredere şi-l trimiteau înapoi înainte să le deschidă.

Se ducea la băut la Doi Viermi, întreţinându-şi prietenii printre Novatori. Mergea la întâlnirile *Agitatorilor Renegaţi.* Poveşti secrete: „GurăMultă: Sfânt sau Impostor?”; „Consilierul de Fier: Adevărul din spatele Tiparului.” Tânăra ţesătoare devenise o autoritate politică. Lui Ori i se părea că priveşte totul printr-o fereastră.

În prima săptămână de Tathis, într-o zi brusc rece, Umăr Vechi îl puse de pază. Abia în ultima clipă i se spuse ce treabă avea de făcut, iar entuziasmul lui reveni.

Erau în Oraşul Oaselor. Urmăriră venirea serii cu umbre livide printre Ghearele Oraşului Oaselor, Coastele. Oasele străvechi ce dădeau numele zonei se curbau la mai mult de şaptezeci de metri în aer, crăpate, îngălbenite, deteriorându-se într-un ritm geologic, făcând să pară minuscule casele dimprejur.

Trebuia dus un pachet regelui borfaşilor, Motley. Ori nici măcar nu ştia unde avea să fie interceptat de banda lui. Era în culmea agitaţiei. Tot urmări, dar nu văzu niciun miliţian venind. Putea vedea până în luminişul de sub oase, până în câmpul unde acrobaţii şi vânzătorii de reviste îşi socoteau clienţii, nepăsători faţă de carcasa monstruoasă de deasupra lor.

Avea privirea goală, ca scos din minţi, dorindu-şi să fi avut un pistol. Câţiva tineri strânşi în gaşcă trecură şi-l cercetară din priviri, hotărându-se să nu-şi bată capul cu el. Nimeni nu se apropie. Fluierul rămase în pumnul lui strâns. Habar n-avu că se întâmpla ceva până ce Umăr Vechi îl bătu pe umeri din spate, scuturându-l violent şi spunând:

— Înapoi acasă, băiete. Treaba e gata.

Asta fusese tot.

Ori nu putea spune când ajunsese un membru. Umăr Vechi începu să-i facă cunoştinţă cu alţii şi să discute cu el în şoaptă.

Prin taverne, prin casele dărăpănate şi prin străzile labirintice din Vadul Lipitorii, Ori discuta despre tactici cu echipa lui Toro.

Era în perioada de probă. Se simţi oarecum vinovat când noii lui tovarăşi începură să râdă de Caucus – „fala poporului” îi spuneau ei – sau de *Agitatorul Renegat.* Încă se mai ducea la întâlnirile AR din subsolul tavernei, dar, spre deosebire de ceea ce făcuse acolo timp de mai multe luni, aici putea vedea impactul acţiunilor lui imediat. Citea despre ele în ziare. Ori stătuse de pază în ceea ce se numea Cazul Ţepei din Oraşul Oaselor.

Era plătit pentru fiecare treabă. Nu mult, dar destul cât să compenseze diurnele pe care nu le mai primea, ba chiar ceva mai mult. La Doi Viermi şi Ultimul Cerşetor făcea generos cinste, iar Novatorii rosteau toasturi pentru el. Asta îl făcea să se simtă nostalgic.

Iar în Vadul Lipitorii avea tovarăşi noi – Umăr Vechi, Ulliam, Rubin, Enoch, Kit. Banda de tâlhari a lui Toro era plină de elan. Trăiau altfel, mai bogat şi mai din plin, pentru că-şi asumau riscuri.

Dacă mă vor prinde acum, nu numai că o să mă închidă, gândi Ori. *Mă vor Reface cu siguranţă, şi asta în cazul cel mai fericit. Probabil că mă vor ucide.*

Deja în Cotul Mare erau greve aproape în fiecare săptămână. În Cotul Pielei erau tulburări. Condeiele atacaseră ghetoul khepri din Cartierul Pârâului. Miliţia intrase în Mocirla Câinelui, în Burduful Râului şi în Vizuina Urletului, luase pe sus sindicalişti şi borfaşi mărunţi şi Novatori. Cel mai mare exponent al poeziei PicPic fusese omorât în bătaie într-un astfel de raid, iar înmormântarea lui se transformase într-o mică revoltă. Ori participase şi el şi aruncase cu pietre alături de cei care jeleau.

Ori avea impresia că se trezeşte. Oraşul era o halucinaţie. Putea să-i simtă pulsul, să-i ia tensiunea. Trecea zilnic pe lângă pichete şi cânta cu greviştii.

— Se-nteţeşte, spuse Umăr Vechi cu veselie. Când o să terminăm – când amicul nostru o să răzbească şi o să se poată întâlni, în sfârşit, cu ştii-tu-cine…

Băieţii se uitau în toate părţile, iar Ori văzu pe câţiva aruncând priviri iuţi spre el. Nu erau siguri dacă pot vorbi de faţă cu el. Dar nu se puteau abţine. El rămase precaut, nu cedă tentaţiei de a întreba *Cine? Cine e ştiu-eu-cine?*

Dar Umăr Vechi se uita la un panou de pe stradă cu multe straturi de afişe vechi. Era acolo o heliotipie, o reprezentare aproximativă a unui chip cunoscut, iar Umăr Vechi se uita într-acolo când vorbea, iar Ori înţelese despre cine se vorbea.

— O să terminăm totul, spuse bătrânul cactus. O să schimbăm totul când prietenul nostru se va întâlni cu o anumită persoană.

Nu-l mai văzuse pe Iacob Spirală de zile întregi. Când în sfârşit dădu de el, vagabondul era distrat. Nu mai fusese la adăpost de mult timp. Părea epuizat, mai rupt şi mai jegos decât de obicei.

Ori urmă indicii căpătate de la alţi oameni uitaţi de lume ca să-l găsească, în sfârşit, în Corbul. Se fâţâia pe lângă magazinele mari din districtul central al oraşului, pe lângă statui, faţade de marmură şi piatră albă. Iacob avea o cretă în mână şi la câţiva paşi odată se oprea şi vorbea singur în barbă, apoi desena semne subţiri şi fără rost pe ziduri.

— Spirală, spuse Ori, iar bătrânul vagabond se întoarse, furios că fusese întrerupt, speriindu-l pe Ori.

O clipă mai târziu, Iacob Spirală îşi reveni.

Se aşezară în Piaţa BilSantum printre jongleri. În culorile calde ale serii, Staţia Pierzaniei se ridica deasupra lor, cu arhitectura ei amestecată şi neliniştitoare, masivă şi impresionantă, cu cele cinci trasee de cale ferată împrăştiindu-se pe arcade ca razele unei stele. Ţepuşa, minaretul miliţiei, se ridica din partea ei de vest. Staţia Pierzaniei părea să se sprijine de ea ca un om de un toiag.

Ori privi spre cele şapte şine ce ieşeau din vârful Ţepuşei. Se uită de-a lungul uneia ce se îndrepta spre sud-est, peste districtul felinarelor roşii şi peste Inima Scuipatului, peste cartierul savanţilor din Mlaştina Bursucului, spre un alt turn, apoi spre Insula Despicăturii, direct spre Parlamentul înconjurat de râurile reunite.

— E Primarul, spuse Ori, în vreme ce Iacob Spirală părea să nu asculte, jucându-se doar cu creta lui şi gândindu-se la ceva. Echipa lui Toro s-a săturat să elimine caporali de miliţie şi de-alde ăştia. Vor să ţintească mai sus. Vor să-l ucidă pe Primar.

Pentru o clipă, lui Ori i se păru că Iacob Spirală era interesat, dar apoi îi văzu ochii. Îi văzu gura ştirbă deschizându-se şi închizându-se. Era o surpriză?

Chiar dacă Ori îşi spunea că-l lăsase pe Spirală să afle de asta numai dintr-un soi de datorie, din faptul că bătrânul luptător, camaradul lui Jack Juma-de-Rugăciune, merita să afle, era mai mult de-atât. Iacob Spirală era implicat, reuşise în felul lui haotic să-l mâne pe Ori spre actele acelea politice brutale şi eliberatoare. Un astfel de plan, spuse Ori, necesita curaj şi putere şi informaţie şi bani. Ăsta era începutul.

— Vino la împărţitul supei mâine, spuse Iacob Spirală brusc, promite-mi.

Ori promise. Şi poate că ştia ce era în sacul pe care-l avea Iacob. Când îl deschise în camera lui mult mai târziu, singur lângă lumânare, nu se putu abţine să nu icnească.

Bani. În fişicuri legate strâns. O grămadă mare de monede şi de bancnote în tot felul de valute. Şekeli, nobili şi guinee, da, cele mai noi având câteva zeci de ani, dar mai erau şi ducaţi, dolari şi rupii şi nisipari şi albinari mistici, monede pătrate, ingoţi din provinciile maritime, din Shankell, din Perrick şi din oraşe despre care Ori nici nu prea crezuse că existau. Era prada de o viaţă a unui tâlhar sau a unui pirat.

O contribuţie, spunea bileţelul ataşat. *În ajutorul unui Plan Bun. În amintirea lui Jack.*

Partea a Treia
Podgoria

10

Golemul privea călătorii adormiţi. Stătea lângă foc, mai înalt decât un om sau un cactus. Solid, cu braţe prea lungi ce-i atârnau dinainte, lăsând impresia vagă a unei maimuţe. Stătea aplecat, iar spatele cocoşat forma o şa. Pielea lui de lut era crăpată de soare.

Odată cu răsăritul, insectele trezite începură să-i dea târcoale. Nu făcu nicio mişcare. Fire de polen pluteau peste cei adormiţi. Briza le făcea pielea să se încreţească. Se aflau la nord de căldura neîncetată.

Drogon se trezi primul. Când se treziră ceilalţi el era plecat deja în cercetare, iar Pomeroy şi Elsie se luară după el, ca să-l lase pe Cutter singur cu stăpânul golemului.

— N-ar fi trebuit să pleci, spuse Cutter. Judah, n-ar fi trebuit să pleci.

— Ai primit banii pe care ţi i-am lăsat? spuse Judah.

— Fireşte că am primit banii, tot aşa cum am primit şi instrucţiunile, dar nu le-am urmat, nu? Şi nu eşti bucuros de asta? Nu eşti bucuros de ce ţi-am adus? făcu el, bătând cu palma peste rucsac. Nu erau gata când ai plecat.

— Iar acum unul e stricat, zâmbi trist Judah. Unul nu ajunge.

— Stricat? spuse Cutter surprins.

Cărase tot echipamentul acela până acolo.

— N-ar fi trebuit să pleci, Judah, nu fără mine, şuieră Cutter. Ar fi trebuit să mă aştepţi.

Cutter îl sărută, cu gesturile bruşte pe care le făcea de fiecare dată când era disperat. Judah îi răspunse ca întotdeauna – cu un soi de afecţiune şi răbdare.

Chiar şi acum, îşi dădu seama Cutter cu uimire, Judah Low nu părea concentrat pe ceea ce avea dinainte. Aşa fusese de când îl cunoştea Cutter. Un cercetător distrat tipic, îşi spusese Cutter la început. Magazinul lui Cutter se afla în Mlaştina Bursucului, iar

clienţii lui erau învăţaţii. Fusese surprins când descoperise în vocea lui Judah rămăşiţele unui accent de mahala.

Se întâlniseră cu zece ani în urmă. Cutter ieşise din camera din spate şi-l văzuse pe Judah privind obiectele ezoterice înghesuite pe rafturile de lemn: carnete, cutii metamecanice, secrete vegetale. Un om înalt şi subţire cu păr uscat, netuns, mult mai în vârstă decât Cutter, cu faţa ridată, cu ochii permanent mari la tot ce vedea. Asta se petrecea la scurt timp după războiul din gropile de gunoi, după ce Cutter fusese obligat să-şi predea robotul de curăţenie. Îşi spăla singur podelele şi era în toane rele. Fusese necioplit.

A doua oară când veni Judah, Cutter încercase să se scuze, iar bătrânul nu făcu altceva decât să se holbeze la el. Când Judah veni pentru a treia oară – făcea stocuri de alcalide şi de lut din cel mai bun – Cutter îl întrebă cum îl cheamă.

— Şi ar trebui să te strig Judah sau Jude sau doctor Low? spusese Cutter, iar Judah zâmbise.

Cutter nu se simţise niciodată atât de legat, atât de înţeles, ca atunci când primise zâmbetul acela. Motivele lui erau descoperite fără efort sau cinism. Ştiu atunci că acesta nu este un om distrat ca atâţia învăţaţi, ci doar unul fericit. Cutter ajunse foarte repede să-l iubească.

Erau timizi unul cu altul. Nu numai Cutter cu Judah, ci şi Judah cu Pomeroy, Judah cu Elsie. Le cerea iar şi iar să-i povestească moartea lui Drey, a Ihonei şi a lui Fejh. Când îi spuseseră pe cine pierduseră, rămăsese fără aer. Se prăbuşise.

Îi pusese să-i relateze morţile lor ca poveşti. Ihona în coloana ei de apă; căderea cruciformă a lui Drey. Dizolvarea lui Fejhechrillen sub barajul de fier era mai greu de sanctificat prin povestire.

Încercară să-l facă să le spună ce făcuse. El clătină din cap de parcă n-ar fi fost nimic.

— Am călătorit, le spuse el. Călare pe golemul meu. L-am mânat spre sud prin pădure. Am plătit traversarea peste Marea Sărmană. L-am mânat spre vest, prin satele cactuşilor. Ei m-au ajutat. Am trecut prin chei. Ştiam că sunt urmărit. Am pus o capcană. Slavă domnului că ţi-ai dat seama, Cutter.

O umbră de groază îi trecu peste chip.

Părea obosit. Cutter nu ştia câte avusese de îndurat Judah, câte îl marcaseră. Purta urme de răni: dovada poveştilor pe care

nu voia să le spună. Nu-i trebuia multă energie ca să menţină acest golem în viaţă, dar era un consum printre multe altele la care-l obligase escapada.

Cutter puse o mână pe coastele cenuşii ale creaturii.

— Linişteşte-te, Judah, spuse el.

Bătrânul îl privi cu mirarea lui perpetuă. Zâmbi încet.

— Odihneşte-te, spuse Judah.

Atinse golemul pe chipul lui necizelat. Omul de lut nu mişcă, dar ceva îl părăsi. Un soi de orgonă[2]. Se relaxă imperceptibil, ieşi praf din el şi crăpăturile căpătară brusc un aspect şi mai uscat. Rămase pe loc, fără să mai mişte vreodată. Avea să se prăbuşească încet, iar găurile lui aveau să devină adăposturi pentru păsări şi târâtoare. Avea să devină o formă de relief, apoi să dispară.

Cutter simţi dorinţa să-l împingă şi să-l vadă cum se sparge, să-l scape de paralizia aceea în timp, dar îl lăsă în pace.

— Cine e Drogon? întrebă Judah.

Susurătorul părea pierdut fără calul său. Se prefăcea a fi ocupat ca să-i lase să vorbească despre el.

— N-ar fi aici dacă ar fi fost după mine, spuse Pomeroy. Are prea multă putere pentru un făuritor de şoapte. Şi nu ştim de unde este.

— E un hoinar, spuse Cutter. Ajutor de fermă, călăuză, chestii din astea. Un vagabond călare. A auzit că ai plecat – naiba ştie ce zvonuri mai circulă acum. S-a lipit de noi pentru că vrea să dea de Consiliul de Fier. Din sentimentalism, cred eu. Ne-a salvat de mai multe ori.

— Vine cu noi? spuse Judah.

Ei îl priviră.

Cu grijă, Cutter spuse:

— Ştii…, nu-i nevoie să mergi mai departe. Ne putem întoarce.

Judah îl privi ciudat.

— Ştiu că ai impresia că ţi-ai tăiat orice cale de întoarcere atunci când ai pus capcana cu golemul şi e adevărat că eşti urmărit, dar, la naiba, Judah, te poţi ascunde. Ştii că vei fi protejat de Caucus.

---

[2] Orgonă – energie fizică aflată în atmosferă şi în corpurile vii, descoperită de psihanalistul austriac Wilhelm Reich (1897–1957). (N.T.)

Judah îi privi, iar ei, rând pe rând, lăsară ruşinaţi privirea în jos.

— Nu crezi că mai e acolo, spuse el. Asta e? Ai venit aici pentru *mine?*

— Nu, spuse Pomeroy. Am spus întotdeauna că n-am venit doar pentru tine.

Dar Judah continuă să vorbească.

— Crezi că a plecat? spuse el calm, aproape cu o siguranţă de preot. Nu a plecat. Cum să mă întorc, Cutter? Nu-ţi dai seama pentru ce sunt eu aici? *Ei vânează Consiliul.* Când au să-l găsească, au să-l distrugă. Au pornit să-i vâneze pe cei din Tesh, dar acum că au descoperit Consiliul nu-l pot lăsa să existe. Am auzit dintr-o sursă veche. Mi-a spus că l-au găsit şi mi-a spus ce au de gând să facă. Trebuie să-i avertizez. Ştiu că nu voi avea înţelegere de la Caucus. Probabil că mă vor blestema.

— Le-am trimis un mesaj, spuse Cutter. Din Myrshock. Se ştie că te urmărim.

Judah scoase din săculeţul lui câteva hârtii şi trei cilindri de ceară.

— De la Consiliu, spuse el. Cea mai veche scrisoare are aproape şaptesprezece ani. Primul cilindru e şi mai vechi. Aproape douăzeci de ani. Ultimele au sosit în urmă cu trei ani şi aveau doar doi ani vechime când au ajuns. Consiliul e tot acolo, o ştiu.

Mesajele călătoriseră pe căi oculte. Din pădurea Fellid până la mare, cu corăbiile prin Strâmtorile Apei de Foc, prin Shankell şi Myrshock, spre Golful de Fier şi Noul Crobuzon. Sau pe potecile dintre dealuri sau prin păduri pe căi de sute de kilometri prin mlaştinile de sub Cobsea. Prin Cobsea până în marile câmpii. Sau pe calea aerului sau prin taumaturgie, ajungând până la urmă la Judah Low.

Şi ai putut răspunde la scrisori, Judah? gândi Cutter. *Ştii că ei aşteaptă. Ştiu ei că tu vii? Şi câte dintre mesajele lor s-au pierdut?* Îşi imagină bucăţi de ceară plutind prin pâraie, pale de vânt aruncând bucăţele de hârtie conţinând mesaje cifrate ca pe nişte flori peste câmpuri.

Era uluit să vadă scrisorile, cilindrii inscripţionaţi cu sunete îngheţate în timp. Artefacte ale zvonurilor din Caucus, ale poveştilor călătorilor şi dizidenţilor.

Ce ştia el? Când auzise pentru prima oară de Consiliul de Fier era un băieţandru şi îl considerase o poveste, la fel ca pe Jack

Juma-de-Rugăciune şi Toro şi Contumacia. Când crescuse destul de mare ca să înţeleagă faptul că Parlamentul s-ar putea să-l mintă – că nu fusese poate niciun accident în mlaştinile din sud – Consiliul de Fier, despre care cineva spunea că luase fiinţă acolo, nu mai fu de găsit. Chiar şi cei care spuneau că l-au văzut nu puteau decât să arate cu degetul spre vest.

De ce nu mi-ai arătat niciodată astea, Judah? gândi el. După toate discuţiile lor, după toată relaţia lor. Judah încercase să facă ceva cu cinismul lui Cutter, să-i spună că-l sufocă. Erau şi alte moduri de a te îndoi de toate fără să-l jignească, îi spusese Judah, şi uneori Cutter încercase.

Se cunoşteau de vreo doisprezece ani, iar Cutter învăţase multe lucruri de la Judah şi, la rândul lui, îl învăţase câteva. Judah fusese cel care-l pusese în contact pe Cutter cu Caucus. Cutter se gândi la discuţiile din magazinul lui şi din apartamentul lui micuţ, din pat. În toate tulburările politice – Judah fiind un insurecţionist tăcut, iar Cutter nu mai mult decât un tovarăş de drum – Cutter nu văzuse niciodată pe careva din Consiliul de Fier.

Nu se simţea trădat, doar mirat. Se obişnuise cu asta.

— Ştiu unde se află Consiliul, spuse Judah. Pot da de el. E minunat că ai venit. Să ne continuăm drumul.

Judah vorbi cu făuritorul de şoapte. Numai Judah putea să audă replicile lui Drogon, fireşte. În sfârşit, Judah dădu din cap şi înţeleseră că Drogon avea să-i însoţească. Pomeroy se înfurie, în ciuda a tot ceea ce făcuse susurătorul.

Judah somaturgul nu căuta şefia, nu făcu nimic, doar spuse că va continua şi că ei îl pot însoţi, devenind astfel însoţitorii lui, ceea ce de fapt fuseseră dintotdeauna. Fusese la fel şi în Noul Crobuzon. Nu le dăduse niciodată un ordin, părând deseori prea preocupat ca să observe că sunt şi ei pe-acolo, dar de fiecare dată când îi erau prin preajmă aveau grijă de el.

Se pregătiră. Aveau de mers săptămâni întregi. Ţinut după ţinut, stânci, copaci, poate ape, poate prăpăstii şi poate, la sfârşit, Consiliul de Fier. Se culcară devreme, iar Cutter se trezi la sunetele de dragoste scoase de Pomeroy şi Elsie. Nu se puteau abţine să nu geamă, nici să nu se foiască. Sunetele îl excitară. Ascultă sexul prietenilor lui cu poftă şi afecţiune. Se întinse spre Judah, care se întoarse spre el somnoros şi îi răspunse la sărutul lui lasciv, dar se întoarse la loc.

Sub pătura lui, Cutter se masturbă în tăcere şi ejaculă pe pământ privind spatele lui Judah.

11

Timp de o săptămână merseră spre nord şi nord-vest prin verdeaţă. Era epuizant. Câmpiile începură să facă valuri. Văile şi viroagele deveniră tot mai adânci, iar dealurile deveniră presărate cu scaieţi şi copaci ameţiţi de căldură. Străbătură albii secate. De trei ori le arătă făuritorul de şoapte că merseseră pe calea cea bună fără să ştie, că păşiseră pe alte urme aproape nevăzute.

— Unde mergem?

— Ştiu unde este, spuse Judah. În ce parte.

Îşi verifică hărţile şi conversă cu Drogon, călătorul din câmpii. Judah mergea cu un calm implacabil faţă de sălbăticie.

— De ce eşti aici? îl întrebă Judah pe Drogon.

Susurătorul răspunse direct în urechea lui Judah.

— Da, spuse Judah, dar asta nu-mi spune nimic.

— N-o să ţi-o facă acum, spuse Cutter. Poate pune stăpânire pe tine cu vocea lui blestemată. De cel puţin două ori ne-a salvat viaţa în felul ăsta.

Pisici sălbatice şi păsări de pradă îi pândeau de pe dealurile scunde sau din aer, iar grupul trase focuri în aer. Tufe de plante lucioase cu frunze suculente îi ameninţară, mişcându-se, dar nu din pricina vântului.

Vezi acolo. Şoapta lui Drogon. Lăsă din spinare boccelele. Era un om al distanţelor şi se simţea neliniştit fără un cal. Arătă spre lucruri pe care ei nu le-ar fi văzut. *Aici a fost un sat,* spuse el; şi da, găsiră semnele în pământ, ziduri şi fundaţii schiţate în regolit, o amintire de arhitectură a peisajului. *Acela nu e un copac,* spuse el şi ei îşi dădură seama că era ţeava unui tun vechi sau a unei arme asemănătoare, acoperită cu iederă şi mâncată de vreme.

Într-o noapte, când ceilalţi adormiseră după ce mâncaseră, Cutter rămase treaz ore întregi până înainte de răsărit şi văzu că Judah dispăruse. Scotoci prosteşte prin aşternutul lui Judah, de parcă ar fi putut da peste el acolo. Făuritorul de şoapte ridică privirea, cu o grimasă acră, văzându-l pe Cutter strângând pătura de lână a lui Judah cu atâta disperare.

Judah plecase în direcţia vântului, printre două dealuri. Luase din bagaj un aparat de fier, atât de greu încât Cutter se mirase cum de îl cărase până acolo. Judah îi făcu semn lui Cutter să se aşeze lângă voxiterator. Introdusese unul dintre cilindrii de ceară şi stătea cu mâna pe manivelă.

Zâmbi. Puse acul de plectrum pe şanţuri.

— Dacă tot eşti aici, ai putea să vezi şi tu, spuse el. Asta mă ţine pe mine în putere.

Răsuci manivela şi, printre pocnete şi scrâşnete, se auzi vocea unui om. Era lipsită de başi şi ba încetinea, ba se grăbea, după cum varia viteza manivelei, astfel că inflexiunile vocii erau greu de interpretat. Vântul lua vocea de îndată ce ieşea.

„... să nu te simţi de parcă nu te-aş cunoaşte eşti ca o soră în familia noastră aşa că m-am gândit să auzi de la familie nu din ziare faptul că el a murit Uzman a murit îmi pare rău că trebuie s-o afli în felul ăsta îmi pare rău că s-a întâmplat a murit împăcat l-am îngropat şi acum se află sub şinele noastre au fost unii care au spus să-l îngropăm în cimitir dar eu n-am vrut le-am spus ştiţi bine că nu asta ar fi vrut ne-a spus s-o facem cum trebuie aşa cum obişnuim s-o facem aşa că i-am convins l-am jelit el ne-a spus să nu-l jelim să ne organizăm a spus el când luptam şi după eveniment ne-a spus să nu jelim să sărbătorim dar surioară nu putem să nu jelim eu sunt Rahul şi-mi iau rămas bun de la tine.”

Acul se opri brusc. Judah plângea. Cutter nu mai suporta. Întinse mâna, se opri atunci când văzu că atingerea lui nu este binevenită. Judah plângea liniştit. Vântul îi adulmeca pe amândoi ca un câine. Luna era abia ghicită. Era răcoare. Cutter îl privea pe Judah plângând şi suferea, dorea să-l îmbrăţişeze pe bărbatul cu păr sur, dar nu putea decât să aştepte.

Când Judah isprăvi şi se şterse de lacrimi zâmbi în sfârşit spre Cutter care întoarse privirea.

Cutter vorbi cu multă grijă.

— L-ai cunoscut pe cel despre care se vorbeşte. Văd asta. Al cui era mesajul? Al cui frate era?

— E pentru mine, spuse Judah. Eu sunt sora. Eu sunt sora lui, iar el e sora mea.

Dealurile se ridicau leneş, înveşmântate cu flori în culori regeşti. Praful se lipea de sudoarea lui Cutter care trăgea în piept aer plin de polen. Călătorii se poticneau prin peisajul ciudat, îngreunaţi de praf şi soare de parcă ar fi fost cufundaţi în

mocirlă.

Simţeau gust de cărbune. Undeva dincolo de dealurile din faţa lor, cerul era mai decolorat decât ar fi trebuit din pricina verii. Linii de fum negru se ridicau şi se topeau. Păreau să se retragă asemenea unui curcubeu pe măsură ce grupul se apropia, dar a doua zi mirosul de ars deveni mult mai puternic.

Existau poteci. Intrau într-un ţinut locuit şi se apropiau de focuri. *„Uite-acolo!”* spuse făuritorul de şoapte fiecăruia în parte. În vale, la kilometri distanţă, se vedea mişcare. Prin telescopul lui Drogon, Cutter văzu oameni. Cam o sută. Trăgând cărucioare, îndemnându-şi animalele de povară: nişte păsări cât o vacă, grase şi patrupede, cu aripi pricăjite şi lipsite de pene, bătând ca nişte braţe.

Caravana era jalnică şi disperată.

— Ce se petrece acolo? spuse Cutter.

La prânz ajunseră undeva unde pământul era despicat şi merseră prin văi de torenţi cu pereţi mai înalţi decât o casă. Văzură ceva cenuşiu, legat ca un pachet uriaş cu hârtie maronie. Era o căruţă. Roţile îi erau rupte şi se sprijinea de stâncă. Era frântă şi arsă.

În jurul ei zăceau oameni. Capetele le erau arse sau piepturile deschise şi golite din pricina gloanţelor, cu măruntaiele revărsate peste haine şi pantofi. Stăteau în capul oaselor sau căzuţi la pământ, ordonaţi, acolo unde fuseseră ucişi, ca un pluton ce aştepta ordine. Un pluton al morţilor. Un copil stătea înfipt într-o sabie ruptă dinaintea lor, ca o mascotă.

Nu erau soldaţi. Hainele lor erau haine de ţărani. Lucrurile le erau împrăştiate pe jos – ceaune şi oale, toate cu model nemaivăzut, haine sfâşiate.

Cutter şi tovarăşii lui se holbau cu mâinile la gură. Drogon îşi puse batista la gură şi nas şi pătrunse în duhoarea morţilor prin roiuri de insecte care-i devorau. Luă un băţ şi înghionti trupurile cu o grijă aproape respectuoasă. Erau coapte de soare, cu pielea uscată. Cutter le putea vedea oasele pe sub piele.

Căruţa se aplecă atunci când Drogon se sprijini de ea. Se lăsă pe vine şi privi rănile, cercetându-le în timp ce ceilalţi îl priveau şi oftau. Când făuritorul de şoapte apucă blând sabia în care era înfipt copilul, Cutter îşi întoarse privirile ca să nu vadă trupul băiatului mişcând.

„Au trecut zile” spuse Drogon în urechea lui Cutter, chiar dacă Cutter stătea cu spatele la scenă. *„Asta e o acţiune a Noului*

Crobuzon. E o sabie a miliţiei.”

Gloanţele miliţiei îi uciseseră, iar un miliţian străpunsese copilul. Cuţitele miliţienilor sfâşiaseră coviltirul; mâini de crobuzonian împrăştiaseră lucrurile pe jos.

— Îţi spun eu, rosti foarte încet Judah.

Nu putem pleca de aici? gândi Cutter. *Nu vreau să vorbesc în faţa lor.* Ridică privirea, trăgând iute aer în piept, şi îi văzu pe Pomeroy şi Elsie ţinându-se unul de altul.

— În scrisoarea mea, Cutter. Îţi aminteşti? spuse Judah privindu-l în ochi. Ţi-am zis că plec din pricina asta.

— Suntem aproape de graniţa cu Tesh, spuse Cutter. Asta nu înseamnă că miliţia e pe urmele Consiliului de Fier.

— Au o bază pe coastă, de unde trimit aceste echipe. Lucrarea asta… E doar jumătate din treabă. Se duc spre nord. Caută Consiliul.

Dincolo de morţi urma o câmpie. Ştiau că miliţienii care făcuseră asta fugarilor puteau fi aproape şi se mişcau cu grijă. Cutter îi vedea pe cei morţi atunci când închidea ochii. Drogon îi conduse pe o cărare printre tufe de pelin. Pe dealurile din faţă se vedeau ferme prăpădite, pe jumătate sălbatice, de unde venea fumul.

Merseseră o zi de la locul jafului. Aerul era plin de fum. Intrară pe primul câmp cu armele scoase.

Printre brazde de pământ arat, spre ceea ce fusese un crâng de măslini. Trecură peste ghearele răşchirate ale rădăcinilor pe locul unde copăceii fuseseră doborâţi. Măslinele uscate erau împrăştiate ca excrementele de animale. Erau cratere în care cioturile deveniseră statui de cărbune. Erau trupuri arse până la schelet.

Fuseseră acolo şi colibe, acum arse. Pe câmpia cu mărăcini şi pâraie secate, mormanele negre de dărâmături fumegau precum zgura. Duhoare dulceagă de carne arsă. Cutter îşi tăie drum prin tufele uscate de vară.

Preţ de câteva secunde nu reuşi să înţeleagă ce vedea. Movilele erau cadavre aruncate unul peste altul, un măcel – rămăşiţele înnegrite ale unor vite cu colţi, mari şi grele ca nişte bizoni. Erau acoperite cu cenuşă şi frunze carbonizate. Rădăcinile treceau prin carnea lor carbonizată.

— Porci de vie, spuse Judah. Ne aflăm în *Galaggi.* Am ajuns până aici.

Vântul bătu şi le aruncă în ochi praf de pe vârful dealului şi funingine de la măslinii şi via arsă. Animalele moarte foşniră.

Pomeroy găsi un şanţ în care putrezeau de-a valma femei şi bărbaţi. Timpul nu reuşise încă să le ascundă tatuajele. Pielea le era mânjită de culorile morţii şi străpunsă de giuvaeruri de piatră.

Erau podgoreni. Clanuri, Case, nomazi ai acestei stepe nordice fierbinţi, păstori ai turmelor de porci de vie. Îi prindeau, îi îngrijeau şi, la vremea recoltei, se strecurau cu pricepere printre coarnele agresivelor ierbivore să culeagă fructele ce le crescuseră pe coaste.

Cutter înghiţi în sec. Cu toţii aveau un nod în gât, privindu-i pe cei morţi ciuruiţi cu focuri de armă.

— Poate că asta e Casa Predicus, spuse Judah. Poate e Charium sau Gneura.

Porcii de vie, animalele-gazdă şi recolta lor, putrezeau şi ardeau.

Toată ziua străbătură ţinutul răvăşit, printre pâlcuri de măslini distruse şi printre turme de recoltă ucise şi pe lângă multe cadavre arse ale triburilor producătoare de vin. O mulţime de păsări de povară aruncate la viermi. Sfârâitul uşor al jarului şi pocnetele lemnului uscat se auzeau peste tot. Pe unele cadavre se vedea clar modul în care se operase. O femeie cu rochia ridicată şi plină de sânge; un bărbat cu burta despicată şi înţepat în amândoi ochii. Mirosul de putreziciune îi făcea greaţă lui Cutter.

Găsiră un porc de vie viu, căzut într-un bazin de piatră. Tremura de foame şi infecţie. Şchiopăta în cerc şi încerca să scurme pământul. Pielea îi era străbătută de rădăcini şi era acoperit cu frunzele viţei simbiotice. Strugurii-licheni îi erau ofiliţi. Cutter îl împuşcă din milă.

— De aceea au luptat cactuşii în sud, spuse Pomeroy după mult timp. Despre asta au auzit. Au văzut miliţia şi au crezut că asta au să păţească şi ei.

— De ce să facă asta? De ce? spuse Elsie, frământându-şi mâinile. Galaggi nu e teritoriu Tesh, e sălbăticie. Astea nu sunt triburi Tesh.

— Nu, dar prin asta fac un rău celor din Tesh, spuse Judah. De aici vine uleiul şi vinul de Galaggi. Nu sunt destul de puternici să atace oraşul, dar prin asta îi atacă vistieria.

Depăşiseră demult lumea cartografiată. Tesh era acolo, la trei

sau patru sute de kilometri spre sud şi vest de câmpia de coastă. Cutter se gândi la ţinutul acela, fără să se hotărască la ce anume să se gândească. Ce îl definea? Tesh, Oraşul Lichidului Târâtor. Şanţurile lui şi pisicile de sticlă, Câmpia Catoblepas şi traulerele negustorilor şi diplomaţii vagabonzi şi Prinţul care Plânge.

Mii de kilometri pe mare de la Golful de Fier până la coasta îndepărtată, până la avanpostul stabilit de Noul Crobuzon la nord de Tesh. Miliţia trebuise să treacă de Shankell, de mările înţesate cu piraţi, de Strâmtorile Apei de Foc unde Magocraţia îi sprijinea pe vecinii lor din Tesh. Nu existau drumuri de uscat peste ţinuturile sălbatice din Rohagi, nici scurtături. Era un război teribil de greu de întreţinut. Noul Crobuzon trebuia să trimită nave peste mări ostile în călătorii ce durau luni de zile. Cutter era uluit de îndârjirea brută.

În noaptea aceea mâncară fructe necoapte pe care le găsiseră încă bune pe cadavrele porcilor de vie şi făcură glume proaste despre ce recoltă bună fusese anul acela. În a doua zi petrecută în ţinutul podgorenilor dădură peste rămăşiţele tâlharilor. Miliţia din Noul Crobuzon nu avusese succes până la capăt. Erau acolo resturile unui nascorn, un rinocer blindat Refăcut sub forma unui tanc de stepă. Înalt cât două etaje, cu tunuri iţindu-se din fund şi cu un gât întărit cu pistoane. Cornul, ca un burghiu uriaş, îi era înşurubat. Nascornul era spintecat şi răscolit cu arme ţărăneşti. Angrenajele şi măruntaiele îi erau răspândite împrejur.

Şase miliţieni erau morţi. Cutter se uită la uniformele cu care se obişnuise, zăcând în acest loc nepotrivit pentru ele. Ofiţerii fuseseră ucişi cu arme tăioase. Pe pământ erau aruncate seceri ale păstorilor podgoreni.

Ţinutul era plin de animale necrofage. Creaturi asemănătoare cu vulpile, devoratoare de cadavre, îşi săpau acolo vizuinile. În noaptea aceea, Drogon îi trezi pe călători cu un foc de armă. *„Un ghul”* le şopti el pe rând. Ei nu-l crezură, dar dimineaţă cadavrul lui era acolo: palid ca moartea, cu aspect de maimuţă, cu gura plină de dinţi căscată, cu sângele curgându-i din faţa lipsită de ochi.

Pe măsură ce înaintau spre nord, vremea se răcea, dar foarte puţin. Mergând prin dogoare, printre ghuli şi morţi şi prin mirosul ameţitor de fructe putrede şi fum, într-un ţinut ce devenise doar o amintire sfâşiată a sa, Cutter simţea că străbate periferia unui iad.

După zile întregi de mers printre dealuri aspre, o linie neclară de dealuri împădurite apăru spre nord, iar Judah era în culmea fericirii.

— Trebuie să o luăm pe acolo, spuse el. E capătul preeriei; este capătul îndepărtat al ţinutului Galaggi.

Înapoia lor, pământul era tăiat de urmele miliţiei. Ieşiseră din zona aceea răvăşită a păstorilor de viţă sălbatică şi intraseră într-o fâşie de teren încă neafectată. Era o întindere deluroasă, fierbinte, arămie şi lucioasă. Ploaia care veni era caldă – atât de subţire încât nici nu ajunse să ude pământul.

Se aflau în locuri în care doar înţelepţii antici şi aventurierii mai fuseseră. Auziseră de aceste ţinuturi ciudate – pete de gheaţă în plină vară, muşuroaie de termite mari cât câinii, nori fosilizaţi şi transformaţi în granit. Într-o zi de Prafuri, alt fum şi alt miros ajunseră la ei. Urcară pante acoperite cu mărăcini ca să vadă pustia ce se întindea pe kilometri dinaintea pădurii. Ceva ardea undeva în faţă. Scoaseră icnete unul câte unul.

Câţiva kilometri mai încolo. O chelona. Picioarele ei titanice erau desfăcute, pieptul lipit de pământ. Trupul său se înălţa imens şi de la jumătate în sus se vedeau gâlme de corn de carapace crescute de-a lungul generaţiilor şi modelate sub formă de pasarele şi turnuri, pereţii unui sat de cheratină. Marea ţestoasă avea mai mult de o sută de metri lungime şi, de-a lungul secolelor, secretase pe spate un orăşel multi-etajat. Excrescenţele carapacei sale fuseseră modelate ca blocuri, ziggurate şi spirale, cu planuri şi linii imperfecte, cu ferestre decupate, terase unite prin poduri de frânghie, străzi cornoase şi tuneluri; totul fusese construit în carapacea moale a ţestoasei. Chelona era moartă şi cuprinsă de flăcări.

Duhnea a păr ars. Fumul se ridica odată cu aburi de sulf. Din gura ei deschisă curgea mucus şi sânge.

Roind la baza ei, vehicule rapide pe roţi şi şenile, tunuri mobile – o forţă a Noului Crobuzon. Doi nascorni erau conduşi de echipaje, căpitanii stăteau afundaţi în scaunele de pe ceafa rinocerilor, cu pârghiile de control suturate direct de ganglioni. Armele miliţiei erau mai puternice decât lăsau să se vadă, de vreme ce făcuseră asemenea răni.

Infanteria miliţiei se îndrepta în direcţia călătorilor. Urmăreau un şir de refugiaţi care fugeau din rămăşiţele oraşului lor chelonez.

Drogon şi Judah îi conduse prin tufe până ce se auzi un *pocpocpoc* ascuţit şi un ţipăt, apoi ecourile gloanţelor. Se aruncară la pământ şi rămaseră nemişcaţi până ce se lămuriră că nu sunt luaţi în vizor, apoi continuară, aplecaţi, spre poalele dealului unde se pitiră după o baricadă de marnă. Deasupra lor, dintre copaci, ieşi un pâlc de familii. Nu erau umani. Unii se ascundeau după copaci căzuţi sau prin gropi; alţii fugeau. Strigătele lor de teamă sunau ca un râcâit.

Pe vârful dealului, un corp al miliţiei lua poziţie. Abia se vedeau. Îngenuncheară dinaintea tunurilor motorizate; se auzi o furtună de zgomote şi începu o ploaie de gloanţe; mulţi refugiaţi căzură.

Cutter privi scena cu mânie. Şi mai multe gloanţe se înfipseră în pământ, iar muribunzii tresăriră şi încercară să se târască. Un chelonez ridică ceva la buze şi se auzi un sunet slab, iar mult deasupra se auziră ţipete şi unii miliţieni se prăbuşiră sub taumaturgia ţignalului.

Drogon privea vârful dealului prin telescop. Judah se întoarse spre el ca răspuns la o şoaptă şi spuse:

— *Ce* se despachetează acolo?

Pe vârful dealului se desfăcea o formă de cabluri şi piele neagră, mai mare decât un om. Căpăta formă pe măsură ce metalul se deplia. Ca o tarabă extensibilă, se desfăcu de mai multe ori. Un bâzâit taumaturgic străbătu aerul, miliţianul modelă forme pe obiectul înălţat, se auzi un pocnet şi schela de cabluri şi prelată se mişcă.

Trase pe spate un cap cu ochi de sticlă, aripile de piele bătură de două ori şi se ridică în aer, plonjând spre poalele dealului către galaggiţi. Membrele nu-i erau nici picioare, nici braţe, ci extensii tăioase, lucitoare, ca de insectă. Se frecau una de alta ca şi cum ar fi vrut să se ascută.

Sculptura cea urâtă zbura spre cei ce se ascundeau. Judah făcu ochii mari, iar când vorbi se înecă de atâta furie şi dispreţ.

— Un prefab, spuse el. Folosiţi un nenorocit de prefabricat?

Se ridică şi înaintă, iar Cutter rămase alături de el şi ţinti.

Asasinul plutitor al miliţiei trecu pe deasupra răniţilor care se văitau şi ajunse la trâmbiţaş. Acesta mai suflă o notă slabă, dar creatura nu avea viaţă în ea ca să fie deranjată. Îl trecu prin baionetele sale, iar el strigă şi sângeră pe loc.

Judah mârâia. Cutter trase înspre vârful dealului pentru a-l proteja. Judah urlă şi se uită nu spre monstruozitatea scheletică,

ci spre miliţianul care o controla. Creatura se ridică de pe victima sfâşiată şi bătu din aripile ei fabricate. Judah îşi umflă pieptul ca un boxer.

Nimeni nu trase. Priviră – chiar şi galaggiţii, uluiţi de personajul bizar – în timp ce pasărea de prelată se repezi spre Judah cu aripile desfăcute. Cutter trase fără să-şi dea seama dacă glonţul o atinse.

Judah luă de jos pietre şi praf. Mugetul lui deveni mai puternic şi deveni un strigăt pe când umbra se lăsa peste el.

— Asupra mea? strigă cu un glas splendid. Folosiţi un golem asupra *mea?*

Ca un copil, aruncă mâna de ţărână în calea creaturii. Se petrecu o teribilă detonare de energie. Golemul se prăbuşi pe loc. Căzu vertical din cer, lipsit de inerţia zborului.

Judah se urcă pe metalul prăvălit, lipsit complet de viaţă. Timp de câteva clipe nu se auzi nimic. Judah tremura de furie. Arătă spre deal. *„Folosiţi un golem asupra mea?”*

Tunul motorizat se întoarse spre el, dar se auziră focuri de armă şi ţintaşul icni şi muri de mâna ascunsă a lui Drogon. Brusc se porniră roiuri de gloanţe, din armele făuritorului de şoapte, din flinta lui Pomeroy, din armele lui Elsie şi Cutter, ca şi din cele ale miliţienilor.

Judah alerga printre gloanţe. Urla, dar Cutter nu mai auzea ce spune, ci doar fugea ca să-l protejeze. Miliţienii Noului Crobuzon, la câţiva metri depărtare, strigau şi trăgeau orbeşte în vale. Judah Low ajunse la o movilă de cadavre ale galaggiţilor.

Somaturgul trecu mâna peste ele şi lătră. Se petrecu o fermentare în vreme ce energia lumii se canaliză, iar momentul se arcui, se umflă şi scuipă ciudăţenie. Movila de cadavre se înălţă într-o nouă configuraţie, un golem de carne tresărind în timp ce nervii dinăuntru mureau.

Era o adunătură de morţi proaspeţi, însângeraţi şi lăsând în urmă băltoace. Păşea cu forma aproximativă a unui om: şase trupuri compresate fără să ţină seama de forma lor individuală. Picioarele golemului erau cadavre ţepene, unul cu capul în jos, ţeasta devenind talpă, strivită şi pierzându-şi forma pas cu pas; trunchiul, un cheag de braţe şi oase; braţele, alţi morţi; capul, un alt galaggit mort; întregul agregat aruncându-se cu o viteză incredibilă spre culmea dealului, lăsând dâre, însoţit de ţipetele podgorenilor care îi vedeau pe cei dragi şi pe copiii lor reanimaţi în această creaţie grotescă. Golemul păşea iute cu Judah în

spate, sfârâind a energie, conectat la monstruozitate printr-o legătură ireală.

Miliţienii erau blocaţi de focurile de armă; golemul macabru ajunse la ei. Creatura pierdea materie pe măsură ce urca dealul, iar soldaţii Noului Crobuzon care îşi goliseră puştile şi armele motorizate în ea o făcuseră să sângereze şi să se descompună şi mai mult. Dar creatura rezistă destul cât să-i calce şi să-i lovească până când îi ucise. Îi lovi cu cadavre de femei şi bărbaţi folosite drept pumni.

Când vârful dealului se linişti şi ultimul soldat se prăbuşi, golemul de carne se desfăcu. Deveni din nou cadavre, încă înainte să ajungă la pământ.

Miliţienii morţi purtau o versiune de gherilă, zdrenţuită, a uniformelor lor, împodobită cu urechi şi dinţi şi simboluri obscure luate ca trofee de la morţi. Încă mai purtau măşti cu toţii.

Doi erau încă în viaţă. Unul pe care ţignalul îl aruncase la pământ delira, cuprins de o febră ocultă, molipsită de la arma muzicală; celălalt încasase un glonţ în mână de la Pomeroy şi urla privindu-şi ciotul însângerat şi fără degete.

Drogon trecu peste cadavre. Nu mai avea să treacă mult timp până ce forţele principale din zona chelonei aveau să trimită cercetaşi spre echipa aceasta a morţii.

Judah era obosit. Golemul pe care-l făcuse – atât de mare, atât de iute – îl secase de energie. Îl căută pe căpitanul-taumaturg mort al cărui golem îl dezactivase cu atâta uşurinţă. Îi luă echipamentul: baterii, fiole cu chimicale, pietre vrăjite.

Nu se putea uita în ochii lui Cutter. *E ruşinat,* gândi Cutter. *Din cauză că s-a dat în stambă.* Judah urcând dealul ca o fantomă, infectând morţii cu un soi de viaţă.

Judah era un golemist cu puteri şi experienţă extraordinare: de când Războiul Maşinăriilor îi obligase pe cei bogaţi să-şi înlocuiască servitorii cu aburi, îndemânarea lui îl făcuse bogat. Dar Cutter nu-l văzuse niciodată pe Judah Low arătându-şi puterea până când nu păşise în spatele gigantului-cadavru.

Foloseşti un golem asupra mea? Se înfuriase cu uşurinţă. Acum Judah Low încerca să treacă din nou neobservat.

Refugiaţii se uitau. Erau locuitori ai chelonei, femei şi bărbaţi cu piele de diverse culori şi haine cu modele uimitoare. Erau ca nişte cărăbuşi de mărimea unui copil, mergând în picioare. Se uitau cu ochi iridiscenţi, iar antenele şi le aplecau spre Cutter.

Morţii lor aveau carapacea crăpată şi erau mânjiţi cu sucuri.

Printre oameni erau câţiva îmbrăcaţi în culorile naturale ale vânătorilor. Erau mai înalţi decât chelonezii, cu pielea de un cenuşiu palid.

— Podgoreni, spuse Cutter.

— Refugiaţi de două ori, spuse Elsie. Probabil că au fugit de miliţieni spre oraşul-carapace, apoi au fugit din nou.

Un podgorean vorbi şi se chinui, împreună cu călătorii şi renegaţii chelonezi, să găsească o limbă comună, dar nu descoperiră decât câteva noţiuni comune. Refugiaţii lăsară urme prăfuite în drumul lor spre pădurea caldă, în vreme ce Drogon căuta şi Judah stătea. În spatele lor, miliţienii care supravieţuiseră scânceau.

— Trebuie să plecăm mai departe, spuse Elsie.

Plecară cu ultimii chelonezi, câţiva insectoizi tăcuţi şi doi podgoreni exilaţi. Intrară în pădure. În spatele lor, miliţienii crobuzonieni erau cuprinşi de spasme şi delirau atinşi de boala lor vrăjită.

Nimic nu semăna cu Codrul Adânc. Copacii din selvă erau mai solizi, acoperiţi cu iederă şi frunze suculente, grei de fructe întunecate necunoscute. Se auzeau strigăte de animale neştiute.

Chelonezii pierduţi erau înspăimântaţi şi se uitau cu ochii mari, lipsiţi de speranţă, spre Judah. Încercau să stea în preajma puterii care-i salvase. Mergeau, totuşi, cu o lipsă de pricepere pe care Cutter şi tovarăşii lui o dispreţuiau şi pe care acum o urau.

Nu-şi puteau permite să întârzie şi-i lăsară pe refugiaţi în urmă, păşind pur şi simplu mai repede cu muşchii lor antrenaţi. Cutter ştia că miliţia avea să-i urmărească şi că, odată găsiţi, cei rămaşi în urmă aveau să treacă prin clipe grele. Era prea obosit să se simtă vinovat.

Fără nicio vorbă, insectoizii îşi găsiră propriile poteci şi dispărură. Când veni noaptea caldă, doar cei doi podgoreni se mai ţineau de ei. Se mişcau cu energia unor vânători. În sfârşit, destul de departe de chelonezii epuizaţi pe care-i lepădaseră, călătorii se opriră. Constituiau o comunitate ciudată. Podgorenii şi grupul lui Cutter se uitau unii la alţii în timp ce mâncau, fiecare bisericuţă numărând ciudăţeniile celeilalte, amiabili şi fără vorbe.

Timp de două zile auziră focuri în spatele lor. Zile întregi după aceea nu mai auziră nimic, deşi erau convinşi că mai sunt încă

urmăriţi, şi-şi păstrară ritmul iute, încercând să-şi ascundă urmele.

Podgorenii îi urmau. Numele lor erau Behellua şi Susullil. Deseori deveneau melancolici, plângând pe jumătate ritual, jelind pierderea turmelor lor. Seara, vorbeau mult şi melodios lângă foc, fără să fie deranjaţi de faptul că tovarăşii lor nu-i înţelegeau. Judah nu putea traduce decât frânturi.

— E ceva legat de ploaie, spunea el, sau tunet, poate, şi… e un şarpe şi o lună şi pâine.

Elsie avea băutură la ea: podgorenii se îmbătară. Spuseră o poveste sub formă de dans. La un moment dat executară o figură complicată şi se întoarseră spre spectatori cu chipuri noi – taumaturgia clanului lor îi transformase în monştri jucăuşi, cu dinţii preschimbaţi în colţi. Se traseră de urechi şi le transformară în aripi de liliac pe durata farmecului.

Podgorenii întrebară unde mergeau. Judah le vorbi cum se pricepu, mai mult prin semne, le spuse că îşi căutau prietenii, urmăreau un mit, ceva ce lipsea, ceva ce trebuiau să salveze, care într-o zi avea să-i salveze pe ei, Consiliul de Fier. Podgorenii se holbară. Cutter nu ştia de ce. Seara, podgorenii şi călătorii învăţau unii de la alţii limba fiecăruia. Cutter îl privi mai atent pe Susullil, iar acesta îl observă la rândul lui.

Ploua cald în fiecare dimineaţă, ca şi cum jungla ar fi asudat odată cu ei. Tăiau prin liane şi desiş şi alungau ţânţari şi fluturi-vampir. Noaptea, cădeau acolo unde-şi lăsau jos bagajele, murdari şi epuizaţi şi stropiţi cu sânge. Pomeroy şi Elsie fumau şi foloseau ţigările să scape de lipitori.

Terenul se înălţa şi pădurea se schimbă, se răci uşor şi deveni montană. Coroanele copacilor coborâră. Ibişi şi păsări solare îi priveau. Podgorenii prăjeau crabi de copac. Behellua fu aproape omorât de un pangolin rex care îl biciui cu limba lui veninoasă. Rareori, când unul dintre ei devenea foarte obosit, Drogon cerea voie, iar Pomeroy îi dădea, să-i şoptească, spunându-i să *meargă,* obligându-l să continue.

— Ştii încotro mergem, Judah?

Judah dădu din cap spre Cutter, conversă cu Drogon, dădu din cap din nou; dar Cutter îi văzu neliniştea. Îşi verifică busola şi hărţile umede.

Cutter simţi o oboseală bruscă şi profundă, ca şi cum ar fi fost legat cu lanţuri de Noul Crobuzon şi l-ar fi tras după el. Ca şi cum fiecare loc nou pe care-l vedea devenea infectat de cele prin

care fusese.

Pomeroy şi Elsie făcură din nou dragoste. Judah dormi singur. Cutter ascultă şi îi văzu pe Behellua şi Susullil ascultând şi ei, apoi privi uimit cum sporovăiau liniştiţi în limba lor podgoreană, apoi cum se ridicară şi începură să se masturbeze unul pe celălalt pe rând. Ei îl văzură privind şi se opriră, iar el închise ochii grăbit când Susullil îi făcu un gest ca şi cum i-ar fi oferit un pahar cu vin.

Dimineaţă, Behellua dispăruse. Susullil încercă să explice.

— A plecat la oraşul copacilor, spuse Judah după îndelungi încercări. E un oraş. Unde se duc cei alungaţi de miliţie. Toţi cei rămaşi din sate, din chelona, nomazi din savană. Un oraş ascuns în pădure. Unde au găsit un zeu care-ţi poate spune tot ce vrei să ştii. Spune… Behellua a plecat să-i spună despre… noi.

Despre tine, gândi Cutter. *Despre ce ai făcut Miliţiei. Ai ajuns de poveste. Chiar şi aici.*

— Şi el de ce a rămas? spuse Elsie.

— Faptele lui Judah îl inspiră, nu-i aşa? spuse Cutter încet. Ne inspiră pe toţi.

Vorbi în aşa fel încât să nu pară răutăcios.

Cutter se afla în spatele lui Susullil, aproape. Spre seară ajunseră într-un luminiş, iar dacă Susullil nu l-ar fi împins într-o parte, Cutter ar fi călcat într-un morman de oase acoperite cu muşchi care trăda apropierea unui copac-trezit. Tendrilele copacului, ca nişte crengi de salcie, erau acoperite cu nervuri şi spini. Nu-şi dădea seama ce animale căzuseră în capcană, dar îşi dădea seama că unele dintre ele o păţiseră recent, pentru că oasele lor nu erau acoperite cu licheni.

Un om – cineva rătăcit în pădurea adâncă – atârna în crengile joase. Trupul şi capul dispăruseră în coroana deasă. Picioarele i se legănau şi tresăreau la întâmplare din pricina copacului care-l digera. Susullil păşi în raza de acţiune a copacului şi Cutter strigă.

Copacul-trezit îşi întinse tentaculele care se desfăcură cu o mişcare ce păru aproape ca o mişcare întâmplătoare a crengilor sub vânt. Podgoreanul se rostogoli pe sub crengi şi îşi scoase secera. Sări, apoi se târî înapoi din umbra anemonei. Picioarele drumeţului prins se cutremurară.

— Asta e dez-gus-tă-tor, spuse Elsie.

Susullil ţinea în mână fructul pe care-l culesese. Era mic şi maroniu, cu pieliţa presărată cu umflături. Avea forma

aproximativă a unui cap uman. Dintre toate fructele-pradă ale copacului, Susullil îl luase pe cel al oamenilor.

O altă diferenţă culturală, gândi Cutter în noaptea aceea pe când stăteau în jurul focului, iar Susullil mânca ceea ce culesese. Pomeroy şi Elsie, chiar şi tăcutul Judah, scoaseră sunete revoltate. N-ar fi mâncat fructe-pradă tot aşa cum n-ar fi mâncat rahat de câine. Lui Cutter i se întoarse stomacul pe dos să-l vadă pe Susullil înghiţind şi întinzându-se ca să viseze drojdia minţii mortului. Susullil se uită la el o dată, cu grijă, înainte să închidă ochii.

Pomeroy şi Elsie se retraseră, iar Judah şi Cutter mai rămaseră să vorbească. Când, în sfârşit, se întinse, Cutter surprinse căutătura lui Judah şi făcu în aşa fel încât Judah să înţeleagă ce ar fi vrut el să facă. Simţi un amestec de emoţii cu care era obişnuit.

Aşteptă multe minute până ce toată lumea ajunse să respire regulat din pricina somnului, iar tabăra să fie luminată bine de lună. Când îl atinse pe Susullil ca să-l trezească şi îl sărută apăsat, încă mai simţi gustul mortului pe limba podgoreanului.

12

Apoi soarele trecu prin desiş şi prin coroanele arborilor. Elsie şi Pomeroy îl văzură pe Cutter întins lângă Susullil. Strânseră tabăra fără să vorbească şi fără să se uite în ochii lui Cutter.

Dacă Susullil era conştient de jena lor, nu o demonstră prin niciun gest, nici nu-i arătă lui Cutter vreo afecţiune acum că noaptea trecuse. În vreme ce Cutter făcea sul pătura pe care o folosise drept pernă pentru el şi Susullil, Judah se apropie şi îi oferi un mic zâmbet fericit. O binecuvântare.

Cutter simţea că arde. Înghiţi în sec. Se opri din strânsul lucrurilor. Se aplecă spre somaturg şi şopti doar pentru urechile lui: „N-am nevoie, nici acum, nici altădată, de binecuvântarea ta, Judah.”

Era ca pe vremuri în Noul Crobuzon, când ducea bărbaţi acasă şi se întâlnea cu Judah pe stradă. Pe Strada Chiparosului, în piaţa Salom Casbah. Odată, Judah venise în vizită la Cutter devreme într-o zi de Sorit şi îi deschise băiatul brunet cu care se trezise Cutter. Atunci, ca de fiecare dată când îi vedea pe partenerii lui

Cutter, Judah zâmbi cu o plăcere împăcată, cu aprobare, chiar şi atunci când Cutter îl împinse deoparte pe tânăr şi se proţăpi dinaintea lui Judah, închizând uşa în spatele lui.

Când plecă, Cutter se surprinse privind în urmă, în cazul că Judah era acolo să-l vadă.

Cutter se imagina ca fiind un artist sau un muzicant, un scriitor sau un pamfletar libertin, unul ce ducea o viaţă de scandal, un obişnuit al Câmpului Poftei, dar nu era decât un chioşcar. Un negustor din Mlaştina Bursucului ai cărui muşterii erau învăţaţi. Mlaştina Bursucului era un district ciudat şi liniştit; evenimentele de aici nu erau dintre cele artistice ca pe malul sudic.

În Mlaştina Bursucului, vrăjitoare renegate mai făceau câte o uşă prin locuri unde n-ar fi trebuit să fie uşi. Entităţi cultivate în plasmă taumaturgică mai scăpau şi puneau trecătorii în primejdie, iar disputele verbale se puteau transforma în crime când gânditori rivali se apucau să tragă cu ab-ioni unul în altul. Mlaştina Bursucului avea o istorie şi un soi de faimă, dar nu era un loc în care Cutter să găsească bărbaţi. Când dădea peste chipuri cunoscute din Mlaştina Bursucului prin tavernele din sud, se prefăcea că nu le cunoaşte şi ceilalţi făceau la fel.

Cutter dispreţuia băieţeii în fustiţe şi feţe pictate, invertiţi esteţi drapaţi cu flori ce umblau noaptea prin Câmpul Poftei. Se încrunta şi se plimba pe marginile canalelor din cartierul Vinul Roşu pe lângă târfele hermafrodite cu care nu vorbea. Nu voia să intre în casele rău famate, nici nu voia să închirieze vreun cur de mascul. Nu mai făcea asta. Rareori vizita străduţele labirintice de lângă docuri unde acei marinari ce nu reuşiseră să-şi facă un rost pe mare preferau să se lase agăţaţi de bărbaţi.

Numai rareori se strecura prin mulţime ca să ajungă la anumite hanuri cu intrări pe jumătate ascunse, cu camere şi cu tejghele mici şi o mulţime de fum, în care bărbaţi mai în vârstă priveau cu dorinţă orice nou-venit, grupuri de bărbaţi râzând aspru şi alţii stând singuri fără să ridice privirile şi unde femeile care stăteau acolo erau bărbaţi, păpuşele sau Refăcuţi care fuseseră odată bărbaţi sau din aceia cu un statut incert.

Cutter era grijuliu. Cei pe care îi alegea nu erau niciodată prea chipeşi: să nu fie vreun miliţian sau vreo capcană pentru a fi acuzat de Depravare Grosieră sau să nu aibă afară vreun grup care să dea buzna ca să-l bată şi să-l violeze.

Nici ruşinat, nici indulgent, Cutter stătea şi aştepta, urând

locul şi simţindu-se provincial, până venea cineva asemenea lui.

Trecuseră doisprezece ani de când Cutter îl întâlnise pe Judah Low. Avea pe atunci douăzeci şi patru de ani, furios mai tot timpul. Judah era mai în vârstă cu cincisprezece ani. Cutter se îndrăgostise pe loc de el.

Abia dacă se atinseseră. Numai de câteva ori pe an fusese Cutter cu Judah Low, de fiecare dată la insistenţele lui, chiar dacă nu se umilise rugându-l. Mai des la început, până ce Judah devenise din ce în ce mai greu de convins. După cum gândea Cutter, nu era vorba de o scădere a dorinţei lui Judah, ci de ceva mai profund pe care Cutter nu-l putea exprima în cuvinte. De fiecare dată când erau împreună, Cutter avea o puternică impresie că Judah îi făcea o favoare. Asta nu-i plăcea.

Ştia că Judah mergea şi cu femei şi, presupunea el, şi cu alţi bărbaţi, dar din câte îşi imagina şi auzea, nici cu ei nu avea Judah mai mult entuziasm decât cu el. *Am să te fac să strigi,* gândea Cutter atunci când asudau împreună. Pasiunea cu care se dedica era vecină cu violenţa. *Am să te fac să o simţi.* Nu cu răzbunare, ci cu disperarea de a-i inspira mai mult decât bunătate.

Judah îl învăţase, băgase bani în afacerea lui, îl dusese pentru prima oară la o întâlnire Caucus. Când Cutter înţelesese că sexul pe care-l făceau nu era decât un act de prietenie patriciană, profan şi generos, cu totul pur, un dar din partea lui Judah, încercă să renunţe, dar nu reuşi să rămână abstinent. Pe măsură ce crescu, lăsă deoparte ceva din furia tinereţii, dar o parte din această furie îi rămase. O parte din energia ei fu direcţionată de Caucus împotriva Parlamentului. O altă parte, alături de dragostea ferventă pe care o simţea pentru el, avea să rămână îndreptată asupra lui Judah Low.

— Cutter, chaver, îi spuse Pomeroy odată. Nu vreau să par măgar, scuză-mă că te întreb, dar tu eşti un… omipalone?

Pomeroy folosea argoul cu stângăcie. Nu era un termen jignitor şi el îl folosise cu blândeţe – un termen ceva mai jucăuş. Cutter dorise să-l corecteze – *Nu, eu doar mi-o trag în cur, Pomeroy* – dar ar fi fost o cruzime din partea lui şi o reacţie exagerată.

Toţi cei pe care îi cunoscuse de atâta timp nu-l judecau pe Cutter, doar de două ori i se făcuse o remarcă despre asta, pentru că revoluţionarii nu învinuiau victimele că erau pervertite de societatea bolnavă. Nu deschidea subiectul, dar nici nu se

scuza, nici nu se ascundea.

Ei ştiau că Judah se culca cu el, dar, spre mânia lui, asta nu-i făcea să ezite în preajma bătrânului, chiar şi în ziua în care sosiră la o întâlnire purtând fiecare hainele celuilalt.

— E *Judah.*

Când Judah făcea sex, era ca atunci când gătea. Acţiunile lui nu aveau nimic păcătos. Cutter era un invertit, dar Judah era Judah Low.

Elsie şi Pomeroy se purtau timid faţă de Cutter acum. Călătoria nu le permitea să fie stângaci: curând, reuşiră să-l ia de mână şi să-l tragă sau să se lase traşi peste malurile abrupte.

Aventura lăsase puţine urme asupra lui Susullil. Nu părea nici să regrete, nici să-şi dorească o repetare a ei. Cutter era destul de autoironic ca să găsească o doză de umor în asta. După trei nopţi, Cutter se duse din nou la el. Acuplarea lor fu stângace. Cutter trebuia să înveţe preferinţele partenerului. Lui Susullil îi plăcea să sărute şi o făcea cu entuziasmul începătorului. Dar nu se folosea decât de mâini. Reacţiona cu dezgust la săruturile din ce în ce mai coborâte ale lui Cutter. Cutter încercă să-şi împingă fundul spre el, iar când nomadul înţelese în sfârşit, râse sincer, trezindu-i pe ceilalţi care se prefăceau că dorm.

Se obişnuiră cu fauna ciudată. Creaturi cu tentacule, asemănătoare lichenilor, pe jumătate urcând, pe jumătate crescând pe coaja copacilor. Maimuţe haotice pe care Pomeroy le denumi „maimuţele iadului”, mănunchiuri de membre de gibon explodând din miezuri, în număr variat, deplasându-se cu o viteză nebunească.

— Voi chiar ştiţi unde ne aflăm, nu? îi spuse Cutter lui Judah şi lui Drogon.

Pădurea se rărea. Ploaia continua şi era mai rece. Aerul era mai puţin aburit şi mai mult ceţos. „Suntem pe calea cea bună”, spuse Drogon. *Chiar ştii încotro mergem?* gândi Cutter.

Când auziră ceva apropiindu-se ridicară armele; dar se auziră strigăte, cel care venea nu încerca să se ascundă, iar Susullil răspunse excitat şi acceleră. Când îl ajunseră ceilalţi din urmă, el deja strângea mâna lui Behellua, iar în spatele lui erau doi indivizi miraţi înveşmântaţi în haine de camuflaj, care salutau din cap cu grijă.

Omul care se întorsese zâmbi către drumeţi. Podgorenii se apucară de vorbit.

Când, în sfârşit, Susullil se întoarse, vorbi cu Judah, deşi deja cu toţii înţelegeau câte ceva de-acum.

— A venit din oraşul pădurii, spuse Judah. Vor ajutor. Sunt atacaţi… sunt decimaţi. Behellua le-a spus despre noi, despre ce am făcut pentru ei. Ei cred că avem puteri. Ne oferă ceva. Dacă îi ajutăm…

Rămase să asculte mai departe.

— Dacă îi ajutăm, zeul lor ne va ajuta şi el. Ne va da ceea ce avem nevoie. Ei spun că zeul ne va arăta drumul spre Consiliul de Fier.

Oraşul Ascuns era o adunătură de colibe într-un luminiş. Cutter îşi imaginase o metropolă arboricolă, cu pasarele suspendate între copaci şi copii coborând pe liane din cerul de frunze.

La marginea satului erau tentative de palisade. Locuitorii îmbrăcaţi în straie de culoarea pădurii se holbau spre călători. Multe clădiri nu erau decât nişte corturi date cu catran sau cu gutapercă. Mai existau şi colibe de lemn, focuri şi o vatră centrală. Majoritatea erau umani, dar pe cărările noroioase se vedeau şi câţiva insectoizi de mărimea unor copii.

Aceştia îşi aveau propriile lor locuinţe în colţurile oraşului. Erau grădinari de chitină. Păstoreau milioane de insecte, arahnide şi artropode, îngrijindu-le generaţie după generaţie până ce adunau un număr colosal de furnici cât vârful de ac, miriapode lungi de un cot şi viespi târâtoare din nenumărate specii. Prin tehnici ciudate, îşi transformau turmele în ziduri, presându-le cu blândeţe laolaltă, amestecându-le şi netezindu-le, presându-le pe cele ce încă mai trăiau, modelând masa de chitină ca pe un soi de ghips. Construiau bungalouri şi vizuini cu mortarul lor viu, îl hrăneau cu atenţie, astfel ca micile vietăţi să nu moară, ci, împreunate cu celelalte, să devină arhitectură, un ghetou de case vii.

Locuitorii umani vorbeau mai multe dialecte de galaggi, iar ici-colo găseai câte unul vorbind tesh, o limbă amestecată. Şeful era o matahală de om: nervos, după câte văzu Cutter, pentru că ştia că este un mediocru devenit conducător dintr-un capriciu al istoriei.

Cutter presupuse că acei refugiaţi care puteau avea grijă singuri de ei nu pierduseră timpul cu aşezarea asta. Oraşul Ascuns era o adunare a celor fără speranţă. Nu era de mirare că

păreau atât de neajutoraţi. Nu era de mirare că ajunseseră prada unor fiare.

Însoţiţi de urale şi de plecăciuni de curtoazie, călătorii fură îndemnaţi spre o colibă lungă cu un turn de beţe, un minaret primitiv de lemn. Era o biserică cu pereţii împodobiţi cu simboluri scuipate şi vopsite, înăuntru erau mese cu lame de oglindă şi papirus. O robă de lână fină. Căpetenia îi lăsă.

Preţ de câteva secunde se făcu linişte.

— Ce dracu' facem aici? spuse Cutter.

Se auziră ecouri; umbre care n-ar fi trebuit să se afle acolo porniră să se mişte. Cutter o văzu pe Elsie tremurând. Se strânseră într-un cerc, spate în spate.

— E ceva, şopti Elsie. E ceva aici…

— Eu sunt aici.

Vocea era răguşită şi semăna cu un mârâit. Se aruncară la pământ cu viteza unor vânători. Aşteptară.

— Ce eşti tu? spuse Judah.

— Sunt aici.

Vocea avea un accent, o notă cleioasă de parcă cuvintele i s-ar fi lipit de gât. Simţiră o mişcare pe care nu o putură urmări cu privirea.

— Aţi fost aduşi aici pentru a vă binecuvânta, după câte cred. O clipă. Da, de asta. Şi să vă spun ce să faceţi. Aţi venit aici să vânaţi pentru ei.

Drogon arătă spre masă. Roba de lână dispăruse.

— Vorbeşti limba noastră, spuse Cutter.

— Sunt un zeu mic, dar sunt totuşi un zeu. Voi sunteţi eroi. Asta e ideea. Voi vă vedeţi drept *eroi?*

Vocea părea să se scurgă din pereţi, parcă din mai multe locuri odată.

— Asta cred ei, spuse Pomeroy. Ce e rău în asta?

Se răsuci pe loc lent, un ateu aflat în prezenţa unui zeu. Drogon întorcea capul încetul cu încetul, mişcând buzele.

— Nimic, spuse vocea. Doar… o irosire a eforturilor voastre. Tu, mmm, tu ai o fetiţă de la o târfă, într-un loc numit Tarmuth. Tu ar trebui să pleci. Oraşul ăsta e condamnat. Scapă-i de aici, altceva îi va omorî, nu asta.

Pomeroy deschise gura. Elsie îl privi cu chipul lipsit de expresie.

— Deci, de ce te afli aici?

— Pentru că e oraşul meu pe care ei l-au construit pentru

mine la porunca mea. Ei mă doresc. Mmm, nu prea eşti sigur de Caucus, nu-i aşa, negustorule?

Cutter era paralizat. Ceilalţi îl priviră. Drogon făcu o mişcare înainte cu capul, ca şi cum ar fi vrut să scuipe. Vocea fără trup icni. Se petrecu o tulburare, ceva căzu şi se auzi cineva vomând, substanţa lucrurilor bolborosi şi, tremurând de efort, cineva se ridică din spatele mesei. Un chip slab şi gălbejit, cu riduri adânci şi capul ras, cu gura picurând vomă, holbându-se îngrozit.

Rămase nemişcat câtva timp, tremurând de parcă ar fi fost pus în gheaţă, apoi icni şi alergă spre un stâlp, să se ascundă în spatele lui. Cutter îl urmă, iar Pomeroy veni pe cealaltă parte; dar amândoi ajunseră şi nu găsiră nimic. Silueta dispăruse.

Vocea se întoarse, furioasă şi înspăimântată.

— Să nu-mi mai faci asta niciodată, spuse el.

Drogon îi şopti în secret lui Cutter la ureche.

L-am găsit. Am ghicit unde este şi i-am şoptit. I-am ordonat. „Nu ne citi gândurile”, am spus. „Arată-te”, i-am spus.

— Aşteaptă, făuritorule de şoapte, spuse Cutter. Al naibii zeu, spuse el să se audă în încăpere. Cum te cheamă? Cum de ne vorbeşti limba? Ce eşti tu?

Preţ de câteva secunde fu linişte. Cutter se întrebă dacă individul nu se strecurase într-o ascunzătoare taumaturgică. Când vocea reveni, avea un ton de om înfrânt, dar Cutter era sigur că simţea şi uşurare în ea.

— Vorbesc ragamoll pentru că am învăţat să o citesc din cărţile voastre. Sunt aici pentru că… la fel ca toată lumea de aici, am fugit. Sunt un refugiat. Miliţia voastră se îndreaptă spre Tesh, însă a trecut foarte aproape de Câmpia Catoblepas. Ne-a atacat oraşele şi avanposturile. Mănăstirile. Eu sunt un călugăr. Un călugăr al Momentului Lucrurilor Pierdute. Al Momentului Ascuns.

Miliţia trecuse prin foc periferia ţinutului Tesh. Oraşul îşi închisese porţile şi-şi întărise ţinuturile-tampon. Mânăstirea era departe, la adăpost, sau aşa ar fi trebuit să fie.

Când îşi dădură seama că se apropia o echipă de asasini, sclavi Refăcuţi din Noul Crobuzon, călugării aşteptaseră ca Tesh să trimită întăriri. Trecuseră zile până să-şi dea seama că nu avea să vină nimeni; fuseseră părăsiţi. Cuprinşi de panică, încercaseră să facă tot felul de planuri. Erau un templu consacrat Orizontului Multiplu, călugări dedicaţi diferitelor sale Momente, iar fiecare dintre aceste Momente deveni o brigadă.

Unii luptară; alţii căutară moartea sfântă. Călugării lui Cadmer, Momentul Calculului, ştiau că nu pot învinge şi aşteptară liniştiţi să primească gloanţele. Călugării lui Zaori, Momentul Vinului Magic, se îmbătară până ce muriră în plină viziune înainte ca vreun miliţian să-i poată atinge. Dar cei ai Momentului Porumbelului îşi trimiseră păsările să se arunce în roţile miliţiei şi să le oprească motoarele; cei ai Momentului Uscării transformară sângele miliţienilor în cenuşă; Pharru şi Tekke Shesim, Momentele Zăpezii Uitate şi al Memoriei, se alăturară şi declanşară furtuni de zăpadă.

Dar taumaturgii miliţiei erau experţi, iar sclavii neobosiţi, şi până la urmă mânăstirea nu rezistă. Iar când cedă, numai călugării lui Tekke Vogu, Momentul Ascuns şi Pierdut, mai scăpară.

Neofiţii lor fură ucişi, dar călugării se ascunseră în rugăciunile lor. Pentru atacatori, ei erau pierduţi. Se strecurară – departe de ruinele arzând ale templului lor, departe de Tesh, Oraşul Lichidului Târâtor, care se închisese pentru ei, care-i lăsase să moară. Se împrăştiaseră prin ţinut.

Călugărul le spuse tot. După câte simţea Cutter, era chiar dornic să o facă.

— Suntem ascunşi. Cunoaştem lucruri ascunse. Ne sunt date în grijă. Noi găsim lucruri pierdute. Călătoresc iute: călătoresc prin pasaje ascunse, pe căi pierdute. Când am ajuns aici, i-am pus să construiască locul ăsta. E uşor să fii zeu aici. Oricine vine, eu îi spun un mic secret, ceva ascuns. Aşa că-i fac să creadă în mine.

— Cum te numeşti, călugărule? spuse Cutter.

— Qurabin. Călugăr roşu din cercul opt al lui Tekke Vogu.

— Ăsta e nume de om?

Remarca stârni râsul.

— Numele noastre nu fac deosebiri. Mă întrebi dacă sunt un om? spuse vocea, brusc foarte apropiată. Nu ştiu.

Fiecare călugăr al lui Tekke Vogu era înfăşurat în Moment, dar lucrul acesta avea avantajele lui. Aşa puteau afla lucrurile ascunse şi pe cele pierdute. Închinarea la Vogu era vândută, nu dăruită. Preţul pentru protecţia Momentului era pierderea unui lucru, ascunderea unuia pentru adept, lucru dăruit către Vogu.

— Cunosc călugări care nu-şi cunosc numele. Cărora le-a fost ascuns. Care şi-au pierdut ochii. Casele sau familiile. Mie – când m-am supus lui Vogu –, mi s-a ascuns sexul. Îmi amintesc

copilăria, dar nu mai ştiu dacă eram băiat sau fată. Când urinez, mă uit în jos, dar nu văd nimic. Mi-am pierdut sexul.

Qurabin vorbea calm.

— Deci vrei de la noi să te scăpăm de creatura care vă atacă? întrebă Cutter.

— Nu eu, spuse Qurabin. *Ei* vă vor, ei îşi doresc nişte eroi. Protejarea acestui adăpost nu are niciun rost.

Călătorii schimbară priviri între ei.

— După standardele zeilor, tu nu eşti un protector prea grozav, nu? spuse Elsie.

— Am spus eu vreodată că aş fi? Ei sunt de vină – au construit oraşul ăsta stupid în jurul meu şi *tot vor* câte ceva de la mine. N-am *cerut* eu asta. Dar protectorul meu unde este? Ce a făcut Tesh cu mine, pot să fac şi eu. Las oraşul să ardă.

— Nu asta ai spus mai înainte, spuse Cutter, dar Judah îl întrerupse.

— Dar cine eşti tu să hotărăşti?

Păşi înainte şi se uită la altarul improvizat de parcă ar fi ştiut ce ascunde Qurabin.

— Cine eşti tu? spuse el cu glas ridicat. Au venit aici, au făcut tot ce au putut ca să amenajeze acest loc, după ce au fugit de cei care-i omorau doar pentru că locuiau prea aproape de Tesh; au încercat să construiască ceva şi au făcut o singură greşeală. Au căutat un zeu şi te-au găsit pe tine. Ne-au promis ajutor – ne-au promis un ghid. Aşa că spune-ne. Vom face tot ce putem ca să-i ajutăm. Iar tu să faci tot ce poţi ca să ne ajuţi pe noi.

Umezeala pădurii se strecura, picătură cu picătură, în biserica încropită.

— Spune-ne unde este. Nici măcar nu cred că nu-ţi pasă. Ba îţi pasă. Vrei să ne spui. Vrei să avem grijă de ei. Ştii bine. Aşa că spune-ne. Am primit oferta ta. Au nevoie să le ucidem creatura aceea, după care tu ai să ne dai ceea ce ai promis.

— N-am să scot nimic din casa lui Vogu pentru *voi*...

— N-am de gând să ascult predicile tale, atâta timp cât iei frânturi din casa zeului tău ca să-i impresionezi pe localnici. Spune-ne unde este fiara, noi vom rezolva problema, apoi ne vei spune unde găsim Consiliul de Fier.

— Nu sunt un trădător, spuse Qurabin. Eu cumpăr. Pentru fiecare lucru pe care îl aflu, pierd ceva. Şi asta doare. Vogu nu dă

nimic pe degeaba. Când am descoperit adevărul despre târfa şi fiica omului vostru, m-a durut şi am pierdut ceva. Am pierdut ceva ce s-a ascuns în Moment. Sunt ca un om gol dinaintea voastră. Să descopăr asta? *Consiliul de Fier?* Asta o să mă *coste.*

Se lăsă din nou tăcerea şi picăturile se auziră din nou.

— Fiara, spuse Judah. Unde e?

Tăcere lungă.

— Aşteptaţi, spuse vocea şi din nou se simţi uşurarea.

A obosit să o tot facă pe zeul, gândi Cutter. Se uită spre Judah, care stătea, tremurând şi splendid. Qurabin era pierdut, Cutter vedea asta. Înfrânt. Doritor, părăsit şi iar doritor, dinaintea lui Judah cel drept.

— Încerc, spuse vocea cu un hârâit.

Când Qurabin se auzi din nou, glasul îi era cuprins de durere.

— La naiba. Drace. Am descoperit. Fiara.

— Ce ai pierdut? spuse Cutter.

— Numele cuiva.

Cuiva important, auzi Cutter.

13

Soarele apunea când ajunseră în locul umed şi rece. Noroi şi poteci primejdioase şi copaci albi descojiţi. Mlaştina asuda. Copacii abia dacă foşneau.

Ajunseră acolo, ei, repudiaţii Noului Crobuzon, Susullil şi Behellua, un mic număr de locuitori curajoşi din Oraşul Ascuns. Qurabin era cu ei, ascuns.

Cutter era dornic să audă sunete. Voia să cânte sau să râdă. Peisajul nu-l băga în seamă şi el se simţea ofensat. Încercă să-şi imagineze o prezenţă şi nu reuşi decât să devină conştient de rămăşiţele aparţinând Noului Crobuzon pe care le lăsase în urmă. Confunda locul în care se afla cu locurile prin care fusese.

Judah mergea în faţă. Un golem enorm păşea alături de el. Înalt de aproape trei metri, făcut din lemn şi din cele câteva arme tăioase de care se puteau lipsi cei din Oraşul Ascuns. Judah le prinsese în articulaţii mobile, iar gâtul îl făcuse dintr-o improvizaţie de articulaţie în nucă. S-ar fi putut manifesta doar atingând o stivă de lemne, dar dacă aceasta ar fi fost menţinută doar prin taumaturgie, l-ar fi golit de energie şi s-ar fi dezmembrat.

Judah ascultase din nou cilindrul de ceară. *Să nu te simţi de parcă nu te-aş cunoaşte eşti ca o soră în familia noastră,* spune vocea. *E mort. Uzman e mort.* Cutter văzu tristeţea lui Judah ascultând mesajul cel vechi şi se întrebă ce însemnase Uzman pentru el.

— Ştii de ce am devenit un golemist, Cutter? Cu ani de zile înainte de Războiul Maşinăriilor. Nu se câştiga bani din asta atunci când am început. M-a atras partea magică a golemetriei. Nici măcar partea materială a ei. Ştii că există şi sunete-golem. E greu, dar se poate face unul. N-ai văzut niciodată un golem-umbră, nu-i aşa? Acest fel de golem, spuse el arătând spre lemne, e de fapt un produs secundar al meu. Nu mă reprezintă deloc.

Poate. Cu toate acestea, creatura pe care o construise era puternică şi arătoasă. Când îşi legăna capul, soarele lucea în ochii lui de mărgele ieftine. Degetele îi erau făcute din cuţite ruginite.

— Fiara e aproape, se auzi vocea lui Qurabin.

Vocea îi era pătrunsă de durere: din nou dăduse ceva la schimb pentru această informaţie.

Cutter dădu cu piciorul într-o grămadă cu nuanţe bolnave şi tresări şocat. Erau resturile unui animal. Lovitura o desfăcu şi se revărsă, răspândind duhori. Cutter se împiedică, iar Pomeroy se întoarse şi strigă, în vreme ce Elsie spunea ceva.

— Aici! repetă Elsie.

Stătea lângă un cadavru. Cutter văzu lucirea descompunerii. Cea mai mare parte a pieptului lipsea.

— Sfinte GurăMultă, spuse Cutter. Suntem în sala lui de mese.

— Repede! spuse Judah. Repede, aici!

Stătea la marginea mlaştinii, arătând spre un tânăr aşezat şi acoperit cu lipitori. Băiatul era hidos de slab. Nu ridică privirea, ci rămase cu ochii la bucata de carne verzuie pe care o mesteca.

Cutter scoase un ţipăt. Văzu un bărbat emaciat, camuflat cu ierburi şi beţe. Bărbatul mesteca. Alături de el se afla un tapir de junglă. Fălcile i se mişcară.

— Judah, spuse Cutter. Judah, treci înapoi, iar Judah se întoarse.

Peste tot în apă erau trupuri nemişcate, doar mestecând. Femei şi bărbaţi, un câine care tremura. Cu toţii erau mânjiţi cu o substanţă învechită în jurul gurii şi păreau să fie aşezaţi de-a lungul unei viţe.

Gaze bolboroseau şi ceea ce crezu Cutter că e un cheag de mucus începu să se ridice. Clipi. Ceea ce crezuse că erau pietre sau găuri erau de fapt ochi. Un pâlc de ochi negri. Se ridică.

Acelea nu erau viţe, ci tentaculele creaturii. Câte unul se întindea de la fiecare siluetă schiloadă – de la fiecare adult, copil, de la fiecare animal, înfipt în spatele gâtului lor. Ceea ce mâncau victimele se dirija spre acele intestine groteşti, urmând o cale peristaltică. Victimele nu mai erau decât conducte pentru hrană, lipsite de raţiune. Şi suspendată în centrul tentaculelor, din care mai atârnau şi altele libere, era creatura care se hrănea prin ei.

Corpolentă ca un om obez, cu formă vagă şi oribilă de polip. Nu atârna inertă, ci plutea plină cu gaz sau prin taumaturgie. Cutter văzu un mănunchi de picioare de crustaceu, ca ale unui crab, desfăcându-se de dedesubt, imposibil de subţiri şi de strânse laolaltă. Creatura stătea înălţată pe ele ca şi cum s-ar fi sprijinit pe nişte picioroange subţiri. Picura. Privea. Tentaculele îi tresăriră şi se despletiră.

Creatura porni iute, legănându-se grotesc pe picioare care n-ar fi trebuit să o poată susţine. Se deplasa fără să deranjeze victimele idioate care o hrăneau.

Locuitorii Oraşului Ascuns fugiră, urmăriţi de fantomele ceţii calde şi de tentaculele creaturii. Creatura se prindea cu gheare de pasăre şi bucăţi de carne înmugureau din ea ca nişte ochi de melc. Cutter avu senzaţia că arma lui cu repetiţie era minusculă. Fugi spre Judah. Apendicele creaturii păreau să umple spaţiul. Cutter văzu ochi mici la capătul unui tentacul, un orificiu mobil, cu dinţi concentrici, ca ai unei murene.

Cutter trase spre trupul elastic, atinse ţinta şi nu făcu altceva decât să desprindă o bucăţică şi să producă o scurgere lăptoasă. O încâlceală de tentacule ce şerpuiau unul peste altul se îndreptă spre el, ca un ghem de viermi.

— Ucideţi-o! spuse Qurabin de undeva.

Se auziră mai multe focuri de armă.

Cutter îl auzi pe Judah – „Staţi, staţi” – apoi văzu golemul. Acesta trecu prin desişul de tentacule şi tăie câteva din mers. Altele se înfăşurară peste el şi se înfipseră în gâtul golemului. Tentaculul tresări. Se scutură câteva secunde, îşi flexă glandele, scuipă enzime în lemn. Se opri confuz.

Golemul ataca în felul lui simplu, lovind cu cuţitele şi cu mare forţă vrăjită. Împroşca materie şi sânge şi creatura se clătină, iar toţi cei care mâncau pentru ea se opriră. Pomeroy fugi spre

monstru şi înfipse gura flintei în grăsimea lui. Sunetul exploziei fu amortizat de carne, dar pentru prima dată un glonţ îi ajunse în măruntaie.

Chiar şi aşa, creatura nu se prăbuşi, doar se clătină şi dădu înapoi, însă golemul se aruncă din nou asupra ei. Cutter îl privi pe Judah mişcând. Somaturgul îşi mişca trupul puţin, iar golemul de lemn şi lame îl imita. Lovitură după lovitură, golemul hăcui prădătorul.

Victimele creaturii erau moarte sau în comă. Fuseseră mult timp maşini de mâncat pentru creatura nesătulă.

Susullil şi Pomeroy erau răniţi. Susullil îl lăsă pe Cutter să-i cureţe rănile. Doi locuitori ai Oraşului Ascuns fuseseră ucişi. Unul căzuse destul de aproape de oamenii înfometaţi nenatural aflaţi sub influenţa animalului, iar ei se întinseseră fără vlagă şi-l muşcaseră.

Orăşenii luară trofee organice, scobind prin carnea creaturii după ciocuri şi oase. Cutter era dezgustat. Îşi dorea să fi avut un aparat. Îşi imagina heliotipia: Susullil lângă Judah şi Elsie şi Pomeroy cu flinta lui, şi el, Cutter, la capăt, alături de golem, cu toţii având expresia hotărâtă a vânătorilor.

În noaptea aceea, în coliba lungă din Oraşul Ascuns, se organiză o petrecere urâtă. Bărbaţi şi femei care fuseseră culegători-vânători şi chelonezii dansară, îmbătaţi cu distilate.

Încăperea era traversată în toate direcţiile de cărăbuşi. Aceştia nu vorbeau niciodată; nu încurcau pe nimeni. Veneau, culegeau mâncarea rămasă, frecându-şi antenele între ele.

Susullil era cu Behellua. Cutter îi privi şi se gândi la noaptea aceea pe care el o considera drept o noapte de sex, deşi se îndoia că *ei* o considerau la fel.

În jurul mesei se spuneau poveşti. Pentru cei din Oraşul Ascuns, Qurabin era un zeu devenit brusc intervenţionist şi pământean. Călugărul se mişca nevăzut printre mese, traducând pentru ceilalţi.

Prin intermediul lui Qurabin, Susullil podgoreanul spuse povestea celei mai bune recolte pe care o avusese Casa Predicus, despre butăşirea vierului prim ca să iasă vierul secund, ale cărui fructe erau mai uscate şi mai bune. Povesti despre lupta care se duse, despre tristeţea pe care o simţise la moartea vierului. Când povestea se termină, crobuzonienii aplaudau alături de ceilalţi.

Era rândul lor şi căzu în sarcina lui Cutter să povestească. Orăşenii cântau uşor, în ritmul unei tobe, astfel că începu să vorbească în ritmul lor. Se poticni, privi în jos, apoi în sus din nou – contrariat şi ameţit de băutură, cu plăcerea celui ce se laudă – şi vorbi.

— Asta e o poveste de dragoste, spuse Cutter. Care n-ar fi trebuit să fie. A durat o noapte şi o dimineaţă. Cu cinci ani în urmă. Am găsit un om. Era într-o tavernă de la docuri. L-am rugat să meargă acasă cu mine. În noaptea aceea eram sub influenţa prea-ceaiului şi a shazbah-ului, şi am făcut ceea ce vrem toţi să facem, ştiţi voi, şi a fost bine.

Când Qurabin traduse, podgorenii râseră. Elsie şi Pomeroy lăsară privirile în jos.

— Şi mai târziu, în timp ce dormea, eu l-am dat deoparte şi m-am dus la oală şi i-am văzut hainele. Din buzunar îi ieşea un pistol mic. Nu mai văzusem niciodată o armă atât de delicată şi, chiar dacă mi-am zis că nu e treaba mea, am scos-o şi, odată cu ea, a ieşit şi o insignă. Era a miliţiei. Omul era miliţian. Nu ştiam ce să fac. Care era misiunea lui? Se ocupa de droguri? Se ocupa de Depravare? Oricum, mă prinsese. M-am gândit chiar să-l împuşc, dar n-am făcut-o. Aşa că m-am gândit că poate pot scăpa mai devreme, sau poate că mă pot ruga de el în drumul spre închisoare, poate aşa, poate aşa. Şi până la urmă mi-am dat seama că nu pot face nimic. Aşa că m-am culcat din nou. Şi atunci s-a trezit. Aşa că am făcut-o din nou.

Alte urale.

— Şi dimineaţă devreme am făcut-o *iarăşi.*

Sunt beat, gândi Cutter. Dar nu-i păsa.

— Şi am aşteptat, m-am gândit să-l implor sau să-l mituiesc – pentru că acum ştiam ce-i place, nu? Şi m-am ridicat din pat şi am ieşit din casă, gândindu-mă să nu mă mai opresc. Să ajung la corăbii, să-mi schimb numele, n-aveam de gând să merg la închisoare, nici să ajung vreun Refăcut. Dar am trecut atunci pe lângă o brutărie, apoi pe lângă un zarzavagiu şi n-am putut lăsa totul în urmă şi să pierd totul. Nu puteam să dispar pur şi simplu. Aşa că, în loc să fug, am făcut piaţa. Şi m-am întors. L-am trezit. Am luat împreună micul dejun, în prăvălia mea din Mlaştina Bursucului… după care a plecat. Sărutări grele de adio şi gata. Nu l-am mai văzut niciodată. Am rămas acolo, mirat. Poate că nu avea să facă niciodată nimic împotriva mea. Dar după cum văd eu lucrurile, după câte am făcut pentru el în noaptea aceea şi

micul dejun atât de bine pregătit – peşte prăjit, tocană condimentată şi fructe cu cremă, cu o floare în mijlocul mesei de parcă am fi fost căsătoriţi – cred că s-a îndrăgostit de mine cu adevărat pentru câteva minute în dimineaţa aceea. Nu, serios. Şi eu m-am îndrăgostit de el. N-am iubit niciodată mai mult pe cineva atunci când m-a sărutat şi şi-a luat rămas-bun. Pentru că sunt sigur că ştia că eu ştiam. Ăsta a fost cadoul lui pentru mine, să plece, să-şi ia adio. Tot aşa cum micul dejun a fost cadoul meu pentru el. N-am iubit şi nici n-am să mai iubesc atât pe altcineva, cu excepţia unui singur om.

Când se vădi că terminase, podgorenii râseră cu poftă şi se auziră alte aplauze ici-colo. Elsie şi Pomeroy bătură puţin din palme, deşi Pomeroy nu se uită la el. Văzându-l pe bărbatul cel mare, Cutter simţi o undă de afecţiune. *Fii binecuvântat,* gândi el, şi ca să pună capac la toate, Elsie îi dărui chiar un zâmbet scurt.

Apoi îl văzu pe Judah şi zâmbetul de pe chipul golemistului era diferit – fără efort şi fără legătură cu subiectul, ca zâmbetul dăruit unui idol, iar Cutter se aprinse de pasiune pentru bătrân.

Cutter nu era interesat de zei. Erau câţiva în panteonul Noului Crobuzon pentru care simţea un fel de afinitate, de obicei din motive eretice: ca în cazul lui Crawfoot, ale cărui peripeţii nu-i păreau nişte clovnerii inepte, ci acte subversive tactice. *Eşti un insurecţionist, nu-i aşa?* gândise el întotdeauna, în vreme ce preoţii acordau o indulgenţă răbdătoare zeului-bufon din Crawfootfete E’en. Dar nu adora niciun zeu. Rugăciunile lui erau cinice sau dictate de moment. Dar îşi dădea seama de puterea rugăciunilor lui Qurabin.

Călugărul putea găsi cele ascunse şi pierdute, deşi îl costa. Dar Cutter nu mai auzea în glasul lui Qurabin aroganţa dată de această putere. Îşi dădea seama că se schimbase ceva. *Călugărul cedează,* gândi Cutter.

— Galaggi spun despre asta că este… *sobrech* sau *sobrechin lulsur.* E un joc de cuvinte, se auzi vocea lui Qurabin care se auzea mai tare sau mai încet pe măsură ce călugărul dezvăluia informaţia. *Sobresh* înseamnă „odios”, iar *sobr’chi* înseamnă „căpitan”. În limba mea nu are nume. În Tesh, nu ne ocupăm aşa de mult de clasificări ca voi.

Cutter simţi dezgustul, furia din vocea lui Qurabin când veni vorba despre Tesh.

Nu fu mirat a doua zi, când Qurabin veni la ei când se treziră

şi le spuse că nu vor călători singuri. Călugărul nu avea să le spună unde era Consiliul de Fier, ci avea să le arate.

Vrea să se odihnească, gândi Cutter. *Şi să fie singur. Cu noi. Să mai capete curaj. Călugărul se va ascunde tot mai mult, cu orice preţ. Ce mai contează? Pentru ce mai trăieşte el – ea? Cui să mai fie loial?*

Ploua, dar era o altfel de ploaie. Razele soarelui erau prinse în fiecare picătură ca nişte insecte în chihlimbar, aşa că părea să plouă cu lumină. Locuitorii Oraşului Ascuns le făcură semne de rămas-bun din mână.

Susullil zâmbi spre Cutter şi dădu din cap.

— Nu ne-am înţeles niciodată, nu-i aşa, băiete? spuse Cutter vizibil amuzat.

Qurabin îşi luă rămas-bun cu glasul lui ciudat de androgin. Nimeni nu părea mâhnit de plecarea zeului lor.

Fireşte, Cutter nu înţelegea nimic din ce spunea Qurabin. *„Sunteţi un popor liber acum, nu aveţi nevoie de zei”* gândi el. Sau *„Să-mi respectaţi amintirea, altfel mă voi întoarce şi vă voi lua lumina ochilor”* sau *„N-am fost niciodată un zeu, sunt şi eu un fugar ca şi voi, m-am pierdut din pricina unei religii idioate.”*

Călătorii porniră spre nord-vest şi spre nord. O zi, apoi alta, prin pădurea care se răcea uşor. Terenul se înălţa şi coroanele copacilor se răreau.

Arborii deveniră mai împrăştiaţi. Urşi supli şi viespi dungate de mărimea unor pisici veneau să bea din bălţi. Cutter avea impresia că vede câte ceva cu coada ochiului; credea că sunt supravegheaţi.

În tovărăşia nevăzută a călugărului, se deplasau cu totul altfel. Drogon fu primul care-şi dădu seama. *„Călătorim prea repede”* îi spuse el lui Cutter. Arătă în jos, spre un copac bătrân în forma literei Y ce se remarca faţă de restul. *„Ia-l ca reper”,* şopti el.

Cutter încercă să-şi privească picioarele, dar ameţi; terenul se schimba cu oarecare nesiguranţă, de parcă ar fi patinat. În faţă, la aproape un kilometru, văzu copacul lângă un râu; îl auzi pe Qurabin mişcându-se şi vorbind tare; se aplecă pe sub o creangă cu spini, îi dădu drumul şi mai făcu doi paşi, apoi se opri, în vreme ce Drogon îi şopti *„Ţi-am zis eu.”*

Trecuseră de apă. Cutter vedea printre tufe copacul cu coajă

neagră şi cu ramurile desfăcute spre cer ca într-o rugăciune. Trecuseră şi de el.

Nu se petrecea nicio dislocare. Nu făceau decât să meargă. Însoţitorii lui păreau consternaţi, cu excepţia lui Judah.

— Ce te costă? îl întrebă golemistul pe Qurabin. Ca să găseşti căile astea.

— Astea sunt căi ascunse, scurtături – căi pierdute, spuse călugărul. Uneori, Momentul mă lasă să le folosesc. Uneori. Am spus că am să vă duc.

Călugărul părea obosit.

De ce atât de repede? gândi Cutter. *Nu e nevoie să călătorim astfel. Ce te costă pe tine toate secretele astea?*

Mergeau din ce în ce mai repede, deşi nu făceau decât să păşească, la fel ca şi până acum. În fiecare zi, cărările călugărului îi purtară din ce în ce mai repede. Trecură de stâlpi de piatră plantaţi în mijlocul copacilor şi îi ocoliră ca să iasă pe un platou uscat. Pădurile deveneau jerpelite; ca şi cum ar fi mers printr-o tapiserie veche.

— Pe… *aici,* cred, spune Qurabin, iar acele busolelor lor înnebuneau când străbăteau kilometri din câţiva paşi. Mergeau mai repede decât caii.

Cutter înţelese că eforturile lui Qurabin erau un apostat. Qurabin smulgea lucruri pierdute şi ascunse din domeniul Momentului. În fiecare zi, Qurabin se auzea mai firav.

— Tu vrei să dispari, spuse Cutter încet de tot.

Călugărul era defazat, renegat, refuzat de istorie şi de ţinut. *Tu vrei să dispari. Cu fiecare cale pierdută pe care o descoperi, pierzi câte ceva – ceva ţi se ascunde. Te-ai săturat. Şi aşa vrei să termini cu toate. Să dai un înţeles lucrurilor.* Călătoria lor era sinuciderea premeditată a lui Qurabin.

— Ştii ce face călugărul, îi spuse Cutter lui Judah. Să sperăm că Qurabin nu se va pierde cu totul înainte să ajungem la destinaţie.

— E aproape, spuse Judah şi zâmbi atunci cu o bucurie faţă de care Cutter nu reuşi să se abţină şi zâmbi şi el.

Ţinutul era acoperit cu ierburi. Depresiuni argiloase, mlaştini şi albii secate întrerupeau pantele joase. Trecuseră atâtea săptămâni de când plecaseră. Văzură pâlcuri de copaci uscaţi şi ruine. Sub vânt, lanurile sălbatice făceau valuri ca o mare. Călugărul era tot mai slab, tot mai ascuns, dar continua să-i

amăgească şi îi trecu peste ape, pe lângă turme de animale, pe lângă miriapozi de mărimea unor pitoni înfăşuraţi în jurul copacilor.

Într-o zi văzură creaturi care lăsau în urmă o dâră de polen şi praf şi scuturau ierburile ca nişte balene la suprafaţa mării. Borinatch, nomazii copitaţi ai câmpiilor. Un clan familial, cu tinerii în faţă şi regina la urmă. Nomazii erau mult mai înalţi decât oamenii. Se deplasau în galop, aruncând cu picioarele ca nişte cârje.

Una dintre femele întoarse spre ei un chip animalic prietenos şi îi văzu; le făcu din mână când trecu duduind pe lângă ei. Mâinile de borinatch funcţionau într-un mod ciudat. Parcă mâna aceea apăru şi dispăru.

Călătorii deveniseră o echipă rezistentă. Muşchii le erau umflaţi; ţinteau cu armele ca nişte experţi. Tăieturile primite de Pomeroy erau pigmentate, astfel că bărbatul purta nişte cicatrici negre splendide. Elsie avea părul sălbatic prins într-o basma. Bărbaţii aveau bărbi lungi şi părul aspru prins la spate cu fâşii de piele: numai Drogon ieşea în evidenţă, se bărbierea la câteva zile. Aveau grijă de fiecare glonţ, duceau suliţe călite în foc. Arătau ca nişte aventurieri, ca nişte mercenari continentali.

Totuşi, nu suntem din ăştia. Există un motiv *bine întemeiat pentru călătoriile noastre.*

— Suntem aproape în luna Sinn, nu? spuse el. Sau am intrat deja? Am pierdut şirul zilelor.

Încercară să numere săptămânile pe degete.

Într-o noapte, Judah făcu patru figurine de lut şi, cu incantaţii mormăite, le făcu să danseze în timp ce tovarăşii lui băteau din palme ca să facă muzica. Când terminară, le făcu să se încline respectuos; apoi se prăbuşiră înapoi în ţărână.

— Vreau să vă spun tuturor că vă sunt recunoscător, spuse el şi bău din cana cu apă în chip de toast. Vreau să vă spun... suntem împreună de atâta timp încât parcă am uitat rostul călătoriei. Dar nu-i aşa. Nici măcar nu sunt sigur dacă credeţi în Consiliul de Fier sau nu.

Zâmbi.

— Cred că da. Dar poate pentru unii dintre voi nici nu mai are importanţă. Cred că te afli aici din pricina timpului petrecut în puşcărie, Elsie, spuse el, iar ea îl privi în ochi şi încuviinţă. Ştiu de ce te afli aici, îi spuse el lui Cutter. Chiar şi tu, poate, Drogon... Un rătăcitor ca tine... Miturile şi speranţele sunt moneda ta de

schimb, nu-i aşa? Asta e negustoria ta, asta te ţine în funcţiune. Te afli aici pentru că ai impresia că e un fel de Palat de Marţipan Consiliul ăsta de Fier, nu? Cauţi un soi de rai?

— Nu de asta sunt eu aici, Judah Low, spuse Pomeroy şi Judah zâmbi. Însemni foarte mult pentru mine, Judah, aş muri pentru tine, dar nu *acum.* Nu în timp ce se întâmplă toate astea în Noul Crobuzon. Sunt prea multe lucruri în joc. Sunt aici din pricina primejdiei despre care spui că se apropie de Consiliu. Şi pentru că am credinţa că o pot opri. De aceea sunt aici.

Judah încuviinţă şi oftă.

— Asta vreau să spun. Situaţia e mai importantă decât orice pentru oricare dintre noi. Consiliul de Fier…

Făcu o pauză foarte lungă.

— E greu, pentru că aşa trebuie să fie. Dar e vorba de Consiliu. E Consiliul de Fier. Şi guvernatorii Noului Crobuzon – nu ştiu cum – l-au găsit. Sursa mea, primul meu prieten, avea toate motivele să nu-mi spună, dar a făcut-o, slavă domnului. L-au descoperit după atâta timp. A trecut destul de mult pentru ca mulţi cetăţeni să nu mai fie siguri că a existat vreodată, iar mii dintre ei cred că a dispărut demult.

— Chaverim… prieteni… O să salvăm Consiliul de Fier.

A doua zi, Qurabin avu o lungă conversaţie cu Momentul. Călugărul de negăsit plânse, se rugă, scoase un sunet dezolat.

În sfârşit, Cutter vorbi.

— Călugărule, spuse el, ce s-a întâmplat? Eşti aici? Ai plecat?

— Nu mai e ascuns, spuse Qurabin cu o voce moartă. Ştiu unde să-l găsesc. Dar mă costă… Mi-am pierdut propria mea limbă.

Lui Qurabin nu-i mai rămăsese decât ragamoll, limba copilărească a călătorilor.

— Îmi aduc aminte de mama, spuse încet Qurabin. Îmi amintesc ce îmi şoptea. Dar nu mai ştiu ce înseamnă.

În glasul lui nu era nicio urmă de groază. Doar o recunoaştere lipsită de pasiune a faptului.

— Un lucru e pierdut, un altul e găsit. Ştiu încotro să mergem.

Străbătură căi neştiute. Culorile cerului pulsau.

Era o zi de Lanţuri când lăsară în urmă câmpia şi îşi dădură seama că urcau de ceva vreme; terenul se înclinase şi păşeau printre tufe cu fructe sălbatice, respirând un aer subţiat. Aveau dinainte un bazin de laterit roşu, un canion care se lărgea spre

un ţinut prea vast ca să fie o vale, unde continentul se despicase. Din spatele unei dorsale lungi de piatră, aerul era murdărit de un fum negru.

Judah rămase la marginea prăpastiei, privi în jos la fumul ce nu provenea de la focurile din ierburi şi urlă. Era un sunet de bucurie atât de bestial încât parcă fusese aruncat înapoi în istorie şi nu mai era om, nici fiinţă gânditoare, de vreme ce simţea o emoţie atât de absolută. Judah urlă ca un lup.

Nu încetini pasul. Coborî iute şi nu-şi aşteptă tovarăşii, ci se îndreptă spre potecile abia ghicite din preerie. Cutter îl ajunse din urmă, dar nu încercă să-i vorbească. Stâncăria era scăldată într-o lumină groasă, ca un sirop.

Cineva strigă spre ei şi fură cuprinşi de ecouri. O chemare, o comandă dată în mai multe limbi ce se succedară iute una după alta. Apoi în limba lor. Ragamoll, la aproape trei mii de kilometri de casă. Cutter icni. Trei siluete ieşiră dintr-o ascunzătoare.

— Staţi pe loc, staţi pe loc, strigă una. Vorbiţi ragamoll?

Cutter arătă că nu are arma în mâini. Dădu din cap cu o ciudată încântare. Tânărul vorbea cu un accent hibrid, modelând fonemele altfel decât în modul obişnuit pentru oraşul din sud, cam ca în Mocirla Câinelui, ca în mahalalele Noului Crobuzon.

Judah alerga spre cei trei: o femeie, un bărbat şi un cactus noduros. Soarele apunea în spatele lor, astfel că erau cuprinşi de umbră, iar Cutter nu le putea vedea decât siluetele. Fugind împiedicat spre ei cu braţele ridicate, Judah era scăldat în lumina apusului, cu chipul irizat şi roşiatic. Judah râdea şi striga.

— Da, da, da, vorbim ragamoll! spuse el. Da, suntem de-ai voştri! Surori! Surori!

Strigă din nou acelaşi lucru şi era atât de evident că nu reprezenta nicio ameninţare, că era într-un delir de afecţiune şi uşurare, încât paznicii umani păşiră înainte şi întinseră braţele spre el, ca să-l primească drept oaspete.

— *Surori!* spuse el. M-am întors, sunt *acasă,* eu sunt. *Trăiască Consiliul de Fier.* În numele tuturor zeilor, în numele lui Uzman…

Ei tresăriră la auzul acestui nume. Judah îi îmbrăţişă pe rând, apoi se întoarse, cu lacrimi şiroindu-i pe faţă, şi zâmbi fără reţinere, un zâmbet pe care Cutter nu-l mai văzuse niciodată la el.

— Am ajuns, spuse Judah. Trăiască, trăiască. Am ajuns.

Anamneză
Trenul perpetuu

Cu fiecare pas, apa şi rădăcinile ierburilor acvatice i se agaţă de picioare. Asta se petrece cu mulţi ani în urmă şi Judah Low e tânăr şi se află în mlaştini.

— Din nou, spune el.

Asta e tot. Nu e niciun *mulţumesc* şi nici nu e nevoie de vreunul. Limba asta are curtoazia integrată adânc în structură. Ca să obţii o expresie nepoliticoasă trebuie să depui efort şi să faci declinări neregulate.

— Din nou, spune el şi copilul longilin îi arată ce a făcut.

Sprâncenele i se înclină în ceea ce el ştie că este un zâmbet, deschide mâna şi între degete se află o jucărie longilină făcută din clisă şi alge. Copilul o pişcă să-i dea formă şi-i cântă cu un tril fără cuvinte şi o face să se mişte. Figurina are o singură mişcare, îşi îndoaie şi-şi îndreaptă picioarele ca nişte catalige. Face asta de mai multe ori înainte să pocnească.

Stau la marginea luminişului mărginit cu copăcei încurcaţi şi poteci acoperite cu ierburi complicate şi întâmplătoare. Trecerile sunt mascate de tufe şi vegetaţia este atât de densă şi atât de grea, atât de saturată cu apa mlaştinii, încât devine lipicioasă, e ca un lichid vâscos ce picură de pe crengi şi se coagulează brusc sub formă de frunze.

Mlaştina mimează orice fel de peisaj. Se deschide într-o pajişte şi poate deveni o pădure. Sunt locuri unde noroiul se solidifică destul de mult ca să se adune sub formă de munţi de mlaştină. Tuneluri pe sub rădăcini, cu podele de apă, întunecate şi labirintice. Locuri moarte în care copaci decoloraţi se iţesc din apa râncedă. Triburi de ţânţari şi muşte negre se reped la Judah şi-l însângerează cumplit.

Pentru Judah, aerul mocirlei nu e dăunător. E ca un acoperământ. În lunile pe care le-a trăit aici, Judah s-a obişnuit să se simtă protejat de el. Deşi toate înţepăturile pe care le primeşte se infectează şi are permanent diaree, este îndrăgostit de mlaştină. Priveşte în sus prin nori subţiri ca laptele îndoit cu apă, să vadă lumina apusului. Se simte însămânţat, cultivat şi

locuit de infuzori, o gazdă, un peisaj viu.

Copilul îşi scufundă mâna cu graţia speciei lui. Degetele se deschid radial din palma lui mică, o stea. Când se strâng, parcă sunt petalele unei flori, atingându-se într-un singur punct. Unghiile se concatenează, mâna îi devine o suliţă.

Tânărul longilin se îndepărtează în patru labe de Judah Low. Îşi întoarce capul pe un gât numai tendoane şi îl întreabă fără cuvinte dacă vrea să-l urmeze, iar el o face, cu o stângăcie pe care longilinul o iartă ca unui nou născut.

Când copilul merge, membrele lui străpung cu precizie apa. Judah Low pare să tragă mlaştina după el şi o răneşte, lăsând în urmă o tăietură largă. E norocos că femelele şi masculii acestui pui de longilin îl lasă în pace, cu toate că la fiecare pas atrage atenţia şi ar face bine să evite asta. Caimanul negru şi constrictorii îi aud cu siguranţă trecerea, ca a unui animal rănit.

Comuna longilinilor îl tolerase şi chiar îl primise bine din pricină că salvase odată doi tineri din ghearele unui prădător. Încă mai credea că animalul se repezise la el, dar îşi schimbase direcţia spre cei doi mititei care, atunci când se ridicase din baltă şuierând, îngheţaseră şi acele glande de camuflaj secretaseră taumaturgoni care să-i facă să pară a fi cioturi de copaci, nu copii tăcuţi, dar creatura era prea aproape să mai poată fi păcălită.

Judah ţipase şi lovise ceaunul cu bâta, generând un efect surprinzător de ciudat pentru balta aceea liniştită.

Nu înspăimântase creatura – un amalgam uriaş de leu de mare, jaguar şi salamandră cu picioare palmate cu care i-ar fi putut crăpa capul – dar o nedumerise şi o făcuse să se scufunde sub alge.

De atunci, de când perechea pe care o salvase fugise acasă şi cântase povestea într-un ritm sacadat pentru a sublinia adevărul ei, Judah fusese tolerat.

Longilinii nu vorbesc des. Uneori trec zile întregi.

Comuna lor nu are nume. Colibele se ridică dintre trestii, din apă, şi sunt înconjurate cu pasarele şi împodobite cu hamace, iar alte încăperi sunt îngropate în pământul umed. Insecte de mărimea pumnului lui Judah traversează aerul, torcând ca nişte pisici proaste. Longilinii le prind şi le mănâncă.

Longilinii se ung din cap până în picioare cu uleiuri care se pătează cu noroiul mlaştinii. Se mişcă precum păsările de baltă. Sunt asemenea păsărilor şi asemenea unor pisici scheletice, cu

figuri nemişcate, aproape fără expresie.

Masculii cântă melopee religioase dacă sunt masculi roşii sau construiesc case de trestie, meşteresc unelte şi îngrijesc fermele de mangrove dacă sunt masculi bruni. Femelele vânează, ridicând un picior după altul, atât de încet încât apucă să se usuce până ce iese din apă, cu ghearele răşchirate, astfel ca nicio picătură de apă să nu tulbure suprafaţa înainte ca asteriscul degetelor să se unească într-un stilet care atârnă deasupra propriei reflexii. Până ce vreun peşte sau broască trece, totul e nemişcat, apoi mâna străpunge apa şi se retrage pe loc, cu degetele deschise, cu vânatul înfipt în încheietură, ca o brăţară din care picură sânge.

Între case, tinerii se joacă cu golemi făuriţi din noroi, tot aşa cum copiii din Noul Crobuzon se joacă cu bile şi aruncă cu monede la liniuţă. Judah ia notiţe, face heliotipii. Nu e xenolog. Nu poate să hotărască ce este important. Vrea să cerceteze toate farmecele lor – camuflajul instinctiv al longilinilor, golemii lor, fizica ierburilor, defazajul lor temporal.

Nu ştie numele niciunuia şi nici măcar dacă au nume, dar pe unii i-a botezat conform cu unele caractere specifice: Ochi-Roşii şi Bătrânelul şi Calul. Judah îl întreabă pe Bătrânel despre figurinele de pământ. Jucării, îi spune informatorul, sau jocuri: ceva de genul ăsta.

— Deci voi nu le mai modelaţi? întreabă Judah, iar longilinul pufneşte şi se uită spre cer cu jenă.

Judah nu mai roşeşte la gafele pe care le face. Din câte îşi dă seama, este o problemă de proprietate, nu de abilitate: ar fi nepotrivit pentru un adult să facă figurine, tot aşa cum ar fi pentru un crobuzonian să se ceară la baie ca un ţânc.

Judah însoţeşte femelele. Par de sticlă în lumina soarelui. Prind mormane de păianjeni de apă mai mari decât palma desfăcută a lui Judah. Le storc mătasea, ţes pânze între rădăcini şi tufe scufundate, meşteresc capcane pentru peşti.

Judah vede ceva neobişnuit. Un peşte vioi ţâşneşte, cu solzii lucind. Atunci Judah aude o măsură de melodie, un ritm pe două-trei voci, *buh buh buh buh,* un ritm complicat, scos de mai multe femele, iar peştele se opreşte. A îngheţat în apă şi una dintre ele îl străpunge cu mâna, iar în clipa aceea tovarăşele ei încetează melodia şi peştele se zbate iar, dar e prea târziu. Judah vede scena din nou, câteva zile mai târziu, un cor aproape tăcut, un zumzăit care linişteşte pe moment prada.

Delfini de apă dulce trec prin canalele mai adânci. Sunt urâţi, creaturi mutante. Botul de sarcosauchus pe care îl au îi face să arate îngrozitor. Tânărul longilin încearcă să-l înveţe pe Judah cum să facă singur o figurină de noroi. Au ajuns la concluzia că este un copil ca şi ei. Modelele lui sunt disperat de primitive şi le provoacă o respiraţie întretăiată care este râsul lor.

Când longilinii le cântă statuetelor lor, încearcă şi el, amuzat, să-i imite, ştiind că arată ca un clovn şi, interpretând cu graţie, – Shallaballoo, spune el. – Callam callay cazah! Şi, fireşte, nu se întâmplă nimic, fireşte; toţi copiii longilini îşi pun în mişcare clisa, iar a lui cade şi se năruie.

E sfârşitul verii şi atmosfera malarică se subţiază. Se aud împuşcături. La fiecare pocnet de armă longilinii îngheaţă în camuflaj şi, pentru de câteva clipe, Judah rămâne singur într-un pâlc de copăcei. Odată cu liniştea, băştinaşii se întorc la vechea înfăţişare. Cu toţii îl privesc pe Judah.

* * *

Sunt vânători, având atârnate de haine trupuri mici ale mamiferelor din mlaştină. Explorează şi strâng probe din bălţi.

Judah trece la nici zece metri de unul, dar a devenit un localnic, aşa că omul nici nu-l vede, nici nu-l aude, doar înalţă puşca şi priveşte tâmp peste Judah la apă. Altul e mai ager. Ţinteşte pieptul lui Judah cu o mişcare expertă.

— Fir-ar a dracului de treabă, spune el. Era cât pe ce să te ucid.

Se uită precaut la hainele lui Judah şi la paloarea lui dată de traiul în mlaştină. Arată cu degetul spre nord.

— Restul sunt într-acolo, la vreo patru-cinci kilometri, să fii acolo până la apus, spune el.

Animalele din baltă sunt tăcute. Nu se mai aude chiţcăitul şi foiala şi plescăitul lor. Judah încetineşte. E o clipă în care, deşi nimeni nu e vinovat că se află aici, cu excepţia lui însuşi, trebuie să închidă ochii şi să se gândească ce va fi şi ce fusese. Nu vrea să scape momentul: se prinde de el ca un câine de piciorul unui om, până ce timpul se trage din îmbrăţişare sângerând, iar Judah revine, mai trist.

— Doamne, spune el.

E o creatură pierdută în timp. Tremură.

E o limbă de pământ, un dig. E un luminiş la marginea unei

bălţi mari, un lichid perfect plat şi acoperit cu resturi uşor mişcătoare. E o potecă nouă printre copacii picurători, spre o tabără cu corturi şi căruţe, colibe umede cu acoperiş de muşchi pe pământul curăţat. Se aud focuri de armă.

Judah duce un cadou în bagaj şi un buchet de flori de baltă. Vede un grup de oameni în cămăşi albe murdare şi pantaloni groşi. Cercetează hărţi şi se chiorăsc prin instrumente cu rol obscur. Fierb oale cu mâncare pe focuri care scot vălătuci de fum uleios ca nişte caracatiţe speriate. Îl salută pe Judah cu jumătate de gură. Probabil că arată ca o fantomă de noroi şi mucus. Animalele de povară Refăcute bat din picioare neliniştite la apropierea lui.

Căpetenia se ridică. Un om mai în vârstă, dar slab şi aţos ca un câine. Judah se uită numai la el, îl urmează în separeul lui de pânză de cort.

Lumina trece greu prin pânză. Interiorul e mobilat simplu, un dulap de lemn care se poate transforma în pat.

Bătrânul miroase buchetul ciufulit. Judah devine confuz – a uitat manierele de oraş. Trebuia să-i dea flori bătrânului? Dar bărbatul răspunde cu graţie, mirosind bobocii încă frumoşi şi punându-i în apă.

E bine legat. Părul lui e alb şi adunat într-o coadă îngrijită. Are ochi albaştri foarte vii. Judah scotoceşte prin sac (paznicii se încordează şi ridică pistoalele) şi scoate o figurină.

— Asta e pentru tine, spune el. De la longilini.

Omul o primeşte cu o plăcere vizibilă.

— E un zeu, spune Judah. Longilinii nu sunt preocupaţi prea mult de artă, de sculptură. Doar de lucruri simple.

E un spirit din frânghie împletită. Pe acesta l-a făcut Judah singur. Omul priveşte chipul de sfoară.

— Vreau să te întreb ceva, spune Judah. N-am ştiut că ai să fii aici chiar tu…

— Întotdeauna, când intrăm pe un teren nou. Asta e o lucrare sfântă, fiule.

Judah încuviinţează de parcă i s-ar fi spus ceva preţios.

— Mlaştina e populată, domnule, spune el. Cred că sunt aici ca să le pledez cauza.

— Crezi că nu ştiu asta, fiule? Crezi că nu ştiu de ce eşti aici? De aceea îţi spun că facem o lucrare sfântă. Încerc să te scutesc de suferinţă.

— Localnicii nu sunt aşa cum îi credeţi, cum aţi citit în bestiarul lui Shac, domnule…

— Fiule, eu respect fiinţele *potenţial inteligente* mai mult decât majoritatea, dar nu-i nevoie să-mi spui. A trecut mult timp de când am luat o hotărâre, sa-i spunem potrivită. Nu se poate discuta.

— Dar, domnule. Trebuie să ştiu cum… exact cum gândiţi să faceţi pentru că localnicii ăştia, longilinii, ei… Nu ştiu dacă vor putea face faţă situaţiei pe care vreţi s-o aduceţi aici…

— Nu am nicio intenţie să fac rău, dar, pe toţi zeii şi pe sfântul GurăMultă, n-am să fac cale-ntoarsă acum.

Glasul lui nu e aspru, dar pasiunea cu care vorbeşte îi dă fiori lui Judah.

— Înţelege, fiule, ce urmează să fie. Nu am de gând să le fac ceva rău longilinilor, dar dacă interesele lor se vor încrucişa cu ale mele, atunci da, ceea ce voi face eu îi va zdrobi.

— Ştii ce vezi aici? spune el.

— Noi toţi cei de aici şi toţi cei care vor veni, corabia cea mai prăfuită, fiecare preot, fiecare târfă, fiecare bucătar şi călăreţ şi Refăcut, fiecare dintre noi este misionarul unei noi biserici şi nimic nu va opri această lucrare sfântă. Nu vreau să fiu nepoliticos cu tine. Asta e tot ce aveai să-mi spui?

Judah se uită la el cu o teribilă tristeţe. Se chinuie să vorbească.

— Cât timp mai este? spune el în sfârşit. Care sunt planurile?

— Cred că ştii planurile, fiule.

Bătrânul e calm.

— Şi cât mai durează? Trebuie să-i întrebi pe localnici. Apoi trebuie să-i întrebi pe zeii şi spiritele *yon fen* cât de mult pietriş pot înghiţi.

El zâmbeşte. Atinge genunchiul lui Judah.

— Eşti sigur că nu mai ai altceva să-mi spui? Am sperat să aud alte lucruri de la tine, dar le-ai fi spus până acum. Vreau să-ţi mulţumesc pentru zeul pe care mi l-ai dăruit şi aş fi recunoscător dacă te-ai duce la longilini să le transmiţi respectul şi gratitudinea mea cea mai profundă. Ştii că am să-i văd destul de curând, nu?

Arată spre perete, spre o hartă în care se vede tot ţinutul de la Noul Crobuzon la Codrul Adânc, până la mlaştini şi portul Myrshock şi câteva sute de kilometri în interiorul continentului, spre vest. Detaliile sunt vagi: terenul este controversat încă. Dar

Judah vede haşurată zona de nivelat din inima mlaştinii.

— Ştiu ce văd, spune bătrânul cu bunătate în glas. I-am văzut la viaţa mea pe mulţi naturalizându-se. E un capriciu, fiule, indiferent de ceea ce crezi tu acum. Dar n-am să-ţi ţin predici. Nu te acuz. Am să-ţi spun doar că istoria vine peste noi şi că noul tău trib ar face bine să se dea deoparte.

— Dar, la naiba, spune Judah. Nu e un ţinut pustiu!

Bătrânul pare uluit.

— Cu ceea ce au, cu ceea ce au construit în mlaştina aceea vreme de secole, sunt bine-veniţi să dea piept cu realitatea pe care o aduc, dacă sunt în stare.

Ajuns înapoi în ţinutul apelor printre longilini, Judah nu ştie ce să spună. Desişul se adună în spatele lui, dar el ştie că zidul de verdeaţă e o minciună.

Copiii încearcă să-l înveţe din nou cum să facă un golem. Nu a reuşit niciodată până acum să-l facă să tresară măcar, se gândeşte că nu are talent. Un bătrân longilin se apropie în timp ce el se chinuie şi îl atinge pe piept. Judah deschide ochii şi simte ceva mişcându-se în el. Ori din pricina atingerii, ori din pricina aerului din mlaştină sau a mâncării, simte o uşurinţă pe care n-a mai avut-o până acum şi vede cu uimire că reuşeşte să mişte slab modelul lui de lut. Copiii longilini scot un bâzâit de aclamare.

— Sunt unii care se apropie, spune el seara.

Longilinii se uită politicos.

— Vin oameni care vor să asaneze mlaştina voastră. Vor despica ţinutul vostru şi îl vor micşora.

Judah îşi aminteşte harta. O tăiere în trei, clară. Cerneală ce se va transforma într-un teren modificat, milioane de tone de pietriş şi copaci devastaţi.

— Nu se vor opri din pricina voastră. Nu-şi vor schimba direcţia pentru voi. Trebuie să plecaţi. Trebuie să mergeţi spre sud unde vânează celelalte clanuri, mai adânc, mai departe.

Nu se întâmplă nimic mult timp. Apoi monosilabe longiline blânde.

— Acolo vânează alte clanuri. Nu ne doresc acolo.

— Dar trebuie. Dacă nu mergeţi, veţi vedea ce aduc oamenii. Clanurile trebuie să se reunească şi să se ascundă.

— Ne ascundem. Când oamenii vor veni, vom fi copaci.

— Nu va fi de ajuns. Oamenii vor usca pământul. Vor acoperi satul vostru.

Longilinii se uită la el.

— Trebuie să plecaţi.

Nu vor pleca.

În zilele următoare, Judah îşi roade unghiile. Mănâncă alături de longilini şi îi priveşte şi face heliotipii cu activităţile lor şi ia notiţe, dar cu sentimentul bolnav că o face pentru amintirea lor.

— Au fost lupte, o să-i povestească atunci când le va cere să ştie despre războaiele lor.

— Am luptat cu un alt clan în urmă cu trei ani şi mulţi dintre ai noştri au fost ucişi.

Judah întreabă câţi şi longilinul ridică mâinile – acesta are câte şapte degete la fiecare mână – le deschide şi le închide şi mai ridică un deget. Cincisprezece.

Judah clatină din cap.

— Foarte mulţi, foarte foarte mulţi vor fi ucişi dacă nu plecaţi, spune el, iar longilinul clatină la rândul lui din cap – a învăţat mişcarea de la el şi o foloseşte cu mândrie.

— Vom fi copaci, spune el.

Judah poate să-şi facă creatura de lut să danseze, în fiecare zi e tot mai bun. Acum face figurine de un cot înălţime, din lut şi paie. Nu ştie ce face de fapt sau cum l-au învăţat copiii longilini sau ce a pus în el adultul, dar noile lui abilităţi îl încântă. Modelul lui le poate înfrânge acum pe celelalte la întrecerea golemilor cu care se joacă.

E singura lui plăcere şi îi displace că o ia drept o evadare. O dată sau de două ori îi mai roagă pe longilini să-l urmeze în adâncul mlaştinii. Se simte inutil pentru că nu găseşte cuvintele cu care să-i facă să-l urmeze. Asta e cultura lor, îşi spune el, asta e calea lor, natura lor. Ei sunt de vină, nu el. Dar nici el nu crede asta.

Se simte prins în capcana istoriei. Se poate zbate ca un fluture prins, dar nu poate fugi.

Alte reverberaţii şi exploziile armelor vânătorilor se aud toată ziua. Judah înţelege ceva. Priveşte longilinii încolţind un amfibian cât un viţel şi cântă împreună ritmul *uh uh uh uh,* iar pentru o jumătate de secundă broscoiul se pietrifică în mijlocul unui salt, prins în timpul îngroşat. Judah îşi dă seama că ritmul pe care-l îngână este un ecou al cântecului copiilor pentru golemii de noroi. Acelaşi, dar mult mai complex.

Este obsedat de incantaţie. Ar vrea să păstreze momentele, să congeleze sunetele, să le prindă. Nu poate decât să le măsoare tempoul cât mai precis şi să le noteze ca să înţeleagă legăturile dintre ele.

Judah lucrează repede. Simte un nod care-l leagă. Prietenul lui apropiat, Ochi-Roşii, îl ajută.

— Facem forme care mişcă. Cu toţii: tinerii într-un fel, vânătorii altfel.

Şi Judah înţelege că incantaţia copiilor nu este decât o imitaţie; mâinile lor sunt acelea care fac golemul. Ritmul vânătorilor face acelaşi lucru ca şi degetele copiilor care modelează. Ambele acţiuni sunt de acelaşi fel.

Departe se aude zgomot industrial. Un ritm mârâit.

Primul longilin care moare este un tânăr prea confuz ca să-şi controleze camuflajul. Este împuşcat de un vânător înspăimântat de trecerea rapidă între stări ale animalului patruped care pare un copac putred. Nu ştie ce a ucis şi doar din întâmplare şi din pricina fricii de necunoscut nu mănâncă copilul. Clanul găseşte trupul mic.

Au ajuns la lac, gândeşte Judah. Îşi imaginează nenumărate vagoane încărcate cu piatră şi pământ adunându-se la mlaştină.

A venit timpul. Să facă în aşa fel încât clanul să se adâncească în pădure şi să dispară. Nu mai există alt moment în afară de acesta. A fost înfrânt. Deşi în fiecare seară a repetat acelaşi lucru – trebuie să plecaţi, aici nu sunteţi în siguranţă, mai mulţi vor muri – a renunţat. Se dezice. Devine din nou un observator.

Longilinii dezbat problema în linişte. Hrana devine rară. Peştele şi animalele fug sau se sufocă. În mlaştină se toarnă venin, scurgerile a mii de femei şi bărbaţi, mizeria din latrine şi cristalele de curăţat, praful negru şi mormintele înjghebate.

Încă o moarte, o femelă surprinsă singură. Mugetul industriei se aude tot timpul.

Un grup de vânători se întoarce şi încearcă să povestească ce a văzut. Un lac secat, ceva apropiindu-se. Deja au venit maşinile de săpat hidraulice, Judah ştie asta după duduitul continuu.

— Unul a încercat să ne facă rău, spune un longilin şi arată adunării arma pe care a luat-o.

E murdară de sânge de om. Au ucis, iar Judah ştie că asta pune capac la toate. A expirat timpul. Ei nu-şi dau seama. Soarele a murit pentru ei. Nu a mai rămas nimic. E flămând să

înveţe, să păstreze cultura aceasta în notiţe, să-i salveze măcar aşa.

După crima aceea, longilinii au devenit pradă.

Masculii roşii îşi dezvelesc zeul şi îl remodelează ca un spirit ucigaş. Reînvie cultul morţii. Femele alese şi masculi maronii îşi înmoaie mâinile-suliţă în otravă care ucide la cea mai mică zgârietură şi care se strecoară prin pielea lor şi îi va ucide şi pe ei într-o zi şi o noapte, aşa că nu au de ales decât să devină sinucigaşi fanatici aruncaţi împotriva grupului care vine.

Judah vede cadavrele crobuzonienilor înţepaţi de mâinile longilinilor, umflate cu toxine, plutind prin băltoace înverzite. Dacă va fi văzut în tovărăşia longilinilor va fi considerat trădător de rasă, trădător al oraşului şi va fi condamnat la o moarte lentă, nepedepsită, ci chiar încurajată. Viteji longilini prind oameni în ambuscade pe drum.

Ucid oameni şi câţiva cactuşi în grupuri de trei sau patru. Se oferă recompensă pentru fiecare pereche de mâini de longilin. În câteva zile apar nou-veniţi în mlaştină, vânători de recompense. Se îmbracă în boarfe apocaliptice ca o sfidare faţă de toate societăţile, renegaţi din o sută de culturi. Judah îi vede printre copaci.

Nemernici din Cobsea şi din Khadoh şi cactuşi piraţi din Dreer Samher. Sunt şi vodyanoi, drojdia ţinutului Gharcheltist şi din Noul Crobuzon. O femeie de doi metri înălţime luptă cu două buzdugane şi adună mulţi longilini morţi. Sunt zvonuri că ar exista chiar şi un gessin în armura sa. O vrăjitoare din Strâmtorile Apei de Foc adună multe perechi de mâini, face un buchet grotesc din ele, doarme somnul vânătorului ca să conjure demonii viselor care vânează în jurul taberei.

— Adânciţi-vă în pădure, spune din nou Judah, iar cei care mai sunt încă în viaţă în oraş îl ascultă.

Se îndreaptă spre sud. Ochi-Roşii îi spune lui Judah că vor găsi adăpost în tribul compozit nou format din cei fugiţi din toate naţiunile de longilini.

— Am să plec curând, îi spune Judah.

Ochi-Roşii încuviinţează, un alt gest preluat.

Nu au mai rămas copii în oraş cu care să se întreacă la construit mici golemi. Sunt numai adulţi care se poartă acum marţial, care numără duşmanii morţi şi pun capcane. Scrâşnetul de piatră şi angrenaje este neîntrerupt, şantierul se apropie.

* * *

Într-o zi, Judah se trezeşte şi adună tot ce are – note, specimene, heliotipii şi desene – şi părăseşte satul, traversând labirintul acvatic spre noua zonă industrială. S-a eliberat. Clipa a trecut.

E un maistru la marginea noului luminiş, strigând la cei din echipa lui. Judah se uită. Sunt primitivi şi mici şi obraznici, dar reconfigurează terenul.

Maistrul îl salută din cap atunci când trece şi îi spune:

— Ăsta băga-mi-aş nu e un nenorocit de lac futu-i rahatul ăsta e dracu' gol.

Se uită în apa neagră.

— Înghite tonă după tonă de rahat pe care-l băgăm în el. N-are fund.

Tăietori de lemne şi cantonieri, vânători, ingineri care taie şanţuri; cactuşi, vodyanoi, oameni şi Refăcuţi. Lucrează cu lopeţi, fierăstraie, târnăcoape şi ciocane. Mlaştina se micşorează.

Om după om, Refăcuţi, cactuşi vin cu roaba plină cu ghips şi pietriş şi o varsă de pe noul chei. O săpătoare cu aburi îşi revarsă spasmodic încărcătura. Balastul e înghiţit. Alge şi frunze şi praf dispar, camuflajul verde este înfrânt, apa e descoperită într-un cerc ce se lărgeşte. Roabă după roabă este înghiţită cu zgomot.

— Vezi? Vezi? spune maistrul. Blestemăţia asta e mai adâncă decât un găoz de curvă.

Acolo fusese odată mlaştină, unde noroiul se lupta cu tine la fel de viguros ca un constrictor. Piatra aruncată de pe deal se ridica în movile linse de apa groasă. Aceştia sunt stâlpii ce vor ţine pietrişul şi pământul.

Ţărâna uscată este excavată. Se taie un drum în materia vie, o brazdă de conifere, mangrove, ierburi şi resturi. E o panglică de pământ bătătorit de câţiva metri lăţime şi nesfârşit de lungă. Alunecând în urmă prin desişul umed, iese dintre copaci, îngrijită de muncitori cât vede Judah cu ochii.

Există un oraş de corturi. Căruţele sunt trase de asini Refăcuţi şi chiar de creaturi ale mlaştinii, amfibii. Judah păşeşte pe drumul înălţat. Cioturi de copaci străpung solul şi dincolo de ele degetele mlaştinii se mişcă. Pompele trag şi seacă apele, le transformă în noroaie care la rândul lor devin paturi pentru pietre. Lucrează acolo grupuri de cactuşi cu muşchii umflaţi uriaş sub pielea ţepoasă.

Şi sunt mulţi Refăcuţi. Nu se uită la oamenii întregi, la muncitorii liberi, aristocraţia acestui şantier.

Refăcuţii sunt întotdeauna variaţi. Judah ştie asta dintotdeauna. Trupurile lor sunt imposibile. Pe drum este un om căruia îi ies din frunte braţe scofâlcite, fiecare provenind de la un cadavru sau o amputare. Legat în lanţuri de el este un om mai înalt, cu expresie stoică, cu o vulpe grefată pe piept, de unde mârâie şi-l muşcă, ţinându-l într-o spaimă continuă.

Aici e un om târâtor într-o cochilie de fier spiralată din care iese fum. Aici, o femeie muncind, pentru că există femei printre Refăcuţi, o femeie devenită stâlp, cu părţile ei organice împinse de jur-împrejur. Un bărbat – sau o femeie? – a cărui carne se mişcă odată cu valurile, cu erupţii ca ale unei caracatiţe. Indivizi cu chipuri aşezate în altă parte, cu trupuri făcute din fier şi cabluri de cauciuc, cu braţe hidraulice, cu membre de animal sau cu pistoane cu aburi în loc de braţe, de lungimea trupului, pe care merg un mers de Refăcut, cu picioarele înlocuite cu membre de maimuţă ca să le folosească în loc de mâini, de sub talie.

Refăcuţii cară, supraveghetorii lor îi urmăresc şi uneori îi biciuiesc. Drumul se tot duce la nesfârşit printre copaci.

— Prietenul meu longilin, spune bătrânul, primindu-l bucuros pe Judah. Prietenul meu longilin, îmi pare bine să te văd. Te-ai întors la noi?

Judah încuviinţează.

— Sunt bucuros, fiule. Aşa-i cel mai bine. Ce mai face clanul tău?

Judah ridică privirea cu răceală dar nu vede nicio urmă de batjocură. Întrebarea nu este o provocare.

— A dispărut, spune Judah.

Resimte eşecul.

Bărbatul dă din cap şi strânge din buze.

— Vrei să-mi arăţi localitatea lor? spune el. Aş vrea să o dărâm. N-ar fi acceptabil să existe un loc în care să se întoarcă. Aici va fi un oraş, ştiai? Da, va fi. Stăm pe fundaţiile Joncţiunii sau ale Răspântiei sau ale Trifurcaţiei Palus, nu m-am hotărât încă. Şi aş putea face satul longilinilor un muzeu, la o distanţă de jumătate de zi din Piaza di Vapor, ca să îl poată vedea vizitatorii. Dar tot aşa de bine s-ar putea să-l netezesc. Vrei să-mi arăţi unde este? Dacă rămâne acolo, se vor găsi longilini care să vrea să se întoarcă; tineri cărora li s-a făcut dor de vechile locuri de joacă.

— Am să-ţi arăt.

— Bun băiat. Te înţeleg şi te admir. Ai trecut printr-o experienţă şi o respect. Ai găsit ceea ce căutai? Îmi amintesc când am vorbit prima oară. Când te-am angajat, mai ţii minte. Am vrut ceva de la tine, dar am crezut întotdeauna că tu vrei ceva de la mlaştină, sau de la longilini. Ai găsit ce căutai?

— Da, am găsit.

Bătrânul zâmbeşte şi întinde mâna, iar Judah îi dă teancul de hărţi, de notiţe, de studii ale terenului. Bătrânul nu spune cât de târziu vin aceste informaţii. Le răsfoieşte, dar nu spune cât de sărace sunt, cât de prost s-a ţinut Judah de partea lui de învoială. Un alt bărbat intră şi vorbeşte repede despre o altercaţie, despre un termen depăşit. Bătrânul dă din cap.

— Avem atât de multe probleme, spune el. Maiştrii sunt furioşi pe magistraţii din oraş. Ei nu înţeleg ce facem noi aici; ne-au trimis Refăcuţi fără capacitate de muncă. Digurile noastre cedează. Zidurile se încovoaie, terasamentele alunecă.

Zâmbeşte.

— Nimic nu mă mai surprinde. Bine că te-ai întors. Ce ai de gând, rămâi în slujba mea? Te întorci în Noul Crobuzon? Sau stai? Mai vorbim despre asta. Trebuie să plec. Suntem de atât timp aici, încât mâncătorii de rugină ne-au ajuns din urmă. Au ajuns la linia copacilor.

Da, sunt acolo. La doar scurt timp de mers înapoi pe terasamentul care este tot mai drept şi mai finisat pe măsură ce Judah se îndepărtează. Ţinutul domesticit are o frumuseţe aparte. O ciudăţenie, acest drum aflat în ghearele mlaştinii.

Un colţ şi o nouă echipă. Ascunsă după copacii tot mai rari, ca o echipă care netezeşte mlaştina într-un ritm aparte, sincopat.

Mulţimea se întinde până departe. Se aude un duduit rapid când se descarcă traversele, un secerat atunci când grinzile se rostogolesc dintr-un camion, echipe de Refăcuţi şi de oameni întregi le iau cu cleşti şi le pun pe poziţii unde indivizi solizi le ţintuiesc cu barosul într-un ritm perfect, ca o orchestră de ciocane. În spatele tuturor e ceva uriaş şi zgomotos, care scoate aburi şi le urmăreşte eforturile şi tot înaintează. Un tren, adânc printre mangrove.

* * *

Îl întâlnise pe bătrân cu luni în urmă. Weather Wrightby. Weather Nebunul, Meşterul de Fier. În birourile TCFT, la interviurile de angajare, alături de toţi ceilalţi tineri scrobiţi şi cu

pantaloni cu bretele.

Băieţi de universitate, fii de popi, bogătaşi cu chef de aventură şi tineri cu aspiraţii precum Judah, calfe din Mocirla Câinelui şi din Chimer, plictisite de munca lor, cu imaginaţia aprinsă de poveştile pentru copii şi de jurnalele de călătorii.

— Îmi doream asta de zeci de ani, spuse Meşterul.

Era convingător. Recruţii îl respectau pe acest om de trei ori mai bătrân decât ei. Averea nu-i scădea din prestigiu.

— De două ori am mers spre vest ca să găsesc un drum. Din păcate, de două ori a trebuit să mă întorc acasă. Mai trebuie construit un pasaj. E o sarcină importantă. Ceea ce facem noi aici e doar începutul. Doar o tatonare a ţinuturilor sudice.

Două mii de kilometri de şină. Prin stâncărie, păduri şi mlaştini. Judah era uluit de pasiunea Meşterului, întreprinderea aceasta este atât de vastă încât îl poate falimenta oricât de bogat ar fi.

Meşterul l-a pipăit, i-a ciocănit pieptul ca un doctor. A împărţit sarcini, a asamblat echipe.

— Tu să ne dai rapoarte din mlaştină, băiete. Va fi un teren greu. Trebuie să ştim la ce să ne aşteptăm.

Aşa a ajuns Judah acolo.

* * *

Prima călătorie din Noul Crobuzon. O echipă: ingineri, jandarmi, savanţi şi cercetaşi care se uită la părul lung al lui Judah cu condescendenţă. Au început la trei, patru kilometri spre vest de Noul Crobuzon, sub pază strictă. Un oraş plat săpat în peisaj, un rând de tampoane, un evantai de şine.

Depozite destul de mari să cuprindă o corabie, munţi de pietriş, scânduri din lemnul adus din Codrul Adânc. O mulţime de oameni şi cactuşi; khepri cu cap insectoid neastâmpărat; vodyanoi în canalele care îi leagă de oraş, conducând barje cu fundul deschis; rase mai rare. O grădină a speciilor. Târguieli, contracte, alocări. Refăcuţii sunt mânaţi, împinşi ca animalele de abator în camioane cu gratii. Şi calea ferată care taie pustiul, trecând pe la marginea pădurii, prin locuri nivelate prin explozii de praf de puşcă.

Era la sfârşitul primăverii. Dirijabilele duduiau pe deasupra, cercetând ţinutul, urmărind drumul de fier. De la fereastra trenului Judah priveşte sălbăticia.

Trenul e plin cu recruţi: muncitori pe bănci de lemn, camioanele-închisoare ale Refăcuţilor. Judah stă cu ceilalţi

cercetaşi. Ascultă pistoanele. Trenurile scurte, simple, din Noul Crobuzon, accelerează şi încetinesc întotdeauna, fac salturi între staţii. Ele nu au timp să prindă viteză, să o menţină şi să creeze acest nou sunet, acest ritm nou al unui tren care accelerează.

Trec pe lângă un sat: o privelişte urâtă şi ciudată. Linii secundare se îndreaptă spre el, iar Judah vede colibele de chirpici ale satului vechi alături de casele de lemn construite în grabă. Satul devenise orăşel într-un singur an.

— Frenezie, spune unul. Asta n-o să dureze. Peste vreo doi ani îi vezi plângând. Fiecare orăşel de rahat pe lângă care trecem dă bani căilor ferate sau apare vreun sindicat din Noul Crobuzon, îl preia, plăteşte căii ferate a Meşterului ca să capete şi ei acces. Nu vor reuşi toţi. Unele oraşe vor muri.

— Sau vor fi ucise, spuse altul şi râseră.

Nici nu ne-am apucat bine de săpat şi ei s-au şi apucat de construit. E un oraş spre vest, Salve, construit de oamenii Meşterului de la Trustul Căilor Ferate Transcontinentale. Au trasat planurile pentru ruta Myrshock-Cobsea cu Meşterul de Fier în persoană şi i-au pregătit un oraş. Din nimic. La jumătatea distanţei faţă de joncţiunea cu mlaştina.

— Numai că acolo erau nişte şmecheri, habar n-am cine erau, iar Meşterul de Fier nu voia să stea de vorbă cu ei. Aşa că acum ne îndepărtăm şi niciun drum de fier nu va trece prin Salve.

Oamenii râd.

— E tot acolo. Modern. Gol ca un oraş-fantomă. Cel mai nou oraş-fantomă din Rohagi.

Judah îşi imaginează săli de concerte, o baie publică prin care trece numai praful.

Se opresc în dreptul orăşelului celui nou şi vulturii se reped la tren. Ţin în mâini mâncare ieftină, haine ieftine, ziare tipărite artizanal care promit existenţa unui bestiar şi hărţi pentru teritoriile noi. Vând ziare feroviare – Judah cumpără unul, o foaie cu cerneală proastă, *Depoul,* plin de greşeli de ortografie şi de gramatică. E plin de plângerile muncitorilor, de insulte la adresa Refăcuţilor, de scatologie şi de pornografie desenată cu mâna.

Şinele cotesc spre sud-vest prin noroi şi gunoi, acolo unde un orăşel temporar a fost demolat, şi ajung pe stâncă şi iarbă. Odată, trenul traversează o prăpastie pe un pod nou care se leagănă sub ei.

Mai urcă o pantă sau două acolo unde e cazul, dar de obicei trenul merge drept – devierile arată unde au greşit. Acolo unde

stânca se apropie prea mult, e tăiată şi rugozităţile ei sunt mânjite cu fum. Spre vest, munţii se uită de sus la ei. Piscurile Bezhek, încununate cu umbre. Unde încetineşte trenul din nou, e capătul liniei.

E plin de lume în sălbăticia aceea. Multe femei cu haine jerpelite şi murdare de praf. Unele duc în braţe copii. Brusc sunt sute, într-un oraş de corturi din vecinătatea şinelor lucioase. Se plimbă pe stradă, grefate în mod bizar într-un peisaj dezolant.

Soarele coboară şi se aprind focuri. Judah se gândeşte la oamenii pe care i-a lăsat în urmă, la morţi, la bolnavi şi la cei ucişi, la copiii abandonaţi sau sufocaţi, îngropaţi lângă şine. Trece încet o turmă amestecată, uşor Refăcută. Turma de *box capra* paşte şi supravieţuieşte cu puţinul de aici, ochii lor aplecaţi trădează originea lor căprească. Din fericire, înainte de oraşul târfelor şi de vite, au trenul perpetuu.

Judah se plimbă de la un capăt la altul, trece pe lângă echipe. E un oraş de tranzit, un târguşor industrial plin de lume. La capătul unui teren pustiu cu şine părăsite vede lucrarea. Noul Crobuzon ajunge până aici. Desfăşurarea urieşească de metal, cel mai mare oraş din Bas-Lag îşi scoate noua lui limbă de fier şi linge oraşele de pe câmpie.

Urmează apoi zile de drumeţie dincolo de marginea lucrării de fier. Judah trece pe lângă căruţele celor care aşază traversele. Echipe care taie tufele, care pregătesc terenul, care adună pietrele în movile. Dincolo de traverse, patul de stâncă e gol. Păşind pe traverse e ca şi cum ar merge pe o scară pe pământ: dar deocamdată e numai un drum care se strecoară printre dealuri. Sunt mult în spatele celor care netezesc calea.

Timp de cinci zile nu au alţi tovarăşi decât păsările. Numai pante şi pârâiaşe. Stâncile par sculpturi cu basoreliefuri, create de vânt. Patul de stâncă şerpuieşte ca o ruină gigantică, rămăşiţe ale unui zid antic. Aud zgomote, se apropie de o gură deschisă în stâncă.

Tăietorii de tunele sapă o cale prin taluz. Lângă gaură este o tabără unde sunt mulţi oameni şi alţii ies din măruntaiele stâncii, cărând roabe întregi de resturi. Sunt prea departe de Noul Crobuzon ca să ajungă la ei vreun excavator cu aburi. Şi piatra e probabil prea tare, deşi îi face plăcere lui Judah să-şi imagineze o

maşinărie din aceea cu burghiu în bot, mare cât un vagon, ieşind din munte. Săpătorii sunt singuri în sălbăticie, cu târnăcoape şi praf de puşcă, sapă drum pentru şinele care n-au să ajungă acolo decât peste câteva luni.

Refăcuţii, cu braţele devenite pistoane şi ciocane pneumatice, sunt asurziţi de propria lor lucrare. Unul dintre ei este un om ale cărui braţe au fost înlocuite cu gheare uriaşe de cârtiţă: n-are cum să sape prin stâncă, dar muncitorii l-au făcut mascotă şi el stă la gura tunelului şi le cântă de încurajare. Jandarmii de la TCFT îi păzesc.

— Unde vă duceţi? întreabă supraveghetorul.

— Spre sud. Spre Cobsea, spre câmpii.

— Spre mlaştini, spune cercetaşul partener al lui Judah.

— Mlaştini, spune supraveghetorul. O să fie haios când o să ajungem cu şinele acolo. Ce mama naibii, nu?

Judah zâmbeşte. Partenerul lui râde. Şapte săptămâni după aceea va muri de o molimă de baltă şi îl va lăsa singur pe Judah. Judah se gândeşte la heliotipiile şi desenele mlaştinilor, cu creaturi ce se ivesc din desiş, cu plante mustind şi îşi imaginează că noroiul se transformă în beton, paralizând totul.

Drumul lor se termină. Au ajuns la echipele ce pregătesc drumul, sapă în dealuri şi scot excesul de pământ pe care-l răstoarnă acolo unde terenul e mai jos.

Taie un deal în formă de scări. Forma de relief devine un amfiteatru plin cu oameni vânjoşi şi animale de povară. Se ridică nori de loess. După ore de muncă, treptele ajung la nivelul drumului. Dealul este înlocuit cu un canion.

Echipele sunt înşirate ca nişte mărgele, gândeşte Judah, *prin ţinut.*

* * *

Acum Judah s-a întors. Trenul perpetuu l-a prins din urmă. A străpuns prin mlaştină.

Mocirla cea neagră se întinde ca o pată, dar e deja invadată. O linie e trasată prin ea, fortificată cu piatră. Şinele lucesc peste ea. Judah vede o tăietură printre copaci şi fumul negru al trenului.

Vin trenuri cu provizii, încărcate cu traverse şi carne sărată, cu şine de fier negru. Judah se poate întoarce acasă în Noul Crobuzon. Dar este cuprins de calm. Lucrurile au rămas neterminate. Nu vrea să se întoarcă.

Terenul saturat a întârziat lucrările, iar echipele s-au ajuns din

urmă unele pe altele: cei care terasează, cei care pun traverse şi cei care pun şinele chiar în faţa trenului perpetuu. Garguii se ţin de hoţii. Auxiliarii s-au adunat şi ei. Un oraş de corturi a venit în spatele trenului perpetuu. Corturi birt, corturi discoteci, corturi bordel, clădiri prefabricate din lemn ieftin, circuri pentru muncitorii aflaţi în pauză.

— Am fost acolo, îşi spune Judah, privind spre mocirlă. Ar trebui să merg acasă, dar...

Îi este greu să spună de ce nu vrea. Este atras de grandoarea acestei intervenţii.

Se întoarce la satul părăsit al longilinilor. Începe să se strice singur, să cedeze dinaintea noroiului. Ar vrea să intre în pădure şi să-i găsească pe longilini în mijlocul mlaştinii lor împuţite. Dar e un om şi longilinii ucid acum oamenii. Simte o legătură sufletească nepotrivită. Se simte golit.

Judah priveşte înaintarea muncitorilor de la terasare. E ca un pescăruş, ca un mâncător de cadavre în drumul lent lent al trenului. Trenul şi calea lui ferată înaintează doar câţiva metri în fiecare zi prin această mlaştină nemiloasă. Toamna se repede la ei.

Oraşul de corturi, împreună cu colibele sale de la marginea mocirlei, este un nod de comerţ şi de industrie primitivă. E plin de fugari, de muncitori fără serviciu, de căutători, de pistolari călare care se îndesesc pe câmpia traversată de drumul de fier. Cactuşi, vodyanoi, llorgis, khepri şi rase mai oculte: crustacei bipezi şi cocârjaţi ca nişte călugări, chipuri cu prea mulţi ochi. Mercenari în căutare de glorie; canaliile nenumăratelor culturi.

— Cum pot eu să mă întorc, îi spune Judah unuia cu care joacă zaruri, când trenul ăsta e aici? Cum să pot?

E un vagabond rătăcind prin oraşul cu abur şi pistoane de pe şine. Sunt mii de bărbaţi şi femei, mulţi fără lucru. O armată de rezervişti amărâţi se târâie în spatele trenului. Când nu se uită jandarmii, se apucă de cerşit.

Judah face golemi din noroiul de lângă şine. Nu se poate îndepărta de calea ferată.

Satele pe lângă care trec se îmbogăţesc şi devin locuri primejdioase – decadente, beţive, pline de curve şi fără-de-lege –, asta timp de câteva zile sau săptămâni, apoi mor. Oraşele trăiesc cât musculiţele.

Sexul e o parte la fel de importantă pentru industria de fier ca

şi montarea şinelor, terasarea, angajările şi birocraţia. Un oraş de corturi pentru refugiatele prostituate din districtele deşucheate ale Noului Crobuzon urmează calea ferată şi pe bărbaţii care o montează. Bărbaţii îl numesc Futeşti.

Trenurile vin şi schimbă totul. Timp de secole au existat comunităţi pe lângă pădure. Războaie între fermieri înfometaţi şi vânători, între pustnici şi cei care pun capcane; comerţ şi tratate între băştinaşi şi colonişti din secte dizidente care se ascund de Noul Crobuzon. Fugarii Refăcuţi din oraş au luat calea stepei şi au devenit pRefăcuţi. Acum, această economie locală este dezvăluită şi Noul Crobuzon aude zvonuri.

Există un mic exod de căutători de comori din metropolă luând calea liniei ferate spre locurile unde se spune că pot găsi lapte de stâncă sau nestemate sau oase de monstru cu puteri oculte. Criminalii au de-acum destule locuri unde să fugă, iar vânătorii de recompense metode noi să-i prindă. Toţi nou-veniţii, exploratori şi drojdia oraşului şi curioşi din cealaltă parte a continentului, vin să străbată noul teritoriu. Ca nişte afluenţi, ca ramurile de iederă, potecile lor se împrăştie pornind de la calea ferată. Poteca pe care o alege Judah e una dintre ele.

* * *

Bântuind kilometri de cale ferată, Judah ştie că e uşor şocat. În fiecare noapte îi visează pe longilini. Le aude incantaţia sacadată, respiraţia cronopauzală. În vis, se întorc la el însângeraţi şi fără mâini.

Judah merge zile întregi, traversează un pod viermuind de muncitori şi Refăcuţi cu braţe de maimuţă. La capătul unei linii secundare, o buclă de şină ce înconjoară un cerc de praf este oraşul Such, care primeşte un nume nou cu verva pionierilor: îl numesc Tocmeşti, Pokereni, Gaura-Curului şi Târguieşti.

În cazinouri, muncitori care pun şine aruncă cu bani cot la cot cu spilcuiţi cu pistoale de argint şi pălării negre de mătase: cartofori, jucători, barbugii. Din Noul Crobuzon, Myrshock şi Cobsea şi unii chiar de mai departe. Un cactus din Shankell; un vodyanoi fără nume care se spune că vine din Neovadan; Corosh, un şaman din Pustia Ochiul Viermelui cu haina tradiţională din carapace de ţestoasă.

Judah îi priveşte cum se salută şi se apucă de jucat.

— GâtCojit, spune Corosh într-un ragamoll fără cusur. Nu te-am mai văzut din Myrshock.

Judah îl vede scoţând o armă de la brâu, un baston gris-gris

bătut în sidef.

Sunt nenumărate feluri de zaruri şi cărţi. Zaruri cu şase, opt, douăsprezece feţe, zaruri deformate care cad diferit pe fiecare faţă. Cărţi cu şapte culori, cărţi cu imagini şi fără culoare.

Există şi femei printre jucătorii de noroc: Frez, cu zâmbetul ei dur şi frumos; Rosa în cea mai drăguţă rochie sângerie, răcorindu-se cu ceea ce se presupune a fi un evantai metalic ascuţit. În a doua lui săptămână în Such, Judah vede un Refăcut – ba nu, dacă e aici înseamnă că e un pRefăcut, un haiduc – târându-se pe un trup asemenea unui ghem de şerpi încolăciţi, trece de jandarmii care se fac că nu-l observă.

— Cuibaru, i se pronunţă numele în şoaptă, Cuibaru, Pariorul Liber.

Cuibaru lasă o dâră până în camera din spate, unde se desfăşoară probabil un joc cu miză ridicată unde merge banul oricui, dă-o-n mă-sa de lege.

Judah nu vrea să joace. În loc de asta, încearcă să fure. Face un golem de beţe şi-l pune să se strecoare pe sub masa cu miza cea mai mare a serii. Golemul se caţără pe bara de sprijin pentru picioare ca să fie sub Place How, un jucător îmbrăcat în negru şi argintiu care tot adună jetoane şi bilete. Cazinoul e plin şi zgomotos, nimeni nu vede figurina în afară de Judah.

Aceasta mişcă la comanda lui, încearcă să-i şutească punga lui Place How. Se aude un sfârâit, un nor de sulf roşu umple aerul şi golemul se carbonizează. Un cheag de foc se strecoară pe haina lui How, dă roată în jurul gâtului şi dispare. Toată lumea se ridică, dar How bate aerul cu palma să-i liniştească.

Judah clipeşte. Fireşte că un om cu banii lui How şi cu asemenea profesie trebuie să se protejeze. Nu se lasă el pe mâna pazei de la cazino ca să-l apere de hoţi. Are propriul lui demon de pază. Când a câştigat cât a vrut, How se aşază la bar şi face cinste şi spune poveşti despre jocuri şi locuri şi despre cum această cale ferată l-a adus înapoi în Noul Crobuzon. *Desfăşoară drumul,* gândeşte Judah. *Îl măsoară de la coadă la cap, ia în calcul kilometrii aşa cum face şi cu cărţile de joc.*

— Domnule, aş vrea să vin cu tine.

Şi Place How râde, nu cu răutate, de tânărul ăsta plin de vânătăi. Nu are nevoie de prea multă muncă de convingere; gândul de a avea un valet îl atrage. Îl îmbracă pe Judah corespunzător şi îl învaţă să călărească asinul pe care i-l cumpără.

— Te-ai procopsit cu mine o vreme, spune How.

Traversează distanţa dintre oraşele-de-şină prin buruieni, uneori nebăgând în seamă calea ferată şi echipele. Peisajul se schimbă în apropierea şinelor; animalele sunt neliniştite, copacii subţiri.

Judah nu face golemi decât atunci când este singur, între oraşe, Place este vorbăreţ şi fermecător: când ajung într-un loc unde poate juca îşi pune masca de stăpân şi-l face pe Judah să meargă în spatele lui, să-i aducă bomboane şi batiste. Judah face parte din uniforma lui How, ca şi jacheta de catifea.

Întâlnesc aceiaşi jucători şi Judah le învaţă stilul. GâtCojit, cactusul, e morocănos şi neplăcut, tolerat doar pentru că nu este un cartofor atât de bun pe cât se crede. Rosa este o încântare de privit şi de ascultat. Apoi este Jaqar Kazaaan şi O'Kinghersdt şi vodyanoiul Shechester şi alţii, fiecare cu jocul lui preferat. How are demonul lui, dar şi ceilalţi au protecţiile lor: vrăji, servitori, elementali de aer domesticiţi care le bat prin păr. Judah vede trişori şi pierzători împuşcaţi şi traşi în ţeapă.

Locuri în care How pierde mai mulţi bani într-o seară decât a văzut Judah toată viaţa lui şi îi face la loc, cu profit, după o zi sau două. Judah îl vede jucând pe case, pe arme, pe ciudăţenii îmbălsămate, pe informaţii şi mai ales pe bani. Judah stoarce şi el câteva monede când poate. Este sigur că se aşteaptă asta de la el.

În sălbăticie, printre sarcinile lui Judah se află şi sexul. Nu-l deranjează: pentru el nu e nimic diferit de sexul cu o femeie. Are o sământă de compasiune în el şi o simte crescând. Simte un nou început, un beneficiu.

La o zi distanţă de calea ferată, aud că se apropie jucătorii Maru'ahm. Toată lumea e entuziasmată.

— Întotdeauna am fost un jucător, spune Place How într-o seară. Nu e stil de joc cu care să nu mă fi confruntat: am jucat cu naturaliştii, cu numerologii şi cu academicienii cunoscători ai ştiinţei plusării. Am câştigat mai mult decât am pierdut, altfel n-aş fi aici. Dar Maru'ahm, mă rog. Am fost o dată cu ani în urmă şi-ţi spun că dacă sunt bun şi-mi spun rugăciunile, acolo o să mă duc când o să mor.

Maru'ahm, parlamentul cazino.

— Sigur că sunt jocuri mai mult pentru ei, ca ruleta şi douăşuna şi zaruri, dar nu sunt acolo numai barbugii, mai sunt şi cartofori. Au trecut zece ani, în 1770. Jucam şi Dama Fortuna era

udă după mine. Am pariat calul, armele, viaţa şi am tot câştigat. Apoi au fost mize pe care le întâlneşti numai în Maru'ahm: am câştigat lege după lege la jocul de bridge şi şapte negru, până ce am avut o noapte întreagă de joc şi am pariat o lege importantă a proprietăţilor contra unui senator ager al Reginei şi am pierdut, dar l-am văzut scoţând cărţi ascunse în mânecă să câştige tot potul legislativ şi l-am provocat, nu sunt un mare luptător, dar eram supărat foc şi a fost un duel – *zece paşi şi trage* – sute de cetăţeni priveau şi majoritatea strigau numele meu, legea mea era bună pentru ei. Şi azi mai cred că unul dintre ei l-a împuşcat, nu eu. N-am fost niciodată bun la tir.

Zâmbeşte.

Nimeni nu joacă asemenea Maru'ahmerilor şi ei vin cu regulile casei lor. Jucătorii se adună. Într-un orăşel între două râuri, la o zi distanţă de calea ferată, pelerinii se adună. Locuitorii sunt uluiţi de aglomeraţia de pe străzile lor, bărbaţi şi femei bine îmbrăcaţi, cu arme împodobite, care umplu tavernele, aducând vinuri străine, vânzându-le proprietarilor şi cumpărându-le înapoi, făcând tineretul local să se prostitueze.

A venit iarna. E zăpadă. Judah aude că muncitorii de la linia ferată s-au oprit, se adăpostesc de vremea rea. Simte că-l roade ceva. Drumul e o sentinţă scrisă pe pământ şi trebuie să o parcurgă, iar acum nu mai poate.

Ceva extraordinar vine din cerul plin cu gheaţă. Jucătorii Maru'ahm sosesc într-un ciudat bio-zmeu, suplu, înaripat, lucios ca o insectă. Aterizează şi clipeşte din farurile ca nişte ochi, îi varsă pe jucători. Ei poartă costume de salt acoperite cu jad şi opal; au cărţile la ei; căpetenia lor e o prinţesă. Într-un dialect ragamoll cu accent puternic şi gesturi teatrale exagerate, ridică mâinile şi strigă:

— Să jucăm!

Localnicii încearcă să organizeze seri dansante, o distracţie primitivă şi cu totul nepotrivită. Există deja răpăitul zarurilor, al discurilor shatarang. Un ritm sincopat asemenea ţăcănitului roţilor de tren. Foşnetul mai blând al cărţilor.

Place How are ca adversar un jucător vechi, un androgin versat din Maru'ahm care câştigă fără grabă la baccará, la dinte bezique, la poker. How pocneşte din degete pentru ca Judah să-i aducă şerbet cald, dar manevra pare doar vulgară. Hermafroditul zâmbeşte.

Joacă un joc pe care Judah nu-l cunoaşte, cu un set de cărţi heptagonale. Le întorc, aruncă unele, le concatenează pe celelalte suprapunându-le pe masă. Alţi jucători vin şi pleacă, plusează după un sistem opac, pierd, în timp ce potul urcă şi numai How şi hermafroditul rămân la masă.

Fiecare pariu îi produce acum lui How o durere fizică. Se adună mulţimea. Cu o singură carte, jucătorul Maru'ahm câştigă viaţa demonului de foc, paznicul lui How, iar mica prezenţă se manifestă ca o flăcăruie care ţipă şi se ţine de How şi-l afumă, dar pocneşte şi dispare într-un norişor de cenuşă. Lui How i se face frică. Se adună şi câştigă un pumn de nestemate metamecanice, dar în tura următoare hermafroditul întoarce o carte triplă şi Place How geme. Parcă e o fantomă. Abia dacă se mai vede pe măsură ce pierde.

How pariază agresiv. Îşi strigă miza – Pe calul meu, pe un an din viaţă, pe tânărul de colo. Face cu mâna spre Judah care clipeşte şi clatină din cap – *Eu nu-s o miză nenorocită* – dar e prea târziu, aşa e el, şi How joacă şi pierde şi Judah e vândut. Aşa că Judah fuge.

* * *

Se îndreaptă spre calea ferată pe asinul lui, întâlnind poteci de vânători. Are la el bani furaţi.

Judah traversează carcasele goale ale unor orăşele în care cu o lună în urmă se ţineau sărbători la capătul şinelor. Urmează pârâiaşe umflate de zăpada topită. Priveşte linia şerpuind printre dealuri, trecerea trenurilor cu coşurile scuipând fum negru, pline de aventurieri mergând spre oraşele intermediare.

După trei zile, Judah descoperă că jucătorul care l-a câştigat e pe urmele lui. Zvonurile ajung departe. Aşa că în sud, din nou aproape de mlaştină, unde s-a oprit şantierul, Judah dă peste un târguşor plin de pistolari. Câmpia s-a umplut brusc cu rătăcitori prin pustie de teapa lor. Tâlharilor obişnuiţi ai locului li s-au alăturat nou-veniţi deveniţi bandiţi de tren.

Într-o tavernă, Judah cumpără serviciile pistolarului Oil Bill, a cărui mână dreaptă a fost o unealtă pentru întreţinerea motoarelor şi este reconfigurată de un armurier ca armă cu repetiţie. Refuză să-l lase pe Judah să fugă şi îşi câştigă taxa de protecţie lăsându-l pe jucătorul androgin să-l prindă din urmă. Se aranjează un duel în viscol. După ce localnicii se dau deoparte din calea pistolarilor, jucătorul aruncă un stol de porumbei-pumnal care se aruncă asupra lui Oil Bill, dar cu o frecvenţă pe

care Judah n-a mai văzut-o (mâna-armă fiind reîncărcată de mecanisme metamecanice cu arc) pRefăcutul îi ciuruieşte şi trage printre penele lor în Maru'ahmerul care cade mort, plin de sânge.

Judah fuge cu Oil Bill. Şi-a neglijat golemii, amintirile despre longilini şi calea ferată. Vede în tâlhar o poftă de cale ferată care-i aminteşte de a lui. Pasiunea pRefăcutului e mai puţin complexă, iar Judah se întreabă dacă e mai pură. În adâncul lui, sub calmul care s-a aşternut peste el, ştie că trebuie să înţeleagă şinele.

Plătesc la unele taverne, le pradă pe altele. Oil Bill cântă cântece de bejenie. Judah dă spectacole pentru el, face golemi – e singurul lui truc – din mâncarea pe care o mănâncă şi-i pune să danseze pe masă. Încearcă să îngâne în acest timpul, ca să-i imite pe longilini.

Fiecare aşezământ îşi face propriile-i legi şi le întăreşte cu forţa dacă poate. Noul Crobuzon nu revendică ţinutul. Încă nu-i vrea; nu trimite miliţie aici; concesionează dreptul de a face ordine către TCFT, Meşterului Weather şi monopolului lui. Jandarmii TCFT sunt legea aici, dar ei sunt liberali cu totul; nu păzesc decât unele mine şi oraşele de schimb.

Reputaţia lui Bill înseamnă că va mai trece ceva timp înainte ca altcineva să i se opună şi Judah să-l vadă ucigând din nou. Când o face, e un act împotriva vreunui nebun, al unui beţivan care ameninţă pe toată lumea cu tatuajele lui mişcătoare vrăjite, dar tot pare disproporţionat. Judah se uită la cadavrul care e jefuit de copiii străzii.

Creatura pe care o simte născându-se în el, o creatură a grijii lui condensate, dă din coadă. Nu-i place de tovarăşul lui.

Cu toate acestea, rămâne cu Oil Bill, devine şi el un pistolar, îşi schimbă asinul pe un cal furat. Pentru că Oil Bill nu poate părăsi calea ferată de unul singur. Rătăcesc peste dealurile ninse. Bill îi aduce înapoi la calea ferată de fiecare dată.

— Uite ce-i, sunt trenurile alea vechi care aduc provizii pentru muncitori şi care se tot duc până-n mlaştină. Dup'aia sunt alea pentru vizitatorii din Noul Crobuzon care vor să vadă sălbăticia; şi mai sunt alea cu tunuri după locomotivă… alea sunt trenurile cu salarii.

Zâmbeşte.

Judah e curios. Au mai fost tentative de jefuire a trenurilor înainte. Raiduri ale călăreţilor şi ale pRefăcuţilor modificaţi pentru viteză, cu picioare adaptate sau furate, care au ajuns din

urmă locomotivele şi au hărţuit paznicii, s-au urcat în tren şi au dispărut cu banii furaţi.

Planul lui Oil Bill ar putea funcţiona. Este primitiv, fără niciun pic de fineţe, dar ar putea funcţiona pentru că Bill nu este nici speriat, nici intimidat de drumul de fier. Alţii au încercat să dărâme secţiuni de pod ca să oprească trenul într-o ambuscadă; Bill vrea să arunce podul în aer când trenul e deasupra. Vrea să comită un act de război. Judah e atât de uimit de imbecilitatea planului, încât aproape că-l admiră.

— Pasarela de la Viroaga Argintie, spune Oil Bill, desenând în ţărână. Pacostea aia de pod are o sută de metri lungime. Aşteptăm dedesubt, aprindem fitilul şi o ştergem când blestematul de tren ajunge pe pod. Rahatul ăla nu rezistă la asemenea şoc. Dăm cu el de pământ.

Apoi planul este că trenul se rupe în aer şi se sparge de stânca îngheţată, o sută de metri mai jos, şi chiar dacă va fi o pierdere uriaşă când focul va cuprinde cutiile cu bani, iar vagoanele vor fi blocate de metalul contorsionat şi sângele operatorilor şi al călătorilor vor păta bancnotele, câteva lingouri trebuie să iasă la iveală. Câteva guinee sigur vor fi luate de vânt şi Oil Bill va culege pur şi simplu prada de pe jos şi din aer.

Geniul lui Oil Bill demonstrează limitele ambiţiei sale. Un hoţ mai mare ar fi insistat să ia până la ultimul bănuţ din seifuri, n-ar fi conceput un asemenea măcel. Oil Bill nu se sinchiseşte dacă marea parte a valorilor este lăsată de izbelişte, atâta timp cât poate pune mâna pe *nişte bani,* iar datorită cruzimii şi vastei violenţe, planul ar putea să funcţioneze.

Viermele din Judah, nu conştiinţa, cu o virtute nebuloasă, se pune în mişcare. Se simte disociat de el, dar îl roade. Nu va urma planul lui Bill, dar nu se poate pune cu el, aşa că trebuie să se pretindă nepăsător, chiar şi atunci când fură praf de puşcă şi se îndreaptă spre Viroaga Argintie unde îl pun sub arcadele podului – Bill cu o lipsă de atenţie care-l face pe Judah să se albească. Abia după aceea, când aşteaptă trenul şi Bill doarme, numai atunci poate Judah să acţioneze împotriva lui.

Îşi lasă calul şi urcă stâncile abrupte, cu degetele atât de insensibile din pricina frigului încât îi este teamă să nu le piardă. Fuge aproape o zi întreagă până ce ajunge la o colibă de la marginea căii ferate, o cale secundară şi un serviciu de poştă şi un acar TCFT.

— Jandarmii, spune Judah, făcând semne cu mâinile goale.

Trebue să le trimit un mesaj.

* * *

Judah se întoarce după o zi şi o noapte, călare pe alt animal, la doi kilometri în spatele jandarmilor. Când ajunge la baza podului, doi jandarmi sunt morţi, iar praful de puşcă al lui Bill împrăştiat.

Bill a dispărut. Jandarmii pun pază. Judah îi priveşte cu dispreţ. Sunt nişte mămăligi; n-au prezenţa Miliţiei Noului Crobuzon. Sunt nişte recruţi care abia dacă se deosebesc de vagabonzi şi jucători, cu excepţia armelor şi a banderolelor inscripţionate cu TCFT. N-au idee cum să-l urmărească pe Oil Bill şi nici chef. Pun un preţ pe capul lui.

Judah e în primejdie câtă vreme Oil Bill e liber. Se alătură vânătorului de recompense.

La început, Judah crede că vânătorul e om, dar acesta primeşte comisionul cu un cloncănit gutural, îşi apleacă gâtul şi închide ochii într-un mod nenatural. Călăreşte nu un cal, ci un animal asemănător, o imitaţie de cal, o copie sub pielea unui cal adevărat. Trage cu un pistol cu cremene care scuipă şi mormăie şi uneori devine puşcă şi alteori arbaletă. Nu vrea să-i spună lui Judah cum îl cheamă.

Fug împreună, pe calul lui Judah şi pe copia de cal a vânătorului, prin ţinutul dintre curbele căii ferate, ţinut nu colonizat, ci infectat, aşa cum odată viaţa infectase stânca goală. Patru zile de urmărire cu ideograme de praf vrăjit şi vânătorul îl găseşte pe Oil Bill, cu care se confruntă într-o carieră. Piatra albă e marcată, străbătută de linii de daltă, desenând o reţea în spatele capului banditului.

— Tu, strigă el spre Judah cu mânia prostului trădat, iar recuperatorul îl ucide, iar puşca lui mănâncă trupul celui mort.

Poate că am să devin şi eu vânător de recompense, gândeşte Judah şi merge alături de străin. Merg din oraş în oraş pe urma celor pe care jandarmii nu îndrăznesc să calce. Se opresc în staţiile TCFT şi răsfoiesc listele cu cei căutaţi. Vânătorul nu-i cere lui Judah să stea, dar nici nu-l face să plece. Vorbeşte şoptit atât de încet încât Judah nu-şi dă seama dacă vorbeşte ragamoll bine sau aproape deloc.

Răneşte sau ucide prada cu spini din armele lui sau cu plase vii sau cu sunete bruşte din gâtlej şi târăşte trupurile înapoi la staţie ca să primească recompensa şi nu-l întreabă nimic pe Judah, nici nu-i dă nimic. Numărul hoţilor de oi, de violatori şi

ucigaşi urcă, banii tot vin. Cei pe care îi ucide neomul sunt pleavă, dar viermele lui Judah nu e împăcat.

Trei zile de mers pe stâncă palidă. Grămezi de pietre ca un gaz cenuşiu agregat ce se scurge sub copitele cailor. O gaură de puşcătură, trupurile săpătorilor şi ale jandarmilor şi intrările spre tuneluri unde crema unor zei-fiară morţi de veacuri a devenit minereu şi în care trăieşte un trib de trânşi.

Concernul CapulSăgeţii va lua cât poate din încărcătură. Troglodiţii i-au bătut pe mineri şi au creat o situaţie de blocaj, iar jandarmii ar vrea să-i vadă plecaţi. Asta e misiunea.

Judah priveşte în timp ce tovarăşul lui despachetează chimicale. Încearcă să-şi păstreze sângele rece. Nu se mişcă nimic, nici pasăre, nici nor, nici praf. Ca şi cum timpul ar aştepta. Judah se întoarce şi simte din nou viermele în timp ce vânătorul prepară un cazan uriaş cu distilate şi uleiuri şi îl încălzeşte la foc, întinde un tub de piele până la intrarea în peşteră, îl fixează cu legături de cauciuc şi acoperă cu piei intrarea. Noaptea e pe sfârşite. Focul şi cazanul de aramă îi scaldă în lumină roşiatică. Vânătorul amestecă otrăvuri.

În măruntaiele muntelui, trânşii aşteaptă. Probabil că pândesc, gândeşte Judah. Probabil ştiu că li se pregăteşte ceva. Gândeşte, nu poate face altceva, ca şi în cazul longilinilor şi al rezistenţei lor fără speranţă, îi este frig, dar viermele incertitudinii din el, ciudăţenia care nu este conştiinţă ci *înţelegere* a greşelii şi *bunătate,* se desfăşoară. Oftează.

— Potoleşte-te, îi spune viermelui. Potoleşte-te.

Dar creatura nu se potoleşte.

Se zvârcoleşte în el şi secretă dezgust şi mânie care sigur nu sunt ale lui, dar care-l molipsesc şi chiar dacă nu sunt ale lui el tot le simte. Se acumulează. Se gândeşte la copiii longilini şi la trânşii din munte.

Chimicalele se amestecă şi fierb, iar vânătorul adaugă compuşi până ce mixtura roşie păstoasă emană gaz şi un fum uleios caustic începe brusc să se scurgă şi să fie canalizat spre mină. Vânătorul aşteaptă. Otrava se repede în tuneluri, lichidul fierbe cu viteză enormă.

Furia pune stăpânire pe Judah. Ezită mai multe secunde şi va purta pe vecie semnele metrilor cubi de gaz ucigător pe care-i va elibera, apoi păşeşte spre cazan, ţinându-se cu spatele la vânt, şi pune mâna stângă sub capac, în fum. Vânătorul este îngrozit şi nu înţelege.

Gazul e acid şi fierbinte şi Judah ţipă când pielea îi crapă, dar nu-şi scoate mâna, face din ţipăt o incantaţie şi forţează din el toate energiile pe care le-a învăţat şi toate tehnicile pe care le-a furat, le focalizează cu ura şi răzbunarea pe care le găseşte în el, le canalizează, iar energiile taumaturgice se scurg din el şi creează un golem.

Un golem de fum, un golem gazos, un golem de particule şi aer otrăvit.

Judah cade pe spate ţinându-se de mâna rănită. Fumul încă iese din cazan, dar nu se mai îndreaptă spre tunel, se colectează într-un bol poluat deasupra capacului şi se retrage din ţeavă. Fumul se târăşte din cazan cu membre evanescente ca ale unei maimuţe sau ale unui leu, iar norul stă pe două-trei-patru-un-niciun – picior şi păşeşte sau se rostogoleşte sau zboară împotriva vântului spre vânător, urmând porunca lui Judah.

Nu a mai creat până acum ceva atât de mare. Este instabil, vântul smulge bucăţi din el, astfel că se micşorează pe măsură ce înaintează, dar nu destul de repede ca să dispară înainte să ajungă la vânător, care trage în el şi îl străpunge fără rost, desfăşurând mici vârtejuri de fum după gloanţe, fără să-l vadă pe Judah în spate, fără să-l vadă cum mişcă mâinile şi cum manevrează golemul. Creatura biciuieşte dintr-o coadă de gaz. Îmbrăţişează vânătorul în aşa fel încât să nu poată respira decât substanţa golemului, pielea lui inumană se umple de băşici şi se rupe, iar el se îneacă în lichidul din plămâni.

Când neomul e mort, Judah face golemul ce se micşorează să sară în sus şi îl dă în grija vântului. Golemul este cuprins de spasme şi dispare. Îşi bandajează mâna şi jefuieşte cadavrul vânătorului de recompense. Miroase foarte slab a gaz.

Judah nu ştie cât din oraşul trânşilor a fost înveninat de fum. Ştie că aceasta e numai o zi. Ştie că vor veni alţi vânători trimişi de TCFT la comanda Concernului CapulSăgeţii şi vor găsi resturile încercării de otrăvire şi cadavrul acesta. Judah ştie că trânşii vor fi eradicaţi şi casele lor pierdute, dar nu vrea să participe la asta şi a încercat să se opună.

Trânşii vor muri. Dacă ar putea lăsa ceva în urmă pentru ei. Dacă ar putea să dea acestor stânci o formă de paznic şi să-l facă să aştepte şi să se trezească numai când e nevoie de el. Necalul vânătorului fuge de el şi intră în stâncă, lăsând o urmă de licheni cu formă de animal.

Am terminat aici, gândeşte Judah. Mâinile îi tremură; tremură

tot. *Am ucis un om sau ceva ce părea un om.* Este epuizat de efortul somaturgiei, al menţinerii formei lucrurilor, al uciderii. Tremură de teamă şi de uluire faţă de fapta lui, nu ştia că poate face aşa ceva, că poate crea un golem nu din lut ci din aer greu. *Am terminat-o cu ţinuturile astea sălbatice. Sunt sălbatice pentru că suntem noi aici.* Nu poate să creadă ce a fost în stare să facă.

Judah împrăştie conţinutul cazanului şi stinge focul. Se întoarce la drumul de fier.

* * *

Fuge în calea trenurilor. Ajunge la drum într-un loc părăsit. Calul îi este obosit. Tremură în zăpada amestecată cu praf. Judah urcă dealul spre un sat aşezat deasupra şantierului.

Deşi oamenii sunt aprovizionaţi, deşi chiar şi atât de departe de capătul liniei există un trib de prostituate cu bordelurile lor mobile, muncitorii de la terasamente şi deschizătorii de drum mai urcă din când în când în sătucul de păstori de capre unde Judah stă şi priveşte. Fetele locului merg cu bărbaţi din Noul Crobuzon, deşi familiile lor le dezaprobă, se iau la harţă şi mănâncă bătaie. Sătenii îşi îngrijesc răniţii şi iartă acest amestec.

— Ce putem face? spun ei.

Sunt neputincioşi, copleşiţi.

Un nou calm l-a cuprins pe Judah de când linia a tăiat prin mlaştină. Priveşte lumea prin sticlă.

Devine un soi de povestitor despre oraş pentru păstori. Ei îl lasă să trăiască în bungalourile lor. Sunt recunoscători că nu e la fel de brutal ca bărbaţii din trenul perpetuu. Îi pun întrebări într-un dialect ragamoll barbar.

— E adevărat că drumul acreşte laptele?

— E adevărat că ucide pruncul în pântece?

— E adevărat că otrăveşte peştele din râu?

— Cum se cheamă drumul?

— Am fost la capătul lui, spune Judah.

Care este numele drumului? Întrebarea îl blochează.

A găsit o tânără din satul de pe deal care să se culce cu el. O cheamă Ann-Hari. E cu câţiva ani mai tânără decât el, sălbatică şi drăguţă. O crede fetiţă, deşi entuziasmul ei şi privirile care i le aruncă îi par mai mult adulte şi calculate decât ingenue.

Judah o vrea lângă el. Ann-Hari e pierdută pentru familia şi satul ei. Sunt mai mulţi ca ea, câţiva băieţi, dar majoritatea fete, ameţiţi de sosirea acestor bărbaţi duri şi de şuieratul pistoanelor de tren. Familiile lor se plâng în vreme ce îşi lasă turmele să se

rătăcească sau le vând pentru carne muncitorilor pe câteva unelte din magazie. Tinerii păstori se alătură echipelor de la terasamente şi se apucă de umplut râurile. Tinerele găsesc alte scăpări.

Ann-Hari nu e a lui Judah; nu o poate păstra. O găseşte prima dată lângă drum, ea îl primeşte şi scapă de virginitate cu o poftă care nu are nimic de-a face cu el. În cele câteva zile în care îi aparţine numai lui, încearcă să profite la maximum; încearcă să consume o iubire de-o viaţă. Nu e un capriciu, ci un rol; se autodepăşeşte. Ea se uită peste umărul lui în timp ce-l călăreşte, caută altceva – nici măcar ceva mai bun, numai altceva, mai mult. Îşi face prieteni. Vine la el în sat mirosind a sex cu alţi bărbaţi.

Dialectul ei ragamoll se schimbă. Foloseşte jargonul oraşului pe care-l fură de la ciocănari. Judah îi poate vedea calmul şi inteligenţa nemiloasă sub aparenta ameţeală, dorinţa ei vorace de a şti. Îi arată golemii pe care-i poate face, care sunt tot mai mari şi mai puternici. Asta o distrează, dar nu mai mult decât o mie de alte lucruri.

Între cei care urmează şantierul e o tensiune. Târfele care i-au urmat din datorie pe aceşti bărbaţi, separându-se de trenul perpetuu ca să lucreze pentru săpători, sunt asaltate de noile rivale rurale, de aceste ţărăncuţe care nu se aşteaptă să fie plătite. Unii dintre muncitori sunt şi ei ameninţaţi de aceste noi femei vorace care nici nu vând, nici nu dăruiesc sex, ci îl iau. Ele nu cunosc nicio regulă. Mai au de învăţat tabuurile: unele încearcă să meargă chiar cu prizonierii din tabără, cu Refăcuţii în cătuşe. Refăcuţii sunt îngroziţi de asta şi se plâng la supraveghetori.

Într-o noapte rece, Ann-Hari vine la Judah îngrozită, învineţită, însângerată şi cotonogită. Avusese loc o încăierare. Un grup de prostituate trecuse din cort în cort. Luaseră pe sus amanţii pe care-i găsiseră, copleşindu-i pe bărbaţi prin număr, ţintuindu-i la pământ, verificând chipul şi vocea fiecărei femei. Pe localnicele care nu cereau plată le scoseseră afară şi le-au dat cu ulei de motor şi le-au tăvălit în pene. Jandarmii erau de acord cu prostituatele şi le-au lăsat să-şi facă mendrele.

Ann-Hari regula un bărbat la marginea taberei când au prins-o târfele în căutarea dreptăţii. Ripostase. Lovise cu toată puterea ei de ţărancă. Doborâse trei la pământ şi împunsese în burtă pe una mai în vârstă cu un sfredel. Ann-Hari fugise, lăsându-şi

victima albă la faţă.

Judah n-o mai văzuse niciodată atât de umilă. Ştia că este un lucru mărunt. Nu murise nimeni şi nici nu avea să moară – sfredelul era prea mic. Acum localnicii cunosc regula şi nimeni nu-şi va aminti de Ann-Hari care s-a opus. Dar teama pe care i-a lăsat-o această violenţă bruscă nu dispare, iar Judah este într-un fel bucuros, pentru că acum îi este frică să mai stea şi o poate convinge să meargă cu el. Vrea să iasă din sălbăticie; vrea să se întoarcă pe drumul de fier, să se întoarcă acasă; şi vrea să privească prin ochii altcuiva.

Merg preţ de două zile până la o staţie muribundă, până la trenuri. Au locuri la clasa a treia. Judah o priveşte pe Ann-Hari cum urmăreşte trecerea ierbii şi a tufelor, a râului, întunecimea tunelului. Ore de tăcere, numai ritmul complex al roţilor, spre oraşul pe care el nu l-a mai văzut de multe luni şi pe care ea nu l-a văzut niciodată.

* * *

S-a întors şi se miră de Noul Crobuzon ca un ţăran. Ann-Hari şi cu el stau într-un cort de pe o terasă din Cartierul Infam. Se uită peste scheletul Podului de Mare Calibru, cu partea lui pivotantă blocată, ruginind imobil de multă vreme, devenit doar un obstacol în apă.

Toată teama lui Ann-Hari s-a dus odată cu kilometrii şi nimic nu o mai opreşte să înveţe despre Noul Crobuzon. În fiecare zi se întoarce la el şi îi povesteşte entuziasmată despre oraş.

Nu a mai văzut până acum khepri.

— Sunt nişte femei aici care au un gândac în loc de cap, îi spune ea.

Vizitează Coastele.

— Sunt mai mari decât orice copac care-a crescut vreodată. Sunt vechi şi tari ca piatra, oase până peste acoperişuri, o mortăciune şi tot oraşul e cimitirul ei.

Ann-Hari se urcă în trenuri crobuzoniene, pe cele cinci linii şi ramurile lor, din Cartierul Desţelenirii spre est la Terminus, din Fundătura Himerei la Halta Căpătâiului şi în Vale.

— E o dărăpănătură sub un deal şi pădurea ajunge până la ea şi calea ferată intră în pădure, dar trenul nu se duce acolo.

Există o staţie în Codrul Adânc pe linia inutilă. E părăsită de multă vreme. Judah ştie de ea, dar nu a văzut-o niciodată. Ann-Hari se duce în ghetoul primejdios din Mahalaua Găinaţului, unde cei câţiva garuda din oraş trăiesc deasupra subcetăţenilor, se

plimbă pe străzile împuţite până intră în pădure, până la staţia năpădită de vegetaţie şi se întoarce înapoi, ia trenul spre Mocirla Câinelui ca să-i spună lui Judah. Ea îl învaţă despre Noul Crobuzon.

Îi povesteşte despre Casa Fuchsia, despre Piaţa BilSantum şi despre Parcul Garguilor, despre ghetoul acoperit cu o cupolă de sticlă al cactuşilor, despre grădinile zoologice şi multe alte lucruri pe care le-a vizitat ultima dată când era foarte tânăr. Îi povesteşte despre fiecare rasă pe care o întâlneşte. Adoră pieţele.

Judah face destui bani pentru mâncare, distrând mulţimea cu golemetria lui necizelată. Într-o zi face o creatură mai solidă din lemn cu articulaţii de lanţ. Ataşează fire de membrele lui şi în timp ce îl face să danseze prin taumaturgie, clatină firele de parcă ar fi un păpuşar. Judah câştigă simţitor mai mult când lumea crede că e un păpuşar decât atunci când ştie că e un animator de materie.

În apartamentul de lângă docurile din Kelltree, sunt treziţi în fiecare dimineaţă de sirenele fabricilor şi de îmbulzeala forţei de muncă. Ann-Hari se întâlneşte cu traficanţi. Vine acasă cu ochii mari şi cu miros acru de shazbah. În unele nopţi nici nu vine. Când stă cu Judah, se culcă cu el şi îl pune să plătească.

Îi place să se plimbe. Judah se plimbă kilometri întregi cu ea, printre case, în umbra arhitecturii troglodite. Ea îl întreabă de ce sunt lucrurile construite aşa cum sunt, iar el nu ştie să răspundă. E cu ea când trece pe lângă un cuplu de khepri, cu carapacele unite, cu picioruşele tremurând şi secretând şoapte chimice. Judah o simte încordată pe Ann-Hari şi pentru prima dată în viaţa lui vede stranietatea kheprilor, le aude forfecatul chelicerelor. Vede ciudăţenia tuturor lucrurilor.

E un moment de creştere economică. Există bani şi o întrecere între cei care vor să schimbe pavajul. Judah îşi face păpuşile să danseze alături de cântăreţi şi instrumentişti, jongleri şi desenatori cu creta.

Este iarnă, dar oraşul e straniu de cald. Este un anotimp languros. La lumina roşie a făcliilor, golemul lui Judah joacă pentru studenţii din Dumbravă. Elevii sunt în marea lor majoritate tineri, băieţi de bani gata şi câţiva băieţi de popă, dar sunt şi femei printre ei şi chiar câţiva xenieni. Trec pe lângă dansatorul de lemn al lui Judah. E doar puţin mai în vârstă decât ei.

Unii îi dau firfirici, mărci şi şekeli: cei mai mulţi nu-i dau nimic. Un tânăr se concentrează asupra mişcărilor şi fluxul de taumaturgoni se opreşte şi îşi dă seama că marioneta e un fals.

— Asta fac eu, spune el.

— Asta facem noi aici. Sunt în programul de somaturgie. Ai tupeul să vii aici şi să ne faci demonstraţii de vrăji?

— N-ai decât să încerci să mă întreci, spune Judah.

Aşa a ajuns sportul longilin al luptei între golemi în Noul Crobuzon.

Micul grup de studenţi priveşte, în vreme ce băiatul arogant se chiorăşte peste ochelari spre Judah care este bronzat şi numai fibră, îmbrăcat în zdrenţe la mâna a treia sau a patra. Deşi pretind a-l susţine pe colegul lor, Judah le simte ambivalenţa şi îşi dă seama că aceşti băieţi de bani gata şi-ar dori mai mult să câştige el decât băiatul acela obraznic dintr-o familie de muncitor. Galeria clasei aproape că-l face să renunţe, dar se numără banii şi cota lui e bună: pariază pe sine.

Şopteşte golemului său, îngână ca un longilin şi face bucăţi homunculul elevului. Nu e o victorie grea.

Judah numără banii. Cel care a pierdut înghite în sec de câteva ori şi se apropie de el. Are graţie şi inteligenţă.

— Frumos câştigat, spune el, chiar zâmbeşte. Ai nişte tehnici, nişte puteri. N-am mai văzut pe nimeni conjurând în felul ăsta un golem.

— N-am învăţat aici.

— Mi-am dat seama.

— Vrei să mai încerci? Încă o partidă?

— Da! Da! Din nou! strigă unul dintre studenţi. Întoarce-te mâine, păpuşarule, şi o să jucăm din nou. Între timp o să găsim un taumaturg mai bun decât Pennyhaugh cu care să te lupţi.

Nici Judah, nici Pennyhaugh nu se uită la cel care a intervenit. Se uită unul la altul şi-şi zâmbesc.

Sportul acesta nu va întrece niciodată luptele de gladiatori, sporturile sângeroase de la arena Cadnebar sau ale imitatorilor, unde entuziaştii sporturilor violente pot vedea lupte cu cuţite, măceluri de doi-pe-un-cactus şi lupte cu dinţii. Dar Pennyhaugh şi Judah au devenit parteneri şi sistematizează jocurile, iar liga lor capătă atenţie, iar luptele de golemi ajung la modă.

La început, cei mai mulţi participanţi sunt studenţi la ştiinţele plasmice, apoi vin şi profesorii lor. După care, când zvonul se

răspândeşte, vin şi somaturgi autodidacţi şi vrăjitori de duzină de prin mahalale. Sportul nu e chiar ilegal, dar nici nu e recunoscut şi, ca majoritatea activităţilor de acest fel, e întotdeauna pe punctul de a fi interzis. Devine foarte repede o afacere şi trebuie mituiţi informatori ai miliţiei şi plătiţi paznici, mai trebuie cadouri pentru oficialităţile universităţii. Pennyhaugh are grijă de asta.

Apar entuziaştii: pasionaţi, nervoşi şi studioşi. Se întâlnesc în număr din ce în ce mai mare. Se specializează, îşi dotează creaţiile cu lame sau cu plăci armate sau le fac picioare ascuţite şi dorsale cu zimţi: golemachii, roboţii de luptă, aranjaţi pe categorie de greutate.

Judah e în topul performanţelor. Nu i se pare greu să câştige. Tehnica lui longilină simplă şi necizelată funcţionează. Pierde de câteva ori, dar în laboratorul acela neiertător învaţă repede.

— Eşti un talent rar, Judah, spune Pennyhaugh.

Pennyhaugh nu-l poate bate pe Judah, dar îl poate antrena. Nu înţelege tehnica longilină, dar o poate testa şi poate să o amestece cu ceea ce cunoaşte. Îl leagă pe Judah de un taumatograf, îi testează cathexisul, acea emanaţie concentrată a minţii.

— Eşti puternic, îi spune el lui Judah.

De două ori vine Ann-Hari să vadă meciurile. Îl aclamă pe Judah şi zâmbeşte când câştigă, dar sportul nu o interesează. Ei îi plac mai mult motoarele. Se duce la capătul liniilor de tren să privească trenurile mergând încet. Merge la fabricile acelea unde e lăsată să intre şi se plimbă printre muncitori, să le privească maşinile.

Lui Judah îi place să câştige. Priceperea lui îl excită. Pentru o vreme, împreună cu Pennyhaugh, încearcă trucul cel mai vechi, se preface că pierde ca să-i mai crească cota, dar Judah e celebru pentru rapiditatea lui.

E un star, Low din Mlaştină. Un altul e Lothaniel Durayne, un profesor de somaturgie care luptă cu un golem felină de smoală sub numele de Loth Motanul. Le plac numele de scenă. Mai e şi Dandler, o femeie tăcută despre care Pennyhaugh spune că e probabil o savantă a miliţiei. Golemachii ei au cozi de lanţuri cu care biciuie. Acest trio schimbă între ei locul din frunte, dar Judah îl păstrează cel mai mult.

Cu cât somaturgul e mai puternic, cu atât e mai mare masa pe care o poate controla. Curând ajung să stabilească limite de greutate. Nu poate lupta nimic mai mare decât un câine. Judah

se întreabă cât de mult poate controla dacă ar avea de ales.

Ca organizatori, agenţi de pariuri şi campioni, Pennyhaugh şi Judah adună bani frumoşi. Luptele de golemi sunt remarcate de presa Noului Crobuzon şi apar şi mai mulţi muşterii. Judah începe să se plictisească. Mai luptă acum numai cu Loth şi Dandler. Urmăreşte cum îşi animează ei construcţiile. Le ascultă incantaţiile. Luptă destul cât să facă bani, dar luptă mai ales ca să înveţe.

De fiecare dată când golemul lui mişcă, Judah se simte legat de longilini.

— Vreau să ştiu totul despre subiectul ăsta, spune Judah.

Pennyhaugh îl duce la biblioteca universităţii şi-i arată textele importante. Citeşte titlurile: *Teoriile Somaturgiei, Limitele Dimensiunii Plasmice, Dincolo de Problema Abvitală.*

— Vreau să ştiu totul, spune el.

* * *

E o iarnă blândă. Judah o duce pe Ann-Hari să patineze. Ei îi place felul în care el e recunoscut de unii trecători.

— Din Mlaştină! spune unul.

Judah e mai puţin fericit.

Se plimbă pe străzile îngheţate pe lângă magazinele din Corbul, care sunt împodobite cu şiruri de lumini şi flori de iarnă. Beau ciocolată caldă amestecată cu rom. Ann-Hari nu se uită la el. Privirea ei trece dincolo de el şi zâmbeşte, un zâmbet adevărat, dar ea nu se uită la el.

La revedere, gândeşte Judah şi îi răspunde la zâmbet.

Când vine zăpada, preţ de câteva ore şterge toate colţurile arhitecturii: cornişele răsucite strâns ale vechilor biserici, contraforturile de piatră şi toate celelalte nenumărate forme turnate şi modelate din beton şi terasele de cărămidă şi bordeiele muncitorilor prea sărace sau prea primitive ca să aibă vreun stil. Toate devin ondulaţii sub zăpadă; apoi redevin ele însele, pe măsură ce lasă omătul să se scurgă.

Judah se îmbracă după moda exagerată a oamenilor de succes. Când se plimbă, copiii din Mocirla Câinelui aleargă după el, însoţiţi de câţiva tineri cactuşi pricăjiţi şi vodyanoi săltăreţi şi-l roagă să le facă golemachi. Uneori le animă un pumn de mărunţiş şi îl lasă să se împleticească până la ei, ca să se uite şi să-l culeagă.

Ann-Hari nu este interesată să înveţe să citească, dar când descoperă că el răsfoieşte ziarele ca să afle cum înaintează

lucrările Trustului Căilor Ferate Transcontinentale, îi cere lui Judah să-i citească de fiecare dată când e cu el (din ce în ce mai multe zile trec fără ca ea să apară acasă).

— ... o iarnă brutală, citeşte el din *Sfada.* Oamenii aceia care se află încă în mlaştină petrec cea mai mare parte a timpului blestemând frigul, dar au măcar avantajul că longilinii, sălbatici perfizi ai mlaştinii, s-au retras şi nu-i mai hărţuiesc. Mesajele din sud sugerează că echipele de construcţie din Myrshock fac, în ciuda vremii mai puţin aspre, slabe progrese…

— Ce e Myrshock? spune Ann-Hari.

Judah se uită la ea. Fata nu ştie nimic despre drumul căii ferate, nici despre viitorul ei.

Îi desenează o hartă.

— Trei ramuri, spune el, desenând cu susul în jos. Noul Crobuzon, Myrshock pe coasta Mării Sărmane, Cobsea în câmpie. Câte o cale ferată de la fiecare, întâlnindu-se în mlaştini. Opt sute de kilometri de Noul Crobuzon, jumătate din distanţa asta de celelalte două.

Judah îşi ascunde fascinaţia pentru calea ferată satisfăcând curiozitatea lui Ann-Hari. Se gândeşte tot timpul la muncitori; se gândeşte la ce a văzut, la comunitatea aceea de săpători care modifică terenul.

Drumul nu a fost încă bifurcat. Rapoartele povestesc despre greve scurte şi costisitoare. Unii comentatori presupun că jandarmeria TCFT e defunctă, incapabilă să controleze forţa de lucru sau să subjuge micile principate peste care dă. Primarul trebuie să întrerupă concesionarea autorităţii, spun ei. A venit vremea ca miliţia Noului Crobuzon să facă ordine pe calea ferată. Nimeni nu crede că aşa ceva se va întâmpla. Guvernul se opune.

— Greviştii se plâng de vreme, citeşte Judah. Se răzvrătesc împotriva frigului. Ce vor ei să facă TCFT-ul? Nu simte toată lumea acelaşi frig, şi muncitorii şi supraveghetorii şi Refăcuţii şi Meşterul însuşi?

— Nu, spune Ann-Hari.

Judah o priveşte. Ea mănâncă o prună glasată şi ridică din umeri.

— Nu, nu simt la fel.

Judah studiază. Cu Pennyhaugh alături să-l ghideze, nu numai că-şi măreşte capacităţile, dar şi înţelege ceea ce face. Metoda lui rămâne instinctivă şi intuitivă, dar textele laborioase şi ezoterice încep să aibă sens şi îi îmbunătăţesc abilităţile.

— … ceea ce facem este o intervenţie, îi citeşte Pennyhaugh lui Judah din notiţele lui, o reorganizare. Viul nu poate fi transformat în golem, din cauza vitalităţii orgonei, carnea şi vegetaţia sunt o materie interacţionând prin propriile-i mecanisme. Neviul, totuşi, este inert pentru că *din întâmplare zace acolo.* Noi dăm un sens acestei situaţii. Nu poruncim, ci arătăm ordinea care stă nevăzută dar care se află deja acolo. Acest act al precizării este tot atâta recunoaştere şi convingere câtă observaţie. Vedem structura şi, precizând-o, vedem mecanismele, le acaparăm şi le modificăm. Deoarece modelele sunt recunoscute nu în stază, ci în schimbare. Golemetria este o întrerupere. Este o subordonare a staticului.

Judah se gândeşte la longilini şi la calea ferată. Încă mai şopteşte incantaţia longilină când îşi face golemii să mişte. Înţelege din ce în ce mai mult ştiinţa. Îl obsedează.

Nu reuşesc să-l plătească pe ofiţerul care trebuie şi sala lor de lupte între golemi este călcată de miliţie. Nu e greu pentru miliţienii mascaţi să găsească prin mulţime shazbah şi prea-ceai şi chiar, spun ei, rahat-de-visat. Organizatorii dau bani unde trebuie şi, în timp ce Pennyhaugh face tot ce trebuie ca să rămână afacerea în picioare, Judah se gândeşte la alte lucruri.

Golemetria e o întrerupere. Golemetria e materie care se înnoieşte singură, dacă i se dă comanda care o organizează, o misiune. Cum să creeze câmpul în absenţa ei? Cum să-l pregătească şi să-l facă să aştepte?

Cumpără baterii, întrerupătoare şi fire, cumpără temporizatoare, încearcă să gândească. Ziarele raportează evaziuni fiscale la nivelul TCFT. Cineva insinuează un scandal.

Au trecut zile de când Judah nu a mai văzut-o pe Ann-Hari. Îşi dă seama brusc că nu a găsit doar pe altcineva cu care să stea câteva zile, ci că a plecat de tot. Ştie unde.

Ei îi plăcea Noul Crobuzon, l-a cercetat cu pasiune şi interes, dar cu toată masivitatea şi istoria lui, nu era decât un adaos pentru drumul de fier. Calea ferată este casa lui Ann-Hari.

Ann-Hari s-a dus acasă la calea ferată şi la trenul perpetuu. Ştie că nicio miliţie de moravuri nu o poate pedepsi. X-ul de pe oglinda lui Judah, scris cu ruj, este un sărut de adio. L-a ajutat să vadă oraşul din nou şi îi este recunoscător pentru asta. Descoperă că gagica i-a luat o sumă importantă din bani.

Luptele de golemi îl plictisesc. Pennyhaugh este plecat tot

mai mult, întreţine legături cu birocraţi din Parlamentul care se iţeşte ca o unghie coclită la întâlnirea râurilor. Şi luptele lâncezesc şi se opresc, iar Pennyhaugh este mai distrat şi are mai mulţi bani şi într-o seară îl ia pe Judah la un restaurant mai somptuos decât a văzut el vreodată, un loc liniştit din Dumbravă unde Judah, în ţoalele lui scumpe de stradă, se simte absurd, iar Pennyhaugh îi spune:

— Mai e o cale, ştii, mai e o piaţă pentru talentul tău la golemi.

Judah ştie că momentul lui a trecut şi că Pennyhaugh e acum un om al guvernului. Judah n-are de lucru, nu mai are bibliotecă. Este repede uitat.

* * *

Timp de câteva săptămâni, Pennyhaugh îi trimite scrisori în care îi sugerează să se întâlnească. Judah refuză cu scrisul lui urât, doar atâta cât să nu devină nepoliticos.

În pieţele pline de cărţi vechi, furate, întreabă despre cărţi cu golemi. Cheltuieşte mulţi şekeli pe cărţi fără folos şi câţiva pe lucrări grozave pe care le devorează.

Ce am făcut? gândeşte el. Nu-şi înţelege deloc talentul. *Am făcut un golem de gaz. Pot face un golem din lucruri şi mai puţin solide? Golemetria e un argument, o intervenţie, deci pot interveni şi crea un golem din beznă sau din moarte, din elictricitate, din sunete, din frecare, din idei sau speranţe?*

Judah acceptă câteva comenzi. Pentru bogătaşi excentrici care nu suportă zăngănitul maşinăriilor, creează bărbaţi şi femei frumos modelaţi din fire şi saci de piele plini cu nisip. Le cere mult; îl obosesc.

Străbate oraşul la bunul plac al viermelui, ciudăţenia din el care nu se potoleşte. Este împins de vierme; îl simte văzând prin el. *Există o mare bunătate în mine,* gândeşte el fără aroganţă, *dar e un intrus. Nu o simt ca fiind a mea. Asta mă face bun? Asta mă face mai bun? Mă face rău?*

Judah se gândeşte la Ann-Hari şi citeşte că lucrul la capătul liniei s-a reluat. Se pun probleme în Parlament. TCFT-ul şi Meşterul Weather sunt traşi la răspundere pentru afaceri dubioase. Câţiva lucrători au murit în accidente, o terasă a fost nivelată într-un fel pe care inspectorii nu şi-l pot explica, iar valurile de căldură şi zona moartă de câţiva metri împrejur ridică întrebări la care TCFT-ul nu vrea să răspundă. Nimeni nu rosteşte cuvântul *sacrificiu,* nimeni nu spune *demon,* dar este o senzaţie

tot mai intensă că Meşterul Weather este un vizionar cu bani şi cunoştinţe inginereşti care nu lasă geografia sau clima sau politica să-l împiedice. Planurile lui sunt declarate în numele companiei şi sunt cu mult mai mari decât acest drum.

Judah, Judah, Judah. Se gândeşte la numele lui. Ceva se va întâmpla.

Se creează produse noi sau sunt readuse cele din Anii Plini. În artă se simte un flux de apatie. Noul Crobuzon e plin de şantiere, docurile – pline de nave. Magazinele au mărfuri noi. Alături de chioşcurile tapetate cu afişe apar flori sălbatice, într-o campanie de marketing, afişe ale unui om ţipând cu mâna la gură.

— Ce sunt astea? întreabă Judah şi intră.

Un scaun, o maşinărie, un rând de butoane cu litere şi cifre, un tub şi o pâlnie pentru urechi. Citeşte instrucţiunile, introduce o monedă în fantă. Citeşte lista cu titluri.

DISCURSUL DE ANUL NOU AL PRIMARULUI
MILA E UN CÂNTEC
MICA SIMFONIE TREBUSCHAND

Şi altele. Cere o melodie de music-hall, „Mai bine la Azil”, pune urechea la pâlnie şi ascultă fermecat ceva ce fusese blocat intrând din nou în funcţiune, o energie potenţială eliberată, sunetul pornind cu un pocnet; apoi se aude cântecul, un cor de fete cu nuanţele vocilor ascunse după pârâituri, dar voci fără îndoială. Judah poate auzi toate cuvintele.

— *Şi dacă asta înseamnă să ajung la azil dragă da la azil auzi bine asta am să fac ca să rămân alături de tine dragă.*

Judah poate auzi toate sunetele acelea prinse în capcană.

Ceara este aceea care face sunetele să se manifeste fizic. Este cuprins de febră la această idee. Ceara poate face sunetele să aştepte şi să se petreacă din nou.

O nouă tehnologie, îmblânzirea timpului. O folosesc pentru a repeta la nesfârşit melodii de stradă. Judah vrea asta din alt motiv. Citeşte notiţele pe care le-a scris în mlaştină. Se simte plin de energie şi Noul Crobuzon îndepărtându-se de el.

De câte ori am ratat momentul în care forţa s-a manifestat? Se gândeşte la cei care au murit pentru că el văzuse un moment venind, ştiuse că avea să vină vânătorul sau miliţia sau calea ferată sau gazul, dar îngheţase înainte de inevitabil. *Sunt*

înspăimântat de timp.

Dar bătaia de inimă a timpului fusese oprită de aceste aparate. *Au conservat trecuturile.* Bunătatea lui parazită se zvârcoleşte, creatura sfântă dinăuntru.

Brusc, îi vine uşor să se lepede de Noul Crobuzon; lunile petrecute de el acolo devin fără efort amintiri.

Scrie celor câtorva clienţi ai lui. Îi scrie lui Pennyhaugh, mulţumindu-i pentru eforturile lui, urându-i succes, spunându-i că se vor vedea din nou la întoarcere, lucru pe care nu-l crede.

Mai există o tehnică pe care e doritor să o stăpânească. În Mahalaua Neamului vorbeşte cu khepri din ateliere, pune întrebări şi le citeşte răspunsurile, află tot ce se poate despre metamecanica lor. Cumpără baterii taumaturgice şi le încarcă până la refuz cu energia lui.

Îi trebuie mai multe încercări. Pune o capcană lângă o casă care stă să se prăbuşească, acolo unde locuiesc copiii aceia vagabonzi care-l iubesc. Cerul tocmai se schimbă când primul dintre ei se trezeşte şi iese să fure ceva de mâncare. Picioarele murdare ale fetiţei rup filamentul şi circuitul se închide, iar de după uşă apare o figurină dansând. Fetiţa stă nemişcată şi atentă.

Micul golem este de mărimea mâinii ei şi dansează după cum a fost instruit să o facă atunci când potrivise vraja, stocase energiile, gata să fie declanşate. Dansează spre ea. E făcut din bani. Se împiedică şi se prăbuşeşte, răspândind bănuţii, iar fetiţa se apropie şi îi culege de pe jos.

Judah o priveşte de după o uşă. Stocase un golem şi ordinele sale. Îl făcuse să aştepte. Nu ştie dacă o mai făcuse careva până acum.

* * *

Şi e din nou în mlaştini. E numai gheaţă, iar lianele din copaci s-au întărit, animalele dorm şi mocirla e liniştită. La kilometri distanţă e tabăra şi trenul muncitorilor.

Şinele l-au dus pe lângă oraşe moarte între timp. Prin ţinuturi nu îmblânzite, ci modificate de lucrări şi de lucrători şi, în sfârşit, printre copacii de pe insulele construite, istmuri de stâncă mutată, prin păduri. Judah se afundă în pădurile acelea, căutându-i pe cei care i-au fost odată trib.

E încărcat: noul lui voxiterator şi cilindrii lui, aparatul de fotografiat, armele. Are grijă să nu pară a fi un vânător, are grijă

să facă zgomot când merge. Cântă cântece pe care le-a învăţat de la longilini. Cântă cântecul de mic dejun, cântecul de salut, cântecul de bună ziua. Merge cu mâinile la vedere.

Când îi vin dinainte, sunt din triburi pe care nu le cunoaşte şi cântă cântecul de bună vecinătate şi cântecul „de pot să intru?” Ei îl înconjoară sub formă de copaci şi de longilini şi-şi arată dinţii şi mâinile-arme şi când văd că el nu fuge îl lovesc şi când el tot nu fuge îl duc în satul lor ascuns. Clanurile lor şi grupurile s-au dezagregat: ei sunt ultimii din neamul lor.

Copiii vin să se holbeze la el. Se uită la ei şi vede ultima generaţie.

Bunătatea lui se mişcă, dar Judah ştie că sunt morţi şi nimic nu mai schimbă asta. Îl duc la vânătoare – femele şi masculi împreună, nu mai au timp de diviziuni tradiţionale ale muncii – şi le aude incantaţia *uh uh uh,* răsuflările în contratimp şi ritmul. Apa se mişcă apoi încetează să mai mişte.

Scoate trompeta de ascultat şi capturează sunetele în ceară. Le ascultă; învârte manivela şi le aude ritmul. Judah îl poate vedea. Îi vede forma. Se uită printr-o lupă şi devine geograf al unui continent de ceară cu sunete, urmăreşte prăpăstii, văi răsucite, piscuri şi platouri. Răsuceşte încet şi aude cântecul într-un timp leneş.

Spre ruşinea lui, Judah se plictiseşte printre cei condamnaţi. Se descurcă cum poate cu frigul umed îngrozitor, notând toate straturile cântecelor longiline, fiecare lătrătură slabă şi prost interpretată, dar mediul îl oprimă. Niciun adăpost în pădure, nicio oază de verdeaţă, doar clisă îngheţată şi comandouri, longilini ieşiţi la luptă, bântuiţi de fantome aşa cum vor deveni şi ei.

Judah nu se uită la ei. Creatura dinăuntru îl împunge. Le are sufletul prins în ceară. Îi părăseşte pentru a doua oară.

* * *

Înapoi la tren. S-a mişcat. Vede o mie de chipuri pe care nu le-a mai văzut până acum. Şinele s-au bifurcat. Un oraş a crescut. Ce lucru minunat.

Şinele sunt alunecoase şi lustruite de trecerea trenurilor. Se răsucesc în adăposturi construite pe jumătate şi merg pe căi secundare goale, trec prin curţi, pe lângă acest oraş neterminat unde se bifurcă. O linie se azvârle în partea cea mai întunecată a mlaştinii şi se opreşte brusc, blocată de copaci.

O alta dispare spre vest. Bărbaţii ies din luminişuri şi duc cu ei ciocane umede, piroane, murdari şi asudaţi de parcă ar fi fost la

război. Scutură la fiecare răsuflare norişori de vapori.

Când intră în luminişul în care se desface Joncţiunea, creatura bună a lui Judah dă bucuroasă din picioare ca un copil şi ştie că va sta aici, că s-a întors şi că va fi parte a ceea ce vede, nu un parazit pe drumuri. A venit pentru intervenţii – cântecul e una dintre ele. Iar această buclă de cale ferată e o alta.

Este un veteran al căii ferate, dar nu s-a ocupat până acum de şine. Creatura dinăuntru îl necăjeşte. Vrea ca el să se alăture acestui efort uriaş.

Judah urmăreşte liniile printre copaci până între dealuri, iar fierul e implacabil. Terasele galbene se înalţă. E lume peste tot. Şiruri de cai, mirosul focurilor – iarbă, lemn, lignit. Judah trece printre corturi, le vede ridicate şi pe acoperişul vagoanelor trenului perpetuu. Refăcuţi şi cactuşi trag pluguri cu lanţ ca să netezească pământul. Jandarmii patrulează în grup.

Trenul perpetuu se târăşte înainte cu mici rotaţii ale roţilor. Împins şi tras de patru locomotive uriaşe care aruncă fumul la metri înălţime. Mult mai mari decât cele care trec pe liniile suspendate ale Noului Crobuzon. Aceste versiuni de sălbăticie au boturi de curăţat linia, farurile le ard puternic şi insectele se izbesc de sticlă, ca nişte degete bătând darabana. Clopotele lor parcă sunt clopote de biserică.

Iată un vagon blindat cu turelă mobilă. Un birou pe roţi, vagoane închise cu provizii, un salon, cel puţin un vagon mânjit cu sânge, un abator rulant, iar mai încolo un vagon înalt, cu ferestre, vopsit în auriu, acoperit cu simboluri de zei. O biserică. Patru, cinci vagoane enorme cu uşi minuscule şi rânduri de ferestre înguste, pe trei etaje, dormitoare burduşite cu oameni. Sub propria lor greutate, vagoanelor de dormit le atârnă burta la mijloc ca la scroafe. Sunt şi vagoane plate, deschise sau acoperite. După ele, echipele. Muzica ciocanelor.

Se află pe un podiş, printre tufe. Muncitorii care aşază şinele se grăbesc să-i ajungă din urmă pe cei de la terasamente.

Judah e doar un om care merge pe lângă tren. Nu se remarcă prin nimic, decât poate prin impresia că aşteaptă ceva. Judah e optimist. Dar e şi trist. Vede oameni şi cactuşi mormăind, iar frica Refăcuţilor miroase în apropiere de ţarcurile lor. Supraveghetorii sunt înarmaţi. Nu obişnuiau până acum.

* * *

La mulţi kilometri în faţă, cercetaşii cartografiază ţinutul inspirându-se după hărţi desenate cu ani în urmă, înainte să

apară Meşterul Weather şi echipele lui, pe când bătrânul era un cercetaş el însuşi. În spatele lor, în teritoriul dintre tren şi exploratori, cei de la terasamente îşi construiesc patul de piatră. Iar în spatele lor, sclavii pun traverse, iar săpătorii de tunele taie în stâncă.

Toate astea sunt înainte.

Aşa se desfăşoară amenajarea. Dimineaţa devreme, sutele de oameni se trezesc la clopot şi iau micul dejun în vagonul-popotă, cafea şi carne din vase prinse de masă, sau mănâncă în grupuri nedefinite de-a lungul şinelor. Primii sunt cei integri: muncitorii umani, cactuşii din Casa de Sticlă a Noului Crobuzon, câţiva renegaţi din Shankell.

În spatele lor, legaţi în lanţuri de masă de către gardieni, Refăcuţii mănâncă resturile. Se află şi câteva femei printre ei, Refăcute cu muşchi cu aburi, fier şi cauciuc sau părţi de animal. Acelor prizonieri cu boilere montate li se distribuie destui cărbuni inferiori ca să funcţioneze.

Trenurile stau în urmă. Cai sau ptera-păsări sau animale de povară Refăcute trag vagoneţi cu stive uriaşe de şine de-a lungul liniei, până la capăt, apoi se întorc. Echipele se deplasează una spre alta într-un dans industrial. Urcă şi coboară, bat cu ciocanul, alte şine apar şi vagonetele se umplu din nou şi vin iar la întâlnire ca să extindă drumul. Câte trei metri, câte o tonă odată, drumul continuă.

Sfinte GurăMultă, ce aducem cu noi? gândeşte Judah când vede atâtea sute la muncă. *Ce facem noi aici?* Este uluit de această splendoare brută.

Îşi cântă singur cântece în timp ce lucrează, şi face pe ascuns din bucăţi de lemn golemi fără membre care posedă pentru scurt timp neviaţă şi trec din vagonetele trase de cai în praful patului de piatră. Judah simte greutatea dispărând din fiecare piesă şi asta îl ajută. Duce mai mult decât ar trebui. Când sacagiii vin de la trenul de dincolo de deal, la început se face îmbulzeală şi apa se murdăreşte cu praf şi mucozităţi. Refăcuţii cei mulţi aşteaptă.

Cei cu care Judah împarte cortul sunt asemenea lui. Ascultă poveştile lui despre mlaştină şi îi povestesc necazurile de la lucru.

— Nenorociţii de Refăcuţi fac probleme. Legate de hrană şi chestii din astea. Şi preţul curvelor tot urcă. Unii spun că banii se scurg spre casă. Ştii ceva despre asta? Unii zic că preţurile scad

şi că nu mai sunt bani.

În spatele celor de la terasamente sunt cei care pun traverse şi cei care pun şine, iar în spatele lor vine trenul, se strecoară tot mai aproape, îngrijit ca un fel de zeu cu aburi.

Judah vede Refăcuţi bătuţi cu biciul, iar prezenţa din el tresare de fiecare dată, făcându-l aproape să cadă jos. Odată s-a stârnit o bătaie între nişte muncitori liberi şi un Refăcut cu tupeul celui nou. Ceilalţi Refăcuţi l-au tras deoparte foarte repede şi n-au protestat la loviturile oamenilor. Femei Refăcute aduc de mâncare celor de la terasare. Judah le zâmbeşte, dar ele au chipuri de piatră.

În zilele de chenzină vine un tren, ca un miracol, prin mlaştină. Cei mai mulţi bărbaţi îşi lasă banii în Futeşti şi în corturile târfelor. Judah nu iese afară în nopţile acelea. Stă în cortul lui şi ascultă ecourile focurilor de armă, ale bătăilor, ale jandarmilor şi ale ţipetelor. Scoate voxiteratorul şi ascultă cântecele longilinilor. Ia notiţe.

Capătu' Liniei este un ziar tipărit în trenul muncitorilor. E plin de greşeli şi vulgar, partizan cu TCFT-ul care-l finanţează. Toţi îl citesc şi comentează părţile cele mai proaste. De două ori Judah vede indivizi citind pe ascuns alte ziare.

Se îndreaptă înapoi spre tren. Intră în tură şi descarcă şine.

Judah trage linia. Metalul e nemilos de greu. În lumina egală a cerului se simte privit de pietre. Fiecare şină are aproape un sfert de tonă, două sute cincizeci de şine la kilometru. Le tot socoteşte.

Echipele sunt alese, numai Refăcuţi sau numai muncitori liberi, nu se amestecă. Cu cleşti sau cu membrele lor de metal, trag şinele, cinci oameni sau trei cactuşi sau un Refăcut mare la fiecare şi le aşază cu grijă ca pe un copil. Alţii vin şi le potrivesc, apoi vin cei care bat piroanele.

Judah transformă fiecare şină într-un golem absurd. Niciunul din echipa lui nu simte zbaterea metalului în timp ce încearcă să-i ajute. Devine tot mai puternic. Odată a dormit pe acoperişul unui vagon ca să vadă cum e. Oamenii crescuseră capre acolo şi chiar făcuseră focuri controlate.

Un circar se dă în stambă. Judah îi urmăreşte figurinele dansatoare, dar nu sunt golemi. Sunt doar materie trasă cu mâna de la distanţă mică, manipulare directă. Nu au neviaţă, n-au neraţiune ca să urmeze instrucţiunile, ca toate păpuşile.

Pe trenuri şi pe stânci sunt scrise sloganuri. Apar în fiecare

dimineaţă, doar nişte prostii care fac ruşine pământului, unele personale, altele polemice, TE FUT MEŞTERE. De două ori când clopotul îl trezeşte, Judah vede afişe lipite pe tren şi pe copaci.

Unele sunt foarte simple: PLATĂ CINSTITĂ, SINDICATE, LIBERTATE REFĂCUŢILOR, iar dedesubt, scris mic, AR. Altele sunt pline cu scris mic. Judah încearcă să le citească în timp ce maiştrii le rup.

AGITATORUL RENEGAT. Capătul liniei – suplimentul 3.

Numărul morţilor de la TCFT continuă să crească, în timp ce măsurile de siguranţă sunt sacrificate pentru bani. Şinele se aşază pe oasele muncitorilor, liberi sau Refăcuţi…

— Ce dracu' au de gând nenorociţii ăştia? spune unul. Cine nu vrea o plată cinstită? Şi dacă vor sindicate, nu mă deranjează, dar să-i eliberăm pe Refăcuţi? Sunt nişte criminali, căcaţii ăştia nu ştiu asta?

Judah e mirat de curajul dizidenţilor. Se strecoară noaptea în timp ce jandarmii patrulează. Dacă sunt prinşi, nu mai scapă. Rămân în peisaj.

Exemplare din *Agitatorul Renegat* sunt lăsate pe sub mese, pe pietre. E o distribuire slabă, dar asta e tot ce pot face. Judah ia câte unul şi-l citeşte când e singur.

Ştie despre dramele de pe linie. Munceşte, abia ridică privirea atunci când se aude o ploaie de gloanţe pe linie în jos. Mai târziu aude că un comando de pRefăcuţi şi rătăcitori, mult mai la răsărit de teritoriile lor, au atacat echipele din spate. Au fost alungaţi, dar jandarmii sunt îngrijoraţi că o rasă atât de mândră ca a rătăcitorilor se aliază cu golanii de pRefăcuţi împotriva trenurilor.

Odată cu săptămânile şi kilometrii şi tonele vine şi primăvara şi alungirea lentă a zilelor. Terenul din jurul drumului de fier devine sărăcăcios. Judah se cuibăreşte împreună cu ceilalţi din echipă în spatele unui vagonet răsturnat în timp ce o familie de rătăcitori aruncă rachete la întâmplare. Turela din trenul perpetuu se roteşte şi face cratere ca nişte flori.

Judah citeşte *Agitatorul Renegat.*

Borinatch-ii şi rătăcitorii au motive să-i urască pe cei de la TCFT. Teritoriul le este furat de afaceriştii din Noul Crobuzon, iar statul şi miliţia nu vor întârzia să apară. Cine n-a auzit poveştile despre Nova Esperium şi despre măcelul băştinaşilor? Fiecare

muncitor mort e o tragedie, dar vina nu e a borinatch-ilor, a căror dorinţă de răzbunare este prost folosită, dar ale căror temeri sunt reale. Vina e a Meşterului Weather şi a Primarului, a clasei bogate din Noul Crobuzon care suge la sânul corupţiei. *Spunem: O cale ferată a poporului şi pace cu băştinaşii!*

Futeşti e aproape. Judah nu e un client, îşi preferă mâna dreaptă sau îngrămădeala vinovată între bărbaţi din fiecare noapte de Lanţuri în loc de plictiseala târfelor.

În fiecare săptămână, în ţarcurile unde sunt ţinuţi Refăcuţii se permite o petrecere cu băutură, femeile Refăcute se dau la bărbaţii Refăcuţi şi li se împarte băutură ieftină sub supravegherea paznicilor. Judah priveşte femeile Refăcute care se îmbăiază în râu după aceea, ţipând din pricina apei reci şi bând purgative ca să scape de sarcini. Un paznic le supraveghează. E blând cu ele. Le îngrijeşte urmele de muşcături şi vânătăile şi pedepseşte bărbaţii Refăcuţi care le rănesc prea tare şi prea des.

— Nu e corect felul în care sunt folosite unele femei, spune el.

E o obişnuinţă ca trenurile cu salarii să întârzie. După o zi sau două se aud doar mormăieli, dar uneori trece o săptămână întreagă fără bani. De trei ori când s-a întâmplat asta a fost câte o grevă. Într-un haos democratic, muncitorii au pus jos uneltele şi au blocat trenul până ce au primit în buzunare şekelii ce li se cuveneau. Sunt puternici din pricina numărului şi masivităţii lor. Sute de musculoşi, printre care răsar cactuşi înalţi şi solizi. Prostituatele, chirurgii, popii, învăţaţii, cercetaşii şi vânătorii vin să-i vadă.

Judah stă printre ei, entuziasmat. Se simte eliberat şi, pentru scurt timp, una cu creatura dinăuntrul lui. *O intervenţie,* gândeşte el. Nu e niciodată în primul val care pune sculele jos – ca Picior Gros, ciocănarul cactus despre care Judah crede că e un Agitator, sau ca Shaun Sullervan, negustorul – dar e cu siguranţă în al doilea.

Ca răspuns la grevă, Refăcuţii sunt puşi mai tare la muncă. Maiştrii îi liniştesc pe grevişti că s-au făcut toate eforturile pentru ca banii să fie trimişi, apoi se întorc spre Refăcuţi care trebuie să recupereze ceea ce se pierde cu greva. Alteraţii înlănţuiţi se clatină sub lovituri, sub vrăjile paznicilor-taumaturgi; asudă sub greutatea propriilor lor membre şi a încărcăturilor.

— Nenorociţi inutili, strigă un supraveghetor şi bate un om

căzut care are o mulţime de ochi delicaţi în palme. Ce rost are să mai facă Refăcuţi dacă sunt nişte păuni ca tine? Le tot spun în fiecare săptămână că avem nevoie de Refăcuţi de uz industrial, nu labe triste din astea. În picioare şi treci la cărat.

Muncitorii liberi şi cactuşii privesc munca silnică şi nu pot opri desfăşurarea căii ferate. Se încruntă şi privesc.

— Rahaţi cu ochi, spune un cactus.

Le e milă de Refăcuţi, dar nu-i pot ierta pentru că sparg greva. Până la urmă, trenul cu bani soseşte.

O orgie absurdă de speculaţii, contabilii înoată ca balenele prin bani furaţi şi inventaţi, preţuri pentru pământ şi stocuri. Asta nu va dura. Pe măsură ce veniturile încetinesc şi duhoarea corupţiei firmei şi a guvernului tot creşte, slăbiciunile bazei se vor arăta. Când bogătaşii se sperie, devin răi. *Spunem: Un guvern pentru nevoi nu pentru plăceri!*

Refăcuţii trag o linie. Unul dintre ei este bătut de paznici şi moare şi chiar dacă nu este primul, era destul de bătrân şi destul de popular pentru ca Refăcuţii să refuze să lucreze a doua zi şi îi poartă trupul într-o procesiune funerară improvizată. Situaţia fără precedent este remarcată; mesaje se trimit de-a lungul căii ferate.

Refăcuţi intransigenţi sunt postaţi de-a lungul trenului. Jandarmii iau poziţii. Turela trenului perpetuu se roteşte.

O, doamne, gândeşte Judah.

— Toţi cei care vor să se întoarcă la lucru acum să ridice mâna, spune un căpitan.

Refăcuţii sunt confuzi. Căpitanul nu aşteaptă mai mult de cinci secunde înainte să se întoarcă cu spatele. Face un semn cuiva şi turela deschide focul.

Un obuz cade în mijlocul Refăcuţilor. Mai târziu, Judah îşi va da seama că încărcătura lui a fost redusă ca să nu afecteze trenul. Acum tot ce vede este foc şi explozii, cercul însângerat şi gol al Refăcuţilor.

* * *

Un om puternic poate bate un piron din trei lovituri. Mulţi îl lovesc de patru ori; cactuşii şi Refăcuţii cu forţe hidraulice, de două ori. Sunt trei cactuşi vestiţi şi respectaţi care bat pironul dintr-o singură lovitură. Mai e şi o femeie Refăcută care poate face asta, dar abilitatea ei este considerată grotescă.

Judah e un ciocănar liber. Nimeni nu se pricepe mai bine decât el. Face din fiecare piron un golem şi îi dă sarcina să se ascundă în pământ, în aşa fel încât, cu fiecare lovitură, se străduieşte să intre.

Aude metalul lovit de barosul lui în timp ce şopteşte longilin. *Ah ah* ah. *Ah ah* ah. Asta îi aduce aminte de voxiterator, unde ascultă şi separă elementele sunetelor, ritmurile suprapuse. Judah îl vede pe Picior Gros vorbind cu cineva fără să se uite la el, stând cu spatele la ţarcul Refăcuţilor, în dreptul unui înlănţuit care stă acolo ca din întâmplare, dar Judah ştie că ascultă.

Abia în tovărăşia lui Picior Gros dă Judah din nou de Ann-Hari.

Judah vrea să se împrietenească cu cactusul militant. Vorbesc despre calea ferată şi despre terenul stâncos şi despre frigul uscat din iarna trecută şi despre zvonurile care ajung la ei, ca nişte vagonete, de-a lungul liniei. Echipele din Myrshock sunt din nou în grevă, guvernul din Cobsea iar nu se ţine de cuvânt.

Fumează şi împart droguri în jurul focurilor din Futeşti şi unele femei li se alătură. Acolo, la lumina tremurătoare a focului, dă Judah peste Ann-Hari. E îmbrăcată în costumaţia funcţională a târfelor; ea îl vede în acelaşi timp, dar dacă el se ridică şi o strigă şi fuge spre ea, ea nu face decât să zâmbească.

Îl lasă pe Judah să o însoţească. Ann-Hari prostituata a devenit infirmieră, organizatoare, învăţătoare. A devenit consilieră, adică fetele cele noi şi tinere vorbesc cu ea când au nevoie de ajutor. Ann-Hari vorbeşte cu Shaun şi cu Picior Gros. Ann-Hari organizează şi intervine.

Judah o priveşte la ţarcul de lanţuri. Ea vine noaptea într-un loc în care paznicii nu o văd şi face ce a făcut şi Picior Gros, cu spatele la gard, cu un Refăcut în spatele ei, pretinzând că e pe-acolo din întâmplare.

Mai e un om acolo, un băiat care n-are încă douăzeci de ani. E împins spre Ann-Hari de panica ce îi cuprinde uneori pe Refăcuţi. Judah înaintează. În acele momente de şoc psihotic, Refăcuţii se pot răni între ei sau îi pot răni pe alţii, iar băiatul poate ajunge la Ann-Hari printre lanţuri. Dar aude ceea ce-şi spun şi încetineşte.

— Am să mor, am să mor, nu mai pot, mi-e frig, uită-te la mine, spune băiatul.

Se scarpină cu picioarele de insectă care îi pornesc din gât ca un guler.

— Am să fug.

— Unde ai să fugi? spune Ann-Hari.

— Am să urmez linia spre casă.

Omul de legătură al lui Ann-Hari stă la pândă. Are un angrenaj de ţevi şi pistoane ieşindu-i din carne, un schelet hidraulic intern şi extern.

— Ai să mergi de-a lungul liniei.

— Plec acasă. Am să mă fac pRefăcut.

— Te întorci în Noul Crobuzon? Tu, un Refăcut. Vrei tu să te duci acolo? Sau vrei să fii pRefăcut? Să te ascunzi ca un bandit. Sunt la kilometri distanţă, nu se apropie. Ai să fii ucis de jandarmi după nici treizeci de kilometri.

Băiatul tace preţ de un minut.

— Plec spre sud. Plec spre nord. Spre vest.

— La sud e marea. La sute de kilometri distanţă. Ştii să pescuieşti? La nord e o câmpie pustie, apoi munţi. Vest? Băiete, la vest e pata cacotopică. Vrei tu acolo?

— Nu…

— Nu.

— Dar dacă stau, am să mor…

— Poate.

Ann-Hari se întoarce şi-l priveşte pe băiat, iar Judah îşi dă seama că l-a văzut, iar viermele din el se desface.

— Mulţi dintre noi au să moară pe drumul ăsta. Poate că ai să mori şi tu şi ai să fii îngropat ca un om liber sub şine. Poate că nu.

Întinde mâna şi ridică lanţul, gata-gata să-l atingă. Picioruşele insectoide de la gât îi tremură.

— Acum eşti viu. Rămâi viu pentru mine.

Judah nu poate vorbi. Nu crede că ea l-a mai văzut pe băiat până acum.

Ann-Hari nu se culcă cu el, deşi îl sărută îndelung, ceea ce nu face cu nimeni altcineva. Dar când el vrea mai mult, îl pune să plătească cu o hotărâre principială care-l tulbură.

— Nu sunt un client, îi spune el.

Ea ridică din umeri. Îşi dă seama că Ann-Hari nu este motivată de lăcomie.

Din nou primăvară şi un miros puternic de metal ars la sudură. Lucrul a mers greu pe ger, dar acum, că muncitorii îşi leapădă hainele, ritmul se îmbunătăţeşte şi ciocănarii se apropie de cei de la terasamente.

Sunt în marea câmpie care înconjoară Cobsea. Trenul perpetuu ajunge odată cu căldura într-o regiune nemilos de dreaptă, plină cu praf alcalin care intră în ochi şi în gură, care înţeapă ca lichidul de îmbălsămare şi care parcă întreţine căldura, astfel încât echipele sunt aruncate de la frigul iernii direct în dogoare. Trenul-oraş se târâie. Turmele de animale de carne fac bube. Carnea lor se strică. O caravană neîntreruptă de vagoane cu apă merge kilometri întregi să se umple din râurile pe care le găsesc.

Ţinutul e viu. Se surpă sub ei, dezvăluind ghearele şi colţii unor uriaşe animale de pradă care îi trag sub nisip. Pământul se umflă. O furtună de pământ, discuri de piatră duse spre cer, care se izbesc de tren.

— Am ajuns în pustia dracului.

Toată lumea spune asta.

Echipele de cercetare se întorc din deşertul cu praf fin ca o piele, biciuindu-şi cămilele îngroziţi, iar în căruţa lor e un om înţepenit, acoperit în mucusul care-i mânjeşte pe toţi, nu, e o statuie, nu, e acoperit cu tumori de piatră. Piatra îl înveleşte, numai buzele îi tremură.

— A ieşit din pământ…

— Am crezut că e ceaţă…

— Am crezut că e fum de la un foc…

E fum de piatră care a ieşit din pământ şi s-a depus repede. Trebuie să-l îndepărteze cu dalta. Carnea cade odată cu carapacea.

Câteva zile mai târziu, trenul perpetuu ajunge la reziduurile acelei scurgeri. Striuri de fum nemişcat. Piatră în forme toarse imposibil, norişori insinuaţi, bucle şi valuri. Aburi de piatră mai tare decât bazaltul.

S-a aşezat în calea drumului şi bărbaţii cei mai mari îşi iau barosul să dărâme noua formaţiune. Se caţără pe momente fosilizate de vânt, parcă se urcă pe nori. Fumul de piatră se desprinde în aşchii mici şi în câteva ore se deschide o cale destul de largă să treacă şinele. Taie un pasaj prin ceaţă.

Sunt hărţuiţi de pRefăcuţii care îi atacă furioşi. pRefăcuţii nu ne sunt duşmani! spun afişele cele noi scrise de mână, dar muncitorilor le vine greu să creadă asta după toate atacurile.

Judah nu înţelege ce vor pRefăcuţii. Şi ei mor în acele raiduri. Judah nu vede, dar aude că nişte pRefăcuţi morţi şi muribunzi

sunt aşezaţi pe linie ca să fie dezmembraţi de trenul perpetuu. Au furat nişte fier, maşinării, câteva vite. Oare să merite?

Solul începe să se încline spre stânci şi copaci. Echipele de la terasamente sunt în apropiere, încetinite de mici piedici; au întâlnit săpători de tunele care lucrează la o gaură în granit de doi ani încă n-au ajuns la capăt.

Se apropie un val, o dungă de maroniu. O pădure plină de insecte care fug de săpători şi de tăietorii de lemne.

Oamenii înjură şi încearcă să se acopere. Insectele năpădesc echipele de muncitori, milioane de trupuri tari: chitina lor e tăioasă. Sunt mari cât degetul unui cactus. Se luptă nebuneşte cu trenul. Se strivesc între roţile angrenajelor şi sub roţi, iar şinele devin alunecoase din pricina măcelului uleios. Se aruncă nisip pe deasupra, pentru tracţiune.

Din spatele trenului perpetuu se aude un val de ţipete când insectele ajung la târfe şi la cei câţiva cerşetori care au ajuns până aici, la vite, la economia întinsă de-a lungul şinelor.

* * *

Prin pădurea neprimitoare. Săpătorii sunt înfuriaţi de copacii aceia scheletici. Pământul se opune şi îi încetineşte. Săpătorii ajung la cei care lucrează la tunel şi la pod, trenul şi cei care pun şinele îi ajung pe săpători, târfele şi tot alaiul ajung trenul din urmă şi totul se opreşte.

Pământul se încreţeşte într-o buză de piatră de şaptezeci de metri înălţime, prea abruptă pentru şine. Patul de piatră se opreşte la gura unui tunel aproape gata. Judah urcă pe înălţime. De cealaltă parte e o prăpastie. Vede podul aproape gata, grinzile întinse la şaptezeci de metri dedesubt, marcând locul unde va ieşi tunelul. Oameni suspendaţi în coşuri montează explozibil în găurile pe care le-au săpat, apoi sunt traşi deoparte şi fitilele se aprind.

Se văd Refăcuţi pe toată lungimea podului. Schelele coboară în fundul crevasei. Podarii fac din mână nou-veniţilor de deasupra. E o bucurie generală.

Echipele au muncit luni de zile între copacii de culoarea osului. Parcă sunt făcuţi din praf. Cu toţii sunt acoperiţi de praful călătoriei. Preoţii şi savanţii scot capul pe fereastră când trenul opreşte.

În noaptea aceea se pune la cale o mare sărbătoare, lucrătorii de la tunel şi pod sunt în delir din pricina nou-veniţilor. Judah

bea. Dansează cu Ann-Hari şi ea cu el, apoi cu Shaun Sullervan şi cu Picior Gros. Fumează, beau. Bărbaţii sunt muţi din pricina drogurilor ieftine şi a băuturilor pe care le-au pregătit în alambicuri.

Au loc încăierări. Judah vede cum lucrătorii de aici, ţintuiţi de atâta timp în pustie şi devenind o parte din ea, nu fac atâtea diferenţieri între ei ca muncitorii cu care a venit el. Deşi Refăcuţii sunt ţinuţi separat şi unii chiar fac eforturi să-i îndepărteze, terenul nu permite o împărţire atât de netă. Refăcuţii de la calea ferată se uită la refăcuţii localnici. Judah îi vede, îi văd şi jandarmii şi supraveghetorii.

Judah şi echipa lui pun şine în tunel, până la capătul lui. Se mişcă foarte încet. Oamenii care au trăit ca viermii se dau deoparte. Văd piatra la lumina focului şi a vrăjilor. Prietenii lui Judah sunt uimiţi. Se ruşinează sub privirile palide ale celor din tunel. Bătaia ciocanelor lor sună oribil în beznă.

Nu mai au ce să facă. Curăţă fără rost trenul, cercetează terenul pe o rază de câţiva kilometri, lărgesc un puţ. Dar nu se pot alătura celor din tunel şi nici nu pot construi podul, nu pot decât să aştepte, să joace cărţi, să se reguleze şi să se bată.

Cei de la terasamente pot munci. Pot continua să sape dincolo de prăpastie, spre Cobsea, aflat la încă o sută cincizeci de kilometri depărtare. Dar înainte să plece, vor să fie plătiţi şi iar nu sunt bani.

Foarte iute, toată lumea află că e o problemă cu banii. Cei din tunel sunt furioşi. Au muncit pe promisiuni şi li se datorează luni de zile de plată pe care au crezut că trenul o va aduce. Săpătorii refuză să continue. Au trecut săptămâni de când nu a mai venit niciun tren până la capătul liniei.

Ce-i asta? Lucrul nu încetineşte, nici nu se stârneşte vreo confruntare; nu se întâmplă nimic cu excepţia unei tensiuni ridicate şi unor priviri prea lungi. Cei din tunel intră în munte, în vreme ce nou-veniţii doboară copaci ca să facă şi ei ceva.

Un om e rănit în tunel – un eveniment nefericit ce se petrece în fiecare zi în acest ţinut al prafului de puşcă –, dar reacţia este atât de violentă, de parcă ar fi pentru prima oară când se întâmplă aşa ceva.

— Uitaţi-vă, spune el ridicând mâna însângerată, roşul e viu pe haina albă de praf. Ne lasă aici să murim.

În noaptea aceea Judah merge în locul unde bărbaţii se regulează între ei şi când se întoarce Picior Gros îl aşteaptă.

— E o întâlnire, spune el. Nu noi, ei.

Arată spre luminile de la turela trenului perpetuu.

— Trebuie să ne gândim. Trimit călăreţi înapoi pe linie, să-i spună Meşterului să trimită bani.

A doua zi se iscă o bătaie cu ciocane între doi cactuşi atât de masivi încât supraveghetorii nu pot decât să se uite la oamenii vegetali cum îşi strivesc fibrele lemnoase.

— Se petrece ceva, îi spune Ann-Hari lui Judah.

Stau pe stâncă despicată şi înnegrită de foc şi de loviturile celui mai mare Refăcut.

— Fetele sunt speriate.

Câteva exemplare din *Agitatorul Renegat* scrise de mână sunt împrăştiate la intrarea în tunel. În fiecare zi, în fiecare noapte e câte o bătaie sau vreun act de răzbunare, un far spart, obscenităţi scrijelite în vopsea.

În fiecare zi săpătorii se adună şi refuză să traverseze prăpastia. Maiştrii lor le găsesc altă treabă de făcut. Săpătorii nu fac grevă, dar refuză să-şi facă treaba. Scot resturile din tunel, cară unelte, dar dacă trec de prăpastie intră în ultima parte a lucrului lor; vor întinde patul de piatră pe distanţa care a rămas până la Cobsea. Şi nu au de gând să înceapă până ce calea ferată nu le dă banii. Ar însemna să cedeze.

* * *

Şi urmează altă noapte. Pe toată lungimea trenului şi la intrarea în tunel se aprind focuri. Stelele sunt strălucitoare. Judah a făcut un golem din scaieţi.

— Ce-i asta?

Judah ridică privirile. Lumea se uită, urcă dealul pietros. Parcă e atrasă; înaintează cu paşi mărunţi şi timizi.

— Ce e? spune Judah, dar omul pe care-l întreabă strigă şi arată pe deal în sus.

— Uite, uite! spune el. Vino, e acolo.

Se aude un zgomot pe culme, ca şi cum pietrele şi tufele ar răsuna, ar cânta un imn aberant. Lumea de pe pantă strigă şi începe să urce din nou într-o avalanşă de pietricele. Cei care cad dau peste prieteni. Judah se prinde de rădăcini şi rămâne în picioare.

Cântecul tremurat, sunetul din sălbăticie, e puternic. Deasupra lui e un păianjen. Nu, nu e, nu e un păianjen, nu poate să fie, e cât un copac, un copac gros cu ramuri răsfirate într-o simetrie perfectă, imposibilă, dar uite, e un păianjen, mai mare

decât cel mai mare om.

— Ţesătorul.

— Ţesătorul.

Spun ei. Vocile lor nu sunt înspăimântate, doar uluite.

Ţesătorul. Păianjenii care nu sunt zei, dar aproape, care sunt ceva atât de altceva, atât de departe de om sau xenian, de demon, de archon, sunt de negândit, puterile, motivele, înţelesul lor sunt opace ca fierul. Creaturi care luptă ucid mor şi reconfigurează totul în scop estetic, pentru ca pânza lumii să fie complicată, o concatenare de fire într-o simetrie spirală imposibilă.

Lui Judah îi vin în minte o mulţime de cântece despre Ţesător. Cântecele de speriat copiii – *Mi-a promis că mâna-mi dă / şi în plasă mă luă / Ţesător trădător* – absurdităţi şi scălâmbăieli. Privind creatura care lucea de nelumină îşi aduce aminte de cântecele despre atomi.

Ţesătorul atârnă complet nemişcat. Cu trupul negru ca smoala, în formă de lacrimă, un cap întunecat. Patru picioare lungi, terminate cu pumnale, patru mai scurte, ca şi cum ar fi în mijlocul unei pânze, atârnând în aer. Trei, patru metri lungime, iar acum ce, ce este, se întoarce încet, de parcă ar fi suspendat. Judah simte o zguduire de parcă lumea e prinsă în firele de pânză pe care le strânge Ţesătorul.

Judah scoate un icnet. Sunetul e tras de firele nevăzute ale Ţesătorului.

Pe tot povârnişul, femei şi bărbaţi stau paralizaţi de ceea ce văd şi unii încearcă să scape, iar alţii se târăsc ca proştii mai aproape ca de un altar, dar cei mai mulţi, ca şi Judah, stau pe loc şi se uită.

— Nu-l atingeţi, nu vă apropiaţi, e un Ţesător, pe toţi sfinţii, spune cineva, cineva de jos de tot.

Păianjenul se întoarce. Stâncile continuă să cânte, iar Ţesătorul li se alătură.

Glasul lui vine de sub pietre. Glasul lui e un tremur al prafului.

… UNUL ŞI UNUL ŞI UNUL ŞI DOI ŞI ROŞU ROŞU-NEGRU ROŞU-ALBASTRU NEGRU PRIN DEAL FIRE LEGATE ŞI CONSTRUITE MĂ LEAGĂ MĂ VĂD COPII CE STÂNCI ŞI CE PRAF SUNAŢI PRINDEŢI RITMUL ÎN UNELTE ŞI PIATRĂ…

Glasul lui devine din când în când un lătrat, un duduit care face pietricelele să danseze pe pantă.

… MĂNÂNCĂ MUZICĂ MĂNÂNCĂ SUNET ÎMPINGE PULSUL

MAGIC…

Textura lucrurilor e adunată şi trasă spre Ţesător.

… MACINĂ ŞI NESFĂRÂMĂ CE E ÎNAINTE NESFĂRÂMĂ NESFĂRÂMĂ NUMELE TĂU E RAKAMADEVA STÂNCĂ DIAVOL TU TRESARI ÎNAINTE CEEA CE CONSTRUIEŞTI…

Şi Ţesătorul îşi trage sub el toate picioarele şi se lasă uşor să alunece în jos, continuând să soarbă lumina şi umflându-se cu ea de parcă numai lumina ar exista şi Judah şi pământul pe care stă şi copacii ca nişte imagini vechi decolorate de soare pe care păşeşte păianjenul.

Ţesătorul îşi ridică picioarele unul câte unul şi se apropie de marginea prăpastiei şi dansează de-a lungul ei, lăsând oamenii palizi în urmă şi întoarce capul jucăuş să se uite la ei cu o constelaţie de ochi ca nişte ouă negre. De fiecare dată când face asta, oamenii care-l urmează îngheaţă şi bat în retragere până ce el se întoarce din nou şi continuă să meargă şi ei îl urmează de parcă ar fi legaţi de el.

Alunecă peste buza prăpastiei şi ei aleargă să vadă arahnidul căzând ca o domnişoară pe tocuri în hău. Fuge, începe să fugă, până ce forma lui uriaşă absurdă ajunge la baza podului, la grinzile care ies din stâncă la jumătatea distanţei şi Ţesătorul sare şi fără a trece prin spaţiu e pe un picior de pod pe jumătate terminat şi începe să se rotească, mic din pricina distanţei, devine o roată şi împrăştie grinzile pe care le-au aşezat peste zi Refăcuţii.

… ŞI STRICĂ ŞI STRICĂ…

Vocea Ţesătorului se aude atât de tare de parcă ar veni de lângă Judah…

ÎMPINGE FREACĂ EI AŞTEAPTĂ FĂRĂ SUFLARE ŞI CĂZUŢI INTERVENŢIA TA DEMONII MIŞCĂRII CITĂRII CITEAZĂ CITADIN TURNUL OFTAT STEA ŞI LIMPEDE TU EŞTI TU EŞTI BINE ÎN TIMP PE CÂMPIA OMULUI DE ABUR…

Şi Ţesătorul dispare şi lumina slabă a nopţii se scurge din nou în ochii lui Judah. Ţesătorul a dispărut şi durează mult timp în care privesc spre absenţa păianjenului de pe pod până ce oamenii de la calea ferată se întorc şi pleacă. Cineva începe să plângă.

A doua zi, câţiva oameni sunt morţi. Se uită în sus spre cer cu ochi lipsiţi de culoare şi cu zâmbete de satisfacţie.

Un bătrân, de multă vreme nebun, care a urmat calea ferată în linişte mulţi kilometri stă în timp ce ciocănarii bat şi târfele

vând linişte, un om devenit mascotă, talisman. După ce a trecut Ţesătorul, s-a aşeza deasupra gurii tunelului şi a declamat mai întâi în onomatopee, apoi în cuvinte. Spune că e profetul păianjenului şi chiar dacă ei nu-i ascultă comenzile pe care le dă, muncitorii drumului de fier îl privesc cu respect şi ezitare.

Se plimbă printre muncitorii care pun şine, forţaţi de împrejurări să stea degeaba. Strigă la cei din tunel să lase jos târnăcoapele, să se dezbrace la pielea goală şi să fugă spre nord în locuri necunoscute ale continentului. Le strigă să se împreuneze cu păianjenii în praf. Cu toţii sunt acoperiţi cu fire din pânza Ţesătorului. Cu toţii sunt schimbaţi.

— Am văzut un Ţesător, spune Judah. Cei mai mulţi nu apucă asta. Am văzut un Ţesător.

A doua zi, femeile intră în grevă.

— Nu, spun ele bărbaţilor care vin la corturile lor şi se holbează fără să înţeleagă.

Femeile stau laolaltă într-o ordine militară, cu ce arme au la îndemână. Un pichet zdrenţăros.

Sunt multe, hotărâte şi surprinse de propriile lor acţiuni. Refuză ciocănarii, pe cei din tunel, pe jandarmi. Cei refuzaţi se adună. O contrademonstraţie de bărbaţi în călduri. Vociferează. Unii se duc să se masturbeze după stânci; alţi se duc pur şi simplu. Mulţi rămân.

Praful celor două grupuri care stau faţă în faţă se ridică. Vin jandarmii – nu prea ştiu ce să facă; femeile nu fac nimic, doar refuză, iar bărbaţii doar aşteaptă.

— Nu plăteşti, spune Ann-Hari, nu te fuţi. Nu plăteşti nu te fuţi. N-o mai facem pe promisiuni, îi spune ea lui Judah. De când am venit aici nu sunt bani şi tot o facem pe credit. Oamenii noştri, jandarmii noştri, acum cei noi. Şi n-au mai avut femei aici de multă vreme; ne rănesc, Judah. Vin şi spun trece-o-n cont fată şi nu poţi spune nu şi ştii că nu o să plătească. Cyra şi-a pierdut un ochi, spune ea mai departe. A venit unul din tunel, trece-o-n cont, ea a spus nu şi el a lovit-o aşa de tare, că i-a spart ochiul. Belladona are mâna ruptă. Nu plăteşti, nu te fuţi, Judah. De-acum înainte, banul jos.

Femeile apără Futeştiul. Au patrule cu beţe şi pumnale; e o linie de front. Fac cu schimbul să-i păzească pe copii. Probabil că unele dintre ele nu sunt bucuroase de confruntare, dar sunt forţate de solidaritate. Ann-Hari şi celelalte îşi ridică fustele şi râd

către bărbaţii care le privesc. Judah nu e singurul om care e prieten cu aceste târfe înfuriate. El, Shaun Sullervan, Picior Gros, o mulţime de alţii stau şi se uită.

— Haideţi, fetelor, care-i problema? spune supraveghetorul. Ce vreţi? Avem nevoie de voi, frumoaselor.

Zâmbeşte.

— Nu ne mai lăsăm bătute, John, spune Ann-Hari. Nu mai merge pe promisiuni. Plătiţi; până atunci, nu futeţi nimic.

— N-avem bani. Ann, ştii asta, dulceaţă…

— Nu-i problema mea. Puneţi-l pe Meşterul vostru să vă plătească…

Dă din şolduri.

În noaptea aceea, un grup de bărbaţi încearcă ceva între vrăjeală şi mânie să forţeze pichetul, dar femeile îi blochează şi-i bat de le merg fulgii şi bărbaţii se retrag cu capetele sparte, gemând de uimire şi durere.

— Fir-aţi ale dracului de curve, strigă unul. Nenorocitele dracului, mi-au spart capul.

Nu-i lasă pe bărbaţi să le atingă a doua zi şi situaţia nu mai e o noutate, niciun zvon. Un bărbat îşi scoate daravela şi o scutură spre ele.

— Vreţi plată? strigă el. Vă dau eu plată. Luaţi-o-n gură, curve jegoase şi lacome.

Sunt unii în mulţime care au destulă afecţiune pentru femeile cu care au călătorit ca să nu le placă asta şi îl trag deoparte, dar alţii îl aplaudă.

— Faceţi rost de bani şi veniţi, strigă femeile. Nu daţi vina pe noi, nenorociţi în călduri ce sunteţi.

Se petrece o altă încercare de forţare a taberei lor. De data asta e condusă de cei din tunel. E un comando de viol cu intenţii de pedeapsă. Dar sună alarma, se creează panică printre femeile Refăcute trimise să spele hainele lângă Futeşti. Îi văd pe bărbaţii care se furişează şi strigă, iar bărbaţii se reped la ele şi le atacă, să le facă să tacă. Un comando de curve vine în fugă.

Bărbaţii sunt înjunghiaţi, o femeie se trezeşte cu faţa spartă, iar când prostituatele îi dovedesc pe intruşi, o femeie Refăcută este găsită leşinată, cu o scurgere din cap. Femeile ezită puţin înainte să o ducă la corturi pentru a o îngriji.

Dimineaţă, bărbaţii din tunel fac grevă. Se adună la intrarea în tunel. Maiştrii fug să negocieze. Cei din tunel au purtătorul lor de cuvânt: un om slăbuţ, un geotaumaturg de mâna a doua, cu

mâinile murdare de bazalt negru.

— Intrăm când fetele ne lasă şi ele să intrăm, spune el şi bărbaţii râd. Avem şi noi nevoile noastre.

Prostituatele şi bărbaţii din tunel au cereri. Cei de la terasamente nu vor să lucreze. Cei care montează şinele nu pot să lucreze şi stau la soare şi joacă zaruri sau se bat. Tabăra a devenit la fel de violentă ca un oraş de preerie. Trenul perpetuu stă. Jandarmii şi maiştrii se sfătuiesc. Plouă, dar e cald şi nu se răcoreşte nimeni.

— Împerecheaţi-vă cu păianjenii, spune bătrânul. E timpul schimbării.

Totul e oprit. Numai podul se mai construieşte, iar seara, când echipele de podari termină treaba, unii traversează prăpastia spre tabăra cealaltă pentru că vor să vadă scandalul. Vin – hotchi cu ţepi, maimuţe dresate şi Refăcute, bărbaţi Refăcuţi cu trupuri de maimuţă. Vin să vadă grevele. Se plimbă de la una la alta.

Ziariştii din trenul perpetuu, care trimit articole când au mesageri la dispoziţie, au brusc un subiect nou de acoperit. Unul ia o heliotipie a pichetului de femei.

— Nu ştiu ce-o să scriu, îi zice el lui Judah. Nu vor să vorbesc despre curve în *Sfada.*

— Fă câte poze vrei, spune Judah. E ceva ce trebuie ţinut minte. E important, spune el, şi asta o spune viermele ciudat din el.

— Cu toţii suntem copiii păianjenilor, declamă bătrânul nebun.

Pe stânci sunt exemplare scrise de mână din *Agitatorul Renegat.*

Nu sunt trei greve sau două greve şi jumătate. E o singură grevă, împotriva unui singur inamic, cu un singur ţel. Femeile nu sunt împotriva noastră. Femeile nu trebuie învinuite. Nu plătiţi, nu punem mâna, ne spun ele şi acesta ar putea să fie şi sloganul nostru. Nu punem mâna pe niciun ciocan, pe nicio şină, până nu ni se dau banii promişi. *Spunem: Nu plătiţi, nu punem mâna!*

Când supraveghetorii şi jandarmii îşi dau seama că grupurile nu se plictisesc de grevă, că nu se învinuiesc unii pe alţii, se petrece o schimbare. Judah o simte când se trezeşte şi îi vede pe maiştri făcându-şi de treabă.

Este deja cald, asudă, când se îndreaptă, fără să ia micul

dejun, spre gura tunelului împreună cu alţii dintre cei care nu au de lucru. Cei din tunel sunt aşezaţi în formaţie de luptă şi au în mâini târnăcoape. Maiştrii şi jandarmii le stau dinainte, cu un corp de Refăcuţi.

— Haideţi, spune supraveghetorul.

Judah îl cunoaşte. Acela e omul care a fost adus să facă treburile neplăcute. E acolo şi o delegaţie din partea prostituatelor, douăsprezece femei în formaţie strânsă, condusă de Ann-Hari. Cei din Tunel încep să arunce glume. Femeile nu fac decât să privească. În spatele tuturor, trenul şuieră ca un taur.

Supraveghetorul stă în faţa Refăcuţilor. Se întoarce cu spatele la grevişti şi se uită la Refăcuţi, un grup pestriţ cu cărnuri nefireşti şi metal. Judah o vede pe Ann-Hari şoptindu-i lui Picior Gros şi altui bărbat şi îi vede dând din cap fără să se întoarcă. Se uită la Refăcuţii adunaţi. Unul dintre ei, un bărbat cu ţevi care-i ies din corp şi intră înapoi, se uită la Picior Gros şi dă din cap. Stă lângă un bărbat mult mai tânăr, cu picioruşe chitinoase în jurul gâtului.

— Luaţi târnăcoapele, spune maistrul către Refăcuţi. Intraţi în tunel. Tăiaţi piatra. Vă arătăm noi.

Se lasă tăcerea şi nimeni nu face nicio mişcare. Jandarmii se interpun între grevişti şi Refăcuţi.

— Luaţi târnăcoapele. Intraţi în tunel. Mergeţi până la capăt. Săpaţi.

Din nou tăcere. Oamenii din trenul perpetuu ştiu cum sunt folosiţi Refăcuţii şi unii încep să strige injurii. Dar strigătele se opresc pentru că niciun Refăcut nu se mişcă.

— Luaţi târnăcoapele.

Pentru că tot nu mişcă nimeni, supraveghetorul loveşte cu biciul. Pocneşte tare şi smulge un ţipăt. Un Refăcut cade la pământ, cu mâinile pe faţa sfâşiată. Se aude un murmur de teamă şi unii Refăcuţi dau să se mişte, dar unul dintre ei dă o comandă cu glas stins şi ei se cutremură şi se opresc, în afară de unul care cedează şi aleargă spre tunel strigând:

— N-am vrut şi nu vreau, nu mă puteţi obliga, e un plan stupid, e un plan stupid.

Ceilalţi nu se uită la el şi Refăcutul intră în beznă. Tânărul cu picioruşe de insectă tremură. Se uită ţintă în pământ. În spatele lui, omul cu ţevi îi spune ceva.

— Luaţi târnăcoapele.

Supraveghetorul se apropie de Refăcuţi.

Ceva se trezeşte în Judah. E înconjurat de mânie şi şoapte.

— Luaţi târnăcoapele sau va trebui să intervin. Luaţi târnăcoapele şi intraţi sau…

Lumea începe acum să strige, dar supraveghetorul le acoperă zgomotul.

— … sau va trebui să iau măsuri împotriva…

Se uită încet şi ostentativ la Refăcuţii îngroziţi, unul câte unul, se opreşte mai mult asupra aceluia cu ţevi, singurul care are curaj să-l privească în ochi, apoi îl înşfacă pe tânărul care tremură şi ţipă şi se împiedică.

— Sau va trebui să iau măsuri împotriva acestui cap al răscoalei, spune supraveghetorul.

Trece o clipă fără nicio vorbă, niciun sunet, cheamă doi jandarmi, iar când aceştia se apropie, mulţimea începe din nou să strige şi jandarmii îl bat pe tânăr.

Ca atunci când se afla în tovărăşia longilinilor care cântau, Judah vede timpul îngroşându-se. Priveşte ploaia de bastoane, zbaterea tânărului care-şi acoperă capul şi zorzoanele chitinoase. Are timp să privească zborul păsărilor pe deasupra lor. Are timp să studieze fascinat chipurile celor din mulţime.

Cu toţii sunt blocaţi şi nu se pot desprinde. Refăcutul cu ţevi care e protectorul băiatului strânge din dinţi, muncitorii care montează şine sunt cuprinşi de milă, cei din tunel se holbează uimiţi, jenaţi, şi oriunde priveşte Judah în timp ce loviturile cad şi jandarmii ţin mulţimea la distanţă, vede *ezitare.* Toată lumea ezită şi este încordată, se uită unul la altul şi la tânărul Refăcut care urlă şi la bastoane şi din nou unul la altul şi chiar şi jandarmii ezită, fiecare lovitură cade tot mai lent, iar colegii lor ridică armele cu nesiguranţă şi vacarmul se înteţeşte.

Judah o vede pe Ann-Hari, ţinută de prietenele ei, zgâriind aerul şi arătând de parcă ar muri de furie. Şi lumea se clatină de parcă s-ar pregăti să se arunce într-o apă rece, se uită din nou unii la alţii, aşteaptă, aşteaptă şi Judah simte creatura din el, ciudăţenia, bunătatea trezindu-se, şi îl face să zâmbească chiar şi în această atmosferă încinsă, şi pornesc.

Nu Judah e cel ce porneşte primul – niciodată nu e el primul – nici Refăcutul cu ţevi, nici Picior Gros, nici Shaun, ci unul cu totul necunoscut din primul rând al celor din tunel. Înaintează şi ridică mâna. De parcă ar trece printr-o tensiune superficială care s-a

aşezat peste lume, o sparge şi se scurge în timp ca apa care îşi sparge meniscul şi alţii îl urmează, Ann-Hari aleargă şi Refăcuţii intervin să blocheze bastoanele şi biciurile jandarmilor şi Judah însuşi fuge şi-şi înfăşoară mâinile întărite de muncă în jurul gâtului unuia în uniformă.

Auzul lui Judah e blocat de un puls cald şi nu poate auzi decât propria-i furie. Se răsuceşte şi se bate aşa cum a învăţat să se bată în încăierările de pe marginea liniei ferate. Nu aude, dar simte focurile de armă care găuresc aerul. Energia fierbe în el, iar când apucă un jandarm de guler creează instinctiv din cămaşa lui un golem care se zvârcoleşte. Judah fuge şi loveşte şi dă neviaţă lucrurilor pe care le atinge, şi le face să-i asculte ordinele, să lupte.

Jandarmii au flinte şi bice, dar sunt depăşiţi numeric. Au taumaturgi, dar nu sunt miliţieni: nu aruncă cu energii şi nici nu-i transformă pe grevişti, fac doar farmece simple pe care muncitorii le pot înfrânge.

Sunt mai mulţi cactuşi printre muncitori decât printre supraveghetori. Fug ca nişte giganţi printre gardienii TCFT şi-i izbesc cu pumnii lor verzi, frângându-i cu uşurinţă. Îşi apără prietenii; jandarmii nu poartă foarcuri cu care să-i taie.

Refăcutul cu ţevi târăşte trupul tânărului insectoid. Bărbatul scoate cărbuni din buzunar şi îi îndeasă în gură, înnegrindu-şi buzele. Aleargă. Jandarmii care se mai pot mişca se retrag. Alţii sunt împrăştiaţi pe jos, printre Refăcuţi şi oameni liberi. Totul se petrece aşa de repede.

Judah fuge. Asudă. Jandarmii îşi întorc armele şi sunt copleşiţi de Refăcuţi înlănţuiţi. Trag şi cad Refăcuţi. Lângă tren, jandarmii se regrupează.

— Trebuie să..., strigă Judah şi Refăcutul cu ţevi e alături de el şi dă din cap şi strigă şi el şi sunt şi din aceia care îl ascultă: Refăcuţi şi oameni liberi şi întregi, femei, Ann-Hari, Shaun, toţi primesc ordine de la Refăcut.

— Tu, îi spune el lui Judah. Cu mine.

Ocolesc pe după copacii morţi şi dau de trenul perpetuu care răsuflă fum şi scuipă aburi în timp ce ei se apropie ca o armată încropită pe loc. Apărătoarea din faţă pare o gură cu dinţi stricaţi. Coşul îi scoate flăcări, pare un furtun care suge energia soarelui. Şi, pe toată lungimea lui, siluete sar în şi din vagoane, din vagoane pe acoperiş, din vagoanele de dormit, de peste tot, holbându-se la cei care se apropie, jandarmi şi grevişti, strigă.

Cele două tabere încearcă din fugă să-i atragă fiecare de partea sa.

— … ei, ei…

— … jos, vin nenorociţii de Refăcuţi…

— … au tras în noi, ne-au bătut…

— … împrăştiaţi-vă sau trag…

— … opriţi-i, pentru dumnezeu, opriţi-i…

Jandarmii aleargă de-a lungul trenului în dezordine, cu armele scoase, iar grupurile de curioşi şi de grevişti furioşi – din tunel, prostituate, Refăcuţi – se opresc. Jandarmii se retrag lângă turelă.

Se scurge un lung moment când nu se ştie dacă e remiză sau confuzie. Ann-Hari şi omul cu ţevi se apropie. El nu pare speriat. Ann-Hari este. În spatele lor vine o armată de Refăcuţi. Nu mărşăluiesc, scutură din picioare, unii încă încătuşaţi, dar cu lanţurile sparte cu pietre şi chei furate. Nu mărşăluiesc, mai-mai că se împiedică la fiecare pas, iar soarele îi împestriţează cu nuanţe vii. Soarele taie margini ascuţite pe armele pe care şi le-au făcut.

Ridică pari din gardul în spatele căruia au fost ţinuţi. Clatină lanţurile cu care au fost legaţi la picioare. Au în mâini şişuri, cioburi de oale înfipte în bâte de lemn. Sunt mulţi, sunt sute.

— Sfinte GurăMultă, cine le-a dat drumul, ce aţi făcut? strigă cineva isteric.

Creatura din Judah scoate capul să-i vadă. Se simte umflat; i se mişcă asemeni unui făt în pântece. Judah le strigă un salut.

Oameni în patru labe deveniţi bizoni, ducând oameni înfăşuraţi în membre şi femei păşind pe braţe alungite făcute din părţi de animale şi bărbaţi bocănind pe picioare cu pistoane ca nişte ciocane pneumatice, femei cu mustăţi de pisică pe tot trupul sau cu pseudopode groase de un deget şi colţi de mistreţ sau sculptaţi din marmură, cu guri făcute din roţi dinţate încălecate şi cozi de pisică şi câine înfăşurate în jurul şoldurilor ca nişte fuste, asudând cerneluri din glande Refăcute şi unse din cap până-n picioare cu scurgeri pastelate, tot acest agregat de criminali, această mulţime pestriţă se apropie de libertate.

Jandarmii s-au retras. Se află în vagonul lor blindat, în turelă. Unii s-au urcat pe cai şi măgari din herghelia de la marginea liniei şi au fugit.

— Nu nu nu.

Mulţi dintre muncitorii din tunel şi de la linie sunt speriaţi de eliberarea Refăcuţilor. Nimeni nu ştie cine a făcut-o şi cum. Chei furate, un moment de care au profitat (deşi sunt unii care nu vor să iasă, care se agaţă de lanţurile lor).

— Nu de asta suntem aici. Nu de la asta am pornit.

Un muncitor de la tunel strigă spre Shaun Sullervan, îl roagă să vorbească cu Ann-Hari şi cu Refăcuţii care îşi întind oasele.

— N-am vrut ca băiatul acela să fie bătut, dar asta e o *prostie.* Ce naiba vreţi să faceţi? Ei? Avem...

Se uită la Refăcuţii care clipesc şi se holbează la el. Se întoarce într-o parte.

— Nu vreau să vă jignesc, tovarăşi, vorbeşte el acum spre Refăcuţi. Uite, nu-i treaba mea. Aţi văzut că nu o să-i mai lăsăm să vă bată. Dar nu puteţi, trebuie să vă întoarceţi, asta e...

Le arată turela.

E prea târziu. E un asediu şi s-a instalat calmul.

— Au murit oameni, spune omul. Au *murit.*

Băiatul insectoid e mort. Alţi Refăcuţi au fost împuşcaţi. Un cactus a fost despicat de un lemn aruncat. Jandarmii au fost aruncaţi unul peste altul, bătuţi cu parul, străpunşi cu ţepuşe, tăiaţi cu arme improvizate. Lângă cei căzuţi stau alţii care-i jelesc.

Vânătorii se întorc. Prostituatele stau pe stânci în buricul acela pustiu al lumii şi privesc trenul. Fochiştii şi manevranţii se agită în timp ce Refăcuţii umplu boilerul şi trag de leviere şi cei cu boilere proprii fură cărbune superior. Lumea roieşte uluită şi se întreabă ce se petrece. Se uită la soare şi la copaci şi aşteaptă să apară cineva să preia controlul.

O stare ciudată de tensiune, pentru că e un asemenea calm aici încât nu poate rezista. Jandarmii au ocupat turela şi alt vagon: Refăcuţii au tot restul trenului. Turela scârţâie de căldură şi armele din vârf se rotesc.

Oamenii liberi vor să-i trateze pe Shaun şi pe Picior Gros ca lideri ai răscoalei Refăcuţilor, dar Ann-Hari stă alături de ei, împreună cu omul învelit în ţevi, despre care Judah află că îl cheamă Uzman, şi cu alt Refăcut.

— Adunaţi-vă băieţii şi predaţi-vă. Ce credeţi că fac ei acolo? spune vorbitorul lucrătorilor liberi, arătând spre turelă. Se pregătesc. Să vă atace. Am arătat deja ce suntem în stare. Dacă vă lăsaţi păgubaşi, ne vor plăti şi nu vor fi consecinţe...

Vorbeşte cu Shaun, dar îi răspunde Uzman.

— Voi vă luaţi banii şi ne spuneţi nouă să dăm înapoi trenul?

Râde şi prostia pe care o cer oamenii liberi este evidentă. Ei vor ca Refăcuţii să renunţe singuri la libertate. Uzman râde.

— Nu ne-am hotărât încă ce o să facem aici, spune el. Dar o să hotărâm.

Se strigă tot felul de lucruri, ca la un miting, din turelă, între Refăcuţi, între muncitori. Din turelă se aud zgomote de angrenaje. Greviştii privesc din spatele baricadelor. Luna e împărţită aproape exact în jumătate. Se întunecă. La lumina lampadarelor şi a lămpilor cu fosfor, bărbaţi şi femei din trenul perpetuu se adună.

— Nu putem să aşteptăm pur şi simplu, spune Picior Gros. Lumea deja fuge. Cine ştie câţi jandarmi au scăpat – au dispărut prea mulţi cai. Drezine. Şi nu e vorba numai să plece supraveghetorii, Uzman. Trebuie să-i facem să cedeze.

— *Ce* să cedeze? spune Ann-Hari.

Creatura din Judah se foieşte.

— Ce să cedeze? Ce vrei de la ei, amice? Nu au nimic să ne ofere. Sunt încă speriaţi – de aceea stau în turelă, dar când va trebui să-şi arunce rahaţii peste parapet, au să iasă afară cu focuri de armă.

Ridică vocea. Mulţimea devine atentă la ei.

— Ne facem o listă cu *pretenţii,* spune Picior Gros. Vor veni cu întăriri. Trebuie să avem pregătită o listă cu pretenţii.

— Ca de exemplu? spune Shaun. Vrei să elibereze Refăcuţii? N-or să vrea. Să recunoască noile ghilde? Ce vrem noi de fapt?

— Trebuie să ne unim, spune Picior Gros. Ne trimitem mesagerii noştri înapoi în Noul Crobuzon, să vorbească cu ghildele de acolo, să facem o listă comună de cereri. Dacă reuşim să-i facem să ne sprijine…

— Visezi. Crezi c-ar face asta? Pentru noi?

— Trebuie să preluăm controlul trenului. *Acum e al nostru,* spune Uzman.

Cineva înjură şi face scandal legat de blestemaţii de Refăcuţi. Ann-Hari strigă şi în agitaţia ei îşi dă în vileag accentul de ţărancă.

— Ia mai taci, îi spune zurbagiului. Blestemi Refăcuţii de parcă tu ai făcut ceva mai bun. De ce suntem aici? Voi v-aţi opus. Voi – arătă spre cei din tunel – v-aţi răzvrătit. Împotriva *noastră.*

Prostituatele cu autoritate dădură din cap.

— Dar de ce v-aţi luat de jandarmi? Pentru că ei, ei Refăcuţii, nu sunt trădători. Nu *vor* să fie. Au luat bătaie pentru voi. Ca să nu vă spargă greva. Şi au făcut-o şi pentru *noi.* Pentru *mine.*

Ann-Hari se întinde, se agaţă de Uzman şi îl trage spre ea, iar el se lasă surprins. Îl sărută pe gură. El e un Refăcut: un hibrid. Şoc şi icnete, dar Ann-Hari urlă.

— Aceşti Refăcuţi au făcut grevă pentru noi, ca să nu fiţi voi înfrânţi. Voi faceţi grevă împotriva noastră şi noi împotriva voastră, dar aceşti Refăcuţi ţin şi cu noi şi cu voi. Ştiţi asta. V-aţi bătut pentru ei. Acum vă bateţi joc de ei? Ei au învins în greva voastră nenorocită şi în a noastră, chiar dacă am fost în tabere opuse.

Îl sărută din nou pe Uzman. Printre prostituate, unele sunt speriate, altele aplaudă.

— Vă spun, zice Ann-Hari, dacă merită cineva servicii pe credit, aceia sun Refăcuţii.

Prostituatele mai apropiate de Ann-Hari şi cele mai bătăioase caută ostentativ Refăcuţi să-i pipăie.

— Trebuie să ne unim, strigă Picior Gros, dar nimeni nu-l ascultă.

Toată lumea o ascultă pe Ann-Hari. Judah face un golem de praf.

E miezul nopţii, dar foarte puţini dorm. Golemul lui Judah e mai înalt decât el, închegat cu ulei şi apă murdară. Bătrânul devenit profetul Ţesătorului stă în spatele lui Ann-Hari şi îi strigă rugăciuni obscure în vreme ce ea şi Picior Gros se ceartă.

Un jandarm vine spre ei dinspre tren. Flutură un steag alb.

— Vor să vorbească, spune o femeie cu roţi chitinoase.

— Staţi, strigă el din mers. Vrem să încheiem starea asta. Fără represalii. Vorbim cu TCFT-ul, aducem banii. Toată lumea câştigă. Cu voi, Refăcuţii, putem vorbi. Poate să facem în aşa fel încât să terminaţi mai repede stagiul. Putem sta de vorbă despre orice. Suntem deschişi.

Chipul lui Ann-Hari e o culme a furiei. Omul se sperie de ea când trece pe lângă el şi fuge în direcţia trenului, urmată de Refăcuţi, de Picior Gros, de Uzman şi de Judah, care dă o palmă la fund golemului de parcă ar fi un bebeluş şi îl curentează, îl pune în mişcare, uimindu-i pe cei pe lângă care trece.

Picior Gros strigă la Ann-Hari.

— Stai, stai, ce vrei să faci? *Stai.*

Şi Uzman strigă ceva, dar când ajunge la locul unde

asediatorii Refăcuţi se ascund în spatele baricadelor, Ann-Hari pur şi simplu iese din adăpost în faţa jandarmilor din turelă. Ia puşca unui bărbat.

Uzman şi Picior Gros strigă la ea, dar ea traversează fâşia ce îi separă de tren. Numai golemul lui Judah o însoţeşte. Tunurile din turelă se rotesc spre ea. Ann-Hari ridică nepricepută puşca. Se opreşte alături de omul de praf şi ulei, singuri.

— Nu facem niciun târg cu voi, nenorociţilor, strigă ea şi apasă pe trăgaci, deşi gloanţele nu pot trece prin blindaj.

Când răsună focul, Refăcuţii fug să o apere şi Judah îl aude pe căpitanul din turelă strigând ceva la oamenii lui, ceva ce poate fi *staţi* sau *foc.* Judah îl face pe golem să treacă în faţa lui Ann-Hari şi atunci se aud focuri de armă dinspre jandarmi.

Toată lumea se aruncă la pământ în afară de Ann-Hari şi de golem, se aud ţipete şi apare sângele. Gloanţele ţiuie. Trei inşi zac fără suflare. Alţii, majoritatea Refăcuţi, dar şi oameni întregi, strigă după ajutor.

Ann-Hari e neclintită. Golemul are adâncituri acolo unde gloanţele s-au oprit în substanţa lui densă.

— Nu, nu, strigă căpitanul. Nu am…

Dar Refăcuţii nu mai aşteaptă. Urlă. Cineva o trage în spate pe Ann-Hari şi Judah o vede, iar ea *zâmbeşte,* iar el simte că ar vrea să zâmbească şi el.

Se petrece un mic război.

— Ce *faci?* zbiară Picior Gros la Ann-Hari, dar întrebarea nu mai are acum niciun rost.

Jandarmi, muncitori liberi, prostituate şi Refăcuţi se reped şi se deosebesc două fronturi: Refăcuţii şi prietenii lor; jandarmii şi cei care se opun acestei isterii extreme. Judah e înspăimântat, dar nu reneagă această naştere violentă.

Refăcuţii atacă turela cu arme, cu bombarde improvizate şi cu membrele lor masive. Aruncă steiuri de piatră şi traverse care fac turela să răsune. Un om de lângă Judah, care are nişte cleşti de crab sub bărbie, este ucis brusc cu un foc tras de un jandarm. Judah îşi face golemul să se mişte încet în jurul turelei, să încaseze gloanţele trase.

Nu aude focul tras din tunul greu de deasupra. O căruţă răsturnată după care se ascund femei şi bărbaţi erupe brusc, azvârlind cu aşchii de lemn şi sânge şi lăsând în urmă un crater fumegând. Judah clipeşte. Vede resturi. Vede că lucrul acela care

se târăşte spre el ca o moluscă e o femeie, cu pielea arsă, neagră şi roşie, cu carnea crăpată. Se întreabă de ce nu scoate niciun sunet, pentru că părul femeii arde, apoi îşi aminteşte că nu mai aude. Urechile îi ţiuie. Ţeava tunului scoate fum ca o ţigară lăsată în scrumieră.

Se întoarce. Refăcuţii răzvrătiţi, prostituatele şi cei liberi care îi însoţesc fug să iasă din raza de acţiune.

Judah stă. Încet. Păşeşte şi îşi face golemul să se mişte. Tunul ţinteşte cu lipsa de precizie a unui mecanism neuns. Golemul îşi lipeşte murdăria de vagon. Se întinde, stârnind ecouri şi exagerând puţin mişcările lui Judah, se trage în sus, lăsând o dâră de mizerie.

Tunul trage din nou. Spintecă praful uleios şi transformă calea ferată şi oamenii de pe ea într-o floare. Golemul urcă pe turelă, calcă pe contraforturi, pe jgheaburi. Se foloseşte chiar de ţevile armelor pe care jandarmii le apleacă, şi urcă. Nu se gândeşte la el aşa cum ar face-o o fiinţă gânditoare, se descojeşte şi se micşorează pe măsură ce se înalţă, dar e aproape în vârf, slăbit de toate şrapnelele şi schijele ce-i ies prin pielea grăsoasă, picioarele îi cad la pământ, lipsite de formă, ca nişte excremente. Tunul se roteşte şi Judah pune golemul să vâre adânc mâna în ţeavă.

Ajunge până la umăr. Tunul e blocat de golemul de ţărână. Trage şi se petrece o mişcare ciudată, un recul. Ţeava se despică, golemul se transformă într-o ploaie de noroi. Aer aprins şi fum dau năvală, turela se zguduie, vârful îi luceşte şi se desface, acoperişul se transformă în degete deschise.

Turela tuşeşte din piept şi un mort cade dintre dărâmături. Cadavrul tunului se leagănă. Judah e împroşcat cu rămăşiţele golemului. Rebelii chiuie. Nu-i poate auzi, dar îi vede.

Renegaţii cuceresc trenul. Jandarmii aruncă armele şi ies însângeraţi, cu ochii umflaţi.

— Nu, nu, nu, strigă Uzman.

Înghite cărbune şi bicepşii i se umflă. Cu Picior Gros şi cu Ann-Hari şi cu alţii pe care Judah nu-i cunoaşte, Agitatorii încearcă să oprească bătaia care începe să semene a linşaj. Smulg cuţite. Lumea strigă, dar cedează în faţa lor. Jandarmii sunt legaţi în lanţuri în locul Refăcuţilor.

— Şi acum ce facem?

Oriunde se întoarce Judah, asta aude.

Este trenul Refăcuţilor. Îşi fac steaguri pentru noua lor ţară şi

le flutură prin faţa turelei explodate. Nimeni nu doarme în noaptea aceea. Supraveghetorii celor din tunel dispar în pustie şi mulţi pleacă cu ei, însoţiţi de unele prostituate.

— Trimiteţi vorbă, pentru numele lui dumnezeu, spune Picior Gros. Trebuie să ne facem aliaţi, spune el, iar Uzman încuviinţează.

În jurul lor apar alte căpetenii ale revoltei. Îşi spun punctul de vedere într-un limbaj pasional şi fără experienţă. Pun ţara la cale.

Ann-Hari spune tuturor:

— Nu înapoi, nu ne întoarcem, mergem înainte.

Şi arată spre sălbăticie.

Aleg mesageri. Călăreţi. Un Refăcut cu picioare hidraulice ca nişte degete ce aleargă cu viteză uluitoare peste stânci, purtându-şi torsul ca pe un pasager uman involuntar. Un altul, un musculos transformat într-o creatură ciudată cu şase membre: e unit sub abdomen cu gâtul unei şopârle bipede, una dintre acelea pe care nomazii din pustie le îmblânzesc să le poată călări. Stă ţanţoş pe cele două picioare şi pe coadă, cu membrele cu gheare aflate chiar sub locul de unde începe pielea de om. A fost cercetaş luni de zile, călărit de un jandarm cu puşca la ceafă.

— Mergeţi, spune Uzman. Staţi în apropierea liniei. Ascundeţi-vă. Ajungeţi la oraşe. Mergeţi prin şantiere, ajungeţi la Joncţiune. Şi, pe toţi sfinţii, încercaţi să ajungeţi în Noul Crobuzon. Daţi-le de ştire. Anunţaţi noile ghilde. Spuneţi-le că avem nevoie de ajutor. Să vină. Dacă ne sprijină, putem câştiga. Refăcuţi şi oameni liberi – să vină toţi.

— Uzman, spun ei şi încuviinţează, de parcă numele lui ar fi în sine o afirmaţie.

Călăreţii dispar în nori de praf, omul-insectă cu viteză uimitoare. Omul-reptilă prinde viteză peste pietrişul terasamentului. Păsările şi celelalte creaturi zburătoare îi privesc. Cele care nu sunt păsări fac zigzaguri ca peştii în apa mării.

Prostituatele lasă unii bărbaţi să vină la ele în condiţii stricte, fără arme, cu femei-paznic în apropiere. De când cu Uzman şi Ann-Hari, unele dintre ele au fost cu Refăcuţi.

— Noul Crobuzon e plin cu chestii din astea, spune Ann-Hari. Futaiuri şi cu oameni şi cu Refăcuţi. Ce se întâmplă cu cei care ajung în fabricile de pedeapsă, ce, îi părăsesc pe toţi nevestele?

— Aşa am crezut. Nu e ceva obişnuit.

— O fac în tot oraşul, şi mai sunt şi hermafrodiţi şi khepri şi vodyanoi.

— E adevărat, spune Judah. Dar nu se spune. Femeile acelea… femeile tale… nu se ascund.

Ea se uită la lună. Se scaldă în lumina ei. Priveşte ultimele raze de pe podul scheletic.

— Ghildele din oraş nu ne pot ajuta în problema asta, spune ea. E ceva nou.

Pe grinzile de sub ei se deplasează torţe. Constructorii podului s-au întors la lucru, fără supraveghetori.

— Ce le-ai spus? întreabă Judah.

— Adevărul, spune Ann-Hari. Le-am spus că nu se pot opri. Le-am spus că asta e o Refacere.

La răsărit, după trei zile, păianjenul hidraulic se întoarce. Bea multă apă înainte să poată vorbi.

— Vin, spune el. Jandarmii. Sute. Într-un tren nou. Un tren militar, le spune el, fără vizitatori şi fără aventurieri care să exploreze continentul.

Cei mai mulţi dintre muncitorii liberi au fugit. Unii sunt membri ai acestui nou oraş, deranjaţi de Refăcuţii care au devenit brusc egalii lor, dar ţintuiţi de profunda enigmă *Ce se va întâmplă?* Fac parte din această adunare feroviară. Unii sunt la fel de hotărâţi ca şi Refăcuţii, fac parte din echipele de sabotaj care se întorc pe şine să le arunce în aer. Acei conductori, fochişti şi manipulanţi lăsaţi să-i înveţe pe Refăcuţi.

Refac terenul pe care l-au modificat. Terenul nu a fost niciodată stabil, e plin de tot felul de lucruri vrăjite.

Trec prin locuri prin care, atunci când au săpat, era stâncă, iar acum musteşte de lapte de stâncă. Sunt locuri în care pământul a devenit ca o copertă de carte, cu bucăţi de hârtie capsate cu piroane. Demontează şinele ca să-i blocheze pe urmăritori.

O industrie pe dos. Îşi folosesc priceperea pentru a desface drumul, pentru a scoate piroanele, mută şinele şi traversele, împrăştie piatra. Ară patul de stâncă şi se întorc acasă.

Dar:

— Au dărâmat baricada, vin cercetaşii curând să le spună. Au adus cu ei şine şi traverse. Refac linia. În trei zile, jandarmii vor ajunge la tabără.

În tunel sunt lumini; se lucrează.

— Ce ai făcut? întreabă Judah.

— Terminăm tunelul, spune Ann-Hari. Şi podul. Suntem aproape gata.

Influenţa ei se răspândeşte. Ann-Hari e aproape un conducător, gândeşte Judah: e o persoană, un nod de dorinţe, de voinţă de schimbare.

Ultimii metri de stâncă sunt măcinaţi din muntele întunecat şi umed. Judah se uită în jos spre pod. Noua lucrare e caraghioasă, o dâră subţire de metal şi lemn aruncată peste fundaţia unei lucrări serioase. E o improvizaţie; e doar un pod.

Judah face parte din conclavul – şi asta îl surprinde – care luptă pentru strategie. Se întâlnesc pe dealuri: Shaun, Uzman, Ann-Hari, Picior Gros, Judah. Dar paralel cu ei se dezvoltă ceva colectiv, de prost augur.

În fiecare noapte, muncitorii se adună la lumina lămpilor cu gaz. La început de distracţie – băutură, zaruri şi legături – dar pe măsură ce jandarmii se apropie şi Uzman dezbate strategii, adunarea se schimbă. Oamenii din tren îşi spun unul altuia *frate.*

Ann-Hari vine la întâlniri şi invadează teritoriul bărbaţilor. O lamă de femei se înfige între bărbaţi. Sunt şi unii care fac scandal să o înlăture pe Ann-Hari.

— Nu eşti dintre muncitorii de la calea asta ferată, spune un bărbat. Nu eşti decât o târfă de munte. Nu e congresul tău, e al nostru.

Ann-Hari spune lucruri simple. Vorbeşte fără pretenţii – un discurs care îl uimeşte pe Judah. Parcă trenul este cel care vorbeşte. Cearta se întrerupe.

— Să nu vorbesc, spune ea. Dacă eu nu am dreptul să vorbesc, cine are? Nu suntem noi cei pe spatele cărora s-a construit linia? Devenim istorie. Nu mai e cale de întoarcere. Ştiţi ce avem de făcut. Unde trebuie să mergem.

Când termină, niciunul nu poate vorbi câteva secunde, până când unul mormăie ceva respectuos.

— Fraţilor, să votăm.

Uzman le spune că pe orice cale ar lua-o, Ann-Hari le spune să fugă. Nu e acesta răspunsul. Chiar se tem?

— Asta nu e fugă, spune Ann-Hari. Am terminat treaba aici.

— Ba e fugă, spune el. O utopie.

— E ceva nou. Noi am devenit ceva nou, spune ea şi Uzman clatină din cap.

— E fugă, spune el.

Se demontează turela şi se dirijează trenul în tunel. Demontează linia din spatele lor. Încă se mai aud puşcături şi ciocănituri în munte şi la podul cel nou. Lucrul e frenetic.

În dogoarea dimineţii se aude sunetul celorlalte ciocane şi maşini cu aburi. Trenul jandarmilor. Văd fum peste vârful copacilor morţi de căldură.

Muncitorii se adună în tunel, lângă pereţii dăltuiţi. Lumina face umbre unde se întâlnesc pereţi sub unghiuri diferite.

Uzman, generalul, dă ordine pe care ei aleg să le urmeze. O armată de o sută de Refăcuţi şi de integri se pregăteşte: cei câţiva funcţionari, savanţi şi birocraţi care nu au fugit; geoempaţi de mâna a doua; alţi câţiva – auxiliari, nebuni şi necalificaţi şi prostituate a căror epuizare a pornit tot scandalul. Ies pe timp de noapte, pregătiţi. Trenul se ascunde în gaura din munte.

Este răcoare înainte de apus. Jandarmii vin peste coline şi de după curbă. Vin pe jos, în care trase de cai Refăcuţi, în aerostate de o singură persoană, cu baloane atârnate deasupra lor şi cu elice prinse pe spate. Trec prin aer şi cad în spatele muncitorilor.

Aruncă grenade. E o surpriză totală. Oamenii din tren ţipă. Nu pot să creadă că aşa începe. Sunt asurziţi şi însângeraţi. Aşa începe. O cascadă de ţărână şi de foc.

Cei cu arme trag. Câţiva jandarmi tresar şi cad plini de sânge din cer, dispărând din peisaj cu aerostatele lor ciudate, sau atârnă morţi în hamuri, zburând în sus şi-n jos la întâmplare. Dar tot vin alţii. Prăjesc aerul cu aruncătoarele de foc.

— Zdrobiţi-i, porunceşte Uzman şi soldaţii lui dau drumul la buşteni şi la stânci peste jandarmii care se regrupează şi trag cu arbalete. Taumaturgii din ambele tabere fac să oscileze aerul, fac pete cenuşii să apară din nimic şi să păteze lucruri palpabile, trimit săgeţi de energie care sfârâie ca apa în uleiul încins şi au efecte ciudate. Este o luptă haotică. O tuse constantă de focuri şi ţipete, jandarmi care cad, dar cad şi grevişti în număr mare.

Unele momente sunt importante. O trupă de cactuşi înaintează şi nu fac decât să tresară când gloanţele le străpung pielea. Îi terorizează pe jandarmi, care fug de dinaintea florei gigantice, dar, deşi nu au foarcuri, ofiţerii au substanţe caustice care ard pielea cactuşilor.

— Suntem copleşiţi, spune Uzman şi pare disperat.

Ann-Hari nu spune nimic. Se uită peste jandarmi, peste coloana de fum a trenului care se apropie.

Judah a făcut un golem. Îl trimite spre jandarmi. E o creatură

făcută din şine, din drezine, din traverse. Mâinile îi sunt roţi. Are un grilaj de dinţi. Ochii îi sunt de sticlă.

Golemul iese din tunel. E invincibil. Păşeşte ca un om.

Lupta pare să se potolească. Războiul urât şi incompetent face o pauză. Golemul trece pe lângă morţi. Doar creatura căii ferate pare să se mişte.

Apoi se opreşte şi Judah se cutremură şocat, pentru că nu i-a comandat el s-o facă. Vine un car în care se află un bătrân şi câţiva paznici. Bătrânul îi salută cu blândeţe. Meşterul Weather.

Un om de lângă Weather face farmece. Un taumaturg. Se uită la golem şi dă din mâini.

Tu l-ai oprit? Judah nu-şi dă seama.

Meşterul Weather stă în mijlocul luptei. Fireşte, este protejat cu vrăji de gloanţe, dar e o privelişte. Vorbeşte cu dealurile. Golemul stă la câţiva metri de el, de parcă ar fi prins într-un duel de stradă cu el, iar Meşterul Weather vorbeşte şi cu el, ca şi cum ar vorbi cu calea ferată.

— Oameni buni, strigă el şi dă din mâini.

Jandarmii coboară armele.

— Ce faceţi? spune el. Ştim ce se petrece aici. Nu avem nevoie de asta. Cine a ordonat să se tragă asupra acestor oameni? Cine a ordonat asta? Trebuie să redresăm situaţia. E vorba de bani, mi se spune. Şi de asprimea supraveghetorilor.

Ridică un sac cu bani din căruţă.

— Bani, spune el. Avem bani pentru cei care mai sunt încă aici. A venit vremea să fiţi plătiţi. A trecut prea mult timp şi-mi cer scuze pentru asta. Nu pot controla fluxul de bani, dar am făcut tot ce se poate ca să vă aduc ceea ce vă aparţine.

Judah nu spune nimic. Face golemul să dea din cap, un mic gest teatral.

— Şi voi, Refăcuţilor, zâmbeşte trist Meşterul Weather. Nu ştiu. Sunteţi marcaţi. Nu fac eu legile. Aveţi datorii faţă de fabricile care v-au construit. Vieţile voastre nu vă aparţin. Banii voştri… nu-i aveţi. Dar înţelegeţi.

Înţelegeţi că nu sunt supărat pe voi şi nici nu vă învinuiesc. Înţeleg că sunteţi persoane rezonabile. Vom repara totul. Nu pot să vă plătesc, legea nu-mi permite. Dar pot pune bani deoparte. TCFT-ul are grijă de forţa lui de muncă. N-am să-i las pe Refăcuţii mei cei vajnici să sufere nedreptăţi din partea maiştrilor ignoranţi. Mă învinovăţesc singur pentru această situaţie. Nu am

fost destul de atent şi îmi cer iertare pentru asta. Vom crea structuri. Vom avea un oficial care să asculte plângerile, care să-i pedepsească pe supraveghetorii care nu-şi merită poziţia. Vom repara totul, înţelegeţi? Am să pun bani deoparte pe care îi veţi căpăta atunci când veţi deveni liberi, întregi, şi veţi avea întotdeauna un loc de muncă la calea ferată după ce lucrarea se va termina. Un refugiu. În oraş, dacă se va putea, sau în afara lui, undeva lângă linie, dacă cei din Noul Crobuzon vor fi surzi la nevoile voastre. N-am să vă pun la muncă silnică. Veţi avea cabine, băi, mâncare bună şi un viitor. Credeţi că mint? Credeţi că v-aş minţi? Gata cu asta. Construcţia liniei e blocată. Vreţi să oprim totul? Oameni buni… Nu sunteţi răufăcători, asta e credinţa mea, dar ceea ce vreţi să faceţi voi e un păcat, chiar dacă motivele voastre sunt întemeiate. Nu vă învinovăţesc, dar blocaţi o lucrare pe care lumea întreagă o merită. Haideţi. Terminaţi asta.

Judah se ridică în picioare. Îşi face golemul să se apropie de Meşterul Weather, cu mersul lui împiedicat.

— Nu fiţi *proşti,* se aude glasul lui Uzman din ascunzătoare. V-aţi *înmuiat?* Credeţi că Meşterului chiar îi pasă?

Dar este întrerupt de alte strigăte. Cineva trage. Cineva urlă.

— Nu putem câştiga, spune cu voce tare Judah, deşi nimeni nu-l ascultă.

Stă pe stânci şi îşi face golemul de şine să fugă.

Îl face să fugă asemenea unui om cu aburi, cu scârţâit de fiare la încheieturi. Păşeşte prin perdeaua de gloanţe din ce în ce mai deasă, lăsând urme adânci de paşi, fuge şi sare, se aruncă, se prăbuşeşte ca o avalanşă de lemn şi fier, rupând oasele jandarmilor. Judah nu-l vede pe Meşterul Weather, dar ştie, privind golemul executând mişcări de înot şi dezmembrându-se, că Weather e în viaţă.

— Înapoi, înapoi, strigă Picior Gros sau Shaun sau altul dintre generali.

Dar unde să dea înapoi? Nu au unde să se ducă. Jandarmii se împrăştie sub ploaia de foc, dar armele lor sunt cu mult mai puternice, nu pot fi opriţi. E o remiză disperată, fără rost, jandarmii se deplasează în formaţii de luptă, Refăcuţii de peste deal trec de la o stâncă la alta să se ascundă, pe jumătate la ordin, pe jumătate fugind.

Dar se aude un vacarm de după curbă. Se petrece ceva.

— Ce e, ce e?… spune Judah.

Oamenii TCFT-ului se retrag spre tren şi acum se aud zgomote de luptă acolo.

De pe drumul de pe care au venit, de pe fostul pat de stâncă al drumului, vin sunete pe care Judah nu le-a mai auzit până acum. Se apropie ceva sacadat, un duduit care se simte în sol. Cavaleria rătăcitorilor. Borinatch-ii. Cu o viteză uluitoare, cu picioare mai lungi de un stat de om, cu mişcări ţepene, spasmodice, acrobatice, tropăind din copite.

Se apropie cu o graţie neumană, cu măşti ce-i fac să semene cu nişte babuini, ca nişte insecte, înspăimântătoare. Ajung printre jandarmii care par pitici pe lângă ei şi dau din picioare şi se răsucesc, fără să cadă. Borinatch-ii îşi folosesc braţele în spaţiu şi pe vectori pe care Judah nu-i poate vedea.

Cotrobăiesc prin dimensiuni, membrele lor devin nevăzute, apucă prin distanţe mult prea mari şi apucă jandarmi şi le străpung pielea. Rătăcitorii atacă cu arme din planurile în care fiinţează, care sunt vizibile doar pentru câteva clipe ca nişte flori purpurii sau chipuri lichide argintii, şi unde lovesc Jandarmii sunt tăiaţi sau striviţi sau reduşi în moduri complexe şi ţipă fără sunet şi se împiedică de colţuri de teren care n-ar fi trebuit să-i împiedice.

Sunt mulţi rătăcitori, o ceată întreagă. Îi însoţeşte Refăcutul cu trup de şopârlă care a fost trimis ca cercetaş şi căruia i s-a ordonat să ajungă în Noul Crobuzon.

Jandarmii se retrag, sunt ucişi sau răniţi în moduri groteşti de buzduganele spectrale ale rătăcitorilor. Judah nu-l vede pe Meşterul Weather. Cercetaşul Refăcut face paşi largi de şopârlă. Rătăcitorii îl înghiontesc şi îi şoptesc cu gurile lor alungite şi el râde şi îi bate pe umeri şi strigă:

— Ann-Hari, am reuşit. Au venit cu mine. Au făcut aşa cum ai spus tu că o să facă. I-am găsit.

Când a avut ea timp? Judah nu-şi poate închipui. Când a avut ea timp, când a ştiut, când a ajuns la cei care au fost aleşi drept cercetaşi, când a ştiut ea că va avea un alt program, când a bănuit ea că vor ataca jandarmii şi vor trimite întăriri? Cum a ştiut ea unde să-l trimită?

Cercetaşul-şopârlă nu a plecat în misiunea care i-a fost dată; a fost într-o altă misiune, la comanda lui Ann-Hari. A salvat trenul.

— Vezi, vezi?

Ann-Hari e încântată. Am ştiut eu că rătăcitorii urăsc calea ferată, TCFT-ul.

— Le-am spus ce mi-ai spus tu, zice omul-şopârlă. Le-am spus ce face TCFT-ul, i-am implorat să ne ajute.

— Ai făcut ceva fără ştirea consiliului, îi spune Uzman.

Ea îl priveşte în ochi şi aşteaptă până ce tăcerea e jenantă, apoi spune în ragamollul ei cu accent.

— Plecăm.

— Ai luat o decizie împotriva *consiliului.*

— V-am salvat.

Lumea se adună.

— Ăsta nu e regatul tău.

Ann-Hari clipeşte. Se uită nedumerită la el. *Cât de prost poţi să fii?* îi zice chipul, dar aşteaptă un moment şi spune din nou încet:

— Plecăm, acum.

— Ai luat decizii fără ştirea consiliului.

Vorbeşte Judah. Propriul lui glas îl şochează. Toată lumea se uită la el. Picioarele golemului prăbuşit la pământ se mişcă şi lovesc ţărâna într-un ritm uşor.

— Uzman, spune el. Ai dreptate, dar ascultă.

— Fără consiliu, ce suntem noi? spune Uzman.

Judah încuviinţează.

— Ce suntem fără consiliu? Ştiu, ştiu. N-ar fi trebuit să o facă fără ştirea noastră. Dar, Uzman, ai văzut ce au făcut. Nu au de gând să ne lase în pace. Au venit să ne termine, Uzman. Ce să facem?

— Avem nevoie de ceilalţi, spune Uzman. Avem nevoie de ghildele din oraş. Am fi putut să le avem de partea noastră.

— Acum e prea târziu, spune Judah. N-o să ştim niciodată, nu? N-o să aflăm. Trebuie să plecăm. Nu-i mai putem înfrânge.

— Vrei să ne transformăm în pRefăcuţi? spune Uzman tare. Eu sunt un revoluţionar, Judah. Tu vrei să fug ca un bandit?

E furios. Se mai aud încă focuri de armă.

— Vrei să ne retragem de parcă ne-ar fi frică? Asta vrei? Să te ia dracu', şi pe tine, Ann-Hari… Tot ce avem…

— N-avem nimic, spune Judah.

— Avem totul, spune Ann-Hari.

Se uită unul la altul.

— Nu renunţăm la ce avem, spune Ann-Hari.

Picioarele golemului lui Judah se cutremură.

— Nu renunţăm la nimic. E sângele nostru, efortul nostru. Morţii noştri. Fiecare lovitură de ciocan, piatra, fiecare îmbucătură pe care am luat-o. Fiecare glonţ. Fiecare lovitură de bici. Valul de sudoare pe care l-am stors. Fiecare bucată de cărbune din boilerele Refăcuţilor şi din boilerele trenului, fiecare picătură de sloboz dintre picioarele mele şi ale surorilor mele, toate astea sunt investite în acest tren.

Arată cu mâna spre gura întunecată a tunelului unde lucrul continuă.

— Totul. Toată povestea nespusă. Am creat istoria. Am bătut-o în fier şi trenul a trecut peste ea. Acum culegem roadele. Mergem înainte şi ne luăm istoria cu noi. O Refacem. E toată averea noastră, e tot ce avem. Luăm tot.

Greviştii consiliului de fier i se alătură. Nici măcar Uzman nu poate face nimic.

Făcând din mână prin mai multe planuri, rătăcitorii pleacă.

— Vă mulţumim, vă mulţumim, le strigă Judah.

În burta muntelui, trenul străpunge prin ultima perdea de piatră. Tunelul care a fost cuprins de beznă se umple de lumină.

Trenul rulează pe podul scheletic care a fost încropit, ca să ajungă la întâlnire. Trenul se scutură şi se înclină. Podul se mişcă. Trenul se clatină ca un beţiv. Judah nici nu respiră.

Se redresează, continuă drumul pe grinzile fragile. Trenul trece mult pe deasupra văii, suflând fum, peste metri întregi de pod, până la structura originală, după care se opreşte.

Trenul traversează. E pe pământ, de cealaltă parte a muntelui.

Rebelii coboară din tren după traversarea îngrozitoare, copiii plâng în braţele mamelor. Cu fiecare răsuflare, oamenii se liniştesc, dar au trecut cu toţii, nimeni n-a căzut.

Sunt cactuşi, oameni întregi, khepri, auxiliari şi vagabonzi, o turmă de gargui îi privesc din cer cu entuziasmul câinilor, rase mai ciudate, llorgişi renegaţi şi un hotchi mut, sute şi sute de Refăcuţi, în toate formele. Sunt fochişti, ingineri, manipulanţi, foşti funcţionari, câţiva supraveghetori care au trecut de partea greviştilor destul de devreme, vânători, podari, cercetaşi şi savanţi care nu vor să-şi părăsească laboratoarele, prostituate, săpători, magicieni, vrăjitori de mâna a doua, nomazi fără lucru

care cotrobăie prin gunoaie şi sute şi sute de muncitori.

Averea şi istoria lor este conţinută în acest tren. Sunt un oraş în mişcare. Este momentul lor, de fier şi unsoare. Ei îl controlează. Consiliul de Fier. Mişcarea consiliului începe.

Este aceeaşi mişcare care i-a adus până aici. Exact la fel. Vagoanele pline cu şine şi traverse se descarcă şi echipele le montează, calea ferată se extinde, şinele sunt pironite cu lovituri de ciocan ritmate, un doi trei, jos. În faţă sunt cei de la terasamente; dar terenul are puţine denivelări care sunt îndepărtate cu uşurinţă şi nu au de îndepărtat multe, natura a făcut-o înaintea lor.

E aceeaşi rutină şi totuşi una nouă. Se grăbesc. Ritmul e urgentat de multe ori. Traversele sunt mai distanţate, doar atât cât să suporte trecerea trenului. Sunt şine care nu durează mult. Nu sunt făcute pentru asta. Terasamentul e doar încropit, ca o fantomă. Trenul se târăşte ca un copil.

Şinele se desfac, pământul este eliberat de greutatea trenului, oamenii le iau de acolo. Le trag cu asini pe lângă vagoanele unde mai sunt alte sute de şine, trec cu ele înaintea trenului, spre partea din faţă, unde luminează farurile locomotivei. Acolo sunt descărcate. Şi muncitorii le montează din nou.

Kilometri de şine, refolosite, refolosite, viitorul trenului şi prezentul lui, din ce în ce mai uzate şi demontate din nou, devenind alt viitor. Trenul îşi duce propria cale ferată, o ia de jos şi o pune înapoi: un moment de cale ferată. Nu o linie permanentă, ci una temporară, trecând pe sub tren, lăsându-şi numai amprenta.

Se mişcă cu viteze care eclipsează tot ce au făcut până acum. Doi kilometri pe zi a fost norma, acum e mult mai mult. Femeia Refăcută care era o arătare şi ţinută la distanţă de şine până acum e bine-venită pentru faptul că poate bate un piron dintr-o singură lovitură. Şinele se întind, se ridică, se întind, se ridică. Înaintează sute de metri înaintea şi înapoia trenului.

— Vin jandarmii.

Judah se întoarce cu demolatorii.

— Vreau să fac asta cu un golem, spune el.

Atinge podul fragil, îşi trimite puterile prin metal, îl face neviu. Nimeni nu-l ascultă.

— Vreau să transform calea asta într-un golem. Vreau să transform şinele în conductori.

Aude scârţâitul metalului, al traverselor care se întind şi devin un om uriaş. Se scutură. Nu are destulă putere să o facă. Tovarăşii lui se urcă pe podul care se clatină, intră în bezna tunelului. Nu pregătesc golemul, ci o intervenţie.

Judah se întoarce la trenul din câmpie care se îndreaptă spre Cobsea. Care coteşte. Un comitet, un grup de delegaţi gălăgioşi se ceartă, dau indicaţii muncitorilor. Cotesc faţă de linia invizibilă la capătul căreia aşteaptă oraşul. Cu lovituri de ciocan, cu priceperea lor, trenul perpetuu virează. Judah ajută echipele să ridice ultimele şine şi să le ducă în faţă. Calea ferată face o curbă.

Trenul perpetuu deviază spre vest–nord-vest. Spre sălbăticia unde nu e nimic, un nou loc necartografiat. Trenul se sălbăticeşte. Judah nu poate respira.

(Mult mai târziu aude pocnetul şi bubuitul exploziilor. Îşi imaginează podul prost construit căzând şi devenind ruine. Îşi imaginează trenul jandarmilor răsucindu-se, încolăcindu-se, aruncând afară oameni şi bagaje, căzând în prăpastie. Se gândeşte la planul lui Oil Bill şi la resturile care sunt răspândite în albia secată a râului. Trenul şi scheletul podului se aşază şi devin fosile de lemn şi metal.)

Trenul perpetuu s-a sălbăticit. Consiliul de fier e renegat.

* * *

Primăvara începe să miroase a vară şi trenul perpetuu e bâzâit de insecte pe care Judah nu le-a mai văzut niciodată, ca nişte lampadare de hârtie, ca nişte călugări minusculi. Sângerează.

Judah ridică şine. Le ia din trecut. În spatele lui, armata de auxiliari au brusc o mulţime de treabă. Duc traverse şi împrăştie pământul pe unde au trecut şinele.

E un camuflaj ineficient. Rămân urme. Vor trece ani de zile până ce pământul va fi răvăşit de iepuri şi de vulpi, ani de ploi şi vânturi până ce va dispărea cicatricea lăsată de trenul perpetuu.

Sunt multe de făcut. Nu e uşor de fugit.

Kilometri în fiecare zi. Curbe strânse de şine refolosite la nesfârşit, tot felul de impedimente – bălţi, colţi de stâncă. Echipele de la terasamente aruncă pietriş în găuri. În spatele trenului e o dâră de praf. Trenul se află într-un crâng şi aşteaptă să i se pregătească drumul, iar consiliul de fier ţine o adunare.

— Trebuie să devenim mai planificaţi. Avem nevoie de cercetaşi, de vânători, avem nevoie de apă. Trebuie să trasăm

un drum.

— Unde mergem?

— Fraţilor, fraţilor…

— Nu sunt fratele tău, strigă o femeie.

— Bine, la dracu', dragi *surori* atunci, şi toată lumea râde. Surori…

— Nu se vor opri, ştii asta.

E Uzman. Lumea face linişte.

— Nu e o glumă. Nu suntem în siguranţă. Fraţilor, surorilor… L-am păcălit pe Meşterul Weather. Nu o să uite asta. O să ne vâneze.

Din ţevi îi iese abur. *N-ai vrut niciodată să ajungem aici,* gândeşte Judah. *Nu asta ai vrut. Ai vrut să stăm pe loc. Visele tale de Agitator au fost să te aliezi cu ghildele, de parcă ele ar veni repede să ne salveze. Încă mai încerci asta. Deşi nu mai ai de ales.*

Uzman e un om de treabă.

— Nu e vorba numai de jandarmi. TCFT-ul a pus recompensă pe capul nostru. Le-am furat trenul. Le-am furat *calea ferată.* Credeţi că ne vor lăsa în pace? Toţi vânătorii de recompense din Rohagi se îndreaptă spre noi. Şi, pentru dumnezeu, credeţi că *oraşul* ne va lăsă să ne facem mendrele?

E linişte, se aud numai insectele care se lovesc de far.

— E calea ferată a Noului Crobuzon şi noi am furat-o. Credeţi că o să-i lase să scape pe Refăcuţi, să-şi găsească un adăpost în sălbăticie? Miliţia vine şi ea. Miliţia.

— Vor veni cu aerostate. Vor veni pe jos. Credeţi că ne vor lăsa să ne facem o ţară a pRefăcuţilor? Se vor întoarce cu trenul şi cu capetele noastre. Nu putem să ne oprim într-o vale la douăzeci-treizeci de kilometri de aici. Trebuie să mergem tot înainte. Trebuie să continuăm. Adu-mi o hartă. Vă daţi seama ce am făcut aici? Ce suntem acum?

O adunătură de Refăcuţi. Un oraş al Refăcuţilor şi prietenilor lor xenieni şi umani. Hoţi, ucigaşi, violatori, vagabonzi, şarlatani, mincinoşi.

— Parcă sunteţi nişte statui, spune Uzman mirat de ceea ce spune. Statui de lemn în mărime naturală, făcute de zei.

Ei clipesc miraţi spre el în umbra trenului pe care l-au furat.

La numai trei zile de la devierea lor de la calea prestabilită, consiliul de fier a depăşit detaliile hărţii.

Se află acum într-un ţinut ciudat. Se află acum în Vadurile de

Mijloc. Pustia Rohagi.

Garguii mai deştepţi sunt trimişi peste geografia necunoscută care-i nelinişteşte pentru că sunt crescuţi la oraş. Sunt însărcinaţi să-i găsească pe vânătorii îndepărtaţi, pe sacagiii cu căruţele lor, să caute izvoare. Cei care se întorc în recunoaştere, dau peste măcelul din locul în care a fost odată tunelul. Se uită la mormanele de trupuri ale jandarmilor şi spun:

— Ce s-a întâmplat aici?

Garguii sunt trimişi să informeze consiliul de fier.

Sistemele se dezvoltă. Găsesc izvoare, iar vagonul cu apă e plin, peticit acolo unde se scurge apa. Turela e sudată şi prinsă la loc, având aproximativ aceeaşi formă. Refăcuţii sunt instruiţi, în grabă, de savanţii care au rămas, şi li se arată cum să deseneze hărţi.

— Unde mergem?

Noaptea, renegaţii cântă la banjo şi la flaut, clopotul de alarmă al trenului sună, boilerul duduie. Femeile şi bărbaţii se culcă din nou împreună. În unele zile de Lanţuri, Judah se duce la întâlnirile cu bărbaţi, dar într-o noapte el şi Ann-Hari s-au regulat şi s-au mângâiat cu cea mai sinceră afecţiune.

Locul acesta ciudat îl încântă pe Judah. În a şasea zi a consiliului de fier, pe când linia de doi kilometri îşi înghite propria coadă şi se deplasează, pe când trenul intră într-un peisaj ireal cu tufe suculente şi copleşit de vară, soseşte o poteră de jandarmi şi vânători de recompense.

Subestimează consiliul. Nu sunt mai mult de treizeci de oameni şi xenieni, îmbrăcaţi în piele şi ţepi, haine care sunt arme. Apar din tufăriş cu însemnele TCFT-ului, urmaţi de nişte creaturi ca nişte ciuperci.

Potera trage, strigă prin megafoane.

— Supuneţi-vă! Tâlharilor, predaţi-vă!

Chiar cred că se va înspăimânta consiliul? Judah se uită cuprins de uimire de prostia lor. Doisprezece dintre ei sunt împuşcaţi pe loc, ceilalţi se îndepărtează şi fug.

— Prindeţi-i, prindeţi-i, strigă Ann-Hari, iar cei mai rapizi Refăcuţi pornesc cu armele lor. Au aflat unde suntem!

Nu pot să ucidă decât încă vreo şase. Ceilalţi scapă.

— Ne-au găsit, spune Uzman.

Sunt doar la vreo o sută cincizeci de kilometri de locul unde au deviat.

— Au să vină peste noi.

Lasă în urmă capcane. Butoaie cu praf de puşcă, baterii şi fitil. Trimit trenul printre stânci şi geotaumaturgii taie diaglife în pereţi şi aşază circuite pentru ca greutatea unei căruţe să topească piatra şi să arunce cu magmă peste jandarmi şi miliţie. Ăsta e planul.

Judah trimite golemi. Baterii, turbine somaturgice create de el, pentru ca lemnul sau ţărâna să se ridice şi să lupte pentru consiliul de fier.

Noaptea, se plimbă pe lângă calea ferată a renegaţilor cu Uzman şi Ann-Hari, care sunt certaţi dar care au nevoie unul de altul. Strategul şi vizionarul. Trenul perpetuu nu se opreşte noaptea. Trenul e plin de oameni pricepuţi. Refăcuţii repară armele şi fac altele noi. Topesc în furnale şinele vechi şi fac armuri. Îşi transformă oraşul pe roţi într-o maşină de război.

— Nu va dura mult, spune Uzman. Va veni timpul când probabil va trebui să părăsim trenul, să fugim.

— Nu putem, spune Ann-Hari. Fără el, nu suntem nimic.

În vagonul funcţionarilor, un grup de consilieri se apleacă peste hărţi – un amestec de mituri. Birourile de lemn şi pereţii sunt scrijeliţi din primele zile, pe când rebelii beţi s-au apucat să le împodobească.

— Aici, apasă Uzman pe hartă. Ce e asta?

— Mlaştini.

Uzman mişcă degetul.

— Necunoscut.

— Sărătură.

— Pietriş.

— Necunoscut.

— Mocirlă.

— Necunoscut.

— Fum de piatră.

Uzman îşi muşcă mâna. Se uită pe fereastră. Consilierii trimit şinele din spate spre partea din faţă.

— Avem cu noi meteoromanţi?

— E o fată, Toma.

Toată lumea dă din cap.

— Poate să fluiere şi să facă un vânticel care să usuce hainele, dar mai mult…

— Avem nevoie de cineva care să stârnească o vijelie…

— Nu avem, spune unul dintre cercetători, un tânăr cu barbă şi îmbrăcat cu hainele asudate ale muncitorilor. Ştiu ce vrei. Te

gândeşti să trecem prin fumul de piatră. Nu. Ai văzut ce s-a întâmplat când a fost surprins Malke? Aproape că a murit. Ai văzut cum e.

— Trebuie să existe o cale să aflăm când erupe…

Tânărul ridică din umeri.

— Presiunea, spune el. Scrâşnetul. Sunt câteva semne. Gheizerele. Le vezi atunci când te prinde. Prea multe lucruri.

— Dar sunt metode să ne dăm seama…

— Da, dar Uzman, nu gândeşti. Hărţile astea sunt făcute pe ghicite. Suntem în Vadurile de Mijloc. Şi ştim că există ceva acolo.

Tânărul pune un deget pe hartă. Vagonul se clatină.

— Vezi? Ce e aici?

E o bucată de teren colorată cu roşu. La trei sute de kilometri de ei, mai puţin de o lună de mers în acest ritm. E la capătul fumului de piatră sau unde au crezut cartografii că se află fumul de piatră.

— Ştii ce e aici?

Fireşte că Uzman ştie. Cu toţii ştiu. E pata cacotopică.

— Doar n-ai să ne duci spre pată, Uzman.

— Eu nu pot să vă duc nicăieri. Consiliul merge unde vrea el. Dar eu vă spun că e singurul lucru de făcut. Voi decideţi dacă o facem sau nu. Dacă nu, nu ne rămâne decât să stăm să luptăm şi să murim.

— E *pata.*

— Nu, nu e pata. E marginea ei. E periferia.

Uzman se uită la el. Se ridică şi pare să ezite. Asudă din pricina ţevilor lui, mestecă lignit. Buzele îi sunt negre.

— Nu e pata. Trebuie să trecem prin câmpia cu fum de piatră…

— Dacă e acolo.

— Dacă e acolo. Trebuie să trecem prin ea, după care dăm de *periferia* cacotopicei. Chiar dacă vor trece de piatră, nu vor avea curaj să ne urmărească acolo.

— Şi ştii de ce, Uzman? Dintr-un motiv foarte întemeiat.

— Nu avem de ales. Nu. Trebuie să fugim. Să lăsăm trenul de izbelişte. Să devenim pRefăcuţi. Sau putem să continuăm. Cu tot efortul. Drumul. Dacă mergem mai departe, trebuie să facem asta. Trebuie, sau murim. Trebuie să mergem spre vest. Şi ce este la vest?

Împunge cu degetul harta ceruită.

— Zona cacotopică. Marginea ei.

Parcă s-ar ruga de ei.

— A mai intrat lumea acolo. O să fie bine. Trebuie s-o facem.

Se roagă.

— Doar la periferie.

S-a deschis în urmă cu un mileniu, un rift din care se revarsă o masă uriaşă de forţe sălbatice, canceroase, Torsiunea. Un ţinut dincolo de orice înţelegere. Unde oamenii devin şobolani de sticlă şi demoni sau sunete nenaturale şi jaguari şi copaci. Unde se duc monştrii, unde se nasc monştri. Unde tărâmul şi aerul şi timpul sunt bolnave.

— Oricum, nu mai contează, spune cineva. Nu avem meteoromanţi, nu avem pe nimeni care să conjure elementali aerieni, nu putem trece prin fumul de piatră fără cineva care să facă curent.

Judah se apleacă peste masă; marginile ei dansează. Se uită la peisajul de cerneală.

— Bine, spune el. Bine.

Somaturgia, golemetria, este o intervenţie. Crearea de servitori din materia nevie este o problemă de convingere, o insinuare. O strategie de creaţie a vieţii.

— Bine.

Pot face un golem din aer, gândeşte Judah. *Un ghem, de aer în aer. Să meargă alături de noi. Aer prin aer.* Asta o să-l epuizeze. Dar ştie că-i poate trece prin fumul de piatră.

Judah ştie că vor trece.

* * *

Se plimbă cu Uzman şi un golem merge alături de ei. Vegetaţie. Sunt un trio ciudat: Refăcutul pierde abur din ţevile îngropate în el; Judah e înalt şi osos, cu barba murdară; golemul se mişcă fără o formă precisă. Trenul înaintează cu paşi mici.

Lumina lunii are culoarea unui fluid lipidic, de parcă noaptea ar fi o rană deschisă. În spatele lor, Judah vede trenul scuipând fum, cântând ca o orchestră de tobe şi clopote. La un kilometru în faţă, Refăcuţii montează şine, iar înaintea lor, echipele pregătesc terenul. În spate, linia este dezmembrată şi însoţită de sute de pelerini.

Judah priveşte totul ca pe un oraş. Noul Crobuzon l-a învăţat

asta. Vede trenul alunecând pe crusta îngustă de teren şi malurile râului. Vede copaci căzuţi pe jumătate şi-şi aminteşte de un beţiv din Noul Crobuzon care se apleca sub acelaşi unghi.

Nu ne alegem amintirile, gândeşte Judah, *ceea ce rămâne cu noi.* Duce cu el Noul Crobuzon, chiar şi acum când este cetăţean al unui nou sanctuar vagabond.

— Fumul de piatră nu rezolvă problema, spune Uzman şi trenul perpetuu oftează. Miliţia va trece, va zbura pe deasupra. Nu fumul, ci pata cacotopică. Asta ne va feri.

A doua zi, un grup de jandarmi ucide cincizeci de oameni şi se retrage înainte ca Refăcuţii să poată contraataca. Garguiii ţipă că se trage în ei. Cu limbajul lor inventiv, povestesc ce au văzut, îşi întind aripile să arate găuri de glonţ.

E foarte cald. Ajung pe un teren cu pământ bătătorit.

— Ce sunt ăia?

Se stârneşte panica.

— Vine ceva spre noi!

Animale care ţin pasul cu trenul, care se reped la roţi să le muşte. Nu, nu animale, se topesc şi se refac, ies din pământ şi sunt străbătute de razele de soare. Gloanţele trec prin ele fără să le necăjească.

Judah le priveşte cu o plăcere crescândă după ce-i trece spaima. De fiecare dată când trenul se deplasează pe linia scurtă, creaturile revin.

Demonii mişcării. Nu atacă, se joacă. Plonjează în pământ şi se rostogolesc printre roţi. Mănâncă ritmul, *ka ka ka* al fierului pe fier. După milenii de hârjonit doar cu vânătorii şi prada lor, demonii sunt flămânzi după un ritm mai greu. Copiază culorile vulpilor şi ale şoarecilor de câmp, singurele animale pe care le-au văzut. Învaţă de la nou-veniţi şi, pe măsură ce trec orele, încep să-i copieze pe oameni şi cactuşi, spre deliciul muncitorilor.

— Uite, uite, ăla eşti tu, e mutra ta urâtă, asta e.

Creaturile jucăuşe se manifestă şi se aruncă spre roţi ca să mănânce mai mult. Dacă consilierii coboară din tren, demonii li se strecoară printre picioare, mâncându-le ecoul paşilor. O femeie dansează şi aerul se umple cu demonii mişcării acum-vizibili-acum-nu, înfulecând tempoul. Curând, trenul perpetuu este copleşit cu un roi de creaturi: Refăcuţi, femei care au fost odată târfe, cactuşi care-şi uită seriozitatea. Dansează pe lângă tren. Picioarele le sunt pline de demoni care sclipesc. E un concurs: ritmul cel mai complex, mai repetat, mai bun este hrana

cea mai căutată.

Lumina soarelui are culoarea ierbii uscate. Judah zâmbeşte spre tren şi dansatori, spre mişcarea demonilor. E o ciudată sărbătoare pastorală, pare o sărbătoare a recoltei în mijlocul pampasului, marele tren înaintează spasmodic către adoratorii ce-i aştern dinainte linia. Ca şi cum calea ferată ar fi o lesă, îl trag după ei ca pe un animal domesticit şi în jurul fiarei docile se află sute de petrecăreţi care stârnesc praful. Kinetofagii le tremură în jurul gleznelor ca o spumă. Judah se gândeşte la energia pe care o găsesc ele în ritm. Magia pulsului. Ce calorii ciudate se găsesc în sunetele repetate.

Judah se uită şi îndrăgeşte consiliul de fier. Montează un trepied. Nu e un bun heliotipist, dar ştie, pe când montează cadrul de lemn şi metal în soarele târziu, că aceasta va ieşi bine. Cu umbre de mişcare şi developată prost în camera întunecată, dar deasupra mulţimii de fantome de demoni şi picioare se va vedea trenul perpetuu şi zâmbetele şi trupurile dansatorilor. Le fixează în cerneală sepia, le îngheaţă ca longilinii cu cântecul lor pentru golemi.

Un aerostat apare dinspre est. Se apropie cu o clătinare leneşă, de animal de pradă, îşi face drum spre ei.

Garguii ţipă şi înjură din zbor. Devin nişte puncte în faţa unei balene de piele; bâzâie în jurul gondolei, o fac să se clatine puţin. Judah aude pocnete ca ale unor pungi de hârtie, focuri de armă, iar garguii se împrăştie. Cad. Cad drept în jos, strângându-şi aripile şi plonjând la unison, întorcându-se spre tren. Se aude un tunet, ca un glas uriaş care se drege, şi pe ferestrele aerostatului ţâşnesc sticlă şi fum negru.

— Da, spune Uzman.

Dirijabilul se clatină. Fum de praf de puşcă se scurge din pântecele lui. Se întoarce schilodit spre Noul Crobuzon, spre orizont, unde echipele de atac ale miliţiei aşteaptă ordine. Unde se află şi alte aerostate. Mai mari, cu bombe de aruncat. Cu ferestre pe care grenadele de ceramică nu le pot sparge.

Noul Crobuzon i-a găsit. În noaptea aceea se ţine o întâlnire şi e un haos. Ideile se ciocnesc. Se strigă. Fostele târfe o deleagă pe Ann-Hari să vorbească în numele lor.

Alţii se alătură. Din preerie apar siluete. Consiliul de fier îşi anunţă prezenţa pe căi oculte. Atrage pe cei deposedaţi, pe cei aflaţi în afara legii.

pRefăcuţi. Un mic trib. Evadaţi din Noul Crobuzon, sălbăticiţi de multă vreme. Căpetenia lor e un bărbat fără braţe, cu aripi ornamentale de cărăbuş. Mai e unul cu cleşti cauciucaţi, unul cu bot de crocodil, o potaie cu cap drăguţ de femeie. Câinele are trup de mascul. După pielea lor, după giuvaerurile de piatră, după tenul ca lemnul, de culoarea ceaiului, Judah ştie că sunt pRefăcuţi de ani de zile.

— Am auzit despre voi, spune unul.

El şi familia lui se uită la tren. Nu se uită la paznici, nici la Judah, nici la golemul făcut din oase de păsări.

— Mergeţi spre vest, spun ei. Traversaţi lumea.

— Se spune că vă faceţi o viaţă nouă. La distanţă de toate.

— Am venit să vă rugăm, spune el şi face o pauză. Am venit să vă rugăm…

Şi Judah, mandatat de consiliu, încuviinţează: *da, poţi să ni te alături.*

Nomazi în număr mare. Criminali şi fugari. Rase de câmpie şi rătăcitori care însoţesc fără vorbe trenul, chiar şi o garuda coboară din cer şi planează deasupra garguilor care se ceartă. Consiliul de fier îi absoarbe.

Sunt înconjuraţi de grupuri ciudate de pRefăcuţi înarmaţi şi de viteji borinatchi care se leagănă graţios pe lângă tren. *Suntem protejaţi,* gândeşte Judah. *Au venit să ne apere. Să ne ajute.*

Vânătorii de recompense îi hărţuiesc în trei rânduri cu raiduri iuţi. Trăgătorii se retrag înainte să se poată răspunde prea bine.

— Asta nu-i nimic, îi spune Uzman lui Judah. Vor veni şi mai mulţi.

Adună consiliul de fier pe timp de noapte la lumina farului. Ann-Hari îi ia partea şi, chiar dacă inginerii se plâng că stocurile de cărbune se diminuează, deşi lucrătorii sunt epuizaţi, consiliul acceptă să mărească viteza. Şinele sunt aşezate întreaga noapte de indivizi anesteziaţi de oboseală, care visează în timp ce bat cu ciocanul.

Drumul de fier mănâncă kilometrii. Noaptea, lumina mişcătoare a trenului naşte umbre mişcătoare pe stâncile care parcă vor să fugă. Insecte şi creaturi de mărimea insectelor dansează dinaintea sticlei farului, devin flăcări atunci când găsesc o cale să pătrundă înăuntru. Trenul e o linie de lumină neagră pe câmpie.

* * *

Pământul pare a fi instabil. Consiliul se încordează. Nou-veniţii sunt de vină, li se spune că sunt spioni. Judah ajută un grup să oprească pe unul care bate un pRefăcut şi, preocupaţi să-l bată la rândul lor, nici Judah, nici ceilalţi nu-şi pun problema că omul s-ar putea să aibă dreptate, că poate sunt spioni printre ei.

La marginea câmpiei este ţinutul unde vor să ajungă. O formaţie de fum de piatră. Formele de ceaţă nemişcată devin încet tot mai limpezi. O poteră o ia înainte, ca să cureţe drumul prin ceaţa solidă.

Trenul perpetuu e o fortăreaţă. Turela lui ciudată este peticită cu plăci noi de metal. Toţi consilierii au cu ei bâte, ascuţite ca suliţele, cu aşchii de piatră şi cu mânere învelite în cârpe. Puşti primitive şi excentrice. Consiliul aşteaptă.

În Judah, creatura se foieşte şi el ştie că, deşi nu a venit timpul, va pleca.

Trec de periferia dealurilor cu fum de piatră. O schimbare abruptă a peisajului într-unul de vis, neliniştitor, unde forme aeriene stau congelate, tari ca bazaltul, nori închegaţi. Sunt guri prin care au ţâşnit gheizere de fum ce s-au solidificat pe loc. Terasamentul trece printre ele, printre gazele solide evacuate.

Muncitorii de la terasament au aruncat în aer stânci şi au creat o breşă. Eleganţa fumului de piatră e întreruptă de interstiţii simple.

Cea mai mare parte a masei de piatră este surprinsă sub formă de fuioare, dar sunt şi coloane care se răsucesc uşor şi devin ascuţite la vârf, unde fumul s-a rarefiat în aer. Trenul trece pe sub arcade unde fumul a fost suflat de vânt înapoi spre pământ.

Drumul este extins, se pun şinele, se iau din nou. Terenul ciudat e frumos şi neliniştitor. Pământul ar putea crăpa şi sări la ei, o ceaţă ce le-ar intra în plămâni şi i-ar transforma în statui. Nu se fumează, nu se face de mâncare; trenul se deplasează în salturi bruşte, oprind fumul cât poate de repede: nimeni nu produce fum. Judah aşteaptă, gata să dea drumul golemului de aer. Piatra din jurul lor s-ar putea topi din nou, cum se mai întâmplă cu fumul de piatră, după o oră sau după o mie de ani de duritate.

De la orizont apare o armată pe cai Refăcuţi, cămile, maşini cu aburi pe multe roţi. Intră în formaţie prin fumul de piatră.

Garguii consiliului de fier o urmăresc, zburând mai sus decât ar ajunge fumul.

Geniştii aruncă în aer geografia capricioasă. Caută temători şi lipsiţi de experienţă orice semn că ar fi deschis vreo gură de evacuare.

Alte echipe pun încărcături uriaşe în găuri pe care le-au săpat cu grijă, sub îndrumarea geoempatei. Fata linge ţărâna scoţând sunete de animal, într-un soi de transă extatică. Nu e foarte talentată şi încercarea o epuizează.

Consilierii de Fier construiesc baricade între stâlpi de nori. La doi kilometri distanţă se vede fumul şi calea ferată a trenului perpetuu. Uzman şi Ann-Hari sunt la bord, în vreme de Judah şi Picior Gros şi alte câteva sute se pregătesc de ambuscadă.

Pot vedea acum armata. Judah este epuizat de pregătiri. E atât de epuizat încât gândurile i se amestecă de vise. Trebuie să se întoarcă la consiliul de fier cât mai curând. Are nevoie de protecţie. A construit o capcană cu golem pe botul locomotivei, le-a explicat cum să o declanşeze dacă apare ceaţa de siliciu, dar un golem de aer nu va rezista prea mult fără îndrumarea lui.

— Vor mai fi şi alte atacuri, spune el, după cum au spus-o şi alţii.

Nu poate fi ăsta singurul front deschis de Noul Crobuzon. Dar nu e vremea să se gândească la asta acum, atacatorii se apropie şi înainte ca primele lor arme să răsune, consiliul de fier atacă.

Garguii lovesc aerul cu aripile lor groase, se feresc de gloanţe şi aruncă grenadele. Gloanţele îi smulg din aer.

Bombele cad, făcute din ce a avut consiliul la dispoziţie: praf de puşcă, şrapnele din unelte stricate, fiole de acid, compuşi taumaturgici cu efect neplăcut, uleiuri. Păcură, substanţe caustice, fum fierbinte, miliţia se împrăştie puţin, dar se regrupează repede, se împrăştie din nou când se întorc garguii. Soarele e strălucitor, dar lui Judah i se face brusc foarte frig.

— Nu e departe, murmură el, ascultându-şi glasul. Nu durează mult.

Se apleacă cu ochelarii la ochi. Garguii îşi aruncă dispreţuitori excrementele asupra inamicului odată cu proiectilele. Unul explodează: Awatry, un mascul agresiv pe care Judah îl cunoaşte destul de bine ca să-l salute, este sfâşiat de tir şi ajunge la pământ mai mult zdrenţe decât animal.

Consilierii trag cu arbalete turnate în forjele consiliului de fier. Aprind fitile şi dărâmă pereţi de stâncă peste invadatori. Judah

ştie că depinde de el dacă lupta e câştigată sau pierdută.

Judah se ridică. Se înalţă pe baricadă. De la el pleacă fire spre baterii, spre un transformator. Tremură cu curaj.

Cei din spatele lui – toţi cei cu urme de puteri magice adunaţi laolaltă – se taie la mâini şi înfăşoară fire, strâns, în jurul rănilor. Un mecanism primitiv îi conectează, de aceea are nevoie de ceva atât de vulgar precum sângele, un mecanism încropit din resturi găsite.

— Acum, strigă Judah, iar Shaun face legătura.

Motorul geme şi cei adunaţi se clatină în timp ce maşinăria le suge energia şi o canalizează spre conectorii de pe pieptul lui Judah.

Din el iese un sunet imposibil de descris. Pielea i se întăreşte şi i se mişcă de parcă l-ar pipăi cineva cu degetele. Din praf se ridică oameni. Se află în calea armatei. Judah asudă. Picăturile cad de pe el. Îşi mişcă mâinile. Oamenii, golemii, înaintează cu pas apăsat.

Sunt mulţi. Mai mari decât oamenii. Prefabricaţi, aşteaptă. Se îndreaptă spre miliţia Noului Crobuzon. Judah tremură. Cel mai slab dintre însoţitorii lui a leşinat. Judah asudă cu sânge.

Golemii cei negri merg înainte. Unul e împrăştiat de caii miliţiei. Torsul lui tresare şi încearcă să se târâie mai departe, iar Judah tresare de parcă ar fi lovit cu pietre. Se înalţă şi trage ceva imaterial la loc. Oamenii de ţărână intră în luptă şi caii se sperie. Mercenarii şi miliţienii în uniforme se feresc atunci când golemii se întind după ei. Unii golemi stau răstigniţi. Alţii îmbrăţişează victimele. Pe cei pe care îi poate vedea, Judah îi împinge cu puterea lor nenaturală printre paznici ca să-i prindă pe ofiţeri. Mulţimi de luptători îi înconjoară pe fiecare, tăind în trupurile minerale, golindu-şi încărcătoarele.

— Trageţi, la naiba! icneşte Judah.

Şi chiar dacă duşmanii nu-l pot auzi, îl ascultă. Un glonţ se înfige într-una dintre siluete. Golemul e făcut din cremene şi praf de puşcă.

Se petrece o explozie uriaşă şi golemul dispare într-o coloană de foc. Omul se transformă într-un curent de aer de culoarea focului murdar, pietrele din el ţâşnesc şi pun la pământ mercenarii din jur; căldura îl atinge pe unul dintre tovarăşii lui şi explodează şi acesta, iar când fumul în care se transformă se împrăştie, Judah vede pete de negreală pe locul unde au stat şi împrejur cercuri de morţi, înnegriţi şi însângeraţi, iar la marginea

fiecărui crater unii care încă mai mişcă, încă mai ţipă.

— Trageţi, spune din nou Judah.

Focuri de armă, săgeţi aprinse din baliste. Proiectilele fierbinţi pătrund şi transformă trupurile modelate în vârtejuri aprinse.

Unul câte unul, se reped la atacatori, îi cuprind în praf de puşcă, apoi în flăcări. Golemii de praf de puşcă, bombe umblătoare, fac găuri în armată. Judah se ridică şi aude un muget ritmic, inima lui. Camarazii scot urale în onoarea lui. Ultimul dintre golemi aleargă printre invadatori, împrăştie soldaţii la fiecare pas. A luat foc de la săgeata unui ţintaş şi scoate flăcări murdare.

Mai sunt încă sute de mercenari şi de miliţieni, dar bat în retragere, camarazii lor ţipă, caii lor alunecă pe sângele morţilor. Garguii se întorc şi Consilierii detonează alte stânci, iar arbaletierii trag cu săgeţi uriaşe.

— Low! strigă oamenii. Da!

Şi Judah Low strigă înapoi spre ei.

Forţa de atac a consiliul de fier se repede, Refăcuţii cei mai mari, viteji cactuşi cu târnăcoape şi topoare mari. Judah e tras înapoi şi sărutat. Camarazii lui sunt palizi, tremură şi sunt reci de atâta energie câtă i-au împrumutat, dar sunt mai puternici decât el. Judah închide ochii.

Leşină şi este dus pe braţe spre un loc în siguranţă. Visează la golemi de praf de puşcă, visează soarele, apoi se trezeşte brusc.

— Ce, ce? spune el şi dă să se ridice. Ce e?

Picior Gros şi Shaun arată spre est, sus, în aer.

— Alţii. Au atacat trenul.

Judah şi Shaun călăresc un cal reconfigurat pentru viteză. Judah e amorţit. Armata de mercenari şi miliţieni, gălăgioasă şi nedisciplinată, nu a fost decât o diversiune.

Ce-ai să faci, golemistule? se întreabă el. *Ce-ai să faci ca să-i opreşti? N-ai să-i opreşti; ai să mori.* O să moară cu consiliul lui. *Eşti prea frânt ca să mai faci ceva. Uită-te la sângele care iese din tine.* Dar nu se gândeşte că o să moară. Judah nu s-ar duce acolo dacă ar şti că moare.

Sunt oameni în cer, miliţieni atârnaţi de sfere plutitoare. Vede fumul trenului perpetuu şi aude explozii. Aeronauţii aruncă bombe, sparg sculpturile de fum de piatră într-un şir de cratere, trasând o linie spre consiliu.

Ce-ai să faci, golemistule? se întreabă Judah. O să facă ceva. Creatura din el, ciudăţenia, bunătatea din el se încordează.

Lumea fuge. Din nou refugiaţi: bărbaţi, bătrâni, îngroziţi şi răniţi, nou-veniţi lipsiţi de loialitatea care să-i ţină locului, femei care poartă copii în braţe, toţi aleargă peste culmile cu nori împietriţi. Judah şi Shaun trec pe lângă ei de-a lungul liniei ferate. Se aruncă în luptă.

Trenul trage din turelă. Miliţienii şi Consilierii care îi depăşesc numeric, dar sunt depăşiţi ca putere de foc. Cerul deja nu mai este natural, e gros şi cenuşiu, pătat cu culori care n-ar trebui să fie acolo.

Mult în faţă, protejată de cactuşi şi de paznici Refăcuţi, e o echipă de muncitori care montează şine. Se mişcă frenetic, accelerând lucrul, peste pietrişul unei pietre nimbostratus. Sunt luaţi la ochi de ţintaşii miliţiei, cad răniţi sau ucişi peste şine, iar camarazii îi trag deoparte şi continuă lucrul.

Judah intră în luptă.

Miliţia nu va opri trenul: va ucide pe mulţi, dar ei se află la doar câţiva metri şi chiar dacă sunt puţini muncitori (încă unul cade cu o floare însângerată) trenul va trece. Judah se teme numai de aerostatele care se apropie. Se aude zgomot de ploaie dinspre vest, dar nu plouă.

Shaun se relaxează. Judah îl simte cum se lasă pe spate şi-l prinde cu braţul, îi simte pieptul ud, prea ud să fie sudoare, şi Judah ştie că prietenul lui e mort. Calul se împiedică şi se opreşte, iar Judah descalecă, îl trage după el pe Shaun care are sternul rupt. Judah îl cară până ce tirul începe să-l necăjească şi trebuie să-i dea drumul prietenului lui şi să fugă printre şirurile de tovarăşi şi de-a lungul trenului, aplecat, luând din mers un arc dintr-o stivă. Un foarc – îi blestemă greutatea, raza de acţiune limitată, dar încearcă să ţintească din fugă de-a lungul vagoanelor lovite, spre coşul de fum unde e pregătită capcana cu golem.

Trage un disc tăios; trece pe lângă Refăcuţi şi se îndreaptă spre botul locomotivei. Printre miliţieni se află taumaturgi care trag cu săgeţi de energie spre Consilieri şi fac pagube oculte. Garguii fac raiduri curajoase şi primejdioase asupra miliţiei, iar miliţia începe să se retragă.

— I-am pus pe fugă! I-am pus pe fugă! ţipă un gargui, isteric de mândrie, dar se înşală.

Miliţia pleacă pentru că vin aeronavele.

— Haideţi! se aude un strigăt. Am trecut dincolo!

Şi edificiul segmentat se clatină şi tremură şi se târâie prin

ceaţa de piatră, parcă gata să deraieze în orice clipă pe schijele de piatră. Pietrişul scârţâie dar rezistă, iar trenul înaintează, găurit tot de gloanţe. Trenul se opreşte pe vârful dealului, apoi coboară. Trenul dă de o gaură, scârţâie, vagoanele se înclină, dar roţile reuşesc să rămână pe şine şi, clătinându-se ca o creatură rănită, trenul trece dincolo.

— Continuaţi să înaintaţi! strigă Judah, în timp ce sute de Consilieri fug să ajungă trenul din urmă. Haideţi.

Cerul şi pământul nu sunt aşa cum ar trebui să fie. Se aude un dangăt la mare distanţă, dinaintea soarelui.

Geoempata stă lângă o prăpastie. E mânjită cu ţărână şi ochii ei au o licărire de vrajă, dar îl priveşte pe Judah şi încuviinţează înainte ca el să întrebe, arată spre pământ.

— Aici, spune ea. Aşa cred.

Trenul scuipă aburi şi şuieră nerăbdător.

— Urcaţi, urcaţi, strigă Ann-Hari din tren.

Garguii plonjează de dincolo de reciful de stâncă unde ultimii dintre Consilieri ţin piept miliţiei. Refăcuţii fug. Sunt nişte lucruri atât de mici. Nu le vede nimeni? Judah se uită spre vest şi în sus. Nu vede nimeni cerul? Pământul?

O panoramă cu totul deosebită de cea prin care au trecut până acum.

Ce sunteţi? La kilometri distanţă spre vest, la o aruncătură de băţ faţă de distanţele enorme ale peisajului. *Pe toţi zeii, suntem chiar în mijlocul ţinutului, am ieşit de pe hartă, suntem nicăieri –* aici solul pietros devine mai unduit, de parcă s-ar fi turnat ceară, Judah încearcă să vadă limpede şi nu se poate concentra. Terenul se scufundă. Câmpia este punctată cu copaci care se modifică, par mai puţin copaci, tremură? Ca o flacără neagră, tremură, substanţa lor trece în altă fază, sau e numai ochiul care încearcă să vadă până departe, nu, e ceva în neregulă cu copacii aceia. E un munte, dar ar putea să fie şi un miraj, ar putea să fie un deal mult mai apropiat sau doar un fir de praf în ochii lui Judah. Nimic nu este ceea ce ar trebui să fie.

Creaturi care nu sunt păsări zboară ca păsările pe deasupra, păsări ca ploaia. În timp ce consiliul îşi calculează pierderile, Judah se uită la cer. Se mişcă asemenea unui bebeluş.

Luptători storşi de puteri şi însângeraţi urcă în tren.

— Urcaţi, strigă Uzman.

Stă pe o culme, privind spărturile din stâncă prin care Consilierii se chinuie să ajungă acasă.

— Haideţi, haideţi, spune Uzman, şi tot mai mulţi găsesc calea, dar de data asta Judah ştie că nu vor mai ajunge toţi, pentru că miliţia se regrupează.

E deja prea târziu. Uzman se uită la geoempată. Trenul perpetuu se mişcă, muncitorii care aşază linia continuă lucrul, se târâie, se îndepărtează de ultima stâncă.

— Asta e doar marginea petei cacotopice, spune Judah, privind spre cer. Suntem abia la periferie.

Dar poate simţi solul; îi simte energia într-un fel în care n-ar trebui. Vede disperarea lui Uzman.

În disperarea lor de a-i salva şi pe ultimii camarazi, au întârziat să arunce în aer stâncile şi miliţienii regrupaţi i-au ajuns din urmă pe Refăcuţi. În sfârşit se aud trei explozii şi un nor uriaş de fum de piatră se umflă din pământul poros şi se desface iute, se încheagă pe canalele pe care le-au pregătit şi încetineşte pe măsură ce se întăreşte.

Uzman strigă îndurerat când norul prinde din urmă Refăcuţii mai lenţi. Se uită la piatra gazoasă care se umflă.

În măruntaie, Judah simte ceva nou, o neviaţă construită, un vânt antropoid gigantic; Ann-Hari declanşează capcana. Judah se pliază pe dinăuntru, găseşte resurse şi preia controlul creaturii şi, împreună cu ea, aleargă spre piatra care se scurge. Golemul intră, îşi întinde braţele de aer, împinge gazele, încearcă fără rost să creeze o breşă.

Judah e la mulţi metri depărtare de vaporii leneşi care se întăresc. Din piatră se aud chemări sugrumate. Norul îşi varsă măruntaiele şi Judah vede mişcare, nu din pricina vântului, vede braţe rugătoare ieşind din întuneric şi un om iese afară, cenuşiu, chitinos, întărindu-se din mers şi cade, altul în spatele lui vomită ceaţă şi altul abia se mai vede, se luptă, înoată să iasă.

Judah ajunge la ei. Primul care a ieşit e un miliţian, se vede prin pielea lui pietrificată, dar nu poate simţi nici ură, nici mânie, pentru omul care tremură şi se chinuie să respire prin gura plină cu piatră. Celălalt e un consilier. Nu poate fi salvat. Camarazii încearcă să spargă bolovanul care i s-a prins de faţă, dar până să reuşească, îi sparg craniul.

— Trebuie să mergem, strigă Uzman de sus, şocat, dar controlându-se.

O fierbere enormă de piatră se află pe locul pe unde a trecut trenul. Şinele au dispărut şi ele, cuprinse pe vecie sau până se va desolidifica piatra. Judah îşi descompune golemul şi curenţii de

aer din jurul lor se modifică.

Se vede o mişcare şi Judah se încruntă, vede un braţ ieşind din noua geografie de piatră, ca un soi de plantă de stâncă crescută orizontal, încă strângând din pumn în timp ce nervii cadavrului mor.

Deşi au distrus o parte din tren cu bombele lor, aeronauţii sunt nesiguri. Balonierii se opresc să urmărească blocajul, stâncă plină cu colegi de-ai lor. Consilierii care au prins din nou curaj trag în ei. Unul cade sub ochii lui Judah, pierzând gaz din balonul spart.

În formaţie, roiul de aeronauţi se îndepărtează de deal. Uzman strigă comenzi şi Consilierii aleargă să-l jefuiască pe aeronaut de echipament şi să salveze pânza dirijabilului.

— Trebuie să luăm tot, spune Uzman. De acum înainte trebuie să ne învăţăm aşa.

Se uită la cer.

— Vor veni alţii, spune el înainte ca Judah să se simtă uşurat.

Dar uşurarea vine, după o zi şi o noapte în sălbăticia necunoscută. Uşurarea şi tristeţea disperată şi jalea pentru cei pierduţi.

— Nu au fost prinşi cu toţii în piatră, spune Uzman.

Judah tresare din pricina tonului lui, din pricina dorinţei lui de a găsi un răgaz.

— Unii dintre ei au rămas de partea cealaltă.

Unde e miliţia. Nu e nicio uşurare. Judah îşi imaginează prin ce au trecut, miliţieni şi consilieri, când au privit norul de furtună devenind piatră şi înghiţindu-le prietenii.

Acum, în calitate de noi locuitori ai acestui loc, Consilierii cercetează împrejurimile. La lumina torţelor, tresar când geografia se mişcă. Văd alte lumini care se mişcă bizar la distanţă şi aud strigăte pe care nu le recunosc sau altele pe care le recunosc ca fiind ale lor, ecouri ţinute captive ore întregi şi eliberate distorsionat.

Fugarii se adună. Şinele înaintează puţin. Spre nord, o umbră, o şoaptă. Uzman îi duce în zona cacotopică. Se află chiar la marginea ei, dar mai aproape decât a fost oricine.

* * *

Au închis uşa dealului în spatele lor şi, odată cu răsăritul, văd pentru prima oară noul peisaj. Kilometri de câmpie de culoare obişnuită, care le pare bogată după ce au stat între pietrele

cenuşii. Terenul coboară, se întinde leneş, devine mai larg. Un număr uimitor de mare de copaci şi dinţi de piatră care-i apără şi plante căţărătoare cu fructe şi flori în culori pestriţe. Şi lacuri mici şi alte forme de relief, iar pe direcţia trenului, acolo unde se îndreaptă şinele, o uriaşă alterare a terenului. Judah o poate simţi. Cu toţii pot. Prin roţi.

Nu toate umbrele sunt în aceeaşi poziţie.

— Nu facem decât să tatonăm terenul, spune Uzman. Ne vârâm doar degetele.

Umbrele sunt aiurea şi Judah simte vântul bătând în direcţii contrare. Când solul nu e privit, alunecă.

Au lăsat atât de mulţi morţi în urmă, neîngropaţi. Shaun e pe undeva, dormind.

Pentru ultima oară, Judah ajută la montat şinele. Le scoate de sub stânca cea nouă, de sub mâna care se mumifică şi conduce căruţa trasă de măgari spre partea din faţă a trenului ca să le monteze. Două cioturi de fier rămân iţite din ceaţa de piatră.

Sunt priviţi de animale, de plante cu ochi. În a doua noapte, Judah vorbeşte cu prietenii lui adunaţi în jurul focului care, prin cine-ştie-ce minune, arde cu flăcări albe. Uzman, Ann-Hari, Picior Gros şi ceilalţi abia numiţi, aleşi, mandataţi de ingineri, fochişti, manipulanţi, sacagii, foste curve şi auxiliari.

— Aţi reuşit, spune Judah.

Uzman şi Ann-Hari nici nu clipesc la această laudă. Ne-aţi scos din calea primejdiei. Şi acum sunteţi în locul acesta ciudat.

— Nu s-a terminat.

— Nu, nu s-a terminat. Dar veţi fi în regulă. Veţi fi. *Veţi fi.* Trebuie să existe un alt loc bun dincolo de acesta. Un loc destul de îndepărtat. Unde să nu fiţi urmăriţi. Veţi traversa lumea. Până acolo unde veţi găsi fructe şi carne. Unde trenul se va putea opri. Unde puteţi vâna, pescui, creşte vite – nu ştiu. Puteţi citi şi, după ce veţi citi cărţile din vagonul-bibliotecă, ar trebui să scrieţi altele. Trebuie să ajungeţi într-un asemenea loc.

— Dar aici ce e? Ce ni se va întâmplă aici?

— Nu ştiu. Va fi greu, dar va trebui să răzbateţi.

Judah nu ştie de ce vorbeşte ca un profet. Nu el vorbeşte; e creatura din el, bunătatea lăuntrică.

— Nu veţi fi urmăriţi. Mizez orice sumă pe asta.

Râd cu toţii la aceste cuvinte. Banii au devenit un ornament. Mai sunt unii care-i adună, dar copiii îi folosesc ca hârtie de scris. Au fost bijuterii.

— Şi Uzman a avut dreptate, chiar dacă s-a înşelat, spune Judah. Ar fi trebuit să trimitem de ştire în Noul Crobuzon. Trebuia să ne gândim şi la asta. Nu ştie nimeni de noi.

Se face linişte.

— Dacă nu spuneţi nimănui, s-ar putea să dispăreţi şi se va spune că odată, pe când se construia calea ferată, trenul a dispărut. Refăcuţii au devenit pRefăcuţi şi au luat trenul cu ei. Voi vreţi să se ştie mai mult de atât. Refăcuţii din oraş aşteaptă, merită mai mult.

— Sunt şi cei care ştiu ce s-a întâmplat…

— Da, dar o vor spune cum trebuie? Vor fi zvonuri – asta nu se poate împiedica – dar ce fel de zvonuri? Vreţi să existe un zvon care să nu dispară? Care să conteze? Vreţi să strige numele consiliului când fac grevă?

Ann-Hari zâmbeşte.

— Eu mă întorc, spune Judah. Am să fiu eu bardul vostru.

Unii dintre ei spun la început că e o laşitate, că îi este teamă să traverseze cu ei bucăţica aceea de cacotopos, dar niciunul nu crede cu adevărat în laşitatea lui. Le pare rău că îi părăseşte.

— Avem nevoie de golemii tăi, spune o femeie.

— Cum poţi să pleci? Nu-ţi pasă de consiliu, Judah?

Judah se umflă când aude asta.

— Pe mine mă întrebaţi asta? Pe mine mă întrebaţi?

Îi face să se ruşineze.

— Am să fiu bardul vostru. Am să le spun. Staţi nemişcaţi.

Bliţul se aprinde şi toată lumea adunată clipeşte.

Într-un loc atât de străin, cu ameninţarea Torsiunii, cu cerul nenatural şi cu alteraţiile zonei cacotopice, chiar şi cu zidul de fum de piatră din spatele lor, unii tot părăsesc consiliul.

— Unii vor reuşi să scape, spune Judah. Vor ajunge pRefăcuţi – n-au să se întoarcă în Noul Crobuzon, nu aşa, Refăcuţi.

— Veţi reuşi, dragi surori, le spune el, privindu-le fără nicio umbră de îndoială. Luaţi-l, spune el.

Voxiteratorul lui. Ele se uită întrebător.

— Uite. Aşa puteţi păstra ceea ce spuneţi.

Îl privesc cum încarcă cilindrul de ceară şi scoate cilindrii goi pe care-i mai are.

— Câte unul pe an. Oriunde v-aţi afla. Cu o corabie, cu calul,

pe jos, cum o fi. Vreau să vă aud vocile.

Se uită la Ann-Hari.

— Vreau să vă aud vocile.

Le ia în braţe, una câte una. Strânge la piept fiecare camarad, chiar dacă nu îi ştie numele.

— Trăiască consiliul de fier, spune el fiecăruia în parte.

— Trăiască, trăiască.

Cu un gest drăgăstos neaşteptat, Judah îl sărută cu limba pe Uzman, iar Refăcutul tresare şi dă să se retragă, dar n-o face. Judah nu-l sărută mult.

— Să fiţi blânzi în zilele de Lanţuri, băieţi, spune el la urechea Refăcutului, iar Uzman zâmbeşte.

Şi Judah o ia în braţe pe Ann-Hari şi ea îl sărută şi el se apasă în şoldurile ei şi ea îi ţine chipul în mâini mult timp.

— Trăiască, îi şopteşte el în gură. Trăiască.

* * *

A uitat cât de iute se călătoreşte de unul singur. Nu trece nicio zi şi ajunge la fumul de piatră. Mâna omului prins, ieşind din stâncă, a fost mâncată până la os.

Judah se caţără peste pietre ca pe valurile mării. Vede resturile luptei şi cadavre împrăştiate. La prânz, simte umbre şi vede un cârd de aeronave îndreptându-se spre trenul perpetuu. Judah îşi pune mâna streaşină la ochi şi se sprijină în toiag.

Presupune că ar trebui să se teamă pentru camarazii lui, dar nu se teme. Studiază formaţia de dirijabile. Zâmbeşte, singur la sol, pe când ele trec ca nişte baracude leneşe. Par să ezite. El stă cu spatele la un val granitic şi priveşte.

Judah vede fumul trenului. O navă aeriană de război, de mărime medie, se îndreaptă nervoasă spre zona cacotopică. De acolo, peisajul pare obişnuit, dar Judah simte ceva rău ieşind de sub pielea lumii.

Aeronava dă drumul unei bombe în apropiere de trenul perpetuu. Judah vede mici flori de explozie peste deal. Nici acum nu se teme.

În depărtare, cerul este cuprins de convulsii. Un fel de ghem se deplasează, un soi de creatură încovrigată – nu un nor, ci un aspect al cerului însuşi devenit palpabil şi traversând ţinutul fără să fie vizibil cu adevărat. Sunetul e ciudat. Judah nu respiră. Se aude un bâlbâit. Dirijabilul se bâţâie, se ridică din nou, de această dată altfel – parcă e mai jos pe cer – şi se întoarce, se îndepărtează cu o viteză pe care Judah poate să jure că a

căpătat-o de frică.

Trenul continuă să înainteze în pată, în zona cacotopică unde Noul Crobuzon nu are curaj să intre.

Judah călătoreşte luni de zile. Viaţa îi devine un mers. Peste pâraie, prin mlaştini, peste stânci, prin păduri cu copaci vitroşi, prin păduri pe care le crede de copaci fosili, apoi observă că sunt schelete uriaşe. Merge prin cimitir, prin ecologia osificată având propriile ei animale şi plante.

Traversează lacuri care bolborosesc despre luptele dintre triburile de vodyanoi. Vede coşuri de fum ieşind din coasta muntelui, pe locul unde se află sate de troglodiţi. Judah este oaspetele triburilor de preoţi neglijaţi. Este jefuit de pRefăcuţi. Se alătură unei bande de pRefăcuţi.

Devine din nou călător. Muşchii braţelor şi ai pieptului se micşorează şi devine din nou un manechin slab. Garuda vin să-l hrănească, plonjând din cer cu o milă lipsită de cuvinte. Îşi verifică hărţile aflate la limita preciziei, busola. Nu merge pe urmele drumului celui lung, taie direct spre est.

Judah trece printr-o furtună, într-un loc bazaltic la mai multe sute de kilometri de Noul Crobuzon, printre copacii fulger, copaci de trăsnete înalţi de kilometri. Trăsnete ţinute în nemişcare de forţe criptice, înfipte în sol, o pădure cu luciri de magneziu.

Profilul ruginit al unui oraş metalic mâncat de timp. Şi o mlaştină cu noroi blestemat care îi transformă cizmele în viermi. Şi o biserică îngropată, un câmp cu fructe sălbatice şi dealuri frumoase. De cinci ori se luptă cu animalele şi de trei ori cu fiinţe inteligente, Judah fuge sau ucide.

E un om mai tăcut acum. Se mişcă cu lipsa de efort dată de experienţă. Au trecut multe săptămâni de când a făcut un golem de iarbă care să meargă cu el, căruia să-i vorbească, până ce vântul l-a împrăştiat. Judah trece pe lângă vite care au fost odată domestice şi acum s-au sălbăticit. Ruine de garduri, pajişti părăsite, kilometri peste kilometri.

Şi când, în sfârşit, Judah coboară dintre dealuri, rămâne nemişcat ca un idiot. Se împiedică. Cade în genunchi. E rece. Ce anotimp este? Judah se târăşte şi atinge şinele.

Îi pare imposibil să atingă acest metal, aceste linii de fier care înlănţuie geografia, pentru care s-a vărsat atâta sânge şi sare, oasele tuturor acelora care apasă pe ele, sunt nimic, nimic, devin nimic în timp şi praf.

Sunt jefuite. Imperfecte. Secţiuni întregi au dispărut. Liniile se ivesc din praf şi dispar înapoi. A trecut ceva timp de când nu a mai trecut un tren pe aici.

Judah se uită spre nord de-a lungul liniei. Îşi aminteşte zona. E departe spre nord faţă de mlaştină.

Când va ajunge înapoi, Judah va afla de ce sunt părăsite liniile. Cum s-au terminat în sfârşit banii şi cum au ieşit la iveală nereguli atât de mari, încât nu se mai putea suporta situaţia. Că banii au dispărut când bancherii au auzit despre revoltă, despre consiliul de fier. Şi cum, după încercări disperate de a salva TCFT-ul prin salarii mari şi o creştere nemiloasă a numărului de Refaceri, pierderea de capital a fost atât de mare, încât Trustul Căilor Ferate Transcontinentale s-a prăbuşit şi liniile au devenit oase.

Curând, când va ajunge din nou în oraş, Judah va afla asta. Acum nu face decât să zâmbească. Grăbeşte pasul şi, când se aşază, mângâie o şină ca pe o pisică. O mângâie cu afecţiune, cu melancolie.

Se grăbeşte şi trece peste şinele moarte. În jurul lui, maluri. Nu vede ţinutul. Acest drum îi transformă viziunea într-un tunel şi îl conduce spre Noul Crobuzon. Oraşul îl aşteaptă.

— Noul Crobuzon, spune el şoptit.

E prima oară când vorbeşte după zile întregi.

— Noul Crobuzon. Întotdeauna mă voi întoarce la tine.

Nu e promisiunea unui amant, nu e o provocare, nu e o resemnare, nici o obrăznicie. E câte ceva din toate.

Merge înainte. Heliotipiile consiliului de fier se află în sacul lui. Adevărul, evadarea, o nouă viaţă, o democraţie pe roţi, un paradis al Refăcuţilor.

— Am să te transform în legendă, spune el şi păsările îl aud, într-o legendă adevărată.

Judah merge pe drumul de fier, înapoi, către oraş, înapoi la turnurile Noului Crobuzon.

Partea a Patra
Bântuirea

14

Mulţimea aleargă după un om mutilat. Unul dintre soldaţii sau marinarii din Războiul Tesh. Par să fie pe toate străzile: au apărut parcă din iarbă verde.

Niciun ziar nu spune că războiul a luat o turnură proastă, dar creşterea numărului de răniţi şi de mutilaţi dă indicii despre dezastru. Ori îşi închipui crucişătoarele Noului Crobuzon ridicând botul şi scufundându-se în apa înfierbântată de război, îşi imagină oameni plutind pe valuri, sfâşiaţi de viermii de mare, de rechini. Sunt zvonuri îngrozitoare. Toată lumea ştia ceva despre Bătălia din Ţinuturile Rele şi despre Lupta din Soare.

Primul val de răniţi a fost tratat cu teamă şi respect. Erau miliţieni şi lumea nu prea avea încredere în ei, dar luptaseră şi fuseseră nenorociţi pentru cauza oraşului, lumea era furioasă pentru ce păţiseră şi a apărut o nouă modă în Noul Crobuzon – cântecele loialiste. Cei câţiva rezidenţi din Tesh găsiţi prin oraş fură ucişi sau se refugiaseră sub pământ. Oricine avea un accent ciudat risca să mănânce bătaie.

Din ce în ce mai des, criminalii erau recrutaţi în loc să fie Refăcuţi şi încarceraţi. Mulţi dintre schilozii care cerşeau şi strigau despre tunul cu suflete şi vânturile efrite fuseseră luaţi pe sus şi recrutaţi cu forţa. Nu erau miliţieni de carieră. Erau doar nişte umbre, nişte amintiri.

Veteranii fură bine primiţi la început, apoi alungaţi şi evitaţi. Miliţienii, primii lor camarazi, îi alungară din parcurile din centrul oraşului. Ori îi văzuse luând pe sus un om din Piaţa Bisericii, unul cu pielea plină cu erupţii şi spartă dinăuntru spre în afară, cu margini zdrenţuite parcă de muşcături, în vreme ce ţipa ceva despre bomba cu dinţi.

Crobuzonienii făceau donaţii organizaţiilor de caritate care îi îngrijeau pe cei ce sufereau de traume taumaturgice. Se mai ţineau încă discursuri, se organizau marşuri în sprijinul războiului: *paradele libertăţii* le numeau ei, cu trâmbiţe şi defilări

de nave. Dar cei ce se întorceau cu răni ciudate spuneau că ele aduc ghinion.

Iar cei care aveau răni simple, fizice, nevrăjite? Zdreliţi, tăiaţi, chiar dacă nu modificaţi sau orbiţi, cu pancarte pe care scria VETERAN DELA RĂZBOIU TESH, RĂNIT PENTRU N. CROBUZON. Mulţi suferiseră, fără îndoială, accidente comune, dar dădeau rănilor lor o aură care le ridica prestigiul de soldat, iar resentimentele şi neliniştea crobuzonienilor legate de războiul oraşului lor aveau astfel un debuşeu.

Un singur glas trebuia să se ridice – te-ai născut aşa, mincinos nenorocit – şi mulţimea se înfuria şi îl alerga pe milog. O făceau, fireşte, pentru Noul Crobuzon, spuneau – *mişelule, să te compari tu cu băieţii noştri care luptă şi mor.* Mulţimea din Mahalaua Beznei se apropie de ciungul pe care-l acuza de minciună, despre care spunea că nu s-a urcat niciodată pe o navă. El îşi striga rangul militar în timp ce lumea arunca cu pietre. Ori trecu mai departe.

Alte victime se gândeau de două ori înainte să se plângă. Refăcuţii, miliţienii-sclavi construiţi pentru război, supravieţuitori ai misiunilor lor. Armele care le fuseseră integrate le erau demontate înainte să fie lăsaţi liberi pe străzile Noului Crobuzon. Dacă încercau să pretindă că aceste Refaceri în sine – uitând chiar de rănile obişnuite, de ochii pierduţi şi de oasele rupte – reprezentau răni de război, erau în cel mai bun caz batjocoriţi. Ori trecu mai departe.

Era o vară răcoroasă. Ori trecu pe sub copacii înfrunziţi până ce nu mai auzi strigătele mulţimii sau ale omului care lua bătaie, acuzat de trădare. Briza îl însoţi pe sub arcadele Staţiei Apa Neagră. Străzile erau înguste ca nişte vase de sânge, case de lemn şi chirpici stăteau alături de altele de cărămidă, iar aici uite una arsă, cu oase de cărbune iţindu-se din mormanul de cenuşă inform. Zidurile Cartierului Ţeparilor, din vestul Noului Crobuzon, sorbeau apa din aer şi asudau, făcând ghipsul să se umfle ca nişte chisturi. Umezeala lor era colorată şi lucioasă.

Spre nord, străzile se lărgeau. Piazza della Settimana di Polvere era o grădină îngrijită, cu ziduri înalte, peste care priveau ferestrele ornate cu stucaturi ale caselor din Groapa Mare. Lui Ori nu-i plăcea aici. Crescuse în Mocirla Câinelui. Acolo nu era jungla din Cartierul Infam, nu era chiar aşa de rău, dar Ori alergase în copilărie printre casele dărăpănate, remodelate cu ingeniozitatea săracului, pe scândurile suspendate deasupra spălătoriilor şi

latrinelor. Vânase firfirici şi bănuţi de prin praful străzii, se răfuise cu alţi copii şi învăţase ce-i aia sex şi prinsese jargonul mişto al golanilor din Mocirla Câinelui. Ori nu înţelegea geografia din Groapa Mare sau a centrului oraşului. Nu înţelegea pe unde aleargă copiii de acolo. Casele austere îl intimidau şi pentru asta le ura.

Simţea priviri provocatoare dinspre localurile arătoase. Noaptea venea. Ori îşi pipăi armele.

La intersecţie îşi văzu oamenii de legătură. Umăr Vechi şi ceilalţi nu dădură semne că l-ar cunoaşte, dar porniră cu acelaşi pas pe sub sălciile care împodobeau colţurile de stradă şi intrară pe Bulevardul Întretăiat.

Era unul dintre locurile cele mai drăguţe din oraş. Magazinele şi casele se căţărau unele peste altele, bătute cu fosile în stilul vechi Os Tumulus. Merseră o vreme flancaţi de faimoasa vitrină, o faţadă de sticlă veche de câteva secole care se întindea peste mai multe clădiri. Paznicii o protejau şi nicio căruţă nu avea voie să treacă peste caldarâm ca să nu arunce vreo pietricică. Odată, Ori sugerase să o spargă, în semn de provocare, dar chiar şi oamenii lui Toro fură şocaţi de asta. Nu asta era treaba lor. Umăr Vechi se strecură spre un birou.

Apoi, baletul atent pe care-l executaseră de atâtea ori în depozitul părăsit: doi paşi, unu doi, Ori era lângă uşă şi se ciocnea, trei patru, de femeia Catlina; se încurcau după cum repetaseră; Ori se împiedica; Marcus se strecura în birou cu Umăr Vechi în timp ce Ori sau Catlina ţipau, ca să atragă atenţia.

Luminile elictro-barometrice sfârâiau de jur-împrejurul lor, făcând vitrina să pară incandescentă şi pătându-i pe Ori şi Catlina cu culori fantomatice. Se îmbrăţişau, iar el privea uşa peste umărul ei, gata să o strige *câine,* semnalul pentru ea să atragă atenţia cu strigăte în cazul în care cineva dădea semne că are de gând să se uite pe geam în biroul unde se aflau camarazii lor. Probabil că acum îşi interogau prizonierul. *Pe cine aţi trădat?* spunea probabil Umăr Vechi.

Paznicii vitrinei se apropiară, dar nu se uitară în altă parte decât la Ori şi Catlina. Negustorii se uitau miraţi şi amuzaţi, iar vizitatorii magazinelor din centru îi priveau din faţa cafenelelor. Ori era uimit. Chiar nu ştiau că se petrec lucruri? Cum se apăra Groapa Mare?

Curând – şi gândul îl necăjea, deşi era adeptul asprimii – Umăr Vechi avea să-l ucidă pe informator. Avea s-o facă iute, apoi avea

să marcheze mortul cu însemnul încornorat.

E război, voia să strige Ori. *Dincolo de oraş. Şi înăuntru. Nu vi se spune asta în ziare?* În loc de asta, îşi jucă rolul mai departe.

Toro le dăduse indicaţii, fără sa se impună, dar insistase asupra celor necesare. Asta era necesar. Toro făcuse o legătură între omul acela şi arestări, turnurile miliţiei, echipele de răpitori atacau membrii ghildelor şi activiştii. Omul din birou era un miliţian, un om din umbră, un nod de informatori. Umăr Vechi avea să afle tot ce putea, apoi avea să-l ucidă.

Ori îşi aminti de prima lui întâlnire cu Toro.

Se petrecuse din pricina banilor lui Iacob Spirală. *Vreau să fac o contribuţie,* spusese Ori şi îl făcuse pe Umăr Vechi să afle că nu era vorba despre o altă pradă obişnuită. *Vreau înăuntru,* spusese el, iar Umăr Vechi îşi ţuguiase buzele verzi şi dăduse din cap şi se întorsese la el după două zile. *Haide. Ia şi banii.*

Peste Podul Orzului, prin Mocirla Câinelui, spre Cartierul Infam. Un peisaj apocaliptic cu zgură şi docuri părăsite, unde chilele vaselor ieşeau pe jumătate din apa mică în care fuseseră înmormântate. Nimeni nu salvase aceste sculpturi ruginite. Umăr Vechi îl condusese pe Ori la un hangar în care se construiseră odată dirijabile, iar Ori aşteptase în umbra catargului de la intrare.

Apăruse un grup. Câteva femei, câţiva bărbaţi; un refăcut pe nume Ulliam, un om masiv la vreo cincizeci de ani care păşea cu grijă, cu capul lăsat pe spate, privind tot timpul în urmă. Alţii aşteptau mai încolo. Şi lumina târzie refractată de oraş trecea prin panourile de sticlă şi se transforma într-o aură prin care îşi făcu apariţia Toro.

Fiecare pas al lui Toro ridica norişori de praf. *Toro,* gândi Ori şi se uită intens, cu adoraţie.

Toro se mişca asemenea unui mim, atât de exagerat încât Ori aproape că izbucnise în râs. Toro era mai uşor decât el, mai scund, aproape un copil, dar păşea cu o precizie care spunea *Sunt o persoană de temut.* Silueta slăbuţă era împopoţonată cu un ornament masiv pentru cap, o cască de fier şi aramă care părea prea grea să fie dusă de muşchii aceia micuţi, dar Toro nu se clătina. Fireşte, casca reprezenta un cap de taur.

Stilizată, făcută din gâlme de metal, scrijelită în lupte. Un mit, casca aceea. Mai mult decât metal. Ori simţise gustul vrăjilor. Coarnele erau de fildeş sau de os. Botul se termina cu o grilă care mima dantura; nasul avea un belciug. Ochii erau perfect

rotunzi, mici, nişte găurele cu sticlă mată care luceau alb – fie luminate din spate, fie vrăjite, Ori nu-şi dădea seama. Nu vedea ochii omului din spate.

Toro se oprise şi ridicase o mână şi vorbise, iar din puţinul trup venise o voce de bas profund, o vibraţie animalică de care Ori fusese încântat. Fuioare de abur îi ieşeau din nări, iar Toro îşi aruncase capul pe spate. Era vocea unui taur adevărat, Ori era uimit de-a dreptul, o voce care-i vorbea în ragamoll.

— Ai ceva pentru mine, spusese Toro, iar Ori, grăbit ca un pelerin, îi aruncase sacul cu bani.

— Am numărat, spusese Umăr Vechi. Unele monede sunt vechi, unele vor fi greu de plasat, dar sunt multe. E un băiat bun.

Şi aşa a intrat. Fără alte teste, fără alte misiuni prosteşti ca să se dovedească.

Încă un junior, era pe post de pândar sau de diversiune, dar îi ajungea. Devenise parte a unui sistem. Nu se gândise să păstreze ceva bani pentru el, deşi poate că avea să mai trăiască mult timp. Unii bani se întorceau la el: îl plăteau ca să lucreze în beneficiul lor, pentru fărădelegile sau insurecţiile lor.

Noul Crobuzon devenise un oraş nou pentru el. Acum, când se uita la străzi, căuta din priviri locuri de scăpare, căi ocolite pentru incursiunile lui: îşi reaminti tehnicile urbane din copilărie.

Ajunsese să aibă o existenţă mai bărbătească. Inima îi bătea mai tare când trecea pe lângă miliţie; urmărea inscripţiile de pe pereţi. Pe lângă înjurături, pornografie şi scatologie, găsea semne importante. Dispozitive trasate cu cretă, rune şi pictograme, taumaturgie (formule magice, trucuri de transformat laptele şi berea). Erau însemne pe care le regăsea în toate cartierele: cochilii şi ideograme. Căuta urme de grafiti prin care comunicau bandele între ele. Chemări la luptă şi informări mascate sub sloganuri. Cultul apocalipsului şi zvonuri: *Ecce GurăMultă, Vedne Salvează-ne! CF vine acasă!* Toro era într-o zonă dintre facţiuni, între Proscrişi şi Agitatori şi bandele de hoţi, ucigaşii din partea de est a oraşului. Oamenii lui Toro erau cunoscuţi de toţi.

De două ori, Ori negociase cu gangsterii. Îl însoţise pe Umăr Vechi şi pe Refăcutul Ulliam ca să-i roage-ameninţe pe băieţii cu priviri tăioase care se intitulau Vulturii din Mahalaua Beznei, să-i roage să se ferească de docurile unde prădăciunile lor riscau să atragă miliţia. Ori se uitase la Vulturi cu o ură sinceră, dar îi

plătise, după cum poruncise Toro. Odată se dusese singur în Oraşul Oaselor şi, sub coastele uriaşe mâncate de vreme, făcuse un târg cu vizirul domnului Motley, cumpărase o cantitate mare de shazbah. Nu ştia ce vrea Toro să facă cu ea.

Îl vedea rareori pe Toro. Multă vreme ducea o viaţă plicticoasă şi izolată. Nu citeau aşa cum citeau Agitatorii. Noii lui camarazi jucau jocuri de noroc la depozitele de la docuri, mergeau în „recunoaştere”, ceea ce însemna o plimbare fără ţintă. Niciunul nu vorbea despre planul lor final, despre scopul lor; niciunul nu spunea ce voia de fapt să facă. Niciunul nu pomenea numele Primarului şi nici măcar cuvântul *primar,* ci mai degrabă *şefu mare* sau *mahărul;* adevărul era rostit într-un soi de păsărească. *Şi când crezi că o să-i dăm brânci lu şefu mare pe scări în jos?* mai spunea câte unul, după care dezbăteau problema Primarului şi îşi verificau armele.

Ori nu ştia de fiecare dată ce făceau tovarăşii lui. Uneori afla abia atunci când auzea de un alt jaf, de eliberarea prizonierilor din vreo fabrică de pedeapsă, de uciderea vreunui cuplu bogat din Dealul Drapelului. Aşa ceva înfuria ziarele, care-l acuzau pe Toro că ucide nevinovaţi. Ori se întreba amărât ce făcuseră victimele, pe câţi îi Refăcuseră sau executaseră. Scotocea prin cufărul găştii în care se aflau lucrurile luate de la miliţieni, insigne şi legitimaţii, dar nu găsea nimic care să-i dea vreo idee pentru ce fuseseră executaţi cei din centrul oraşului.

Cu contribuţia lui Iacob Spirală, aveau bani să plătească şpăgi, şi plăteau bine, deşi marea parte a banilor erau la dispoziţia lui Toro pentru un proiect misterios şi scump. Adepţii lui Toro adunau informaţii şi contacte. Ori încercă să-şi refacă vechea lui reţea. Îşi neglijase foştii prieteni. Nu-l mai văzuse pe Petron de săptămâni de zile, şi nici pe alt Novator. Simţise cu o nouă agresiune dizidentă că erau prea frivoli, că se comportau prea manierat. Până la urmă îi căută şi îşi dădu seama cât de mult îi lipsise piesa lor sălbatică.

Şi învăţa de la ei. Îşi dădu seama cât de repede uita zvonurile când îşi petrecea toată ziua cu gaşca. Aşa că, o dată pe săptămână, se întorcea la împărţitul supei din Malul Sur. Se hotărî să revină la întâlnirile *Agitatorului Renegat.*

Încerca să nu-l neglijeze pe Iacob Spirală. Omul nu era uşor de găsit. Dispărea multă vreme, iar Ori îl găsea abia după ce-i lăsa mesaje prin adăposturi şi pe la vagabonzii care deveniseră familia nenorocitului.

„Unde-ai fost?” îi spunea Ori, iar Iacob Spirală îi răspundea prea vag. Ceaţa de pe creierul bătrânului se împrăştia când vorbea despre viaţa lui de dinainte, despre Jack Juma-de-Rugăciune.

— De unde ai aflat atât de multe despre planurile lui Toro, Spirală?

Bătrânul râdea şi clătina din cap.

Eşti prieten cu Toro? gândea Ori. *Vă întâlniţi şi vorbiţi despre vremurile de demult, vorbiţi despre Călugăr?*

— De ce nu le-ai dat chiar tu banii?

Nimic.

— Nici nu-i cunoşti, nu-i aşa?

Niciunul din gaşca lui Toro nu recunoştea descrierea lui Spirală. Ori îl întrebase pe Iacob despre Jack Juma-de-Rugăciune. *Cred că mă placi,* gândi Ori. Bătrânul nebun îl privi cu grija unui membru al familiei. *Cred că mi-ai dat banii ca să mă ajuţi şi să-i ajuţi şi pe ei în acelaşi timp.* Nebunia lui Spirală ba era, ba nu era.

— Nu prea te-am mai văzut, spusese Petron în barul cu cabaret din Vizuina Urletului.

Nu băgau în seamă striptease-ul şi jocurile de noroc ilegale de la celelalte mese.

— Am avut treabă.

— Te-ai dat cu mulţimea?

Nu era nicio urmă de acuzaţie sau de venin în glasul lui Petron – schimbarea taberei era un lucru ce se petrecea rapid printre boemi. Ori ridică din umeri.

— Facem lucruri bune, dacă vrei să te întorci la noi. Flexibilii montează un alt spectacol: „Rud şi Gutter şi Ambasada Diavolului.” Fireşte, nu putem folosi numele lui Rudgutter, dar se leagă de Coşmarul Nopţilor de Vară de acum câţiva ani: se zvoneşte că au încheiat nişte târguri necurate ca să rezolve problema.

Ori ascultă şi gândi, *Peste câtva timp vei face un spectacol despre mine. „Ori şi Primarul împuns de Taur.” Lucrurile vor fi altfel atunci.*

Două zile de Lanţuri la rând fusese la Iubita Brutarului. Nimeni nu venise în prima seară. În a doua, trapa se deschisese şi el fusese lăsat să intre la o întâlnire a *Agitatorilor Renegaţi.* Nu erau toţi cei cu care se obişnuise. Refăcutul pe care-l întâlnise cu luni în urmă era tot acolo. Mai era un hamal vodyanoi şi un cactus

schilod pe care Ori nu şi-l mai amintea, şi alţi câţiva care răsfoiau publicaţiile.

O femeie conducea discuţiile. Era mică şi hotărâtă, mai în vârstă decât el, dar încă tânără. Vorbea bine. Îl cercetă din ochi, iar când chipul femeii deveni nesigur, îşi aminti de ea: era cusătoreasa.

Femeia vorbea despre război. Era o întâlnire tensionată. Nu numai că *Agitatorii Renegaţi* nu sprijineau scopurile războiului, cele oficiale sau cele interpretate – această poziţie era comună tuturor grupuleţelor de dizidenţi – ba chiar mai spuneau că se zbat ca Noul Crobuzon să piardă.

— Crezi că Tesh e mai bun? spunea cineva, furios şi incredul.

Cusătoreasa spuse:

— Nu că ar fi mai bun, dar duşmanii noştri sunt aici.

Ori nu vorbea. O privea şi se încordă numai o clipă când furia unui bărbat care o acuză că este partizană Tesh risca să devină violentă, dar ea îl linişti. Ori nu credea că-i convinsese pe toţi – nu era sigur nici măcar de propriile sentimente faţă de război, ca să nu mai spună că ambele tabere erau ticăloase şi că nu-i păsa de niciuna – dar ea se descurcase. Când ceilalţi plecară, el aşteptă şi o aplaudă, fiind caustic numai pe jumătate.

— Unde e Jack? spuse Ori. Jack, cel ce era de obicei la tribună?

— Curdin? spuse ea. E dus. Miliţia. L-a înhăţat. Nimeni nu ştie.

Tăcură. Ea îşi stinse hârtiile. Curdin era mort sau încarcerat sau cine ştie.

— Îmi pare rău.

Ea dădu din cap.

— Te-ai descurcat.

Ea dădu din nou din cap.

— Mi-a povestit despre tine, spuse ea fără să-l privească. Mi-a povestit multe despre tine. Era dezamăgit că nu mai vii. S-a gândit mult la tine. „Băiatul e plin de mânie”, spunea el. „Sper să ştie ce să facă cu ea.” Deci… cum e în tabăra sălbatică, Jack? Cum e alături de Gaşca lui Bonnot sau a lui Toro sau a lui Poppy sau cu care eşti tu acum? Crezi că lumea nu ştie? Ce faci acum?

— Mai multe decât voi.

Dar nu-i plăcu obrăznicia lui şi nu voia să se certe, aşa că spuse:

— Cum de ai preluat tu şefia?

Voia să spună *Ştii atât de multe, te descurci, eşti calificată*

pentru asta. Când o văzuse pentru ultima oară, el era dizidentul experimentat, cu filosofie insurecţionistă: acum fusese de faţă când muriseră oameni şi era mai dur, fusese tăiat cu un cuţit de miliţian şi ştia cum să vorbească cu golanii din partea de est a oraşului, dar ea ştia mai multe decât el, şi asta în numai câteva săptămâni.

Ea ridică din umeri.

— A venit vremea, spuse ea, încercând să nu pară prea serioasă, apoi se uită în ochii lui. Cum ai putut face asta acum? Tocmai acum? Ce crezi că se întâmplă? Ştii măcar ce se petrece? Simţi? Cinci topitorii s-au închis săptămâna trecută, Jack. Cinci. Platforma Retif din ghilda docherilor e în tratative cu vodyanoii pentru crearea unui *sindicat inter-rasial.* Noi aranjăm asta, cei din AR. La următorul marş o să organizăm o întâlnire şi n-o să mai trebuiască să lâncezim ca până acum.

Făcu un semn spre ziduri, apoi îşi lovi coapsele cu pumnul.

— Ai auzit poveştile. Ştii ce ne aşteaptă? Tocmai acum ai ales să devin un aventurier? Să întorci spatele comunalităţii?

Cuvântul îl făcu să rânjească. Jargonul, *comunalitate, comunalitate,* pe care *Agitatorii* îl rosteau neîncetat.

— Noi facem ceva, spuse el.

Tirada ei îl făcuse să se simtă stânjenit – sau poate melancolic, nostalgic. Nu cunoştea acţiunile şi schimbările despre care vorbea ea, la care participase şi el odată. Dar entuziasmul lui, mândria îl copleşiră, îi şterseră neliniştea şi zâmbi.

— O, Jack, spuse el. Nici nu ştii ce facem noi.

Uşa de la birou se deschise şi Umăr Vechi şi Marcus ieşiră, văzuţi numai de Ori. Cactusul îl privi pe Ori în ochi, apoi dispăru în mulţimea de curioşi.

Cu grijă, nu prea brusc, Ori o făcu pe Catlina să înţeleagă că terminaseră şi coborâră vocile ca doi oameni obosiţi să se tot certe. Ori trecu pe sub şinele suspendate şi arcadele Liniei de Dreapta, sub trenurile de deasupra luminate cu gaz, sub cerul murdar de un apus maroniu, spre Cartierul Infam unde-l aştepta Toro. Se întoarse la şeful lui mascat, pe care-l vedea atât de rar, a cărui faţă nu i-o vedea niciodată, lăsând în urmă un om mort.

15

Ori merse la docurile din Kelltree. Se desfăşura o întâlnire, făcută să pară spontană, despre care Caucus şi facţiunile sale dăduseră de ştire de câteva săptămâni. Nu o putuseră anunţa în *AR* sau în *Forja,* astfel că se bazaseră pe grafiti, limbajul semnelor şi zvonuri. Miliţia le-ar fi interzis adunarea: întrebarea era cât timp aveau la dispoziţie. Mulţimea se adună în faţa Depozitului Paradox, docheri şi câţiva funcţionari, cei mai mulţi fiind umani, dar mai erau şi alte rase, chiar şi Refăcuţi, ţinându-se grijulii la marginea adunării.

Din canalele care legau docurile de râu, vodyanoii priveau adunarea. La câţiva metri distanţă, ascuns de acoperişuri, se afla Marele Catran, locul de întâlnire dintre Catran şi Molimă, râul cel larg care împărţea în două estul oraşului. Când treceau navele înalte, Ori le putea vedea catargele deplasându-se prin spatele caselor, dincolo de coşurile de fum.

Pe deasupra treceau aerostate. *Repede,* gândi Ori. Un grup de femei şi bărbaţi trecu prin mulţime, coagulându-se parcă la întâmplare şi mişcându-se cu un scop brusc. Se adunară în jurul unui bărbat pe care-l împinseseră spre o magazie de cărămidă care devenise scenă, pe care se căţără şi fu urmat de unul pe care Ori îl recunoscu, un membru Caucus, de la Proscrişi.

— Prieteni, strigă bărbatul. Avem pe cineva care vrea să vă vorbească, un prieten de-al meu, *Jack,* spuse el şi stârni zâmbete amuzate. Vrea să vă spună ceva despre război.

Aveau atât de puţin timp. Spionii miliţiei alergau deja spre oamenii de legătură. În postul taumaturgic de ascultare din Ţepuşă, eşalonul de comunicatori clipeau repede şi încercau să descifreze ce subiecte ilicite se discutau. *Haideţi, repede,* gândi Ori.

Privind în urmă, să cântărească mărimea adunării, Ori fu surprins să-l vadă pe Petron. Novatorul împletea activismul artistic cu dizidenţa reală şi risca mai mult decât o încăierare de noapte în Câmpul Poftei. Ori era impresionat.

Erau adepţi ai lui Caucus peste tot. Ori văzu pe cineva din grupul Excesivilor, din Sufragim; văzu un editor al *Agitatorului Renegat.* Acest vorbitor nu făcea parte din niciun grup, iar toate facţiunile frontului, instabile, haotice, certăreţe sau tovărăşeşti, erau forţate să-l împartă între ele. Tânjeau după omul ăsta.

— Are lucruri de spus, strigau Proscrişii. Jack... Jack s-a întors

din război.

Se făcu brusc linişte. Omul era un *soldat.* Ori era surprins. Ce însemna prostia asta? Da, existau şi recrutări forţate şi Refaceri militare, dar oricare i-ar fi fost povestea, omul acela făcuse, cel puţin în trecut, parte din miliţie. Şi fusese invitat aici. Bărbatul păşi înainte.

— Nu vă fie teamă. Sunt aici să vă spun ce se petrece cu adevărat, spuse omul.

Nu era un bun vorbitor. Dar ţipa destul de tare ca toată lumea să-l poată auzi, iar propria lui nelinişte ţintuia lumea pe loc.

Vorbi repede. Fusese avertizat că nu poate sta mult.

— N-am mai vorbit în faţa unora ca voi, spuse el şi îi puteau auzi tremurul din glas, al omului aceluia care ţinuse arma în mână şi ucisese în numele Noului Crobuzon.

Războiul e o minciună *(spuse el).* Am căpătat insigna. (O *scoase afară cu vârful degetelor de parcă ar fi fost murdară. Dacă se află în oraş despre asta, e un om mort, gândi Ori.)* Luni de zile pe nave, am trecut prin Strâmtorile Apei de Foc, tot înainte până am dat de pământ, ne-am gândit că o să trebuiască să luptăm pe mare, am fost antrenaţi pentru asta, soldaţi-marinari, pen'că navele celor din Tesh ne vânau, i-am văzut şi le-am văzut armele care le dădeau ocol în stoluri, dar ei nu ne-au văzut, şi nu erau toţi loialişti, miliţieni, noi cei din Mocirla Câinelui eram pe nava aceea pentru că nu mai erau alte posturi. Ne-au zis să mergem să eliberăm satele din Tesh.

Nu ne vor. Am văzut eu… Ce ne-au făcut. Ce-am făcut şi noi. *(Se produse o agitaţie undeva pe străzi şi apărură câteva iscoade din Caucus făcând frenetic semne cu mâna Proscrisului, iar el îi şopti ceva vorbitorului. Ori se pregăti să fugă. Miliţianul renegat se înecă de mânie.)* Nu e un război pentru libertate, nici pentru binele celor din Tesh, ei ne urăsc, iar noi, i-am urât şi noi, credeţi-mă, a fost un, este un măcel acolo, crime pur şi simplu, îşi trimit copiii burduşiţi cu vrăji ca să ne topească, am avut parte de oameni care s-au topit pe mine şi am făcut nişte lucruri… Nu ştiţi ce situaţie este în Tesh. Ei nu sunt ca noi. Sfinte, am făcut nişte lucruri… *(Proscrisul îl grăbea, îl trăgea de pe magazie.)*

Aşa că să-i ia naiba pe miliţieni şi războiul lor. Nu sunt prieten cu blestemaţii din Tesh, după câte mi-au făcut, dar nu-i urăsc nici pe jumătate pe cât îi urăsc pe *ei. (Arătă cu degetul spre palatul cu coloane de bazalt al Parlamentului, care se înălţa spre cer cu*

tuburi şi protuberanţe ca nişte colţi, profan şi arogant.) Dacă vrea cineva să moară, nu e nevoie de vreun ţăran din Tesh, ei sunt de ajuns, ei care ne-au adus aici. Pe ei cine-i omoară? *(Îşi trase degetul mare în spate şi trase cu degetul de câteva ori spre Parlament –* o *injurie a Refăcuţilor.)* La dracu' cu războiul lor.

La aceste cuvinte, unul dintre *Agitatorii Renegaţi* lătră, „Da, luptaţi să pierdem, luptaţi să fim învinşi", şi stârni strigăte furioase din partea celor care considerau asta drept o tâmpenie. Se strigă spre Agitatori că sunt de partea duşmanului, că erau agenţi ai Lichidului Târâtor, dar înainte să înceapă bătaia între facţiuni, se auziră fluierele miliţiei şi mulţimea începu să se împrăştie. Ori scrise ceva repede pe o bucată de hârtie.

Venea miliţia. Lumea era pregătită şi se împrăştie. Ori fugi şi el, dar nu spre porţi sau spre gardul rupt. Se aruncă direct spre vorbitor.

Se împinse printre membrii Caucus care se certau. Unii îl recunoscură pe Ori, îl priviră cu prietenie sau cu un început de mirare pe când trecea pe lângă ei spre Jack, soldatul furios. Ori îi puse hârtia pe care îşi scrisese numele şi adresa în buzunar şi îi şopti:

— Cine o să-i omoare? Noi o s-o facem. Ăştia nu. Caută-mă.

Atunci se auziră arzătoarele unei aeronave care apăru peste ei. Frânghiile se desfăşurară şi lăsară să coboare miliţieni în armură. Se auziră lătrături de câine. Porţile Depozitului Paradox erau aglomerate, se stârni panica. „Cuirasatele!" strigă cineva şi, într-adevăr, de-a lungul zidurilor se ridicau trupurile groteşti, glandulare, cu flageli şi cavităţi organice, călărite de miliţieni manipulând nervii expuşi ai creaturilor gigantice din care atârnau filamente, făcându-le să zboare leneş spre mulţimea de demonstranţi, picurând toxine. Ori fugi.

Pe străzi erau alte echipaje de miliţie: călăreţi, infiltraţi. Ori trebuia să aibă grijă. Tresări la gândul că vreun lunetist s-ar putea să-l ţintească din aerostat. Dar ştia drumuri lăturalnice. Majoritatea mulţimii deja dispăruse prin labirintul de cărămidă al Noului Crobuzon, trecând pe lângă buticari şi vagabonzi la colţ de stradă, ca mai apoi să se oprească din alergat şi să păşească la fel ca toată lumea, la câteva străzi distanţă. Mai târziu, la doi kilometri distanţă, pe celălalt mal al râului, Ori auzi că nimeni nu fusese capturat sau ucis, şi asta îl umplu de bucurie.

Numele soldatului era Baron. Îi spuse lui Ori, fără nicio reţinere şi fără să-şi facă griji, numele dizidenţilor cu care avea legături. Apăruse după două nopţi. Când Ori îi deschise uşa, Baron stătea cu hârtia lui în mână.

— Spune-mi, deci, spusese Baron. Ce-ai să faci? Voi cine naiba sunteţi, amice?

— Cum de nu te-au prins încă? întrebă Ori.

Baron spuse că erau sute de miliţieni care dezertaseră. Cei mai mulţi care plănuiau să se ascundă stăteau la adăpost, pregătindu-se pentru economia neagră a Noului Crobuzon, ferindu-se de primii lor tovarăşi. Datorită haosului din oraş, spuse el, ar fi imposibil pentru miliţieni să-i urmărească pe toţi. Nu trecea nicio zi fără o grevă sau o revoltă: numărul celor fără serviciu creştea, xenienii erau atacaţi de Condeie şi Condeiele de către xenieni şi dizidenţi. Unii din Parlament cereau compromisuri, întâlniri cu ghildele.

— Eu nu vreau să mă ascund, spuse Baron. Nu-mi pasă.

Se apropiară de Stăncuţa Speriată din Burduful Râului, lângă ghetoul cactuşilor. Ori nu voia să meargă la Doi Viermi şi nici în alt loc cunoscut drept loc de întâlnire pentru dizidenţi care să fie urmărit. Aici, în Burduful Râului, străzile erau liniştite, iar casele de lemn umede. Cel mai mare necaz pe care-l puteau avea aici era să dea peste găştile de cactuşi drogaţi care frecau menta şi îşi făceau tatuaje cheloide pe pielea lor verde, stând pe gardurile de la baza Casei de Sticlă ce se înălţa vreo douăzeci şi cinci de metri, un cartier de aproape doi kilometri lungime care se integra în caroiajul de străzi ale Noului Crobuzon. Golănaşii cactus se uitară la Ori şi Baron, dar nu-i acostară.

Se întâmplase ceva cu Baron. Nu spunea nimic explicit ca să-l facă pe Ori să se întrebe ce păţise, dar era ceva în pauzele pe care le făcea, în felul în care nu spunea anumite lucruri. O mânie. Ori presupunea că existau tot atâtea poveşti îngrozitoare câţi bărbaţi se întorceau de la război. Baron se gândea la ceva, la un lucru anume, la un moment – ce? sânge? moarte? transfigurare? – vreo atrocitate care-l făcuse să devină un luptător furios, dornic să-i ucidă pe cei care îl plătiseră. Ori se gândi la prietenii morţi şi la durere.

Fiecare grup Caucus îl curta pe Baron şi pe ceilalţi miliţieni renegaţi. Cu dispreţ calculat, Ori explică agenda de lucru a diferitelor facţiuni. Povesti aventurile lui Toro, treburile pe care le făceau băieţii şi îl trase pe Baron pe orbita lui.

Baron era un premiu. Adepţii lui Toro erau încântaţi. Toro veni în noaptea în care Baron li se alătură, puse o mână osoasă pe pieptul miliţianului ca semn de bun-venit.

Era pentru prima oară când Ori vedea cum călătoreşte Toro. Când Umăr Vechi şi restul găştii terminară de vorbit, Toro îşi aplecă masca de metal cu coarne şi apăsă. Silueta mascată se sprijinea de nimic, de aer, apoi se aruncă înainte, până ce coarnele vrăjite se prinseră în ceva, universul păru să se plieze şi se întinse în două puncte, iar Ori simţi aerul pârâind de taumaturgie, iar coarnele lui Toro străpunseră lumea şi el trecu de partea cealaltă. Pieliţa sfâşiată a realităţii se închise la loc ca două buze, iar Toro dispăru.

— Ce a făcut Toro – îl întrebă Ori pe Ulliam Refăcutul în noaptea aceea – de a devenit şef? Nu mă plâng, înţelegi asta, nu? întreb şi eu. Ce a făcut Toro?

Ulliam zâmbi.

— Sper să nu afli niciodată, spuse el. Fără Toro, n-am fi nimic.

Baron aduse o anume sălbăticie militară în grup. Când vorbea despre război, se cutremura şi lătra furios; i se umflau venele pe cap. Dar când mergea la treabă, când participa la raidurile împotriva informatorilor, când mergea să-i bată pe drogaţii care călcau teritoriul lui Toro, pe durata acţiunii era perfect rece, abia dacă îi tremurau buzele în timp ce căsăpea pe vreunul.

Îi înspăimânta pe noii lui tovarăşi. Comportamentul lui automat, uşurinţa cu care pedepsea, felul în care i se scurgea viaţa din ochi şi se scufunda. *Nu am fi nimic,* gândi Ori. Adepţii lui Toro se credeau nişte desperados duri – şi da, făcuseră lucruri violente, ucigaşe, în numele schimbării – dar furia lor anarhistă era o glumă pe lângă experienţa rece şi lipsită de sentiment a soldatului. Îl adorau.

Ori îşi aminti de prima execuţie pe care o văzuse, cea a unui căpitan-informator. Îl găsiseră uşor. Găsiseră dovezile, lista cu nume, ordinele. Dar, cu toată ura lor, cu toată amintirea fraţilor căzuţi, cu tot chinul pe care-l suferise Ulliam în fabricile de pedeapsă, execuţia era cu totul altceva. Ori închisese ochii să nu vadă împuşcătura. Îi dăduseră lui Ulliam pistolul, spunându-i că o face pentru Refacere, dar Ori credea că fusese şi din cauză că Ulliam nu se putea uita la prizonier. Capul lui întors în spate nu vedea nimic. Şi chiar şi aşa, Ori era convins că închisese ochii atunci când apăsase pe trăgaci.

Prin contrast, Baron intra oriunde i se spunea şi bătea pe cine trebuia să bată şi ucidea dacă i se spunea, fără să crâcnească. Se mişca asemenea maşinăriilor pe care şi le amintea din tinereţe: ceva metalic, uns, lipsit de gândire.

Când Vulturii din Mahalaua Beznei începură din nou, provocator, să se răspândească pe străzile lui Toro, Ori, Enoch şi Baron fură trimişi să pună capăt incursiunilor.

— Doar unul, spuse Toro. Cel cu buză de iepure. El e capul.

Ori, mereu cel mai bun ţintaş, avea o flintă, Enoch o arbaletă dublă, dar niciunul dintre ei nu avură şansa să tragă. Baron verificase şi curăţase ţevile revolverului său cu lipsa de efort a celui cu experienţă.

Tineri şi tinere care se ţineau cu Vulturii stăteau pe scările unei mansarde din Mahalaua Beznei, bând prea-ceai şi fumând shazbah. Ori şi Enoch îl urmară pe Baron. De două ori au fost provocaţi de câte un drogat pus de pază: de două ori i-a trimis la plimbare cu o privire, cu o ameninţare şoptită. Ori încă nu ajunsese bine la colţul ultimului etaj când auzi lovituri în podeaua de lemn.

Până să ajungă la uşă, deja se auziră două focuri. Doi băieţi de vreo şaptesprezece ani căzuseră cu picioarele găurite şi ţipau. În vreme ce ceilalţi fugeau şi-şi aruncau armele, Baron continua să înainteze. Cineva îl împuşcă pe Baron şi Ori văzu floarea de sânge de pe braţul lui stâng; Baron mârâi, chipul i se schimbă o clipă de durere, apoi deveni din nou impasibil. Cu încă două focuri îi dezafectă sau îi sperie pe cei care trăgeau, iar când ajunse aproape de tânărul cu buză de iepure care dăduse idei găştii, îl împuşcă sub ochii lui Enoch şi Ori.

Nu-i pasă dacă moare, se gândi Ori în noaptea aceea. Baron îl îngrozea. *Ucide la comandă. Ucide dacă i se dă voie.*

Ăsta nu e un om care a învăţat să lupte în sălbăticie. Priceperea, viteza şi brutalitatea cu care curăţase camera, felul în care acoperise colţurile. Baron mai făcuse asta de multe ori, fusese pus în faţa violenţei urbane. Baron nu era un recrut recent, un om fără slujbă care găsise un loc de muncă, un soldat făcut la normă.

Ce poate Toro să facă? se întrebă Ori. Nu-l văzuse niciodată luptând pe şeful lui.

— Ce e coiful acela? spuse el, iar Ulliam îi răspunse că Toro ieşise din fabricile de pedeapsă sau din puşcărie sau din

ţinuturile sălbatice sau din subteran şi căutase mută vreme un meşter şi materiale din care să-şi modeleze casca: uneori numea capul de taur drept rasulbagra.

Ulliam îi relată povestirile de necrezut ale puterilor ei şi felul în care fusese construită, primejdia turnării ei, anii de muncă.

— Ani în puşcărie, ani de căutare de piese, ani de când o poartă, spuse el. Ai să vezi ce poate face.

Fiecare ins avea atribuţiunile lui. Ori fusese trimis să fure lapte de stâncă şi băuturi vrăjite din laboratoare. Ştia că se pregăteşte un plan. Îl ghicea în instrucţiunile pe care le primeau.

Fă rost de un plan al parterului Parlamentului. Ce să fac rost? Ori nici nu ştia de unde să înceapă. *Fă-te prieten cu un funcţionar de la birourile magistraturii.*

Descoperă cum îl cheamă pe secretarul adjunct al Primarului. Găseşte-ţi de muncă în sediul Parlamentului, aşteaptă instrucţiuni.

Starea de grevă şi insurecţie era tot mai apăsătoare: Ori o simţea, detaşat, excitat.

Iacob Spirală se întoarse de la cazanul cu supă. Ori se simţi brusc uşurat să-l vadă. Iacob era lucid, vioi în seara aceea, îl privea pe Ori cu ochi vicleni.

— Banii tăi continuă să ne fie de ajutor, spuse Ori. Dar acum am ordine pe care nu ştiu cum să le îndeplinesc. Asta e.

Se aflau la digul din Cotul Sur, chiar mai jos de confluenţă, lângă Insula Despicăturii şi turnurile Parlamentului care ieşeau din Marele Catran. Luminile de seară păreau cenuşii; reflexiile lor în apă erau terne. O pisică mieuna de pe insuliţa mică, rătăcită cumva pe acel petec de uscat din mijlocul râului. Iacob Spirală scuipă spre stâlpii din apă care marcau limita Vechiului Oraş. Erau pietre teribil de vechi, sculptate cu scene din istoria timpurie a Noului Crobuzon. În locul unde se întâlneau cu apa, erau desfigurate de vodyanoii delincvenţi.

— Încearcă lucruri noi, nu-i aşa?

Iacob luă ţigara lui Ori.

— Nu au o strategie, nu? Încearcă mereu altceva. O mulţime de metode sunt bune.

Trase fum în piept, cugetă şi clătină din cap.

— La naiba, nu aşa ar fi făcut Jack, spuse el şi râse.

— Cum ar fi făcut Jack?

Iacob continuă să privească jarul ţigării.

— Primarul nu poate sta mereu în Parlament, spuse el cu grijă. Cineva ca Primarul, totuşi, nu poate ieşi aşa, la plimbare sau călărie. Trebuie să fie protejat, nu? De oameni în care are încredere. Oriunde se duce – Jack mi-a spus asta, Jack a urmărit treaba – e acolo şi Garda Clypeană a Primarului. Numai în ei are încredere.

Se uită în sus. Pe chipul lui nu se citea nicio expresie de glumă.

— Imaginează-ţi că unul dintre ei trece de partea cealaltă. Că ar putea fi cumpărat.

— Dar au fost aleşi tocmai pentru că nu pot fi cumpăraţi…

— Poveşti…

Iacob vorbi cu autoritate şi îl făcu pe Ori să tacă.

— E plină lumea de morţi care au avut încredere în incoruptibili.

Îi dădu lui Ori un nume. Ori rămase privind în timp ce bătrânul vagabond se îndepărta. Se clătină prin dreptul fiecărui felinar până ce ajunse la capătul aleii şi se sprijini, un bătrân obosit, cu cretă pe degete.

— Unde te duci? spuse Ori.

Glasul lui era lipsit de ecou din pricina râului, dar ajungea până departe din pricina zidurilor.

— La naiba, Spirală, de unde ştii tu lucrurile astea? Vino la Toro, spuse el iritat. Cum reuşeşti? Eşti mai bun ca oricare dintre noi, vino la Taur, vino cu noi. Ce zici?

Bătrânul îşi linse buzele şi se clătină. Avea să vorbească? Ori îl văzu cum se gândeşte.

— Nu toate potecile lui Jack s-au uscat, spuse el. Sunt metode de aflat lucruri. De auzit. Eu ştiu.

Îşi bătu nasul cu degetul, cu un gest comic de conspiraţie.

— Ştiu chestii, nu? Dar sunt prea bătrân să mai fac parte dintre jucători, băiete. Lasă-i pe cei mai tineri şi mai furioşi.

Repetă numele. Zâmbi din nou şi dispăru. Ori ştia că ar fi trebuit să îl urmeze, să încerce să-l atragă în orbita lui Toro. Dar avea un mare şi straniu respect pentru el, ceva apropiat de adoraţie. Ori începuse să poarte însemne pe haine, spire mimând spiralele pe care Iacob le lăsa pe pereţi. Iacob Spirală apărea şi dispărea în feluri foarte ciudate, iar Ori nu voia să-l priveze de o ieşise teatrală.

16

Umăr Vechi era încântat de informaţiile lui Ori, de nume, dar râse incredul atunci când auzise de la cine-l căpătase.

— Bei în cârciumile care trebuie din Sheck, ţâncule, spuse el. Asta e o treabă de om dinăuntru. Nu vrei să spui. Ai un om pe care-l păzeşti. Vreun amant? Amantă? Vreun ofiţer curist? Ai făcut recrutări la orizontală, Ori? Cum vrei. Nu ştiu cum faci… dar asta e aur curat. Dacă e adevărat. Aşa că nu te forţez. Am încredere în tine, băiete – nu te-aş fi băgat aici dacă n-aş fi avut. Deci dacă tu te fereşti, probabil că ai motive serioase. Dar nu pot spune că-mi place. Dacă pui la cale ceva…

Dacă ai trecut de cealaltă parte, voia el să spună.

— Sau chiar dacă o faci cu intenţii bune dar *greşeşti,* dacă strici totul, ştii că te vom ucide.

Ori nu era intimidat. Umăr Vechi începuse brusc să-l plictisească teribil.

Se întoarse cu grijă spre cactus şi îl privi în ochi.

— Îmi dau viaţa pentru asta, spuse el şi era adevărat, îşi dădea seama chiar atunci. Am să-l ucid pe Primar, am să tai capul şarpelui de la guvernare. Dar, spune-mi, Umăr. Dacă te jucam pe degete? Dacă informaţia pe care am adus-o – şi pe care o vrem cu toţii ca să ne facem treaba –, dacă era o cursă, cum mă mai puteai ucide după aceea, Umăr Vechi? Pentru că tu ai fi fost cel care murea primul.

Făcuse o greşeală. Văzu ochii lui Umăr Vechi. Dar Ori nu regreta provocarea lui. Încercă, dar nu reuşi.

Baron îi înspăimânta pe toţi. Văzuseră că este în stare să tragă cu arma şi să se bată, dar nu ştiau dacă e în stare să fie convingător. Îl informară cu mare nelinişte, până ce el se răsti la ei să tacă şi să aibă încredere. Nu aveau de ales.

— Avem nevoie de unul care să ştie cum să vorbească, aşa, ca de la miliţian la miliţian, spuse Toro.

Mecanismul sau taumaturgia căştii preschimbau cuvintele într-un muget. Ori se uită la trupul care părea şi mai mic sub cască, fără să pară ridicol, legat ca un dansator şi încordat. Lămpile ochilor rotunzi aruncau lumini.

— Suntem penali, spuse Toro. Nu putem vorbi cu miliţienii – ne-ar mirosi pe loc. Avem nevoie de oameni curaţi. Care să fie dintre ei. Care să le cunoască limbajul. Avem nevoie de un miliţian.

Prin tot oraşul erau sedii ale miliţiei. Unele erau ascunse. Toate erau protejate cu vrăji şi armament. Dar lângă fiecare existau şi crâşme ale miliţiei şi toţi dizidenţii ştiau care erau acelea.

Bertold Sulion, omul al cărui nume i-l dăduse Iacob Spirală lui Ori şi pe care Ori îl dăduse camarazilor lui, era, după spusele lui Iacob, un membru nemulţumit al Gărzii Clypeane, din loial devenind nihilist sau lacom. Postul lui de pază era chiar în clădirea Parlamentului, lângă apartamentele Primarului. Şi asta însemna că frecventa crâşma de sub şinele şi turnul miliţiei din Mlaştina Bursucului, acolo unde se uneau râurile.

Mlaştina Bursucului, cartierul magicienilor. Cea mai veche parte a unui vechi oraş. În nord, străzi pietruite şi case de lemn, aplecate şi sprijinite între ele, echipament vrăjit, karcişti, bionumanişti, fizicieni şi taumaturgi pricepuţi la toate. În sudul mahalalei totuşi, elixirele nu mai umpleau canalizarea, nu se mai simţea duhoarea aceea de vrăji în aer. Savanţii şi atelierele lor parazite se răspândeau pe sub duduitul şinelor şi al vagonetelor. Insula Despicăturii şi Parlamentul se iveau din râul din apropiere. În regiunea aceasta aveau să vină la băut Gărzile Clypeane.

Era o zonă ştearsă, câteva străzi cu blocuri de beton, industrială, arătând jalnic din pricina vechimii şi a proastei întreţineri. În crâşmele din zonă – în Inamicul Dovedit, în Bursucul, în Busola şi Morcovul – Baron deveni un client obişnuit, ca să-l găsească pe Sulion.

Titlurile de pe prima pagină a ziarelor *Sfada* şi *Farul* vorbeau despre uşoare triumfuri în Strâmtorile Apei de Foc, despre înfrângerea navelor duşmane şi emanciparea oraşelor de şerbi de pe moşia Tesh. Apăreau heliotipii neclare cu săteni şi miliţieni crobuzonieni care schimbau surâsuri, miliţieni ajutând la repararea unui hambar, un chirurg miliţian îngrijind un copil localnic.

Forja, ziarul grupării Caucus, mai găsi un ofiţer asemenea lui Baron, şi el pe fugă. Acesta povestea altfel despre război.

— Cu toate lucrurile pe care zice el că le facem acolo, spuse Baron, n-o să câştigăm. *N-o să câştigăm.*

Ori nu era sigur dacă nu cumva ăsta era motivul principal al furiei lui.

— Baron îmi aminteşte de lucruri pe care le-am văzut, spuse Ulliam. Şi nu dintre cele mai bune.

Era noapte în Câmpul Pelorus, în sudul Noului Crobuzon. Lume puţină şi liniştită, funcţionari, birocraţi, enclave asemenea unor sate prospere, parcuri şi grădini lipsite acum de flori din pricina frigului, fântâni arteziene, biserici burtoase şi temple ale Sfântului GurăMultă. Ascunzişuri bucolice desprinzându-se direct din aglomerata Stradă Wynion, cu magazinele ei de pantofi şi bârlogurile de ceai.

Prezenţa aici a lui Ulliam şi Ori era riscantă. Odată cu intensificarea grevelor şi fărădelegilor, Câmpul Pelorus se simţea asediat. Când Parlamentarii se întâlniră cu ghildele, ale căror cereri deveniseră mai organizate pe măsură ce Caucus îşi făcea simţită prezenţa, Câmpul Pelorus era din ce în ce mai cuprins de nelinişte.

Cetăţenii lui respectabili patrulau în fiecare noapte, adunaţi în Comitete de Apărare împotriva Decadenţei. Agenţi de editură şi de asigurări, speriaţi, fugăreau xenieni şi vagabonzi, Refăcuţi care nu se purtau cuviincios.

Dar mai erau şi locuri ca acela al lui Boland.

— Puţină grijă, doamnelor şi domnilor, asta era tot ce le spunea Boland poeţilor Novatori, dizidenţilor, care veneau să bea cafeaua lui şi să se ascundă în spatele ferestrelor acoperite cu iederă.

Ori şi Ulliam stăteau împreună. Scaunul lui Ulliam era întors cu spatele la cel al lui Ori, astfel încât Ulliam să poată privi înainte cu capul lui întors spre spate.

— Am mai văzut oameni din ăştia, spuse Ulliam. Sunt cei care mi-au făcut asta. De aceea Toro nu m-a trimis la Motley – am lucrat pentru el cu mult timp în urmă.

Făcu un semn spre gât.

— De ce te-au Refăcut? De ce aşa?

O astfel de întrebare o putea pune numai un om de încredere. Ulliam nu făcu niciun gest de surpriză. *Râse.*

— Ori, nici nu ţi-ar veni să crezi, băiete. Erai un ţânc pe-atunci, sau poate că nici nu erai născut. Nu-ţi pot spune totul acum; ce s-a-ntâmplat, s-a-ntâmplat. Am fost un soi de păstor.

Râse din nou.

— Am văzut lucruri. Animalele pe care le păzeam. Nu mă mai sperie nimic. Numai… ştii, când îl văd pe Baron că intră în cameră. Nu spun că m-a luat din nou frica, dar mi-am amintit senzaţia.

— Te gândeşti ce-o să facem după ce terminăm asta? întrebă el mai târziu. Treaba asta? Cu şeful mare?

Ori clătină din cap.

— O să schimbăm lucrurile. Până la capăt.

Devenea iute incitat, ca întotdeauna.

— Când o să-i tăiem capul şi o să-l vedem căzând, lumea se va trezi. Nu ne va mai opri nimic.

O să schimbăm totul. O să schimbăm istoria. O să trezim oraşul şi ei o să se elibereze singuri.

Când plecară şi porniră la plimbare la distanţă precaută unul de celălalt (integrii şi Refăcuţii nu puteau fraterniza în Câmpul Pelorus) auziră strigăte cu câteva străzi mai încolo, auziră o femeie alergând, glasul ei ajungând până la ei peste strada luminată cu felinare. *A venit, a venit acum,* striga ea, iar Ulliam şi Ori se uitară unul la celălalt încordaţi şi întrebându-se dacă ar trebui să se îndrepte spre ea, dar sunetul deveni ţipăt şi se pierdu, iar când se întoarseră spre nord, nu o mai găsiră.

În ziua de Docuri, a douăsprezecea zi din Octuarie, ceva acoperi soarele răcoros de vară. Mai târziu, Ori nu-şi mai amintea dacă văzuse momentul sosirii sau doar auzise despre el de atâtea ori încât îi devenise amintire.

Era într-un tren pe linia Scufundată, trecând pe deasupra Mahalalei Găinaţului, spre panta şi casele grandioase din Dealul Puritanilor. Cineva aflat mai în faţă în vagon scoase un ţipăt pe care el nu-l luă în seamă, dar începură şi alţii şi atunci privi şi el pe geam.

Erau la înălţime, trenul trecea pe viaducte, aşa că se strecurau printre coşuri de fum ca nişte minarete, printre turnuri cu pielea crăpată de umezeală ca nişte copaci de mlaştină. Vedeau limpede spre est şi soarele de dimineaţă arunca umbre şi lumină groasă, iar în centrul lui înota ceva. O siluetă minusculă în inima lucirii soarelui, nici de om, nici de plancton, nici de pasăre, ci toate laolaltă, pe rând şi în acelaşi timp. Silueta se deplasa imposibil, drept în faţă, ieşind din soare cu o mişcare de înot pentru care se folosea de toate membrele.

Un şuvoi de teamă chimică îl lovi în faţă pe Ori dinspre o femeie khepri, iar el clipi până îl împrăştie. Mai târziu află că toţi oamenii din oraş, din nord, de la Dealul Drapelului până la Barrackham, zece kilometri spre sud, în toate părţile, cu toţii văzuseră creatura înotând direct spre ei, crescând în inima

soarelui.

Silueta se apropie, acoperind lumina, iar oraşul intră în semi-obscuritate. O creatură dansând, înotând. Trenul încetinea – aveau să oprească înainte de Staţia Lipitorii. Conductorul văzuse probabil fenomenul şi oprise de spaimă.

Cerul de deasupra Noului Crobuzon lucea grăsos. Ca plasma. Creatura ezită, trecu de la o mărime la alta, mică în raport cu soarele din jurul ei, apoi, pentru o clipă îngrozitoare, fu *acolo,* deasupra capetelor lor, ale tuturor, atât de masivă încât Noul Crobuzon deveni o piticanie, iar în clipa aceea creatura nu mai era decât un ochi cu iris în culori ciudate privind drept spre ei peste clădiri, pe străzi, în ochii tuturor celor care se uitau în sus şi atunci se auzi un uriaş ţipăt de teamă din tot oraşul, după care creatura dispăru.

Ori îşi auzi propriul ţipăt. Ochii îl dureau şi îi trebuiră câteva secunde să-şi dea seama că soarele îi ardea din nou, că se uita spre locul unde fusese creatura dar unde, acum, nu se mai afla decât soarele. Întreaga zi văzu în ochi fantoma verde a soarelui.

În seara aceea porniră revolte în Cotul Ceţii. Forţa de muncă din fabrici, înfuriată, fugi spre Movila Sfântului GurăMultă, să ia cu asalt turnul miliţiei din cine ştie ce motiv – poate pentru că nu fuseseră protejaţi de această viziune îngrozitoare. Alţii fugiră spre Cartierul Pârâului, spre ghetoul khepri, să-i pedepsească pe venetici, de parcă ei ar fi trimis apariţia. Tâmpenia acestora îi făcu pe cei care ţineau de Caucus să ţipe, dar fără a reuşi să-i oprească pe cei câţiva înarmaţi care plecară să-i pedepsească pe xenieni.

Vestea se răspândi iute în oraş şi Ori află despre atacuri înainte ca ele să se încheie. Ştiu, la doar câteva minute după ce avusese loc, despre zidul de miliţieni care ţinu piept revoltei de la baza turnului lor şi că fuseseră trimise cuirasate peste mulţime.

Se temea pentru kheprii din ghetou.

— Trebuie să ajungem acolo, spuse Ori şi, în timp ce camarazii lui se mascau şi scoteau armele, îl văzu pe Baron privindu-l cu o lipsă rece de înţelegere. Ori ştiu că Baron avea să-i însoţească nu pentru că i-ar fi păsat de kheprii din Cartierul Pârâului, ci doar pentru că organizaţia la care aderase luase o decizie.

— Toro o să vină şi el mai târziu, spuse Ori.

Trecură iute prin Pârloaga Ecoului, într-un car, pe sub

Coastele colosale din Oraşul Oaselor, peste Podul Danechi şi prin Mlaştina Bursucului, iar cerul era înţesat cu dirijabile, mult mai multe decât de obicei, negre şi luminate pe fondul negru al cerului. Pe străzi erau miliţieni cu scuturi, cu măşti de oglindă, echipe de specialişti cu flinte magice pentru controlul mulţimii. Enoch dădu bice ptera-păsărilor. Pe la periferia Corbului, unde mulţimea alerga spre şi dinspre magazinele deschise-sparte, cărând borcane cu mâncare şi medicamente.

Peste acoperişuri se vedea în depărtare Ţepuşa, aşchia din care conducea miliţia, trasă în şapte părţi de şine. Iar alături, cu acoperişul colosal, paradoxal, ba apărând, ba dispărând, se afla Staţia Pierzaniei.

Trecură iute pe sub arcadele Liniei de Sud şi a celei Scufundate, ascultând fluierele miliţiei. *Proşti orbi idioţi,* gândi Ori, referindu-se la rebelii din noaptea aceea. *Să vă bateţi cu kheprii, pentru dumnezeu. De aceea aveţi nevoie de noi să vă trezim.* Îşi strânse armele în mâini.

Primul şi cel mai rău val de violenţă se încheiase deja atunci când ajunseră, dar ghetoul era neliniştit. Trecură pe străzi luminate de focuri aprinse în mormane de gunoaie. Casele vechi de un secol din cartierul Pârâului fuseseră construite de şi pentru oameni, cu materiale ieftine şi fără grijă, şi se lăsaseră unele pe altele de parcă ar fi fost bolnave. Erau ţinute în picioare de ceara şi exudatele viermilor-de-casă, larvele uriaşe pe care kheprii le foloseau ca să le remodeleze. Ori şi tovarăşii lui trecură pe lângă case care abia se mai vedeau pe sub scurgerile ce luceau gălbui la lumina torţelor.

Într-o piaţă fără nume avea loc ultima ofensivă. Nu era niciun miliţian acolo, fireşte. Protecţia kheprilor nu era pe agenda lor.

Douăzeci sau treizeci de oameni atacau o biserică khepri. Călcaseră în picioare o statuie a Marii Maici care se afla la intrare. Fusese o lucrare demnă de milă, slabă, o femeie de marmură care fusese furată sau cumpărată pe nimic din vreo ruină a oamenilor, cu capul tăiat, peste care se aşezase un scarabeu făcut din fire lipite, înşurubat pe gât ca să dea impresia unei khepri. Himera aceea a sărăciei şi credinţei zăcea spartă.

Oamenii loveau uşa cu berbeci. De la primul etaj al clădirii, congregaţia se uita la ei. În ochii lor de insectă nu se putea citi emoţia.

— Condeie, spuse Ori.

Majoritatea bărbaţilor purtau costumele de luptă ale Partidului Condeielor: costume de oameni de afaceri, negre, cu mâneci suflecate, cu pălării pe care Ori le ştia armate cu oţel. Aveau la ei cuţite şi lanţuri. Unii aveau pistoale.

— Condeie.

Baron se aruncă în luptă. Primul lui foc făcu o gaură în pălăria unui Condei, împodobind-o cu o floare de pânză, metal şi sânge. Oamenii se opriră şi îl priviră. *Doamne,* o *să scăpăm din asta?* gândi Ori în timp ce alerga spre locul care îi fusese alocat, acolo unde zidul de cărămidă îi oferea un adăpost inadecvat. Trase într-un Condei şi se ghemui în spatele zidului în timp ce asupra lui se trăgea intens.

Preţ de o jumătate de minut îngrozitor, adepţii lui Toro se văzură ţintuiţi. Ori vedea chipul implacabil al lui Baron, îi vedea pe Ruby şi pe Ulliam ghemuiţi, chipul lui Ulliam cuprins de angoasă în timp ce trăgea după felul în care îi spunea Ruby. Unii dintre inamici se împrăştiară, dar nucleul de Condeie acţiona cu determinare, cei cu pistoale îi acopereau pe cei neînarmaţi în timp ce se apropiau.

Atunci, pe când Ori se pregătea să tragă într-un Condei corpolent ai cărui muşchi se umflau pe sub costum, auzi un sfâşiat puternic şi aerul dintre el şi Condeiele brusc stupefiate se întrerupse. Ca şi cum o peliculă de piele fusese întinsă, materia se adânci în două locuri apropiate, distorsionând lumina şi sunetul, apoi se desfăcu şi din despicătură apăru Toro.

Lumea îşi reveni. Toro strigă. Toro apăru aproape de Condeiul solid a cărui bâtă lucea stins în bezna reflectată din coarnele lui Toro. Apoi coarnele îl străpunseră, iar omul icni şi gâlgâi şi căzu la pământ, alunecând precum carnea din cârlig.

Toro ţipă şi continuă să se deplaseze, urmând coarnele care însângerau bezna, şi un alt om fu străpuns, iar coarnele parcă se adăpară din sângele lui. Ori era uluit. Un glonţ dintr-o armă a Condeielor trecu prin membrana împinsă de coarne şi făcu o pată roşie, iar Toro mugi, făcu un pas în urmă, se îndreptă şi seceră cu coarnele, iar omul care trăsese zbură la câţiva paşi.

Dar, chiar dacă Toro scosese din luptă trei oameni în scurt timp, Condeiele încă îi depăşeau numeric şi erau înfuriaţi pe aceşti intruşi. Executau un dans al evitării. Unii erau mai greoi, unii erau buni luptători cu pumnii sau trăgători. *N-o să reuşim să-i scoatem pe khepri,* gândi Ori.

Se auziră paşi grăbiţi şi Ori intră în panică, crezând că un alt

grup de bătăuşi îi ataca. Dar Condeiele se întoarseră şi începură să fugă atunci când apărură nou-veniţii.

Cactuşi, femei şi bărbaţi; khepri cu două bice ieşind din cutiile metamecanice; vodyanoi săritori. Un llorgis cu trei cuţite. Poate vreo duzină de rase xeniene solidare. O femeie-cactus strigă ordine:

— Ochi Arşi, Anna, arătând spre Condeiele care fugeau; Chezh, Silur, arătând spre uşa bisericii, iar armata xeniană pestriţă intră în acţiune.

Ori era blocat. Condeiele trăgeau. Dar fugeau.

— Voi cine dracu' sunteţi? strigă unul dintre oamenii lui Toro.

— Gura, ridicaţi-vă, spuse Toro. Lăsaţi armele jos, prezentaţi-vă.

Un vodyanoi şi llorgisul strigară spre kheprii aflaţi în biserică şi deschiseră uşa, iar captivii îngroziţi ţâşniră afară şi fugiră acasă. Unii îi îmbrăţişară pe salvatori. O turmă de khepri masculi – scarabei fără minte, de aproape un metru lungime, în căutare de căldură şi întuneric – se împrăştie dinspre uşă. Ori tremura. Abia acum simţea frigul. Auzi focurile care dădeau Cartierului Pârâului o culoare mişcătoare. La pâlpâirea lor văzu copii ieşind din biserică cu mamele lor. Femele khepri tinere dădeau din picioruşele capului într-un soi de comunicare copilărească. Două femele purtau pui nou-născuţi, cu trupuri de bebeluşi şi capete larvare care se zvârcoleau leneş.

Lăsă în jos mâna în care ţinea arma şi o khepri, una dintre cele proaspăt sosite, alergă spre el cu bicele cutiei metamecanice gata sa tragă.

— Stai! strigă Ori.

— Alysa, o opri femela-cactus pronunţându-i numele.

— Are o armă, Degete Dibace, spuse un vodyanoi, iar femela-cactus răspunse:

— Ştiu că are o armă. Sunt, totuşi, excepţii.

— Excepţii?

— Sunt sub protecţia noastră.

Degete Dibace arătă spre Toro.

Din pricina învălmăşelii, unii xenieni abia acum vedeau silueta în armură. Fiecare se miră în felul lui şi păşi înainte cu camaraderie.

— Taur, spuneau ei, făcând semne de salut. Taur.

Toro şi Degete Dibace discutară pe un ton prea jos ca Ori să audă ceva. Ori privi chipul lui Baron. Era imobil, studiind fiecare

xenian în parte. Ori înţelese că îşi calcula ordinea în care să-i elimine dacă avea să fie nevoit.

— Plecaţi, plecaţi, spuse brusc Toro. Aţi făcut bine ce aţi făcut în seara asta. Aţi salvat vieţi.

Nu mai rămăsese niciun khepri în biserica prăpădită.

— Acum trebuie să plecaţi. Ne vedem la bază. Plecaţi de îndată.

Ori îşi dădu seama că respiră greu, că era însângerat, epuizat, şi că tremura.

— Plecaţi, mergeţi înapoi, o să ţinem o şedinţă. În noaptea asta, Cartierul Pârâului este protejat de Grupul Mixt al Militanţilor.

Se ascunseră în Cartierul Infam. Zorii se iveau pe pereţi. Zăceau şi se oblojeau cu unguente şi bandaje.

— Lui Baron nu-i pasă, spuse Ori.

Vorbea încet cu Umăr Vechi în timp ce pregăteau un ceai aromat.

— L-am văzut. Nu-i păsa dacă mureau femeile khepri. Nu-i păsa dacă Condeiele aveau să ajungă la ele. Nu-i păsa de nimic. Asta mă sperie.

— Şi pe mine mă sperie, băiete.

— De ce îl ţine Toro? De ce e aici?

Umăr Vechi îl privi peste oală, aruncă o lingură de răşină înăuntru şi adăugă miere.

— E aici, băiete... pentru că îl urăşte pe şeful cel mare mai mult decât noi. Va face tot ce trebuie să facă pentru a-l doborî. De fapt, *tu* ai fost acela care l-ai adus, pentru dumnezeu. Şi ai avut dreptate. Ar trebui totuşi să fim atenţi cu el.

Ori nu spuse nimic.

— Ştiu ce fac, spuse Umăr Vechi. Îl putem ţine sub observaţie.

Ori nu spuse nimic.

Focuri în Vizuina Urletului, în Pârloaga Ecoului, în Mahalaua Beznei. Revolte în Cartierul Pârâului şi în Mocirla Câinelui. Lupte rasiste în ghetou, grenade ineficiente aruncate din trenul de pe Linia de Sud spre Casa de Sticlă, care îi sparseră vreo două geamuri. Caucus lipiră afişe care deplângeau atacurile.

— Ce s-a întâmplat la turnul din Movila Sfântului GurăMultă?

— Trei evenimente: prima dată au pus miliţia pe fugă, au făcut-o să se retragă. Apoi au fost respinşi. Ca întotdeauna.

Un atac taumaturgic ciudat în Fundătura Aspicului; comitete de autoapărare formate din respectabili locuitori din Barrackham, din Chnum, din Groapa Mare acolo unde fuseseră atacaţi de o gaşcă de Refăcuţi.

— Ce noapte blestemată. Doamne.

Lucrurile o luau razna.

— Şi toate astea din pricina creaturii aceleia din soare.

— Nu, nu e chiar aşa.

O masă critică de teamă, asta fusese de vină, asta declanşase totul – o teroare şi o furie care găsise debuşeu. *Apăraţi-ne,* strigase lumea, trăgând de mecanismele care se presupunea că aveau grijă de ei.

— Aceea a fost doar catalizatorul, spuse Ori.

— Ce naiba a fost creatura aceea?

— Eu ştiu.

Când Baron vorbi, toţi camarazii tăcură.

— Eu ştiu, sau cel puţin ştiu ce cred că a fost, şi asta crede şi miliţia, şi Primarul. Am fost victimele unei vizitări. Un privitor de la distanţă. O cameră de luat vederi din Tesh. Trimisă să vadă ce suntem. În ce stadiu.

Erau uluiţi.

— Vă spun, noi nu câştigăm războiul. Nu e atât de puternic – nu ne-a făcut nimic, nu? Războiul nu s-a terminat încă. Dar da, ne spionează. Şi ca toţi spionii, nu se tem să se arate, nu se tem să ne arate că ne spionează. Au tehnologii ciudate. Un alt fel de ştiinţă. Ne-au luat la ochi. Se vor întoarce.

La capătul celălalt al lumii, dincolo de meandrele coastelor, unde fizica, taumaturgia, geografia erau altfel, unde piatra era gazoasă, unde aşezările erau construite pe oasele exploratorilor, unde negustorii şi pionierii muriseră din pricina legilor sălbatice ale rohagilor de vest, unde existau state, oraşe şi monarhii fără corespondent în filosofia crobuzoniană, se ducea un război. Miliţienii forţau pretenţiile Noului Crobuzon, luptau pentru teritorii şi mărfuri, pentru teorii. Pentru ceva neclar. Iar ca răspuns la gloanţele, bombele, taumaturgia şi elementalii Noului Crobuzon, Tesh, Oraşul Lichidului Târâtor, îşi trimisese ochiul, să afle cine sunt.

— Cum? spuse Ori. Noul Crobuzon… E cel mai puternic… nu-i aşa?

— Chiar ai înghiţit minciuna asta? rânji Enoch obosit. Noul Crobuzon, cel mai puternic oraş-stat din lume? O prostie…

— Ba nu, spuse Baron şi ei tăcură iarăşi. Are dreptate. Noul Crobuzon chiar este cel mai puternic stat din Bas-Lag. Dar uneori nu câştigă cel mai puternic. Mai ales când cel puternic crede, din pricină că este cel mai puternic, că nu i se va opune nimeni.

— Suntem depăşiţi. Iar guvernul ştie asta. Nu-i place şi încearcă să transforme asta în victorie, dar uite ce-i: ştie că trebuie să-i pună capăt. Va trebui să ceară pacea.

Soarele continua să se ridice, iar razele lui ajunseră prin ferestre în toate colţurile depozitului, unul câte unul, se încurcară în părul lor şi luciră pe pielea lui Umăr Vechi. Ori se simţi încălzit pentru prima oară după ore întregi.

— Vor să se *predea!*

Fireşte că nu aveau să o facă. Nu aşa de explicit – nu în discursuri, nu în cărţile de istorie sau în ziarele loialiste. Avea să fie un compromis istoric, o strategie nuanţată, de o magnifică precizie. Dar mulţi dintre cei loiali Partidului Soarele Mare al Primarului şi dintre partenerii Guvernului Unităţii Urbane aveau să mârâie. Aveau să ştie – toată lumea avea să ştie – ce se întâmplase. Faptul că Noul Crobuzon, oricum ar fi prezentat Primarul situaţia, fusese înfrânt.

— Încearcă chiar şi acum, spuse Baron, dar habar n-au ce limbă vorbesc cei din Tesh. Nu mai avem contacte cu ambasada noastră de acolo de ani de zile. Şi dumnezeu ştie câţi dintre ei se află chiar acum în oraş, n-avem de unde să ştim cine sunt ei. Ambasada lor e mereu goală. Cei din Tesh nu fac lucrurile aşa. Încearcă taumaturgia, mesajele trimise pe corăbii, dirijabile… fac ce trebuie să facă. Vor să stabilească o întâlnire. Nimeni n-o să ştie ce s-a făcut decât după ce vor veni să spună „O veste bună, Primarul a făcut pace.” Şi în acest timp nenorociţii de pe corăbii şi de la sol au să lupte mai departe şi au să moară.

Sub un cer străin. Ori se simţi ameţit.

— De unde ştii? spuse Umăr Vechi.

Stătea cu picioarele sub el şi cu braţele la piept.

— De unde ştii tu ce gândesc ei, Baron?

Baron zâmbi. Ori privi în jos şi îşi dori să nu fi văzut vreodată zâmbetul acela.

— De la cei cu care vorbesc, Umăr Vechi. Ştii de unde am aflat. După tot sângele pe care l-am stors în Mlaştina Bursucului, ştiu pentru că am vorbit cu noul meu prieten, Bertold Sulion.

Partea a Cincea
Reşaparea

17

Uite. Asta e. Asta e marginea. Marginea petei cacotopice.

Cu mult înainte de asta, vulturii se opriseră să mai dea târcoale. Se împrăştiaseră. Pânda unui jaguar fu întreruptă şi felina sări din tufe şi dispăru. Praful şi fumul negru alunga animalele. Sute de ani se schimbară la sosirea acestui vacarm.

Printr-o deschizătură a pământului, ca un bacil, ca un fir organic sângerând, infectând peisajul, veni Consiliul de Fier. Un zeu animalic suflând aburi şi mirosind a metal. Aşa cum o făceau de ani de zile, siluetele din faţa lui aşezau şine, iar altele curăţau calea, altele reciclau, luau şinele din spate şi le aduceau înaintea locomotivei zgomotoase.

Oriunde s-ar fi dus era un intrus. Nu făcea nicăieri parte din peisaj. Era o incursiune în istoria pădurilor de deal şi a codrilor, a văilor dintre munţi, a canioanelor tăiate dintr-o bucată. Pătrundea neinvitat în locuri ciudate, în peisajul dizident, furişându-se printre dealuri, printre nori de fum de piatră şi statui de fulgurit, furtuni împietrite.

O apariţie. Un oraş dezrădăcinat, cu fundul destul de plat ca să alunece pe şine. Erau invadatori.

Ca şi strămoşii lor, primii Consilieri, erau musculoşi, rezistenţi, experţi. Refăcuţi, integri, cactuşi, alte rase, o industrie întreagă, muncitori cu cleşti de aşezat linii, de pus traverse, cu ciocane bătând într-un ritm pe care se putea dansa.

Erau îmbrăcaţi în piei de animale; purtau haine făcute din sac. Erau împodobiţi cu giuvaeruri meşterite din metalul şinelor şi cântau melodii pestriţe, urmaşe ale cântecelor vechi de zeci de ani de prin şantiere, şi spuneau poveşti despre ei înşişi.

Am venit în vest să găsim un loc unde
Să ne odihnim, să ne pierdem fără urmă şi
Să ne trăim viaţa noastră de Refăcuţi şi de liberi

Să ne dăruim libertăţii noastre.

În mijlocul roiului, sute de siluete îşi vedeau de treabă, apărate de paznici, de iscoadele de pe dealuri şi din copaci şi din aer, în jurul cauzei supreme, a trenului. Însemnat de vreme. Modificat. Trenul se sălbăticise.

Abatoarele, dormitoarele, turela, biblioteca, sălile de mese, vagoanele muncitorilor, toate erau acolo, însă modificate. Erau crenelate, baroce şi având deasupra cuşti cu porumbei. Poduri de frânghie uneau noile turnuri de pe diferite vagoane şi se lăsau sau se încordau în timpul mersului Consiliului de Fier. Pe acoperişuri erau montate maşini de asediu. Ferestre noi erau tăiate în laturile vagoanelor. Unele erau copleşite cu iederă ca nişte biserici vechi. Două dintre vagoanele fără acoperiş erau pline cu grădini de zarzavat. Alte două erau pline cu pământ, dar numai iarba creştea printre pietrele de mormânt. O mică turmă de demoni ai mişcării, pe jumătate domesticiţi, se jucau printre roţile Consiliului.

Apăruseră vagoane noi, unul construit numai din lemn, uns cu răşină, urcat pe roţi de rezervă sau proaspăt turnate. Vagoane pentru Consilierii xenieni, piscine mobile pentru amfibieni. Trenul era lung, împins şi tras de locomotive. Două în spate, două în faţă, cu coşuri de fum metalice, vopsite în culori de pământ ca să mimeze flăcările. Iar în faţa trenului, cea mai mare dintre locomotive, refăcută, decorată de-a lungul timpului, aproape cocoşată de gigantism.

Farurile îi erau acum ochi, cu gene groase de cabluri, iar masca din faţă o gură cu dinţi ieşiţi în afară. Colţi uriaşi de animale sălbatice erau legaţi de ea. Partea din faţă a coşului de fum avea sudată un nas uriaş, iar fumul ieşea pe deasupra acestei anatomii iraţionale. Grinzi ascuţite ţineau loc de coarne. Iar în spatele acestui chip enorm, locomotiva era decorată cu totemuri şi trofee. Craniile şi chitina menajeriei rânjeau feroce de pe coastele ei: colţate, plate, fără ochi, cu coarne, cu dinţi tentaculari, cu creste, şocant de umane, complicate. Pieile trofeelor erau tăbăcite, oasele şi dinţii crăpate şi decolorate de fum. Locomotiva personalizată căra morţi ca un zeu aspru al vânătorii.

Îşi tăiau drum prin ecoul altei căi. Uneori dispărea sau geografia se modificase în timpul zecilor de ani. Petreceau uneori ore întregi spărgând stânci pe malul vreunui lac umbrit de coasta

unui deal pentru a ajunge la o fisură, defrişau şi îndepărtau ierburile ca să descopere un pat de stâncă vechi, copleşit după atâta timp de rădăcini. Descopereau depozite de şine şi traverse afectate de trecerea anilor, unse cu vaselină care pătase solul. Le luau şi le montau la capătul liniei lor.

Noi le-am lăsat aici, spuneau bătrânii care fuseseră de faţă atunci când fuseseră depozitate. *Îmi amintesc. Ca să ne fie mai uşor. Nu se ştie când va trebui să ne întoarcem.* Şinele lăsate în urmă le măreau viteza. Daruri de la cei de demult, de la ei înşişi mai tineri, protejate în unsori.

Judah Low îl învăţase pe Cutter să monteze şine.

Ajunseră încet printre ierburile unde se afla grupul cel mare. Ajunseră la destinaţie uluiţi ei înşişi de sosirea lor. Pomeroy şi Elsie erau tăcuţi. Drogon, făuritorul de şoapte, îşi trăgea în jos pălăria. Qurabin, invizibil şi obosit, diminuat de exerciţiul iscodirii, al găsirii secretelor. Cutter stătea lângă Judah atunci când reuşea. Când reuşea, îl ţinea de mână.

Sub norii preeriei se aflau kilometri întregi de grădină. Lanuri dense se loveau cap în cap, împrejmuite cu o elipsă de şine. Dincolo de şine se împrăştiau alte câmpuri, disipându-se şi amestecându-se cu flora sălbatică.

Călăuzele îi conduseră acolo, desfăcând iarba care se închidea în spatele lor. Priviră siluetele care lucrau. O fermă, într-un loc în care nu fusese altădată nimic. Cei mai mulţi din grup erau tăcuţi. Judah zâmbea fără încetare şi mormăia *Trăiască.* Trecură pe lângă oameni, pe lângă colibe ridicate la marginea căii ferate, printr-o topografie normală, un sat de cultivatori obişnuiţi traversat de un tren.

Judah îi privi pe localnici şi, când ei se apropiară, el râse şi le aruncă *Trăiască,* iar ei dădură din cap drept răspuns.

— Bună, bună, bună, spuse Judah pe când se apropia un copil sub privirea pe jumătate interesată a tatălui ce-şi ascuţea mai încolo coasa.

Judah se lăsă pe vine.

— Bună, bună, micuţule tovarăş, micuţă soră, micuţule chaver, spuse el făcând un semn de binecuvântare cu mâna. Ce mai faci?

Apoi se retrase şi râse fericit. Zgomotul pe care-l scoase nu avea silabe, nici formă, era o încântare pură, apoi văzu nori de funingine şi trenul, Consiliul de Fier, venind peste ierburi. Oraşul

de metal, lemn, frânghie şi sculpturi, înălţat şi tremurând, ieşi din ierburi şi se îndreptă spre ei.

Lăsară jos bagajele.

— Consiliul de Fier.

— Consiliul de Fier.

Fiecare dintre ei rosti aceste cuvinte atunci când trenul cu colţi se apropie.

Se apropie pe drumul pe care-l repetase de atâtea ori, nici sedentar, nici nomad, dând ocol ţinutului său. Se opri.

— Eu sunt Judah Low, strigă el.

Păşi înainte de parcă ar fi aşteptat trenul într-o staţie.

— EU sunt Judah Low.

Cineva ieşi din cabina locomotivei şi Cutter auzi un ţipăt, un salut pe care nu-l înţelese dar care-l făcu pe Judah să fugă şi să-i ţipe numele, iar şi iar.

— Ann-Hari!

18

Fusese o mlaştină. Bălţi camuflate unde părea să fie pământ şi iarbă. Consilierii de Fier împrăştiară piatră, construiră pontoane pe stâlpi tăiaţi din trunchiuri de copaci. Văzură pâlcuri de cioturi mâncate de vreme şi presărate cu copaci tineri, pe locuri unde tăiaseră pădurea în urmă cu douăzeci de ani. Roţile Consiliului de Fier abia treceau pe deasupra apei sau se cufundau uşor. Trenul deveni o creatură leneşă a mocirlei. Sub el, împrejurul lui, se auzeau zgomote de bolotnyci şi de creaturi amfibie.

Pomeroy monta şine. Elsie însoţea culegătorii. Qurabin venea noaptea şi le povestea ce descoperise între dealuri şi în mlaştină. Secrete. În sacrificiul călugărului pentru aceste revelaţii, Cutter simţea o tristeţe, o dorinţă laşă de a muri. Qurabin pierduse totul şi se dizolva în substanţa lumii printr-o adorare fără rost.

Drogon, făuritorul de şoapte, era paznic. Unul dintre pistolarii care păzeau Consiliul în timpul înaintării sale. Cutter stătea pe lângă Judah – nu voia să se desprindă de el. Montau şine împreună.

Judah era ca o poveste cu zâne. Copiii veneau să-l privească şi nu numai ei, ci şi adulţi care nu se născuseră încă atunci când Consiliul de Fier începuse să traverseze lumea. Era blând. Le

făcea golemi. Ei îi cântară odată, în jurul focului, în timp ce copacii cu forme vag animale încercau să se ferească de sunete.

Îi cântară lui Judah un cântec despre Judah. Cântară în contratimp despre ziua în care îi aranjase pe soldaţi cu un monstru de noroi şi salvase Consiliul şi apoi cum plecase în deşert şi făcuse o armată şi apoi cum a mers la curtea regelui trânşilor şi a făcut o femeie din cearşaful de pe patul prinţesei şi cum golemul a luat locul prinţesei şi Judah Low a fugit cu prinţesa troglodită peste mări şi ţări.

Noaptea, Cutter se ghemuia în braţele lui Judah şi uneori bătrânul răspundea, cu reţinerea lui de binefăcător. Cutter se ghemuia sau i se deschidea. În nopţile în care nu erau împreună, Judah stătea cu Ann-Hari.

— Ţi-am primit mesajul, spusese Judah în prima seară, atunci când sosiseră. Cilindrul tău. Vocea lui Rahul. Despre Uzman. Trăiască.

— Trăiască.

Uzman murise brusc, îi spusese ea, o cădere bruscă de circuite, organice sau mecanice, nimeni nu ştia.

— Mai aveţi voxiteratorul?

— Câte mesaje ai primit de la noi?

— Patru.

— Am trimis nouă. Le-am dat cuiva care pleca pe coastă ca să facă negoţ, să le dea unei nave care spunea că pleacă spre sud, că ar putea trece prin strâmtori, pe lângă Tesh, că ar putea ajunge în Myrshock şi de acolo în Noul Crobuzon. Sunt curioasă pe care le-ai primit.

— Le am cu mine. Tu să-mi spui ce am pierdut.

Îşi zâmbiră unul altuia, un bărbat de vârstă medie şi o femeie care părea mult mai în vârstă, arsă de soare şi cu riduri de efort, dar cu aceeaşi energie ca şi el. Cutter era copleşit.

În prima seară lungă în care se făcuseră prezentările, îl întâlniră pe Picior Gros. Îi căzuseră spinii şi Judah îl îmbrăţişă cu putere pe cactusul îmbătrânit şi aţos. Golemistul îi recunoscu şi pe alţii şi îi salută bucuros, dar Picior Gros şi Ann-Hari îl fericeau cu totul.

Alţii pe care-i ştia trăiau liniştiţi ca fermieri, deveniseră nomazi, vânători bărboşi. Erau figuri noi la conducerea Consiliului, alături de Ann-Hari.

Când trecea, Ann-Hari era salutată. Slabă şi aspră, ridată,

urâţită poate de timp, rămânând totuşi atrăgătoare, vie şi pasională. În drumul lui, trenul ajunse la fabrici, ferme, silozuri şi depozite care apăruseră de-a lungul anilor lângă linie. Ann-Hari cobora să se plimbe de fiecare dată când opreau.

Lumea îi dădea fructe, prăjituri pe care le împărţea cu anturajul ei, o patrulă de femei, unele de şaptezeci de ani, altele adolescente. Cutter văzu dragostea ciudată cu care era întâmpinată. Stătea la braţul lui Judah. Erau ca un cuplu oficial. Consilierii de Fier aclamau şi îi spuneau lui Judah cât de mult se bucurau că au venit, împărţeau celorlalţi mâncare şi băutură, îi sărutau pe obraji. Strigau cu accente ciudate: o limbă alterată a Noului Crobuzon.

Trenul perpetuu era primărie, biserică şi templu. Era o fortăreaţă. Şuiera în mers, marcându-şi teritoriul presărat cu ţărani, vânători, doctori, învăţători, conductori de tren. Erau cactuşi, mai mulţi masculi şi foarte puţine femele, o mână de vodyanoi, fochişti şi magi cu copiii lor. Cerul era plin cu gargui obraznici. Cel mai bătrân dintre ei uitase deja de Noul Crobuzon; cel mai tânăr nici nu-l văzuse vreodată.

Mai erau şi alte rase, adunate în grupuri mici: deşi ragamoll-ul Noului Crobuzon era limba principală, mai erau şi unii care vorbeau în sisteme tonale ce semănau mai mult a tuse decât a vorbă. Imigranţi în acest ţinut al feroviarilor. Cei tineri erau integri, fireşte, născuţi fără Refaceri, dar majoritatea celor peste patruzeci de ani erau Refăcuţi. Ei fuseseră primii Consilieri. Cei care creaseră Consiliul.

Spectrul drumului de fier urca panta. *Uite, acolo.* Vinişoare în piatră. *Nu aici l-am pierdut pe Marimon? Pe colţul acela de stâncă? A urcat prea repede şi...* Tăcură, respectuoşi, acolo unde geografia le amintea de cei morţi demult.

Cele mai multe animale de pe dealuri fugiseră din calea Consiliului, dar mai erau cele ce zburau şi cele ce alergau peste stânci – creaturi de mărimea urşilor care se căţărau pe pereţi verticali de piatră cu membrele lor adezive, mase tentaculare cu aripi de piele şi picioare de ţap. Cactuşii, pentru că nu aveau carne care să atragă carnivorele, erau cei mai buni paznici.

Unde puteau, se întorceau pe calea Consiliului. Uneori trebuiau să taie cale nouă. Cu prafuri sintetizate în laboratoarele lor, străpungeau substanţa munţilor. Existau pasaje în stâncă şi poduri pe care le construiseră cu ani în urmă şi rămăseseră.

Consilierii se căţărau pe ele ca să le verifice, paşii lor stârneau ecouri de scârţâit de scânduri. Multe se desprinseseră. Lemnul spintecat era putred, mâncat de insecte, acoperit cu grinzi de fier înfipte în dealuri.

Treceau pe şine montate la repezeală, pe şine ce aşteptau să fie curăţate de rugină. Unde ajungeau la pereţi de stâncă, vedeau vechiul drum şerpuind kilometri întregi după ce ieşea dintr-un tunel, nefinisat, dar destul de înalt ca să le permită trecerea. În ani de zile, batalioane de lucrători veniseră, în schimburi, să taie treceri, pentru cazul în care ar fi fost nevoie de o revenire rapidă.

În a treia zi de la sosirea lor, avu loc o târguială. Rătăcitorii apăruseră alergând pe picioarele lor ţepene, fără respect pentru dimensiunile spaţiului, prin iarba care nu se mişca aşa cum ar fi trebuit. Aşternură dinaintea negustorilor Consiliului mărfurile lor oculte: un cheag de peri, mucozităţi şi pietre preţioase, ca o floare de mină.

— Tot felul de ju-ju în asta, îi mormăi Consilierul lui Cutter.

Consiliul de Fier era foarte interesat de magia xeniană.

— Dacă ne puteţi găsi, puteţi face comerţ cu noi.

Grâne, informaţii, carne şi tehnici inginereşti. Mai presus de toate, Consiliul de Fier îşi vindea cunoştinţele în care era expert negustorilor din Frăţie, din Vadaunk, din triburile călătoare.

Parcă nu erau de pe pământul acesta. Nu aveau nicio tangenţă cu realitatea. Cutter era agitat. Ştiuse despre Consiliu toată viaţa. În copilărie era o poveste ciudată, în adolescenţă, o aventură, în tinereţe devenise un soi de problemă politică. Acum se afla aici şi, chiar dacă nu-şi exprimase dezamăgirea, o simţea din plin.

Nu putea pune degetul pe rană. Se înfuria în tăcere văzând că viaţa de aici era comună şi totuşi, când îi privea pe fermieri, pe păstori, pe cei care scriau, se certau sau ajutau copii sau duceau la îndeplinire o mie de sarcini pe care le văzuse toată viaţa, păreau a fi nişte creaturi noi. Nu înţelegea de ce acest om care revopsea trenul făcea ceva ce Cutter mai văzuse până atunci.

Cu excepţia unor sume cu care se întreţinea negoţul la distanţă, nu existau bani. Asta îl mânia oarecum. Nu înţelegea de ce insurecţioniştii voiau să imite fiefurile antice în care lucrătorii nu vedeau monede, ci luau ceea ce căpetenia locală le dădea. Economia lipsită de monedă îl irita ca o obrăznicie. Nu avea nicio

importanţă dacă existau sau nu monede – vopsitul era o mişcare a pensulei, cu bani sau fără.

Îi trebuiră zile întregi ca să înţeleagă că se înşela. Ceva era foarte diferit. Vopseaua era altfel, aratul era altfel, vânătoarea şi cărţile erau altfel. *Sunt altfel de oameni,* gândi el. *Nu sunt asemenea mie.* Cutter era teribil de tulburat.

Preţ de o zi oribilă, aproape că dispreţui ceea ce vedea. Dispreţui faptul că se simţea un intrus. Pentru că nu era destul de ciudat şi pentru că ei erau ciudaţi. Apoi îşi dădu seama că nu era vina Consiliului, ci era, fireşte, a lui.

N-am fost aici când s-au făcut toate astea. Nu s-a făcut aşa cum se făcea de cei vechi; n-am fost născut aici ca cei tineri. Nu eu am făcut locul acesta, deci nici el nu m-a făcut pe mine.

— A trecut mult timp de când n-ai mai venit aici.

Călătorii, Ann-Hari şi ceilalţi din comitetul de conducere petrecură o seară în sala de mese. Judah primi un cilindru cu melodii pe ritm de ciocane povestind călătoria spre vest a Consiliului de Fier, înregistrate pe anticul voxiterator: „Cântece pentru omul cu golemi."

— Am să vă spun nişte poveşti adevărate despre Consiliu, spuse unul când terminară de mâncat. Nu că aţi auzit numai minciuni până acum, dar mai sunt şi alte poveşti. Ar trebui să le ştiţi pe toate.

Se făcuse târziu şi răcoare şi se înveliră în pături în timp ce ascultau.

— N-aţi mai trecut pe aici de multă vreme, spuse el şi le povesti despre pata cacotopică, deşi nu le dădu detalii. Am rămas fără lumini, spuse el şi-atât. Aproape o lună la marginea ţinuturilor nebune.

Le povesti despre cum timp de doi ani au trimis iscoade pe tot cuprinsul ţinutului necartografiat, iscoade care s-au rătăcit sau au murit, dar de la care au învăţat tehnici noi. Consiliul a construit linia mai departe, ajungând în toiul unor războaie. Şi-au dus trenul, fără intenţie, printre creaturi silvice care se luptau şi fuseseră ciuruiţi de săgeţi şi loviţi cu pietre; oameni-animal i-au acuzat de invazie. Trenul renegat dăduse peste ţări despre care abia dacă se auzise: Vadaunk, regatul mercenar; Gharcheltist, acvapolisul. Consilierii de Fier au învăţat limbi noi, feluri de a face comerţ şi politeţuri, cu maximă eficienţă.

— Ţinuturile ni s-au deschis după ce am trecut de cacotopos.

Sărăcia îi mira prea puţin pe crobuzonieni. Simţeau un soi de

milă pentru tinerii care scormoneau prin locuri pe care nu le înţelegeau. Îşi aminteau de vremurile de demult. Când erau surprinşi, clipeau miraţi şi treceau mai departe, bătând cu ciocanele, scuzându-se când îşi dădeau seama că intraseră pe proprietatea cuiva. Fuseseră sacrificii – sever, îngrozitor preţ pe care-l plătiseră atunci când intraseră în necunoscut sau în mâna unui despot, când deranjaseră vreun potentat sau vreo creatură atotputernică.

— Am intrat odată cu Consiliul într-o pădure şi am dat peste un cal de magmă care ne-a luat tot cărbunele. Vă mai amintiţi? Vă mai amintiţi atunci când am pierdut băieţii dinaintea creaturii care lăsa urme de sticlă?

Un peisaj care-i pedepsea pe intruşi. Fuseseră atacaţi de animale, de frig şi de dogoare. Fuseseră înfometaţi, bolnavi de friguri, însetaţi de moarte atunci când pierduseră vagoanele cu apă. Învăţaseră, îşi construiseră calea ferată.

Şi purtaseră războaie, când fuseseră nevoiţi, împotriva triburilor care nu acceptau ofrande ca preţ pentru trecerea lor. Fusese o vreme pe care Consilierii o descriau ruşinaţi drept Idioţenia, când trenul însuşi fusese afectat de un război civil, pornit de la neînţelegeri asupra strategiei şi direcţiei de mers. Generalii din spate şi cei din locomotiva din faţă îşi aruncaseră grenade de-a lungul liniei, o săptămână de gherilă pe acoperişuri, măceluri pe coridoare.

— A fost o iarnă proastă. Eram înfometaţi. Eram proşti.

Nimeni nu ridică privirea din pământ pe durata acestei poveşti.

Dar, în sfârşit, au dat de câmpie. Au făcut hărţi şi au căzut la pace cu vecinii pe care i-au găsit.

— Avem mai multe hărţi decât Biblioteca Noului Crobuzon.

Trenul a continuat să meargă. În sfârşit, la capătul vestului, iscoadele lor au dat peste mare.

— Trenul e puterea noastră. Trebuie să-l păstrăm puternic.

Nu puteau opri trenul. Ar fi fost o trădare. Ştiau – ştiau dintotdeauna – că nici atunci când vor găsi locul în care să se poată opri, acolo unde ţinutul avea să fie primitor, nici atunci nu aveau să lase trenul să încremenească. Îl adorau într-un fel profan. Îl remodelaseră, îl făcuseră monstruos, îi întreţinuseră motoarele, le făcuseră apte să se alimenteze cu orice materie inflamabilă. Construiseră o viaţă.

Ani. Ridicând structuri pe măsură ce aveau nevoie de ele.

Oraşul crescuse. Iar nomazi şi aventurieri din toate rasele veniseră să se alăture renegopolisului. Consiliului de Fier.

Oraşul şi guvernul lui erau una. Delegaţii săi, comitetele erau votate de circumscripţii formate după meserie, vârstă şi alţi factori. Se duceau discuţii violente, existau metode de convingere nu întotdeauna admirabile, o suburbie a democraţiei, a patronajului şi a carismei. Unii erau adepţii mişcării; alţii spuneau că roţile trebuie să se oprească. Apăruseră secte în interiorul facţiunilor din primii ani, care se luptau asupra metodelor industriale şi agricole. Continuaseră să construiască o viaţă, delegând, fiind delegaţi, certându-se, votând, neînţelegându-se şi punând osul la treabă.

— Înainte de asta, am fost un ungător, spuse povestitorul. Eu ungeam roţile.

— Ştiţi de ce sunt aici, spuse Judah. Acum e timpul să luaţi o hotărâre. E timpul să plecaţi. Să vă mişcaţi din nou.

19

Prin ţinuturile ciudate prin care trecuseră, dăduseră peste tot felul de civilizaţii. Consiliul de Fier, dând năvală cu capul înainte asupra propriei sale istorii, trecea prin ruine.

Aici fusese poate un templu, un oraş de temple. Aşternură linii la umbra unui ziggurat spart, ca un vulcan, şi aburul locomotivelor se ridică deasupra junglei. Trecură printre zei de marmură crăpată acoperiţi cu rădăcini. Consiliul de Fier făcu să tremure locuinţa morţilor cu lovituri de ciocan. Cutremurară basoreliefurile bătăliilor divine. Consiliul de Fier tăie prin oraşul invadat de ierburi, printre turnuri ajunse mormane de dărâmături.

— Cunosc un om de multă vreme, spuse Judah comitetului. Am fost parteneri. A fost un reprezentant al guvernului pentru o vreme, lucrează acum pentru un mare concern, dar tot al nostru rămâne. Eu şi cu el avem amintiri vechi şi uneori are nevoie de golemi pentru lucrul lui. Şi când vine la mine pentru asta, stăm de vorbă.

Judah îi spusese lui Cutter despre aceste conversaţii stranii, despre Pennyhaugh care se răstea la Judah, care îi devenise duşman, dar cu care mai stătea încă la băut. Fără să dezbată,

doar ca să joace teatru.

— Îl mai văd doar pentru că-mi dă informaţii, iar eu pot duce aceste informaţii la Caucus, spuse Judah. Şi nu ştiu... nu cred că e atât de prost încât să-şi scape gura. E un fel de *cadou* al lui.

Comitetul asculta. Erau cei de vârsta a doua şi Refăcuţii care-şi mai aminteau de Noul Crobuzon, femei care fuseseră odată târfe de şantier: dar mai mult de jumătate dintre delegaţi erau tineri, fuseseră copii sau nici nu fuseseră născuţi pe vremea când se înfiinţase Consiliul. Îl priveau pe Judah vorbind.

— Întotdeauna există zvonuri. L-am întrebat ca unul care se pricepe, aşa că ştie ce răspunsuri mi-a dat. Mi-a spus ce se petrece. Ştiţi că suntem în război cu ţinutul Tesh.

Ei nu cunoşteau detaliile, dar un război atât de mare făcuse Bas-Lagul să se cutremure şi unele poveşti au ajuns şi la Consiliul de Fier odată cu aventurierii.

— Se măcelăresc în Strâmtorile Apei de Foc: le numesc acum Strâmtorile Sangvine. Au înfrânt vraja talasomahă a magocraţiei şi navele au pătruns dincolo, de-a lungul coastei. Mii de kilometri. Dar o altă expediţie a plecat acum câteva săptămâni. Pe sub corăbii. Ictineoşi. Poate conduşi de măcinători, nu ştiu. Dar sunt pe drum încoace. O să dureze ceva timp, dar vor ajunge curând. Poate chiar au şi dat de ţărm. Nu v-au uitat niciodată în oraş. N-au uitat Consiliul de Fier. Trăiască. Lumea şopteşte. Numele vostru e pe ziduri. Parlamentul nu v-a iertat niciodată, nu a uitat ce aţi făcut. Şi acum ştie unde vă aflaţi.

Aşteptă ca starea lor de alarmă să se mai potolească.

— Nu puteţi să vă ascundeţi la nesfârşit. Ştiţi asta. Nu ştiu de unde au aflat. La naiba, au trecut mai mult de douăzeci de ani, poate fi oricine. Un călător spune o poveste altuia care o duce mai departe; poate fi unul dintre voi care încerca să ajungă înapoi în Noul Crobuzon şi care a fost prins şi interogat. Poate fi un spion.

Vorbi peste vacarmul care se stârni.

— Viziuni la distanţă. Nu ştiu. Chestia este că *ei ştiu unde vă aflaţi.* V-au găsit. Nici măcar nu ştiu de cât timp ştiu asta. Dar *ei* nu au trecut niciodată cu un detaşament prin pata cacotopică sau prin Preeria Galaggi sau prin păduri – *noi* l-am avut pe Qurabin de-am reuşit.

Dar n-am reuşit din prima, Judah, gândi Cutter. *Ce ai de gând să faci?*

— Toate astea s-au schimbat însă din pricina războiului. Din

pricină că Strâmtorile Apei de Foc s-au deschis. Vor veni *din partea cealaltă,* pe mare. Vor încerca să treacă de Tesh, pe lângă Maru'ahm şi vor ajunge la marginea câmpiei. Nu vor tăbărî pe voi dinspre est, ci dinspre *vest.* Până acum nu aveau cum s-o facă. Surori, Consilieri, camarazi. Sunteţi pe cale să fiţi atacaţi. Şi nu veţi avea parte de milă din partea lor. Vin să vă distrugă. Nu vă pot permite să continuaţi aşa. Voi *aţi scăpat.* Şi, surori dragi… acum au nevoie mai mult ca niciodată să termine afacerea asta.

Lui Judah îi trebui mult să-i facă pe Consilieri să înţeleagă haosul din Noul Crobuzon. Cei mai bătrâni îşi aminteau de grevele lor şi de luptele cu care au culminat, dar Noul Crobuzon era el însuşi o amintire veche aflată la mii de kilometri distanţă. Judah încercă să-i facă să conştientizeze necazul.

— Se petrece ceva, spuse el. Trebuie să vă înfrângă. Ca să poată spune cetăţenilor, *Vedeţi ce am făcut. Vedeţi ce le facem celor care se revoltă. Vedeţi ce-am făcut Consiliului vostru.* Vin să vă distrugă. E timpul să plecaţi, să vă refaceţi linia. Trebuie să plecaţi. Puteţi pleca spre nord – nu ştiu. Să porniţi spre tundră. Un tren de gheaţă cu un popor de urşi. Până la Ghearele Reci. Nu ştiu. Să vă ascundeţi din nou. Dar trebuie să plecaţi. Pentru că v-au găsit, pentru că vin spre voi şi nu se vor opri până ce nu veţi dispărea.

Da, se pot ascunde, spuse Drogon la urechea lui Cutter, brusc şi insistent. *Sau mai e o posibilitate. S-ar putea întoarce. Spune-le că trebuie să se întoarcă. Spune-le.*

Nu a şoptit asta ca o poruncă, dar a spus-o atât de apăsat, cu asemenea fervoare, încât Cutter îl ascultă.

Zile întregi, Consiliul fu atât de uluit încât nu reuşi să facă niciun plan. Nu avea niciun sentimentalism faţă de oraşul lor sedentar. Insistaseră întotdeauna că trenul era locul în care locuiau, celelalte clădiri erau anexe, vagoane fără roţi. Dar resursele pe care le acumulaseră de-a lungul anilor, strânse cu greu, aveau să le lipsească.

— Ar trebui să stăm. Putem ţine piept oricărei forţe care vine, declarară Consilierii tineri, iar părinţii lor, Refăcuţii, se chinuiră să le spună copiilor lor ce însemna Noul Crobuzon.

— Nu sunt o bandă de rătăcitori, spuseră ei. Nu sunt hoţi de cai. Sunt altceva. Ascultaţi-l pe Low.

— Da, dar acum avem tehnici despre care, fără nicio lipsă de respect pentru domnul Low, el nu are niciun habar. Magia lichenilor, cirriomanţia – ştiţi despre astea?

Taumaturgie învăţată de la băştinaşi. Părinţii lor clătinară din cap.

— E vorba de Noul Crobuzon. Terminaţi cu astea. Nu e aşa.

Judah despachetă oglinda cu montură pe care Cutter i-o adusese.

— Asta e numai una, spuse el. Cealaltă s-a spart şi fără ea arma nu e funcţională. Şi chiar dacă am fi avut alta, tot n-ar fi fost de ajuns. Trebuie să plecaţi.

Trimiseră garguii cei mai isteţi să cerceteze coasta de la sute de kilometri. Trecu o săptămână.

— Nu am găsit nimic, spuse primul când se întoarse, iar Judah se înfurie.

— Vă spun eu că vin, spuse el.

Refuza să dea sfaturi precise. Drogon, totuşi, devenise maniac în dorinţa lui de a face Consiliul să se întoarcă. Tot repeta Consilierilor că datoria lor era să se întoarcă. Avea o fervoare stranie.

Cutter se duse la dans. Nepriceperea lor îl calma, tinerii beţi se chinuiau să danseze valsuri ţărăneşti.

Schimbă mai mulţi parteneri, bău şi mâncă din fructele lor drogate. Plecă cu un tânăr solid pe care reuşi să pună mâna şi i-o făcu cu mâna şi chiar îl sărută atât de mult de parcă s-ar fi jucat, de parcă nu ar fi făcut sex, ci trânte. După aceea, se şterse pe mână şi descoperi că tânărul vorbea mult despre ceea ce ar fi trebuit Consiliul să facă.

— Toată lumea ştie că o să plecăm, spuse el. Ce, să nu-l luăm în seamă pe Judah Low? Unii zic într-un fel, alţii altfel, nimeni nu e sigur în ce direcţie s-o luăm, dar eu şi alţii, tot mai mulţi, avem un alt plan. Ne-am gândit. Să nu mergem spre nord sau sud, noi zicem să mergem spre *est.* Să ne întoarcem pe calea veche. Eu zic că e timpul să ne întoarcem acasă. Înapoi în Noul Crobuzon.

Nu era opera lui Drogon, Cutter îşi dădea seama de asta. Era dorinţa localnicilor.

— Cred că vine ceva, spuse Qurabin, o voce fără trup.

Drogon spuse, *„Ei ştiu că se apropie. Şi tot mai mulţi vor să se îndrepte spre Noul Crobuzon.”*

— Nu, spuse Judah.

Cutter văzu multe sentimente amestecate în el: mândrie, teamă şi furie, exasperare, confuzie.

— Nu, sunt nebuni. Vor muri. Dacă nu pot ţine piept unui singur batalion al Noului Crobuzon, cum vor ţine piept întregului oraş? Nu e firesc să fugă de miliţie spre miliţie. Nu se pot întoarce.

„Nu e ceea ce intenţionează ei să facă. Tu i-ai pus pe jar, nu? Cu toate discuţiile despre ceea ce se petrece. Ei cred că pot înclina balanţa, Judah. Şi s-ar putea să aibă dreptate. Ei vor să se întoarcă în lume, aruncând cu petale în faţa lor pe şine. Vor să se întoarcă acasă într-un oraş nou.”

— Nu, spuse Judah, dar Cutter văzu entuziasmul din ochii lui Pomeroy şi ai lui Elsie.

Şi el simţea ceva asemănător, cu tot sarcasmul şi reţinerea lui.

Se ceru întoarcerea.

— E o problemă de viteză, spuse o bătrână Refăcută. Când am venit aici, am pus deoparte şine de rezervă, ca atunci când va trebui să scăpăm să le avem la dispoziţie. Ei bine, suntem atacaţi şi sunt mulţi kilometri de aici până în locul în care să fim în siguranţă, avem nevoie de viteză. Şinele de rezervă ne aşteaptă. Un kilometru aici, unul colo. Am fi proşti să nu le utilizăm.

Se pretindea pragmatică.

Judah nu era de acord, dar era mândru de dorinţa Consiliului de a se întoarce, de a face ceva acum pentru Noul Crobuzon. Dorea să-i facă să se răzgândească din teamă, dar, în acelaşi timp, ar fi vrut ca ei să continue să scrie istoria.

— Nu ştiţi, spuse el foarte blând. Nu ştiţi ce va fi, ce se va întâmpla acolo. Avem nevoie ca voi să supravieţuiţi. E mai important decât orice. Am făcut-o pe bardul pentru voi şi de aceea trebuie să supravieţuiţi.

— Mă iertaţi, domnule Low, cu tot respectul, nu e vorba despre ce nevoi aveţi voi, ci despre nevoile noastre. Nu-i putem opri pe nenorociţi din drum şi dacă tot trebuie să fugim, măcar să realizăm ceva cu asta. Să dăm de ştire Noului Crobuzon. Să le spunem că ne întoarcem acasă.

Vorbise un tânăr născut la cinci ani după apariţia Consiliului, crescut pe drum.

Ann-Hari se ridică. Începu să declame.

— *Nu sunt născută în Noul Crobuzon,* le spuse ea şi îşi dezvălui originea cu oratorie brută. N-am ştiut niciodată că pot

avea o ţară; Consiliul de Fier e ţara mea, de ce să-mi pese de Noul Crobuzon? Dar Consiliul de Fier este un copil nerecunoscător şi întotdeauna am iubit astfel de copii. Noul Crobuzon nu merită gratitudinea noastră – am fost acolo şi ştiu – iar noi suntem copilul care s-a eliberat singur. Nimeni altcineva nu a mai făcut-o. Acum, cu toţii sunt copii nerecunoscători şi îi putem ajuta.

Cutter avu impresia că partizanii lui Judah eliberaseră Consiliul de Fier, îl decuplaseră de la reţinerile sale, porniseră pe o tendinţă de mult iminentă. Indiferent de motivele pe care le invocaseră, Consilierii care voiau să se întoarcă erau mânaţi de o dorinţă veche. Erau avizi de insurgenţa pe care o descria Judah.

Cutter nu putea să pună în cuvinte această senzaţie. Ajunseseră până aici cu atâta efort ca să avertizeze Consiliul să fugă; cum să dea el piept cu oraşul?

Chiar dacă nu o putea exprima, Cutter simţea logica întoarcerii. O simţea tot mai mult pe măsură ce Ann-Hari vorbea, şi nu era singurul.

Consilierii o aclamară şi îi scandară numele, apoi strigară: „Noul Crobuzon."

Elsie şi Pomeroy erau în al nouălea cer. Nu se aşteptaseră la asta. Qurabin scoase un sunet de satisfacţie, nu sprijinea Noul Crobuzon tot aşa cum nu-i sprijinea pe cei din Tesh care trădaseră mânăstirea; era impresionat de Consilieri şi de dorinţa lor. Qurabin era bucuros să participe la evenimente, oricare ar fi fost ele. Drogon era încântat. Judah era tăcut, mândru şi înspăimântat.

Cutter văzu teama lui Judah. *Simţi nevoia să fii o legendă, nu-i aşa?* gândi el. *Asta te tulbură, amintirea asta. Îţi place şi ai aşteptat asta, dar vrei să o faci în siguranţă. Să construieşti un vis.* Judah ar fi făcut orice pentru Consiliu, absolut orice. Cutter vedea asta. Dragostea lui Judah pentru el era totală.

Dărâmară orăşelul, demolară casele de chirpici, le făcură praf. Adunară toată recolta. Mulţi dintre Consilieri erau revoltaţi.

Trenul perpetuu, cu toate vagoanele noi încropite din materialele locului, nu putea duce toţi Consilierii. Erau sute care aveau să devină din nou auxiliari, urmând pe jos trenul ca nişte nomazi. Câţiva nici nu voiau să plece. Unii au luat drumul dealurilor sau insistară să rămână ca fermieri pe loc, înconjuraţi

de rămăşiţele căii ferate dezmembrate.

— Veţi muri atunci când vor veni, le spuse Judah.

Iar ei răspunseră cu pufnituri şi bravadă. Nu aveau să poată face nimic atunci când miliţienii crobuzonieni aveau să apară, echipe puternice şi bine înarmate, pregătite să dea piept cu prada şi găsind în schimb cincizeci de fermieri bătrâni. Cutter îi privi, ştiind că erau practic morţi. *Poate că vă vor ucide iute.*

Cutter nu ştia dacă Ann-Hari şi Judah erau amanţi, dar se iubeau simplu şi profund. El era gelos, fireşte, dar nu mai mult decât ceilalţi pe care-i iubea Judah. Cutter se obişnuise cu situaţia.

Judah fusese cu Ann-Hari în noaptea de dinaintea plecării din sanctuarul câmpenesc al Consiliului de Fier. Cutter era singur, amintindu-şi de noaptea în care avusese aventura cu tânărul cel solid.

A doua zi se adunară: Cutter se afla la periferia târguşorului, unde iarba fusese strivită de fermieri şi de tren. Pomeroy se juca cu arma, secerând firele de iarbă, iar Elsie îşi ţinea bărbatul de după talie. Drogon, cu pălăria lui cu boruri largi, îi convinsese pe crescătorii de cai ai Consiliului de Fier să-i dea un armăsar şi acum îl călărea, mormăind ceva, iar Cutter nu ştia cu cine vorbeşte. Iarba flutură în drumul lui Qurabin, drum secret, dezvăluit de zeul lui ciudat, iar în faţă, braţ la braţ, păşeau Ann-Hari şi Judah Low, stârnind curiozitatea insectelor matinale.

În spatele lor venea Consiliul de Fier. Aveau să intre curând în rutină, să aştearnă linii, să spargă piatră şi să găsească drum nou prin câmpie, dar pentru moment nu făceau decât să meargă înainte. Elipsa de cale ferată se desfăcea, Consilierii deveniseră iarăşi muncitori ai căii ferate. Cercetaşi şi sacagii, vânători şi terasatori, dar mai ales asamblori de linii, care desfăceau spira din jurul oraşului şi o îndreptau din nou, pe terenul ce mai purta încă urmele slabe ale sosirii lor.

De departe, dinspre vest, veneau miliţienii cu gânduri de pradă, soldaţi obsedaţi să-i ucidă. Consiliul de Fier se scutură şi plecă, spre est, spre Noul Crobuzon, spre casă.

Aşa trebuia să fie.

— Uite. Asta e. Marginea. Marginea petei cacotopice.

Partea a Şasea
Cursa Caucus

20

MONSTRUOSUL FĂRĂ – ŞI CU. DUŞMANII GEMENI AI NOULUI CROBUZON: PRIVITORUL ŞI TRĂDĂTORUL. NOAPTEA RUŞINII.

Ziarele declamau. Îşi anunţau cu caractere deosebit de mari condamnarea lor pentru Revoltele Ochiului din Cer. Afişau heliotipii cu morţii baricadaţi în magazine şi sufocaţi de fum, zdrobiţi în căderea de la ferestre, împuşcaţi.

În taverna Iubita Băcanului, în prima zi de Lanţuri de după evenimente, Ori se aşteptase ca întâlnirea *Agitatorilor Renegaţi* să fie foarte aglomerată, dar nu venise nimeni. Se întoarse în seara următoare, apoi în cealaltă, căutând vreun chip cunoscut. În sfârşit, în ziua de Prafuri, o văzu pe cusătoreasă, adunând bani, şoptind ceva la urechea crâşmarului.

— Jack, spuse Ori.

Ea se întoarse, bănuitoare, şi expresia i se schimbă doar puţin atunci când îl văzu.

— Jack, spuse ea. Trebuie să mă grăbesc. Trebuie să plec. Bine, atunci bem un pahar.

Femeia arătă spre modelele de pe haina lui.

— Spirale, nu? Le văd acum peste tot. Au ajuns de pe ziduri pe haine. Le poartă cactuşii, Novatorii, radicalii. Ce înseamnă?

— O legătură, spuse el atent. Cu Jack Juma-de-Rugăciune. Îl cunosc pe omul care a declanşat moda asta.

— Cred că am auzit de el…

— E un prieten de-al meu. Îl cunosc bine.

Se lăsă tăcerea. Băură.

— Îmi lipsesc întâlnirile.

— Nu se mai fac. Ai înnebunit, Ori… Jack?

Era îngrozită.

— Îmi pare rău, Jack, spuse ea, chiar că-mi pare rău. Curdin mi-a spus numele tău. Şi unde locuieşti. N-ar fi trebuit, dar îşi dorea mult ca eu să te conving să te întorci la *AR.* N-am mai spus nimănui.

El îşi ascunse şocul şi clătină din cap.

— Întâlnirile? spuse el, iar femeia îşi uită repede stânjeneala.

— De ce să mai ţinem întâlniri? spuse ea. Când deja evenimentele se petrec.

Ori încuviinţă, iar ea scoase aproape un oftat.

— Jack, Jack… pe toţi sfinţii. Ce-ai făcut până acum? N-ai fost pe-aici?

— La naiba, fireşte că am fost. Am fost în Cartierul Pârâului, spuse el, apoi îşi cobori glasul. Ce e Grupul Mixt al Militanţilor? Am încercat să-i apăr pe kheprii aceia nenorociţi pe care *comunalitatea* voastră fără creier încerca să-i măcelărească.

— Grupul Mixt? Ei bine, dacă ai fi fost un xenian şi nu i-ai fi avut decât pe nenorociţii din Tendinţa Diversităţii, nu te-ai fi înrolat în ceva? Să nu îndrăzneşti. Să nu îndrăzneşti să-ţi baţi joc de lume. Ştii că toţi jegoşii se duc la Condeie. Până şi prietenul tău Petron ştie asta – nu te uita aşa la mine, Jack, toată lumea îi ştie numele, e dintre Flexibili. Nu sunt sigur de toate nebuniile Novatorilor, cu costumaţiile lor animale şi jocurile lor sângeroase, dar am încredere în ei. Nu ştiu dacă am atâta încredere în tine, Jack, iar ăsta e un lucru trist, pentru că nu cred că avem păreri diferite. Ştiu asta. Dar nu am încredere în judecata ta. Cred că te prosteşti, Jack.

Ori nu era nici măcar revoltat. Se obişnuise cu aroganţa *Agitatorilor.* O privi cu o plictiseală rece şi, da, cu un reziduu de respect pe care-l moştenise de la Curdin.

— Cât timp vă jucaţi de-a profeţii, Jack, spuse el, staţi cu ochii deschişi. Când am să fac eu o mişcare… o să ştiţi. Avem planuri.

— Se spune că se întoarce Consiliul de Fier.

Chipul femeii se umplu de bucurie.

— Se întoarce.

Toate lucrurile pe care Ori le putea spune erau evidente. Nu voia să o insulte, aşa că se gândi la altceva să-i spună, fără să reuşească.

— E o poveste de adormit copiii, spuse el.

— Nu e.

— O fabulă. Nu există niciun Consiliu de Fier.

— Asta vor ei să credem. Dacă nu există niciun Consiliu de Fier, înseamnă că niciodată nu am preluat puterea. Dar dacă există, şi îţi spun eu că există, am reuşit o dată şi putem reuşi din nou.

— Sfinte GurăMultă, ascultă puţin ce spui…

— Vrei să zici că nu ai văzut niciodată heliotipiile? Ce crezi că era acolo? Crezi că au construit un tren întreg indivizii aceia, femei, târfe? Copii pe acoperişul vagoanelor?

— S-a întâmplat ceva, fireşte, dar au fost înfrânţi. A fost o grevă şi atât. Au murit demult…

Ea râse.

— Nu ai de unde să ştii asta. I-au vrut morţi şi îi vor şi acum, dar ei se întorc. Cineva din Caucus a plecat spre ei. Avem un mesaj. De ce să fi plecat dacă nu să le spună să vină înapoi?

— N-ai văzut desenele de pe pereţi? spuse ea. De peste tot. Pe lângă spiralele pe care le porţi. *CF, Tu.* Consiliul de Fier, Tu. Se întoarce şi simplul fapt e o inspiraţie pentru toţi. Lumea îi vrea înapoi, crede în ei, Jack.

— Ceea ce nu ştii, spuse ea fără să mai pară furioasă, e că noi deja aranjăm lucrurile. Dacă ai putea să-i auzi pe cei din Caucus.

Sorbi din paharul ei. Îl privi cu un soi de provocare. *E vârâtă până la gât în Caucus.* Cabala insurecţioniştilor, pactul facţiunilor şi al celor independenţi.

— Sunt inşi în Parlament care încearcă să mai îndulcească lucrurile. Nu pot recunoaşte asta, dar există fabrici unde *noi* hotărâm dacă lumea se duce la lucru sau nu. Vor să negociem. Parlamentul nu mai e singurul factor de decizie din Noul Crobuzon. Există acum două puteri.

Cusătoreasa întinse mâna peste masă.

— Madeleina, spuse ea intenţionat. Di Farja.

El îi strânse mâna, mişcat de încrederea ei.

— Ori, spuse el, de parcă ea n-ar fi ştiut.

— Să-ţi spun ceva, Ori. Suntem într-o cursă. Caucus s-a angrenat într-o cursă pentru a pregăti lucrurile. Va mai dura săptămâni sau luni. Şi nu ne fâţâim pur şi simplu, avem un ţel. Nu suntem proşti. E o cursă pentru a construi ceea ce trebuie, pentru a scăpa de lanţul – privi împrejur – lanţul de *comandă,* de comunicaţii. Noaptea trecută a fost începutul. Războiul e pe cale să fie pierdut. Mutilaţii umplu străzile. Dacă Tesh e capabil să trimită… chestia aceea, iscoada aceea aeriană, ce altceva mai poate face? Timp… nu prea avem timp. Iar Consiliul de Fier se apropie. Când o să afle lumea, o să izbucnească.

Poate că suntem în aceeaşi oală, gândi Ori cu o stare de jale care-l tulbură. *Poate că această cursă Caucus e şi cursa noastră…*

— Suntem cu toţii în această cursă, spuse el.

— Da, numai că unii dintre noi aleargă în direcţia greşită.

Se gândi atunci cum avea să fie. Se gândi la momentul în care deposedaţii, sărăntocii, *comunalitatea* ei, va afla că *Primarul,* şeful partidului Soarele Mare, arbitrul Noului Crobuzon, a dispărut. Cum avea să fie.

— Vrei să vorbim despre inspiraţie? spuse el.

Ori era din nou furios pe obsesia ei.

— Îţi dau eu inspiraţie, spuse el. Ai să-mi mulţumeşti, Jack. Ce facem noi, ce facem *noi...* trebuie să *trezim* lumea.

— E deja trează, Jack. Asta nu vezi tu.

El dădu din cap.

Bertold Sulion, membru al Gărzii Clypeane, îşi pierduse devotamentul faţă de Noul Crobuzon, de Primar, de legea pentru care a depus jurământul. Baron le spuse asta.

— S-a terminat, spuse el. Nu prea are lumea încredere în tine când eşti un Clypean. Jurământul pe care-l depun spune totul: *Văd şi aud numai ceea ce Primarul şi comandanţii mei îmi permit.* Bertold nu ştie multe. Dar ştie că războiul e pierdut. Şi a văzut târgurile încheiate în timp ce aceia cu care s-a antrenat au plecat la luptă şi au murit. S-a împuţit treaba. Şi-a pierdut loialitatea, nu a mai rămas nimic din ea.

— Asta e, spuse el, vorbind cu grijă. O ai în sânge.

Îşi bătu sternul cu palma.

— Şi când se îmbolnăveşte, când se infectează, scapi de ea şi o înlocuieşti cu altceva sau nu o mai înlocuieşti cu nimic.

— Sulion nu mai are nimic în el. Vrea să o şteargă şi pentru asta cere o mulţime de bani, dar nu pentru bani o face. Vrea să trădeze pentru că are chef să trădeze. Vrea să-l ajutăm să se facă rău. Chiar dacă e conştient de asta sau nu.

Nu erau în Cartierul Infam. *Iată cheile tale,* spunea bileţelul prins de perete cu o pioneză cu două coarne. *Avem un nou loc de întâlnire.* O adresă. Ori citise biletul cu Enoch şi se uitaseră unul la altul. Enoch era prost, dar de data asta Ori era la fel de nedumerit ca şi el.

— Dealul Drapelului?

La marginea oraşului, la capătul Liniei Capului ce se desfăşura spre nord din Staţia Pierzaniei, Dealul Drapelului era locul unde trăiau bancherii şi industriaşii, oficialităţile, cei mai bogaţi artişti. Era un peisaj cu bulevarde largi şi case somptuoase împrăştiate

de-a lungul străzii, cu spatele la grădini comune. Erau copaci în floare şi bananieri care îşi răspândeau rădăcinile şi le împingeau prin pavajul negru.

În Dealul Drapelului se afla o cocioabă veche, un fel de abces: o ciudăţenie a planificării oraşului. Cu două secole în urmă, Primarul Tremulo Reformatorul ordonase să se construiască nişte străzi cu case modeste pe pantele dealului, astfel ca eroii din Războiul Piraţilor să fie răsplătiţi de către cei pe care-i apăraseră. Bogătaşii din Dealul Drapelului nu-i primiseră bine pe nou-veniţi, iar planul Primarului Tremulo de „amestec social” fusese făcut de râs. Fără bani, ceea ce fusese construit drept modest deveni cocioabă. Zidurile şi acoperişurile deveniră ruine. Mica comunitate săracă din Dealul Drapelului venea şi pleca cu trenul, în vreme ce bogătaşii dispreţuiau calea ferată şi foloseau mijloace personale de transport. Aşteptară ca acest conflict să atingă masa critică. Reuşise asta în urmă cu cincisprezece ani.

Sărăntocii fuseseră scoşi din casele lor ce se dărâmau, cazaţi în blocuri de beton cu zece sau cincisprezece etaje din Pârloaga Ecoului şi Fundătura Aspicului. Atunci, foştii lor vecini se mutară în colibele părăsite şi banii începură să curgă. Unele clădiri fuseseră transformate în case pentru cei proaspăt îmbogăţiţi, lipite câte două sau trei laolaltă: traiul în „cabanele” reconfigurate deveni o modă. Dar câteva străzi din inima districtului sărac al Dealului Drapelului au rămas, captive în arhitectura din jur, transformându-se într-un muzeu al mizeriei.

Aici au ajuns Ori şi Enoch. Se spălară, se îmbrăcară cu hainele cele mai bune. Ori nu mai fusese pe această stradă memorială a sărăciei. Nu exista mizerie, fireşte, nu mirosea urât, locul nu era mai vechi de zece ani. Dar ferestrele erau încă sparte (cioburile erau prinse cu legături subtile pentru a împiedica alte pagube), pereţii erau încă umezi şi decoloraţi (susţinuţi acolo unde se prăbuşeau prin metode taumaturgice).

Casele erau marcate. Plăcile de alamă de la uşi povesteau istoria cocioabei şi despre condiţiile în care trăiseră locuitorii ei. AICI, citi Ori, SE POT VEDEA URME ALE INCENDIILOR ŞI ALE CONFLAGRAŢIILOR ACCIDENTALE CARE S-AU PETRECUT PE STRĂZI, FORŢÂND LOCALNICII SĂ ÎNDURE O VIAŢĂ PRIMEJDIOASĂ. Casa era afumată şi carbonizată. Învelişul ei carbonizat fusese acoperit cu un lac mat.

Se putea intra în camerele din faţă şi în anexe. O FAMILIE CU ŞASE SAU OPT PERSOANE SE PUTEA ÎNGHESUI ÎN ACESTE

CONDIŢII ÎNGROZITOARE. Resturile vieţii de mahala fuseseră păstrate, sterilizate şi şterse de praf în aşteptarea vizitatorilor. PARE DE NECREZUT CĂ ÎN TIMPURILE NOASTRE SE MAI POT GĂSI ASTFEL DE LOCURI.

Casa spre care fuseseră dirijaţi avea arhitectura clasică a Dealului Drapelului: mare, frumoasă, cu mozaicuri cu pietre mari. Ori se întrebă dacă nu cumva se înşelase asupra adresei, dar cheile lor funcţionau. Enoch se încruntă.

— Eu am mai fost pe-aici, spuse el.

Era goală. Era o casă fictivă. Încăperile ei erau lipsite de culoare, ca şi perdelele. Mirarea lui Enoch referitoare la casă şi grădină îl plictisea pe Ori.

Pe străzile de pe Dealul Drapelului treceau bărbaţi cu haine făcute de comandă şi femei cu eşarfe. Majoritatea era oameni, dar nu toţi. Erau pe aici şi canale, o comunitate de vodyanoi bogaţi care treceau cu mersul lor săltat, îmbrăcaţi cu imitaţiile lor de costume anti-acvatice, mestecând ţigări de foi pe care oamenii le fumau. Mai trecea din când în când câte un cactus, vreunul dintre cei puţini care aveau succes. Existau şi roboţi aici, siluete cu aburi care îi dădeau lui Ori nostalgia copilăriei, a vremurilor când se găseau peste tot. Locuitorii Dealului Drapelului erau destul de bogaţi ca să-şi permită licenţe, să treacă de testele serioase la care erau supuse maşinăriile după Războiul Maşinăriilor. Însă majoritatea deţineau golemi.

Aceştia mergeau cu o grijă inumană, cu priviri goale, lut sau piatră sau lemn sau cabluri, simulând trupuri de femei sau bărbaţi. Duceau bagaje, îşi cărau stăpânii, privind dintr-o parte în alta imitând mişcarea oamenilor, de parcă ar fi putut vedea prin ochii lor fără rost, de parcă n-ar fi urmat fără gândire instrucţiunile primite.

Când sosiră şi ceilalţi adepţi ai lui Toro, cu toţii întrebară acelaşi lucru:

— Ce facem noi aici?

Baron veni îmbrăcat la fel de ochios ca localnicii. Purta haine de lână, de mătase şi bumbac. Rămaseră cu gura căscată.

— Da, spuse el.

Bărbierit, curat, fumând un trabuc.

— Voi sunteţi de-acum înainte personalul meu. Aţi face bine să vă obişnuiţi cu asta.

Se aşeză cu spatele la zid în încăperea cea mare şi goală şi le

povesti despre Bertold Sulion.

Toro era cu ei. Ori îşi dădu seama de asta. Nu ştia de cât timp stătea acolo silueta ciudată cu coarne lucind uleios. Era seară.

— De ce ne aflăm aici, Taurule? spuse el. Unde e Ulliam?

— Ulliam nu poate veni des. Refăcuţii sunt rari pe străzile astea. Sunteţi aici pentru că v-am spus eu să veniţi. Gura închisă şi aflaţi motivul. Vă dau bani. Primiţi haine. Sunteţi de acum înainte servitori. Pentru oricine vă vede, sunteţi majordomi, administratori, femei de serviciu. Să fiţi curaţi. Să vă obişnuiţi cu postul.

— A fost compromis locul nostru din Cartierul Infam? spuse Ruby.

Toro nu se aşeză, dar lăsă impresia că se sprijină, că se odihneşte pe nimic. Ori îi simţea vraja care i se scurgea din coarne.

— Ştii ce scop avem. Ştiţi ce dorim, pentru ce ne adunăm.

Tonul profund nenatural al lui Toro era un şoc constant, o descărcare statică.

— Şeful mare e în Parlament. Pe Insula Despicăturii. În mijlocul râului. Miliţia vodyanoi e în apă, paznici cactus, ofiţeri în fiecare încăpere. Taumaturgi, cei mai buni din oraş, montând capcane, piedici de toate felurile. Nu putem intra în Parlament.

Apoi este Ţepuşa şi Staţia Pierzaniei. Ştiţi-voi-cine a petrecut o mulţime de timp în Ţepuşă. Comandând miliţia. Sau în Staţie. În aripa ambasadelor, în turnul mare.

Staţia era mai mult decât un nod de cale ferată pentru trenurile din Noul Crobuzon. Era un oraş tridimensional încastrat în cărămidă. Vastitatea arhitecturii sale nebuneşti nu asculta de nicio regulă în afară de cele fizice.

— Când ţinta noastră se va afla acolo, nu vom avea de-a face numai cu cei ai Pierzaniei.

Nu că aceştia ar fi uşor de înfrânt. Submiliţia alocată care primise ordin să apere staţia era bine înarmată şi antrenată.

— Oriunde merge Şeful, merge şi Garda Clypeană. Ei sunt grija noastră cea mai mare.

— Ce ziceţi de oraş? Când aţi văzut voi ultima oară un discurs al partidului Soarele Mare? Sunt prea speriaţi, prea ocupaţi să facă o pace secretă cu Tesh. Aşa că avem nevoie de o altă strategie.

Se lăsă o lungă tăcere.

— Ştiţi-voi-cine e foarte apropiat, intim cu un anume magistrat. Magistratul Legus. Se întâlnesc în fiecare săptămână. Sunt tot felul de zvonuri pe care poţi să le afli dacă vorbeşti cu cine trebuie. La casa particulară a lui Legus. Unde trăieşte ca cetăţean, unde-şi scoate masca. Discută în particular. Uneori nu se despart decât dimineaţa.

— Se întâmplă în fiecare săptămână, uneori de două ori. La casa magistratului. Casa de alături.

Tumult. *De unde ştii?* strigă unul, şi *Nu se poate!* şi *A cui e casa asta? De unde ai aflat asta?* şi tot aşa.

Ori avea o amintire. Ceva ieşi la iveală, făcându-l să înţeleagă, să se neliniştească, ceva cu totul şi cu totul nesigur şi instabil. Ori îi văzu pe ceilalţi amintindu-şi, fără să fie siguri de ceea ce-şi amintesc, nereuşind să facă legătura dintre lucruri.

— A fost greu să găsesc numele adevărat ascuns de pseudonim, spuse Toro. Dar am reuşit. Mi-a trebuit mult timp. Dar l-am găsit.

— Asta e casa…, spuse Ori, apoi amuţi. Nimeni nu-l auzi şi se bucura de asta. Nu ştia ce voia să facă. Nu ştia ce simţea.

Asta e casa unde a trăit perechea aceea de bătrâni. Despre care am auzit, despre ei şi ceea ce au făcut ei în urmă cu câteva luni, curând după ce v-am dat eu banii. Despre care au vorbit ziarele. Voi i-aţi ucis, sau Umăr Vechi sau altul dintre noi, şi asta nu pentru că ar fi fost oamenii miliţiei. Erau bogaţi, dar nu pentru asta le-aţi făcut felul. Pentru că locuiau aici. Aţi vrut să puneţi mâna pe casă. Asta aţi făcut voi cu banii lui Iacob.

Ori se simţea vinovat. Înghiţi în sec de multe ori.

Se baza mult pe instinctele lui. Ceva se aduna în sufletul lui. Nesiguranţa, lipsa disperată de informaţii, apoi greutatea informaţiilor dar ideile instabile, oscilaţia aceea ruşinoasă care-l făcuse să se întoarcă la Agitatori, să ia în calcul toate sectele şi dizidenţii, în căutarea unui lucru care să-l stabilizeze, să-i dea un cămin politic, cămin pe care-l găsise în mânie şi în pasiunea anarhică faţă de Toro. Nesiguranţa îi reveni. Ştia ce simte – un lucru îngrozitor, de care se temea – dar îşi aminti faptul că tot timpul trebuia să se afle într-un context.

Dacă moartea a zece indivizi opreşte moartea altor zece, nu e mai bine? Dacă două morţi vor salva oraşul?

Era liniştit. Avea impresia că nu le ştia pe toate, că mai avea de învăţat, că era mai bun în acest colectiv decât în afara lui, că

trebuia mai întâi să înţeleagă şi abia mai apoi să judece. Toro îl urmărea. Se întoarse spre Umăr Vechi. Ori văzu chipul bătrânului cactus asprindu-se. *Şi-au dat seama că m-am prins.*

— Ori. Ascultă-mă.

Ceilalţi priveau fără să înţeleagă.

— Da, mugi Toro.

Ori se simţea ca un copil dinaintea unui profesor, atât de lipsit de putere, de stânjenit. Se simţea cu adevărat rău. Taumaturgia lui Toro îi trecea prin piele.

— Da, spuse Umăr Vechi. Asta e casa. Erau bogaţi, bătrâni, singuri, fără moştenitori, gata să piardă totul. Dar asta nu e bine. Nu pleca de la premise false, Ori, nu are nimeni nicio vină.

— Trebuie să ajungem în casa de alături... şi gata. Am câştigat. Am *câştigat.*

Odată cu cuvintele cactusului, Toro începu să mugească. Era un sunet care trecu de la zgomotul bestial la cel elictric şi al fierului tensionat. Dură mult timp şi, chiar dacă nu era puternic, copleşi încăperea şi mintea lui Ori şi îl opri să mai gândească până ce se stinse, după care acesta fu din nou în stare să privească în ochii fosforescenţi de sticlă ai lui Toro.

— Dacă învingem aici, putem cuceri oraşul, spuse Umăr Vechi. Să-i tăiem capul. Câţi vor fi salvaţi atunci?

Unul câte unul, adepţii lui Toro înţeleseră.

— Credeţi că nu s-au mai încercat şi alte lucruri? Casa magistratului e închisă. Nu putem sta acolo. Şeful nu poate intra, nici măcar cu coarnele lui. Sunt vrăji care o protejează. Armele nu o străpung: nici glonţ, nici explozie, nici piatră. E bine protejată. Din pricina celor care o vizitează. Canalele sunt pline cu ghuli – nu se poate pătrunde pe acolo. A trebuit să facem asta. Gândiţi-vă. Vreţi să scăpăm, nu?

Cum de am ajuns eu cel care să fie rugat? Nu trebuie să hotărască şi ceilalţi? Dar ei se uitau la el. Chiar şi Enoch o făcea acum şi rămăsese cu gura deschisă gândindu-se pentru ce stătuse în seara aceea de şase. Umăr Vechi şi Baron îl priveau pe Ori. Tensiunea îl făcea pe cactus să stea drept şi ţeapăn. Baron era relaxat. Nu aveau cum să-l lase pe Ori să plece, fireşte. Ştia asta. Dacă nu era de acord, trebuia să moară. Poate, chiar dacă rămânea. Dacă se ajungea la concluzia că nu mai este de încredere.

Tot ce era necesar era *necesar.* Era un grup de dizidenţi. Desigur, ceea ce era *necesar* se discuta, se dezbătea şi se

stabilea. Dar erau atât de aproape. Găsiseră un loc în care ţinta lor avea să fie singură, nepăzită, vulnerabilă, de unde puteau dărui Noului Crobuzon darul lor, era ceva copleşitor. Dacă fusese nevoie de două morţi pentru asta… putea oare Ori să stea în calea istoriei? *A fost necesar,* gândi el. Aplecă fruntea.

La etaj, zidul ce dădea spre proprietatea Magistratului Legus fusese scobit cu precizie. Câţiva centimetri de lemn şi ghips fuseseră îndepărtaţi. Zidul era găurit.

— Mai mult decât atât, am vârât pe acolo nişte vrăji, spuse Umăr Vechi.

Atinse suprafaţa expusă cu o grijă infinită. Se uită spre Ori. Ori avea chipul imobil. Asculta. Toro se pregătea de săptămâni întregi. *Mai ai şi alte găşti?* gândi Ori, cu o emoţie pe care nu o putea identifica. *Sau noi suntem toţi? Pe ce nume e această casă? Că doar nu ai cumpărat-o pe numele tău, nu?*

Baron vorbea cu o precizie mecanică. *Mai bine aş asculta,* îşi dădu seama Ori. *Acesta e planul.*

— Sulion e gata să cedeze. Avem de cumpărat două lucruri: informaţii despre cine unde e şi ce tactici are; şi un prim gest. Fără să fie el la uşă, suntem morţi.

Ce aflu eu acum e tehnică de-a miliţiei, gândi Ori. Încă o dată, Ori se întrebă câţi miliţieni fuseseră la război şi se întorseseră cu aceeaşi amărăciune ca a lui. Ce erau în stare să facă. Îl privi pe Baron şi îşi dădu seama că îşi pusese totul în această acţiune, că nu mai avea niciun plan după aceea, că acolo se termina dorinţa lui de răzbunare.

O epidemie de crime. Asta o să vedem. Dacă dezertorii şi cei întorşi de pe front nu au alte debuşeuri. Şi Condeiele îi vor recruta. Sunt interesaţi de astfel de oameni. Dumnezeu să ne-ajute. Şi dorinţa lui Ori de a tăia capul guvernului reveni în forţă. *Curând,* gândi el. *Curând.*

Simţi că se pierde. Trebui să-şi spună de mai multe ori, până ce se asigură, că se afla acolo unde trebuie.

21

Lumea nu putea merge prin Noul Crobuzon fără să privească în sus. Dincolo de aerostate şi gargui, de sutele de suflete – xeniene, indigene, create – care se aglomerau pe cerul oraşului,

se uitau la soarele alb şi auster şi se întrebau dacă vor mai apărea vreodată umbrele acelea organice.

— Încă mai încearcă să parlamenteze, spuse Baron grupului.

Avea informaţia de la Bertold, care o prinsese de la Primarul care se întâlnea cu diplomaţi şi lingvişti în aripa ambasadelor.

Ori se întoarse la adăpost. Ladia îl primi bucuroasă, dar era îngrijorată. Părea atât de epuizată încât Ori fu şocat. Ca întotdeauna, erau acolo bărbaţi şi femei de culoarea ţărânei, zăcând pe unde-i trăsese gravitaţia în jos, dar acum chiar sala era mâzgălită. Pereţii erau tatuaţi, sparţi, jupuiţi; ferestrele erau bătute cu scânduri.

— Condeiele, îi spuse ea. Acum trei zile. Au auzit că suntem… afiliaţi. Am fost neatenţi, Ori, am lăsat hârtii la vedere. Evenimentele din Mocirla Câinelui cred că ne-au distras atenţia: e imposibil să fii atent la toate. Am devenit prea încrezători.

El o făcu să se aşeze, iar ea plânse când se aşeză pe sofa lângă el, se lăsă la pieptul lui preţ de câteva clipe, apoi îşi trase nasul şi îl bătu cu palma pe piept, făcu o ultimă glumă şi adormi. El făcu ordine pentru ea. Câţiva vagabonzi îl ajutară.

— Am avut teatru ieri, îi spuse o bătrână ştirbă în timp ce ştergea mesele. O trupă de Flexibili. A venit să joace pentru noi. Au fost foarte buni, chiar dacă nu am mai văzut aşa ceva. Nu prea am auzit ce spuneau. Dar a fost drăguţ din partea lor să vină şi să o facă pentru noi.

Nimeni nu-l mai văzuse pe Iacob de zile întregi.

— E prin preajmă, totuşi. A fost ocupat. Ai văzut. Semnul lui e peste tot.

Spiralele de cretă pe care Iacob le lăsa peste tot pe unde mergea, care-i dăduseră şi numele, continuau să se împrăştie, să infecteze. Erau în toate cartierele, cu vopsea sau cu ceară, cu catran. Erau pictate pe temple, zgâriate în sticla şi pe grinzile blocurilor.

— Crezi că el a stârnit asta? Poate că nu face decât să copieze pe cineva. Poate că n-a început nimeni. Ai auzit în ce se transformă? Lumea o foloseşte ca slogan. A fost adoptată.

Ori auzise şi văzuse. Spirale cu obscenităţi îndreptate spre guvern. Strigăte de *Spiralaţi acasă!* atunci când apărea miliţia. De ce acesta şi nu un alt simbol care se afla pe pereţi de ani de zile?

Colţul bătrânului era plin de spirale. Cu cerneală şi grafit, de diverse mărimi, cu unghiuri şi direcţii variate, spirale în serii

complicate. Poate că e un limbaj, gândi Ori. Într-un sens sau celălalt, cu un anumit număr de spire, în diferite direcţii şi număr variabil, cu derivaţii.

Ori veni timp de nouă nopţi. Se oferi voluntar pentru schimbul de noapte.

— Trebuie să fac asta, îi spuse lui Umăr Vechi. Fac ce vreţi voi peste zi, dar noaptea am ceva de făcut.

Gaşca lui Toro îi acordă un soi de concediu, fără încredere. În timp ce mergea, Ori se opri, îşi legă şiretul de la pantof, sprijinit de un perete, şi privi în spate. Dacă nu Baron, cineva tot trebuia să-l urmărească, era sigur de asta; ştia că prima dată când avea să vorbească cu cineva în care iscoada lui nu avea încredere, avea să fie ucis. Sau poate că nu-l urmărea nimeni. Nu ştia ce reprezintă el pentru tovarăşii lui.

La Doi Viermi, Petron Carrickos îi dădu lui Ori o carte cu poezii de-ale lui, publicate chiar de el la Editura Flexibilă.

— A trecut mult timp, Ori, spuse el.

Avea o umbră de grijă – gura îi tresări să spună *Unde ai fost? Ai dispărut* – dar îi aduse lui Ori vin şi îi vorbi despre proiectele lui. Petron conducea *Agitatorul Renegat* – nu pe faţă, ci aşa cum se putea în astfel de vremuri.

Ori citi o poezie cu voce tare.

„Un anotimp aici / În floarea ta / Petale de lemn şi fier / Împietrită în încruntarea unuia din Mocirla Câinelui." Încuviinţă.

Petron îi povesti lui Ori despre Flexibili: cine ce făcea, cine făcea parte din ce, cine dispăruse.

— Samuel a şters-o. Vinde tot felul de chestii într-o galerie din Câmpul Poftei.

Pufni.

— Nelson şi Drowena sunt încă în Vizuina Urletului. Fireşte, totul s-a schimbat, îţi închipui. Încă încercăm să montăm spectacole cum putem şi noi. Chestii comunitare, prin biserici şi săli publice.

— Şi cum se împacă stilul Nou Convulsiv cu comunalitatea?

Ori, sardonic, vorbea despre un concept-cheie din al doilea Manifest Novator.

— Le place Noul Convulsiv, Ori. Le place.

Avusese loc un congres ilicit al ghildelor subterane, muncitorii militanţi din Cotul Ceţii şi Cotul Mare se răspândeau spre alte fabrici, după spusele lui Petron. Delegaţi din topitorii, docuri, vopsitorii, într-un loc secret din Mocirla Câinelui, discutând

cererile lor către Parlament.

— Şi Caucus întreţine discuţii cu ei, spuse el, iar Ori dădu din cap.

Nu o spuse, deşi o gândi, *Vorbe şi alte vorbe, asta e problema, nu?*

Într-o piaţă de la marginea unui canal din Vinul Roşu, în care ajunseră în timp ce mergeau fără ţintă, auziră nişte ţipete.

— Ce dumnezeu, ce dumnezeu, striga cineva şi mulţimea alergă într-acolo să vadă ce se petrece, trecând pe lângă tarabele cu cărţi şi cu gablonzuri.

O femeie stătea cuprinsă de tremur în canalul cu apă, cu rochia umflată şi părul mişcând ca un ghem de viermi în aerul încărcat cu elictricitate. Lumea se uita la ea şi unii încercară să o scoată de acolo, dar dădură înapoi din pricina manifestării de deasupra.

Vapori vineţii pe sub pielea ei. Aerul vibra în jurul ei şi, ca laptele închegat, bucăţele de materie se coagulau din nimic, eterul se agrega în forme organice, apoi se văzu un fel de insectă de nimic şi o umbră bruscă îndoind aerul parcă atârnată de un fir, ba fiind ba nefiind, o creatură cu gheare, mare cât un om. O viespe, cu talia subţire sub un torace care refracta lumina ca sticla mată, cu acul ridicându-se ca un deget din abdomen, ieşit cu totul în afară, umed.

Îşi curăţa picioarele cu gura ei complicată. Întoarse ochii compuşi şi privi mulţimea uluită. Îşi desfăcu membrele unul câte unul şi se scutură, deşi parcă nu din pricina mişcării picioarelor, ci ca şi cum ar fi fost atârnată, iar mâna care ţinea firul se mişcase. Se apropie.

Femeia era în criză. Chipul i se înnegrise. Nu respira. Dinspre cei din faţă se auzi un sunet de sufocare. Mai căzură doi. Un bărbat, o altă femeie, epileptici, cuprinşi de spasme cu spume şi vomă.

Plecaţi de acolo! Miliţia. De la intrarea în piaţă. Veneau trăgând şi sunetul armelor rupse paralizia mulţimii, care se împrăştie cu ţipete. Ori şi Petron se lăsară în jos, dar nu fugiră, retraşi din faţa apariţiei zgomotoase, şi îi priviră pe miliţieni cum trag în corpul creaturii.

Gloanţele treceau prin el şi spărgeau sticla şi porţelanul din spate. Femeia din umbra sa vomită şi muri. Sub ploaia de gloanţe, viespea forfecă din membre. Cel din faţă fu prins şi sfâşiat. Arătarea dansa sub focul ofiţerilor. Scurgerea din gura

femeii era neagră, măruntaiele preschimbate în catran.

Un ofiţer taumaturg pocni din degete şi făcu forme oculte, filamente îi apărură dintre degete şi se întinseră spre viespe, plasma se transformă într-o plasă, dar creatura trecu prin încâlceală, acum aici, acum departe, iar pânza se destrămă. Alţii atinşi de viespe erau nemişcaţi şi miliţienii căpătară o culoare verzuie, bolnăvicioasă.

Viespea dispăru. Aerul era curat. După scurt timp, miliţienii începură să se ridice, Ori se încordă şi se aruncă din nou cu un strigăt la pământ când o imagine remanentă a viespii se întoarse, însă nu mai era decât o insinuare, după care dispăru cu totul.

— Nu e prima, spuse Petron.

Fugiseră înapoi la Doi Viermi, unde sorbiră un ceai cu rom, cald şi dulce.

— N-ai mai auzit despre ele? Am crezut că sunt nişte bârfe la început. Am crezut că e o prostie. Manifestări care ucid prin otrăvirea aerului.

— Una a fost sub formă de vierme, spuse Petron. În Gallmarch. Una a apărut drept copac. Şi una a fost un pumnal, în dreptul Porţii Corbului, aşa am auzit.

— Am auzit despre pumnal, spuse Ori.

Îşi amintea un titlu ciudat din *Farul.*

— N-au mai fost şi altele? O maşină de cusut? O lumânare?

— Nenorocitul de Tesh, nu? Asta e. Trebuie să terminăm cu războiul ăsta.

Conjuraţiile acelea erau arme din Tesh? Fiecare costa probabil nenumăraţi psihonomi de putere, mai ales dacă erau declanşate din Tesh, iar fiecare făcea doar câte o mână de victime. Cum să fie eficiente?

— Da, dar nu e numai asta, nu? spuse Petron. Nu e vorba de număr. Efectul contează. Asupra minţii. Asupra moralului.

A doua zi, Ori auzi despre o altă manifestare. Se petrecuse în Serpolet. Erau doi indivizi îmbrăţişaţi, care se regulau. Nu li se văzuseră feţele. Fuseseră văzuţi doar cum atârnă, cum se zvârcolesc, cum se sărută şi se mângâie. Când dispăruseră – alungaţi de atacurile localnicilor sau nu, cine să ştie? – lăsaseră în urmă cinci morţi împrăştiaţi pe pavaj, transformaţi în bitum.

Când în sfârşit Iacob Spirală veni la adăpost, Ori nu-şi crezu

ochilor cum arăta. Bătrânul era copleşit de greutatea propriilor oase; pielea îi era pătată şi întinsă.

— Doamne dumnezeule, spuse blând Ori. Doamne, Spirală, ce-ai păţit?

Vagabondul ridică privirea spre el cu un zâmbet minunat şi deschis. Parcă nici nu-l recunoştea.

— Unde ai fost până acum?

Iacob auzi întrebarea şi se încruntă. Stătu gânditor mult timp şi spuse cu grijă:

— Staţia Pierzaniei.

Fu singurul lucru spus în seara aceea care dovedea raţiune. Mormăi într-o limbă străină sau scoase sunete de copii, zâmbi, desenă spirale de cerneală pe piele. În timpul nopţii, Ori veni să stea cu Iacob care vorbea singur. Nu era decât silueta omului cu care încerca Ori să vorbească.

— Te-am pierdut, nu-i aşa, Iacob? spuse el.

Era şocat. Aproape că-i venea să plângă.

— Nu ştiu dacă ai să vii înapoi. Unde te-ai dus. Am vrut să-ţi mulţumesc pentru tot ce-ai făcut.

Nu mă poţi auzi, dar eu pot.

— Trebuie să-ţi spun asta acum, pentru că trebuie să plec şi să fac nişte lucruri şi s-ar putea să nu te mai văd, Spirală. Şi vreau să ştii… că am luat banii tăi, darul tău, şi am făcut *ceea ce trebuie* cu el. O să fii mândru de noi. Jack ar fi mândru de noi. Îţi promit.

— Ce ai făcut pentru mine. Dumnezeule.

Iacob Spirală bolborosea şi desena spirale.

— Să ştiu pe cineva care l-a cunoscut pe Jack. Să am binecuvântarea ta. Chiar dacă te vei face bine sau nu, Spirală, întotdeauna vei face parte din asta. Iar când totul se va termina, am să am grijă ca oraşul să-ţi ştie numele. Dacă am să mai fiu aici. Ai cuvântul meu. Mulţumesc.

Îl sărută pe fruntea încreţită, uluit de fragilitatea pielii lui.

În noaptea aceea nu era lună, iar lămpile cu gaz din Cotul Sur nu făceau faţă. În beznă, Partidul Noilor Condeie atacară din nou cantina. Ori se trezi în scandări de „ticăloşi” şi în zgomot de proiectile aruncate în ferestrele acoperite cu scânduri. Printr-o crăpătură îi văzu adunaţi. Rânduri de bărbaţi, studii de umbre, cu borurile pălăriilor lăsate, cu ochii în benzi de întuneric. O stradă plină cu răutate, rânduri de umeri cu muşchi de luptători, cu pălăriile trase pe ochi, cu cravate negre peste cămăşile albe. Îşi

scuturau fire de praf imaginar de pe haine şi legănau arme în mâini.

Dar teama vagabonzilor fu de scurtă durată. Fuseseră atacaţi de Grupul Mixt al Militanţilor? De Caucus? Ori nu vedea. Se auzeau doar împuşcături, văzu Condeiele fugind ca nişte animale sălbatice.

Ladia şi rezidenţii adăpostului se împrăştiară. Ori fugi după Iacob, dar, spre surpriza lui, bătrânul trecu pe lângă el fără ţintă, fără grabă. Nu-l privi pe Ori, se uita numai înainte. Trecu iute pe lângă ultimii vagabonzi în vreme ce la capătul străzii se auzeau lupte şi se vedea doar o îmbulzeală de siluete întunecate. Iacob porni în direcţia opusă, spre Staţia Saltpetrului şi spre arcadele ce se înălţau în nordul oraşului.

Ori ezită, gândindu-se că poate nu mai rămăsese nimic de spus, apoi îşi dădu seama că voia să vadă unde merge bătrânul şi ce avea să facă. În bezna Noului Crobuzon lipsit de iluminat stradal, Ori îl urmări pe Iacob Spirală.

Nu-l pândi ca un vânător, ci doar merse la câţiva paşi în urmă. Încercă să păşească destul de încet ca să nu stârnească alte ecouri. Erau singurii oameni de pe stradă. Trecură printre un gard de lemn şi fier de o parte şi ziduri de cărămidă umedă de cealaltă parte. Iacob Spirală alunecă, continuă fredonând o melodie cu măsură ciudată, se întoarse câţiva paşi, trecu cu degetele ieşite din tăieturile mănuşilor peste fierul ruginit, iar Ori îl urmă respectuos şi atent ca un discipol.

Cu o bucată de cretă, Iacob Spirală desenă forma care-i dădea numele, şoptind în acest timp, şi spirala ieşi perfectă, un simbol matematic. Din învelişul exterior ieşeau bucle, spirale mai mici, iar Jacob trecu cu degetele peste ele şi plecă mai departe.

Începu să plouă când Ori ajunse la semnul pe care-l desenase Iacob. Ploaia nu mânjea desenul.

Dincolo de arcada de cărămidă a Staţiei Saltpetrului şi mai departe spre Dealul Muştei, într-un loc în care lămpile cu gaz încă mai funcţionau, unde lumina murdară bronza pereţii şi uşile cu nuanţe groteşti. Bătrânul îşi desena formele. Scrise pe o fereastră cu un soi de grăsime. Strada se strânse în jurul lui Ori şi-l direcţionă printr-o arcadă de cărămidă spre maestrul lui idiot, într-o zonă mai largă cu lumină palidă unde gazul era înlocuit cu elictro-barometrice, culori reci, roşu şi auriu devenind gheaţă sub sticlă.

Nu mai erau singuri. Erau într-un peisaj de vis. Ori se întrebă când se preschimbase oraşul.

O succesiune. Sunete puternice de foială. Oameni bogaţi trecând pe lângă târfe de mahala sprijinite de uşile crâşmelor şi făcându-le din ochi şi pipăindu-şi armele prost ascunse. Mai departe, spre un turn al miliţiei, pe sub duduitul trenurilor de deasupra. Prin mulţimea leneşă luminată de firme făcând reclamă la mărci şi servicii, animaţii simple – o doamnă cu buze roşii desenată cu lumină, înlocuită cu alta ţinând un pahar ridicat, apoi la loc, într-o succesiune autistică. Narcotice la colţ de stradă, vândute de tineri ameţiţi, miliţia cu aspect agresiv, cu oglinzile căştilor aruncând înapoi lumina pe stradă. Mânie, lupte de oameni beţi şi proşti, dar şi bătăi serioase.

Spre nord, către Podul Nababului, apropiindu-se de Burduful Râului. La marginea Dealului Muştei, trecură pe lângă o serie de case şi Ori văzu urmele ultimelor răfuieli. Se apropia o gaşcă de Condeie în costume, dar nu se luară de el, aruncând în schimb rânjete spre studenţii care fugeau râzând, vânând boţuri de lumină taumaturgică ce zburau ameţite ca nişte fluturi; un mieunat, focul aprins în faţa unui pichet de grevă din dreptul unei uzine chimice, numărul greviştilor fiind depăşit de cel al suporterilor care aveau bâte şi furci ca să-i protejeze de Condeiele care îi luau la ochi, dar îi numărau şi treceau mai departe.

Un băiat cactus, plin de tăieturi, cerşind şi la ora aceea în timp ce maimuţa lui dansa, mângâiat pe cap cu condescendenţă de un cactus matur ce conducea un Grup Mixt al Militanţilor, probabil, fără arme la vedere (miliţienii erau destul de aproape ca să vadă) dar semnalându-şi prezenţa pe strada decadentă şi făcând semne de camaraderie unui adept Caucus care le făcu semne din mână şi dispăru într-o alee veche atunci când trecu o patrulă a miliţiei cuprinsă de panică, un foc în fundul aleii şi vagabonzi ghemuiţi în jurul lui şi un gargui care se lăsă la pământ şi se înălţă din nou.

Lumea trecea. Se simţea miros de băutură şi de ţigară, reziduuri de droguri şi ţipete de păsări nocturne.

Iacob Spirală trecu printre toate acestea, ferit de toate de nebunia lui. Se opri, desenă forme, porni din nou, se opri, desenă, plecă, traversă podul cel vechi de un secol al Nababului şi prin Mahalaua Neamului unde locuiau kheprii mai bogaţi, arivişti, care-şi păstrau cultura în piaţa cu statui, forme mistice

de kitch modelate în scuipat de khepri. Aerul avea gustul conversaţiilor chimice ale kheprilor.

Iacob Spirală traversă străzile înguste ale Oraşului Vechi, prima născută dintre părţile Noului Crobuzon, un V în noroiul dintre râuri, acum lărgit la dimensiuni metropolitane. Îşi târa picioarele şi îşi desena spiralele pe zidurile negre, continuând prin Sheck, un orăşel al zarzavagiilor şi fortăreaţă a Condeielor, pe unde Ori păşi cu grijă. Nu văzu acolo soldaţii cu costume şi pălării, ci comitetele de apărare, consumate de mândria propriului lor curaj. Pe la periferia Inimii Scuipatului, unde lucrau prostituatele luate la ochi de către trecători. Iacob Spirală îşi desena spiralele. Pe o parte era vitrina unui bordel făcând reclamă unei relaxări nemaipomenite; pe cealaltă parte, un afiş zdrenţuit prin care vreun grup radical încerca să recruteze femei în ceea ce numeau ei „profesii neortodoxe”.

Corbul, inima comercială a Noului Crobuzon, nu era aglomerat. Puţini se mai plimbau la ora aceea. Iacob Spirală, cu Ori în spatele lui, trecu pe sub arcade, tuneluri dintre clădiri nici deschise, nici închise. Gardurile aveau spire de metal pe care bătrânul le pipăi cu apreciere, iar la ferestre tot felul de nimicuri burgheze.

Apoi Ori se opri şi îl lăsă pe Iacob să se piardă în umbra inimii Noului Crobuzon: un castel, o fabrică, un oraş de turnuri; un zeu, spuneau unii, creat de un nebun pasionat de teogeneză. Nu era o clădire, ci un munte din materiale de construcţie, un amestec de stiluri unite de o inteligenţă ilicită. Cele cinci linii ferate ale oraşului îi ieşeau din guri sau poate că se uneau acolo, poate că mişcarea lor era centripetă şi se strângeau şi se înnodau şi creau edificiul care le adăpostea, Staţia Pierzaniei. Un ganglion de cale ferată.

Iacob Spirală trecu pe sub arcada care ducea spre Ţepuşa centrală a miliţiei, templu de cărămidă beton lemn fier, uriaş şi încărcat cu o energie care altera vremea de deasupra lui, altera esenţa nopţii.

Ori îl privi pe bătrân îndepărtându-se. Staţia Pierzaniei nu avea grija oraşului. Nu-i păsa că nimic nu mai era ca înainte. Ori se întoarse şi, pentru prima oară după ore întregi, auzul îi era limpede şi auzi chemările la luptă şi focurile de armă.

22

Toate forţele, spunea mesajul. *Acum.* Prins pe uşa lui Ori.

Umăr Vechi şi Toro erau singurii care lipseau. Baron le explică planul.

— Aproape o săptămână, spuse el. Atât avem. Informaţia asta e de la Bertold. Trebuie să fim atenţi. Aici – făcu el un pătrat cu creta – este camera de sus. Aici va fi. Ţineţi minte. Nu se aşteaptă la vreun atac, dar Clypeanii sunt duri. Fiecare dintre voi să facă ce trebuie. Ne-am înţeles? Ţineţi minte cum intraţi şi ce aveţi de făcut şi cum ieşiţi. Şi, ascultaţi-mă, nu modificaţi planul, indiferent peste ce situaţie daţi. M-aţi înţeles? Faceţi ce vi s-a spus şi lăsaţi-i pe ceilalţi să-şi facă treaba lor.

Suntem o celulă? gândi Ori. *Mai sunt şi alţii despre care nu ştim?* Tovarăşii lui Ori se foiau tulburaţi.

Baron desenă şi mai multe linii peste plan, repetând instrucţiunile până ce acestea deveniră un fel de mantra. Cadenţele lui nu se schimbau; era ca o înregistrare pe un cilindru de ceară.

Exista o ascunzătoare cu arme. Revolvere, flinte, alte arme de foc. Ori îşi privi tovarăşii curăţându-le şi ungându-le. Văzu care mâini tremurau. Văzu că ale lui nu.

Baron îi învăţă cum să înainteze, cum să asigure zonele, cu eficienţa mecanică a miliţiei. Repetară fiecare rolul lui ca la o piesă de teatru. *Păşeşte, răsuceşte-te, pas, pas, sus, asigură, doi trei, vezi doi ofiţeri, doi trei, pas, răsucire, semn din cap.* Ori îşi recita strategia. *Cum o s-o facem?*

— Avem de partea noastră surpriza, spuse Baron. Ne folosim de clipa aceea de neatenţie. Nu ne pot opri. Să-ţi spun totuşi ceva, Ori. Nu vom ieşi toţi din asta. Unii dintre noi vor muri acolo.

Nu părea speriat. Nu-i păsa dacă avea să scape sau nu.

O simţi, nu-i aşa? gândi Ori. Nepăsarea lui. I se părea că se mai află încă în noaptea aceea cu Iacob Spirală, când traversase oraşul fără să păţească ceva.

Nu se grăbea. Era complet nepăsător. Toate grijile erau departe. Toată nesiguranţa.

Se petreceau evenimente. Pe străzi treceau crainici şi băieţi cu ziare, departe de teritoriile lor obişnuite, strigând titluri de primă pagină. *Convocare în Mocirla Câinelui,* strigau ei. *Cereri către Parlament, Bande xeniene, Revolta Caucus.* Adepţii lui Toro stăteau în casa pe care o cumpăraseră după ce-i uciseseră pe cei

doi. Nu-i băgau în seamă pe cei care răspândeau ştiri, nu-i interesa agitaţia de pe stradă. Începură să facă mizerie, să trăiască într-un soi de murdărie agresivă. Se pregăteau, îşi ascuţeau coarnele.

Magistraţii, chiar şi dogii de rang înalt, erau cetăţeni, întotdeauna se insistase pe asta, cetăţeni ca oricare alţii. Lucrau mascaţi de dragul justiţiei, de dragul anonimatului. Orice locuinţă, din orice parte a oraşului, putea adăposti un servitor al legii. Casa din Dealul Drapelului, vecină cu aceea a găştii, era scumpă, dar nu deosebită.

În sfârşit, într-o seară, cu focuri de armă trase departe spre sud – un zgomot cu care Noul Crobuzon se obişnuise, care nu mai atrăgea dirijabilele miliţiei, ci devenise o parte din vacarmul nopţii – începură să sosească vizitatori. Bucătarii şi femeile de serviciu şi majordomii primiră liber în seara aceea. Fără să ştie ce slujbă are stăpânul lor, fără să ştie cine îi vine în vizită. Sosiră tineri ferchezuiţi din centru, pregătiţi pentru o petrecere liniştită. Un cactus în haine elegante.

Probabil că angajaţii cred despre stăpânul lor că face orgii, îşi spuse Ori. *Cred că stăpânul umblă cu târfe, cu homari sau cu droguri.* Oaspeţii erau miliţieni. Clypeani. Pregătindu-se de sosirea Primarului.

Ulliam îşi puse o cască. O legă strâns sub bărbie şi oftă. Casca avea oglinzi dinaintea ochilor.

— N-am crezut să o mai pun vreodată, spuse el.

— Nu mi-e clar, tot îi repeta Enoch lui Ori. Nu mi-e clar cum plec eu de acolo.

— L-ai auzit, Enoch, prin fereastră, prin grădină şi gata.

N-ai să mai ieşi niciodată.

— Da, da, ştiu. Mi se pare… Sunt convins că aşa trebuie.

N-ai să mai ieşi de acolo.

— Ai să ştii când vine vremea să treci la acţiune, Ori, spusese Baron, iar Ori aştepta.

Se sprijini de ghipsul crăpat. *Pas pas asigură ţinteşte foc.*

— Ai înţeles ce trebuie să faci, Ori? spusese Baron. Ce ţi se cere?

De ce această… onoare? se întrebă Ori. De ce fusese plasat în inima misiunii? Era – după Baron – cea mai bună alegere; şi nu se aştepta să trăiască, dar nu fugise. Poate că asta îl făcuse pe Toro

să ia această decizie faţă de el. *Chiar dacă niciunul dintre noi nu ar supravieţui,* gândi el, *tot aş face-o de o mie de ori.* Se simţea ca o ancoră.

— Ştii unde trebuie să fiu eu şi ştii unde trebuie să fie Umăr Vechi. Avem nevoie de cineva la etaj, Ori.

Traseul lui Ori, gândi el. *Ori, execută traseul.*

Simţi greutatea oraşului sub el, ca şi cum Noul Crobuzon era legat cu lanţuri de picioarele lui şi se legăna. Închise ochii. Îşi închipui că simte creaturi în pereţii casei, creaturi pe sub piele. Îşi cercetă întreaga viaţă. Un clopot de biserică sună. Un gargui scoase un ţipăt pe cer. În Mocirla Câinelui, prietenii lui continuau să lupte.

Îl auzi pe Umăr Vechi dând târcoale la parter. Ori nu-şi desprinse urechea de perete. Auzi paşi apăsaţi, fâşâitul surprinzător de catifelat al tălpilor elefantine de cactus. Ceva mai târziu, realitatea îl înţepă; se auzi o foială. Nu se uită împrejur.

— Vine şeful, spuse el.

Sosise Toro.

Între ceasurile două şi trei ale nopţii, sub un cer negru ca cerneala, când norii acopereau stelele şi jumătatea de lună, porniră.

Toro tremură şi spuse:

— Vrăjile casei sunt instabile.

Sulion, trădătorul cu care ţineau legătura, lăsase o cheie în lacăt, întorsese un farmec cu faţa în jos şi îl frecase cu sare vrăjită, tăiase un mănunchi de cabluri. Atât aveau nevoie.

Grupul se afla în casă.

— E şi un empat cu ei, spuse Toro. Ştie că suntem aici.

Fireşte că e un empat aici, gândi Ori. *E un empat, un vrăjitor şi un criomant, e un personal întreg.* Se opri pentru că se simţea la limita isteriei.

Se petrecu o diversiune. Ori simţea ceva. Paşi pe scări? Cineva de dincolo de zid alerga spre etaj, iar alţii coborau în fugă. *La primul semn de efracţie, se vor răspândi: unii se vor duce la Primar, ceilalţi vor porni în incursiune. Se vor mişca repede să-l scoată pe Primar afară.*

Când miliţienii coborâră, Kit fugi pe scări, măturându-i pe cei din cale cu focul lui lipicios şi trecând repede pe lângă torţe. În spatele lui se aflau Ruby şi Enoch cu armele lor, punând capcane, în acelaşi timp cu intrarea primului val – diversiunea

aceea – şi cu fuga paznicilor. Ulliam strecura praf de puşcă pe sub uşă, lăsând o dâră de explozibil. Şi iată dovada invaziei. Ori auzi focuri de armă.

Îşi imagină oaspeţii mişcându-se cu graţia ucigaşă a miliţienilor. Spera ca tovarăşii lui îi surprinseseră destul cât să doboare câţiva. Spera chiar ca unii să scape cu viaţă.

Ulliam aruncă uşa în aer. Acum se ştia şi pe stradă. Dar în vremurile acelea agitate, nimeni nu mai reacţiona atât de iute. Unii clypeani deja se îndreptau spre noii intruşi. Parterul era probabil foarte aglomerat deja. În sfârşit, intră în scenă şi Baron.

Ori şi-l imagină. Îndrăzneţ. Ar fi vrut să vadă. Pe un cablu întins între primul etaj al caselor, Baron, cu noua lui armură şi cască, mergând în mâini şi lăsându-l pe Umăr Vechi să-l urmeze. Baron intrase probabil în hol şi aprinsese fitilul. Aruncase ulei pe scări şi îl aprinsese, pentru ca miliţienii să rămână blocaţi dedesubt. Baron scoase un muget şi Umăr Vechi fu lângă el, cu foarcul pregătit, urcând pe scări.

Gărzile personale trimiseră o echipă de iscoade în capul scărilor şi Ori îşi imagină surpriza şi hotărârea lor atunci când îl văzură pe Baron. El trase şi se retrase, atrăgându-i după el. Erau cu siguranţă uimiţi de prezenţa lui, cu pistoalele ridicate, în armură, cu coiful acela ce imita un cap de taur.

Toro! strigau ei. *Toro!*

Asta strigă acum?

Chiar şi clypeanii se temeau să dea piept cu un bandit atât de faimos, atât de inventiv şi de mortal. Trebuiau să-l atace. Ori apăsă urechea de peretele de ghips. Se auzeau răfuieli dedesubt.

— Au plecat, spuse Toro din spatele lui. A venit vremea.

Se auzeau paşi de fugă. Îşi scoase revolverul şi văzu că mâinile nu-i tremură deloc.

— A venit timpul, spuse Toro.

Gărzile Clypeane trecură peste încărcătura aşezată de Baron, văzură focul de mai jos şi se retraseră, trăgând în deghizarea lui Baron care dădea cu coarnele dintr-o parte în alta, lovind pereţii. Ori îi pusese lui Baron casca pe cap. *Vezi prin ea?* îl întrebase şi Baron îi răspunsese *Destul cât să pot ucide.* Şi destul cât să moară. Ori nu credea că lui Baron îi pasă.

Umăr Vechi trăgea cu foarcul spre miliţienii cactus înainte să se ocupe de ceilalţi; lângă el, trăgând cu experienţa unui specialist. Baron îl imita pe Taur, atrăgând miliţia afară. Toro

repetă că a venit timpul.

Venise aproape clipa, se putea întâmpla oricând. Ori se încordă. *Pas pas doi trei iute iute pas foc.*

— Acum, spuse Toro, şi de această dată era adevărat.

Se produse o explozie. Foc şi tremur al pereţilor; Ori fu acoperit cu praf şi, cu un scrâşnet, scările care duceau la încăperile de la etaj fură aruncate în aer de bomba lui Baron. Camera de dincolo de peretele lui Ori era izolată.

— Acum, spuse Toro şi se apropie de Ori, care-şi potrivi pistolul, rămase în aşteptare lângă şeful lui care se aplecă şi se repezi în perete, împungându-l cu coarnele şi dărâmându-l, de data aceasta nu cu tehnici ermetice, ci cu forţă brută.

Peretele cedă imediat. Toro trecu dincolo, odată cu Ori, păşind peste bucăţi de var şi lemn într-un dormitor, sub privirile celor dinăuntru.

Ori rămase calm. Mişcările parcă erau încetinite. Se deplasa parcă prin apă.

O cameră primitoare, cu tapiserii şi tablouri, cu mobilă ornată şi un şemineu, un bărbat şi o femeie în fotolii, un altul în picioare, nu, doi oameni, privind gaura prăfuită, pe Ori şi pe Toro. Se auzea muzică. Cineva se mişca: un bărbat în costum de seară, cu mişcări de felină, mânuind un baston care se desfăcu organic într-un fel de gheară de metal. Era foarte aproape şi Ori era curios fără a fi înspăimântat, ridică pistolul şi se întrebă dacă va reuşi să ţintească la timp, dacă putea să-l întrerupă pe noul venit.

Toro mugi. Toro se repezi înainte şi scuipă din mers, două găuri se deschiseră în pieptul paznicului şi acesta se udă cu sânge, închise ochii şi muri la picioarele lui Ori.

Ori îşi mişcă arma: *pas pas ţinteşte un doi colţ colţ.* Auzi strigăte. Celălalt om care stătea în picioare avea mâinile în sus şi striga „Sulion! Sulion!” Ori îl împuşcă.

Omul lor de legătură căzu cu o gaură în frunte. Bărbatul şi femeia stăteau liniştiţi şi se uitau la cadavru. Toro ridică spre ei un pistol scurt şi privi prin ochii lui de sticlă spre Ori.

Fireşte că masca nu avea nicio expresie. Nimeni nu-i dăduse ordin lui Ori să-l împuşte pe Sulion. Se uită la cadavru şi nu se simţi răzbunat. Intrase în panică? Avusese intenţia să o facă? Pentru ce să se răzbune? Ori nu ştia. Încă nu tremura.

Toro se uită spre uşă: *Asigură încăperea.* Ori păşi peste cadavrul ud al lui Sulion.

Coridorul se termina cu o gaură carbonizată. Dedesubt se duceau lupte. Se întreba cine dintre prietenii lui mai era în viaţă. Flăcările lingeau pereţii ca nişte plante agăţătoare. Mai aveau doar câteva minute înainte ca această casă să devină sediul unei conflagraţii, înainte ca miliţienii taumaturgi să pătrundă până la ei.

— Nu mai avem mult, spuse Ori.

Stătea alături de Toro, în faţa ultimilor doi oameni din încăpere, încă aşezaţi dinaintea focului, privindu-i.

Din voxiterator se auzea un concert de violoncel cu foşnet de ceară crăpată. Bărbatul avea vreo şaizeci de ani, solid, musculos, cu un halat de mătase. Avea un chip liniştit, inteligent. Se uita în ochii lui Ori şi ai lui Toro cu atâta precizie încât Ori ştiu că plănuia ceva. O ţinea de mână pe femeie.

Ea avea aproape aceeaşi vârstă, dar chipul nu-i era aproape deloc ridat. Părul îi era alb cu totul. Ori o recunoscu din sutele de heliotipii. Avea o pipă lungă de porţelan, subţire ca un deget. Pipa mai fumega încă. Mirosea a mirodenii. Purta un şal şi nimic pe dedesubt. Nu se clinti şi nici nu privi sfidător. Privea cu acelaşi calm pătrunzător ca şi amantul ei.

— Vă pot plăti, spuse ea cu glas perfect echilibrat.

— Taci, spuse Toro. Primar Stem-Fulcher, taci.

Primarul Stem-Fulcher. Ori era curios. Mai mult decât furios, dezgustat sau răzbunător, era curios. Această femeie ordonase Masacrul Paradox, ridicase rata Refacerilor tot mai mult. Această femeie făcuse afaceri necurate cu Partidul Noilor Condeie, lăsase nepedepsit pogromul xenienilor. Aceasta era femeia care umpluse ghildele oficiale cu informatori. Care prezidase o contraeconomie a foamei şi hoţiei. Femeia care pornise războiul. Primarul Eliza Stem-Fulcher, La Crobuzonia, Mama Soarelui Mare.

— Ştiţi că n-o să scăpaţi cu viaţă, spuse Primarul.

Vocea îi era calmă. Chiar îşi ridică pipa, ca şi cum ar fi vrut să fumeze.

— Vă dau cale liberă.

Nu părea să aibă speranţe. Se uită la amantul ei şi ceva trecu de la unul la altul. *Un rămas bun,* gândi Ori şi pentru prima oară simţi ceva pătrunzându-l, o emoţie amestecată pe care nu o putea analiza. *Ştie.*

— Taci, Primarule.

Primarul şi magistratul se uitară din nou unul la altul. Eliza Stem-Fulcher se întoarse spre Toro şi, chiar dacă nu-şi luă mâna

din mâna bărbatului, se ridică în capul oaselor şi trase un fum din pipă. Ţinu fumul în piept şi închise ochii o clipă, îl suflă afară pe nări în valuri groase şi îl privi din nou pe Toro şi, pe toţi zeii, gândi Ori uluit, pe toţi zeii, îi zâmbi.

— Ce crezi c-ai să faci? spuse ea, indulgentă ca o învăţătoare. Ce crezi că faci?

Se întoarse cu faţa spre Toro şi îi zâmbi din nou, trase iar din pipă, îşi ţinu răsuflarea şi ridică o sprinceană întrebător – *Ei bine?* – şi Toro o împuşcă.

Amantul ei tresări când glonţul o lovi, îşi muşcă buza, dar nu reuşi să-şi controleze glasul şi scoase un vaiet, un mieunat ca de pisică, devenind geamăt. Se ridică şi o ţinu de mână pe când ea se relaxa, cu capul însângerat la ceafă. Fumul îi ieşea din gură. Fumul armei se întinse de la mâna lui Toro la capul ei, ca un cordon ombilical sulfuric. Bărbatul oftă şi o strânse de mână. Dar se stăpâni şi se uită spre Toro.

Ori era ameţit cu totul, dar simţea tremurul ideii că *terminaseră* şi încă nu muriseră. Îi trecu prin minte că s-ar putea să scape. *Să mergem.*

— Stai cu ochii pe el, spuse Toro, şi Ori ridică pistolul.

Toro începu să desfacă curelele măştii. Ori nu înţelegea ce vede. Toro îşi dădea jos masca.

— Stai cu ochii pe el.

Vocea se auzi din nou, de această dată decuplată de la mecanismele ce o făceau atât de profundă, devenind umană.

Ceva se întrerupse în aer când Toro scoase masca şi întrerupse curenţii taumaturgici. Toro înlătură metalul ca un scufundător care îşi scoate casca de alamă. Toro îşi scutură pletele.

Ori privi femeia fără să ia pistolul din pieptul magistratului. Nu mai fusese atât de surprins de multă vreme.

Toro era o Refăcută, fireşte. Îşi întoarse capul. Era slabă din pricina vârstei şi a traumelor care o transformaseră în Toro. Chipul îi era calm şi parcă înfometat. Nu-l privi pe Ori. Se aşeză pe un taburet dinaintea magistratului şi puse casca alături.

Din ea ieşeau două braţe de copil. Câte unul de fiecare parte a chipului ei. Câte unul de deasupra fiecărei sprâncene. Braţe de copil care i se încurcau în păr. Fuseseră strecurate în coarnele căştii. Arătau acum ca nişte picioruşe de păianjen.

Femeia închise ochii şi îşi întinse mâinile şi braţele de copil. Tăcu preţ de câteva clipe.

— Legus, spuse ea. Ştiu că jeleşti acum, dar trebuie să mă asculţi.

Fără distorsiuni, Ori îi sesiză accentul puternic din sud-vestul oraşului. Arătă spre ochii magistratului, apoi spre ai ei: *Priveşte-mă.* Îi ţinea pistolul spre burtă.

— Am să-ţi spun povestea mea. Vreau să înţelegi de ce mă aflu aici.

Dinspre trupul Primarului se auzi un şuierat uşor, de gaz sau de sânge. Primarul privea spre tavan cu concentrarea morţii.

— Am să-ţi spun. Poate că ştii deja. Dar ascultă. E greu de aflat numele tău adevărat, dar este posibil. Există o piaţă neagră a onomasticii. Dar dacă asta te consolează, tu te-ai ascuns bine. Magister Legus. Am căutat mult timp. Am ieşit din închisoare cu zece ani în urmă. Am absolvit, aşa se spune. Zvonuri pe care le-am auzit înăuntru. Aveam informaţii despre toţi magistraţii. Acolo auzi tot felul de lucruri. Despre droguri, băieţi, fete, şantaje. Majoritatea nişte prostii. *Legus,* mi s-a spus, *Legus e un cotoi viclean. Ştii că şi-o trage cu secretara marii case?* Şi ea era pe atunci secretara marii case.

Făcu un gest cu capul spre Stem-Fulcher care se răcea.

— N-am uitat niciodată informaţia asta. Am auzit-o prea des de la persoane în care aveam încredere, şi dinăuntru şi din afară. Ştii de cât timp mă chinui să pun asta la cale, Legus?

Nu-i folosea numele adevărat.

— Să mă pregătesc. A trebuit să mă lupt să-mi fac casca.

Mânuţele de copil o bătură pe frunte.

— Mi-am făcut-o singură; mă pregătesc de ani de zile. Ca să fiu mai exactă, spuse ea, tu m-ai creat. Îţi mai aminteşti?

— Cu mai mult de douăzeci de ani în urmă. Îţi mai aduci aminte de turnurile vechi din Valea Bărcii? Da, îţi aminteşti. Acolo trăiam. Mi-am ucis odorul. Îţi aminteşti, magistre? Fetiţa mea, Cecilia. Plângea şi plângea şi plângeam şi eu şi atunci am luat-o şi am scuturat-o să tacă, nu-mi mai amintesc, dar când m-am trezit era moartă. Şi am încercat să o încălzesc, am dus-o la un doctor care lucra pe gratis în fiecare zi de Tristeţi, dar fireşte că nu a reuşit. Şi atunci ai apărut tu, spuse ea şi se aplecă în faţă. Îţi aminteşti acum?

Nu-şi amintea. Din miile pe care îi condamnase la Refacere, cum să-şi amintească de unul dintre ei? Ori îl privea pe Legus. Toro ridică mâna şi trase cu grijă de părinte, în joacă, de

mânuţele copilului.

— Mi-ai spus că faci asta ca să nu uit. N-am uitat.

Se aplecă din nou în faţă şi braţele Ceciliei se întinseră către Magister Legus care o ţinea de mână pe Primar. Se auziră zgomote. Bariera pe care o puseseră fusese străpunsă. Toro îşi scoase pistolul.

— A fost ziua ei acum două săptămâni, spuse ea. E mai mare acum decât eram eu atunci când am făcut-o. Fetiţa mea.

Se ridică şi puse pistolul la tâmpla lui Legus. Legus strânse mâna lui Stem-Fulcher şi deschise gura, dar nu vorbi.

— Din partea mea, spuse ea fără să pară furioasă. Din partea oamenilor pe care i-ai transformat în maşini, din partea femeilor pe care le-ai făcut monştri. Tancuri, melci, panto-cai, maşini industriale. Şi din partea tuturor celor pe care i-ai închis în haznalele pe care tu le numeşti închisori. Şi din partea tuturor celor care fug ca să nu-i găseşti. Din partea mea, a Ceciliei. Cecilia nu creşte, dar nici nu se odihneşte. Fata mea. Aşa că e şi din partea ei.

Îi ţinu ţeava pistolului la cap şi îl împunse de multe ori cu pumnalul, iar el gemu şi tuşi cu sânge şi chipul i se urâţi şi întinse mâna, nu să se ferească de ea, ci să se sprijine de ceva, nu să o întrerupă din înjunghiat – accepta pedeapsa, strângând mâna amantei moarte. Nu se putea abţine să nu horcăie şi să scuipe sânge în timp ce Toro îl tot înjunghia, în burtă, în piept, iar mânuţele de copil stăteau deasupra măcelului şi se jucau cu părul magistratului muribund.

Ori rămase nemişcat până se termină totul şi încă mult timp după aceea. Aşteptă ca Toro să pornească – femeia aceea puţină la trup, cu accentul ei sudist, cu ura ei veche. După un minut sau mai mult, când ea tot nu dădea semne de plecare, rămasă cu capul în jos în timp ce magistratul împroşca cu sânge, Ori vorbi.

— Haide, spuse Ori.

Se auzeau paşi apropiindu-se.

— Trebuie să plecăm.

Ea se întoarse spre el, deşi Ori crezu pentru o clipă că nu avea s-o facă. Îl privi cu efortul unuia care abia se trezeşte şi clătină din cap de parcă nu i-ar fi înţeles limba. Nu spuse nimic, dar îi dădu de înţeles că nu voia să meargă nicăieri, că terminase totul.

— Şi, şi…

Din mândrie sau respect, Ori nu voia să pară speriat sau

plângăcios şi vorbi abia atunci când reuşi să-şi controleze tonul vocii.

— Şi asta a fost singura cale? Cu noi?

Ruby, voia el să spună, *Ulliam, Kit, toţi cei de jos, trebuiau să facă parte din asta? Baron, pentru dumnezeu, Umăr Vechi. Cine ştie cine a mai murit pentru tine*.

Ea făcu un gest spre Primar.

— Am făcut ce au vrut toţi. Am dus la îndeplinire misiunea pentru care au venit aici cu toţii.

— Da.

Da, dar nu-i acelaşi lucru. A fost o misiune secundară, nu de asta ai venit tu aici, de aceea e cu totul altceva.

Oare? Oare chiar am câştigat?

O femeie de vârstă mijlocie din clasa muncitoare din sud-vestul Noului Crobuzon stătea lângă cele două cadavre însângerate. Un tânăr din Mocirla Câinelui ţinea în mână un pistol şi îi asculta pe inamici apropiindu-se. Totul era altfel decât crezuse.

— Vreau să plec, spuse el, tremurând brusc de toată neliniştea adunată în el.

Simţea pentru prima dată după zile întregi că vrea ceva. Voia să scape.

— N-ai decât să pleci.

Dinspre gaura prin care intraseră auzi bocănituri, ciocane izbite în uşa casei goale stârnind ecouri pe casa scării.

— M-ai omorât!

— Pentru dumnezeu, Ori, du-te.

Îi aruncă casca. Metalul se rostogoli şi se opri în coarne. El o privi pe femeie, apoi ridică casca.

— Vrăjile au căzut. Pleacă.

Era foarte grea.

— Nu ştiu cum s-o folosesc. Ce să fac?

— Împinge. Împinge şi atât.

Se auzeau strigătele miliţienilor care se apropiau.

— Îmi dai mie casca ta?

Ea ţipă la el *Du-te!* dar ţipătul îi era mai degrabă un muget animalic decât un cuvânt, o expresie a nenorocirii. El dădu cu spatele şi privi cadavrele care ţineau tovărăşie femeii prea obosite ca să-şi mai mişte mânuţele de pe frunte.

— N-ar fi trebuit să faci asta, spuse el. N-ar fi trebuit să ne foloseşti în felul ăsta. Te-ai folosit de noi. Nu aveai niciun drept.

Ridică masca şi se opri. Nu-i plăcu felul în care îi vorbea femeii.

— I-ai omorât. Probabil şi pe mine. A fost... A fost o onoare să fiu alături de tine.

Auzi căngi aruncate. Miliţieni căţărându-se. Îi auzi strigând numele Primarului.

— N-ar fi trebuit să faci asta. Mă bucur... că ai făcut ce ai vrut. N-ar fi trebuit să o faci aşa, dar ne-am îndeplinit scopul.

Coborî masca peste cap şi încercă să execute un salut, dar Toro nu se mai uita la el.

Când masca se potrivi, se aprinse o luminiţă. O simţea de parcă era din pânză. Nu avea talente de taumaturg, dar chiar şi el putea simţi metalul îmbibat cu energii. Se uită prin cristalul care lumina încăperea şi care făcea imaginile mai clare; strânse curelele şi se simţi puternic.

Tresări. Nişte ace îi străpunseră gâtul; degetele i se strânseră pe metal. Sacrificiul, sângele care alimenta capul de fier. *Cum să fac asta?* încercă el să strige. Simţi metal sub buze şi încercă să muşte sau să scape, simţind încă umezeala salivei femeii.

Împinge. Ori se aşeză aşa cum o văzuse pe ea făcând şi împinse cu puteri noi, tresări, se împiedică, se echilibră, încercă din nou. Sprijini coarnele de perete şi se încordă şi nu făcu decât să le înfigă în lemn. Se auzeau paşi fugind spre uşă. *Împinge,* spusese ea. *Unde să împing?*

În graba lui, în disperarea de a rămâne în viaţă, intră în panică, îşi aminti de casa lui, de camera lui mică. Se gândi la ea şi îşi focaliză dorinţa, apoi se aruncă înainte cu dinţii strânşi şi simţi doi noduli în locul unde coarnele îi atingeau fruntea, împinse din nou şi simţi ceva agăţându-se, o ruptură ca a unei hârtii ceruite. Aerul începu să aibă consistenţa apei şi el încerca să înainteze.

Ori făcu o pauză la marginea micii monstruozităţi ontice, a găurii, a locului unde universul se aduna. În faţa lui era bezna. Se răsuci, ţinând coarnele în deschizătura pe care o făcuse şi încercă să prindă privirea femeii cu mânuţele de copil care se jucau cu obrajii ei. Ea nu-l privi. Nu se uita nici la cei pe care îi ucisese.

Miliţia era la uşă. Ori împinse, se lăsă în voia impulsului, se scufundă în riftul pe care-l crease, părăsind încăperea în care cel mai vestit hoţ şi ucigaş al unei generaţii plângea în linişte, în care conducătoarea Noului Crobuzon zăcea ţeapănă şi se văzu

pentru o clipă o lungă clipă într-un pliu, într-un maţ al timpului, al lumii, cu sinapsele încetinite astfel că îşi simţi valul de panică asemenea unei ape leneşe la gândul că s-ar putea să nu aibă destulă putere să spargă suprafaţa universului şi să iasă din nou în lumea reală, dacă nu avea destulă forţă să iasă şi avea să se piardă în carnea dimensiunilor, un microb într-un protozoar, în spaţiu-timp?

Atunci ce?

Dar continuă să împingă, mult, mult timp şi o clipă de când pătrunsese, se simţi un altul; membrana se desfăcu din nou dinaintea lui şi îl aruncă de partea cealaltă ca pe o aşchie. El căzu şi alunecă pe sol, ud de sângele realităţii, trecerea lui lipsită de experienţă traumatizând-o, sânge iridiscent, un moment care se pierdu şi îl lăsă pe Ori dezorientat şi din nou uscat, într-o alee cu gunoaie.

Rămase mult timp răsuflând slăbit, până ce scăpă de senzaţia de rău de mişcare şi puterile îi reveniră.

Nu-şi putea închipui unde fusese. Era ameţit. Era costumat ca Toro şi asta îl făcea să devină o ţintă. *Am să mă odihnesc în curând,* gândi el înceţoşat. Îl durea fruntea, în locurile din dreptul coarnelor. Trecuse, dar nu era în apropiere de locul unde îşi dorise.

Ori simţea răcoarea, dar asta nu-l deranja. Se împletici şi ridică privirea. Văzu o linie ferată intersectând drumul, arcade cufundate în beznă prin care nici măcar ochii lui Toro nu puteau pătrunde. Şi dincolo de asta, galbene din pricina luminii de gaz care abia le lumina, Coastele. Ori se afla în Oraşul Oaselor.

Zăcu ore întregi. Cerul era cenuşiu când se trezi. Când îşi scoase casca, aproape că leşină şi trebui să se aplece şi să respire adânc. Liniştea îl enerva. Auzi câteva sunete care animau oraşul, dar zidurile de care se sprijinea erau liniştite. Nu transmiteau nicio vibraţie. Trenurile Noului Crobuzon ar fi trebuit să treacă toată noaptea, dar nu mai era niciunul.

Ori făcu din haina lui un fel de sac pentru cască, puse pistolul în buzunar şi se îndreptă cu paşi nesiguri spre Coastele din Oraşul Oaselor.

Aerul părea înăbuşitor, încordat. *Ce se petrece?* Nu putea să creadă că vestea se răspândise atât de iute, de fapt nici nu credea ce se întâmplase. O senzaţie de rău augur îl cuprinse. *Ce s-a întâmplat?*

Nu era nimeni pe stradă, sau erau prea puţini, iar aceia mergeau cu capul în jos. Trecând pe lângă casele din apropierea Coastelor, se ţinu pe partea dreaptă a viaductului căii ferate, merse spre sud, prin Sânter, gata să treacă pe Podul Ruginit spre Mahalaua Beznei şi de acolo în Cartierul Sirian, dar văzu lumina focurilor şi auzi duduitul. Nimic nu putea fi atât de zgomotos la ora aceea matinală.

Zgomotul crescu în intensitate; se simţi şocat, tremurând, apăsat de greutatea coifului. Spre sud prin Dealul Chiparosului, o stradă de florari şi mici comercianţi pe deasupra căreia ar fi trebuit să treacă trenurile. Linia se bifurca acolo unde o ramură a Liniei de Dreapta se îndrepta spre Kelltree şi ocolea spre est peste râu spre Mocirla Câinelui. Acolo, ceva îi bloca drumul.

Clipind până ce-i dădură lacrimile de epuizare, Ori văzu la lucirea focului o barieră improvizată. Nu o vedea desluşit. Silueta ei în lumina caldă părea sălbatică, parte a geografiei oraşului. Erau oameni care mergeau pe deasupra ei.

— Stai, strigă cineva.

Ori continuă să meargă, nu înţelesese că el fusese vizat de acel cuvânt.

Era o baricadă de plăci de beton, caldarâm, căruţe, coşuri de fum, uşi vechi, mobilier răsturnat. Tone de deşeuri urbane fuseseră aduse ca să formeze un mic munte, un cordon înalt de trei metri pe care erau înfipte steaguri. Braţul de marmură al unei statui se ivea dintr-o parte.

— Stai, nenorocitule.

Un foc de armă, un ţiuit de ricoşeu într-o placă de beton.

— Unde te duci, amice?

Ori ridică sus mâinile. Se apropie clătinându-le.

— Ce s-a întâmplat? Ce se petrece? strigă el şi de dincolo de baricadă se auziră chicoteli.

Ce dracu' e vreun bulangiu care vine din Mafaton, din concediu?

— De unde vii tu nu există chioşcuri, nu există ziare sau crainici? strigă santinela, o siluetă neagră, luminată din spate. Cară-te acasă.

— Aici *e* casa mea. Cartierul Sirian. Ce s-a întâmplat? La naiba, cât a trecut de când… E din cauza ei, nu? Aţi auzit? Primarul?

Tot entuziasmul îi reveni, că abia mai putea vorbi. *Probabil că au trecut zile întregi,* gândi el. *Ce s-a petrecut cât timp am lipsit?*

Am reuşit? S-a întâmplat. I-am trezit. Inspiraţia. Dumnezeule.

— La naiba, lăsaţi-mă să trec! Spuneţi-mi ce se petrece.

Uitase de frig şi de oboseală şi stătea în picioare în faţa focurilor galbene.

— S-a întâmplat… De cât timp a murit?

— Cine?

— Primarul.

Ori se încruntă. Alte strigăte. *A murit? S-a dus naibii javra? Cine-i nebunul ăsta?*

— Nu ştiu despre ce vorbeşti acolo, amice. Cred că ar trebui să te cari.

Auzi sunetul armelor care se încărcau.

— Dar ce…

— Ascultă, prietene, ai pe cineva să pună o vorbă pentru tine? Pentru că fără asta nici nu intri, nici nu ieşi. Eşti pe fâşie şi ăsta nu e un loc sigur. Mai bine te-ai căra înapoi în Oraşul Vechi, daca nu vrei să-mi dai un nume. Dă-mi un nume şi noi o să-l verificăm.

Alte capete se iţeau de după baricadă. O bandă înarmată, oameni şi alte rase, cu armele pregătite sub steaguri.

— Pentru că eşti pe graniţă, amice, şi eşti fie de o parte, fie de cealaltă. N-am ajuns aici acum. Sunt două puteri în oraş de zile întregi, băiete. Ai avut zile întregi să te hotărăşti de partea cui eşti. Ori cu nordul – şi se auziră huiduieli – care trăieşte în trecut, după legile vechi, ori eşti cu noi, Kelltree şi Pârloaga Ecoului şi Mocirla nenorocită a Câinelui, în viitor, care este acum. Vino încet spre mine şi ţine-ţi mâinile aşa. Să ne uităm la tine, trăsnitule.

Era aproape blând. O sticlă se sparse lângă el.

— Vino mai aproape. Bine ai venit în Teritoriile Libere, amice. Bine ai venit în Colectivul Noului Crobuzon.

Partea a Şaptea
Pata

23

— Nu-mi place să fug de ei.

— Ai auzit, totuşi. Ai auzit cum a fost. Trebuie să jucăm la sigur. Sunt înarmaţi să ne elimine.

— Dar dacă trebuie să fugim de ei, de ce naiba ne îndreptăm spre oraş? O să fie şi mai rău.

— Nu-i aşa. Am trimis de veste. Întorcându-ne, schimbăm lucrurile. Până când ajungem, n-o să mai fie ei acolo să ne aştepte. O să fie un oraş diferit.

Cutter şi bărbatul stăteau aşezaţi lângă un perete după un alt dans, într-un vagon reconfigurat. Era o călătorie grea şi noapte de noapte Consilierii de Fier se adunau şi improvizau ritmuri.

Fuseseră şi morţi, fireşte, din pricina drumului, a bolilor din ţinuturile traversate şi a animalelor de pradă, animale cu gheare, dinţi sau cili. Mai erau şi crime. Drogon plecase la vânătoare cu forţele Consiliului şi se întorsese cu capete de animale ciudate, cu răni proaspete şi poveşti noi. *Ăsta trece dintr-o fază în alta, aşa că l-am prins când a îngheţat şi l-am străpuns în inimă. Ăsta vede cu dinţii.*

Cutter văzu ceva din noua taumaturgie pe care o învăţase Consiliul de Fier. Asta nu avea să-i salveze de miliţie. Consiliul încerca să facă înaintarea duşmanilor dificilă, arunca poduri în aer, umplea şanţurile cu pietriş. Judah punea capcane cu golemi în urma Consiliului de Fier, pregătite să se declanşeze doar la apropierea unei companii de oameni. Puse cât mai multe – fiecare îi consuma din energie. Cutter îşi imagină pământul umflându-se, devenind o siluetă de piatră, de copaci tăiaţi, de apă din râuri. Cu o singură poruncă, simplă, în loc de raţiune: *luptă.* Substanţa însăşi a tărâmului, nu sălbatică, ci organizată, lovind miliţia.

Asta în cazul în care miliţia ajungea atât de departe, ceea ce Cutter credea că o va face. Unii dintre ei aveau să moară, dar cei mai mulţi probabil că nu. Când aveau să ajungă în ţinut, când

aveau să găsească urma Consiliului, nici măcar golemii lui Judah nu aveau să-i poată opri. Miliţia avea să se apropie de Consiliul de Fier, de cei rămaşi în urma trenului. Consiliul se baza pe zona cacotopică. Asta avea să-i ascundă.

— Nu credeam că o să mai văd asta, spuse Judah.

Se aflau pe o culme şi priveau în jos la şirurile de oameni, la caravana de asini, la cei care ajutau la construit terasamentul.

Dacă acest Consiliu îşi schimbă politica pe parcurs? gândi Cutter. *Dacă ajungem la jumătatea drumului şi oamenii încep să nu mai fie de acord şi vor să se întoarcă?*

Iată. Soarele se afla în spatele lor. Strălucirea lui părea să se înverzească încet pe măsură ce apunea, de parcă ar fi coclit. În lumina care scădea, se uitară spre nord şi spre est peste pata cacotopică. Parcurseseră sute de kilometri în săptămâni de zile şi iată că ajunseseră la margine.

Cutter se albi când o văzu.

— Qurabin, spuse el, spune-ne un secret. Ce este? Ce se petrece aici?

Ceva foşni în aer.

Se auzi vocea călugărului:

— Unele secrete nu vreau să le aflu.

Ţinutul Torsiunii. Mustind de energii rele inefabile, o explozie a modelării, cu o fecunditate îngrozitoare. Peisaje. *De fapt, noi nu vedem ceea ce este,* gândi Cutter. *E doar o părere. Un mod de a privi.*

Chiar şi la periferia cacotoposului, ţinutul era liminal, pe jumătate geografie, pe jumătate coşmar. Era un loc nemilos, coarne de piatră şi copaci care semănau cu coarnele de piatră, păduri de ciuperci de un stat de om şi ferigi mai mari decât pinii şi, la distanţă, un fel de deltă în care cerul părea că se strecoară printre extruziuni prea înalte. Cutter nu vedea nicio mişcare. Ne-locul acela se întindea până la orizont. Mai aveau mulţi kilometri de străbătut.

Cutter nu ştia dacă se uita la dealuri sau la insecte care-i zburau prin dreptul ochilor: asta nu se putea, ştia bine, dar imposibilitatea de a focaliza îl ameţea. Era o pădure acolo departe? Pe o distanţă aşa de mare? Sau nu era o pădure, ci o mlaştină? Sau poate nici măcar o mlaştină, ci o mare de oase sau un caroiaj, un zid de cărbune haşurat sau o cicatrice de mărimea unui oraş?

Nu-şi putea da seama. Văzu un munte, iar muntele avea o formă nouă, zăpada de vârf nu era zăpadă, ci o vietate tenebrotropică. Materia distantă întindea cili de mărimea unor copaci către bezna care se apropia. Lumini în cer, stele, apoi păsări, luni, două sau trei luni care erau pântecele unor insecte uriaşe, apoi dispăru.

— Nu pricep, spuse Qurabin cu glas teribil. Sunt lucruri pe care Momentul Ascuns şi Pierdut nu le ştie sau se teme să le spună.

Torsiunea era insinuantă şi ferventă şi plină de prezenţe, pietre animalizate care vânează *aşa cum vânează, fireşte, granitul* şi împrăştie cu imposibilităţi. Auziseră cu toţii poveşti despre copaci-gândaci, despre himerele caprelor şi fantome, despre insecte reptiliene, despre creaturi arboricole, despre copaci deveniţi găuri temporale. Era mai mult decât putea suporta Cutter. Ochii şi mintea lui continuau să încerce, să înţeleagă, să priceapă.

— Cum au putut face asta? Cum au putut traversa aşa ceva?

— Nu au traversat, spuse Judah. Nu au făcut-o. Ţine minte asta. Au ocolit marginile. Destul de aproape ca să se sperie.

— Destul de aproape ca să moară, spuse Cutter şi Judah aplecă fruntea.

— Ce creaturi trăiesc aici? spuse Cutter.

— Imposibil de înşiruit, spuse Judah. Fiecare e altceva. Sunt unele – shunni, inchmeni la periferie…

— Pe unde vom trece noi.

— Pe unde vom trece.

Aveau să petreacă, poate, trei săptămâni la marginea zonei cacotopice. Trei săptămâni cât mai aproape de ţinutul infectat. Probabil că mai trecuseră şi alţii pe aici în jumătatea de mileniu scursă de la apariţia ei, într-un moment patologic. Cutter ştia poveştile cu Cally, omul înaripat; auzise zvonuri despre aventuri petrecute în pată.

— Trebuie să existe o altă cale, spuse el.

Dar nu, ei spuseră că nu există.

E singurul drum pe care vom fi apăraţi de miliţie, şopti Drogon. *Singura cale pe care putem fi siguri că nu ne vor urma. Se vor rătăci la margini. Au ordin să nu intre vreodată în zonă. Oricum…* Intonaţia sa se schimbă, cuvintele mai rapide. *… aşa au găsit drumul până aici. Adică, datorită Consiliului. Un loc de*

trecere prin continent. Ştii de cât timp se încearcă asta? O traversare? Prin fumul de piatră, prin cordilliera, prin mlaştini? Nu putem risca să schimbăm asta. S-ar putea să fie singurul drum.

După câţiva kilometri, Judah dispăru mai multe ore de lângă tren şi se întoarse epuizat. Cutter ţipă la el să nu mai plece singur, iar Judah îi aruncă un surâs nevinovat de-ale lui.

Segmentele de linie erau camuflate cu tufe. Iscoadele şi lucrătorii le uniră, secţiune după secţiune, iar trenul traversă periferia petei. Cutter se ţinea cu o mână de trenul perpetuu şi lăsa vântul să-l răcorească. Mai rămăseseră câţiva demoni ai mişcării, cu toţii domesticiţi acum, copiii sau nepoţii primilor năvălitori mâncători de pulsuri care se repeziseră să muşte roţile. Mica faună eterică era blândă. Cutter îi privi.

Se uită la pietre şi copaci, auzi dedesubt scrâşnetul roţilor şi hârjoana animalelor nevăzute. Se stârneau bătăi între cei care voiau să doarmă cu rândul în vagoane. Tabăra celor de la terasamente era un sătuc de corturi, aranjat în cercuri concentrice pentru siguranţă. Dar nimic nu putea preveni unele efecte ale petei cacotopice.

Apa era raţionalizată, dar în fiecare zi echipe conduse de cei câţiva vodyanoi ai consiliului plecau să caute surse noi – mergeau spre sud, întotdeauna, departe de Torsiune şi de primejdie. Cu toate acestea, o dată la câteva zile se întorceau răniţi şi jerpeliţi, ducând rămăşiţele cuiva sau aducând legat pe vreunul care se schimbase. Torsiunea îi atingea noaptea cu degetele ei de alterare.

— S-a simţit bine până ne-am întors, strigau vânătorii, ţinând o Refăcută care se scutura neîncetat atât de repede că membrele i se vedeau în ceaţă şi capul îi părea semi-lichid; femeia devenise o masă de gelatină.

— Mâncători de umbră, spuneau ei, arătând spre băiatul îngrozit care lumina prea tare, interiorul gurii lui fiind la fel de bine iluminat ca şi fruntea.

Se întorceau unii muşcaţi de prădători vermiformi iuţi. Consiliul de Fier trecu peste urme: găuri de stilet ale unui echinoid rex, urmele ciudate ale unui inchman, urme de pământ bătătorit la patru sau cinci metri distanţă.

Pe cei afectaţi de Torsiune sau atacaţi de animale încercau să-i salveze, îi duceau în vagonul de animale, transformat în sanatoriu. Pe alţii îi îngropau. După tradiţia lor, îi depuneau înaintea liniei. Odată, săpând un mormânt, au tulburat liniştea

unuia dintre înaintaşii lor, unul dintre morţii Consiliului din prima călătorie, şi cu un respect uriaş îşi cerură scuze şi îl aşezară alături pe cel de-al doilea pentru totdeauna.

— Nu se poate asta, se înfurie Cutter. Câţi trebuie să mai moară? Câţi mai trebuie?

— Cutter, Cutter, spuse Ann-Hari. Taci. E groaznic. Dar dacă rămânem să dăm piept cu miliţia, o să murim cu toţii. Şi Cutter… prima dată au murit şi mai mulţi. Mult mai mulţi. Acum e mai bine. Trenul perpetuu ne apără. E vrăjit.

În fiecare zi se atârnau alte capete de animale de pradă. Locomotiva devenise un muzeu grotesc al vânătorii.

Când Cutter îl văzu pe Drogon, făuritorul de şoapte se afla într-o stare de uimire continuă. Îi plăcea vânătoarea chiar şi în aceste ţinuturi primejdioase şi oriunde mergeau era atent, lua urme printre stânci, urmărea mişcările prin pata cacotopică. Încerca să o înţeleagă, să o ţină minte. Asta era o cale. Cutter prefera alta: dorea să se termine totul.

Însoţi echipele care adunau lemne şi cărbune, materiale de ars în cazane. Îşi însoţi tovarăşii în căutarea apei.

Magul ieşea din vagonul acvatic cedat vodyanoilor. Numele lui era Shuechen. Era taciturn şi acru, aşa cum erau mai toţi vodyanoii. Lui Cutter îi plăcea asta. Propria lui violenţă, cinismul şi asprimea lui îl făceau asemenea vodyanoilor.

Pe drum, Shuechen se legăna în sacul lui acvatic de călătorie, povestindu-i despre dezbateri, despre facţiunile Consilierilor, despre neînţelegerile asupra direcţiei de mers a Consiliului. Foşti Agitatori, cinici, cei tineri şi cei bătrâni şi speriaţi. Lumea era din ce în ce mai nesigură dacă aceasta era cea mai bună strategie.

Shuechen îşi punea palmele lui mari pe pământ şi adulmeca, îl lovea şi asculta ecourile. Îi conduse la o distanţă de trei ore de tren. Apa ţâşni dintre pietre şi se adună într-un bazin înconjurat cu rădăcini atât de puţin atins de Torsiune încât Cutter avu impresia că se află în Codrul Adânc. Amintirea asta îl tulbură mult timp.

Îşi umplură burdufurile, dar se lăsă noaptea, iute ca o cârpă aruncată peste soare, şi îşi amenajară o tabără. Nu aprinseră focul.

— Nu atât de aproape de zonă, spuse Shuech.

Ghemuiţi ca să se apere de frigul aspru dintre stânci, cei doi Refăcuţi care-l însoţeau pe Cutter întrebară despre Noul

Crobuzon.

— Rudgutter e mort? Nu mă miră. Nenorocitul ăsta e Primar de o mie de ani. Acum e *Stem-Fulcher?* Doamne fereşte.

Erau uimiţi de schimbări.

— Miliţia patrulează la vedere? În uniformă? Ce naiba s-a întâmplat?

Pomeroy le făcu o scurtă descriere a Războiului Maşinăriilor, a atacului asupra gropii de gunoi, le povesti despre creatura care se aflase acolo. Nu părea să fie adevărat, nici măcar Cutter nu-şi amintea să se fi întâmplat aşa.

Mult timp refuzară să creadă ce le povestise Cutter despre mânuitori.

— Am fost atacaţi de unul, spuse el. Vă spun. În timpul unei revolte din timpul crizei, acum câţiva ani, Stem-Fulcher a anunţat, mă rog, că *au luat contact* cu ei şi că sunt greşit înţeleşi.

Mânuitorii, chintesenţa terorii de câteva secole, mâinile sălbatice care se nasc din cadavre (spun unii), care sunt demoni scăpaţi din iad (spun alţii), care puneau stăpânire pe mintea gazdelor şi le transformau trupurile. Dacă cei condamnaţi trebuie să moară oricum, spusese Stem-Fulcher, iar oraşul are nevoie de ajutorul mânuitorilor, ar fi un sentimentalism stupid să nu ajungem la concluzia evidentă. Fireşte, aveau să fie strict controlaţi.

Chiar şi aşa, anunţul stârnise alte scandaluri dezgustătoare, Revolta Mânuitorilor. Mulţimea care trecuse cu bărcile peste Marele Catran să atace Parlamentul fusese înfrântă de cei în faţa cărora protesta, unii din mulţime se ridicară brusc în aer şi începuseră să scuipe foc, mânuitorii dreptaci stăpâni pe trupuri de condamnaţi.

Cutter vorbi până târziu. Se temea foarte tare de schimbare.

— Ce se întâmplă dacă Torsiunea scapă de aici? tot spunea el, iar Refăcuţii încercau să-l liniştească, unul îi spunea că ce ţi-e scris în frunte ţi-e pus, altul că sunt destul de departe ca să fie în siguranţă.

În noaptea aceea fură atacaţi.

Cutter se trezi şi se holbă la un chip care îl privea. Credea că mai visează încă. Auzi focuri de armă. Se trase de sub chipul care se uita în jos spre el, întrebător şi monstruos.

Când adrenalina îşi făcu efectul, era deja în mişcare, alerga şi

gândea *Unde sunt ceilalţi, ce se întâmplă, ce să fac?* Intrând în tabără, văzu mai limpede ce năvălise peste ei şi ce se petrecea, se împiedică şi se chinui să nu cadă.

Toţi erau împrăştiaţi, alergau, trăgeau şi ţipătul cuiva îl făcu şi pe Cutter să ţipe. Văzu cortul scuturându-se ca o creatură de cârpă cu aripi în timp ce era sfâşiat. Văzu o mişcare arcuită, spastică, apoi impactul unui obiect cu solul, apoi altul. Duduitul venea de peste tot.

— Inchmeni! o auzi pe Elsie strigând. Inchmeni!

Creatura aruncă pânza sfâşiată a cortului cât colo şi, în mijlocul ei apăru, ca dintr-un efect de scenă ieftin, creatura care mai devreme îl mirosise prin sacul de dormit. Animalul de pradă se ivi dintre cârpe. Spangrub. Kohramit. *Homo raptor geometridae.* Un inchman.

Cutter se holba. Chipul creaturii se uita lacom spre el şi se apropie brusc, sărind în sus şi-n jos într-un fel pe care Cutter nu-l înţelese câteva clipe.

Mai înalt decât el, dar făcut numai dintr-un tors, cu trunchiul ieşind parcă direct din pământ, cu capul de două ori mai mare decât al lui, braţe lungi numai piele şi os, cu mâini scheletice, strângându-se fără încetare. Aproape uman, gura i se deschise şi îşi arătă dinţii negri şi lungi, ascuţiţi ca ţepuşele. Nu-i vedea ochii. Două găuri, o masă de piele încreţită şi umbre: păreau ochi din pricina întunericului. Se întoarse şi adulmecă, îşi aruncă pe spate capul fără păr şi îşi deschise gura cu dinţi. Se întoarse cu spatele.

Un tub colosal, un trup de omidă cu ventricule ca nişte sfinctere, pătat cu culori de avertizare. Torsul uman se afla în partea din faţă a acestui trup lung de mai mulţi metri de carne larvară. Inchmanul se mişcă.

Avea un şir de picioruşe pulsatile sub torsul palid şi două, trei perechi de picioare în spate. Îşi înălţă trupul pe aceste picioare, arcuindu-se, sprijinind greutatea torsului, apoi îşi îndreptă printr-o biciuire tubul corpului, iar torsul uman se înălţă sus la capăt, bătând aerul cu mâinile.

Iar adulmecă. Iar se arcui, aduse torsul înapoi la nivelul solului. Mişcare de vierme. Un târâş, o alunecare.

Cutter trase şi fugi. Inchmanul acceleră. Consilierii de Fier încercară să lupte. Erau mai mulţi inchmeni la colţurile taberei. Se auzi zbieretul unui asin şi strigăte.

În lumina lunii, Cutter văzu un alt vierme umanoid, cu gura

neagră de sânge, ţinând sub mâna uriaşă animalul care tremura. Părea să mestece.

Un inchman emise un muget elictric. Ceilalţi i se alăturară, cu bale curgându-le din gură.

Asinii şi cămilele zbierau. Shuech trase şi primul glonţ împrăştie creieri, dar inchmanul nu căzu, prea prost sau prea încăpăţânat să moară. Se clătină cu o mişcare de larvă şi cu o mână osoasă prinse un om şi îl străpunse. Omul ţipă, însă foarte scurt, iar inchmanul îl rupse în două.

Schuech aruncă un cacodyl aprins, substanţa caustică se împrăştie peste una dintre omizi care începu să se zbată parcă fără grabă. Mugi din nou şi bătu în retragere, luminându-i pe ceilalţi ca o torţă.

Creaturile le blocau drumul. Erau prinşi într-o fundătură deasupra unui canion, iar pietrişul era prea alunecos ca să fugă. Cutter se puse cu spatele la stâncă şi trase. Cineva scoase un ţipăt. Judah murmura.

Inchmanul cel mai îndepărtat scrâşni din dinţi. Capul îi explodă. Creierul lui îi împroşcă pe ceilalţi. Pomeroy încărcă din nou aruncătorul de grenade.

În dreptul unui taumaturg al Consiliului de Fier, Cutter văzu o plantă crescând şi luând forma unei urme de picior, o magie a lichenilor. Magul mugi şi masa de licheni se lipi de pielea unui inchman, acoperindu-i gura şi găurile ochilor. Acesta bătu în retragere, horcăind, încercând să smulgă planta şi nefăcând altceva decât să se umple de sânge.

Consilierii de Fier trăgeau cu discuri şi cu săgeţi cu vârfuri-sabie. Inchmenii sângerau abundent, dar nu se opreau. Judah păşi înainte cu chipul preschimbat de furie. Atinse pământul. Mâna lui încordată tresări.

Timp de o secundă nu se întâmplă nimic, apoi inchmenii alunecară pe pământul care se umfla sub forma unui om uriaş, o intervenţie somatică asupra pietrei şi regolitului – apoi ceva pocni în eter şi se sparse. Judah se clătină şi se aşeză pe pietre, iar pământul se linişti. Forma umană care începuse să se dezmembreze deveni din nou ţărână.

Cutter strigă numele lui Judah. Acesta se ţinea cu mâinile de tâmple. Un inchman se afla la un pas distanţă de el.

Dar Pomeroy era acolo, cu sabia în mână. Cu un curaj nebunesc, în ţipetele lui Elsie, Pomeroy tăie abdomenul umanoid al inchmanului.

Era un om foarte puternic. Inchmanul se opri o clipă din pricina impactului, iar Pomeroy dădu drumul săbiei şi făcu un pas în spate, aşezându-se dinaintea lui Judah, care se adună şi ridică privirea spre inchmanul care smulse capul lui Pomeroy. Palma lui enormă apăsă pe capul omului şi îl apucă cu sălbăticia absentă a unui copil.

Cutter auzi pocnetul gâtului frânt al lui Pomeroy şi ţipătul lui Elsie. Inchmanul aruncă trupul lui Pomeroy. Judah era din nou aplecat, trăgându-şi golemul din pământ. De această dată ieşi complet. Bătu din picior, scuturându-se de praf şi se îndreptă spre cel mai apropiat inchman. Lovitura imensă aruncă creatura de pe stâncă. Viermele se încovrigă şi căzu la pământ cu un zgomot exploziv şi umed.

Elsie plângea. Ceilalţi inchmeni se apropiau şi Judah îşi strânse degetele, iar golemul veni în calea lor. Păşea cu mersul lui Judah, Cutter putea să jure. Se opri dinaintea Consilierilor şi atacă o altă creatură geometridă.

După o clipă de nehotărâre în care Consilierii continuară să tragă, inchmenii se retraseră din faţa golemului uriaş. Doi se aruncară cu capul înainte de pe stâncă. Al treilea fu prins de luptătorul de pământ şi se prăbuşi cu el peste margine.

Judah îngenunche lângă Pomeroy şi Consilierii de Fier fugiră în ajutorul tovarăşilor lor. Cutter, tremurând, se uită peste marginea prăpastiei. Văzu inchmenii coborând pe suprafaţa verticală. Jos se vedeau trupurile celor doi inchmeni care căzuseră şi ţărâna roşie a golemului.

Cutter se apropie de Pomeroy şi îl luă în braţe. Se prinse cu o mână de Elsie, care se văita şi-l plângea. Judah era şocat. Cutter încercă să-l prindă şi să-l tragă aproape. Rămaseră îmbrăţişaţi. Elsie plângea, iar Cutter îl simţea pe Pomeroy răcindu-se.

— Ce s-a întâmplat? şopti el în urechea lui Judah. Ce s-a întâmplat? Eşti… în regulă? Te-ai împiedicat… şi Pom…

— A murit pentru mine, spuse Judah fără nicio inflexiune în glas. Da.

— Ce s-a întâmplat?

— Ceva… Ceva îndepărtat. Nu m-am aşteptat. S-a declanşat o capcană cu golem. Am făcut economie de chimicale şi baterii – capcana se alimenta direct din mine şi mi-am pierdut concentrarea. M-a zguduit, m-a făcut să cad.

Închise ochii şi aplecă fruntea. Îl sărută pe Pomeroy pe faţă.

— O capcană cu golem pusă în drumul nostru, spuse el.

Miliţienii au declanşat-o. Au ajuns la ţărm. Vin încoace.

24

Pe coastă, la sute de kilometri distanţă (spuse Judah) un ictineo, un ichthyscaphoi[3] experimental al Noului Crobuzon ajunsese la ţărm. Un leviathan ieşise din ocean şi se târâse pe înotătoarele devenite picioare până ce se frânseră sub greutate şi peştele Refăcut se prăbuşise şi rămăsese nemişcat. Asta se întâmplase.

Un rechin-balenă mărit prin biotaumaturgie până la dimensiunea unei catedrale, cu piele varicoasă şi ţevi metalice mai groase decât un om, cu ganglioni protuberanţi, înotătoare de mărimea unor corăbii rotindu-se în articulaţii unse, un rând dorsal de coşuri cu fum alb. Gura peştelui corabie (spuse Judah) se deschisese cu un scârţâit industrial, ancorată cu lanţuri ca un pod mobil, articulaţia fălcii coborâse şi miliţienii din Noul Crobuzon ieşiseră cu arme cu tot şi porniseră spre Consiliu.

— Nu ne-a fost uşor când am trecut pentru prima dată. Ne-am trezit rătăcind, încercând să traversăm pata, apoi pata se răsucea şi ne trezeam că ne îndreptăm direct spre măruntaiele Torsiunii, cerul devenea maţe sau dinţi. Am pierdut atât de mulţi oameni atunci, spuse omul.

Era un vechi Refăcut din Mocirla Câinelui. Nu mai avea mâini, stânga era un picior de pasăre, iar dreapta o coadă de şarpe. Era un scald, un bard al Consiliului de Fier, iar pauza pe care o făcuse era un joc: se prefăcea a fi un novice. Povestea lui era un fel de bocet pentru cei ucişi de inchmeni.

— Am pierdut atât de mulţi. Au trecut prin sticlă şi au dispărut, pe un deal care era un os, apoi o grămadă de oase, apoi din nou un deal. Am învăţat feluri de a traversa acest ţinut.

Nu exista niciun savant în tot Bas-Lagul care să ştie mai multe despre Torsiune, despre cacotopos, decât Consiliul de Fier.

— Acum ne-am întors, ţinutul e cunoscut şi Torsiunea îşi vede de treaba ei. Unele şine pe care le-am ascuns au dispărut, unele sunt stricate, unele au ajuns găuri în formă de şine, unele sunt

[3] Ichthyscaphoi – de la *ichthyo* – peşte, şi *scaphoi* – navă, corabie, ambele cuvinte în limba greacă. (N.T.)

acum şopârle de piatră. Dar sunt destule ca să ieşim de aici. Să trecem dincolo, până în câmpie, şi de acolo direct spre Noul Crobuzon. Sute de kilometri, poate luni de zile, dar nu ani ca prima oară.

La mulţi kilometri distanţă spre vest, Miliţia Noului Crobuzon le luase urma.

Inchmenii veniră din nou. De această dată atacară chiar trenul şi fură respinşi cu pierderi grele. Se aruncaseră cu trupurile lor de viermi asupra trenului, chiar încercaseră să muşte din el, îl marcaseră cu muşcături de dinţi tari ca piatra şi cu salivă caustică. Ca să-i respingă, muriseră Consilieri. Apoi veniră alte creaturi: umbre cu formă de câine, maimuţe cu voci de hienă şi blană de iarbă şi frunze.

Pământul sfida Consiliul. Se preschimba, îşi modifica tectonica cu o viteză psihotică de parcă timpul ar fi scăpat din lanţ. Pământul se târa. Dădeau peste zone îngheţate brusc unde gerul intens îndoise şinele, apoi zone temperate unde pereţii de stâncă se apropiau şi dealurile îi pândeau.

Montară linii pe teren abia potrivit pentru trecerea lor, pe traverse abia rezistente, care abia dacă se potriveau. Era un abia-drum, existând cât trecea trenul, apoi dispărând. Munceau cot la cot Refăcuţi şi tineri Consilieri care nu văzuseră niciodată fostul leagăn al părinţilor lor. Ajunseră la o mlaştină care le înghiţise linia.

Cutter ridica privirea din când în când, oprindu-se din bătut cu ciocanul sau întins pământ, şi se uita la lucirea petei cacotopice din apropiere: rânjetul cerului ca un chip de copil, o explozie de frunze, un animal nesigur în aer şi dealuri. *Nici măcar n-o mai vedem,* gândi el uimit şi clătină din cap. Cerul era limpede, dar o burniţă cădea peste ei. *În timp, te poţi obişnui cu cea mai monstruoasă absurditate,* gândi el.

Ştiind că miliţia îi urmăreşte, parcă se liniştiră.

— Se vor opri la pată, spuse Judah, dar Cutter îşi dădu seama că nu mai era aşa de sigur. Cutter făcu heliotipii cu trenul oprit, cu terenul instabil şi cu creaturi ce nu erau nici insecte, nici şopârle, păsări sau roţi dinţate, ci un amestec Torsionat ce părea inspirat din toate acestea.

Judah era tăcut. Era concentrat. Veni la Cutter într-o noapte şi îl lăsă pe tânăr să-l reguleze, ceea ce Cutter făcu cu graba şi dragostea pe care nu şi le putea controla. Judah îi zâmbi şi îl

sărută şi îl mângâie pe obraji, nu ca un amant, ci mai degrabă ca un preot.

Judah petrecu cea mai mare parte a timpului său în vagonul laborator care era plin de tot felul de resturi de aparatură magică. Îşi punea în funcţiune voxiteratorul. Asculta la nesfârşit înregistrările cântecelor longiline. Cutter îi văzu carnetele de note. Erau pline cu portative presărate cu culori, semne de întrebare şi întreruperi. Judah murmura ritmuri în barbă.

Odată, Cutter îl văzu stând în lumina slabă a apusului în faţa trenului perpetuu. Îl auzi pe Judah murmurând un cântec-ritm şi îl văzu bătându-se peste faţă cu o mână, pocnind din degetele de la cealaltă mână o sincopă. În jurul capului lui Judah se vedeau sclipiri nemişcate, parcă împrăştiate cu mâna, ca nişte insecte pe care vântul nu le putea alunga: o inerţie nenaturală şi profundă. Când trenul se zgudui şi se deplasă câţiva metri, Judah lăsă roiul de luminiţe în urmă.

Consilierii gargui plecară în zbor. Căutau marginea zonei. Unii, fireşte, nu se mai întoarseră, dispăruseră într-un pliu de aer sau uitaseră brusc cum se zboară sau se osificaseră sau deveniseră pui sau noduri de frânghie. Dar majoritatea reveniră şi, după multe zile în ţinuturile monstruoase şi cotidiene în acelaşi timp, spuseră Consilierilor de Fier că se apropiau de capăt.

Construiră ultima parte a liniei pe un teren despre care geovăzătorii spuneau că e temporar, avea să dispară şi să-i facă pe urmăritori să le piardă urma. Cu locomotivele împodobite cu trofee proaspete, rezultatul ultimelor măceluri, şi cu vagoanele zgâriate şi marcate de trecerea animalelor de pradă, Consiliul de Fier urcă panta. Cutter descoperi că îi era imposibil să-şi mai imagineze un ţinut neatins de Torsiune.

Ajunseră pe culme, ciocanele bătură ultimele şine, în spatele lor echipele îndepărtau linia pe care veniseră. Cutter privea peisajul bătut de vânt al fumului de piatră. Era un loc straniu, dar nu patologic, lipsit de cancerul petei cacotopice.

— O, doamne, se auzi Cutter spunând.

Se auziră urale, spontane, sincere, de încântare.

— Doamne, dumnezeule, am ieşit, am ieşit!

Aleseră un drum chiar pe la margine, acolo unde culmea separa Torsiunea de ţinutul sănătos. Montară drumul de fier pe podeaua de stâncă şi se întoarseră pe pământul natural.

Trenul perpetuu trecu prin ţinutul de fum de piatră. Vântul suflase peste vălătuci groşi, cumulo-nimbuşi printre care montau iute şinele, speriaţi să nu fie nevoiţi să se întoarcă.

— Pe undeva pe acolo e locul prin care am intrat, spuse Judah.

Calea pe care o tăiaseră fusese demult ştearsă de prelingerile de piatră.

Judah, Cutter şi Picior Gros păşeau pe aleea de nori solizi, la marginea cacotoposului.

— Unii dintre noi se tem, spuse Picior Gros. Rămânem fără alte opţiuni în afară de aceea de a traversa până la capăt.

Vocea lui era diluată în vântul cald.

— Uneori nu există opţiuni, spuse Judah. Uneori istoria este cea care decide. Să sperăm că istoria nu a înţeles greşit. Uite, uite, nu e aici?

Găsiseră ceea ce căutaseră: o coloană de piatră acoperită cu iederă şi înghesuită de tufe. Terenul era diferit, o rămăşiţă a pătrunderii, a exploziei de demult. O potecă vizibilă prin douăzeci de ani de părăsire.

— Pe aici am trecut prima dată, spuse Judah.

Se opri lângă zidul de nori şi smulse o plantă agăţătoare, dar îşi dădu seama că nu era decât un os ieşit din piatră. O mână cu îmbrăcăminte de piele albită de timp.

— A fost prea lent, spuse Judah.

Un om cuprins înăuntru. Prins de fumul de piatră. Cutter se uita cu ochii măriţi. În jurul încheieturii era un cerc de aer, o gropiţă, acolo unde fusese carnea care putrezise. Iar înăuntru era probabil o gaură modelată după contururile trupului, curăţată de viermi şi bacterii. Un mormânt, un osuar în forma unui om. Adăpostind o depunere de oase.

— Consilier sau miliţian. Nu-mi mai amintesc acum. Tu-ţi mai aminteşti, Picior Gros? Mai sunt şi alţii. Peste tot. Trupuri în stâncă.

Se căţărară pe vârful stâncilor. Consiliul de Fier înainta, în bătăi de ciocan, garguii zburau ca nişte frunze bătute de vânt. Cutter privea înaintarea trenului. Îi văzu conturul ciudat, turnurile de cărămidă şi piatră, podurile de frânghie ce legau vagoanele, grădinile mobile şi fumul coşurilor, ecouri ale coşurilor locomotivelor de la capete.

Departe, spre est, căruţe ale miliţiei, demult ruginite, se iveau din stâncă.

În ţinutul de dincolo, ţinut care se întindea până la Noul Crobuzon, era o toamnă de preerie. Consilierii cercetară atenţi apele şi pădurile şi dealurile, apoi le compararară cu hărţile pe care le aveau. Nu le venea să creadă unde se află.

Hărţile pe care le moşteniseră de pe vremea când Consiliul de Fier aparţinea încă TCFT-ului deveniră din nou folositoare. Trenul perpetuu era încă prins în dunga de la margine, în haşura de nesiguranţă, dar spre est detaliile deveneau mai clare; contururile dealurilor erau precise. Nu era terenul pe care se montase calea ferată, ci un teritoriu anexat oraşului. Consiliul putea să traseze un drum printre liniile de cerneală.

Verificară de mai multe ori. Era o revelaţie. Erau uluiţi cu totul.

— Pe lângă lacul de aici. Avem Cobsea spre sud. Ar trebui să-i evităm, să trecem pe partea de nord a lacului cât de repede putem. O să ducem dreptatea Consiliului direct spre Noul Crobuzon.

Chiar dacă ştiau că sunt urmăriţi de miliţie, nu se mai speriau.

— Au venit după noi. Ne-au urmat în pată, îi spuse Judah lui Cutter. Au declanşat un golem-capcană pe care l-am pus în cacotopos.

Niciodată nu intrase miliţia atât de adânc. Probabil că este o echipă foarte dedicată, care înţelegea că urmăriţii se îndreptau spre Noul Crobuzon.

— O să trecem aproape de dealuri.

La câteva zile de mers se ridica spinarea unui munte care se întindea opt sute de kilometri spre Noul Crobuzon.

— O să ocolim munţii; o să trecem cu trenul prin dealuri. Spre Noul Crobuzon.

Mai aveau încă luni de zile de mers, dar mergeau repede. Trimiseră iscoade să vadă unde era nevoie de poduri sau de terase, unde trebuiau să asaneze mlaştini, unde să trimită muncitori şi taumaturgi pentru a scobi tuneluri. Istoria se scurgea mai rapid.

Drogon, făuritorul de şoapte, era entuziasmat, vorbea în urechea lui Cutter, îi spunea că nu poate crede că trecuseră, că reuşiseră asta, că se aflau atât de aproape de casă. *„Trebuie să marcăm ceea ce am făcut”* spuse el. *„Nu a mai făcut nimeni asta şi mulţi au încercat. Mai e mult de mers şi mai există teren necunoscut, dar vom reuşi.”*

Judah se sui pe acoperişul trenului şi cercetă acest peisaj brusc familiar.

— Nu suntem în siguranţă, îi spuse lui Cutter. Nu suntem deloc în siguranţă.

Petrecu mult timp ascultând voxiteratorul.

— Judah, Cutter, spuse Elsie. Ar trebui să ne întoarcem în oraş.

Elsie tăcuse toate aceste zile, după moartea lui Pomeroy. Găsise un calm care o lăsase să trăiască în singurătatea ei.

— Nu ştim ce se petrece acolo; nu ştim în ce stare se află. Trebuie să le dăm de ştire că venim. Am putea înclina balanţa situaţiei. Am putea produce schimbări acolo.

Mai era încă mult de mers şi multe lucruri le ieşeau în cale.

Are dreptate, le spuse Drogon, fiecăruia în parte. *Trebuie să ştim.*

— Nu cred că are vreo importanţă, spuse Judah. O să trimitem de veste când suntem aproape. O să mergem să pregătim primirea.

— Dar nu ştim peste ce o să dăm…

— Nu. Dar nu are nicio importanţă.

— Ce tot spui acolo, Judah?

— Nu are nicio importanţă.

Ei, dacă el nu vrea să meargă, n-are decât. Am să plec singur, spuse Drogon. *Mă întorc în oraş, credeţi-mă.*

— Ne vor găsi, ştiţi asta, spuse Elsie. Chiar dacă virăm spre nord, Cobsea tot va afla despre noi.

— De parcă Consiliul nu s-ar putea descurca cu nenorociţii din Cobsea, spuse Cutter, dar ea îl opri.

— Dacă Cobsea ne găseşte, nu va trece mult timp şi o va face şi Noul Crobuzon. Şi atunci va trebui să le ţinem piept din nou. Şi celor care ne urmăresc şi celor care ne aşteaptă.

Unul dintre vagoanele trenului perpetuu se modifica. Crezuseră că pot traversa periferia Torsiunii fără să fie marcaţi prea tare, că nu vor avea nevoie decât de un sanatoriu pentru bolnavi şi muribunzi. Dar o parte din miasma cacotopică îşi făcea efectul mai lent.

În vagon se aflau trei oameni atunci când sarcomul Torsiunii începu să se manifeste. Trenul trecea printre copaci de munte şi colţi de stâncă. Într-o dimineaţă, sub o ninsoare fină, când

ciocănarii aveau nevoie să-şi sufle în palme după fiecare lovitură, uşa vagonului nu se mai deschise. Consilierii dinăuntru începură să strige prin crăpăturile lemnului.

Loviră uşa cu toporul, dar acesta sări fără să ia nicio aşchie, nici măcar vopseaua, şi Consilierii ştiură că aceasta era ultima atingere a petei cacotopice. Dar vocile celor dinăuntru deveniră plictisite, renunţau.

În timpul nopţii deveniră şi mai leneşe. Până a doua zi, vagonul începuse să-şi schimbe forma, era burtos, cu lemnul încordat, iar cei dinăuntru scoteau sunete de cetaceu. Pereţii deveniră translucizi şi se puteau vedea forme parcă plutind în apă. Scândurile şi cuiele deveniră opalescente, apoi transparente, în timp ce vagonul se lăsa ca o burtă peste roţi, iar consilierii dinăuntru deveniră placizi, se mişcau leneş în aerul dinăuntru devenit gros. Cioburile din dulapuri îşi pierdură forma şi pluteau ca nişte impurităţi.

Vagonul deveni o vastă celulă membranoasă, cu trei nuclee având forma vagă a unor oameni plutind în citoplasmă. Prizonierii îi priveau pe cei de afară şi le făceau semne cu mâinile-flagele. Unii Consilieri doreau să decupleze vagonul grotesc, să-l lase să plece pe şine şi să-şi vadă de ale lui, după noua lui biologie, dar alţii spuneau *sunt fraţii noştri înăuntru* şi nu lăsară asta să se întâmple. Trenul cel lung continuă să tragă după el amiba corpolentă care făcea valuri, având înăuntru chiriaşi zâmbitori.

— Ce sfântu' e asta? îl întrebă Cutter pe Qurabin.

— Nu e nimic. Nu ştiu. Sunt lucruri la care nu vreau să mă gândesc, pentru care nu vreau să pierd nimic. Şi chiar dacă o fac, sunt secrete fără înţeles, întrebări fără răspuns. Asta avem noi aici.

După o săptămână de când părăsiseră zona cacotopică, dădură peste primii locuitori ai răsăritului pe care-i vedeau după douăzeci de ani. Un mic grup de nomazi ieşind dintre dealuri. O gaşcă de pRefăcuţi, vreo douăzeci sau treizeci de inşi. Era un amestec ciudat, vodyanoi Refăcuţi, ceea ce era un lucru rar, dar şi oameni remodelaţi cu intenţii industriale sau de spectacol.

Se apropiară cu o curtoazie atentă de tren.

— Am dat peste iscoadele voastre, spuse conducătoarea lor.

Femeia avea grefate bice organice. Se uita, se tot uita şi lui Cutter îi trebui mult timp să-şi dea seama că ceea ce vede în

ochii ei e evlavie.

— Spuneau că veţi veni.

Refăcuţii din Consiliu îi priveau, pe ea şi pe banditţii ei.

— S-a schimbat totul, spuseră pRefăcuţii în noaptea ceea în timpul unui banchet modest. Se întâmplă ceva în oraş. E supus unui soi de asediu. Din partea ţinutului Tesh, presupun. Şi mai e ceva ce se petrece înăuntru.

Dar erau prea departe, plecaseră de prea mulţi ani din oraşul care-i crease ca să mai cunoască detalii. Noul Crobuzon era aproape o legendă pentru ei, cum era şi pentru Consilierii de Fier.

Nu însoţiră Consiliul; îi asigurară de prietenia lor şi plecară înapoi la viaţa lor de jaf, nomadă, printre dealuri, dar următorii pRefăcuţi peste care dădu Consiliul li se alăturară. Veniseră să-şi arate respectul, să adore (din câte vedea Cutter) oraşul Refăcut de unul singur, şi rămaseră ca cetăţeni, devenind ei înşişi Consilieri. Când Consiliul de Fier ajunse la malul nordic al lacului care avea să-i apere de Cobsea, fură mai întâi întâmpinaţi de primii pRefăcuţi care îi căutaseră în mod deliberat.

Vestea se răspândea pe căi stranii peste continent, căile de comunicaţie dintre comunităţi şi călători. Cutter şi-o imagina ca pe o infecţie. Zvonuri ca nişte fibroame ce solidariza Rohagi. *Vine Consiliul de Fier! Consiliul de Fier s-a întors!*

Consiliul se fractura. Inerţia era atât de mare, încât nu se mai puteau întoarce. Cu cât se apropiau mai mult de metropolă, cu atât mai neliniştiţi, mai ezitanţi deveneau vechii Consilieri.

— Ştim noi cum este, spuneau ei. Ştim bine ce e acolo.

Şi copiii lor deveneau tot mai siguri, mai mesianici. Cei care nu văzuseră niciodată oraşul erau dornici să-l viziteze. Era o răzbunare? O mânie? Dreptate, asta putea să fie.

Tinerii conduceau lucrările căii ferate, tinerii care nu fuseseră îmbunătăţiţi ca părinţii lor, dar care mânuiau baroasele cu energie şi sete. Refăcuţii aşezau şinele cu ei, dar bătrânii Consilieri deveniseră ei auxiliari.

Ann-Hari era diferită. Ea glorifica mişcarea. Era insistentă, cerea să se meargă mai repede. Se ducea pe culmi, se căţăra cu graţie şi făcea gesturi spre trenul perpetuu de parcă l-ar fi controlat, dirijor al unei simfonii cu aburi.

Deveniseră brusc atât de iuţi: săpau, cercetaşii îi avertizau asupra modificărilor de teren, le spuneau când aveau să ajungă la vreun curs de apă. Echipele construiau forme hibride de

tradiţii crobuzoniene şi ciudăţenii din vest – poduri ancorate cu vegetaţie, sprijinite nu pe piatră ci pe culori solide, care puteau fi traversate numai când lumina cădea asupra lor.

— E război! le spuse un pRefăcut. Tesh a încetat atacurile, dar parcă nu. Se spune că există doi trimişi din Noul Crobuzon, fiecare cerând lucruri diferite. Noul Crobuzon nu mai vorbeşte cu un singur glas.

Dacă pRefăcuţii de aici ştiu că noi venim, gândi Cutter, *nu se poate ca în Noul Crobuzon să nu se ştie. Vestea se răspândeşte. Când o să dăm piept cu ei?*

La câteva zile o dată, Judah tresărea atunci când miliţia declanşa o capcană. Fiecare mai înlătura câţiva soldaţi, dar după câteva zile o altă capcană se declanşa, dovedind că nu renunţaseră la urmărire. Judah le monitoriza înaintarea prin propriile lor momente de slăbiciune.

— Au ajuns acolo, spuse el în sfârşit. Pe asta o recunosc. Au ajuns în cacotopos. Nu-mi vine să cred că ne-au urmărit până acolo. Probabil sunt disperaţi să ne prindă.

Cum era un golem de materie Torsionată? Cu neviaţă canalizată prin matricea goală?

Echipele rărite care pregăteau terasamentul şi care aşezau linia erau spre nord şi est şi chiar dacă îşi luaseră cu ei şinele, lăsaseră o urmă permanentă peste ţinut: o dâră de metal, cicatrici de cale ferată. Cerul deveni mai rece şi începură să se vadă masive de piatră spre nord. Începu să burniţeze noaptea.

Aici, poate la vreo cinci sute de kilometri vest de ciotul de cale ferată ieşind din Noul Crobuzon, dădură peste refugiaţi. Nu pRefăcuţi, ci cetăţeni obişnuiţi, venind în grupuri ude de ploaie, fugind ultimii kilometri spre locomotiva care mugea, ploconindu-se dinaintea ei ca nişte pelerini. Ei le spuseră, lui Ann-Hari, lui Judah şi Consilierilor de Fier, ce se petrecea în Noul Crobuzon, povestea Colectivului.

— Pe toţi zeii, spuse Elsie. Am reuşit. S-a întâmplat. *S-a întâmplat.* Doamne.

Era în extaz. Chipul lui Judah lumina de-a dreptul.

— A pornit totul din Mocirla Câinelui, spuse un refugiat. Din nimic.

— Nu a fost aşa, spuse altul. Am ştiut că veniţi – voi, Consiliul. A trebuit să ne pregătim pentru voi.

Erau teribil de umili în faţa Consiliului de Fier. Aceşti fugari

stăteau de vorbă cu cei pe care îi văzuseră de atâtea ori, ani de zile, în heliotipiile celebre. Trebuiau să fie mânaţi de la spate ca să scoată un cuvânt.

— Nu mai există salarii: lumea e înfometată. E război, şi foşti miliţieni ne spun cum să facem şi Tesh atacă. Nu mai avem nicio siguranţă şi oraşul nu mai are grijă de noi… Şi am auzit că a plecat cineva în întâmpinarea Consiliului.

Judah tresări când auzi asta.

— Mai sunt atacuri din partea celor din Tesh? spuse Cutter.

Omul încuviinţă.

— Da. Manifestări. Guvernul spune că va rezolva problema cu Tesh, va pune capăt războiului, dar e haos şi nimeni nu ştie dacă fac ceea ce spun. A fost o demonstraţie în faţa Parlamentului în care se cerea protecţie şi cei din mulţime au cerut şi mai multe, s-au împărţit manifeste. Cei din Caucus, din câte mi-am dat seama. Dar au apărut cuirasatele şi shunnii şi miliţia s-a repezit la noi.

— Şi cineva a spus că la conducere se află un *mânuitor.* Iar lumea a început să se bată.

— Eu n-am fost acolo – am auzit despre asta, atâta tot. Erau morţi pe toate străzile. Şi când lumea a pus miliţia pe fugă… Au apărut peste tot baricade. Venise vremea să facem ce trebuia, de capul nostru. Nu aveam nevoie de miliţie. I-am ţinut deoparte.

— Asta s-a întâmplat după ce am aflat că Primarul a murit.

Delegaţi din toate districtele formaseră un colectiv, chemat peste tot atunci când cei din mahalale şi-au dat seama că nu avea să se ţină nicio loterie a voturilor, că fiecare dintre ei avea acum puterea în mod direct. După câteva zile, antiparlamentarii puseseră la punct această democraţie necizelată. Dar numai pentru că se aflau într-un dublu război, se jurau ei. Cei mai mulţi din Colectiv voiau să negocieze cu Tesh, fără să le pese cine controla mările din sud.

— Voi de ce aţi venit aici? întrebară Consilierii.

Crobuzonienii se uitară în jos, apoi din nou în sus şi spuseră că violenţa luptelor îi alungase, că mai erau mulţi exilaţi. Merseseră săptămâni întregi, încercând să dea peste Consiliul de Fier.

Nu făceau parte din Caucus, nici nu erau colectivişti, îşi spuse Cutter, doar oameni care descoperiseră că făceau parte dintr-un oraş dizident din interiorul unui alt oraş şi în mijlocul unui război,

care fugiseră cu lucrurile în spinare. Căutaseră Consiliul nu din pricina unei teorii sau politici, ci din pricina evlaviei pe care o aveau pentru Consiliu. Cutter îi dispreţuia. Dar Judah era bucuros.

— S-a întâmplat până la urmă, se întâmplă, spuse Judah cu voce apăsată. Revolta, a doua Contumacie, am reuşit. Din cauza noastră… Consiliul de Fier a fost o inspiraţie… Când au auzit că venim…

Ann-Hari se uita la el fix. El vorbea de parcă ar fi citit un poem, înconjurat de un halou în ultimele raze ale zilei.

— Am făcut asta cu ani de zile în urmă şi am înaintat prin istorie, ne-am lăsat urmele. Apoi am făcut asta în Noul Crobuzon.

Părea uluit, părea transformat. Dar Cutter ştia că se înşală. *Nu noi am făcut asta, Judah. Ei au făcut-o. În Noul Crobuzon. Cu sau fără ajutorul Consiliului.*

— Intrăm în oraş, spuse Judah, ne alăturăm lor. Nu suntem chiar atât de departe de nodul de cale ferată. Pe toţi sfinţii, vom intra în oraşul schimbat, vom fi parte a schimbării. Aducem o încărcătură. Aducem istoria.

Da şi nu, Judah. Ei au deja propria lor istorie.

Cutter nu venise acolo pentru Consiliul de Fier, ci pentru Judah. Era o vină pe care nu o putea uita. *Nu am venit aici pentru istorie,* gândi el. Piscurile munţilor se uitau la ei. Vodyanoii Consiliului de Fier înotau într-un râu rece în vreme ce trenul se oprise la mal. *Sunt aici pentru tine.*

— Acum nu mai există miliţie, spuse Judah. Ei ştiu că venim, dar cu oraşul cuprins de revoltă nu vor delega forţe ca să ne ţină piept. Când vom ajunge se va forma un nou guvern. Vom fi ultimul capitol al insurgenţei. O uniune a intereselor Noului Crobuzon.

— Va fi greu, spuse unul dintre refugiaţi, cuprins de nesiguranţă. Colectivul se află sub foc. Parlamentul se opune puternic.

— O ho ho.

Nimeni nu văzu cine spusese asta. Sunetele se opriră brusc.

— Hai terminaţi.

— Ce-i asta?

Vocea aparţinea lui Qurabin. Cutter căută un pliu al aerului şi văzu o sclipire.

— Ce-i asta?

Refugiaţii pelerini făcuseră ochii mari de teama vocii fără trup.

— Aţi spus că sunt atacuri din partea ţinutului Tesh. Manifestări? Ce fel? Şi asta ce e? Asta de aici?

Sacul de piele al unei femei începu să fie tras şi scuturat. Femeia gemu de teama fantomei şi Cutter se repezi la ea în timp ce Qurabin repeta *„Ce e însemnul ăsta?”* Ea se uita cu teamă prostească la desenul giroscopic complex de pe sacul ei.

— Asta? e semnul libertăţii. Spirala libertăţii. E peste tot în oraş.

— O ho ho.

— Ce-i asta, Qurabin?

— Ce sunt atacurile celor din Tesh?

Glasul călugărului se mai calmase, dar era tot repezit. Cutter şi Elsie înţepeniră; Ann-Hari deveni mai îngrijorată; Judah se retrase încet când văzu că se petrece ceva.

— Nu, nu, asta… Îmi amintesc de asta. Trebuie, am nevoie de asta, am să întreb…

Vocea călugărului se pierdu. Qurabin cerea ceva din partea Momentului Secret. Se lăsă tăcerea. Refugiaţii păreau speriaţi.

— Cum atacă cei din Tesh? se auzi din nou vocea lui Qurabin. Aţi zis că sunt manifestări? Nişte creaturi, nişte prezenţe? Goliciune în forma unor creaturi lumeşti – animale, plante, mâini, chestii din astea? Şi oameni care dispar, care se îmbolnăvesc şi mor? Care apar din nimic, neluminaţi, asta e? Şi tot vin. Aşa-i?

— Ce e asta? Qurabin, *sfinte GurăMultă…*

— GurăMultă?

Glasul călugărului era cuprins de isterie. Qurabin se deplasa, sursa glasului lui se mişca printre ei.

— GurăMultă nu vă poate ajuta, nu. Mai sunt multe care urmează. Şi voi care aţi crezut că sunt însemnele libertăţii. Spirala. O ho ho.

Cutter tresări – glasul venea chiar de lângă el. Simţi răsuflarea.

— Eu sunt din Tesh, vă mai amintiţi? Ştiu. Creaturile care apar în oraşul vostru, fantomele – nu sunt atacuri, sunt unde de şoc. Ale unui eveniment care încă nu s-a petrecut. Sunt scântei în spaţiu şi timp. Se apropie ceva, aruncat în timp ca în apă, iar voi sunteţi atinşi de valuri. Acolo unde ajung, picăturile vă apar ca nişte paraziţi care sug ceva din lumea voastră. Ceva va apărea curând, iar aceste spirale sunt cele care aduc acest ceva.

— Cineva umblă liber prin Noul Crobuzon. E un ambasador magic. Micile manifestări nu sunt nimic. Tesh vrea mult mai mult. Vor distruge oraşul vostru. Spiralele acestea – sunt simbolul unui hecatombist.

Qurabin trebui să explice de mai multe ori.

— Cel care a lăsat aceste semne este un producător de multe taumaturgii. Dintre care aceasta e ultima. E sfârşitul legii. Asta va încheia oraşul vostru şi îl va curăţa complet. Înţelegeţi asta.

— Acestea sunt spirale *ale libertăţii,* spuse un refugiat, iar Cutter mai avea puţin şi-i punea mâna pe gură ca să-l facă să tacă.

— Se spune că Tesh duce negocieri? Nu nu nu. Dacă este aşa, nu sunt decât o capcană. E ultimul lucru pe care îl vor face. Ultimul lor atac. Luni de pregătire, energie uriaşă. Asta va sfârşi totul. Gata cu războaiele Noului Crobuzon. Pentru totdeauna.

— Ce este, ce va fi?

Dar Qurabin nu răspunse.

— Nu vor mai fi războaie şi nu va mai fi pace, spuse Qurabin. Şi vor veni alte unde de şoc din partea evenimentului. Ultimele picături. Manifestări în nimicul rămas din oraş. Îl vor rade de pe faţa pământului.

Era foarte frig şi vântul care bătea dinspre culmi fura fumul focurilor lor. Consilierii se închiseră în oraşul lor de fier. Se auzeau zgomotele animalelor de munte. Se auzeau discuţii şi scrâşnetul metalului trenului care dormea.

— Ce putem face? se îngrozi Judah.

— Dacă vreţi să puneţi capăt situaţiei… trebuie să-l găsiţi. Pe cel ce face asta, pe cel ce conjură. Trebuie să-l găsim. Trebuie să-l oprim.

— Trebuie să ne întoarcem în Noul Crobuzon. Trebuie să plecăm acum.

Partea a Opta
Refacerea

25

Bătălia de la Podul Cocoşului începuse devreme. Un soare care părea spălăcit adunase trupele de fiecare parte a râului. Podul Cocoşului, vechi de o mie de ani şi acoperit cu case, unea Burduful Râului de pe malul sudic al Catranului cu Cotul Mic de pe malul nordic. Colectivul luptă mult pentru Podul Cocoşului. După primele zile uimitoare, când pentru scurt timp cea mai mare parte a ariei din sudul Noului Crobuzon se aflase sub controlul Colectivului, zona lor se erodă. Acum, după săptămâni întregi, Podul Cocoşului era punctul cel mai apusean controlat de grupul din Mocirla Câinelui aparţinând Colectivului.

Iscoadele din Turnul Miliţiei din Dealul Muştei, demult ocupat de insurgenţi, verificau mişcările unităţilor de miliţie înainte de răsărit, iar tacticienii insurecţionişti mobilizau forţe din mai multe puncte. Miliţia venea dinspre Corbul, prin Inima Scuipatului unde hierofanţii renegaţi care nu plecaseră sau nu se ascunseseră se rugau pentru una sau cealaltă dintre părţi, până în Cotul Mic cel devastat. Acolo, în ruinele baroce ale Pieţei Rătăcirii, sub privirile arhitecturii care fusese odată somptuoasă şi acum devenise puţin absurdă cu vopseaua ei dusă şi faţadele prăbuşite, miliţia se împrăştia. Luminile se răspândeau în mii de direcţii. Împingeau pe roţi tunuri şi arme motorizate ca să ţintească spre pietrele vechi ale Podului Cocoşului şi aşteptau.

Dincolo de apă, sosiră trupele Colectivului, batalioane numite după zona din care proveneau. „Calea Wynion, la mine.” „Strada Potăii Bătrâne, pe flancul stâng.” Fiecare corp de armată era identificat după o bucată de pânză colorată, verde pentru Calea Wynion, cenuşie pentru Strada Potăii Bătrâne. Fiecare ofiţer purta o banderolă de culoarea lor, deşi oamenii îi recunoşteau, doar îi votaseră. Erau plutoane mixte, de toate rasele. Şi Refăcuţi.

Abundau zvonurile despre tacticile miliţiei. „Vor veni cuirasate.” „Vor veni mânuitori.” „Vor veni dracowi.” „Au făcut o

înţelegere cu Tesh – vor apărea fantome pe pod.” În faţa fiecărei unităţi a Colectivului se afla o unitate de foşti miliţieni care îi antrenaseră pe noii lor camarazi cât de repede şi de bine se putea. Acolo unde entuziasmul populist avusese ca rezultat alegerea vreunui ofiţer nepregătit sau inutil, şi unde loialitatea lor prost înţeleasă îi făcuseră să-şi păstreze postul, câte un fost soldat era instalat pe post de consilier, ca să-i şoptească tacticile.

Dirijabilele se adunau ca peştii de pradă la marea spaţiului aerian al Parlamentului, peste Colectiv, dincolo de raza de acţiune a harpoanelor explozive, a grenadelor sau a echipelor de gargui colectivişti. Iscoadele din sud căutau atenţi semne că aerostatele ar fi avut de gând să-i bombardeze.

Remiza continua. Cei din Mocirla Câinelui se temeau că nu sunt decât o momeală, că un atac mare se va petrece în altă parte. Trimiseră oameni spre Podul Abrupt şi spre baricadele de la sud de Oraşul Oaselor şi Dealul Mâţei, spre cocioabele de la răsărit de Podul de Mare Calibru, dar nu găsiră nimic. Pe la jumătatea dimineţii, zgomotul de palme făcut de explozii începu – bombardamentul zilnic împotriva celor trei regimente ale Colectivului.

— Vizuina Urletului va ceda astăzi.

Izolarea celor trei sectoare le handicapase. După primele săptămâni de entuziasm, miliţienii tăiaseră coridoarele stradale care uneau Dealul Muştei de Vizuina Urletului, puseseră mâna pe Mahalaua Neamului, separând Vizuina Urletului de Vadul Pitit şi Cotul Ceţii. Se încercase crearea unor coridoare aeriene, dar dirijabilele colectivului nu puteau înfrânge sau trece de cele ale Parlamentului. Cele trei regiuni rebele erau separate şi mesajele traversau între ele pe căi disperate şi nesigure.

— Vizuina Urletului s-a dus.

Era regimentul cel mai mic, unul lipsit de industrie, fără fabrici şi armurării. Vizuina Urletului reprezenta revolta boemilor, şi chiar dacă fervoarea lor era reală, aveau puţine resurse în afară de entuziasmul lor şi ceva taumaturgie slabă cu care să ţină piept miliţiei. Odată, Mocirla Câinelui trimisese trupe prin canale şi străzi subterane ale oraşului îngropat ca să ajungă la camarazii lor din Vizuina Urletului, dar asta ar fi fost acum un lux. Nu puteau decât să asculte prăbuşirea zidurilor din zonele atacate.

— Poate că aceia din Cotul Ceţii au să-i ajute, spuse unul, dar fără speranţe reale.

Cotul Ceţii nu putea trimite pe nimeni. Comuna artiştilor era condamnată.

Înainte de prânz, unul dintre cei care refuzase să părăsească Podul Cocoşului ieşi din pivniţă cu un steag alb şi fu împuşcat de miliţie. Se auziră ţipete de la ferestrele altor case.

— Trebuie să-i scoatem de acolo, murmurau Colectiviştii.

Ei erau cei ce aveau grijă de cetăţeni.

Poate că miliţia încerca să atragă Colectivul pe pod. Poate că aceia care rămăseseră în urmă ca nişte idioţi renunţaseră la dreptul lor de protecţie. Cu toate acestea, ofiţerii încercau să facă planuri de evadare.

Sosi un mesager cu ordine din partea consiliului tactic. Conducătoarea Căii Wynion era o tânără care, ca şi ceilalţi ofiţeri, avea o insignă cu numele străzii după care era numit regimentul ei. Îşi deplasă oamenii spre pod odată cu tunul lor vechi şi miliţienii din cealaltă parte începură şi ei să se apropie. Dinspre sud se apropiară Tunarii Casei de Sticlă, un pluton de cactuşi.

Atât de multe discuţii despre echipele pure rasial! Când veniseră echipele de surori khepri şi spuseseră că vor să lupte pentru Colectiv, când se oferiseră cactuşii pe post de infanterie grea, unii dintre ofiţeri se opuseseră.

— Suntem Colectivişti! spuseseră ei. Nici cactuşi, nici oameni sau Refăcuţi, vodyanoi sau alţii! Luptăm împreună!

Asta fusese o mişcare impresionantă, dar nu avusese întotdeauna sens.

— Vreţi să mă însoţiţi la noapte să dragăm râul de bombe? îi luase în râs un vodyanoi delegat, ca răspuns la reacţia unui om mai aţos.

Şi dacă vodyanoilor li s-ar fi dat libertatea să opereze împreună (deşi fiecare corp, la insistenţele egalitariştilor, conţinea un ofiţer simbolic şi lipsit de putere din fiecare rasă, ca un simbol al camaraderiei), nu era absurd ca ceilalţi să fie refuzaţi? Nu era mai posibil ca o echipă de khepri cu cutii metamecanice să se descurce singură?

În cazul cactuşilor, situaţia era clară: echipele trebuiau să fie foarte puternice. Numai Refăcuţii cei mai solizi li se puteau alătura, cu consimţământul lor. Tunarii Casei de Sticlă fuseseră de acord: alături de zecile de cactuşi se aflau doi Refăcuţi, umflaţi cu muşchi grefaţi şi metal. Fuseseră numiţi „Echipa de Salvare” şi sub acoperirea atacului Colectivului, aruncând bombe cu praf de puşcă, compuşi pirogenici şi taumaturgici, Tunarii

Casei de Sticlă traversaseră podul. Scotociseră fiecare casă şi unde găseau locuitori îi trimiteau spre zonele ferite spre care săpau tunele în pereţii caselor.

Se vedeau puţine mişcări din partea miliţiei. Deşi trăgeau, făceau găuri în piatră, marcând faţadele clădirilor şi descopereau spre stradă încăperile din spatele zidurilor, miliţienii aşteptau ceva. Colectivul începu să avanseze, încurajat, şi organizară contraatacuri în vreme ce iscoadele lor (hotchi, gargui, acrobaţi) traversau acoperişurile sau cerul ca să vadă ce vine. Atunci miliţia se retrase şi rămaseră trei oameni atârnaţi în aer cu nişte mâini agăţate de gât. Mânuitori.

Nu se petrecu nicio invazie peste Podul Cocoşului, cablurile întinse peste stradă cu clopote atârnate ca nişte fructe se clătinau în timp ce bombardamentul continua. Văzând oamenii care zburau, frontul Colectiviştilor aproape că se împrăştie.

Mânuitorii Parlamentului erau îmbrăcaţi în costume şi purtau pălării, iar pantalonii le erau cu un deget prea scurţi. Erau trupuri de condamnaţi ai Condeielor? Puteau fi voluntarii despre care se tot zvonea? Oameni cu o loialitate atât de absolută faţă de guvernul Noului Crobuzon încât se sacrificaseră pentru a fi gazde pentru mânuitori? O sinucidere rituală. Probabil că nu erau decât nişte executaţi îmbrăcaţi în costume ca să producă panică.

Văzându-i plutind prin mijloace taumaturgice şi scuipând foc, mai puternici decât cactuşii, păreau nişte super-Condeie, coşmaruri ale reacţiunii. Costumele lor aminteau de Noaptea Cioburilor din Mahalaua Neamului, când Partidul Noilor Condeie invadase ghetoul kheprilor, spărgând sculpturile din Piaţa Statuilor, călcaseră în picioare masculii lipsiţi de minte şi măcelăriseră femelele până ce ajunseseră să calce pe cioburi, scurgeri şi sânge. După acest atac, opinia publică fusese îngrozită, miliţia venise să protejeze cei câţiva khepri care nu fugiseră sau nu fuseseră ucişi. Dar Condeiele nu fugiseră: li se permisese să se retragă ordonat şi triumfători.

Acum, Condeiele sau unii care păreau să fie dintre ei, coborau din cer. Colectiviştii se ascunseră iute în ruinele caselor bombardate. Tuşeau din pricina prafului cărămizilor vechi de o mie de ani.

Dinspre sud, alergând peste pod cu o viteză nenaturală, apăru un bărbat slab şi gol. Nu de gât, ci de chip, avea prinsă o mână cu degetele împrăştiate peste ochi şi peste nări, o mână stângă. Un stângaci.

Războaiele civile dau naştere unor alianţe ciudate. Existau unii mânuitori care dintr-un motiv sau altul se opuneau semenilor lor – fie din altruism, fie din calcul politic, negociatorii Colectivişti nu ştiau. Negociatorii fuseseră îngreţoşaţi să discute cu aceste simboluri ale corupţiei şi ale parazitismului, dar acum nu mai refuzau nimic. Mai ales când mai mulţi trădători mânuitori erau stângaci.

Cei trei mânuitori ai miliţiei erau dreptaci, războinici, dar cu toată puterea lor făcură cale întoarsă când văzură că pe chipul omului se afla un stângaci. Încercară să iasă din raza de acţiune, dar mânuitorul Colectivist sări mai sus decât ar fi putut un om şi pocni din degete. Un om în costum tresări când stângaciul îi blocă glanda de asimilare, devenind doar o creatură cu cinci degete care se agăţa de un mort ce cădea din cer, cu pălăria fâlfâindu-i în urmă, căzând în apa leneşă şi murdară a Catranului.

Al doilea pocnet din degete din partea stângaciului şi al doilea bărbat în costum căzu, strivindu-se de caldarâmul roşu. Colectiviştii aclamară. Dar al treilea mânuitor loialist zburase şi se ascunsese, iar când stângaciul îşi răsuci gazda, dreptaciul deschise gura gazdei sale şi scuipă flăcări.

Flăcări se răsuciră pe trupul gol al bărbatului, acoperindu-l, şi stângaciul ţipă cu glasul gazdei şi al lui, făcându-i pe cei ce-l auziră, pe o rază de un kilometru, să tresară. Stângaciul căzu în flăcări, distrus.

Armele automate ale miliţiei deschiseră focul şi aerul se umplu de gloanţe. Colectiviştii se ascunseră după pietre în timp ce dreptaciul zbura fără grijă prin schimbul de focuri, protejându-se cu carnea gazdei.

Pe acoperişurile din partea de nord a podului se ridică un taumaturg, un rebel din Mlaştina Bursucului venit să apere Colectivul. Trupul îi lucea de corposant, sfârâind fără sunet în culori de cobalt. Lătră, şi un glob de culoare se desprinse de pe el, zbură ca un fluture spre tunul cel mai apropiat al miliţiei şi se arcui, acoperindu-i pe tunarii care se împleticiră şi-şi smulseră măştile de pe chipurile palide şi orbi.

Oamenii şi tunul se sparseră. Pământul de sub ei se umplu cu cioburi.

Alte urale, iar conducătoarea Căii Wynion ieşi în faţă trăgând cu o muschetă, însă mânuitorul plonjă, răsucindu-se în aer, cu cizmele negre bălăbănindu-se. Se repezi într-o coloană de Colectivişti cu un soi de furie luată în joacă, strivindu-i şi

scuipând flăcări într-o spirală incandescentă, lăsând în urmă morţi şi muribunzi şi ziduri înnegrite de foc.

— Retragerea! Acum!

Tunarii Casei de Sticlă ieşiră pe strada podului şi începură să se retragă, trăgând cu foarcurile în miliţia care nu mai aştepta, începuse să înainteze, cu tunurile după ei. Mitralierele începură din nou să tragă. Mânuitorul şi taumaturgul Colectivist se aflau faţă în faţă. Omul ridică pumnii şi trimise un proiectil; mânuitorul îl respinse cu un şuvoi de flăcări.

— Retrageţi-vă dracului acum!

Miliţia venea. Tunarii Casei de Sticlă se întoarseră şi se repeziră la ei furioşi. Luptătorii uriaşi şi ghimpaţi erau teribili. Miliţia bătu în retragere.

Dreptaciul scuipă flăcări prea repede. Arse prin mai multe straturi de haine. Un cactus aruncă un cuţit mare în gazdă, strigând triumfător. Cuţitul era uriaş; se înfipse în carnea omului şi îl făcu să se prăbuşească. Cactuşii loviră cu piciorul şi călcară peste parazit şi peste gazdă cu picioarele lor ca trunchiurile de copaci. Linia de Tunari era subţire şi, cu toate că aveau armuri metalice, proiectilele tunurilor îi sfâşiau.

Cactuşii răniţi începură să se retragă din faţa armelor care se apropiau. Ultimul Tunar era un Refăcut uman. Avea agăţat de picior o creatură. Camarazii lui cactuşi se întoarseră spre el, dar el scuipă flăcări spre ei. Uciseseră gazda, dar nu şi mânuitorul, care se strecurase printre ei.

Un tren se repezi spre ei pe linia cea mai apropiată de Podul Cocoşului. Pe malul nordic, linia era blocată de o baricadă, dar la sud de Staţia Cotului Mic, linia aparţinea Colectivului. Trenul se opri lângă pod şi de la ferestrele lui Colectiviştii aruncară grenade, dirijaţi de un garuda de mahala. Proiectilele distruseră mai multe case de pe Podul Cocoşului şi împrăştie rândurile miliţienilor.

Dar asta nu era de ajuns. Miliţia punea stăpânire pe Podul Cocoşului din nou, trăgea spre tren. Spre est, spinul negru al Parlamentului se ridica asemenea unui aisberg insular de arhitectură întunecată, tronând peste lupte (un raid aerian asupra docurilor din Kelltree, cavaleria de shunni pătrunzând în Cartierul Pârâului, un regiment de mameluci Refăcuţi loialişti luptând în Pârloaga Ecoului în vreme ce Colectiviştii ţipau şi îi numeau trădători).

E timpul. O şoaptă dinspre comandanţii Colectivului din

Burduful Râului. Sub liniile ferate ale Staţiei Saltpetrului, un cartier general, Frengeler, fost miliţian, bun tactician şi trecut de partea radicalilor, strategul extraordinar al Colectivului, striga: *Hotărâţi-vă dacă vreţi sau nu să câştigaţi. Pierdem timpul, daţi-i drumul. Aruncaţi podurile în aer.*

Existau câteva poduri care traversau de la Parlament direct spre Colectiv: fiecare era o conductă pe care nu-şi permiteau să o piardă în faţa miliţiei. În adâncul Catranului, Colectiviştii vodyanoi păzeau intrările în canale.

Niciunuia nu-i plăcea ce avea de făcut. Niciunul nu dorea să distrugă aceste lucruri vechi şi dragi. Însă trebuia s-o facă.

Se strecurară prin apele noroioase spre locul unde arcadele podului se ridicau din noroi, săpară, fără să găsească un loc pentru încărcăturile lor explozive. Se agăţară unul de altul şi strigară în limba lor acvatică, dar din apele negre sosiră siluete duşmane. *Trădare,* strigă cineva, iar miliţienii vodyanoi se repeziră spre ei, şamani cu zone de apă limpede, ondine care se agăţară de Colectivişti şi-i sufocară.

Un grup scăpă. Transmiseră informaţia: *Nu putem arunca în aer nenorocitul ăsta de pod.*

Să treacă, atunci, la Podul Abrupt. Dar chiar dacă înotătorii vodyanoi erau atenţi de acum la ambuscade, se petrecu acelaşi lucru – explozibilii lor dispăruseră. Fuseseră descoperiţi şi îndepărtaţi. Planurile Colectivului de a cauteriza înaintarea miliţiei fuseseră subminate.

— O să fie la fel şi la Podul Mătrăgunei şi la cel al Vizuinei. Au prevăzut totul.

Şi acum veneau. Sub focul armelor Colectivului, cu toate vrăjile şi capcanele lor, după câteva ore miliţia trecu prin acest peisaj monstruos, prin ruinele zidurilor şi ferestrelor fără geam. Dar trecu. Podul Cocoşului aparţinea din nou Parlamentului.

Pe când Colectiviştii se retrăgeau, mai multe baricade se ridicau. Dărâmăturile clădirilor bombardate erau folosite drept fundaţie pentru orice altceva, materiale din fabrici, traverse, mobilier, trunchiuri de copaci din Sobek Croix. Colectiviştii trebuiră să sacrifice cele câteva străzi la vest de Piaţa Sedilia ca să se concentreze asupra străzilor principale. Trimiseră vorbă apărătorilor de pe malul sudic să se pregătească de invazie dacă miliţia avea să se întoarcă spre est peste pod.

Dar miliţia nu făcu asta. Traversară râul şi se opriră în piaţă, puseră stăpânire pe clădiri (una abia eliberată de Colectivişti, iar

miliţia începu de îndată să înlăture semnele trecerii lor pe acolo şi le aruncă pe fereastră helotipiile).

În Cotul Sur, insurecţioniştii căraseră gunoaie vechi de zeci de ani din gropile de gunoi pentru a bloca Podul Abrupt. Cartierul Infam era bombardat, populaţia împrăştiată şi unităţile de insurecţionişti rămase de pază îşi conservau muniţia. Nimeni nu voia Cartierul Infam; dar pentru că era o conductă spre Pârloaga Ecoului şi Kelltree, pentru că era pe malul râului faţă în faţă cu Mocirla Câinelui, cartierul general al Colectivului, trebuia să fie apărat.

În nord-vestul oraşului, unde Colectiviştii din Mocirla Câinelui nu se puteau duce, regimentele lor erau în rahat. Se pregătise ceva în Catran şi în Pana Cancerului, cu siguranţă un atac asupra Cotului Ceţii. Dacă ceda, acel regiment, cu mecanofactura şi muncitorii lui, era pierdut.

Vizuina Urletului era uşor de înfrânt.

— Putem da de pământ cu invertiţii, perverşii şi pictorii ăia nenorociţi, spusese unul dintre comandanţii capturaţi şi declaraţia lui dispreţuitoare devenise notorie.

Vizuina Urletului nu avea să reziste mult timp, cu toate echipele de Novatori şi batalioanele de balerini, cu infama lor Brigadă Drăguţă, un grup de puşcaşi Colectivişti homosexuali şi travestiţi machiaţi exagerat care strigau ordine în argoul lor de invertiţi. La început fuseseră priviţi cu dezgust; apoi cu apreciere, pentru că luptau fără reţineri; apoi cu afecţiune. Nimeni nu voia ca ei să fie înfrânţi, dar era inevitabil.

Miliţia puse stăpânire pe Podul Cocoşului, împrăştie Tunarii Casei de Sticlă şi-şi făcură tabăra pe malul sudic al Catranului. Erau dornici să forţeze spre sud, prin inima Mocirlei Câinelui, fortăreaţa Colectivului Noului Crobuzon. Toţi Colectiviştii simţeau că acesta era începutul sfârşitului.

În această atmosferă, în acest război ajunseră Judah şi Cutter atunci când intrară în oraş.

26

— Doamne dumnezeule, cum ai reuşit să ajungi aici?

Intrarea şi ieşirea din Colectivul Noului Crobuzon era dificilă. Baricadele erau păzite de indivizi încordaţi şi îngroziţi. Canalele erau patrulate. Aeronauţii Parlamentari distrugeau orice dirijabil

care nu le aparţinea, ambele tabere erau protejate cu vrăji, de aceea intrarea şi ieşirea deveniseră o adevărată poveste, o aventură primejdioasă.

Existau tot felul de poveşti: paznicul erou care s-a strecurat şi a executat miliţienii; unitatea de Parlamentari care a greşit drumul prin labirintul de străduţe şi a ieşit în mijlocul teritoriului Colectivist. Acum se spunea o poveste despre apropierea unei cruciade care să-i ia din Colectiv pe toţi cei săraci şi înfometaţi.

Fireşte, sute au intrat şi au părăsit Colectivul prin mijloace taumaturgice, trecând prin baricadele prost păzite. Oraşul Primarului era plin cu aceia care trecuseră de partea Colectivului: în Himera, în zona industrială din Vadul Lipitorii, zone aflate sub legea marţială dar din care sindicalişti, insurecţionişti şi curioşi îşi făceau uneori drum prin Mocirla Câinelui sau Cartierul Pârâului, cerşind să intre. Iar Colectivul conţinea mulţi indivizi care erau activ sau pasiv împotriva lui şi se strecurau spre centrul oraşului sau rămâneau ca spioni.

Astfel că sosirile erau sărbătorite, dar cu suspiciune. Judah şi ceilalţi veniseră din estul oraşului, prin ruinele Podului de Mare Calibru. Cu ajutorul lui Qurabin găsiseră căi ascunse; călugărul se eroda tot mai mult. Trecuseră de baricade. Ajunseseră la poşta din Mocirla Câinelui, acolo unde se întâlneau delegaţii consiliului. Se adresară reprezentanţilor Caucus.

Cutter se simţea golit. Trecuseră atâtea luni de când plecase din Noul Crobuzon şi acum i se părea atât de schimbat. Îşi aduse aminte de Drey, de Ihona, de Fejh şi Pomeroy, de oasele de sub calea ferată.

Ce oraş e ăsta? gândise el când intraseră.

Turnurile Podului de Mare Calibru, vechi de secole şi mâncate de apa din Marele Catran, acum parcă aveau coroane din pricina armelor scoase pe ferestre. Cartierul Infam, la fel de prăpădit, era acum şi mai dărâmat, şi mai sărac.

Peste tot. Peste Podul Orzului, străzile treceau printre cele cotidiene, frumoase şi bestiale. Nicio stradă nu era cu totul pustie. Erau soldaţi bandajaţi care priveau grupul din ruine. Membrii unei populaţii iuţi de picior, asemenea şobolanilor, treceau repede cu saci cu mâncare, mobilier şi gunoaie găsite ici-colo. Erau uimiţi.

Praful de pe Cutter şi camarazii lui era privit cu curiozitate – cu toţii erau murdari, dar murdăria lor era diferită – însă nimănui

nu i se părea ciudat că mergeau împreună: doi Refăcuţi şi patru oameni (pe Qurabin nu-l vedea nimeni) trăgând după ei caii epuizaţi.

Refăcuţii nu aveau nevoie de cai. Unul era Rahul, omul cu trup de şopârlă: agentul lui Ann-Hari de când se constituise Consiliul de Fier, a cărui voce o auzise Cutter anunţând moartea lui Uzman. Era înaintat în vârstă, dar încă alerga mai iute decât orice cal. Judah îl călărise peste câmpie până la oraş. Celălalt Refăcut era o femeie, Maribet, care avea capul grefat pe un trup de cal cu gheare de pasăre. Elsie era cea care o călărea.

Mulţi Consilieri tineri fuseseră disperaţi să vadă Noul Crobuzon, dar Ann-Hari insistase că era nevoie de toată lumea la tren. Aveau să vadă oraşul destul de curând. Consiliul de Fier îi trimisese numai pe ei drept emisari.

Cei doi Refăcuţi se holbau ca nişte ţărani de pe Dealurile Cerşetorului. De parcă geografia i-ar fi uluit. Păşeau peste visul prăbuşit al propriului lor trecut.

Erau copii pe stradă. Sălbatici, îşi făcuseră locuri de joacă din arhitectura distrusă. Bombele îndepărtaseră o bună bucată din oraş, transformaseră restul într-o fantezie de ziduri fără rost, caldarâm, grinzi şi cabluri: grădini de ruine. Şi în mijlocul lor, noi frumuseţi.

Vrăjitorii făcuseră sculpturi de cărămidă şi dărâmături în culori ciudate. Într-un loc făcuseră un zid de cărămidă translucidă acoperit cu iederă. Pisicile şi câinii Noului Crobuzon alergau prin acest decor remodelat. Animalele erau nervoase, deveniseră pradă acum: Colectiviştii erau înfometaţi.

O paradă stranie. O piesă de teatru cu copii se juca la un colţ de stradă, pentru un public de părinţi şi prieteni disperaţi şi ostentativ mândri şi bucuroşi, în timp ce zgomotul bombelor continua. Spirale pe pereţi. Complexe, arcuindu-se şi desfăcându-se. Qurabin, nevăzut, scoase un *da* în şoaptă.

Trecură printr-un moment de panică – cineva trecuse pe lângă ei ţipând şi fugind de o pată de culoare mişcătoare. „O fantomă! O fantomă!” Era doar un grafiti nou, cu vopsea care se scurgea. Femeia care se speriase râse jenată. Se auzi un claxon şi un aerostat plonjă peste Colectiv şi împrăştie bombe în explozii de mortar; cei de pe străzi tresăriră şi priviră îngrijoraţi, dar mai mult resemnaţi decât speriaţi.

Se vedeau nenumărate stiluri pe stradă. Ultima modă dandy a săracilor.

Ce e locul ăsta? gândi Cutter. *Nu pot să cred că sunt aici. Nu pot să cred că m-am întors. Ne-am întors.*

Îl văzu pe Judah. Judah era distrus. Chipul îi era cuprins de nefericire. *Asta am câştigat noi?* îl văzu Cutter întrebându-se.

În ultimele zile ale călătoriei lor, în apropiere de oraş, emisarii Consiliului de Fier întâlniseră valuri de refugiaţi, săraci sau mai puţin săraci, din centru sau din mahalale. În câmpie nu mai erau decât nişte rătăciţi şi atât. „Prea multă teroare” spusese unul, fără să ştie cine sunt, presupunând că sunt exploratori. „Nu mai e la fel” spuseră crobuzonienii.

— A fost ceva în primele zile, spuse o femeie care ducea un copil. Am rămas. N-a fost uşor, dar era ceva. Goleam puşcăriile şi fabricile de pedeapsă, auzisem că Tarmuth a plecat, primeam mesaje de la Colectivul lui, până ce a căzut. Mâncarea s-a terminat şi ne-am apucat să mâncăm şobolani. Atunci am plecat.

Un negustor îngrozit din Sheck pretindea că membrii Colectivului adunaseră toate bogăţiile din sudul Aspicului, furaseră tot din case, împuşcaseră bărbaţii, violaseră femeile, apoi le împuşcaseră şi pe ele, iar pe copii îi luaseră drept sclavi.

— Eu am plecat, spuse el. Dacă câştigă ei războiul? Dacă îl vor ucide pe Primarul Triesti aşa cum au făcut-o cu Stem-Fulcher? Plec la Cobsea. Ei ştiu să aprecieze un om muncitor.

Pe străzi pe care Cutter le cunoscuse odată, acum nişte movile de mortar, cu însemnele facţiunilor, cu afişe proclamând teorii idioate sau noi biserici, idei noi, principii noi. Vigoarea străzilor dispăruse, dar încă mai erau acolo, palimpseste ale istoriei, epocilor, războaielor, ale altor revolte.

Erau şaisprezece membri Caucus printre delegaţii consiliului. Cinci au fost găsiţi. Se holbară. Îi îmbrăţişară pe nou-veniţi. Izbucniră în plâns.

— Nu pot să cred, nu pot să cred.

Fiecare îl luă în braţe pe Judah pentru ceea ce făcuse, pentru că găsise Consiliul de Fier, iar pe Elsie şi Cutter pentru că-l găsiseră pe Judah şi îl aduseseră înapoi. Îl salutară pe Drogon. Judah le spuse că-l aveau acolo pe Qurabin, îl descriseră pe călugăr drept un renegat din Tesh, iar ei se uitară neliniştiţi şi salutară aerul.

Apoi Refăcuţii. Consilierii de Fier.

Unul câte unul, membrii Caucus din Colectivul Noului Crobuzon strânseră mâna Consilierilor, uimiţi, murmurând

sloganuri de solidaritate.

— Au trecut zeci de ani, şopti unul, luându-l în braţe pe Rahul care îi răspunse cu acelaşi gest. Te-ai întors. Chaver, tovarăşe, unde ai fost? Doamne. Cât v-am aşteptat.

Erau prea multe lucruri de întrebat. *Ce a fost? Unde aţi fost? Cum trăiţi? V-a fost dor de noi?* Aceste întrebări şi altele umpleau încăperea fără să fie rostite. Când, în sfârşit, cineva vorbi, spuse:

— De ce v-aţi întors?

Cutter cunoştea o parte dintre delegaţi. O bătrână cactus pe care o chema Pleoapă Umflată, o Proscrisă, îşi amintea de ea; un bărbat, Terrimer, pe care nu mai ştia de unde îl cunoaşte; şi Curdin.

Curdin, un conducător al Agitatorilor Renegaţi, care fusese Refăcut.

Refacerea avea şi ea moda ei. Cutter mai văzuse forma asta. Imitaţii de cai, aşa le spunea lumea. Curdin fusese făcut patruped. În spatele alor lui, alte două picioare se mişcau nesigure, cu un tors uman orizontal şi pornind din partea din spate a lui Curdin. Mai fusese adăugat un om în el.

— M-au eliberat, îi spuse el lui Cutter încet. Când a început totul. Când Colectivul a preluat puterea. Au golit fabricile de pedeapsă. Pentru mine a fost prea târziu.

— Curdin, spuse Judah. Curdin, ce-i asta? Ce se întâmplă? Ăsta e Colectivul?

— A fost, spuse Curdin. *A fost.*

— De ce s-a *întors* Consiliul?

— Suntem urmăriţi, spuse Judah. Noul Crobuzon şi-a făcut drum prin Strâmtorile Apei de Foc. A aflat unde suntem. A vrut să ne prindă de ani de zile. Curdin, ne-au urmărit *prin pata cacotopică.* Consiliul e încă departe, dar se apropie. Am venit să vă spunem şi să vedem…

— Eşti sigur că se mai află pe urmele voastre? Prin pată? Cum naiba aţi reuşit *să traversaţi pata?*

— Nu am reuşit să scăpăm de ei. Poate că sunt mai puţini acum, dar continuă să vină. Chiar dacă Parlamentul nu crede că se întoarce Consiliul, asasinii lui tot ne urmăresc.

— Dar de ce aţi venit aici?

— Din cauza voastră, fireşte. La naiba, Curdin. Ştiam că se petrece ceva atunci când am plecat. Iar când Consiliul a aflat asta, au ştiut că a venit vremea să se întoarcă acasă. Să

participe la asta.

Dar tu ai vrut să stai deoparte, Judah. Cutter îl privi cu un sentiment ciudat.

— Ne întoarcem. Ne vom alătura Colectivului.

Deşi se vedea bucuria pe chipul membrilor Caucus, Cutter putea să jure că văzuse o ambivalenţă în toţi.

— Nu există niciun Colectiv.

— *Tacă-ţi gura,* spuseră ceilalţi pe loc, înconjurându-l pe Curdin. Ce *mă-ta* spui acolo?

Chiar şi ceilalţi Agitatori păreau şocaţi, dar Curdin se ridică pe vârfurile celor patru picioare ale sale şi strigă.

— *O ştim.* Avem câteva săptămâni, cel mult. Nu ne-a mai rămas nimic. Ne-au izolat, ne ucid. Cotul Ceţii, Vizuina Urletului, probabil că au dispărut. Reprezentăm mai puţin de o cincime din comunitate – jumătate nu ştie ce vrea sau vrea *pace,* pentru dumnezeu, cu Primarul, de parcă asta ar vrea Parlamentul acum. Suntem *terminaţi.* Ne trăim ultimele zile. Şi acum vreţi să amestecaţi şi Consiliul de Fier în asta? Vreţi să-l distrugeţi?

— Chaver, spuse o tânără Agitatoare cu glas tremurat. N-o să-ţi placă ce-o să-ţi spun acum.

— Nu, nu e din cauză că am păţit ce am păţit…

— Ba da. Ai fost *Refăcut,* camarade, şi e o chestie bolnavă, te-a făcut să disperi şi nu spun că eu aş fi reacţionat altfel şi nici nu spun că vom câştiga cu siguranţă, dar îţi spun că n-ai să hotărăşti tu acum că suntem terminaţi. Mai bine ai lupta alături de noi, Curdin.

— Staţi, spuse Judah cuprins de panică. Ascultaţi. Ascultaţi. Orice s-ar întâmplă, trebuie să ştiţi că nu din această cauză am venit. Avem o treabă de făcut. Ascultaţi.

— *Ascultaţi.* Noul Crobuzon va cădea. Am auzit – ascultaţi, vă rog – am auzit despre manifestări, despre fantome. Nu au încetat, nu-i aşa?

— Nu, dar sunt mai puţine acum.

— Da. Din aceleaşi motive pentru care nu cad picături multe în apropierea pietrei aruncate în apă. Pentru că se apropie ceva. Tesh nu vrea să facă pace. Orice v-au spus, vouă sau Parlamentului, sau ambilor… nu vor pace, se pregătesc de final. Nu fantomele sunt atacul. E altceva. Secretul e în spirale.

Când înţeleseră, crezură că e nebun. Dar nu pentru mult timp.

— Credeţi că e o fantezie? se înfurie Cutter. Aveţi idee prin ce

am trecut ca să ajungem aici? Aveţi? Ce încercăm să facem aici? Spiralele sunt semnale care atrag focul asupra voastră. Asupra Parlamentului, a Colectivului, a tuturor.

Îl crezură, dar Curdin râse când Judah le ceru ajutorul.

— Ce vrei de la noi, Judah? Nu avem trupe. Adică avem, dar care sunt acelea? Nu pot controla luptătorii Colectivului. Dacă încerc să le spun ce avem nevoie, au să creadă – ca şi acum – că e un complot al Agitatorilor de a pune mâna pe Colectiv. Nu sunt un comandant militar; nu-i pot controla. Sau voi vreţi *Agitatori?* În mod special?

Aruncă o privire spre ai lui.

— Au mai rămas câţiva. Trupele Neregulate de pe Strada Kirriko, dar cine ştie cum să ia legătura cu ei? Ceilalţi sunt pe front. Sunt pe baricade, Judah. Ce vrei să fac? Crezi că putem convoca o întâlnire a delegaţilor, să le explicăm situaţia? Suntem separaţi, Judah – fiecare sector îşi vede de ale lui. Trebuie să ţinem piept miliţiei.

— Curdin, dacă nu oprim asta, nu va mai exista niciun *oraş,* darmite un Colectiv.

— Înţeleg.

Ochii Refăcutului păreau frecaţi cu nisip. Avea semne de răni din lupte. Se legăna.

— Ce vrei să fac?

O remiză, de parcă ar fi fost duşmani. O tăcere.

— Oraşul are nevoie de asta.

— Înţeleg, Judah. Ce vrei să facem?

— Trebuie să fie cineva, vreun taumaturg…

— Ştiu cine face spiralele, spuse unul.

— Poate că ştii, dar trebuie să-i găsim, şi nu te uita la mine aşa, Judah, fireşte că o să facem tot ce putem, dar nu ştiu de unde să încep. Suntem la capăt: nu mai dă nimeni ordine.

— Ştiu cine face spiralele. Ştiu cine face spiralele.

Linişte, în sfârşit. Vorbise tânăra Agitatoare.

— Cine face spiralele. Cine conjură. Agentul din Tesh.

— Cum? spuse Judah. Cine?

— Nu-l cunosc direct… dar ştiu pe cineva care îl cunoaşte. A fost Agitator. Îl cunosc de la întâlniri, Curdin. Şi tu îl ştii. Ori.

— *Ori?* Care s-a dus cu Toro?

— Ori. E tot cu Toro, cred. Toro a omorât-o pe Stem-Fulcher, măcar atâta lucru bun au făcut şi ei. Toro a dispărut după aceea, dar a fost din nou văzut. Poate că Ori e cu el. Poate că Ori îl

poate aduce pe Toro în ajutor.

— Ori ştie cine face spiralele. Mi-a spus.

27

Toro era acum un căţel, un căţel prost şi bătut care îl urma pe stăpânul care îl bătea, incapabil să se oprească. Ori aşa considera.

Am reuşit! gândise el. Pentru foarte puţin timp. Pentru mai puţin de o noapte. Chiar după tristeţea şi şocul avut atunci când aflase motivele şi manipularea Taurului, chiar şi aşa, decuplat de mişcarea care crezuse că-l reprezintă, fusese mândru că uciderea Primarului fusese catalizatorul acestor evenimente.

Se gândi la asta preţ de câteva ore, în ciuda evidenţei: rebelii care habar n-aveau că Stem-Fulcher dispăruse, care aflaseră cu un entuziasm crud, dar fără ca asta să le schimbe priorităţile, fără să le ridice moralul mai mult. Se descurcaseră destul de bine în acele prime zile de baricadă şi fără cele realizate de adepţii lui Toro. După câteva ore în Colectiv, Ori înţelesese că operaţiunea împotriva Primarului fusese irelevantă pentru naşterea lui.

Ori, Toro, împungea lumea cu coiful lui şi o străpungea. Se mişca uşor. Se strecura de la Colectiv la Parlament şi înapoi, ocolind capcanele şi barierele dintre ele. Îşi urmărea prada ca un câine. Îl urmărea pe Iacob Spirală.

Ei bine, îşi spusese el, execuţia Primarului va face parte din mişcare. Era un eveniment al momentului. Lumea se schimbase. Avea să facă parte din moment.

Urât, da, dar eliberator, ceva care avea să împingă lucrurile mai departe. Colectivul era inexorabil. Centrul oraşului avea să cadă. În Colectiv, revoluţionarii aveau să aibă câştig de cauză, iar Colectivul avea să câştige în faţa Parlamentului.

Miliţia impuse o lege restrictivă asupra părţii pe care o controla în Noul Crobuzon. Populaţia se ridică în revolte de simpatie, se duseră lupte pe ici, pe colo pentru a trece de partea Colectivului şi pierduseră. Ori aşteptase. Cu o nelinişte canceroasă, descoperi că uciderea Primarului nu realizase nimic.

Când o făcea pe Toro, Ori se mişca prin întuneric între porii

realităţii ca să iasă la suprafaţă în centru, prin Dealul Mâţei, nevăzut de trecători. Locuitorii din Chnum şi Mafaton strigau ca dinaintea unui foc de artificii urmărind exploziile înflorind din partea taumaturgilor Parlamentului şi huiduiau ca nişte copii la cele stârnite de vrăjitorii Colectivului.

Aş putea ucide atât de mulţi dintre voi, gândi Ori, *ca să răzbun moartea fraţilor şi surorilor mele,* dar nu făcu nimic.

Se duse la depozitele din Kelltree de multe ori noaptea. Niciunul dintre tovarăşii lui nu se mai întorsese. Crezuse că măcar Baron scăpase, dar ştia că miliţianul nu încercase să o facă. Nimeni nu mai veni la întâlniri.

Ori dădu proprietăresei bonuri de valoare pe care ea le acceptă cu bunătate. În Colectiv, toate se făceau în spirit de camaraderie. Stătea cu ea noaptea şi asculta atacurile. Se zvonea că Parlamentul folosea maşinării de război pentru prima oară după douăzeci de ani.

Îşi ţinea armura sub pat. Casca lui de taur. Nu o folosea decât noaptea şi nu ştia de ce. Odată îşi croi drum prin străzi primejdioase, pe lângă paznici Colectivişti beţi şi alţii treji şi atenţi, spre cantina săracilor.

Ori se întorsese în ultimele zile. Acoperişul dispăruse, mâncat de viermi de zidărie pe care îi aruncaseră Parlamentarii. Bucătăria era goală. Resturi de literatură revoluţionară zăceau peste tot. Păturile mucegăiau.

Toro ar fi putut fi un luptător pentru Colectiv. Toro ar fi putut sta pe baricade, să alerge pe bulevarde cu copaci rupţi de bombe şi cu miliţieni ucişi.

Ori nu o făcu. Îl apucase lehamitea. Era deziluzionat de eşec. În primele zile, încercă să ajute Colectivul, să-i întărească apărarea şi să înveţe din discursurile publice, din spectacolele care proliferaseră la început: nu putea decât să mintă şi să se întrebe *ce făcuse.* Nu reuşea să priceapă. *Ce am făcut? Ce am realizat?*

Văzu o fantomă în Cartierul Sirian. O carte groasă, nedeschisă, într-un amestec de neculori, mişcându-se pe o pânză de păianjen de forţe. A supt lumina şi umbra, şi a ucis doi trecători înainte să dispară, lăsând în urmă o rămăşiţă de idee de carte care rămase acolo până a doua zi. Nu se temea; privi apariţia, mişcările ei, poziţia ei dinaintea zidului cu grafiti. Printre obscenităţi şi sloganuri, prinse simboluri lipsite de sens şi mici

desene, văzu spiralele cu care se obişnuise.

Trebuie să-l găsesc pe Iacob.

Toro era în stare. Ochii lui Toro puteau vedea care semne elicoidale erau proaspete. Aveau o taumaturgie în ele: nu puteau fi şterse. Când deveni Toro, Ori o luă înapoi pe urma semnelor, căutându-l pe Iacob Spirală printr-o spirală uriaşă şi ultracomplexă a oraşului însuşi.

Iacob se deplasa fără greutate între Colectiv şi Parlament, ca şi Toro. Spirala se îndrepta spre inima Noului Crobuzon. Toro pândea noaptea, ascuns în umbra căştii. La o săptămână de la naşterea Colectivului, prin zgomotul făcut de comitetele populare de apărare şi alocare, Ori, nevăzut cu casca lui, trecu prin Puţul Sirian şi dădu peste Iacob Spirală.

Bătrânul se deplasa cu paleta lui de instrumente de desenat grafiti în mână. Toro îl urmări pe o alee cu ziduri de beton. Vagabondul începu să deseneze o altă spirală de-a lui.

Iacob Spirală nu ridicase privirea. Murmurase doar ceva de genul: „Băiete, salutare, ai fost un ar, acum eşti al nimănui? Ai scăpat? Bună băiete.” Casca taumaturgică nu-l ascundea de el. Ştia cu cine vorbeşte.

— N-a mers aşa cum ne-am gândit, spuse Ori, dezgustat de propriul lui ton plângăcios. N-a ieşit cum trebuia.

— A ieşit perfect.

— Ce?

— A ieşit perfect.

Crezuse că bătrânul iar delira de nebunie, că nu vorbea cu rost. Aşa crezuse la început. Dar devenise nesigur. Neliniştea lui crescu pe măsură ce participă la întâlnirile publice din Mahalaua Beznei, din Pârloaga Ecoului şi Mocirla Câinelui.

În chip de Taur, îl găsi din nou pe Iacob. Îi trebuiră două zile.

— Ce ai vrut să spui?

Se aflau în Sheck, sub zidurile de cărămidă ale Staţiei Corbul de Periferie, unde ajunsese urmărind spirele vopsite.

— Ce ai vrut să spui? Cum a ieşit perfect?

Adevărul îl înspăimânta, fireşte, dar mai rău era că nu se simţea surprins.

— Crezi că tu eşti singurul, băiete? spuse Iacob Spirală. Am făcut sugestii peste tot. Tu ai fost cel mai bun. Bravo, băiete.

— Ce ai urmărit de fapt? spuse Ori cu glasul gutural al lui

Toro, dar îşi dădu seama că ştia deja răspunsul.

Iacob dorea haos.

— Cine eşti? De ce ai creat Colectivul?

Iacob îl privi cu o expresie de dispreţ pe care Ori o recunoscu după câteva secunde.

— Pleacă, băiete, spuse vagabondul. Aşa ceva nu se creează. Nu eu am făcut asta. Am făcut alte lucruri. Tu te-ai ocupat cu zorzoane. Dispari.

Ori fu mai întâi uluit, apoi scârbit. Tot ce făcuseră adepţii lui Toro fusese doar o diversiune. Toro, Baron, camarazii lui… nu înţelegea pentru ce fuseseră folosiţi, dar ştia că fuseseră folosiţi. I se întorcea stomacul pe dos. Nu putea respira.

Fără mânie – cu un calm brusc – Ori îşi dădu seama că trebuie să-l ucidă pe Iacob. Din răzbunare, pentru a proteja oraşul – nu era sigur de ce. Se apropie. Ridică un pistol arbaletă. Bătrânul nu făcu nicio mişcare. Ori ţinti spre ochi. Omul nu mişcă.

Ori trase, aerul ţiui şi Iacob Spirală nu se mişcă, privind cu ochi liniştiţi. Săgeata se înfipse în zidul din spatele lui. Ori scoase un revolver. Unul câte unul, gloanţele trase spre Iacob Spirală ajunseră pe jos sau în zid. Niciunul nu-l atinse pe bătrân. Ori lăsă pistolul deoparte şi îl lovi cu pumnul în cap, dar, deşi Iacob Spirală nu se mişcase, el nu întâlni decât aerul.

Furia îl cuprinse. Se aruncă asupra bătrânului care-l condusese la Toro, care-l ajutase, care aproape îl ucisese. Ori lovi cu toată puterea dată de casca ocultă, dar bătrânul nu mişcă.

Ori nu-l putea atinge pe Iacob Spirală. Încercă din nou. Nu-l putea atinge.

Furia lui deveni disperare şi chiar şi Colectiviştii, chiar şi miliţienii de la doi kilometri distanţă care se obişnuiseră cu zgomotul luptelor tresăriră la mugetul lui. Ori nu-l putea atinge pe bătrân.

Iacob Spirală era beat. Era un adevărat vagabond. Dar mai era şi altceva.

În sfârşit, se îndepărtă cu paşi mici, şovăitori, iar Toro, ca un căţel, îl urmă. Iacob intră în centrul Noului Crobuzon, îndreptându-se spre arcadele Staţiei Pierzaniei, iar Toro îl urmă. Ori nu mai făcea decât să pună întrebări la care Iacob Spirală nu răspundea.

— Ce faci?

— De ce eu?

— Dar ceilalţi, ce le-ai dat de făcut? Care e planul real?

— Ce ai de gând?

Colectivul. Era o Refacere.

La început, în furia resentimentelor, a violenţei, a surprizei, a răzbunării, a motivelor altruiste, a necesităţilor, a haosului şi istoriei, în primele momente ale Colectivului Noului Crobuzon, existaseră unii care nu voiau să lucreze alături de Refăcuţi. Necesitatea le schimbase multora modul de a gândi.

Lucrurile se petrecuseră repede. Cei care se agitaseră ca să răstoarne Parlamentul erau paralizaţi. Miliţia îşi abandonase poziţiile, turnurile, însemnele guvernului în teritoriul Colectivului. Trenurile suspendate se opriseră. Turnurile fură jefuite de arme şi alte arme fuseseră aduse de dezertori şi planurile începură să se schimbe. Într-un discurs în faţa greviştilor de la Topitoriile Turgisadi, un agitator din Caucus invitase muncitorii Refăcuţi să se alăture masei şi strigase:

— O să Refacem tot oraşul: cine se pricepe mai bine decât voi la asta?

Ori ştia că foştii lui prieteni revoluţionari, primii lui camarazi, aveau să fie de faţă la înfiinţarea comunităţii. Putea să-i ajute; în chip de Toro, putea fi o armă a Colectivului.

Dar nu. Ori era înfrânt. Nu putea decât să-l urmeze pe Iacob Spirală noapte de noapte. I se părea că va rămâne neterminat până ce nu reuşea să vorbească cu el şi să afle sensul a ceea ce făcuse.

— Unde sunt ceilalţi? spuse el. Ce ne-ai pus să facem? De ce l-am ucis pe Primar?

Iacob nu spunea nimic, doar se îndepărta. *De ce vrea haos?*

Ori îl găsea de fiecare dată. Spiralele luceau în ochii lui Toro. Ori era patetic.

— Mă îngrijorezi, băiete, spuse proprietăreasa. Te distrugi, toată lumea vede asta. Mănânci? Dormi?

Nu putea să vorbească, zăcea cu zilele, mânca ce îi aducea ea, până ce devenea atât de neliniştit din nou încât se transforma în Toro şi pleca să-l caute iarăşi pe Iacob Spirală. Asta făcea. Toată noaptea în urma bătrânului ciudat.

La început îl urmări cu casca de taur pe cap, intrând şi ieşind din realitate. Urmându-l în acest fel, Ori descoperi că şi mişcările bătrânului sunt ciudate. Îşi scoase casca. Iacob Spirală nici nu-i dădu atenţie.

Ori îl urmări fără taumaturgia lui Toro şi, cu toate acestea,

reuşeau cumva să treacă dintr-o parte în alta a oraşului. La lumina lămpilor cu gaz, la cea a tuburilor elictro-barometrice, Iacob Spirală mergea cu pasul lui bătrânesc pe străzi cu ziduri întunecate de cărămidă, beton, lemn şi fier, cu Ori după el, ca un pelerin inutil.

Iacob porni din Fundătura Aspicului, la marginea teritoriului Colectiv, se strecură pe lângă paza de noapte şi trecu pe sub o arcadă. Trecu apoi printr-o alee din spatele caselor, la adăpostul copacilor, iar la capătul străzii ajunseră în Cartierul Ţeparilor. Abia două minute de mers, parcurgând însă şase kilometri de la punctul de plecare.

Ori îl urmă pe Iacob în salturile lui prin geografia oraşului. Traversa zone care nu se învecinau una cu alta. Mai târziu, rămas singur, Ori încercă să refacă traseul şi fireşte nu reuşi.

Din dealul Muştei în Cartierul Pârâului, din Câmpul Poftei în Movila Sfântului GurăMultă, Iacob Spirală îşi aranja oraşul cum avea el chef. Aducea o zonă lângă alta, lungea o terasă (întotdeauna goală pe moment) până în zone imposibil de îndepărtate. Ieşea şi intra în Colectiv fără să dea de baricade sau de miliţie, iar Ori îl urma şi îl implora să-i răspundă la întrebări şi uneori, cuprins de furie, trăgea cu arma sau lovea cu cuţitul, dar de fiecare dată arma nu dădea peste nimic.

Am necazuri. Ori ştia asta. *Sunt prins în capcană.* Se întâmplă ceva cu el: mintea îi umbla razna, nu se simţea bine, dispera. În mijlocul evenimentelor, al acestor tulburări, al Refacerii oraşului, el care ar fi trebuit să se bucure de acest moment era dărâmat, plângea, zăcea în pat zile la rând. *Ceva e în neregulă cu mine.*

Nu putea decât să-l urmărească pe Iacob pe drumurile lui încropite: stătea singur, uneori plângea. Era strivit sub greutate, în vreme ce lucrurile se schimbau, în vreme ce primele zile – de entuziasm, construcţie, argumentaţii şi întâlniri de stradă – deveniră zile de suferinţă, pierderi, lupte, groază şi sentiment al sfârşitului.

Încrâncenarea Colectiviştilor ajunsese la culme, pentru că ştiau că urmează să se întâmple ceva. Ori dormea sau se plimba pe străzile violente şi văzu expansiunea Colectivului oprindu-se, apoi retragerea. Văzu miliţia câştigând teren. În fiecare noapte se pierdea câte o baricadă. Miliţia ocupă Strada Porcarilor, grajdurile de pe Bulevardul Helianthus, arcadele din Sânter. Colectivul se micşora. Ori, Toro, zăcea singur.

Ar trebui să spun cuiva, gândi el. *Iacob Spirală aduce*

necazuri. Este cauza unui eveniment. Dar nu făcu nimic.

Era oraşul plin de oameni alungaţi de Iacob? Oameni pierduţi, cu misiuni neterminate, cu treaba pe care o făceau pentru Iacob Spirală întreruptă înainte să afle ce făcuseră. Era mai bine sau mai rău că el reuşise?

— Taci, îi spuse Iacob Spirală pe când se plimbau într-o noapte.

Desenele de pe pereţi deveniseră mai oculte, mai complex spiralate. Ori nu plângea cu adevărat, ci se comporta ca unul pierdut, urmând şi punând întrebări pe un ton aproape rugător.

— Ce m-ai pus să fac, ce faci, ce-ai făcut?

— Taci.

Iacob nu părea răutăcios.

— Aproape că s-a terminat. Aveam nevoie de ceva să ţinem lumea ocupată. Nu mai e mult.

Ori se întoarse acasă şi acolo era aşteptat: Madeleina di Farja, Curdin, pe care nu-l mai văzuse de luni de zile, Refăcut şi dărâmat; şi un grup de oameni pe care nu-i ştia.

— Trebuie să vorbim cu tine, spuse Madeleina. Avem nevoie de ajutorul tău. Trebuie să-l găsim pe prietenul tău Iacob. Trebuie să-l oprim.

Ori plânse când auzi asta, uşurat de faptul că mai aflase cineva, fără ajutorul lui, că urma să se facă ceva, că nu trebuia să o facă singur. Era atât de obosit. Văzându-i adunaţi dinaintea lui, cu armele pregătite, lipsiţi de panica primelor zile, se simţi legat de ei.

28

În sud exista o echipă care traversa străzile ce separau Fundătura Aspicului de Grădinile Sobek Croix cu o misiune periculoasă. Parcul era o zonă neutră, locuită de evadaţi şi renegaţi din toate facţiunile, necontrolată de Parlament sau de Colectiv. Colectiviştii aveau nevoie de combustibil: căutau copaci, cu topoare şi fierăstraie. Îi târau după ei pe străzi sub focul miliţiei şi fiecare încărcătură îi costa. Pierdeau oameni, împuşcaţi la colţul parcului, pe caldarâm, în umbra zidurilor.

Încă se mai luau decizii strategice, dar puterea Colectivului, care funcţionase ca un oraş alternativ, se fărâmiţa. Unele echipe erau conduse cu inteligenţă strategică, dar fiecare acţiune era

separată, cu propriul ţel, fără să facă parte din ceva mai mare.

Turnul Miliţiei din Dealul Muştei fusese demult golit de arme, compuşii taumaturgici fuseseră epuizaţi, hărţile secrete furate. Liniile suspendate, cabluri groase şi încordate, se întindeau spre nord şi spre sud din vârful lui, fiecare legat de câte un punct terminus. În sud, de ultimul turn al miliţiei din oraş, în suburbiile din Fundătura Cocioabelor; în nord, linia se ridica la zeci de metri deasupra amestecului de acoperişuri de ţiglă şi fier, peste ghetoul din Casa de Sticlă şi peste Catranul cel plin de meandre, până în centrul Noului Crobuzon. Ducea până la Ţepuşă, înfiptă în cer lângă Staţia Pierzaniei.

În aceste ultime zile sălbatice, Colectiviştii din turnul din Dealul Muştei umplură două vagonete cu explozibili, chimicale şi praf de puşcă. Puţin înainte de prânz, le dădură drumul în ambele direcţii, cu acceleraţia blocată. Micile vehicule din ţevi de alamă, sticlă şi lemn accelerară foarte repede şi se repeziră peste oraş.

Garguii se împrăştiară speriaţi când cablurile se aplecară sub greutatea vagonetelor. Se ridicară în aer, strigând obscenităţi.

Staţia Pierzaniei era punctul central al oraşului, chiar mai mult decât Parlamentul, fortăreaţa era acum golită de funcţionari (era ironic că la momentul acela guvernul Parlamentar suspendase funcţionarea Parlamentului). Primarul lua decizii din Ţepuşă.

Când vagonetul ce se îndrepta spre nord trecu prin Burduful Râului, miliţia trase cu grenade. Acestea ajunseră în Sheck sau pe străzile din Cotul Mic, stârnind explozii. Dar paznicii nu puteau să rateze la nesfârşit. Vagonetul scârţâi pe linia metalică şi un proiectil sau două trecură prin ferestre şi detonară.

Vagonetul explodă, încărcătura deveni pentru o clipă apocaliptică şi se răspândi într-un arc de fum. Se împrăştie peste casele negustorilor şi pe terasele din Sheck, cu metal topit şi foc.

Spre sud, totuşi, vagonetul burduşit cu explozibil trecu iute peste străzi, direct deasupra unei baricade de la graniţa dintre Fundătura Aspicului şi cea a Cocioabelor. Miliţia şi Colectiviştii se uitară în sus de ambele părţi ale movilei de cărămidă şi pietriş.

Vagonetul ţâşni peste dărâmături, coborând pe măsură ce linia se lăsa în jos şi se apropia de turn. Se izbi până la urmă în Turnul din Fundătura Cocioabelor.

O explozie în trei timpi aruncă în aer acoperişul turnului miliţiei. Betonul se umflă şi crăpă, mâncat pe dinăuntru de foc; se ridică, se sparse şi începu să cadă, iar etajele de dedesubt

rămaseră în picioare. Vârful turnului se scurse ca un nor piroclastic, trăgând după el vagonetele miliţiei, suspendate de cabluri.

Cablul liniei deveni un bici ucigaş, pocnind peste trei kilometri de oraş. Se răsuci peste acoperişuri, tăind o falie şi ucigând totul în cale. Atârna de Turnul din Dealul Muştei şi se curba spre Fundătura Aspicului, unde greutatea lui dărâmă clădiri.

Un soi spectaculos de triumf, dar unul despre care Colectiviştii ştiau că nu va schimba cursul războiului.

Majoritatea atelierelor de lângă Podul Ruginit erau liniştite, personalul şi patronii se fereau de ochii lumii sau protejau graniţele Colectivului. Dar mai exista un număr mic de fabrici care lucrau, care mai plăteau cum puteau şi ele, şi la una dintre aceste fabrici merse Cutter în ziua în care se prăbuşi turnul miliţiei.

Forjele de pe străzile vechi ale sticlarilor erau stinse, dar cu ceva bani şi metode de convingere cu tentă politică reuşi să convingă mâna de lucru revoluţionară din Atelierele Ramuno să pornească din nou furnalele, să scoată potasa, lemnul, calcarul şi să treacă la treabă. Cutter le dădu montura oglinzii sparte a lui Judah. În sfârşit, după trei zile, îi spuseră că aveau să-i modeleze un speculum de cristal. Cutter plecă spre apartamentul lui Ori, ca să-l aştepte pe el şi pe Judah.

Poate că se mai întâlnise cu Ori înainte, ceea ce era posibil din pricină că lumea din care proveneau Colectiviştii era una mică, dar nu şi-l mai amintea. Madeleina di Farja îl descrisese pe Ori, iar Cutter şi-l imaginase ca pe un tânăr furios, fanatic, respingător, dornic de luptă, impunându-se în faţa camarazilor. Ori era cu totul altfel.

Era dărâmat. Într-un fel pe care Cutter nu-l înţelegea pe deplin, dar pentru care simţea simpatie. Ori fusese înfrânt, iar Cutter şi Judah şi Madeleina trebuiau să-l pună iarăşi pe picioare.

— Se apropie, spuse Qurabin. Se apropie, trebuie să ne grăbim.

Călugărul vorbea din ce în ce mai grăbit: mintea din spatele cuvintelor părea să se degradeze zi de zi. Fuseseră atâtea necunoscute extrase din Momentul Ascuns şi Qurabin extrăgea tot mai mult.

În felul lui descompus, Qurabin era neliniştit. Călugărul era tulburat de fiecare spirală pe lângă care treceau, simţind

apropierea acelui lucru, a holocaustului: spiritul masacrului, massenmordistul[4], dezbinătorul după cum îl numea Qurabin. Avea să ajungă curând, spunea el şi îl simţea. Graba îl infectă pe Cutter, graba şi frica.

Un cerc de fantome bântuiau oraşul. Pe drum spre casa lui Ori, Cutter trecu pe lângă o agitaţie produsă pe o stradă mai încolo şi Qurabin îl trase într-acolo, prinzându-l cu mâini ascunse. Când ajunseră, văzu ultimele clipe ale unei emisii cu aspect de câine, cu modele complexe, dispărând şi părând că adună culorile lumii şi lumina ei totodată. Mica adunare de Colectivişti ţipa şi arăta cu mâna, dar niciunul dintre ei nu murise.

Qurabin gemu.

— Asta e, asta e, spuse el pe când lumea clipi şi creatura dispăru. E sfârşitul jocului.

Cutter nu ştia dacă să creadă că Ori o ucisese pe Stem-Fulcher, Primarul. Încă i se părea incredibil. Nu se putea gândi că acea femeie puternică, cu părul alb, pe care o cunoştea din heliotipii, din evenimentele publice, pe care o urâse atât de mult timp, acum era moartă. Nu ştia ce să facă. Intră la Ori şi aşteptă.

Judah era cu Ori, cu Ori în chip de Toro. Se ţinea de el, trecea prin pielea lumii spre atelierul lui vechi din Mlaştina Bursucului.

— De ce trebuie să mergi acolo? întrebase Cutter. Vom face o oglindă – să o dăm Consiliului – aşa că ce ne mai trebuie? Atelierul tău e închis.

— Da, spuse Judah. Sigur, avem nevoie de oglindă, dar mai vreau nişte lucruri. Lucruri de care s-ar putea să am nevoie. Am un plan.

Ceilalţi erau la armurării. Refăcuţii Consiliului de Fier se pregăteau să apere Colectivul pe baricade. Ce însemna oare pentru ei această luptă ciudată? se întreba Cutter.

Îşi aminti de călătoria lor prin ţinuturile duşmănoase şi prin pampas, prin stâncării, prin sutele de kilometri, cu viteză fantastică, dirijaţi de Drogon, vagabondul călare care explorase zona înainte, până ce ajunseră la oraşul ce se ridica spre apus pe câmpia estuarului. Trecuseră prin oraşe fantomă. Arhitectură goală, săracă, uscată de anii de singurătate, locuită numai de praf.

— Da, şopti Judah.

---

[4] Massenmordist – ucigaş în masă. (N.T.)

Acesta era trecutul lui, aceste avanposturi, aceste rămăşiţe de gard, micile cimitire. Cu mai puţin de treizeci de ani în urmă, acestea fuseseră oraşe înfloritoare.

Revolta Consiliului de Fier, renegarea trenului perpetuu fusese ultima parte a crizei corupţiei, a incompetenţei şi a supraproducţiei care distrusese Trustul Căilor Ferate Transcontinentale al Meşterului. Oraşele aruncate pe câmpie, turmele de animale, pistolarii şi mercenarii, vânătorii, populaţia acelui babilon de bani şi sălbăticie, totul se evaporase în câteva luni. Îşi părăsiseră casele aşa cum şarpele îşi lasă pielea. Aventurierii plecaseră, plecaseră şi bandiţii şi târfele.

Consiliul de Fier accelera. Înfulecau distanţa, chiar dacă fiecare moment al montării liniei părea greu şi lent. Cutter îşi dădea seama că se aflau probabil deja în câmpie. Iar miliţia care îi urmărea, care traversase întreaga lume ca să dea de ei, încă se mai afla pe urmele lor, întorcându-se acasă, câştigând teren în fiecare zi. Cea mai absurdă călătorie, peste continent şi înapoi, pe o rută îngrozitoare.

Lumina începu să se înteţească, apoi se stinse, aerul încăperii se curbă şi se rupse în două puncte şi, din nimic, apărură două coarne. Toro se împinse, ud de energii ce reprezentau sângele realităţii, trăgându-l după el pe Judah, pe care-l ţinea ca pe un iubit.

Judah se împiedică şi culorile îi reveniră înainte să ajungă pe podea. Ducea cu el un sac plin.

— Ai luat ce-ţi trebuia? spuse Cutter.

Judah îl privi şi ultimul abur de sânge al lumii se evaporă.

— Am tot ce-mi trebuie ca să termin, spuse el. Am să fiu gata.

Se auzi până la urmă că în Colectiv se găseau Consilieri de Fier. Chiar dacă zilele acelea erau cuprinse de groază şi de nefericire, ştirea avu un efect uriaş.

Grupuri entuziasmate veniră la poşta din Mocirla Câinelui să-i vadă pe oaspeţi. Când dădură în sfârşit peste Maribet şi Rahul, baricada pe care luptau ei deveni un fel de altar.

Erau cozi de Colectivişti care aşteptau, în timp ce gloanţele miliţiei le treceau pe deasupra capului. Treceau pe lângă Consilieri şi puneau întrebări – o politeţe nerostită limita fiecare persoană la trei întrebări. Când vine Consiliul? Aţi venit să ne salvaţi? Mă luaţi cu voi? Solidaritate şi teamă şi absurditate

milenară, rând pe rând. Coada deveni o adunare publică, cu certuri între facţiuni, în timp ce cădeau bombe.

La capătul străzii, de cealaltă parte a baricadelor, iscoadele văzură prin periscop apropierea maşinăriilor de război. Soldaţi mecanici, de alamă şi fier, cu ochi de sticlă, cu arme sudate de ei, se apropiau. Mai multe maşinării la un loc decât fuseseră văzute de ani de zile.

Călcau totul în picioare, şenilele măcinau pământul şi scrâşneau pe sticla spartă pe stradă spre barieră. În fruntea lor, un buldozer uriaş venea să înlăture baricada.

Colectiviştii încercară să-i oprească cu grenade, trimiseră după un taumaturg ca să oprească monstrul, dar nu reuşiră destul de repede. Ştiau că trebuie să se retragă. Această baricadă, această stradă fusese pierdută.

Lunetişti şi vrăjitori apărură pe acoperişurile fâşiei ca să tragă în maşinării şi în miliţieni. La început, reuşiră să facă o breşă în forţele guvernamentale, dar o mitralieră doborî mulţi dintre ei şi îi sperie pe ceilalţi.

Pe măsură ce maşinăriile se grăbeau, Colectiviştii intrară în panică şi rupseră rândurile în încercarea de a ajunge la străzile din spate. Rahul şi Maribet nu ştiau unde să plece. Se îndreptară spre liniile secundare care încă nu avuseseră parte de lupte cu miliţia. După aceea, Cutter auzi ce se întâmplase: cei doi Refăcuţi fugiseră pe picioarele lor de animal pe stradă, chemaţi de Colectiviştii înspăimântaţi să-i ajute. Maribet se împiedicase cu copitele într-un crater de obuz şi pe când se chinuia să se ridice, trasă de mâinile lui Rahul, se auzise un scrâşnet şi buldozerul începuse să dărâme baricada, iar cactuşii loiali miliţiei trecură peste tonele de dărâmături şi o loviră pe Maribet în gât cu un proiectil de foarc.

Rahul le povesti totul când ajunse la Ori. Era prima pierdere a Consiliului de Fier în Noul Crobuzon.

Apărură afişe în teritoriul Colectivului, pe jumătate implorând, pe jumătate pretinzând ca populaţia să stea pe loc. FIECARE PIERDERE DUCE LA SLĂBIREA COLECTIVULUI. ÎMPREUNĂ PUTEM CÂŞTIGĂ. Fireşte că nu puteau opri refugiaţii care treceau prin cordoane, fugeau prin oraşul subteran sau prin suburbiile distruse de dincolo de Podul de Mare Calibru.

Cei mai mulţi apucau spre Spira Grânelor, spre Dealurile Cerşetorilor, cei mai aventuroşi plecau spre Codrul Adânc să devină haiduci. Dar unii, riscând, se organizau în detaşamente de

gherilă şi-şi făceau drum prin haosul oraşului, treceau pe lângă haite de miliţieni sălbăticiţi care nu mai primeau hrană şi de care Parlamentul nu se mai îngrijea. În vestul oraşului, evadaţii treceau prin hangarele demult părăsite şi pe lângă nodul de cale ferată al TCFT. Acolo rugineau locomotive şi vagoane părăsite.

Birourile erau încă locuite de cei rămaşi în compania Meşterului Weather, o ultimă echipă de întreţinere, câteva zeci de funcţionari şi ingineri. Supravieţuiau prin speculaţii financiare, prin reciclarea materialelor, din salarii de pază şi din recompense date de grupările paramilitare ale TCFT, grupări mici şi loiale viziunii Meşterului, care se opuneau hoţiilor Condeielor.

Oamenii erau postaţi pe proprietatea TCFT şi, uneori, ei şi câinii lor îi fugăreau pe cei ce părăseau oraşul.

Refugiaţii furau unelte şi se strecurau prin acel fost punct terminus, de-a lungul liniei ce ar fi trebuit să unească Cobsea de Myrshock.

— Se mişcă, dedesubt, este, sunt, cei din Tesh, spuse Qurabin.

Vocea călugărului se auzea de peste tot. Erau cu toţii acolo – Drogon şi Elsie, Qurabin, Cutter, Judah şi Toro. Rahul stătea de pază. O jeliseră pe Maribet. Qurabin era neliniştit.

— Ceva se va întâmplă foarte curând, spuse călugărul.

Cu glasul lui ciudat de răvăşit, Ori le povesti istoria relaţiei lui cu misteriosul vagabond: banii, heliotipia lui Jack Juma-de-Rugăciune. Ajutorul pe care-l dăduse lui Toro.

— Nu ştiu de unde vin planurile, spuse Ori. Iacob? Nu, a fost planul lui Toro, ştiu asta pentru că nu a fost planul pe care l-am crezut. Dar *treaba s-a făcut.* Însă Iacob a spus, când l-am văzut… nu cred că a contat prea mult pentru el. Avea alte planuri în minte. Acesta nu a fost decât o… diversiune.

Promiseseră că aveau să-i aştepte pe Curdin şi pe Madeleina, care sperau să aducă ajutoare. În dimineaţa aceea, Judah îi implorase pe delegaţi să-i ajute, dar ce puteau face? Miliţia le eroda teritoriul casă cu casă: se auzeau zvonuri despre acţiuni de răzbunare împotriva Colectiviştilor de pe străzile capturate.

— Nu avem pe cine să vă dăm, Judah, spusese Curdin.

Se întoarseră târziu.

— Am venit cât am putut de repede. A fost greu, spuse Curdin. Bună, Jack, îi spuse el lui Ori.

— Am pierdut Vizuina Urletului astăzi, spuse Madeleina.

Era încruntată; amândoi erau. Madeleina încerca să nu cedeze disperării.

— A fost ceva, spuse Curdin. Au rezistat cu două zile mai mult decât ar fi trebuit. Miliţia a venit peste Podul Vizuinei, acolo erau toţi pe baricade şi brusc au apărut cei din Brigada Drăguţă. Au fost *minunaţi.*

Strigă acest ultim cuvânt şi clipi. În tăcerea de după cuvânt auziră bombe şi lupte.

— Se spunea că sunt un punct slab? Au fost ca *leii.* Au venit în formaţie, trăgând, îmbrăcaţi în rochiile lor.

Râse puţin cu plăcere nedisimulată.

— Au continuat să atace, au aruncat cu grenade. Au alergat cu rochiile în vânt, rujaţi şi murdari de praf de puşcă, stârnind iadul printre miliţieni. N-au mâncat nimic decât pâine uscată şi carne crudă zile întregi şi s-au luptat ca gladiatorii în Shankell. A fost nevoie de mitraliere ca să-i oprească. Şi au murit strigând şi sărutându-se.

Clipi din nou, de multe ori.

— Dar nu au putut ţine piept. Novatorii au murit. Petron şi ceilalţi. Miliţia a pătruns. S-au dus lupte de stradă, dar Vizuina Urletului a fost pierdută.

Cei din Vizuină au aruncat sticle sigilate în apele Catranului, care au trecut pe lângă Insula Despicăturii şi au fost culese de barcagiii Colectivişti care le-au desfăcut şi au scos mesajele dinăuntru.

— Am încercat, Judah, pe cuvânt, deşi planul tău e o nebunie. Dar nu mai e nimeni liber. Toată lumea protejează Colectivul. Nu-i învinovăţesc şi am să mă alătur lor. Mai avem cel mult două săptămâni.

Madeleina părea în agonie, dar nu spunea nimic.

— Nu te pot ajuta, Judah, continuă Curdin. Dar să-ţi spun ceva. Când ai plecat fără să se ştie de ce, am crezut că eşti… nu nebun, ci *prost.* N-am crezut că ai să găseşti vreodată Consiliul de Fier. Aş fi pariat că a dispărut demult, că nu mai era decât un tren ruginit în mijlocul unui deşert. Plin cu schelete. M-am înşelat, Judah. Şi tu şi ai tăi aţi făcut ceva ce nu credeam că se mai poate face. Nu spun că acest Colectiv s-a format din cauza ta, pentru că nu e aşa. Spun doar că vestea apropierii Consiliului de Fier a… schimbat lucrurile. Chiar şi când am crezut că e doar un zvon, chiar dacă am crezut că e un *mit,* tot a fost ceva. Poate că am auzit de venirea voastră puţin prea devreme. Poate că asta s-a

întâmplat. Dar asta a schimbat situaţia. Însă nu am deplină încredere în tine, Judah. Să nu mă înţelegi greşit, nu spun că eşti un trădător, doamne fereşte. Întotdeauna ne-ai ajutat, cu golemi, cu bani… dar tu vezi lucrurile din afară. Ca şi cum ai vrea să-ţi satisfaci o plăcere. Nu e drept, Judah. Îţi urez noroc. Dacă ai dreptate, şi poate că ai, atunci ar fi bine să câştigi. Dar nu vin să lupt alături de tine. Am să lupt cu Colectivul. Dacă învingi şi Colectivul pierde, oricum nu mai vreau să trăiesc.

Deşi era o hiperbolă, Cutter se aplecă în semn de respect.

— Cum plănuieşti să termini treaba, Judah?

Judah ţuguie buzele.

— Am să fac ceva, spuse el.

— Ce-ai să faci?

— Ceva. Şi avem pe cineva aici care ştie ce să facă. Unul care cunoaşte magia Tesh.

— Ştiu, ştiu, spuse brusc Qurabin tare. Momentul pe care-l servesc îmi va spune. Mă va ajuta. E o chestie Tesh. Momentul meu cunoaşte zeii pe care acest consul îi conjură.

— Consul? spuse Madeleina.

Când Judah îi spuse că Iacob Spirală era ambasadorul din Tesh, Curdin râse. Nu prea plăcut.

— Omul tău din Tesh ştie ce să facă, nu?

Curdin se apropie neîndemânatic pe cele patru picioare ale sale.

— Ai să mori, Judah, spuse el cu adevărată tristeţe. Dacă ai dreptate, ai să mori. Mult noroc.

Curdin strânse mâna tuturor şi plecă. Madeleina îl însoţi.

29

Deşi era iarnă, se făcu deodată cald. Nu era o ciudăţenie de sezon, era un fenomen straniu, de parcă oraşul ar fi expirat. O căldură internă puse stăpânire pe străzi. Grupul plecă cu Toro.

Două nopţi se plimbară pe străzi, în spatele lui Ori, care se oprea şi se uita la grafiti. Nu dădură peste Iacob Spirală şi disperarea lui Qurabin creştea. Toro trecea cu degetul peste semnele lui Spirală, găsea indicii, dădea din cap, împungea şi dispărea minute întregi, apoi se întorcea şi clătina din cap: *Nu, niciun semn.*

Prima dată nu dădu de el; a doua oară îl găsi, dar în capătul

de nord al oraşului, în Dealul Drapelului, mâzgălindu-şi simbolurile, fără să se sperie de Ori. Ceilalţi nu aveau cum să-l ajungă. Ori îl urmări pe Iacob Spirală prin oraş, dar până ce ajunse înapoi în Mocirla Câinelui, nu mai putea fi ajuns decât de Ori, care nu putea face nimic de unul singur.

În fiecare zi trebuiau să trăiască cu gândul că agentul distrugerii oraşului era liber, că nu-l puteau atinge, încercau să apere străzile Colectivului cum puteau. De pe malul râului văzură o luptă între două trenuri mergând alături pe Linia de Dreapta, unul cu Colectivişti şi celălalt cu miliţieni, trăgând din mers prin ferestre.

Într-un raid fulgerător, nişte dirijabile împrăştiară manifeste. MEMBRI AI AŞA-NUMITULUI COLECTIV, se spunea. GUVERNUL PRIMARULUI TRIESTI NU VA TOLERA CRIMELE ÎN MASĂ ŞI MĂCELUL PE CARE L-AŢI PORNIT ASUPRA NOULUI CROBUZON.

DUPĂ RUŞINEA DE LA TURNUL DIN FUNDĂTURA COCIOABELOR, TOŢI CETĂŢENII CARE NU PLEACĂ INTENŢIONAT VOR FI CONSIDERAŢI COMPLICI AI ACESTOR MANEVRE JOSNICE ALE COMITETELOR VOASTRE. APROPIAŢI-VĂ DE MILIŢIE CU MÂINILE RIDICATE ŞI STRIGAŢI CĂ VĂ PREDAŢI, şi tot aşa.

A treia noapte. Erau pe străzi, alături de sute de Colectivişti, un ultim val de mobilizări, din toate rasele. Mici trucuri magice, prestidigitaţii luminoase, cromo-taumaturgie din care se năşteau păsări de raze. Rebelii transformaseră noaptea într-un carnaval, ca pe vremuri.

Toată lumea fugea, se zvonise despre o nouă incursiune a miliţiei, o clipă de panică, nimica toată. Băură, mâncară ce aveau şi ei, ce mai făcuseră rost de dincolo de liniile miliţiei. Se închină în cinstea lui Judah şi Toro şi Cutter şi a celorlalţi din grup, se ridicau căni cu bere şi erau însoţiţi de uralele trecătorilor în numele Colectivului.

Qurabin gemea. Încet, dar se auzea.

— Se petrece ceva, spuse Cutter spre nimeni anume.

Trecură prin Joncţiunea Bohrum unde casele se întâlneau într-o pană de arhitectură antică, pe lângă fântâni secate unde orfanii de război jucau rişca şi legau tuburi de cartuşe de coada câte unui câine prea bolnav să mai mănânce. Toro mergea, fără niciun efort de a se ascunde, iar copiii arătau spre el şi strigau. *Hei, Taurule, Taurule, ce faci? Pe cine te duci să omori?* Cutter nu ştia dacă îl considerau pe Ori doar un om într-un costum ciudat sau chiar credeau că îl văzuseră pe celebrul bandit însuşi în

seara aceea. Poate că în starea exotică în care se găsea Colectivul, zeii şi personajele oculte nu mai erau obiecte de adoraţie.

Rahul veni cu o iuţeală sauriană, cu cuţite în mâinile umane, cu muşchii lui de reptilă încordaţi.

— Haideţi, haideţi, spuse Qurabin.

Ori se oprea la fiecare perete cu grafiti şi îl cerceta cu ochii lui emiţători de lumină. Cu un icnet de efort se opintea, împungea în nimic şi brusc apărea la câţiva paşi mai înainte, atât de repede încât Cutter nu era sigur că picioarele îi trecuseră prin prima gaură înainte să iasă coarnele în cea de-a doua.

— E aici, spuse Ori. La Staţia Trauka. Haideţi.

La nici doi kilometri distanţă. Trecură pe lângă râu, prin pieţe pustii în care rămăseseră tarabe despuiate, schelete de metal, o turmă de schelete.

Erau doar unul dintre grupurile care alergau în noaptea aceea. Intrară în Trauka prin străduţe vechi şi înguste cu arhitectură amestecată, pe sub însemne proclamând *Teritoriu Colectiv Liber* şi *Du-te dracului, Stem-Fulcher* peste care se scrisese de altă mână *S-a dus, amice.* Toro dispăru, reapăru o stradă mai încolo, străpungând pielea lumii în căutarea prăzii, apoi se întoarse să cheme grupul. De parcă ar fi fost mânaţi de o duzină de oameni cu chip de taur prin oraş.

Sângele de o culoare miraculoasă care se scurgea de pe casca lui Toro era gros; coarnele luceau de parcă fuseseră lustruite. Atâta violenţă împotriva ontologiei forţa la maximum circuitele taumaturgice.

— Haideţi, spuse din nou Toro. Aici, la două străzi mai încolo, la stânga, la stânga, haideţi.

Judah se opri, aşeză iute pe jos nişte conductori ceramici şi o pâlnie în partea cea mai întunecată a unei terase de cărămidă. Se auzi un pocnet de taumaturgie. Vorbi pe un ton de invocaţie – fără să fie o invocaţie – îi spusese lui Cutter că diferenţa era crucială – nu o invocaţie ci o creaţie, o constituire a materiei sau ideo-materiei. Cutter privea şi Judah se adună. Cutter simţi un fior pe piele, privindu-l pe omul la care ţinea şi pentru care simţise întotdeauna o emoţie atât de animalică, cu siguranţă cel mai potent golemist din Noul Crobuzon, magul autodidact.

Întunericul se concentră. Mecanismul lui Judah aduna întunericul. Tremura ca o plasmă tenebroasă, se acumula într-o

masă compactă; umbrele deveniră un nor de nelumină şi, ca apa ce se scurge printr-un sifon, se răsucea în jurul conului, se condensa, devenind tot mai întunecată. Cărămizile de pe care se desprindea erau o catastrofă a fizicii, aproape nenaturale. Nicio lumină nu cădea pe ele, dar o dată ce întunericul le părăsea deveneau vizibile, parcă luminate, dar fără culoare, într-un cenuşiu perfect trasat. Fundătura devenise imposibilă: neluminată, necolorată, vizibilă în întunericul absolut.

Umbrele ieşiră din pâlnie să formeze ceva între o siluetă şi o baltă de ulei, o prezenţă de beznă, nesolidă dar profund prezentă, o formă umană de beznă. Doamne, *asta ai învăţat tu să faci?* gândi Cutter. Îl văzuse pe Judah animând sute de golemi, dar niciunul atât de necorporal. Judah îşi ridică mâinile. Golemul de beznă se ridică. O siluetă de trei metri. Păşi în noapte şi deveni vizibil pe jumătate, o beznă ce se deplasa ca un om.

Judah îşi adună echipamentul şi şopti *„Haideţi!”* Alergă, iar tovarăşii lui, prostiţi de ceea ce văzuseră, îl lăsară să o ia înaintea lor până ce le reveni energia. Alături de el umbla fără zgomot golemul, ca o gorilă de umbră.

La stânga, la stânga. Pe alei cu zidărie maronie, ferestre fără uşi, pereţi de mortar şi cărămidă fără uşi care păreau neterminaţi, ţinutul din spatele faţadelor.

Toro era în faţă, cu un corn cuprins de flăcări şi vibrând. Îi strigă, dar glasul îi fu acoperit de un scuturat al căştii, de coarnele care se despicară. Ţipând şi cu metalul cuprins de flăcări, Ori cotrobăi să-şi desfacă curelele. Scăpă de coif şi se îndreptă de spate, cu chipul asudat.

— Acolo! arătă el.

Un bătrân la capătul străzii îi privea, ţinând în mână o pensulă umedă. Se întoarse şi încercă să fugă spre curbă. Iacob Spirală.

— Nu-l scăpaţi din ochi! strigă Ori şi fugi, părăsind casca incendiată de flăcări albastre.

Cutter văzu ochii de sticlă crăpând, culoarea ciudată a flăcărilor şi scânteile, căldura care devora metalul. Nu mai părea un cap de statuie, ci un craniu de vită cuprins de flăcări.

Încercară să-l ajungă din urmă pe Ori, care alerga de parcă ar mai fi avut puterea lui Toro.

— Nu vă pierdeţi, nu-l pierdeţi! strigă el.

La limita câmpului lor vizual, unde curba spre stânga intra pe o alee lungă, Iacob se mişca iute în ciuda vârstei şi a fragilităţii. Judah şi Cutter îl urmară pe Ori, cu golemul alături şi Drogon în

spate, iar ceilalţi care cum apucau. Aleea era plină cu ecouri, cu zgomot de paşi. Nu se mai auzea altceva, niciun foc de armă, nici goarne, nici zgomote dinspre Colectiv sau din oraşul primarului. Doar zgomot de paşi pe cărămizile ude.

— Unde se duce? strigă Ori.

Cutter se întoarse şi îl văzu pe Rahul, la două, trei secunde în urmă, dispărând pe moment după colţ şi fără să mai iasă. Unde era? Căzuse sub influenţa reconfigurării lui Iacob, fusese aruncat în altă parte a Noului Crobuzon? Dăduse colţul spre cine-ştie-unde.

Iacob încă alerga şi ce făcea, *râdea!* Fugeau repede, iar de dincolo de acoperişuri veni din nou lumină şi sunet. Drogon deveni brusc lent, iar Iacob mergea, cu pensula în mână, aleea se terminase şi zgomotul de paşi se auzi de parcă s-ar fi aflat în câmp deschis. Urmăritorii fugiră spre el. Erau bătuţi de un vânt rece, se aflau din nou în oraş, de cealaltă parte a aleii imposibile.

Rahul dispăruse, şi Drogon. Se împiedicaseră şi se pierduseră undeva prin geografia rătăcitoare. Cutter veni în faţă. Judah mergea cu golemul alături, pas cu pas. La câţiva metri în faţă se afla Iacob Spirală. Nici măcar nu se uita la ei.

Unde se aflau? Cutter găsi luna. Se uită printre turnuri şi ziduri. Era pe jumătate înconjurat. Se chinuia să înţeleagă: monolitul acela, acolo un minaret, aici unul mai burtos şi cu multe lumini, iar deasupra lor aerostate uriaşe. Ieşiseră din Colectiv.

Deasupra lor, o coloană enormă încoronată cu cabluri radiale. Ţepuşa. Erau într-o curte interioară. Zidurile erau din piatră diferită şi de culori diferite. Simţiră o scuturătură prin beton. Erau sus, foarte sus. Cutter privi în jos peste oraş.

Staţia Pierzaniei. Fireşte. Erau într-un amfiteatru uriaş şi gol, creat din întâmplare, cu podeaua acoperită cu buruieni, o mică junglă pe acoperişul staţiei. Fără planificare, un spaţiu uitat în vastitate. Pasajul care îi adusese aici nu mai părea o alee, ci o fundătură de beton.

Zidul, un edificiu cu cărămizi uriaşe care îi făcea să pară nişte păpuşi, era presărat cu podele de lemn rupte, arătând că acolo fusese odată un spaţiu interior. Suprafaţa îi era acoperită complet cu spirale. Unele complicate ca nişte crenguţe de trandafir sălbatic, altele simple ca nişte melci. Mii. Luni de muncă. Cutter oftă. De sus de tot cobora pe zid o linie neagră prin pădurea de pictograme helicoidale. O spirală arătând spre

acel loc.

De cealaltă parte se afla Iacob, ambasadorul Tesh. Desena semne în aer şi cânta.

— E grăbit, spuse Qurabin, cu glas fără trup. Trebuie să treacă la acţiune. Nu era gata, dar trece la acţiune mai devreme… O să încerce să forţeze thysiacul, spiritul ucigaş… se simte! Iute, şi vocea dispăru.

Ori alergă. Peste terenul cu buruieni până la genunchi, crăpat din pricina frigului, platoul se deschidea şi luminile Noului Crobuzon se aşterneau sub el. Ceilalţi îl urmară, deşi nimeni nu ştia ce voia să facă.

Iacob Spirală tremura şi aerul dimprejur tremura cu el. O sută de forme începură să se solidifice din nimic. Cutter văzu o pată de aer lăptos, o cataractă care prinse formă, cuprinsă de mişcări peristaltice ca un vierme şi deveni un scaun fantomă, un mobilier de bucătărie cu trei picioare. Alături era o insectă, imposibil de mare, şi o floare, un borcan şi o mână, o lumânare, o lampă, toate fantomele care bântuiseră Noul Crobuzon. Păreau nefinisate, fără culoare, atârnând şi răsucindu-se. Când Cutter se apropie, bântuitorii începură să se răsucească şi să se apropie unul de altul pe orbite din ce în ce mai strânse, o imposibil de complexă interpenetrare pe căi spiralate nevăzute. Creaturile nu se atinseră. Se mişcau repede, centrându-se în jurul lui Iacob Spirală. Un vortex de cotidian, un cotidian neobişnuit.

Ori se repezi la creaturi. Încă nu se formaseră complet; nu deveniseră ucigaşe, nu-i atacaseră culoarea. Se întinse după Iacob Spirală. Bătrânul se uită la el şi îi spuse ceva: un salut, gândi Cutter.

Îl privi pe Ori dând cu pumnii şi nereuşind să-l lovească pe Iacob Spirală, tot încercând, fără sorţi de izbândă. Ori ţipă şi căzu în genunchi. Judah era chiar în spatele lui şi golemul de beznă se apropie.

Marea creatură lovi cu mâinile ei enorme de umbră şi nelumina trecu peste Iacob Spirală. Îl acoperi cu întuneric un lung moment. Iacob deveni neclar, se întunecă şi odată cu el şi ectoplasmele, ca nişte lămpi pâlpâitoare. Îşi reveniră pe măsură ce bătrânul îşi recăpătă forţele şi lumina, apoi mârâi şi se arătă pentru prima dată furios.

Îşi mişcă mâinile şi bancul de bântuiri mişcătoare se modifică, se strânse şi trecu brusc prin golem, aprinzând în trecere o lumină înăuntru. Golemul se clătină ca un om rănit şi se întinse

spre Iacob din nou, imitând mişcările lui Judah. Lumina din miezul întunecat al golemului creştea.

Golemul căzu pe spate, se ridică slăbit în timp ce lumina dinăuntru îl dizolva. Iacob se eliberă din mâinile lui de umbră. Rânji cu dinţi întunecaţi. Bântuirile roiau. Iacob era acoperit cu o pânză de întuneric care îl sufoca. Scuipă umbre goale care se vărsară pe jos şi se strecurară spre locurile lor naturale, spre locurile fără lumină. Golemul de beznă căzu şi Judah îl urmă, iar în secunda în care îşi pierdu cunoştinţa golemul dispăru.

Ori plângea, continua să încerce să-l lovească pe Iacob, fără succes. Iacob Spirală nu-l privea, se întoarse cu spatele la omul care se smiorcăia şi lovea în gol, dezechilibrat. Iacob scoase o mână şi Ori fu smuls de materie şi se lovi de un zid. Un ghem de apariţii trecu prin aer ca un tentacul, încercând să o pălmuiască pe Elsie fără să o atingă, lăsând un halou temporar de forme necolorate rotitoare în jurul ei – un bol, un os, o bucată de vată. Chipul femeii deveni brusc cenuşiu, se sufocă, ochii i se injectară fără să capete culoare. Elsie nu căzu. Cu grija cu care s-ar fi băgat în pat, se aşeză pe jos, se întinse şi muri.

Bântuirile se învârtejeau atât de repede, încât îşi pierdură integritatea vizuală, păreau să se topească într-un fel de ulei rotitor. Iacob Spirală trasă o altă formă şi totul se cutremură. Ori tresărea pe zidul în care intrase, scoţând sunete slabe.

Judah se trezi. Iacob Spirală mişcă mâinile. Nu mai existau bântuiri acum; aerul era un lapte diluat al rămăşiţelor lor cu dâre de vapori. Iacob tremura din pricina efortului, trăgând afară ceva din nimic. Ca din spatele unei stânci, de sub apă, o prezenţă porni să se insinueze.

Era foarte mică sau foarte mare şi foarte departe, apoi deveni mult mai mare decât crezuse Cutter sau mult mai aproape şi cu mişcări lente sau teribil de iuţi la mare distanţă. Nu reuşea să-i determine parametrii. Nu vedea nimic. O auzea. Nu vedea nimic. Creatura scotea sunete. Creatura adusă de Iacob Spirală, spiritul ucigaş, ucigătorul de oraşe – îi auzi urletul. Venea din toate părţile ca o iederă crescând sau ridicându-se dintr-un puţ. Un urlet metalic.

Cutter văzu luminile oraşului schimbându-se sub ei. Creatura nevăzută, dar palpabilă, se apropia, clădirile luceau. Arhitectura Noului Crobuzon lucea. Lămpile de pe străzi şi luminile industriale deveniră luciri în ochi.

Fiara se manifesta chiar în Noul Crobuzon. Se strecura pe sub

pielea Noului Crobuzon. Sau fusese întotdeauna acolo şi acum se trezea? Cutter ştia că se apropia de ei pentru că zidul, betonul de lângă ei nu se schimbă, dar îi păru brusc asemeni flancului unui animal încordat pentru atac. Creatura din Tesh transforma oraşul însuşi într-un animal de pradă, trezea instinctele de vânătoare ale metropolei.

Cât de mare, cât de mare, când o să ajungă la maximum? gândi Cutter.

Simţi o somnolenţă, o scurgere de moarte.

— Vă cunosc zeii, spuse Qurabin.

Creatura continua să înainteze. Clădirile se încordară. Iacob Spirală se sperie brusc.

Qurabin era doar o voce în spaţiul gol. Călugărul părea isteric, agresiv, dornic de luptă. Qurabin îl provoca pe Iacob Spirală. Încă mai cunoştea limba din Tesh, Cutter era sigur că asta auzise, o limbă glotală şi întreruptă. Ragamoll era tot ce-i mai rămăsese lui Qurabin.

— E uşor să-i intimidezi când ei nu ştiu ce se petrece, nu? Dar ce te faci când te găseşti în faţa altuia din Tesh? Care ştie şi el secretele. Secretele tale.

Iacob Spirală strigă ceva.

— Nu te mai înţeleg, amice, spuse Qurabin, dar Cutter era sigur că ambasadorul strigase *trădătorule.*

— Ştii cine sunt eu? spuse Qurabin.

— Da, ştiu cine eşti, strigă Iacob şi împinse cu mâinile un roi de bântuiri spre locul din care venea vocea, însă roiul nu întâlni nicio rezistenţă. Eşti un Momentist guraliv.

Judah se chinuia să se ridice în picioare, îşi înfipse mâinile în praful care tremura din pricina creaturii ce se apropia. Încerca să creeze un golem, orice golem, orice.

— Vine, strigă Cutter.

Venea din vizuina sa în realitate, se desfăcea din ce în ce mai imposibil. Dimensiunile cărămizilor şi marginile zidurilor se întinseră pe măsură ce se apropia. Arhitectura tremura.

— Zeităţile şi demiurgii tăi trăiesc cu toţii în Momente. Iar Momentul meu ştie.

Glasul lui Qurabin era uriaş, mai puternic decât venirea creaturii ucigaşe. Iacob Spirală scuipă şi stârni un val prin tulburarea lăptoasă. Qurabin mugi şi începu să strige.

— Tekke Vogu, spuse călugărul, spune-mi te rog…, şi vocea dispăru în timp ce Qurabin alunecă în locul în care Momentul

trăia şi asculta.

Nimic nu se mişcă; spiritul părea blocat. Apoi Qurabin se auzi din nou cu o durere teribilă, pentru că descoperise secrete uriaşe. Cutter nici nu-şi imagina cât îl costase, dar preotul aflase ceva. Când filigranul tremurător al Phasmei Urbomach se desfăşură în spaţiul normal, transformând cărămizile, spiralele şi obloanele Noului Crobuzon în dinţi şi gheare teribile, trezind împrejurimile şi speriindu-l pe Cutter, Qurabin dezvălui secretul şi creatura fu *smulsă* înapoi în nimicul din care venise. Creatura se zbătu să iasă din nou.

Judah trimise spre Iacob un golem de iarbă şi ţărână, dar acesta se împrăştie înainte să se apropie. Întinse mâna, încercând să facă un golem de aer, dar albeaţa îl învălui.

Iacob Spirală blestemă în limba Tesh şi Qurabin ţipă, iar spiritul începu din nou să se strecoare afară, însă cu un ultim efort, o ultimă fărâmă de cunoaştere, Qurabin îl făcu pe vizitatorul ucigaş să se retragă. Iacob Spirală blestemă aerul subţiat. Însângerat şi epuizat, Qurabin călugărul zâmbi printre răni, fără limbaj, doar lătrând ca o focă, fără *ochi,* din câte văzu Cutter. Acesta era preţul pentru toate secretele care îi salvaseră. Qurabin întinse mâna şi îl apucă pe Iacob ambasadorul şi şopti ceea ce trebuia să fie ultimul cuvânt cunoscut de renegat, intră într-un adevărat secret, un loc ascuns, în domeniul lui Tekke Vogu. Aerul clipi în spatele lor şi dispărură, înghiţiţi de Urbomach.

Doar opalescenţa din aer mai rămase. Începu să se îngroaşe, să se mişte şi să se închege ca albuşul în apă fierbinte. Începu să se sfărâme, să cadă în cheaguri, ca o ploaie de mucozităţi, apoi aerul rămase gol.

Tăcerea se adună, apoi bătu în retragere şi Cutter auzi din nou focuri de armă. Se rostogoli între dărâmături şi îl văzu pe Judah dezmeticindu-se din miasma dizolvării bântuirilor. Îl văzu pe Ori, nemişcat, strecurat cumva în cărămizi, sângerând. Trupul lui Elsie, un nimic cenuşiu. Nu văzu nimic în aer. Qurabin, Iacob Spirală şi creatura ucigaşă de oraşe dispăruseră.

30

Îl strigară şi şoptiră după el, dar Qurabin călugărul dispăruse.

— E cu Momentul lui acum, spuse Judah.

Elsie era lipsită de culoare şi moartă. Ori era suturat de un zid, pielea lui devenise cărămidă acolo unde întâlnea cărămida. Sângele marca locul unirii. Era şi el mort.

Ochii lui Ori erau deschişi larg şi nu puteau fi închişi. Lui Cutter îi părea foarte rău pentru tânăr. Încercă să se convingă de faptul că expresia lui Ori însemna pace, linişte. *Odihneşte-te,* gândi el. *Odihneşte-te.*

Se întoarseră pe acelaşi drum şi găsiră o gaură în zid. Niciun perete din Noul Crobuzon nu era întreg. Prin tuneluri, peste pasarele de metal şi pe scări, ajunseră în Staţia Pierzaniei. Trebuiră să-şi lase prietenii morţi în grădina ascunsă. Nu mai puteau face nimic.

În caverna imensă a Staţiei Pierzaniei, Judah şi Cutter îşi lăsară armele jos şi încercară să-şi cureţe hainele murdare de bântuiri, în mijlocul mulţimii de călători nocturni şi miliţieni. Luară trenul.

Trecură pe deasupra Dumbravei odată cu muncitorii din schimbul de noapte. Când cupolele Universităţii Noului Crobuzon se ridicară în dreptul ferestrelor dinspre nord, coborâră în Staţia Joncţiunii Sedim. Când platformele rămaseră în sfârşit liniştite, Cutter îl conduse pe Judah spre bifurcaţia liniilor, spre ramurile Kelltree şi Mocirla Câinelui. Luminaţi de jumătatea de lună de deasupra luminilor oraşului, se strecurară pe lângă linii şi se îndreptară spre sud.

Unele linii treceau în Teritoriul Colectivului – Colectivul încerca să menţină şi el curse scurte, ca ale lui Triesti, din Culmea Siriană spre Saltpetru, din Noroaiele Apăsate spre Cartierul Coroanei. Trenurile convenţionale şi cele ducând steagurile Colectivului se apropiau unele de altele pe aceleaşi linii, se opreau deasupra acoperişurilor, la câţiva metri depărtare.

Coastele se curbau uriaşe în cer. La jumătatea înălţimii lor, la mai mulţi metri deasupra liniilor de tren, se vedea o Coastă ruptă din pricina focurilor de armă. Secţiunea era mai albă, dar deja începea să se îngălbenească. Pe străzile de dedesubt, Cutter văzu o tranşee săpată acolo unde căzuse capătul Coastei, strivind casele. Mai era încă acolo, printre devastările făcute de bombe, tone de ruine osoase.

Traversară o bucată de cale ferată a nimănui, printre coşuri de fum care se ridicau asemenea unor periscoape curioase, până ce ajunseră la un morman de dărâmături răsturnat peste linie. Se vedeau torţe. Jos, pe alei, se duceau lupte, o incursiune a miliţiei

în timpul retragerii Colectiviştilor, se trăgea de lângă chioşcuri, de lângă cabine de voxiterator, de după stâlpi de fier.

Se apropia un tren de război de dincolo de baricadă – îi vedeau luminile şi fumul. Trăgea din mers, trimiţând proiectile în miliţia de pe străzi. Trenul venea dinspre sud, dinspre docurile din Kelltree.

— Opriţi-vă, nenorociţilor! se auzi de după barieră.

Cutter era gata să implore, dar Judah vorbi cu glas puternic, surprinzător.

— Ştii cu cine vorbeşti, chaver? Lasă-mă să trec *acum.* Eu sunt *Judah Low.* Sunt *Judah Low.*

Proprietăreasa lui Ori îi lăsă să intre.

— Nu ştiu dacă se mai întoarce, spuse Cutter, iar ea îşi feri privirea şi strânse din buze, dând din cap.

— Am să strâng mai târziu, spuse ea. E un băiat bun. Îmi place. Prietenii voştri sunt aici.

Curdin şi Madeleina se aflau în camera lui Ori. Madeleina avea lacrimi în ochi. Stătea pe marginea patului şi nu scotea niciun sunet. Curdin păta salteaua cu sânge. Asuda.

— Suntem salvaţi? spuse el când intrară Judah şi Cutter, dar nu aşteptă răspunsul. A fost destul de rău afară.

Se aşezară alături de el. Judah se sprijini cu bărbia în mâini.

— Am avut câţiva ostatici, câţiva preoţi, câţiva membri ai Parlamentului, din Soarele Mare, partidul fostului Primar. Şi mulţimea a fost… S-a purtat urât.

Clătină din cap.

— E mort, sau pe moarte, spuse Curdin bătând într-un picior din spate. Ăsta. Omul din mine. Asta e cel mai rău.

Dădu cu piciorul lui în spate.

— Uneori îmi pare că vrea să meargă undeva. Simt un nod în stomac. Mă întreb dacă a fost un om mort sau dacă l-au lăsat în viaţă aici. Dacă creierul lui e aici, în beznă. Ar fi nebun, nu? Aş fi pe jumătate cadavru sau pe jumătate nebun. Poate că aş fi un fel de *închisoare.*

Tuşi – cu sânge. Nimeni nu spuse nimic pentru mult timp.

— Îmi doresc cu adevărat să fi fost cu noi aici de la început, spuse el privind spre tavan. Nu ştiam ce facem. Lumea de pe stradă se mişcă mult mai repede decât Caucus. Chiar şi unii miliţieni au trecut de partea noastră. A trebuit să alergăm să-i ajungem din urmă. Am pus afişe şi s-au prezentat cu sutele.

Cactuşii au votat să-i lase pe ceilalţi să intre în Casa de Sticlă. Nu-ţi spun că totul s-a desfăşurat cum trebuie, pentru că nu a fost aşa. Dar am încercat.

Tăcere din nou. Madeleina nu-şi desprinse privirea de pe chipul lui.

— Haos. Concesioniştii voiau să se întâlnească cu Primarul, Pacifiştii voiau pace cu tot dinadinsul. Victorienii urlau că trebuie să-i zdrobim pe cei din Tesh: gândeau că oraşul se va speria.

Zâmbi.

— Am avut planuri. Am făcut greşeli. Când am pus stăpânire pe bănci, Caucus nu s-a opus destul, sau nu am luat deciziile care trebuiau, pentru că am ajuns să ne *împrumutăm.* Nu a mai contat că ar fi trebuit să stăpânim totul de la început.

Tăcu atât de mult timp, încât Cutter crezu că murise.

— Odată, a fost altfel, spuse el. Aş fi vrut să fi văzut. Unde s-a dus Rahul? Am vrut să-i spun şi lui. O să vadă el până la urmă. Încă mai vin, nu? Dumnezeu ştie prin ce vor trece.

Se scutură fără niciun sunet.

— Miliţia ştie că se apropie Consiliul de Fier. E bine că vine. Îmi pare rău că ajunge mai târziu decât aş fi vrut. Ne gândeam la ei când am făcut ce am făcut. Sper să se mândrească cu noi.

Pe la prânz era deja în comă. Madeleina îl veghea.

— El a fost cel care a încercat să oprească mulţimea când s-a răzbunat pe ostatici, spuse ea. A încercat să se bage în faţă.

— Ascultă-mă, îi spuse Judah lui Cutter.

Se aflau pe hol. Toată nesiguranţa lui Judah dispăruse. Era dur ca unul dintre golemii lui de fier.

— Colectivul a murit. Nu, taci, ascultă. *E mort,* iar dacă Consiliul de Fier vine aici, va muri şi el. Nu avem nicio şansă. Miliţia se va aduna la graniţă când va veni trenul. Au să-i aştepte. Până ce ajunge aici Consiliul – în cel puţin patru săptămâni, nu? – Colectivul va fi distrus. Iar miliţia se va repezi să ucidă Consiliul de Fier. Cutter, n-am să-i las. Ascultă-mă. Trebuie să le spui. Trebuie să te întorci şi să le spui. Trebuie să plece. Să îndrepte trenul spre nord, să caute drum prin munţi. Nu ştiu. Poate că va trebui să părăsim trenul. Să devenim pRefăcuţi. Oricum. Dar să nu intre în oraş. *Taci.*

Cutter voia să spună ceva, dar închise iute gura. Nu-l mai văzuse pe Judah aşa: tot calmul lui îngeresc dispăruse şi lăsase în urmă o duritate.

— Taci şi ascultă. Trebuie să pleci acum. Ieşi din oraş cum poţi, şi dă de ei. Dacă Rahul sau Drogon sau oricare altul va găsi drumul, am să-i trimit şi pe ei după tine. Dar, Cutter, trebuie să opreşti trenul.

— Dar tu?

Chipul lui Judah se înăspri. Părea nostalgic.

— S-ar putea să nu reuşeşti, Cutter. Dacă va fi aşa, va trebui să fac ceva.

— Ştii cum să foloseşti oglinzile, nu? Îţi aminteşti? Pentru că miliţienii aceia… au trecut de zona cacotopică. Au să ajungă la Consiliu. Şi nu sunt sigur, dar cred că ştiu ce sunt, cât de tari trebuie să fie ca să ne înfrângă, dar mişcă-te repede cum au făcut-o şi ei. Dacă am dreptate, tu trebuie să faci tot ce poţi, Cutter. Trebui să arăţi Consiliului. Să faci ce trebuie, Cutter.

— Şi tu? Ce-ai să faci? Cât timp sunt plecat să conving Consiliul.

— Ţi-am spus. Am o idee – ceva care să ne dea siguranţă. Un ultim plan. Pentru că, pe toţi sfinţii, Cutter, n-am să las să se întâmple asta. Opreşte-i. Dar dacă tu nu reuşeşti, am să fiu eu aici, cu planul meu. *Fă cum îţi spun, Cutter.*

Nenorocitule, gândi Cutter, sfâşiat, încercând să vorbească. *Eşti un nemernic să-mi spui mie asta. Ştii bine ce reprezinţi pentru mine.* Nenorocitule. Îşi simţea pieptul golit, se simţea prăbuşindu-se înăuntru, de parcă măruntaiele lui tânjeau după Judah.

— Te iubesc, Judah, spuse el, ridicând privirea. Te iubesc. Am să fac tot ce pot.

Te iubesc atât de mult, Judah. Aş muri pentru tine. Plânse fără zgomot, furios din pricina asta, încercând să se ascundă.

Judah îl sărută, se îndreptă, blând, implacabil, îl luă pe Cutter de bărbie şi îi ridică privirea. Cutter văzu umezeala de pe tapet, cadrul uşii, privi chipul cenuşiu al lui Judah. Judah îl sărută şi Cutter auzi un sunet în gât şi se înfurie pe el şi pe Judah. *Nenorocitule,* gândi el sau încercă să gândească în timpul sărutului. Avea să facă ceea ce-i ceruse Judah. *Te iubesc, Judah.*

Partea a Noua
Sunet şi lumină

31

Un dirijabil trecu în viteză. Era împins de vânt şi de motoare peste fragmentele de stâncă. Oraşele moarte peste care trecu, rămăşiţe ale perioadei de înflorire a căii ferate, erau ca petele decolorate de pe heliotipii. Cutter se uita din carlingă.

Colectivul îi scosese din oraş. Mai întâi trimisese două baloane de diversiune, pilotate de manechine şi, în timp ce miliţia trăgea în ele, ei scăpară cu dirijabilul. Pilotul trecuse atât de jos încât fuseseră înconjuraţi de blocuri. Aeronava trecuse printre coşurile de fum ale fabricilor şi scăpă de navele de război.

Se temuseră de piraţii aerului, dar în afară de agresiunile idioate ale unor zburătoare şi a câtorva gargui sălbatici, nimic nu-i atacă în pustiul din afara oraşului. Cutter se gândea la Judah tot timpul. În el se aduna un fel de furie complexă, ca o nevoie de care nu putea scăpa.

— Fii atent, Cutter, îi spusese Judah înainte să plece şi îl luase în braţe.

Nu voia să-i spună ce făcea, de ce rămânea.

— Trebuie să fii iute. Miliţienii au trecut prin cacotopos şi acum se reped spre Consiliu. Să te întorci, spuse el. Când au să întoarcă trenul sau au să se împrăştie, tu să te întorci, te aştept. Şi dacă ei refuză să se întoarcă, vino înaintea lor, vino în oraş şi eu o să fiu aici, te aştept.

Ba nu, gândi Cutter. *Nu aşa cum ştii că aş vrea.*

Pilotul era un Refăcut, un braţ era un piton încolăcit. Abia scotea câte un cuvânt. În trei zile, tot ce aflase Cutter era că odată lucrase pentru un gangster şi că se pusese la dispoziţia Colectivului.

— Trebuie să mergem repede, spuse Cutter. Se apropie ceva dinspre zona cacotopică.

Ştia că lăsa impresia că aveau de vânat o fiară venită din Torsiune, dar nu se corectă.

— Trebuie să găsim Consiliul.

Îşi verifică oglinzile pe care le ducea. Sticla fusese înlocuită frumos. Le arătase lui Madeleina di Farja, explicându-i la ce serveau.

— De câte ori ai făcut asta? spuse ea, iar el râse.

— Niciodată. Dar Judah Low mi-a spus cum să fac.

Cutter se uita în jos la aerul presărat cu păsări şi mărăcini luaţi de vânt. Trecură prin nori de ploaie ca nişte podele de fum. La limita orizontului, kilometri spre sud, văzură oameni. O coloană lungă prin peisaj, avangarda trenului rebel, care mergea chiar şi înaintea celor de la terasamente şi a podarilor.

— Treci pe lângă ei, nu prea aproape, spuse Cutter. Să înţeleagă că nu le vrem răul.

Inima îi bătu mai tare. Le trebui o oră să depăşească rândurile împrăştiate ale Consiliului, să ajungă la cei ce pregăteau terenul şi apoi la cei care aşezau traverse cu o precizie de automat, după care ajunseră la trenul perpetuu.

— Acolo.

Cutter privea. Vagoanele, terasele şi turnurile, podurile ce se legănau, culorile amestecate, podoabele de vânătoare, fumul din coşurile locomotivelor şi al celor de pe toată lungimea trenului. Iar de jur-împejur sute de Consilieri deplasându-se odată cu el. O explozie de praf de puşcă se auzi sub ei.

— La naiba, cred că îi atacăm. Întoarce-te, păstrează distanţa, să coborâm nişte steaguri.

Trenul înainta pe şine noi, iar calea din spate era demontată din mers. Mult în faţă, terenul era măturat şi îndreptat.

— Mamă, ce repede se mai mişcă. Au să ajungă în oraş în câteva săptămâni, spuse Cutter.

Săptămâni. Prea încet. Prea târziu. *Şi-apoi,* gândi el, *ce poate să facă? Ce-o să facă?*

Cutter îşi imagină trenul perpetuu părăsit, învechindu-se, îmbătrânind în sfârşit şi uzat de ploaia şi vântul care transformau fierul în rugină roşie, iar acoperişurile căzute în mucegai. În umbra vagoanelor-terasă, buruienile aveau să străpungă podeaua dură a trenului şi roţile şi osiile lui aveau să fie înfăşurate cu iederă, un imperiu verde. Păianjeni şi animale sălbatice aveau să alerge prin vagoane şi cazanele aveau să se răcească. Ultimele depozite de cărbune aveau să se compacteze, devenind un filon asemenea celui din care fusese extras. Coşurile de fum aveau să se umple cu praf adus de vânt. Trenul avea să

devină parte a peisajului. Pietrele pe care stătea aveau să fie pătate de rămăşiţele trenului.

Trecerea acestui Consiliu de Fier lăsase o urmă ciudată prin geografie. Şi, în sfârşit, urmaşii Consilierilor care au fugit aşa cum ar trebui, cum îi va convinge el să o facă, să fugă de miliţia care se apropie şi de răzbunarea Noului Crobuzon, copiii copiilor vor găsi rămăşiţele. Vor veni să dezgroape ciudatele lucruri îngropate, să-şi descopere istoria.

La mulţi kilometri în spatele ultimului Consilier, la capătul unei zone sălbatice şi împădurite, se afla o linie de foc, o mişcare în care Cutter desluşi siluete prin telescop. Se apropiau. Poate la nici două zile distanţă.

— O, sfinte GurăMultă, spuse Cutter. Ei sunt. Miliţia.

Când aterizară, conducătorii îi aşteptau. Ann-Hari şi Picior Gros îl îmbrăţişară pe Cutter. Se întoarseră spre pilot şi Cutter văzu lacrimi în ochii Colectivistului.

Urgenţa misiunii apăsa greu pe umerii lui Cutter. Consilierii îl înconjurau, întrebându-l ce se întâmplă în Noul Crobuzon. Ann-Hari încerca să controleze situaţia, încerca să-l tragă pe Cutter mai aproape, dar el dorea foarte mult să nu rămână singur în braţele ei, nu voia ca ea să controleze mesajul pe care-l adusese. Ea era prea puternică pentru el şi avea un scop prea puternic.

— Ascultaţi-mă, strigă el până ce se făcu auzit. Miliţia vine încoace. Au trecut prin pata cacotopică. Sunt la o zi sau două în spate. Şi nu puteţi intra în oraş. Trebuie să fugiţi.

Când înţeleseră toţi, un muget de *nu* îi copleşi, iar Cutter se trase din braţele lor şi se urcă pe acoperişul trenului, bătând din picior frustrat. Simţi un val de amărăciune, de tristeţe şi aproape dispreţ, ca faţă de politica lui Judah şi cea a întregului Caucus. Voia să-i salveze pe aceşti oameni de propria lor dorinţă disperată.

— *Nebunilor,* strigă el.

Ştia că ar fi trebuit să se reţină, dar nu o putea face.

— La naiba, ascultaţi-mă. E un detaşament al miliţiei pe urmele voastre, care a trecut prin *pata cacotopică,* nu înţelegeţi? Au traversat lumea numai cu scopul de a *vă ucide.* Şi mai sunt încă *mii* în Noul Crobuzon. Trebuie să plecaţi, le strigă el peste vociferările lor furioase. Eu sunt *prietenul* vostru, nu duşmanul. N-am traversat şi eu deşertul? Încerc să vă *salvez.* Nu le puteţi ţine piept şi cu atât mai puţin celor care îi stăpânesc.

Un stol de gargui Consilieri porniră în zbor să verifice. Consilierii dezbăteau. Dar era o discuţie unilaterală, spre furia lui Cutter.

— Am mai înfrânt miliţia cu ani în urmă.

— Ba nu, nu a fost aşa, spuse el. Ştiu toată povestea. I-aţi ţinut pe loc până aţi reuşit să fugiţi – nu e acelaşi lucru. Aici e câmpie. Nu aveţi unde să fugiţi. Dacă daţi nas în nas cu ei acum, sunteţi morţi.

— Suntem mai puternici acum şi avem şi vrăjile noastre.

— Nu ştiu ce are miliţia la dispoziţie, dar, la naiba, credeţi că magia voastră cu licheni o să oprească un detaşament al morţii crobuzonian? *Plecaţi.* Scăpaţi. Regrupaţi-vă. Ascundeţi-vă. Nu puteţi face faţă situaţiei.

— Şi cu oglinzile lui Judah ce e?

— Nu ştiu, spuse Cutter. Nici măcar nu ştiu dacă le pot face să funcţioneze.

— Mai bine ai încerca, spuse Ann-Hari. Mai bine te-ai pregăti. N-am venit până aici să fugim. Dacă nu putem să le pierdem urma, atunci să-i distrugem.

Cutter pierduse.

— Colectivul vă trimite un salut de solidaritate şi de dragoste, strigă pilotul cu glas tremurător. Avem nevoie de voi. Avem nevoie să vă alăturaţi nouă cât de repede puteţi. Lupta voastră e şi a noastră. Veniţi să participaţi la lupta noastră, spuse el.

Chiar dacă Cutter striga „Lupta lor s-a încheiat”, nu-l auzea nimeni.

Ann-Hari veni la el. Cutter aproape că plângea de disperare.

— Acesta e destinul nostru, spuse ea.

— Istoria nu are planuri, strigă el. O să muriţi.

— Nu. Unii dintre noi vor muri, dar nu ne putem întoarce acum. Ştii că nu.

Era adevărat. O ştiuse dintotdeauna. Garguii se întoarseră odată cu apusul.

— Destui cât să umple un vagon, strigă unul.

Se părea că nu erau decât un mic număr de miliţieni, iar Consilierii râseră la auzul acestei veşti. Ei erau de multe ori mai mulţi.

— Da, dar, pentru dumnezeu, nu e vorba numai de asta, strigă Cutter. Credeţi că nu vor avea sprijin?

— Aşa că mai bine te-ai pregăti, spuse Ann-Hari. Mai bine ai

exersa cu oglinzile lui Judah.

Consilierii de Fier îi adunară pe toţi cei capabili de luptă. Cei rămaşi în urmă fură chemaţi să grăbească pasul, din motive de siguranţă. Se grăbiră cu aşternutul liniei, ca să ajungă într-un loc unde câţiva stâlpi de lavă ieşeau din pământ, între nişte dealuri uscate, ca să aibă oarecare adăpost. Cu experienţa căpătată în ani de zile, se pregătiră de luptă.

— A dispărut, spuse un gargui, vorbind despre unul dintre ceilalţi cu care plecase în recunoaştere. A dispărut din aer. Ceva a venit şi l-a tras din aer jos, pricepi?

Cutter nu avu şansa pe care şi-o dorise, nu avu nicio ocazie să le spună poveşti despre Colectiv, să întrebe despre Consiliu. Era grăbit şi furios. Se simţea disperat de furios văzându-i pe Consilieri pregătindu-se să moară. Simţea el însuşi eşecul, simţea că îl dezamăgise pe Judah. *Ştiai că n-am să reuşesc, nenorocitule. De aceea ai rămas acolo. Să pregăteşti un plan pentru momentul în care eu o să dau greş.* Cu toate acestea, chiar dacă Judah se aşteptase, Cutter era furios că nu reuşise.

Nimeni nu dormi în noaptea aceea. Consilierii se strânseră lângă tren pe tot timpul nopţii.

La primii zori, Cutter şi Picior Gros se retraseră pe poziţii, fiecare pe o coloană de vreo şapte metri înălţime, la distanţă unul de altul, ambii cu faţa la soare, cu câte o oglindă de-a lui Judah. Înainte să plece, Cutter o căută pe Ann-Hari, să încerce să-i spună că decizia ei avea să-i ucidă surorile Consiliere. Ea zâmbi până la capăt.

— Vrăjitorii noştri au primit ce le-a trimis Judah, spuse ea. Avem şi noi taumaturgia noastră. Şi mai avem ceea ce ne-a învăţat Judah. Sunt unii care vor conjura golemii din capcanele pe care ni le-a dat.

— De fiecare dată când declanşezi una, o să simtă, ştii asta. Indiferent de distanţa până la el.

— Da. Şi o să le declanşăm pe toate. Una câte una. Când o să vină miliţia. Dacă vom avea nevoie.

— Veţi avea.

Cutter şi Picior Gros se înfipseră bine pe picioare. Trecuse puţin timp de la răsărit. Luna se mai vedea încă, palidă şi depărtată. Soarele se ridică şi atinse oglinzile, iar Cutter o aplecă pe a lui, îndreptând raza spre locul pe care-l marcase pe pământ. Picior Gros făcu la fel, după cum îi arătase Cutter, iar razele de

lumină intensificată se strecurară ca nişte animale nervoase printre pietre ca să se unească pe locul marcat.

Sute de Consilieri se pregăteau de luptă, răspândiţi prin tranşee şi pe după movile de pământ, echipaţi cu puşti. Cutter se întoarse spre apus, de unde avea să apară miliţia.

Nu dură mult. La început nu văzu decât praf. Cutter privi prin telescop. Erau încă nişte siluete minuscule şi, într-adevăr, păreau foarte puţini.

Un stol de gargui plecă să-i hărţuiască, ducând acid şi cuţite de aruncat. În spatele lor, dirijabilul îi urmă cu pilotul având ca braţ un şarpe şi doi voluntari în chip de tunari. Miliţia se apropie, minut cu minut, oră cu oră, iar garguii traversară terenul cenuşiu şi pustiu, urmaţi de dirijabil la joasă înălţime. Capcanele cu golemi ale lui Judah erau pregătite. Vrăjitorii cântau incantaţii.

Un Consilier agitat ieşi dintre stânci. Se împiedică, incapabil să vorbească pentru o vreme, amuţit de epuizare şi de teamă.

— Am fost surprins, spuse el în sfârşit. Ne-au luat pe nepregătite. Eram opt. Au făcut să iasă ceva din pământ, ceva care s-a repezit la noi.

Ţipa. Oamenii se uitau unii la alţii. *V-am spus eu,* gândi Cutter disperat. *V-am spus eu că n-o să fie chiar atât de simplu.*

La trei kilometri distanţă, garguii se apropiară de miliţienii călare. Călăreţii nu aveau un echipament vizibil. Se deplasau în formaţie. După un moment straniu, garguii fură traşi la pământ unul câte unul.

Câteva secunde nu se auzi nimic. Apoi „Ce…? Unde…? Am crezut că…, tu nu…?” încă nu se temeau. Încă nu înţelegeau. Cutter nu ştia ce se petrece, dar ştia că frica avea să apară în curând.

Un ultim gargui se luptă în aer şi se prăbuşi în nimic. Cutter văzu pata de murdărie care-l doborî, o trombă de aer sălbatic. Cutter ştia ce se întâmplă.

— Unde au dispărut? strigă cineva.

Garguii se luptau cu aerul care-i copleşea, îi sfâşia în curenţii ucigaşi.

Dirijabilul era aproape de miliţie şi trimise o linie de gloanţe spre sol. Gloanţele se împrăştiară şi cu o tresărire violentă nava îşi ridică botul în sus, ca o corabie pe o mare agitată. Trecură câteva secunde, apoi începu să cadă, nu ca şi cum ar fi fost trasă în jos de gravitaţie, ci de o luptă, motoarele şi elicele se opuneau cu toată puterea. Aeronava era trasă din cer şi sfâşiată de o

mână brutală.

Pe măsură ce se apropiau, miliţienii deveniră înconjuraţi de forme din ce în ce mai organizate, forme de aer, de focul din torţele pe care le duceau. Acum erau destul de aproape ca să fie văzute. Toţi ofiţerii mişcau mâinile în invocaţii. Cutter le vedea uniformele rupte, căştile crăpate, zgârieturile şi urmele de Torsiune. Caii erau scăldaţi în sânge şi sudoare. Trecerea prin zona cacotopică îi marcase.

Erau totuşi destui, în ciuda pierderilor suferite. Înfuriaţi de suferinţă, gata să se răzbune pe renegaţii a căror fugă îi atrăsese în cacotopos. Nici nu era de mirare că erau atât de uşor înarmaţi, nici că erau atât de puţini. Nu aveau nevoie de echipament sau de servanţi pentru armele pe care le conjurau ei din materia dimprejur.

Cutter le văzu bicele oculte. Îi văzu pocnindu-le în aer. Ştia că garguii şi dirijabilul fuseseră doborâţi din aer de către o turmă de luftgeist[5], elementali ai aerului cu forţă teribilă. Acela era un detaşament de invocatori, ale căror arme erau prezenţele pe care le creau. Luptători cu fiare supranaturale. Un detaşament de elementalişti.

Cutter striga spre tovarăşii lui. Pe unii îi văzu că înţeleseseră. Unii erau speriaţi.

Nu existau elementalişti printre Consilieri. Unul avea un mic elemental al focului captiv într-un borcan, nu mai mare decât o flacără de chibrit. Apoi vodyanoii care posedau ondine erau legaţi de ele prin pact; nu le puteau controla. Dar erau destui care înţelegeau cu ce aveau de a face.

Elementaliştii se puneau pe poziţii, fiecare subgrup îşi pregătea invocaţia. *Nici nu se putea să fie altcineva,* gândi Cutter. *Unii care luptă fără arme în mâini. Nu se putea să fie decât elementalişti sau karcişti, iar demonii sunt prea nesiguri. Doamne, un detaşament de elementalişti.* Faptul că Noul Crobuzon fusese dispus să piardă oameni din aceştia arăta cât de profundă era dorinţa guvernului de a termina cu Consiliul.

— Haide, s-o facem, îi strigă el lui Picior Gros şi răsuci arcul motorului metamecanic la maximum.

Focaliză lumina reflectată, îndreptă raza şi nu se putu abţine să nu se uite peste umăr la atacul care pornea.

---

[5] Luftgeist – fantome ale aerului (lb. germană) (N.T.).

Ce va fi? gândi Cutter. *Fulmeni? Scuturători? Ondine?* Fulgere sau piatră sau apă, dar, fireşte, puteau fi şi alte feluri de elementali: metal, soare, lemn sau foc. Sau elementali cu un statut incert: făcuţi din istorie, născuţi din nimic şi deveniţi reali. Va fi un elemental de beton, de sticlă? Ce va fi?

Deja vedea coloanele de praf venind împotriva vântului, extinzând tentacule de aer. Luftgeist. Miliţienii începuseră să creeze.

Soare? Întuneric?

Miliţienii îşi aruncară toate torţele la pământ şi focul se înteţi de parcă fiecare flacără crescuse mai mult decât trebuia, astfel că solul era cuprins de un rug imposibil, iar din focul uriaş, cu un teribil strigăt de plăcere, ieşiră creaturi, câini şi maimuţe plămădite din flăcări. O turmă de yagi, elementali ai focului care se mişcau arzând. Cutter văzu cai neînşeuaţi adunaţi laolaltă, sub invocaţii, nechezând. Unul câte unul se cutremurară şi scoaseră sforăituri umede de moarte, apoi se despicară: din trupurile lor ieşiră creaturi formate din muşchii şi tendoanele lor, cu organele lor reconfigurate sub forma unor animale de pradă fără piele: proasmae, elementali ai cărnii.

Aer, foc, carne, toate alergau cu patimă animalică. Un rând de miliţieni scoaseră bice vrăjite care pocniră şi făcură animalele să dea înapoi speriate. Bicele pocneau, piele şi elictricitate, ca nişte umbre. Pocnetul lor crea lumină neagră.

Elementaliştii îşi îndemnară animalele să atace. Aerul şi focul se repezi înainte. Consilierii ţipau. Trăgeau şi gloanţele lor treceau prin elementali. Lipsiţi de strategie, mânaţi de panică, declanşară capcanele cu golemi ale lui Judah.

Cu mişcări automate, golemii se desfăcură din pământ şi din metal, din resturile de lemn ale căii ferate. Nu erau atât de mulţi cât elementalii, iar fiecare sorbea din puterile lui Judah. Acolo unde se afla el, probabil că simţise o scurgere bruscă de energie. *Şi în curând o să se resimtă şi mai mult,* gândi Cutter şi încercă să focalizeze oglinda.

O bombă explodă în calea yagilor şi aceştia dispărură în rugul de flăcări, cu strigăte îngrozitoare de plăcere. Când efectul bombei se domoli, elementalii focului încă alergau, mai mari, prin fum. Un şir de golemi de pământ apăru să le ţină piept.

Cutter simţi murmurul mecanismului din oglindă, rotiţe care se răsuceau în dimensiuni nefireşti. Simţi oglinda mişcând ca un copil în faşă.

— Declanşează mecanismul, strigă el şi când Picior Gros îl ascultă, Cutter simţi o altă tresărire.

Ţinu bine oglinda în mână şi îl văzu pe Picior Gros făcând la fel. Lumina recombinată a reflexiilor lor era groasă.

Se curba, creştea. Se alimenta din sine, devenind reală, cu dimensiuni, ceva care mişca. Cutter văzu prezenţa ce înota asemene unui peşte, o creatură ieşind din nimic şi făcută din lumină dură, lucind ca un soare. Îşi simţi puterile scurgându-i-se ca o hemoragie.

— O avem, strigă el. S-o ducem spre ei.

Picior Gros şi Cutter păstrară oglinzile înclinate una spre cealaltă şi le mişcară sincronizat, iar prezenţa de lumină aglutinată urmări mişcarea, se târî pe sol spre elementalişti. Se întâmplă ceva îngrozitor. Miliţienii cu bice înaintaseră, mânându-şi fiarele elementale şi, chiar dacă primele rânduri de Consilieri trăgeau cu tot ce aveau, proasmae-le continuau să se apropie.

Proiectilele se înfigeau în creaturile de muşchi reconfigurat, treceau prin cărnuri şi cădeau ca nişte alice la pământ. Elementalii cărnii conjuraţi din trupurile cailor ajunseră la baricada de pământ.

Se rostogoliră peste ea cu trupurile lor de amibă, de arici, cu oase transformate în membre, devenind brusc umanoide, devenind bestii lipsite de piele, trecură peste barieră, se opriră în vârf şi se aruncară asupra oamenilor care ţipau, iar Cutter văzu toată scena.

Plonjară în carnea oamenilor. Se traseră prin pielea Consilierilor, golindu-i de carne, înotând în măruntaiele victimelor, noilor lor case. Păreau brusc umflate, se foiau pentru o clipă prin piept sau gât, apoi explodau şi se strângeau cu zgomot de sânge şi carne udă, iar proasmae-le porneau din nou în fugă, îmbogăţite cu substanţă, cu carne furată. Alergau printre oameni, sfâşiindu-le burţile şi lăsându-i ca pe nişte cârpe însângerate, crescând tot mai mult.

— GurăMultă să ne apere, spuse Cutter.

Trase de oglindă şi simţi o rezistenţă. El şi Picior Gros mişcaseră oglinzile cu viteze diferite şi creatura dintre ele începea să se dezmembreze, să crape, cu fire de mucus luminos între buzele despicăturii.

— Înapoi, revino, strigă Cutter. Trage de la tine, să o lipim la loc!

Se chinuiră să refacă golemul de lumină.

Atacurile miliţienilor durau mai mult decât ar fi trebuit. Elementalii aerului, la înălţime, ţipau şi erau păstraţi în luptă de elementaliştii care le corectau traiectoriile. Se aruncară, invizibili, în jos. Îi forţară pe Consilieri să-i respire, se strecurară în plămânii lor şi îi sparseră.

O salvă de atacuri, bombe şi un acces de taumaturgie slabă şi miliţia se regrupă. Unul era rănit; doar unul era ucis. Yagii dădură peste primul golem, o siluetă uriaşă de piatră şi de cioturi de şină. Yagii se luptară cu el, îl luară în braţe, trupul lor de foc se modelă după al lui şi începură să îndoaie metalul cu căldura lor. Se transformă într-o băltoacă, continuând să lupte în timp ce se topea. Din el nu mai rămase decât pârâiaşe de golem topit.

Consilierii luptau, dar elementalii fugeau printre ei, provocând un măcel fără efort, jucându-se ca nişte copii, ca nişte căţeluşi. Era o strategie teribil de primejdioasă să chemi elementali, aceste animale, aceste substanţe transformate în prădătoare jucăuşe: nu puteau fi domesticite. Dar elementaliştii aveau nevoie să le controleze doar pentru atacuri scurte. Yagii şi luftgeistii se repezeau înainte, lăsând urme de foc şi dâre de aer stricat, spre trenul perpetuu. Golemii încercară să le ţină piept – intervenţii, manifestaţii ale controlului conştient împotriva forţelor brute animalizate. Elementalii învingeau.

Dar deşi elementalii aerului puteau împrăştia substanţa golemilor de pământ, trebuiau să depună mai mult efort faţă de golemii de aer. Era o luptă ciudată, aproape invizibilă. Aproape ultima linie de apărare a lui Judah. Pale bruşte de vânt nenatural se ridicară şi cuprinseră elementalii aerului şi locul unde se ducea lupta se transformă într-o mică furtună. Cei creaţi şi cei sălbatici, intervenţiile şi cei abia controlaţi se ciocniră şi se sfâşiară unii pe alţii.

Bucăţi cădeau din cer şi scuturau pământul. Erau invizibile, cheaguri de aer pur, căzute din luptele de deasupra, carnea smulsă a unui elemental al aerului, mâinile unui golem de aer muşcate de un elemental. Carnea de aer, moartă, se dizolva.

Yagii scuipau flăcări. Elementalii de carne sugeau şi ultima rămăşiţă din cadavre, se adăpau din trupurile morţilor. Cutter era foarte înspăimântat.

Din albia secată a unui râu, departe de flancurile miliţiei, îşi făcu apariţia o ceată de călăreţi. Cu ei, alergând iute, venea Rahul Refăcutul: iar pe spatele lui, cu un bolas rotindu-i-se în

mână, cu pălăria trasă pe ochi, era Drogon, ranchero, făuritor de şoapte.

Doamne, gândi Cutter, *iată că vin uhlanii să ne salveze.* Era în delir.

Puşcaşii pe caii lor, unii dintre cai fiind Refăcuţi, se apropiaseră nevăzuţi prin albie, după ce alergaseră tocmai din Noul Crobuzon sau cine ştie de unde. Acum ieşiră la iveală şi începură să tragă cu pricepere. Trecură multe secunde în care miliţienii rămaseră prea surprinşi sau nelămuriţi de noii lor duşmani.

Deşi nu erau mulţi, călăreţii luară poziţii ca nişte vânători şi traseră spre miliţieni din locuri protejate. Armele lor trăgeau cu proiectile puternice care mugeau prin eter. Puşcaşii doborâră doi, trei, patru, o mână de elementalişti cât ai clipi, iar Consilierii care văzură asta izbucniră în urale.

Atunci, într-o clipă, unii miliţieni pocniră din bicele care se lungiră mult prea mult, ca nişte prezenţe şerpeşti vii ce se jucau cu spaţiul, atinseră coastele yagilor care ţipară şi se întoarseră cu o viteză teribilă, îndreptându-se spre nou-veniţi. Trăgătorii Consiliului de Fier şi bombardierii şi taumaturgii atacară cum putură, dar yagii veneau repede.

— Controleaz-o. Acolo, *acolo,* ţipă Cutter, arătând spre formaţia miliţiei, apoi trase odată cu Picior Gros de oglinzi ca să mâne golemul de lumină. *Haide,* gândi Cutter. *Creează-te naibii odată*.

Trase de golemul născut pe jumătate şi privi yagii repezindu-se la nou-veniţi. *Cine sunt ei?* gândi Cutter. *Prieteni de-ai lui Drogon?* Când se apropiară, Drogon se lăsă pe spate în şa şi puse mâna la gură, ca şi când ar fi şoptit ceva. Unul dintre elementalişti pocni brusc din bici, şfichiuind yagii care se adunau, iar ţipătul lor nu mai fu de plăcere, ci înfuriat.

Drogon şopti din nou şi un alt miliţian făcu la fel, lovi elementalii ce se apropiau, iar yagii se împiedicară şi căzură unul peste altul. Drogon şopti, şopti, trimise comenzi către unul sau altul dintre elementalişti, îi făcu să devină provocatori, să dea ordine confuze animalelor. Miliţienii trebuiau acum să se apere de răzbunarea elementalilor cu lovituri experte de bici.

Golemul de lumină se născu. Exista. Brusc. Oglinda lui Cutter se scutură când creatura începu să mişte. Se ridică din fătul de lumină care fusese până atunci. Era o siluetă umană făcută din iluminare, imposibil de privit şi totuşi nu arunca lumină, mai

degrabă o sorbea şi lucea violent, fără să se reverse peste margini. Se ridică şi păşi înainte, legată de oglinzi. Cutter şi Picior Gros pe jumătate urmau, pe jumătate dictau mişcările ei.

— Acolo, strigă Cutter şi îşi răsuciră oglinzile astfel ca golemul să pornească cu o mişcare automată, pe lângă rândurile de Consilieri care strigau, era oare un serafim care venise să-i salveze?

Se uitară unul la altul orbiţi de lumină, îi priviră urmele de paşi care luceau. Golemul de lumină se repezea la yagi. Golemul se întinse puţin, se agăţă de yagi şi începu să lucească.

Cutter se simţi slăbit. Golemul se lupta cu elementalii şi focul lor nu avea niciun efect asupra luminii sale solide, deveni din ce în ce mai strălucitor pe măsură ce lupta, deveni o stea umanoidă, aruncând raze reci ce elimina căldura yagilor şi deveni prea strălucitor ca să mai poată fi privit. Yagii cu care se lupta dispărură, măturaţi de strălucire, iar golemul deveni mai puternic. Se mişca cu nezgomot, cu nemişcare.

Yagii intrară în panică. Unii fugiră cu mişcări animalice pe câmp, alţii se regrupară şi se aruncară din nou spre golemul de lumină ca să fie eliminaţi de fosforescenţa sa. Elementaliştii biciuiau tare elementalii speriaţi, dar asta îi înfuria şi mai tare şi unii se repeziră la stăpânii lor şi îi incendiară.

Miliţia se regrupa. Mici elementali ai aerului, ca nişte săgeţi, porniră să-i vâneze pe trăgători, străpungându-i şi sorbindu-le sângele. Drogon le şopti instrucţiuni şi miliţienii fură obligaţi să-l asculte şi loviră distructiv cu biciurile lor. Ştiau deja că el este principalul lor duşman. Trimiseră proasmae-le spre el.

Cutter şi Picior Gros trimiseră golemul spre miliţie, spre un grup adunat în jurul unui fel de tun. Măcelăreau animale. *Ce fac?*

Sorbeau ceva din aer, în timp ce elementalii de carne ajunseră în sfârşit la trăgători şi începură să înoate printre ei. Golemul de lumină înaintă. Ce invocau miliţienii?

O burniţă de lumină părea să se scurgă din cer, foarte concentrată, abia vizibilă. Burniţa cădea pe mecanismul în jurul căruia erau adunaţi. Lumina venea dinspre lună. Luna zilei, abia vizibilă, foarte slabă în lumina soarelui. Din semilucirea ei cădeau raze spre maşinărie, iar la capătul ţevii părea să se deschidă o gaură.

În adâncurile ei, ceva lucitor prinse a se mişca. Cutter tresări.

Îi trebui mult timp să înţeleagă ceva – în vreme ce încerca să deplaseze golemul de lumină peste exploziile bombelor, prin

dărâmăturile lăsate de Consilieri, care înaintau acum, scăpaţi de yagi, scăpaţi de proasmae-le care aveau treabă cu nou-veniţii, acum că miliţia pierduse controlul luftgeistilor care provocaseră pagube şi morţi, dar numai la întâmplare, atunci când se repeziseră la trenul bine păzit – dar Cutter văzu ceva în deschizătură, ceva care-şi schimba parametrii şi sfida taxonomia. Încerca să priceapă ce este.

Forma sa se schimba de la o clipă la alta. Un schelet de peşte, coaste ca nişte valuri trecând de-a lungul unui trup ca o frânghie vertebrată. Şi apoi căpătă aspect de urs, de şobolan, acum avea coarne, masivitate, cu măruntaie luminoase şi oase fosforescente. Ca şi cum ar fi fost o stâncă rece şi luminoasă. Un licurici, o mască a morţii, un craniu de lemn.

Un fegkarion. Un elemental selenar.

Cutter auzise de ei, fireşte, dar nu-i venea să creadă că acest animal insectil scheletic pe care-l văzuse doar o jumătate de secundă din trei şi care era o sugestie sau un pliu al spaţiului, era de fapt creatura selenară despre care se povesteau atâtea. O, Doamne, sfinte GurăMultă.

— Picior Gros… du golemul spre creatura aceea, acum.

Dar golemul nu se deplasa atât de repede. Trecu printre miliţieni cu pas lent, întinse mâinile din mers. Îi trebui mult timp să atingă fiecare om pe lângă care trecea, să-i mângâie pe cap şi să le toarne lumină, pentru ca fiecare să erupă, să trimită raze prin căşti, prin urechi, prin fund, prin haine, transformându-se în stele, înainte ca golemul să-i lase să se prăbuşească.

Fegkarionul se strecura afară din nimic.

— Haide odată, spuse Cutter.

Elementaliştii se retrăgeau, adunându-se în jurul celor ce invocau luna, ca să-i protejeze. Loveau cu biciul golemul şi-i smulgeau substanţa cu fiecare biciuire. Cutter şi Picior Gros simţeau fiecare lovitură în creier. Sângerau. Continuau să dirijeze creatura.

Nimeni nu mai băga în seamă proasmae-le. Ultima dintre ele se repezi printre doi trăgători, apoi fugi peste câmp cu măruntaiele lor, urmându-şi suratele, depărtându-se de Drogon şi Rahul. Drogon continua să şoptească, dar, prin cine ştie ce efect taumaturgic, miliţienii nu-l mai ascultau. Încercau să-l lovească cu biciul; loveau golemul.

— Haide, haide.

Acum, picioarele de lumină ale golemului striveau oamenii

care-l atacau şi ei izbucneau în lumină. Elementalul selenar era aproape, îşi înşuruba sinele rece şi palid prin gaura deschisă. Era vast, era monstruos. Se întinse, iar golemul se întinse şi el să blocheze tunul selenar, înfundându-se în ţeavă, strecurându-se prin materia elementalului şi prin motorul maşinăriei, iar golemul şi elementalul se prinseră în luptă, lumină corozivă – rece, caldă, palidă şi albă ca flacăra de magneziu – sărea ca stropii de sudoare.

Consilierii îşi dădură seama că elementalii de carne dispăruseră, îşi trimiseră detaşamentele grele, cactuşii şi Refăcuţii cei mari.

— Prindeţi câţiva în viaţă! strigă cineva, iar cactuşii porniră să hăcuiască miliţieni treji sau ameţiţi de lumină.

Se petrecu o explozie, o zguduitură, iar maşinăria selenară se împrăştie cu harpoane de lumină de golem şi de lumină selenară.

Miliţienii erau înfrânţi. Opriţi de Drogon şi de oamenii lui şi de golemul de lumină. Peste tot erau împrăştiaţi elementalişti morţi şi nenumăraţi morţi dintre Consilieri, resturi de elementali de carne şi ale victimelor lor, totul presărat cu o rouă de lumină. Acei câţiva miliţieni încă întregi fugiră în pustia Rohagi, pe urmele proasmae-lor devenite o turmă sălbăticită.

Miliţienii rămaşi erau imobilizaţi de gloanţe, de discuri de foarc şi de lumină de golem. Zăceau, scuipând şi urlând la apropierea Consilierilor.

— Să vă fut pe toţi, strigă unul din spatele căştii ciopârţite, cu teamă în glas, dar mai ales cu furie. Să vă fut, ne-aţi băgat prin nenorocita aia de pată, laşilor, credeaţi că asta o să ne oprească? Am pierdut jumătate din efectiv dar tot suntem cei mai buni, vă putem urmări oriunde mergeţi şi acum ştim drumul, am găsit calea şi poate că de data asta aţi avut noroc cu spectacolul ăsta de lumini şi căcatul ăla de susurător. Ştim drumul.

Îl împuşcară.

Împuşcară toţi miliţienii rămaşi în viaţă. Îşi îngropară morţii pe unde putură, cu excepţia unuia, o Refăcută faimoasă pentru că fusese mediator în timpul Idioţeniei, cu mult timp în urmă. Pentru ea votară o înmormântare în vagonul cimitir, păstrat pentru morţii lor cei mai de preţ. Îi lăsară pe miliţieni să putrezească, iar unii le pângăriră trupurile.

Când soarele se ridică din nou peste trenul prăjit de yagi,

Cutter o căută pe Ann-Hari şi pe conducătorii Consiliului. Erau epuizaţi. Drogon, Rahul şi Picior Gros erau acolo. Cutter se legăna de oboseală. Se ţinea de Drogon şi de Refăcutul care îl ducea călare.

— Ultima dată când am scăpat de miliţie, spuse Picior Gros. De data asta i-am învins. I-am *distrus.*

Ceva din încântarea lui trecu şi în Cutter, deşi cunoştea toate conjuncturile prin care ajunseseră la această victorie.

— Da. Aşa-i.

— Aşa-i. Tu… lumina… cu toţii am învins.

— Da, bine. Am învins.

— Am scăpat, asta-i tot, spuse Rahul.

Drogon şopti că este de acord.

— Ne-am pierdut. Am ieşit din tunelul acela, din alee, direct în centrul oraşului. Ne-a trebuit ceva timp să înţelegem unde eram. Dar se întâmplau atât de multe în noaptea aceea. Nu am văzut şi nici nu am auzit nimic de voi. De la nimeni. N-am ştiut dacă l-aţi aranjat pe agentul acela din Tesh sau nu. Nu aveam nicio idee. L-aţi aranjat, aşa-i? – Ne-a trebuit ceva timp să ne întoarcem la Colectiv, dar erau atât de multe găuri în care puteam intra. Când am descoperit că aţi plecat – nu, nu-ţi fac nicio vină, soră, nu aveai de unde să ştii că veneam – a trebuit să ne întoarcem. Aşa că ne-am strecurat afară şi atunci bătrânul Drogon a dispărut vreo două zile şi a apărut cu fraţii lui.

— *Nu suntem chiar aşa de mulţi cavaleri rătăcitori,* îi spuse Drogon lui Cutter. *Ştiu unde să-i găsesc. Şi îmi sunt îndatoraţi.*

— Unde sunt acum?

— *Cei mai mulţi au plecat. Unii pleacă mâine. Oamenii ăştia sunt nomazi, Cutter. Mulţumeşte-le, dă-le şi tu ce poţi, asta-i tot ce-şi doresc.*

— Am ştiut că vine miliţia, spuse Rahul. Am venit cât de repede am putut.

— Aţi apărut de nicăieri.

— Am venit pe urme. Drogon le cunoaşte. Am venit repede. N-am mai văzut cai ca ai lor. Unde e călugărul? Ăla care vorbea despre căi secrete. Qurabin. O, nu… Doamne. Şi Ori? Şi… Ori? Doamne dumnezeule. Şi…

— Elsie.

— Doamne. Nu. Doamne.

— N-am crezut că o să reuşiţi, le spuse Cutter Consilierilor. Recunosc asta. M-am înşelat. Mă bucur de asta. Dar nu e suficient. V-am spus de ce nu e şi Judah aici… lucrează la ceva. În Colectiv. Dar e prea târziu. *E prea târziu.* Încearcă să facă ce mai poate. Ascultaţi-mă. Colectivul a căzut. Tăceţi din gură, nu, ascultaţi-mă… Colectivul a fost un vis… dar s-a terminat. A eşuat. Dacă nu sunt morţi deja, vor muri în câteva zile. Înţelegeţi? *Zile.* Până ce Consiliul se va apropia de oraş… Colectivul va fi mort. Noul Crobuzon va fi sub legea marţială. Atunci ce? Am ucis-o pe Stem-Fulcher, n-a fost nicio diferenţă: sistemul nu poate fi înfrânt – nu vă uitaţi la mine aşa, nici mie nu-mi place. Şi când veţi veni spunând *Bună, noi suntem inspiraţia, noi suntem sursa,* ştiţi ce o să se întâmple. Ştiţi ce vă aşteaptă. Toţi miliţienii din Noul Crobuzon. Toată maşina de război, toţi karciştii, toţi taumaturgii, toate maşinăriile, toţi spionii şi trădătorii. Vă vor ucide în faţa întregului oraş şi atunci speranţa pe care o reprezentaţi acum va muri odată cu voi. Ascultaţi. Am să vă transmit din nou mesajul lui Judah. Trebuie să vă întoarceţi. Consiliul de Fier trebuie să se întoarcă. Dacă intraţi în Noul Crobuzon, vă sinucideţi. Veţi muri. Vă vor distruge. Şi asta nu se poate. Nu putem accepta asta. Consiliul de Fier trebuie să facă cale întoarsă.

32

— Vă vor distruge, spuse el. Vreţi să muriţi? Sunteţi datori întregii lumi, avem *nevoie* de voi.

Fireşte că nu puteau fi convinşi. Continuară, strecurându-se prin terenul neregulat, lăsând în urmă rămăşiţele luptei. Cutter se arătă îngrozit că nu reuşise să-i convingă, dar nu se aşteptase la altceva din partea lor. Îşi pledase cauza şi Consilierii de Fier îi răspunseră în diverse moduri.

Unii îl serviră cu un soi de triumfalism idiot care îl înfurie.

— Am mai înfrânt Noul Crobuzon, o s-o facem din nou! spuneau ei.

Cutter se uita fără să înţeleagă, pentru că vedea că ei *ştiu* bine că spun un neadevăr, că nu avea să fie aşa. Ştiau.

Alţii erau mai indecişi. Îl lăsară nedumerit.

— Ce-o să devenim? întrebă Picior Gros.

Cactusul se scărpină pe o cicatrice de sub braţ, un şarpe cu

un colţ de animal.

— Ce-o să devenim, bandiţi? Am trăit liberi într-o republică pe care am creat-o noi. Vrei să renunţ la asta şi să devin un vagabond în sălbăticie? Mai bine mor luptând, Cutter.

— Avem o responsabilitate, spuse Ann-Hari.

Cutter nu se simţea niciodată relaxat în prezenţa ei.

Fervoarea ei îl enerva – îl obosea şi îi crea nesiguranţă, se gândea numai la faptul că avea să-l determine să facă ceva împotriva voinţei lui. Ştia că era gelos – nimeni nu avea un asemenea efect asupra lui Judah Low ca Ann-Hari.

— Suntem un vis, spuse ea. Visul oamenilor obişnuiţi. Totul se rezumă la asta. Aici am ajuns. Asta suntem. Istoria ne împinge de la spate.

Asta ce dracu' mai înseamnă? gândi el. *Ce vrei să spui?*

— A venit vremea să forţăm lucrurile. Orice s-ar întâmplă. Trebuie să ne întoarcem, înţelegi?

Atât îi spuse.

Prietenii făuritorului de şoapte, cavalerii, dispărură cu cai lor, Refăcuţi sau nu, deveniră nori de praf îndreptându-se spre răsărit şi spre sud. Drogon rămase. Cutter nu ştia de ce.

— Ce vrei să facă ăştia? Ai fost în oraş… ştii că vom fi ucişi dacă mergem.

Poate că vor muri, ridică din umeri Drogon. *Ei ştiu bine ce se petrece. Cine sunt eu să-i opresc? Nu se mai pot întoarce acum. Au pornit pe o cale care se sfârşeşte aşa. Trebuie să continue.*

Nu e vorba despre o dispută, gândi Cutter, îngrozit de ceea ce vedea. *Dacă ar încerca să discute raţional, ar pierde… dar chiar dacă ei cunosc acest lucru, continuă… pentru că opunându-se evidenţei, devin alţii.* Era o metodologie a deciziei diferită de a lui, diferită de felul în care putea el gândi. Era raţional? Nu putea spune.

Consiliul de Fier înainta printr-un peisaj înceţoşat. Dealurile şi copacii, toate păreau temporar înmuiate de apa din aer, păreau să se ascundă printre vapori de trenul care trecea, dispărând apoi la loc.

Traversau o scenă cunoscută parcă, una care stârnea amintiri vechi. Era ţinutul Noului Crobuzon. Scatiii se jucau printre scaieţi. Era iarna Noului Crobuzon. Mai aveau de mers câteva săptămâni.

— Am avut un om odată, cu ani în urmă, îi spuse Ann-Hari lui

Cutter. Când a apărut Ţesătorul, înainte să devenim un Consiliu, şi omul acelea ne-a spus nişte secrete. Omul era nebun şi nu vorbea decât despre păianjen. Era ca un profet. Dar a devenit plictisitor, apoi nici măcar atât, nu l-a mai băgat nimeni în seamă. N-ai auzit de el, nu? Nici noi nu auzeam nimic când vorbea el. Tu eşti exact la fel. „Înapoi, înapoi”, spuse ea zâmbind. Nu te mai auzim, omule.

Aveam o misiune, gândi Cutter. *Am eşuat.* Faptul că ştia că iubitul lui se aşteptase la asta nu-i diminua cu nimic tristeţea.

Deveni o fantomă. Era respectat – unul dintre cei ce traversaseră lumea, care acum venise să salveze Consiliul. Dizidenţa lui de acum, insistenţa cu care spunea că acest Consiliul e sortit pieirii, erau tratate cu un dezinteres politicos. *Sunt o fantomă.*

Cutter ar fi putut să plece. Ar fi putut lua un cal din herghelia oraşului şi ar fi putut pleca. Ar fi ajuns la dealuri, la calea ferată părăsită, la Codrul Adânc şi ar fi ajuns în Noul Crobuzon. Nu putea. *Acum sunt aici,* asta era tot ce gândea. Ar fi fugit numai dacă ar fi fost nevoit.

Văzuse hărţile. Consiliul avea să meargă spre est, lăsând în urmă găuri de piroane şi dâre de traverse, reciclând drumul de fier, şi avea să ajungă la cioturile de cale ferată ce se întindeau la mulţi kilometri spre sud de Noul Crobuzon. Acolo aveau să se cupleze la vechile şine şi aveau să-i dea bătaie, iar în câteva ore aveau să fie lângă oraş.

Cutter ar fi fugit dacă ar fi fost nevoit. Acum nu.

— Noi suntem speranţa, spuse Ann-Hari.

Poate că are dreptate. Trenul va veni, ultimii Colectivişti se vor ridica şi guvernul va cădea.

Nu erau singurii oameni din aceste pustietăţi umede. Mai erau localnici, case mici de lemn construite pe dealuri, câte una la fiecare câteva zile distanţă. Câteva sute de metri pătraţi de teren terasat printre dealuri. Livezi, grădini de zarzavat, îngrădituri cu oi murdare. Fermierii şi familiile lor izolate veneau să-i vadă în orele de care avea nevoie Consiliul să treacă pe lângă ei. Se uitau, cu pielea lăptoasă, neînţelegând ce înseamnă această mare prezenţă. Uneori veneau cu bunuri la schimb.

Probabil că existau şi târguri de negustori, dar Consiliul nu trecu pe lângă niciunul. Veştile despre ei – despre trenul răzvrătit ce apăruse dinspre apus, escortat de o armată de pRefăcuţi şi copiii lor, cu toţii mândri – traversară ţinutul pe căile pe care se

răspândeau zvonurile.

Vestea va ajunge în Noul Crobuzon. Poate că vom fi atacaţi mai curând decât ne aşteptăm.

— Aţi auzit? îi întrebă o ţărancă ştirbă.

Le oferea şuncă afumată în schimbul banilor pe care-i mai aveau (dubloni necunoscuţi din apus) şi a unei amintiri din partea trenului (îi dădură o roată dinţată unsuroasă pe care ea o luă ca pe o carte sfântă).

— Am auzit de voi. Voi aţi auzit?

Îi lăsă, mândră, să treacă prin grădina ei, insistând să treacă prin mijlocul câmpului.

— O să araţi în locul meu, spuse ea. Aţi auzit? Se zice că sunt necazuri mari în Noul Crobuzon.

Asta ar putea să însemne că s-a terminat cu Colectivul. Poate să însemne că au învins. Poate să însemne orice.

Auziră şi mai multe despre aceste necazuri pe măsură ce înaintară spre răsărit.

— Războiul s-a terminat, le spuse un om.

Cocioaba lui devenise o staţie, curtea din faţă o platformă. Cei mai apropiaţi vecini ai lui călătoriră kilometri întregi de la fermele lor din vale ca să fie acolo atunci când Consiliul de Fier avea să treacă. Câmpurile lui deveniseră o curte plină cu oameni. Fermierii şi locuitorii pustiei îi priveau cu o plăcere nedisimulată.

— Războiul s-a terminat. Am aflat. S-au războit cu Tesh, nu-i aşa? Ei bine, s-a terminat şi noi am câştigat.

Noi? Omule, nici n-ai pus vreodată piciorul în Noul Crobuzon. Nu te-ai apropiat la mai mult de o sută de kilometri de el.

— Au făcut ceva şi i-au bătut şi acum Tesh vrea pace. Ştiaţi asta? Ce? Ce-i aia Colectiv?

Noul Crobuzon făcuse ceva. Povestea asta tot ajungea la ei. O misiune secretă, spuneau unii, o asasinare. Ceva fusese oprit şi viaţa se schimbase, cei din Tesh fuseseră alungaţi, forţaţi să negocieze sau să se predea. *Ceva a oprit planurile celor din Tesh?* gândi mirat Cutter. *Mişto.* Şi acest triumf adusese sprijin Parlamentului şi primarului, reducând sprijinul Colectivului. Despre asta nu putea să spună nimic. Nici nu voia să se gândească la asta.

— Greviştii? Sunt terminaţi. Guvernul i-a liniştit.

Ploaia aduse cu ea şi o mulţime de refugiaţi din oraş. Veneau şi se stabileau în orăşelele pe lângă care trecea Consiliul de Fier;

repopulau oraşele fantomă pe care le găsiseră, rămăşiţele fostei dezvoltări a căii ferate. Consiliul venea dinspre dealurile joase, cu o mulţime de oameni, aşezau şine pe drumuri aranjate dinainte, de-a lungul drumurilor principale. Noii locuitori ieşeau din fostele baruri, biserici, bordeluri şi se uitau la ei cu orele (înaintarea lor era tot mai rapidă pe zi ce trecea), se uitau cum pun traversele, şinele, şi cum treceau cu căruţele trase de cai cu materialele lor.

— Aţi auzit?

Auziseră aceleaşi poveşti de o mie de ori. Probabil că erau şi Parlamentari care fugiseră, dar nimeni nu spunea asta: cu toţii se dădeau drept Colectivişti fugind de miliţie. *Sigur nu eşti o cutră?* îşi spunea Cutter cu cinism. *Sigur ai fost un organizator cum te pretinzi a fi?*

— Aţi auzit?

Că războiul s-a terminat, că i-am bătut pe cei din Tesh, că atunci Primarul a preluat din nou controlul şi că totul s-a lămurit, iar Colectivul s-a dus la fund?

Da, am auzit. Deşi era discutabil.

Erau întreţinuţi în aceste oraşe fantomă, cu sex şi bucătărie de Noul Crobuzon.

— De ce aţi venit? N-aţi auzit? Aţi auzit? Nu mai există Colectivul. Numai nişte golani, nişte terorişti prin Mocirla Câinelui, pe câteva străzi, ici-colo.

— Eu n-am auzit asta, am auzit că mai sunt acolo şi că se luptă.

— Aţi venit să ajutaţi, să luptaţi pentru Colectiv? Eu nu m-aş întoarce, E un adevărat război acolo.

— Ba eu m-aş întoarce. Pot să vin cu voi? Pot să vin?

Unii dintre cei ce rătăceau prin pustie – unii dintre cei tineri – se alăturară trenului perpetuu, ca să se întoarcă în Noul Crobuzon, la numai câteva săptămâni de la fuga lor.

— Povestiţi-ne despre Consiliul de Fier! insistau ei, iar noii lor compatrioţi le spuneau toate poveştile.

Erau zvonuri şi despre puteri noi.

— Aţi auzit, îi trecu lui Cutter pe lângă urechi, despre golemistul Low?

— Ce? spuse el, oprindu-se lângă cei ce rostiseră asta.

— Golemistul Low are o armată de golemi. Îi face din lut în pivniţa lui şi e gata să pună mâna pe oraş. A fot văzut în afara Noului Crobuzon, la calea ferată, lângă linii. Are planuri mari.

Se apropiară, şi evadaţii din oraş erau din ce în ce mai

proaspeţi.

— S-a terminat. Nu mai există Colectiv. Aş vrea să mai existe, pe toţi zeii.

În noaptea aceea, Cutter îl căută pe Drogon şi îşi dădu seama că făuritorul de şoapte dispăruse. Se plimbă de-a lungul trenului, trimise mesaje şi întrebă lumea, dar nu află nimic.

Era posibil ca susurătorul să fi plecat la vânătoare, sau într-o misiune personală, dar Cutter deveni brusc convins că Drogon dispăruse. Că erau prea aproape de Noul Crobuzon, că se săturase, că aventurile lui alături de Consiliul de Fier se încheiaseră.

Asta e tot? Atât de brusc, atât de tragic? *Asta ai vrut, Drogon? Nici măcar nu ţi-ai luat rămas-bun?*

Cutter se pregăti să plece. Nu mai putea să dureze mult. Avu un sentiment de goliciune, ca şi cum s-ar fi aşteptat să piardă ceva. Se întreba cum şi unde avea miliţia să înfrunte şi să distrugă Consiliul. Refăcuţii şi familiile şi tovarăşii lor, Consilierii, cu toţii ştiau ce avea să se întâmple. Melodia pe care o cântau când montau şine deveni marţială. Îşi unseră armele; fierul rămas de la şine şi cel din vagoane se transformă în arme. Consilierii de Fier aveau arme făcute sau furate. Costume de şamani. Suliţe şi arme din vest.

— O să adunăm lumea, o să fim o armată, o să intrăm. O să întoarcem roata.

Cutter tresărea când îi auzea visând cu voce tare.

— O să aducem istoria.

Exista un mic exod, oameni ce se îndepărtau fără nicio direcţie, fără niciun plan, doar să scape de măcelul din Noul Crobuzon.

Ţinutul era încă pustiu, doar câteva livezi prost întreţinute, câteva pâlcuri de copaci fructiferi. Era un moment de tranziţie. Se aflau în sălbăticie, în nesiguranţă. Şi brusc, ajunseră în ţinutul domesticit. Ştiau că sunt aproape.

Muncitorii de la terasamente şi cercetaşii se întoarseră.

— Uite colo. Dincolo de culme.

Peste un val de piatră.

— Vechile şine. Care duc spre Joncţiune, târgul din mlaştină. Şi de acolo în Noul Crobuzon.

La două zile de mers. Cu fiecare clipă, Cutter aştepta trupele Noului Crobuzon să iasă din tuneluri şi din ascunzători, dar nu

apăreau. Cât mai avea el să rămână? Încercase să-i convingă să renunţe. Să mai folosească o dată oglinda?

— Golemistul Low a fost văzut, e printre dealuri, ne protejează. E la vechea linie.

O da? Chiar e? Cutter era trist. Era foarte singur. *Unde eşti, Judah?* Nu ştia ce să facă.

În număr mic, unii Consilieri – cei mai bătrâni, majoritatea din prima generaţie, care îşi aminteau de fabricile de pedeapsă – plecară. Nu mulţi, dar destui ca să se simtă. Plecară spre dealuri să caute lemne sau hrană şi nu se mai întoarseră. Tovarăşii lor, surorile lor, dădură din cap cu dispreţ şi grijă. Nu toată lumea era netemătoare sau capabilă să-şi ignore teama.

Am să hotărăsc un plan când o să văd vechea linie, îşi spuse Cutter, dar merse apoi cu lucrătorii ce întindeau linia printre sedimente şi bazalturi, printre valuri de pământ spre linia cea veche ce lucea, umedă şi neagră. Mai veche de douăzeci de ani. Pierzându-se la orizont, strecurându-se prin geografie. Calea metalică. Şinele erau curbate din pricina lipsei de întreţinere, dar linia rezista încă.

Consilierii aclamară multă vreme. Muncitorii îşi legănau uneltele. Refăcuţii gesticulau cu membrele lor de toate felurile. Drumul spre Noul Crobuzon. Drumul cel vechi. Lăsat să mucegăiască atunci când prăbuşirea financiară şi lipsa de materiale puseseră capăt expansiunii TCFT. Fusese lăsat pe un pământ mişcător – Cutter vedea unde se aplecase şi unde se curbase. Acela era ţinutul animalelor sălbatice.

În unele locuri, şinele fuseseră furate de hoţi. Consiliul trebuia să le înlocuiască cu unele din stocul propriu. Consiliul de Fier mai trecuse pe aici, pe vremea când încă nu se născuse, când era numai un tren. Umezeala stâncilor, calea cea neagră şi lucioasă. Cutter privea. Asta ce mai era? Ce se petrecea în oraş? Unde lupta Colectivul? Cum să facă să fugă?

Judah, nenorocitule, unde eşti?

Ciocănarii băteau şinele şi, cu lovituri calculate, trasau curbe. Îndoiră calea încet, astfel încât şinele să se alinieze treptat cu vechiul drum.

Acesta este un postludiu, gândi Cutter. *Asta se petrece după ce povestea s-a încheiat.*

Colectivul căzuse sau cădea şi nu mai rămăsese decât această desfăşurare de violenţă. *O să întoarcem noi roata,* gândi

dispreţuitor Cutter cu cuvintele Consilierilor.

Cel mai măreţ moment din istoria Noului Crobuzon. Aranjat de război şi de sfârşitul războiului, care a fost, doamne, lucrarea mea, a noastră. Dar ce puteam face? Puteam să lăsăm oraşul să piară? Colectivul avea oricum să cadă, îşi spuse el, dar nu era sigur de asta. Desenă simboluri în ţărână, contururi de trenuri, oameni fugind. *Poată că doar se ascunde, Colectivul. Poate că toată lumea din oraş aşteaptă. Poate că ar trebui să rămân cu trenul.* Ştia că nu avea să rămână.

Trenul era acum păzit de teama miliţiei şi a bandiţilor. Majoritatea bandiţilor, pRefăcuţi sau întregi, veniseră să se alăture Consiliului. Soseau în fiecare zi, întrebându-se dacă trebuie să dea vreun examen, să-şi demonstreze valoarea. Consilierii îi primeau cu braţele deschise, deşi unii se temeau de spioni. Era prea mult haos în acele ultime zile ca să-şi mai facă griji. Cutter vedea figuri noi peste tot, cu entuziasmul lor exagerat. Odată tresări, văzuse un om ataşat cu faţa spre spate de trupul unui cal.

Întorcându-se într-o noapte, Cutter auzi o voce. Adânc în ureche.

Hai sus, aici. Am ceva să-ţi spun. Taci. Te rog. În linişte.

— Drogon?

Numai păsări speriate care zburătăceau.

— Drogon?

Numai pietricele ce se prăvăleau.

Nu era o comandă, doar o rugăminte. Susurătorul l-ar fi putut face să-l urmeze, dar nu făcuse decât să-l roage.

Drogon aştepta pe dealurile întunecate care se ridicau lângă tren.

— Am crezut că ai plecat, spuse Cutter. Unde te-ai dus?

Drogon avea alături un bătrân cu părul alb. Ţinea în mână o armă, fără să ţintească cu ea.

— El e? întrebă bătrânul şi Drogon încuviinţă.

— El cine e? spuse Cutter.

Bătrânul ţinea mâinile la spate. Purta o haină de modă veche. Avea poate mai bine de optzeci de ani, se ţinea drept, îl privea pe Cutter serios şi cu blândeţe.

— Cine e ăsta, Drogon? Cine naiba eşti?

— Băiete…

— *Taci,* spuse Drogon poruncitor în urechea lui Cutter.

Bătrânul vorbea.

— Am venit să-ţi spun ce se întâmplă. Asta e lucrare divină şi nu vreau să te las în neştiinţă. Am să-ţi spun adevărul, fiule: nu mă interesează persoana ta. Am venit să văd trenul. Am aşteptat să văd trenul mult timp şi am venit la adăpostul întunericului. Dar prietenul tău – arătă el spre Drogon – a insistat să vorbim. A spus că ai vrea să auzi asta.

Lăsă capul în jos. Cutter privi arma din mâna lui Drogon.

— Uite cum stă situaţia. Eu sunt Meşterul.

— Da, văd că mă cunoşti, ştii cine sunt. Recunosc că sunt mulţumit.

Cutter respira greu. *Fir-ar al dracului!* Chiar era adevărat? Aruncă o privire spre arma lui Drogon.

Stai pe loc. O comandă şoptită. Cutter se îndreptă de spate atât de repede că i se auzi coloana pocnind. Mâinile îi înţepeniră. *Stai,* spuse Drogon.

Sfinte... Cutter uitase cum era să i se comande. Se scutură, încercă să strângă degetele.

— Eu sunt Meşterul Weather şi am venit să-ţi mulţumesc. Pentru tot ce aţi făcut. Ştii? Ştii ce aţi făcut? Aţi traversat lumea. Aţi traversat lumea, ceva ce trebuia să se facă, ce mi-am dorit toată viaţa, iar voi aţi reuşit.

Am încercat de mai multe ori. Cu oamenii mei. Am făcut ce am putut. Am tăiat drum prin munţi, printre dealuri. Prin fum de piatră. Prin toate ţinuturile. Le cunoşti. Am încercat, am murit, ne-am întors. Am fost mâncaţi, ucişi. Am îngheţat. Am încercat, iar şi iar. Apoi am devenit prea bătrân să mai încerc. Toate astea – făcu el un gest larg din mână – tot drumul ăsta de fier din Noul Crobuzon până în mlaştini, spre Cobsea, spre Myrshock, a reprezentat ceva. Dar nu pentru asta mă zbăteam. Nu era ăsta visul meu. Ştii asta. Nu: visam la un drum de fier întins de la o mare la alta. Continentul străbătut. Din Noul Crobuzon spre vest. Ăsta era visul meu. Asta înseamnă istorie. Pentru asta am luptat, asta am aşteptat. Ştiţi asta, cu toţii? Ştiţi asta. N-am să mă prefac că nu m-aţi înfuriat. Fireşte că m-aţi înfuriat atunci când mi-aţi luat trenul. Dar am văzut apoi ce aţi făcut... Lucrarea divină. Mult mai mult decât ceea ce trebuia să faceţi. Şi chiar dacă îmi era greu, nu am putut sta în calea voastră.

Meşterul Weather radia; ochii îi erau plini de pasiune şi umezi.

— Trebuia să vin să vă văd. Trebuia să-ţi spun asta. Ce aţi

făcut, ce faceţi. Vă salut.

Cutter se scutură ca un animal în capcană, scăpat din tehnicile susurătorului. Dădu să mişte, dar auzi din nou *Stai pe loc* în ureche. Parcă îi răsună în oase. *Fir-ar.* Aerul nu mişca. Se auzi un pocnet metalic din vale. Era frig.

— Apoi aţi plecat, spre vest sau cine ştie unde. Se terminase, dar am ştiut că am să mai aud de voi.

Meşterul Weather zâmbi.

— Chiar şi aşa, căzute, tot mai am reţelele mele, planurile mele. Am prietenii mei în Parlament care vor ca eu să reuşesc. Am auzit tot felul de lucruri. Atunci când v-au găsit – când o iscoadă de-a lor sau negustorii au ajuns pe mare şi au auzit de un tren-oraş şi au trimis vorbă şi iscoade şi au dat de voi – când v-au găsit, eu am aflat. Şi când au trimis oameni să vă ia capul, sub acoperirea războiului, am auzit şi de asta. Ce puteam să fac? Nu puteam decât să vin la voi. *Ştiţi drumul.* Cunoaşteţi drumul peste continent. Ştii ce înseamnă asta? E cunoaştere divină. N-am să-i las să distrugă asta. Aţi mers cât de repede aţi putut, sunt locuri pe care eu le-aş ocoli, aş trece pe la sud de Torsiune, dar, oricum, ar fi doar o finisare a drumului vostru. Trebuia să ştiu. Aşa că am trimis vorbă celui mai mare apărător din oraş, unul care se afla acolo atunci când a apărut Consiliul. Credeai că nu s-a aflat?

Clătină din cap cu un uşor amuzament.

— Cine ştia unde a plecat Consiliul? Fireşte că noi. Am ştiu cine e omul de legătură din oraş. L-am plătit pe unul dintre prietenii lui, multă vreme, ca să ţină legătura cu el. L-am trimis să vă găsească. Ştia că o să poată. Să putem să vă ajutăm. Să dăm de Consiliu, să-l ajutăm să se întoarcă. Făuritorul meu de şoapte.

Drogon era un angajat. Era un agent de securitate al TCFT-ului. Cutter se albi.

— E pe-aici, pe-aproape, aşa se spune. Apărătorul tău, Low. A fost văzut. E o cauză pierdută, de vreme ce Colectivul e aproape gata. A fost văzut pe lângă linie. Aşteptând să terminaţi voi. Avem ce ne trebuie. Am venit să ajutăm şi să aflăm drumul. L-am aflat. Drogon, omul meu. Un om bun. N-am vrut să vă întrerupem. A trebuit să-i oprim. Eraţi atât de aproape de casă. Nu-i puteam lăsa să vă întrerupă atât de aproape. Trebuia să vă vedem înapoi acasă.

De aceea s-a întors Drogon. Avea misiune din partea

nebunului ăstuia de aici, din partea Meşterului. Şi călăreţii aceia, erau tot ai TCFT? Doamne. Voia să trecem. Voia să ne vadă până la capăt. Să ne vadă drumul. A luptat cu oraşul. A ucis miliţienii doar ca să ne vadă înapoi.

— Acum sunteţi aici. Taci, fii liniştit.

Liniştit, spuse Drogon şi Cutter încetă să se mai zbată.

— Acum aţi ajuns. Mâine veţi intra pe tronsonul vechi. Şi de acolo, în oraş. Vezi tu, aţi făcut tot ce trebuia. Am drumul peste continent. Prin pata cacotopică. Drumul pe care l-aţi făcut cu sudoarea şi sacrificiul vostru. Vă mulţumesc pentru asta.

Drogon, fără să pară obraznic, înclină capul.

— Să fiţi siguri că o să-l folosim. O să construiesc o cale de fier. Acest continent va fi din nou amenajat, Refăcut, înfrumuseţat.

Cutter se uita la vizionarul de aur şi fier. Se uita şi nu putea vorbi, nu putea mişca, nu-i putea spune Meşterului Weather că e nebun. Acum Meşterul putea traversa continentul, după atâtea încercări şi eşecuri. Avea să tragă o dungă de cale ferată, avea să pompeze bani spre vest, apoi avea să-i recupereze. Avea să schimbe lumea şi Noul Crobuzon.

Va putea? E cale lungă. Foarte lungă.

Dar cunoaşte drumul acum.

— Iată cum va fi. Vă aşteaptă. Colectivul a murit. Ştii asta, nu? Şi miliţia ştie că veniţi. Vă aşteaptă. Ştie unde veţi sosi. La staţia terminus. Acolo vor fi mulţi.

Aveau să fie batalioane întregi. Detaşamente. Aliniate, înarmate, cu răbdarea ucigaşilor. Aveau să-i aştepte să intre în bătaia focului, avea să fie un măcel taumaturgic, la discreţia lor. Niciun golem de lumină, nicio magie a lichenilor, nicio rezistenţă eroică a pRefăcuţilor şi neamurilor lor, niciun atac al cactuşilor, nicio practică şamanică nu avea să înfrângă acea armată.

— Veţi muri. Am venit să vă spun asta.

Nu o spuse ca pe un avertisment, ci ca pe o parte a conversaţiei. *Nu se va mai amesteca. Nenorocitul ne-a ajutat dintr-un soi de nebunie religioasă, mercantilă. Chiar şi împotriva guvernului. Dar acum ne-am întors şi el a terminat. Suntem acasă, am făcut tot ce trebuia, cunoaşte drumul. Poate face ceea ce şi-a dorit dintotdeauna. E în memoria lui Drogon, nenorocitul, în urmele pe care le-am lăsat.*

— Vreau să ştiţi că sunteţi minunaţi. Atât de curajoşi, de puternici. N-am mai întâlnit aşa ceva. Bravo vouă. Acum putem

încheia. Am să-ţi spun de ce vreau să afli asta. Mi-ar părea rău să nu ştiţi. Trebuie să ştiţi ce veţi păţi. Atunci când veţi ajunge la staţie şi veţi da de miliţie.

Cutter se scutură. Drogon îl privea.

— Sau aţi putea să fugiţi.

Inima lui Cutter bătu mai tare, de parcă vorbele Meşterului făcuseră posibilă această opţiune. Ca şi cum le-ar fi dat voie să scape.

— Aţi putea fugi. Drogon a insistat să vă dau această opţiune. De aceea sunt aici.

Drogon? Tu? Cutter avea numai puterea să mişte ochii şi să-şi privească fostul tovarăş. Ucigaşul cu pălărie nu ridică privirea. O camaraderie atenuată. Ce însemna asta? O ultimă şansă pe care i-o dădea lui Cutter. *Am avut întotdeauna o şansă,* gândi el, deşi simţea că Drogon îi dăduse un prezent.

— Aţi scris istoria în stepele Rohagi. Aţi transformat TCFT într-o realitate, deşi numele său fusese o minciună. Acum era adevărat – traversase continentul. Puteţi pleca acum. – Sau. Sau aţi putea să ne ajutaţi. Ne-aţi putea ajuta să traversăm din nou. De data asta să lăsăm linia pe loc.

Meşterul se uită la el, iar Drogon nu.

— Drogon mi-a spus cum aţi învăţat să construiţi drumul şi să cercetaţi terenul. Şi cum v-aţi descurcat mereu singuri. Ştim asta. Ne-ai putea ajuta.

Doamne sfinte GurăMultă futu-i muie, nu vrei să spui asta. Nu vrei. Adevărul. Revelaţia. Cutter rânji cu tot controlul pe care-l avea Drogon asupra lui.

Asta e? Încercă să vorbească, dar nu reuşi. Expresia de pe faţă vorbea în locul lui. *Tu chiar te gândeşti ia asta?*

Ce crezi că sunt? Crezi că am luptat şi am călătorit cu ei atâta ca să-i părăsesc acum pentru tine? *Pentru cruciada ta financiară? Pentru rahatul ăsta religios? E un discurs de recrutare? Mă vrei în echipa ta? Pentru că ştiu drumul? Pentru că am mai făcut-o? Mă vrei în echipa ta? Ce crezi că sunt eu?*

Era plin de dezgust, înţepenit de vrajă, cu mâinile pe lângă corp.

— Ce spui? întrebă Meşterul.

Auzi în ureche vocea lui Drogon: *Vorbeşte.*

— Du-te dracului, spuse Cutter pe loc.

Meşterul dădu din cap şi aşteptă.

— Plecaţi de lângă trenul meu. Nenorociţilor, trădătorule, Drogon, n-ai să scapi de noi…

Era cât pe ce să ţipe, dar Drogon îl făcu să tacă din nou.

— N-o să trecem peste voi? spuse Meşterul mirat. Nu prea cred. Eu zic că da. Plec acum. Am să fiu în staţie. Atunci când vine trenul. Am să vă aştept acolo. Veniţi dacă vreţi, poate îţi schimbi părerea.

Drogon şopti din nou. Cutter era cuprins de crampe. Făuritorul de şoapte arătă un drum printre dealuri şi plecă cu Meşterul Weather. Se uită în urmă şi îi şopti din nou lui Cutter.

Doar ca să ştii, spuse el. *Nu văd ce diferenţă ar fi. Dar, oricum. Pentru că trebuie să se termine acum. Oglinzile voastre sunt sparte. Ca măsură de siguranţă.*

Meşterul Weather îl privi pe Cutter în ochi.

— Ştii unde mă găseşti.

Plecară şi Cutter se chinuia să mişte. *De ce nu m-aţi omorât, nenorociţilor?*

Braţul îi scăpă. Nu mai conta. Nu mai reprezenta o ameninţare. Nici ceea ce îi spuseseră nu conta. *Miliţia aşteaptă* – spunea şi el asta de săptămâni întregi. Toată lumea ştia că asta e părerea lui. Cu toate acestea, acum era sigur. De ce ar schimba asta planurile mesianice ale Consiliului de Fier?

Mai exista un motiv pentru care Drogon şi Meşterul îl lăsaseră în viaţă. Încă mai credeau că va trece de partea lor. Credeau că vrea să scape, să părăsească acum Consiliul care se îndrepta spre măcel. Îi ura pentru asta dar gândi *Ce sunt eu? Ce sunt eu de se gândesc atâta la mine?*

Plânse puţin. Nu ştia dacă era din pricina efortului de a se desprinde de vrajă sau altceva. Se gândi la felul în care îl vedea Drogon: părerile lui diferite şi singurătatea îl făceau să pară ca unul care abia aşteaptă să trădeze.

Scoaseră oglinzile din vagonul blindat. Sticla era spartă. Cutter voia să spună cuiva despre cele întâmplate, dar îi era teamă de amărăciunea din el, de faptul că avusese dreptate în tot ce spusese. Ştia că Drogon simţise asta. De aceea îl abordaseră.

Duse oglinzile sparte la Ann-Hari şi îi povesti totul.

Vechile şine luceau în lumina lunii. La orizont, spre est, era o zonă şi mai întunecată: Codrul Adânc, capătul. Luminile trenului şi focurile de lângă tren aruncau mici aure.

— Ei bine? spuse Ann-Hari.
— Ei bine?
— Da.
— Ce-ai să faci?
— Dar tu, tu ce-ai face?
— M-aş întoarce, pentru dumnezeu. M-aş întoarce şi aş porni spre sud, nu spre nord.
— În mlaştină?
— Pentru început. Dacă asta trebuie ca să scăpăm. Ca să *trăim,* Ann-Hari. Să trăim. Ne aşteaptă. Mâine, poate poimâine, vor fi acolo.
— Chiar? Şi?
Cutter strigă în noapte.
— Şi? Eşti nebună? Nu m-ai auzit? Cum adică „Chiar”?
Se opri brusc. Se priviră în ochi.
— Tu nu mă crezi.
— Nu ştiu.
— Crezi că mint.
— Ei, hai, spuse ea. Eşti un bun prieten al Consiliului, Cutter, ştim asta…
— Pe toţi sfinţii, tu crezi că mint. Ce înseamnă asta? Crezi că am spart eu oglinzile?
— Cutter, potoleşte-te.
— Asta crezi.
— *Cutter.* N-ai spart tu oglinzile. Ştiu asta.
— Crezi că mint în legătură cu Drogon?
— Tu niciodată n-ai vrut să ne întoarcem, Cutter. Nu ne-ai vrut niciodată aici. Şi acum îmi spui că miliţia ne aşteaptă. De unde ştii că Drogon şi celălalt nu au minţit? Ei ştiu care sunt convingerile tale; au ştiut ce să-ţi spună. Poate că au vrut să ne temem şi să eşuăm.
Cutter tresări. Oare Meşterul Weather încerca să-i alunge?
Poate că, în oraş, Colectivul câştigase. Refugiaţii se puteau înşela, Colectivul instaurase o nouă democraţie, sfârşise cu loteria voturilor, dezarmase miliţia şi înarmase populaţia. Poate că apăruseră statui cu eroii căzuţi. Parlamentul fusese reconstruit. Şi nu mai existau trenuri ale miliţiei şi dirijabile, poate că cerul era plin cu gargui, cu baloane şi păsări. Poate că Meşterul Weather nu voia ca ei să se alăture noului Noul Crobuzon.
Nu. Cutter ştia asta. Ştia adevărul. Nu se petrecuse aşa.

Scutură din cap.

— Trebuie să spui Consilierilor, rosti el.

— Ce vrei să le spun? întrebă Ann-Hari. Vrei să le spun că un om pe care nu l-am cunoscut şi în care nu am avut niciodată încredere a adus un alt om pe care nu-l cunoaştem să ne spună că lucrul pe care l-am crezut întotdeauna că ar putea fi adevărat este chiar adevărat, dar fără nicio dovadă? Asta vrei?

Cutter simţi cum se adună în el disperarea.

— O, doamne, spuse el. Nu-ţi pasă.

Ea îl privi în ochi.

Ochii ei spuneau – chiar dacă ai dreptate, chiar dacă e adevărat ce spun Drogon şi Meşterul, chiar dacă sunt mii de miliţieni care ne aşteaptă, noi suntem aici şi suntem ceea ce suntem. Aici trebuie să fim. Asta era nebunia ei?

— Noi suntem Consiliul de Fier, spuse ea. Nu facem niciodată cale întoarsă.

Cutter se gândi să fugă afară şi să strige adevărul tuturor dizidenţilor – camarazilor, fraţilor şi surorilor – şi să-i facă să se întoarcă, să le spună ce-i aşteaptă, să le spună că el ştie şi ştie şi Ann-Hari. Nu spuse nimic. Nu ştia dacă era un eşec al lui – dacă era o dovadă de slăbiciune – dar nu putea anunţa adevărul. Pentru că ştia că nu avea să se întâmple nimic diferit, că niciunul nu se va întoarce din drum.

33

Trenul intră încet pe şinele vechi, echipele alergau tot timpul în faţă să consolideze un mal, să cureţe murdăria de pe şine. Sudau fierul crăpat, băteau înapoi piroanele ieşite. Dar nu starea deplorabilă a căii ferate îi încetinea atât de mult, cât neîncrederea, decorul în care se aflau, ceea ce făceau. Cu cincisprezece, douăzeci de kilometri pe oră, trenul perpetuu, Consiliul de Fier, se îndrepta spre nord, spre Noul Crobuzon.

Toate ferestrele erau înţesate de arme. Vagoanele fără acoperiş, cimitirul cu iarbă, turnurile, corturile de pe acoperişuri, toate erau pline cu Consilieri înarmaţi. Cântau cântece de război.

— Povestiţi-ne despre Noul Crobuzon, spuneau tinerii, cei născuţi din curvele de pe vremea când Consiliul era încă un şantier, sau din femeile libere din Bas-Lag sau din Consilierii de Fier.

În spatele trenului veneau Consilierii care nu puteau lupta. Copiii, femeile însărcinate, cei care deveniseră incapabili din pricina Refacerii. Bătrânii. Se întindeau de-a lungul liniei, cântând propriile lor cântece.

Garguii treceau pe deasupra, plecau înainte şi se întorceau, strigând ceea ce vedeau. De-a lungul orelor, drumul se înălţa, până ce trenul ajunse pe o culme de piatră. Apăreau din ce în ce mai mulţi copaci şi creaturile care sălăşluiau în ei ţipau prin coroane. Mai departe, copacii deveneau Codrul Adânc.

Orele trecură repede în bătaia hipnotizantă a roţilor, zgomot pe care Cutter îl uitase, pentru că în ultimele luni Consiliul de Fier fusese prea lent ca să producă vreun ritm. Trenul se mişca destul de repede cât să producă zgomotul, dar nu mai mult. Percuţia roţilor, bătaia pistoanelor. *Uh uh uh uh,* ca o bătaie pe umăr repetată, amintindu-i de ceva, un zgomot nervos. Cutter mergea în neliniştea trenului.

Am să aflu, într-o clipă am să aflu, îşi spuse. *Într-o clipă am să hotărăsc.* Trenul perpetuu nu opri şi îl duse kilometri întregi, tot mai aproape de Noul Crobuzon, înainte să aibă vreo şansă să gândească.

Ce se va întâmpla?

Avea pregătită o armă. Stătea într-un vagon cu refugiaţi, care erau incitaţi şi speriaţi de ceea ce îi aştepta. Trenul mergea curb, parcă încerca să-şi ascundă staţia terminus. *Încă mai sunt kilometri,* gândi Cutter, dar capătul liniei părea să lucească chiar dincolo de orizont.

— Trebuie să mă duc acasă. Sunt aşteptat, spuse cineva.

Sigur, eşti aşteptat, gândi Cutter. *Te aşteaptă la capăt.*

Nu voi sta. Era, brusc, un lucru sigur. *N-am să trec de partea lui Drogon, dar nici n-am să-i dau satisfacţia să mă omoare.* Ce-ai să faci? Parcă vorbea cu altcineva. *Am să fug.* Unde ai să pleci? *Unde trebuie.* Iar Judah Low? *Dacă pot. Dacă îl pot găsi.* Judah Low.

O, Judah, o Judah. Judah, Judah.

Când veni noaptea şi aerul parcă se îngroşă din pricina întunericului, nu se opriră. Luminile de la ferestre cădeau peste câmpia cenuşie şi transforma trenul într-un miriapod cu picioare de lumină.

Se aflau la câteva zeci de kilometri depărtare. Brusc, şinele deveniră curate şi libere. Poate că se trecuse pe acolo, gândi

Cutter; poate că oraşul a trimis trenuri să străbată distanţa fără rost, ducând pasageri fantomă spre staţii fantomă. Apoi, în lumina lăptoasă a dimineţii timpurii văzu siluete care le făceau din mână şi strigau spre tren *Haideţi, haideţi* şi le spuneau *Bine aţi venit acasă.*

Fugitivi din Colectivul Noului Crobuzon. Erau din ce în ce mai mulţi, ieşeau din beznă, clipeau din pricina luminii şi făceau din mână. Dezertori ai războiului Colectivului care traversaseră Codrul Adânc, fugind pe aleile de la vest de Mocirla Câinelui, unde miliţienii îi vânau. Ajunseseră o echipă necalificată de curăţat linia.

Crobuzonienii făceau semne cu pălăriile şi eşarfele. *Alergaţi spre casă,* strigă unul. Unii plângeau. Aruncau petale de flori pe şine. Dar mai erau şi unii care făceau semne disperate, *Nu,* strigau ei, *Nu, o să vă ucidă,* şi unii care afişau o mândrie tristă.

Alergau şi săreau în Consiliu. Aruncau cu flori de iarnă, împărţeau hrană Consilierilor şi copiilor lor, schimbau aclamaţii între ei, apoi coborau. Cei din tren deveniseră taciturni din pricina misiunii, iar refugiaţii rămâneau să se întâlnească cu cei ce urmau trenul pe jos, să-i îmbrăţişeze.

Lumea alerga pe lângă tren, păstrând acelaşi ritm şi strigând nume. Familii despărţite.

— Nathaniel! E acolo? Nathaniel Besholm, Refăcut, cu braţe de lemn. A plecat în pădure cu trenul pierdut.

— Nas Spart! Tatăl meu. Nu s-a mai întors. Unde e?

Nume şi secvenţe de istorie veneau dinspre cei pentru care întoarcerea Consiliului de Fier nu era numai un mit devenit realitate, ci o speranţă de întregire a familiei. Se aruncau pe ferestre scrisori adresate celor demult dispăruţi în exil şi care poate acum se întorseseră. Multe erau pentru cei morţi sau care fugiseră: le citeau şi deveneau mesaje pentru toţi.

Se făcuse ziuă – ziua în care Consiliul de Fier avea să ajungă la capătul liniei. Încetineau, conductorii voiau să savureze fiecare clipă.

— Low golemistul! strigă o femeie pe când treceau prin dreptul ei. E pe aici, pregăteşte venirea voastră! Haideţi mai repede!

Ce? Cutter se uită în urmă. În el se înfiripă o suspiciune. *Ce?*

— Nu vă temeţi, strigă cineva. Ascultaţi, nu facem decât să ne ascundem, noi, Colectiviştii, aşteptăm, suntem în spatele liniilor de miliţieni şi vă aşteptăm, dar Cutter se uita după femeia care

vorbise de Judah.

Nu mai e mult. Vor ajunge acolo spre prânz, la capătul liniei, la rândurile de miliţieni de pe şine. *Doar câţiva kilometri. „Am un plan” a spus Judah. Doamne. Doamne. E aici.*

Garguii Consiliului de Fier zburau în ambele direcţii. Cei care mergeau spre nord aveau să ajungă curând la oraş.

Cutter era călare, mergând în galopul uşor pe care-l învăţase în lunile pe care le petrecuse în sălbăticie. Putea chiar să păstreze ritmul cu Ann-Hari care călărea pe Rahul Refăcutul.

Paşii lui Rahul duduiau, alerga pe pietriş şi printre ierburi. Cutter călărea în vântul care îi arunca praf în ochi. Nu băga de seamă. Alergau pe sub nori care se mişcau iute şi undeva în faţă ploua. Se uită la şine, apoi înainte. Se afla lângă calea ferată.

— Vino cu mine dacă vrei, îi spusese lui Ann-Hari. Dovedeşte-mi că mă înşel. Poţi să te întorci oricând. Dar dacă am dreptate, îţi spun… Îţi spun eu că Judah a plănuit ceva.

Chiar dacă Ann-Hari fusese exasperată, grija lui era atât de profundă – era entuziasmat, nervos, furios? – încât se înduplecase şi plecase cu el la drum.

Cutter eşuase în faţa lui Judah şi trebuia să-l vadă, fără să ştie de ce – să-l convingă pe Judah să pună Consiliul să se întoarcă, să se explice, să accepte regretul lui Cutter pentru eşec. Când paznicii hergheliei îl opriseră, le ceruse să o cheme pe Ann-Hari.

— Trebuie să mă lăsaţi să plec, spuse el. Daţi-mi un cal. Judah e în faţă! Trebuie să-l văd!

Ea se arătase nervoasă, dar o văzuse tresărind. Spusese că vine şi ea.

— Cum vrei. Escortează-mă dacă nu ai încredere în mine, nu-mi pasă, dar mai sunt doar câteva ore şi trebuie să-l văd.

Ce face?

Atunci. În ţinutul din apropierea Noului Crobuzon. Unde râurile treceau pe sub calea ferată şi pietrele erau mâncate de ploaia acidă. Dealurile îşi întindeau poalele şi îmbrăcau pământul în iarbă zburlită, unde Codrul Adânc se revărsa în calea trenului şi îmbrăca liniile cu copaci. Cutter, Rahul şi Ann-Hari trecură printre copaci.

Trenul perpetuu devenea repede invizibil înapoia lor, şinele, abia refăcute, desenau meandre. Cutter călărea de parcă ar fi fost singur. Mai existau câţiva refugiaţi aliniaţi lângă şine, făcându-le din mână, dar cei mai mulţi alergaseră la tren. Nu

băga în seamă chemările – *Unde e Consiliul? Aţi venit să ne salvaţi? Sunt în faţă, băiete, ai grijă.* Continua să se uite la şine. Trenul nu era mai departe de o oră de mers.

Se simţea sorbit de Noul Crobuzon, atras de gravitaţia lui – cărămizi dense, ciment, lemn, fier, aglomerarea de acoperişuri, fumul şi luminile chimice. Pământul bătut cu pietre se ridica asemenea unui val spre calea ferată, iar calul lui Cutter coborî printr-un loc în care terasamentul şi pământul erau la acelaşi nivel. Rahul era alături. Cutter văzu o barjă trecând pe lângă o câmpie cu bolovani. Se aflau în apropiere de ferme. Privi calea ferată. Mecanismul unui ac de tren – un indicator de viteză. Pietre şi resturi de metal lângă şine.

Un cârd de gargui se întorcea dinspre Noul Crobuzon, împrăştiaţi pe sub nori şi ţipând spre ei.

— Ne aşteaptă! Mii şi mii şi mii! Rânduri-rânduri! Nu!

Cutter şi Rahul alergau pe partea de răsărit a şinelor, înghiţind distanţa, atât de iute încât Cutter deveni hipnotizat de viteză, până ce ajunseră brusc pe un teren pietros mărginit de o mlaştină. La capătul perspectivei perfecte se vedea un oraş întreg de căi ferate, acolo unde liniile se desfăceau într-un evantai. Fumul atelierelor, colibele de iarnă, staţia terminus de la marginea Noului Crobuzon. Cutter strigă şi îl auzi şi pe Rahul strigând. La distanţă exista o masă compactă, un organism cu ţepi şi ţevi, cu mii de măşti, miliţia.

— O, doamne.

Judah, unde eşti?

Trupele aşteptau.

— Unde e Judah? spuse Ann-Hari.

Se uita la oamenii care aşteptau, la distanţă de kilometri, iar Cutter văzu, doamne, văzu o privire provocatoare în ochii ei, o chemare la luptă. Un zâmbet.

— Probabil că am trecut pe lângă el. Haide, jur că e pe-aici…

— Nu ştii nimic, nu-i aşa, nu ştii nimic…

— La naiba, Ann-Hari, îl putem găsi.

De ce îl mai căutăm? Ce poate el să facă?

Trenul avea să iasă dintre stânci şi avea să intre pe platoul unde era aşteptat de Miliţia Noului Crobuzon. Cutter văzu trenul. Tot înaintând, cu chipuri palide de Consilieri care vedeau ce îi aştepta, dar liniştiţi pentru că ştiau că nu mai pot face nimic. Până ce aveau să oprească locomotiva, miliţia avea să fie peste ei. Nu se mai putea face nimic, doar să dea dovadă de un ultim

curaj şi să-şi vândă pielea scump. Această hotărâre avea să se întipărească în toţi şi feţele asudate şi albe ale Consilierilor aveau să devină din nou dure, iar trenul avea să accelereze. Să accelereze spre duşman.

Haideţi, am mai bătut miliţia de două ori, o *mai putem face o dată,* se auzeau strigăte, minciuni pe care toată lumea se prefăcea că le crede. Unii se rugau la zei sau la strămoşii morţi sau la amanţi, dar farmecele nu aveau să-i ajute. Aveau să strige *Consiliul de Fier!* şi *Pentru Colectiv!* şi *Refacere!*

Consiliul de Fier, trenul perpetuu, avea să şuiere, să arunce aburi, să sune din toate sirenele, să stârnească o furtună de gloanţe. Trenul avea să ajungă în bătaia puştilor Noului Crobuzon şi, în ţipete şi agonie de pRefăcuţi şi de dizidenţi, Consiliul de Fier avea să sfârşească.

Doamne, doamne.

Consilierii se întoarseră spre tren câteva sute de metri. Cutter se forţa să meargă încet. Privea metalul. *Ultima şansă.* Doi kilometri, nu mai mult, printre stânci. Din nou garguii pe deasupra, dar aceştia vorbeau cu accent diferit, erau gargui din oraş veniţi să-i întâmpine pe nou-veniţi.

— Haideţi, haideţi, strigau ei. Vă aşteptăm. În spatele miliţiei. Pe voi.

Făcură cale întoarsă spre o maşinărie de la marginea căii ferate. Cutter dădu pinteni calului.

— Ann-Hari.

O chemare de la marginea stâncilor, mai sus cu şapte metri. Cutter ridică privirea şi îl văzu pe Judah.

Cutter scoase un sunet. Opri calul, se opri şi Rahul care ridică privirea odată cu Ann-Hari. Judah Low stătea în picioare. Se mişca agitat, cerându-le atenţia.

— Ann, Ann-Hari, strigă Judah. Cutter.

— Judah, spuse Cutter.

— Haideţi sus, haideţi sus. Ce faceţi aici? Ce faceţi? Doamne, haideţi sus.

Greutatea mare a lui Rahul-şopârla nu putea înfrânge panta pe care aluneca. Trebui să aştepte lângă linie în timp ce Cutter şi Ann-Hari se căţărară pe pietre, pe rădăcini. Cutter ţinu capul în jos tot timpul urcuşului astfel încât abia la capăt îşi ridică privirea şi se uită la Judah Low.

Judah se uita la Ann-Hari cu o expresie opacă. O îmbrăţişă

mult timp, sub privirea lui Cutter. Cutter îşi linse buzele. Aşteptă. Judah se întoarse spre el şi cu o jumătate de zâmbet se agăţă şi de el, iar Cutter îl lăsă pe Judah pentru o clipă să-şi lase greutatea pe el. Cutter închise ochii şi îşi sprijini capul, după care se ridică din nou. Se vedeau şinele ieşind dintre stânci.

Priviră toţi trei, apoi se uitară unii la alţii. Iată-l pe Judah Low, bărbat înalt şi cu păr sur. *Ce eşti?* gândi Cutter. În jurul lui Judah erau semne că aştepta demult. O sticlă cu apă. Resturile obscure ale meşteşugului lui de golemist. Un telescop.

În locul acela nu era nimeni prin preajmă. Ultimul adăpost înainte de oraş. Garguii veniră din nou pe deasupra capului şi dădură ocol, strigând isteric.

— Ce-ai mai făcut? spuse Cutter. Ce faci? Nu se vor opri, Judah, nu vor să se întoarcă. Am încercat…

— Ştiu. Ştiam că nu o vor face. Nu mai contează.

— Ce s-a întâmplat? În oraş.

— O, Cutter. S-a terminat.

Judah era placid, obosit. Se uita printre capetele lui Cutter şi Ann-Hari la calea ferată, în direcţia din care trebuia să apară trenul perpetuu. Se uită din nou la ei, apoi din nou la şine. Atenţia lui se schimba neîncetat.

— Ce-o să facem? spuse Cutter.

— Nu mai e nimic de făcut acum, spuse Judah. Nu mai e la fel. Oraşul… s-a schimbat din nou.

— De ce eşti aici, Judah? spuse Ann-Hari. Pentru ce eşti aici, Judah Low?

Era complice. Îşi zâmbeau unul altuia. Un mic joc în glasul lor. Cu tot măcelul care urma, după ce văzuse miliţia, tot mai avea ceva jucăuş în ea. Ann-Hari întinse mâna şi îl mângâie, iar el îi răspunse la fel. Între ei era ceva ca un fel de animal care se înfăşură pe el, apoi trecea spre ea şi înapoi. Judah privi peste umăr, apoi din nou spre ea.

— Judah! strigă Cutter, iar Judah se întoarse spre el.

— Da, da, Cutter, spuse el. Fireşte. Tu de ce ai venit aici?

— Ce ai făcut, Judah? spuse Cutter.

Dar se auzi un mic zgomot şi Judah oftă ca un copil şi sări pe vârfuri. Avea lacrimi în ochi. Zâmbea şi lăcrima.

Un nor de fum apăru la un kilometru distanţă. Trenul perpetuu. Apăru încet, ca un vierme din gaura lui, apoi mai repede, ocolind stâncile, apropiindu-se. O pală de vânt veni dinspre tren şi îi lovi în faţă. Cutter şi Ann-Hari se întoarseră să

privească farurile ce luminau slab peste stânci şi linie, iar Consiliul de Fier intră în ultima curbă.

Nu. Cutter nu ştia dacă spusese asta cu voce tare. Nu credea că există revoluţionari ascunşi în spatele miliţienilor. Se uita şi striga, fie în gând, fie cu voce tare, spre Consiliul de Fier care se repezea spre moarte. *Nu.*

Masca locomotivei arăta ca o gură rânjită cu dinţi, un cap marcat de poveşti, cu trofee de animale atârnate, înţesată cu războinicii cei mai duri, cei mai mari Refăcuţi, cactuşi cu topoarele pregătite, urlând, aclamaţi de refugiaţii Noului Crobuzon care alergau pe lângă tren şi aruncau cu conffeti. A doua locomotivă, tot ce urma, toate vagoanele erau înţesate cu arme. Consiliul de Fier devenise un oraş de luptă. Roţile lui băteau fierul, fumul ieşea din coşuri, toată lumea era încordată în aşteptarea luptei, fără niciun plan, doar un imbecil *înainte.*

Uh uh uh uh. Cutter auzea roţile, clinchetul şinelor. Fugi la marginea stâncii şi strigă deşi nu putea fi auzit. Văzu că Judah plângea, zâmbind în acelaşi timp, iar Ann-Hari doar zâmbea. Trenul, mai iute ca niciodată, trecu pe lângă Rahul, care făcea din mâinile lui de om şi de şopârlă.

Cutter se prăbuşi la pământ şi îl auzi înapoia lui pe Judah murmurând, îl auzi pe Judah repetând ritmul în doi timpi, ritmul trenului. Cânta alături de tren şi parcă aştepta ceva. Cutter se aplecă, privi spre tren şi Consilierii pregătiţi de război, ultimul lor război, îndreptându-se din nou spre oraşul lor. Văzu înainte un model ciudat pe sub traverse, nimic care să poată face trenul să deraieze sau să strice locomotiva, doar un set precis de întreruperi care, privit de sus, părea o pictogramă pe mai mulţi metri de cale ferată.

— Uh *uh* uh *uh,* spuse Judah, iar dedesubt se auzea în acelaşi timp uh *uh,* iar partea din faţă a Consiliului de Fier trecu peste mecanismul pe care-l văzuse Cutter, ca peste un semnal sau o lucrare terminată pe jumătate.

Când roţile ajunseră şi duduiră, bătând ritmul, Judah icni şi căzu în genunchi. Pielea i se întinse; parcă se descărna. Cutter văzu forţa catalepsiei lui, pulsul de energie.

Auzi ritmul sincopat al trenului şi mai auzi ceva, o interferenţă complexă, o percuţie în contratimp. Consiliul de Fier declanşase capcana pe care Judah o aranjase şi circuitul se trezi, trăgându-şi energia din el. Cutter îl privea pe Judah cum clipeşte şi icneşte.

Mica blocadă dintre linii, pe care strigătele lui Judah îi oprise

pe Cutter şi Ann-Hari să o observe – o blocadă de cuie, bare de metal şi pietre – era împinsă în faţă de Consiliul de Fier. Fiecare piesă ajunse pe contactele pregătite de Judah, într-o ordine precisă, materialele făcură în cădere fiecare zgomotul lui. Zgomotele se combinară într-o melodie exactă de fier lovit, îndoit, rupt, iar pentru câteva clipe se simţi un puls magic, un tempo palimpsest, iar în clipa aceea de complexitate fiecare bloc de sunet interveni la timp, tăind timpul într-o astfel de formă încât atunci când capul de vânător al Consiliului de Fier ieşi dintre stânci, *momentele însele* fură hăcuite de zgomot, ciopârţite în forme precise, o intervenţie prin mecanismul care sorbea energie din Judah Low, marele taumaturg autodidact al Noului Crobuzon, şi viguros, ineluctabil, precizia acelui timp parcelat, *remodelat,* deveni un argument *în timp,*

remodelă timpul însuşi, transformându-l

într-un golem

un golem al timpului

care se ridică la neviaţă, un golem de sunet şi timp, ridicându-se şi făcând ceea ce i se poruncise, deveni propriile lui ordine, ordinul lui existenţa lui comanda de *a fi* şi, astfel, deveni. Această siluetă însufleţită scobită din însuşi timpul, cu margini zdrenţuite de secunde neformate şi momente zdrobite, instanţe crăpate în locul unde membrele temporale se uneau cu trupul timpului. Era. Forma unei siluete în dimensiuni insensibile chiar şi pentru creatorul ei, nevăzută de nimeni de acolo; contururile ei înveleau trenul.

Golemul temporal se ridică şi există, ignorând liniaritatea dimprejur, doar existând. Era o violenţă, o teribilă intruziune în succesiunea momentelor, un cheag de diacronie, nebăgând în seamă, cu aroganţa ei stupidă, nimic din ontologie.

Chipul lui se umplu de sânge, se zbătu ca un peşte pe uscat, se târî şi se mânji cu ţărână, se chinui ca un om beat să se ridice, frânt de efortul taumaturgiei. Judah Low privi şi zâmbi. Cutter îl privea.

Se auzi un zgomot teribil. Zgomotul unui impact greu. Ann-Hari ţipa. Fugea pe pantă în jos, stârnind un nor de praf. Căzu, se rostogoli şi se ridică iar, smulgându-şi hainele. Rahul îşi reveni din şoc, ridică privirea spre Consiliul de Fier aflat la numai câţiva metri de el. Consilierii şi fugarii se ridicau, aşteptau, nesiguri. Toată lumea se uita la tren.

Trenul perpetuu. Consiliul de Fier. Renegatul, revenitul sau

revenind şi aşteptând. Perfect nemişcat. Absolut imobil în trupul golemului temporal. Trenul, cu momentele lui întărite.

Nu putea fi văzut limpede tot timpul. Valurile temporale din care era făcut golemul îi crea faţete, o opalescenţă de timp rănit. Din unele unghiuri, trenul era greu de văzut, greu de amintit, clipă de clipă. Dar nu se mişca.

Metri întregi de la gura coşurilor, fumul era ca fumul de piatră, nemişcat până la limita despicăturii în timp, trupul golemului, după care se topea în vânt, ultimele efluvii evadând în istorie. Consilierii erau încă încordaţi, armele lor erau încă pregătite, trenul se repezea spre câmpia de lângă oraş, fără să se deplaseze.

Ultima dintre cele două locomotive care împingeau trenul fusese scăpată de sub influenţa nemomentului, rămăsese dinamică, deraiase şi se strivise de criza bruscă a materiei atemporale. Explodase, împrăştiind cărbune încins şi resturi peste fochiştii muribunzi. Partea din spate a următoarei locomotive era strivită, acolo unde întâlnise golemul de timp, iar marginea loviturii era trasă ca o linie.

Ann-Hari ţipa. Adepţii Consiliului ieşeau în număr tot mai mare dintre stânci, povestindu-şi unul altuia ce s-a întâmplat, trimiţând vorbă în spate: *Consiliul de fier* a… ce?

Niciun zgomot nu venea dinspre el. Era o tăcere uriaşă în forma unui om în jurul trenului. Consiliul de Fier era făcut din tăcere. Ann-Hari ţipa şi încerca să se prindă de el, să-l tragă, iar timpul aluneca pe mâinile ei şi marginile golemului o respingeau, uneori Consiliul nu era acolo şi nu-l putea atinge. Ea se afla în timp. El nu, era dincolo de ea. Îl putea vedea, vedea toate momentele tovarăşilor ei, dar nu putea ajunge acolo. Ceilalţi rămaşi în afară, în timp, se adunau în jurul ei. Ea ţipa.

În partea din faţă a trenului, cu braţele întinse, solid şi ţepos, se afla Picior Gros. Se uita la miliţienii aflaţi la distanţă. Zâmbea cu gura deschisă. Alături de el râdea un om. Trenul era acoperit cu praf nemişcat. Farul lumina, iar razele lui erau absolut nemişcate. Ann-Hari era furioasă şi încerca, fără să reuşească, să ajungă la Picior Gros şi la Consiliul de Fier.

Cutter privi imposibilitatea. Tresări când Judah puse mâna pe el.

— Haide, spuse somaturgul.

Vocea nu era a lui Judah. O creatură sfâşiată care se ridicase

plină de sânge şi salivă care, cu toate acestea, zâmbea.

— Haide. I-am salvat. Haide.

— Cât timp? Va dura?

— Nu ştiu. Poate până ce vom fi pregătiţi.

— Au murit.

Cutter arătă spre partea din spate a trenului. Judah îşi întoarse privirile să nu vadă.

— Asta e. Atât am putut. Doamne, i-am salvat. Ai văzut.

Se ridică. Se ţinea de burtă. Scoase un icnet. Lumina zilei părea să-i dea forţe proaspete. Întinse mâna, iar Cutter i-o dădu pe a lui, apoi începură să coboare, Judah clătinându-se de parcă ar fi fost de cârpă, peste pietre, de cealaltă parte a pantei. La distanţă mare, zgomotul lăsa de înţeles că se apropia miliţia. Că observaseră ceva care nu era la locul lui şi veneau.

Cutter şi Judah coborâră şi se îndepărtară.

Partea a Zecea
Monumentul

34

Împiedicându-se printre pietre, sprijinindu-l pe Judah în timp ce dădea să vomite în gol şi luându-i părul de pe faţa îmbătrânită, Cutter voia ca momentele acelea să nu se termine. Într-un pârâiaş, îi spălă lui Judah sângele de pe faţă. Judah Low nu-i dădea nicio atenţie, doar respira greu şi-şi desfăcea degetele. Câtă vreme se găsiră în situaţia asta, Cutter putea să creadă că totul se va sfârşi cu bine.

Se îndreptară foarte încet, pe căi lăturalnice, spre Noul Crobuzon. Cutter se îndepărtă mult de drumul miliţiei, pe care o putea vedea şi auzi apropiindu-se de trenul îngheţat. Cutter se gândi la miile de Consilieri care fugeau, căutând ascunzişuri printre stânci, îndreptându-se spre mlaştini. Refugiaţii printre ei. Stâncăria era probabil plină cu ei.

— Judah, spuse el.

Îi şopti numele. Nu ştia ce emoţie îl încerca. Se gândea la cei ucişi din pricina lui Judah.

— Judah.

Nu erau subtili în fuga lor; lăsaseră urme clare de paşi şi sânge şi ramuri rupte. Se aplecă sub Judah şi îl ridică pe umeri. Şi alţi Consilieri fugiseră în toate direcţiile, dar printr-un truc al geografiei Cutter şi Judah păreau să fie singuri printre tufele uscate de iarnă. Erau singuri în peisaj. Spirite. Când ajunseră în teren deschis, priviră şi văzură la mulţi kilometri distanţă miliţia care avansa. Odată, Cutter avu ocazia să vadă trenul perpetuu. Îl văzu, uşor deplasat din realitate, ca şi cum realitatea s-ar fi aplecat sub greutatea lui, ca şi cum ar fi fost pe fundul unei gropi. Îl văzu nemişcat.

Odată cu mişcarea lentă a umbrelor, Cutter văzu trecând ziua de iarnă. Ştia că lucrurile se schimbau, timpul dădea târcoale atemporalităţii. *Sunt aici, sub braţul lui Judah. Îl duc înapoi în Noul Crobuzon.* Faptul că situaţia aceea nu avea să dureze era ca un ghimpe.

N-am să te întreb nimic. N-am să te întreb de ce ai făcut ce ai făcut. Nu am timp. Dar, chiar şi fără să fie rugat, Judah începu să vorbească.

— Nu puteam face nimic. Nimic care să-i apere. Istoria o luase înainte. Era un moment nepotrivit.

Era foarte calm. Nu vorbea cu Cutter, ci cu lumea. Ca unul care delira. Era încă teribil de slăbit, dar vorbea cu glas puternic.

— Istoria o luase înainte şi... N-am ştiut! N-am ştiut că o pot face. A fost aşa de greu, toată planificarea, tot studiul, a fost... aşa de... *obositor...*

— Bine, Judah, bine.

Cutter îl bătu pe umăr şi nu se desprinse de el. Îl sprijinea. Simţi că-i dau lacrimile, închise ochii şi încercă să se abţină. *Ce pereche mai suntem,* gândi el şi râse de-adevăratelea, iar Judah râse şi el.

Noul Crobuzon e în direcţia asta. Cutter ţinea drumul drept.

— Unde să mergem, Judah?

— Du-mă acasă, spuse Judah, iar Cutter simţi din nou că-i dau lacrimile.

— Da, spuse el atent. Să te duc acasă.

Mica lor fugă, poate că aveau să reuşească. Ocoliş larg, în sus pe dealurile din spatele trenului, unde ar putea găsi o cale la nord de linia TCFT, apoi spre est, spre suburbiile dărăpănate ale Noului Crobuzon. Spre Fundătura Himerei sau spre dealuri până la Râul Catran şi la nomazii cu barje şi negustorii care i-ar putea trece prin Poarta Corbului, pe lângă Cartierul Pârâului şi rămăşiţele ghetoului khepri, pe sub linii, spre Cotul Ceţii, în măruntaiele Noului Crobuzon. Cutter se îndrepta spre nord, de parcă acesta ar fi fost planul lor.

Ce-a fost asta, Judah? Ce ai făcut? Cutter îşi aminti de discuţia lui Judah despre golemii imateriali, despre longilini şi de golemetria lor ocultă. *N-am ştiut că eşti în stare de aşa ceva, Judah*.

Dădură peste oameni.

— Mergeţi în direcţia greşită, amice, spuse unul din caravană.

Cutter şi Judah trecură pe lângă ei. Roţile căruţelor scormoneau pământul. Cutter se uită spre păsări. *Încă puţin. Încă puţin. Mai mult.* Nu ştia cui se roagă. Judah se sprijinea de el, iar Cutter îl ajuta.

— Uită-te la tine, spuse el. Uită-te la tine.

Şterse murdăria de pe faţa lui Judah cu haina lui.

— Uită-te la tine.

Un al doilea val de fugari se apropie. De această dată erau amestecaţi. Oameni trăgând căruţuri, un vodyanoi gâfâind în apă. O femelă cactus grasă ducând un pui uriaş. Femela îl ridică spre ei, dar îl lăsă jos iarăşi când îi văzu de mai aproape. Mai erau două khepri, cu trupurile lor de femeie înfăşurate strâns în şaluri, păşind din această pricină cu paşi mici, conversând, capetele lor de cărăbuş iridiscent mişcau din picioruşe şi mandibule, emiteau fraze chimice. În spatele lor, ca un soi de semn de punctuaţie al acestui Colectiv amestecat, se afla o maşinărie.

Cutter se uită la ea. Chiar şi Judah ridică privirea, aşa epuizat cum era. Robotul trecu pe lângă ei pe drum.

Membre, un trunchi şi capul cu aspect umanoid, trupul făcut dintr-un tub de fier, capul modelat din alamă şi sticlă. Un braţ era original, celălalt înlocuit cu o replică ulterioară din oţel uşor. Dintr-un eşapament ca o scrumieră scotea fum. Îşi ridica picioarele de oţel şi le aşeza jos cu o precizie inumană. Pe umăr ducea o boccea prinsă la capătul unui băţ.

Una dintre rarele maşinării oficiale din oraş, servitorul sau jucăria vreunui bogătaş? Un robot ilegal, ascuns ani de zile? *Ce eşti tu?* Îl urma pe stăpân în exil, era pasul lui meticulos o simplă ascultare a vreunei reguli matematizate în maşinăria lui analitică? Cutter îl privi cu superstiţia unuia crescut după Războiul Maşinăriilor.

Robotul întoarse capul cu un scârţâit metalic. Îi privi cu ochi lăptoşi şi melancolici, şi chiar dacă era absurd să creadă că vreo minte virală autoorganizată zăcea în angrenajele din spatele sticlei, Cutter avu un moment în care simţi asta. Odată cu căderea Colectivului, Noul Crobuzon devenise atât de trist, încât şi roboţii fugeau din el. Maşinăria îşi văzu de drum, iar Cutter îl duse mai departe pe Judah.

Mai aveau încă mulţi kilometri de mers. Se auzeau zgomote. Miliţia se afla, probabil, de ore întregi pe lângă Consiliul de Fier. Zgomotul se apropie. Cutter închise puternic ochii. Timpul lor ajunsese la capăt, după cum se aşteptase.

Într-un loc ferit între stânci, el şi Judah dădură peste Rahul şi, pe spatele lui de animal, Ann-Hari. Ea strângea din dinţi şi rânjea, cu un revolver în mână.

— Judah, spuse ea, descălecând. Judah.

Cutter se pipăi până ce îşi găsi pistolul, încercă să-l ridice, dezechilibrat. Rahul se apropie de el cu paşi iuţi de şopârlă şi îl luă în braţele lui sauriene. Se aplecă în faţă şi îndepărtă arma lui Cutter. Îl bătu pe Cutter pe faţă cu o blândeţe surprinzătoare. Îl trase pe Cutter de acolo de parcă i-ar fi fost părinte. Cutter protestă, dar atât de slab încât parcă nu spusese nimic. Era aproape sigur că pistolul lui nu ar fi tras. Că era stricat sau gol.

Judah se întoarse şi o privi pe Ann-Hari. Îi zâmbi cu un calm de profet. Ann-Hari tremura. Cutter încercă să spună ceva, să oprească asta, dar nimeni nu-l băga în seamă.

— De ce? spuse Ann-Hari şi înaintă.

Se apropie de Judah Low. Era înlăcrimată.

— Ar fi murit, spuse Judah.

— Nu ştii. Nu aveai de unde să ştii.

— Da. Tu ai văzut. Ai văzut. Ştii ce s-ar fi întâmplat.

— Nu ştii, Judah, blestematule…

Cutter nu o mai văzuse niciodată atât de furioasă pe Ann-Hari, atât de necontrolată. Voia să vorbească, dar nu putea pentru că nu era momentul lui.

Judah o privi pe Ann-Hari şi îşi ascunse orice teamă, o privi cu o atenţie care îl şocă pe Cutter. *Nu termina aici, în felul ăsta.* Braţul lui Rahul îl ţinea protector.

— Ann-Hari, spuse Judah cu blândeţe, deşi ştia ce avea să se întâmple. I-ai fi lăsat să moară? Ai fi murit şi tu? Am încercat să te întorc din drum, am încercat…

Ştiai că nu se vor întoarce, gândi Cutter.

— Acum sunt în siguranţă. Sunt feriţi. Consiliul de Fier rămâne.

— Ne-ai conservat, nenorocitule…

— Aţi fi murit cu toţii…

— Opreşte.

— Nu ştiu cum. Şi, pe de altă parte, nici n-aş face-o, ştii bine.

— Opreşte totul.

— Nu. Aţi fi murit cu toţii.

— Nu ai niciun drept, Judah…

— Aţi fi murit.

— *Poate.*

Ann-Hari scuipă cuvântul. Urmă o lungă tăcere.

— Poate că am fi murit. Dar nu ştii asta. Nu ştii dacă nu erau Colectivişti aşteptând în spatele miliţiei, gata să atace, care acum s-au împrăştiat din pricina ta. Nu ştii dacă nu erau acolo,

nu ştii cine ar fi fost inspirat de venirea noastră, târzie sau nu. Vezi? Târziu sau nu, s-ar fi petrecut ceva. Vezi, Judah? Vezi? Chiar dacă am fi murit.

— A trebuit… e vorba de Consiliu. A trebuit să vă pun în siguranţă…

— Nu era alegerea ta, Judah. Nu era a ta.

El îşi mişcă încet braţele, le puse în şolduri şi o privi de sus. Legătura dintre ei rămase, ca o linie de forţă. Păreau să-şi soarbă energia din împrejurimi. Judah o privi cu răbdare, pregătit.

— Nu era a ta, Judah Low. N-ai înţeles niciodată asta. N-ai ştiut niciodată.

Ann-Hari ridică pistolul şi Cutter scoase un sunet şi se smuci în strânsoarea lui Rahul. Pistolul se lipi de pieptul lui Judah. El nu clipi.

— Creatura din tine… Nu tu ai creat Consiliul de Fier, Judah Low. Nu a fost niciodată al tău.

Ea făcu un pas în spate şi ridică pistolul până ce el privi în ţeavă.

— Şi poate că ai să mori fără să înţelegi, Judah. Judah Low. Consiliul de Fier nu ţi-a aparţinut niciodată. Nu aveai dreptul să alegi. Nu hotărăşti tu când e timpul potrivit, când se încadrează în istorie. *Acesta era momentul în care am ajuns aici.* Am ştiut cu toţii asta. Am hotărât cu toţii. Iar tu nu ştii, cum nu ştiam nici noi, cum nu vom şti niciodată ce avea să se întâmple. Le-ai furat tuturor vieţile.

— Am făcut-o, şopti Judah, pentru tine, pentru Consiliul de Fier. Ca să-l salvez.

— Asta ştiu, spuse ea cu voce blândă, dar încă tremurând. Dar nu ţi-am aparţinut niciodată, Judah. Am fost ceva real, am venit în timpul nostru şi am luat o hotărâre, a noastră, *nu a ta.* Dacă ai avut dreptate sau nu, istoria asta ne aparţinea. Nu ai fost niciodată augurul nostru, Judah. Nu ai fost niciodată salvatorul. Şi n-ai să auzi asta, nu poţi, dar moartea ta nu reprezintă un sacrificiu. Nu aşa ar fi trebuit să fie. Pentru că nu aveai niciun drept.

Cutter auzi sfârşitul din vocea ei şi văzu mâna lui Ann-Hari mişcându-se. Acum, gândi el. *Acum Judah, opreşte-o.*

În fragmentul de timp în care mâna ei se încordă, Cutter gândi: *Acum.*

Cheamă un golem de pământ. Judah s-ar fi putut concentra şi scoate din pământ, dinaintea lui, un golem care să se ridice, să

se adune din ţărână şi ierburi, dealul întreg să devină viu şi să intervină. S-ar fi putut interpune între Judah şi Ann-Hari şi să ia în piept glonţul lui Ann-Hari, să-l oprească cu densitatea materiei lui, apoi să se întindă şi să arunce pistolul şi să o strângă în braţe să nu mişte, să nu se zbată, iar Judah ar fi fost în siguranţă, ar fi putut face golemul să o ducă de acolo sau să o ţină nemişcată în timp ce el ar fi plecat cu Cutter peste rădăcinile smulse din pământ şi peste pietre spre noul Crobuzon.

Un golem de aer. O pală puternică de vânt în ochii lui Ann-Hari, care să o facă să greşească ţinta. O creatură ascultătoare făcută din aer care să stea dinaintea Consilierei de Fier şi să-i arunce poalele în cap, să se îndese în ţeava pistolului şi să-i distrugă încărcătura. Şi în timp ce aerul avea să danseze şi să ridice vârtejuri de praf şi de frunze moarte, Judah şi Cutter aveau să plece.

Fă din pistolul ei un golem. Să-i transforme chiar pistolul într-un mic şi iute golem care să închidă gura, să înghită glonţul înainte să apuce să-l scuipe, apoi Judah să facă creatura să se răsucească în mâna lui Ann-Hari şi să se întoarcă spre ea, să ţintească spre chipul ei, ca o ameninţare, să-i dea lui Judah timp, câtă vreme Ann-Hari era paralizată de surpriză şi de ameninţarea propriei arme, să-i dea timp să plece, împreună cu Cutter, peste deal.

Fă un golem din glonţ. Care să cadă. *Fă un golem din hainele ei.* Ca s-o împiedice. *Fă un golem din copăceii ăştia. Fă un golem din nori. Din umbre, din umbra ei. Fă un alt golem de sunet. Fă un golem de sunet şi timp ca s-o ţii nemişcată.* Era foarte frig. *Cântă-ţi ritmurile din nou, repede, să faci un golem de timp îngheţat şi s-o opreşti ca să mergem.*

Dar Judah nu făcu nimic şi Ann-Hari apăsă pe trăgaci.

35

Cutter intră în oraş de-a lungul Catranului. O pătrundere de noapte. Încet şi sub legi noi, autorităţile Noului Crobuzon deschideau din nou comerţul pe apă. Barcagiii aşteptau să îşi reia cursele. Cutter se întoarse în Noul Crobuzon deghizat, uns cu cărbune, pilotând o barcă burtoasă.

În jurul lui, casele erau împrăştiate de vântul ce venea dinspre râu, zeci, apoi sute, iar el le auzi sunetele şi şi le aminti,

scrâşnetul arhitecturii, şi aşa ştiu că se întoarce acasă. Barcagiul pe care-l mituise ca să-l ducă abia aştepta să plece Cutter. În zgomotul sacadat al motorului, trecură pe lângă locuinţele negre din dreptul Porţii Corbului, pe lângă sălaşul kheprilor din Cartierul Pârâului, case deghizate cu mucus şi pe sub podurile vechi de cărămidă ale Noului Crobuzon, în vreme ce barca lăsa un curcubeu în urmă pe apă.

Treceau aeronave. Iscodeau cu picioare de lumină. Un fascicul gros pironi barca, apoi clipi de două ori.

Trecură prin docurile din Cotul Ceţii, cu cărămidă albită, cu beton pătat. Pe lângă creuzete, bitum şi afişe mucegăite, pe lângă gropi de gunoi, sticlă spartă şi piatră, pe străzi aflate odată sub mâna Colectivului. Cutter trecu pe lângă terenuri unde avuseseră loc întâlniri ale rezidenţilor care votau gălăgios orice. Acum erau aşa cum fuseseră şi până atunci, mici locuri sălbatice cu dărâmături şi buruieni, un ţinut al insectelor. Pe pereţi erau desenate spirale. Ploaia le ştergea.

După câteva zile, Cutter cunoştea regulile cele noi, ştia cum să evite miliţia care patrula pe străzi şi închisese Cartierul Pârâului, Mahalaua Beznei şi, mai ales, Mocirla Câinelui. Se spunea că mai existau încă grupuri de Colectivişti trădători, iar vânătoarea lor era crudă.

Cutter nu spunea nimic când vedea echipajele ieşind dintre dărâmături cu femei şi bărbaţi ţipând că sunt nevinovaţi şi uneori răzvrătindu-se. Ţinea privirile în jos. Aşa amorţit cum era, trecea prin punctele de control, oferind actele false fără teamă, pentru că nu-i păsa dacă era luat la întrebări, iar când nu i se spunea nimic trecea mai departe fără să se simtă triumfător.

Centrul oraşului avea frumuseţea lui. Piaţa BilSantum, Staţia Pierzaniei. De parcă nu avusese loc niciun război. Spiralele erau mânjite. Staţia Pierzaniei trona ca un zeu peste oraş. Cutter privi spre acoperiş, spre locul unde fusese odată.

În ultimele zile ale Colectivului se petrecuse o copie disperată a atacului cu trenuri. Un tren greu, plin cu explozibil, pornise din Staţia Saltpetrului, accelerase spre Staţia Pierzaniei cu gândul să producă stricăciuni vastului edificiu. Nu reuşise. Colectiviştii care-l conduseseră în această misiune sinucigaşă, beţi şi cu chef de moarte, se izbiseră în blocadă la Staţia Şireteniei şi acceleraseră spre Bazarul Scuipatului, dar miliţia detonase trenul din mers, făcând o spărtură în arcadele viaductului ce traversa Noul Crobuzon. Linia de Sud era secţionată şi se reconstruia încet.

Afişele de pe chioşcuri, ziarele, proclamaţiile de libertate din cabinele voxiterator vorbeau toate despre triumful guvernului: despre tributul plătit de Tesh, despre scuzele lor, despre renaşterea comunităţii. Timpuri grele şi pline de speranţă, se spunea. Se vorbea despre proiecte noi, despre expediţii peste continent. Se promitea o nouă economie, expansiunea. Cutter rătăcea. Cartierul Pârâului era o ruină. Trupurile kheprilor din Masacrul Condeielor fuseseră îndepărtate, dar mai rămăseseră urme pe pereţi. În unele locuri, depunerile viermilor de casă fuseseră sparte şi arse, dezvelind cărămida de dedesubt.

Cutter rătăcea şi privea reconstrucţia. Prin centrul Noului Crobuzon se vedeau găuri de arme, grămezi de beton, mortar şi marmură spartă, noi pasaje ce uneau aleile, pavate cu piatră spartă. În Fundătura Cocioabelor, vârful turnului miliţiei era învelit în schele ca un cuib de cuci. Linia prăbuşită dispăruse. Avea să fie întinsă din nou după ce Turnul avea să fie reclădit.

În Dealul Mâţei, destul de aproape de fostul teritoriu al Colectivului, dar în afara zonei militarizate, mai puţin supusă legii marţiale, Cutter găsi un loc unde să stea. Îşi dădu noul său nume. Plătea cu diurna pe care o căpăta muncind în locuri pe care nu le frecventase niciodată în viaţa lui.

Noul Crobuzon era o ruină. Statuile îi erau sparte, districtele răvăşite şi ciuruite, străzi întregi devenite faţade, clădiri eviscerate. Case, biserici, fabrici, topitorii, goale şi sfărâmicioase ca nişte cranii vechi. Epave pluteau pe râu.

Ştia cum să devină o parte a reţelelor subterane din nou, chiar şi aşa distruse cum erau. Nici acum nimeni nu vorbea cu încredere cu altcineva, cetăţenii se chinuiau să nu se uite în ochii celorlalţi trecători. Chiar şi acum, un pumn strâns prea iute putea fi interpretat drept un semn şi putea fi chemată miliţia sau puteai fi ucis repede ca să se cureţe zona de insurgenţi renegaţi şi de escadroanele morţii care îi însoţeau. Cutter era atent şi răbdător. După două săptămâni de la întoarcerea sa o găsi pe Madeleina.

— E mai bine acum, spuse ea. Dar în primele săptămâni, doamne.

Oameni înşiraţi la zid, cu toţii cică opunându-se arestării, cum spun ei, în timp ce erau luaţi cu forţa. Se opuneau dacă se împiedicau, dacă cereau o clipă de odihnă, dacă scuipau, dacă nu mergeau atât de repede pe cât li se spunea.

Duşi spre Carierele CapulSăgeţii, în munte, spuse ea. Tabăra

Sutory. Acolo îi duc pe Colectivişti. Cu miile. Nimeni nu ştie câţi sunt. Se spune că dacă intri, nu mai ieşi. După ce termină să te interogheze.

Unii au evadat.

Îi numi pe cei pe care îi ştia şi povesti ce li se întâmplase. Cutter recunoscu unele nume. Nu ştia dacă Madeleina avea încredere în el sau nu-i mai păsa oricum.

— Trebuie să spunem ce s-a întâmplat, spuse ea. Asta trebuie să facem. Dar dacă spunem adevărul, cei care nu au fost aici vor crede că minţim. Că exagerăm. Deci să îndulcim lucrurile ca să fim crezuţi? Are vreun sens?

Era foarte obosită. O făcu să-i spună povestea ei, să-i spună totul despre căderea Colectivului.

Când descoperi cât de mult timp trecuse de atunci, îi fu uşor să-şi spună *Nu mai era nimeni să lupte alături de Consiliu,* dar nu o făcu. Nu o făcu pentru că nu ştia ce s-ar fi putut întâmpla, pentru că nu avuseseră şansa. Nu puteau şti ce efect avusese intervenţia lui Judah.

Erau zece mii de zvonuri în Noul Crobuzon despre Consiliul de Fier.

Cutter mergea des în parcul cu sculpturi lente din Dumbravă, ca să stea singur printre operele de artă dedicate zeului răbdării. Parcul era în ruină. Peluzele şi tufele sculptate erau întrerupte de uriaşe pietre sedimentare, toate străbătute de crăpături, fiecare pregătită cu grijă: tuburi săpate precis, umplute cu compuşi caustici care să dizolve piatra lent şi în locuri precise, erodând-o în ani de zile, împreună cu ploaia, şi luând forma calculată demult. Sculptorii lenţi nu dezvăluiau niciodată ce planuri avuseseră, iar arta lor avea să se reveleze la mult timp după moartea lor.

Urâse întotdeauna lenea acestor parcuri, dar acum că erau în ruină le găsea confortabile. Unii Colectivişti sau golani simpatizanţi se căţăraseră pe zid cu câteva săptămâni în urmă, înainte de căderea Mocirlei Câinelui, şi loviseră cu dalta pietrele mai mari. Cu imprecizie şi lipsă de respect, sculptaseră figuri brute, urâte, şi scrijeliseră sloganuri. Distruseseră lucrarea meticuloasă a artiştilor, transformând sculpturile de eroziune în paiaţe pornografice. Cutter se aşeză şi se sprijini de o nouă sculptură în chip de sculă supradimensionată, săpată în ceea ar fi putut fi o lebădă sau o barcă sau o floare sau cine ştie ce.

Nu-şi amintea multe despre aventura dintre dealuri. Strânsoarea lui Rahul. Ţinându-l când – leşinase? Plânsese? Bănuia că da, plânsese şi leşinase. Fusese ţinut până ce epuizarea îl făcuse să cadă la pământ.

Şi-o amintea pe Ann-Hari plecând, dispărând, fără să se uite la el. Şi-o aminti urcând călare pe Rahul şi făcându-l să se îndrepte spre stânci. „Înapoi”, spusese ea. „Consiliul” şi nu ştia ce voia să spună cu asta. Nici măcar nu o auzise la momentul acela. Doar mai târziu, când terminase de jelit.

Era liberă? Îşi căutase şi îşi găsise moartea? Îi văzuse dispărând, Ann-Hari şi Rahul Refăcutul, spre stâncile unde aştepta Consiliul de Fier. Fusese ultima oară când îi văzuse.

Când mai prinsese puteri, Cutter se chinuise să-l mişte pe Judah. Dorise să-l îngroape. Încercase să nu se uite la chipul distrus al lui Judah. Fără să se uite, pe pipăite, Cutter închisese ochii lui Judah. Îl ţinuse de mâna care i se răcea şi nu reuşise să-i atingă buzele cu ale lui, deşi îşi dorise asta, aşa că îşi sărutase propriile degete şi le puse peste gura lipsită de suflare a lui Judah, ţinându-le mult, de parcă, dacă ar fi aşteptat destul de mult, Judah avea să mişte din nou.

Făcuse o movilă de pietre peste el. Nu se putea gândi la asta decât pentru câteva clipe.

Consiliul nu mişca. Cutter nu fusese încă să îl vadă, dar ştia că o s-o facă, însă toată lumea din Noul Crobuzon îi cunoştea starea. Moartea lui Judah nu îl eliberase din starea sincronică. Ziarele avea teorii ciudate despre ceea ce se petrecuse. Un acces de Torsiune era teoria cea mai comună, după trecerea prin zona cacotopică. Cutter era sigur că guvernul cunoştea adevărul.

Avea să se ducă să-l viziteze când avea să poată. Se gândi la Ann-Hari călărindu-l peste stânci pe Rahul.

Cutter îi povesti Madeleinei despre Judah Low, iar ea ascultă fără cuvinte, cu simpatie, pentru care el îi fu recunoscător. Într-o noapte îl duse cu ea în abatorul din Valea Bărcii. Merseră cu grijă, pe căi ocolite. Se auzi un mieunat în apropiere. Animalele se întorceau, nu mai erau vânate. Odată ce ajunse în abator, Cutter păşi împreună cu di Farja peste cheaguri de sânge, stârnind ecouri ca într-o biserică, ciocnind cârligele goale unul de altul. Ea îi arătă uşile ascunse şi mica tiparniţă de dincolo.

Lucrară împreună în noaptea aceea, dând la manivelă, verificând să nu se usuce cerneala. Făcură sute de copii în

întuneric.

AGITATORUL RENEGAT. *Lunuarie* 1806.

„Ordinea domneşte în Noul Crobuzon!” Lachei proşti. Ordinea noastră e construită pe nisip. Mâine Consiliul de Fier va porni din nou şi va proclama în sunet de ţignal: *am fost, suntem, vom fi.*

Pe căi de fier prin câmpul liber dinafara oraşului pe un fir de fier venim puzderie. Sub luna cenuşie sau fără ea în beznă vom veni.

Acolo. Vom veni la Consiliul de Fier. Vom veni la trenul perpetuu, cu adevărat perpetuu acum pentru că e poate pentru totdeauna îngheţat. Aşteaptă. Lângă osiile lui de fier se găsesc demoni ai mişcării, aşteptând o secundă eternă.

Pe lângă paznicii ce patrulează graniţa. Pe unde se poate trece pe sub gard ne strecurăm, unde nu se poate ne tăiem cale, grijulii, sub cârpe. Prin cărările istoriei spre momentul devenit loc, acel moment istoric devenit o aşchie sub pielea lui ACUM.

Suntem fără încetare în ciuda pedepselor. Bătrâne, copii, tineri, oameni cactuşi khepri hotchi vodyanoi şi Refăcuţi, chiar şi Refăcuţi. Aici în apropierea trenului acei Refăcuţi care au făcut pelerinajul primejdios oferă ceva, sunt egalii acestui moment. Şi mulţi copii. Golănaşi, orfani trăind vieţi de animal pe străzile Noului Crobuzon, organizaţi în trupe ca să vină pe terenul acesta ciudat de joacă. Printre trenuri ruginite, agregatul industrial al TCFT, recuperându-şi forţele pe măsură ce proiecte noi pornesc, prin pustie, prin kilometri de nimic şi de piatră ca nişte fantome de stânci copiii din alei vin la Consiliul de Fier.

E un circuit. Există căi de urmat.

Urcă pantele cu pietriş ca să vezi coşurile de fum îngheţat. Stai pe limba de cale ferată ca să dai faţă în faţă cu trenul. Ocoleşte încet Consiliul, durează câteva minute. Nimeni nu-l poate atinge. Toată lumea încearcă. Timpul alunecă în jurul lui. Vin. Toată lumea vede asta. Consiliul de Fier nu se opreşte din alergare *din* iminenţa *lui şi noi o vedem numai în acest moment. Înconjoară-l.*

Coşul de fum al locomotivei pufăie negru, fumul îşi păstrează forma, dus în spate de vântul capturat în acea clipă. Aproape că atingem coarnele animalelor şi săbiile războinicilor care aşteaptă, stau încordaţi, ne uităm la Consilierii ce se pregătesc şi strigă.

Acesta e Picior Gros. Acest cactus mare, decolorat de vârstă, cel de la fereastra locomotivei. El a ajutat la constituirea Consiliului de Fier cu atâta timp în urmă. Aici e el, aducând Consiliul acasă.

E un drum de la Consilier la Consilier, drumurile au nume. Aici e scuipătorul al cărui strigăt a aruncat salivă într-un jet parabolic

în jurul gurii; iată-l pe Broască Săltăreaţă care sărea dintr-un vagon în altul şi atârnă în aer, în mijlocul saltului; iată-l pe Trăgător din a cărui puşcă ieşea un glonţ, înlemnit la o palmă de ţeavă. Tradiţia e să te opreşti şi să faci din mână între glonţul nemişcat şi armă.

Unii dintre noi i-au cunoscut cândva pe aceşti Consilieri. E o femeie care vine de multe ori să vorbească cu acelaşi om, tatăl ei, care se întoarce la ea, nemişcat în istorie. Nu e singura care-şi vizitează familia.

Turnul acoperit cu iederă mânjit cu rugină şi fum vagoanele de vite transformate în dormitoare, laboratoare săli de mese arsenale şi biserici, grădini şi un cimitir, un vagon făcut din lemne şi din sacul triplu-nucleat lăsat acolo unde Torsiunea i-a învelit pe cei dinăuntru, ultima locomotivă cu dinţii ei de metal unde momentul a încetat. Toate vagoanele Consiliului care aşteaptă să ne salveze.

Ne jucăm în jurul lor; venim la ele. Unii vin să se roage. Pământul din jurul Consiliului de Fier este presărat cu fluturaşi pe care sunt scrise rugăminţi.

Miliţia şi savanţii şi taumaturgii lor încearcă să pătrundă prin violenţă, dar golemul de timp nu face decât să fie, neafectat de atacurile lor. Revenim, iar şi iar.

S-ar putea să treacă ani de zile şi noi vom spune povestea Consiliului de Fier şi cum a fost făcut el, cum s-a creat singur şi cum a mers, cum s-a întors, cum vine, cum tot vine. Femei şi bărbaţi au făcut potecă prin pustie şi au tras istoria după ei prin lume. Sunt nemişcaţi cu strigătele în gură şi noi îi primim. Ei vin dintre stânci spre umbrele de cărămidă. Tot vin.

CHINA MIÉVILLE • CONSILIUL DE FIER (IRON COUNCIL)

ULTIMUL VOLUM AL TRILOGIEI NOUL CROBUZON

AU APĂRUT: STAȚIA PIERZANIEI şi CICATRICEA

Este vremea revoltelor şi a revoluțiilor, a conflictelor şi a intrigilor. Noul Crobuzon este sfîşiat dinăuntru şi din afară. Războiul cu întunecatul oraş-stat Tesh şi dezordinile din propriile-i străzi împing prospera metropolă pe marginea prăpastiei. În mijlocul acestei agitații, un misterios personaj mascat îndeamnă la o stranie rebeliune, pe cînd trădarea şi violența se nasc în locuri neaşteptate.

Un mic grup de opozanți exasperați evadează din oraş şi traversează continente stranii şi îndepărtate în căutarea unei speranțe pierdute, a unei legende nemuritoare. Dincolo de sîngele şi violența celui mai rău ceas al Noului Crobuzon, se aud zvonuri...

Este vremea Consiliului de Fier.

„Sînt multe scene şi secvențe minunate... Precizia încordată a prozei este presărată cu metafore perfect îmbinate."

The Guardian

„Dezvăluie noi dimensiuni ale unor teme precum justiția, puterea, revoluția... Un roman intens şi inteligent."

The Daily Telegraph

„Provoacă şi răsplăteşte cu adevărat."

The New York Times

„Ficțiune vizionară... Noul Crobuzon al lui China Miéville este o grădină neplivită a plăcerilor pămînteşti, iar *Consiliul de Fier* este opera unei convingeri pasionate şi, în acelaşi timp, a celei mai înalte vocații artistice."

The Washington Post

„Îşi uimeşte cititorii la fiecare pas cu panorame greu imaginabile."

The Seattle Times

fiction.ro